[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] figuras [illegible] de las figuras que su[ben] [illegible]

En el primero grado del signo de tauro sube un omne que trahe un toro. El qui nasciere en el sera lazrado & trabajador & amara mucho el mundo.

En el segundo grado sube una mugier que tiene en la mano [illegible]. El qui nasciere en el sera amador de solaz & de estrumentos & de todas cosas que pertenecen a alegria.

En el tercero grado sube una donzella desnuda. El qui nasciere en el sera pobre & lazrado & [illegible]

En el quarto grado sube una mugier que tiene en la mano instrument quel dizen [illegible]. El qui nasciere en el sera assacador de nuevas & de muchas palabras & grandes.

En el quinto grado sube un omne [illegible]. El qui nasciere en el sera mucho [illegible] bien & engennoso.

En el .vi. grado sube un omne con [illegible]. El qui nasciere en el ganara mucho & sera bien aventurado.

En el .vii. grado sube una donzella que [illegible] solaz. El qui nasciere en el sera feminino & mucho amado & grand amador.

En el .viii. grado sube una donzella que se querella de enfermedades. El qui nasciere en el sera enfermizo que nunqua sanara.

En el .ix. grado sube un omne que pasce ganado. El qui nasciere en el sera de muchas [illegible] & de muchas [illegible].

En el .x. grado [illegible] liebre [illegible]. El qui nasciere en el sera [illegible] & falsso & mucho [illegible].

En el .xi. grado sube un [illegible] que tiene la cabeça alçada. El qui nasciere en el sera cavallero muy lazrado & non quedara en ninguna [illegible]

En el .xii. grado sube un omne que [illegible] omne. El qui nasciere en el sera [illegible] & muy falsso [illegible]

En el .xiii. grado sube un omne [illegible]. El qui nasciere en el sera [illegible] & mucho [illegible]

En el .xiiii. grado sube un carpentero que tiene [illegible]. El qui nasciere en el sera [illegible] & buen [illegible]

En el .xv. grado sube una paloma [illegible]. El qui nasciere en el sera de muchas palabras [illegible] & mucho [illegible].

En el .xvi. grado sube un omne cavalgante [illegible]. El qui nasciere en el sera [illegible] a las gentes.

En el [illegible] grado suben [illegible]. El qui nasciere en el avra algunas enfermedades & algunas [illegible] en la cara.

En el .xviii. grado suben dos [illegible]. El qui nasciere en el sera [illegible] & muy [illegible]

En el .xix. grado sube una mugier [illegible] que [illegible]. El qui nasciere en el sera feminino & mucho [illegible]

En el .xx. grado sube un [illegible]. El qui nasciere en el sera [illegible] cosas.

En el .xxi. grado sube una liebre. El qui nasciere en el sera temeroso & muy [illegible].

En el .xxii. grado sube un [illegible]. El qui nasciere en el sera [illegible] de muchas palabras [illegible]

En el .xxiii. grado sube un omne que [illegible]. El qui nasciere en el sera de [illegible]

En el .xxiiii. grado sube un omne que [illegible]. El qui nasciere en el sera de grand [illegible]

En el .xxv. grado sube un omne que [illegible]. El qui nasciere en el sera de buenas costumbres & de buena voluntad.

En el .xxvi. grado sube un omne que tiene sus manos [illegible]. El qui nasciere en el sera grand [illegible] & mucho [illegible] que non [illegible]

En el .xxvii. grado sube [illegible] de la

BIBLIOTHECA APOSTOLICA VATICANA

1283 [illegible]

1283 [illegible]

rruanos. El qui nasciere en el sera de grand ganancia et de mucho bien.

En el .xx viij. grado sube una donzella que lieua un cauallo en diestro. El qui nasciere en el sera grand logrador et de grand gozo et de grand alegria.

En el .xxix. grado sube una donzella que lieua un mulo en diestro. El qui nasciere en el sera grand pecador et merced de paz entre las gentes.

En el .xxx. grado sube tierra sembrada. El qui nasciere en el sera mercadero abondado en su uida.

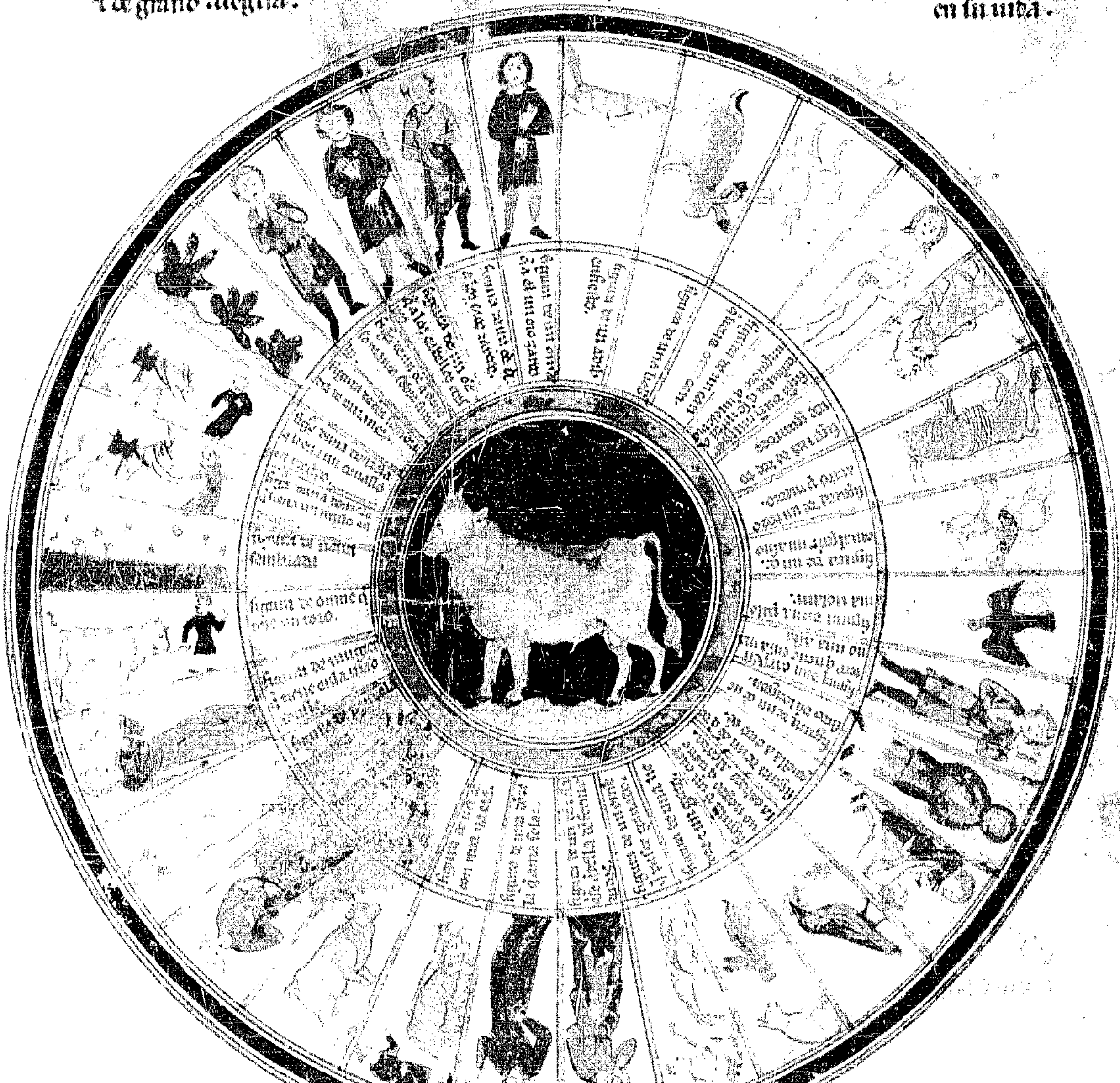

Estas son las figuras que suben en los grados del signo de gemini.

En el primero grado de gemini suben dos omnes hermanos que se semeian. El qui nasciere en el sera sennor de grand auer & de mucha companna & buen donayre.

En el segundo grado sube un omne con siernos. El qui nasciere en el sera omne de comunal estado en su uida.

En el tercero grado sube un omne que lieua un moço sobre su ombro. El qui nasciere en el sera guiador del regno & bien ensennado.

En el quarto grado suben dos omnes con nestruinas. El qui nasciere en el sera feminine & muy malo & sabidor de nigromancia.

En el quinto grado sube un omne con escriuania. El qui nasciere en el sera escriuano bien sabio & sabra muy bien de cuenta.

En el .vi. grado sube un omne que tiene un libro. El qui nasciere en el sera muy bueno & bien entendido & amador delas gentes.

En el .vii. grado suben dos mugieres pegadas una con otra que demandan casamiento. El qui nasciere en el sera muy malo & muy falsso & luxurioso.

En el .viii. grado sube una mugier que la ha dexada su marido. El qui nasciere en el sera omne dubdoso de poca creencia & fiara muy poco en los otros omnes.

En el .ix. grado sube un omne que demanda regnado. El qui nasciere en el sera de poca pro & de poco recabdo.

En el .x. grado sube un omne que lieua otro omne. El qui nasciere en el sera onrrado & grand sofridor & limpio & ensennado

En el .xi. grado sube una aue que dizen abalialum. El qui nasciere en el sera omne non estable en sus consseios nin firme en sus fechos.

En el .xii. grado sube una mugier que llora. El qui nasciere en el sera omne suzio & de for-ma muy fea.

En el .xiii. grado sube un omne a uessas. El qui nasciere en el sera omne triste & cuida-doso que llorara todos sus dias.

En el .xiiii. grado sube un arbol que dizen cedro & acertador del tamas. El qui nasciere en el sera mu[y] bien endereçado en sus cosas & aura mucho bien.

En el quinzeno grado sube un dragon con siete cabeças. El qui nasciere en el sera muy mintroso & engennoso & menedizo de un lugar a otro & mesturero.

En el .xvi. grado sube un rio corriente. El qui nasciere en el sera largo & franco & abondado de todo bien.

En el .xvii. grado sube un omne que a las manos taiadas. El qui nasciere en el sera mi-grado & de pocos dias.

En el .xviii. grado sube figura de raposo. El qui nasciere en el sera engennoso & falsso & enganador & de poca fe & de poca creencia.

En el .xix. grado sube figura de tozo. El qui nasciere en el sera falsso & de muy fea figura & dannada & desauenturada.

En el .xx. grado suben serpientes bueltas las unas con las otras. El qui nasciere en el sera luxurioso & maldicho.

En el .xxi. grado sube un omne cauallero en un cauallo. El qui nasciere en el sera onrrado & endereçado contra todo bien.

En el .xxii. grado sube un omne que lieua un odre. El qui nasciere en el sera lazrado & mucho trabaiado.

En el .xxiii. grado sube un cieruo uolante. El qui nasciere en el sera ladron & barataro & mucho arteroso.

En el .xxiiii. grado sube un omne p[...] El qui nasciere en el sera enamorado [...]

En el .xxv. grado sube una mu[...] [...]mado. gier suzia. El qui nasciere en el sera fuerte & atreuido & de buena complexion.

En el .xxvi. grado sube un can ladrant. El qui nasciere en el sera grand barataro & terna en el coraçon el mal quel fizieren.

En el .xxvii. grado sube una mugier que

faze duelo. El qui nasciere en el sera omne re
ligioso τ de muchas oraciones τ lazrara en fa
zer plazer a dios.

En el .xxviii. grado sube una uaca que yaze
echada. El qui nasciere en el sera alfageme
e cheirolero.

En el .xxix. grado sube un omne que sopla
fuego. El qui nasciere en el sera alcahuet τ
de muy mala uoluntat.

En el .xxx. grado sube un omne que tiene
en la mano un can doro. El qui nasciere en el
sera mentiroso τ muy malo τ informado τ
feminino.

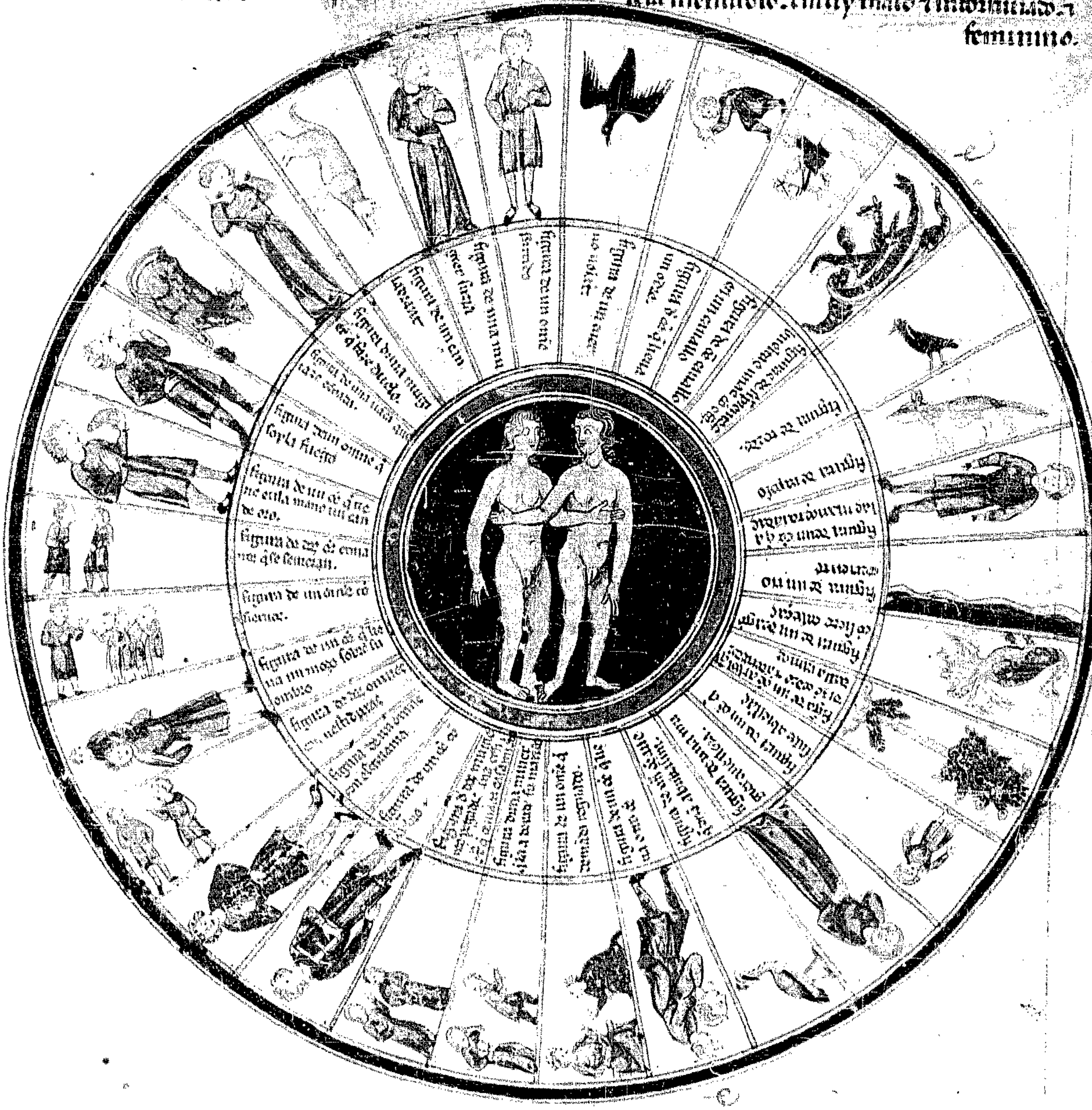

Estas son las figuras que suben en los grados del signo de cancer.

En el primero grado del signo de cancer sube un uaron con una mugier. El qui nasciere en el sera amador delas mugieres ⁊ non se partira dellas.

En el segundo grado sube una mugier con omne. El qui nasciere en el sera leal ⁊ amador de sus amigos.

En el tercero grado sube una mugier con simios. El qui nasciere en el sera gastador ⁊ malo ⁊ maldito.

En el quarto grado sube una manceba negra. El qui nasciere en el sera de fea figura ⁊ pobre ⁊ infortunado.

En el quinto grado sube una mugier con su fijo. El qui nasciere en el sera femenino ⁊ de apuesta figura.

En el sesto grado sube un mercador corredor de bestias. El qui nasciere en el sera engennoso ⁊ mucho mintroso ⁊ falsso.

En el .vii. grado sube un omne con un sieruo. El qui nasciere en el sera abondado en su uida.

En el .viii. grado sube una mugier que ne. El qui nasciere en el sera de muchas perdidas en su auer ⁊ de muchas ocasiones.

En el .ix. grado sube un omne muerto que tiene en la mano una uerga. El qui nasciere en el sera de caliente complexion ⁊ infortunado ⁊ de poco consejo.

En el .x. grado sube un omne que tiene en la mano un dinero. El qui nasciere en el sera de buena uida ⁊ de mucha penitencia ⁊ de muchas oraciones.

En el .xi. grado sube figura de naf. El qui nasciere en el sera largo ⁊ franco de coraçon ⁊ de buena creencia

En el .xii. grado sube un omne que tiene en la mano un agore. El qui nasciere en el sera mintroso ⁊ fazedor de muchos tuertos ⁊ engennoso.

En el .xiii. grado sube un moço pequenno e seruiano. El qui nasciere en ell sera uerdadero ⁊ sabio ⁊ entendudo ⁊ grand perdonador ⁊ largo.

En el .xiiii. grado sube una mano de un gato colgada. El qui nasciere en el sera malo ⁊ luxu[...]bidor de muchos males.

En el .xv. grado su[be un l]ugar de ganado. El qui nasciere en el aura mucho ganado ⁊ sera mucho auenturado en ello.

En el .xvi. grado sube un cueruo sobre una serpient. El qui nasciere en el sera mucho esado ⁊ triste ⁊ de muchos cuydados siempre en su fazienda.

En el .xvii. grado sube una mugier que nega alcaduos. El qui nasciere en el sera tafur ⁊ escarnidor ⁊ furtador delas fuessas de noche.

En el .xviii. grado sube una donzella que nega con un dinero de plata. El qui nasciere en el sera muy rico ⁊ abondado ⁊ aura mucho auer.

En el .xix. grado sube un otro lano ⁊ otros dizen que es alfajar. El qui nasciere en el sera pobre ⁊ de pequennos mesteres

En el .xx. grado sube un can en una carrera. El qui nasciere en el sera de grand tristeza ⁊ nec de coraçon

En el .xxi. grado sube figura de carreta. El qui nasciere en el sera omne muy caminero que ua de una tierra en otra.

En el .xxii. grado sube un omne de muy fea figura. El qui nasciere en el guardara su palabra.

En el .xxiii. grado sube figura de aguila de carne. El qui nasciere en el sera sazio ⁊ nescio ⁊ re[...]

En el .xxiiii. grado sube aguila negra. El qui nasciere en el sera aprouechoso ⁊ [abon]dado de mucho bien.

En el .xxv. grado sube un caual[lo ⁊ un c]auallero. El qui nasciere en el sera omne [f]idalgo ⁊ nombrado.

En el .xxvi. grado s[ub]e un cauallo non bien bermeio nin bien amariello. El qui nasciere en el sera onrrado entre sus parientes ⁊ amado entre sus gentes.

En el .xxvii. grado sube un cauallo de tres color-
es. El qui nasciere en el sera muy connosçudo
e nombrado.

En el .xxviii. grado sube una aue sobre un ar-
uol. el qui nasciere en el sera grand chufador
e ladron e descreýdo e engennoso.

En el .xxix. grado sube un omne demandado
que fuye. el qui nasciere en el sera tenido a ca-
uallero muy ardido e nombrado.

En el .xxx. grado sube una uela de naue. El
qui nasciere en el sera de poco seso. e de flaco con-
seio.

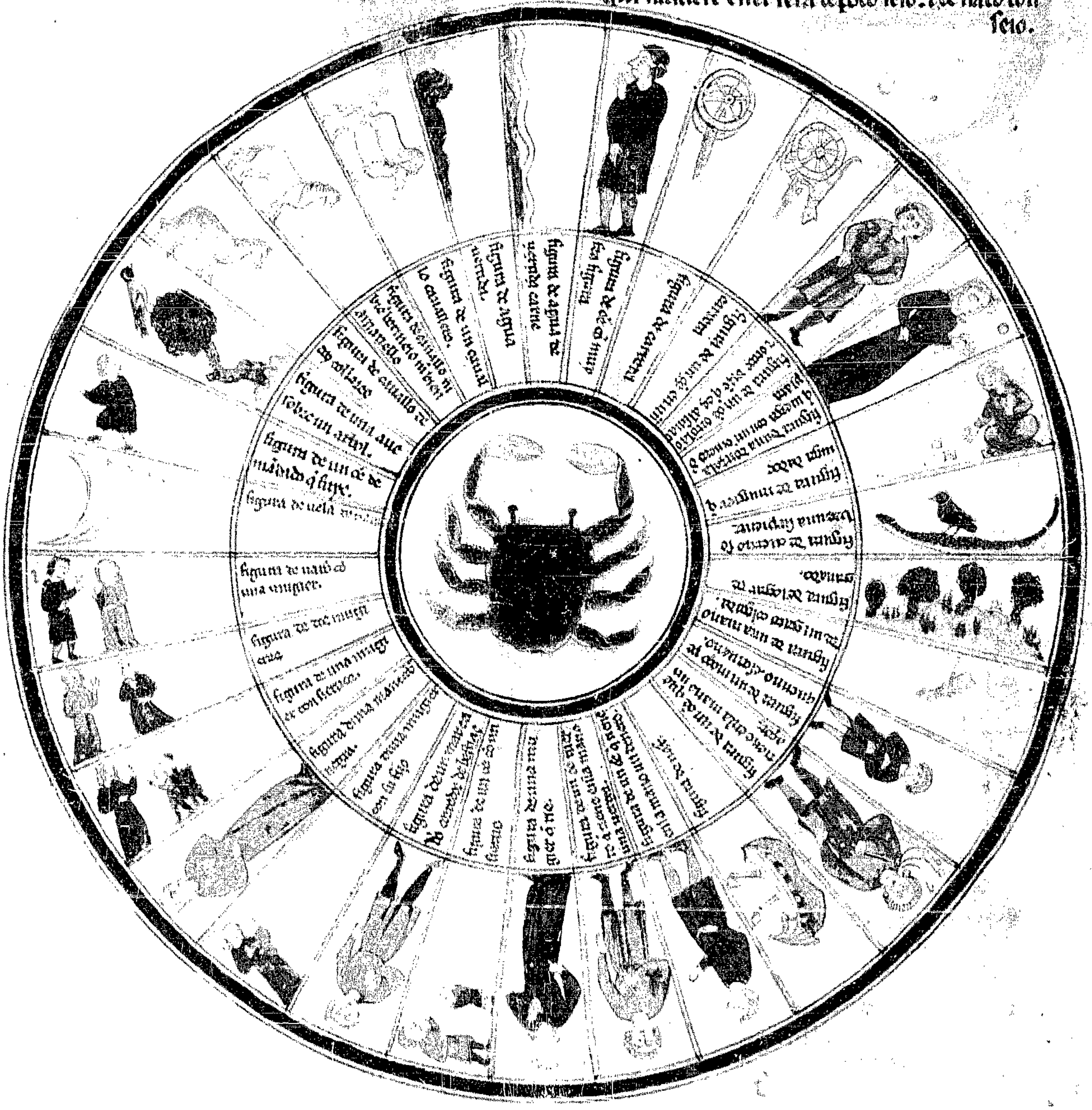

Estas son las figuras que suben en los grados del signo de leon.

En el primero grado del signo de leon sube cara de leon. El qui nasciere en el sera rey fermoso piadoso onrrado ⁊ fazedor de bien.

En el segundo grado sube una grua. El qui nasciere en el sera enbidioso agreuiado ⁊ hardido.

En el tercero grado sube una naf colgada. El qui nasciere en el sera mucho agucioso en ganar su uida ⁊ enfortunado

En el quarto grado sube un omne en fiesto. El qui nasciere en el sera auenturado ⁊ largo ⁊ de buena uoluntat.

En el quinto grado sube una sierpe grande. El qui nasciere en el sera mucho ardido ⁊ delibre ⁊ de fuerte coraçon.

En el sesto grado sube un omne con una espada. El qui nasciere en el sera sabdiello de muchas palabras.

En el .vij. grado sube un omne cauallero en un leon. El qui nasciere en el sera sabdiello de grand cima amigo ⁊ conseiador de los reyes.

En el .viij. grado sube fuego ardient. El qui nasciere en el sera cauallero mucho esforçado ⁊ meterse a en muchas auenturas.

En el .ix. grado sube un omne con uestiduras. El qui nasciere en el sera rico ⁊ abondado

En el .x. grado sube un omne en forma de mugier. El qui nasciere en el sera de muchos mesteres ⁊ de poco conseio.

En el .xi. grado sube un omne con mortaia. El qui nasciere en el sera religioso ⁊ de buena uida ⁊ de muchas oraciones.

En el .xij. grado sube una mugier desnuda echada. El qui nasciere en el sera rico abondado ⁊ folgado.

En el .xiij. grado sube figura de lecho de oro. El qui nasciere en el sera ioglar ⁊ grand iogador.

En el .xiiij. grado sube una mano cerrada. El qui nasciere en el sera de poco conseio ⁊ dubdoso en sus fechos.

En el .xv. grado sube una bestia que a diez cuernos. El qui nasciere en el sera mal enfamado entre sus parientes.

En el .xvi. grado sube un omne que cata a tras. El qui nasciere en el aura muchos enemigos entre sus parientes ⁊ de su linnage.

En el .xvij. grado sube un omne tiento que tiene en la mano una cruz. El qui nasciere en el sera temeroso ⁊ orgulloso entre sus parientes.

En el .xviij. grado sube figura de camello. El qui nasciere en el sera artero ⁊ escarnidor ⁊ engannador.

En el .xix. grado suben palmas altas. El qui nasciere en el sera de grand persona ⁊ de gruesa natura

En el .xx. grado sube una cadena. El qui nasciere en el sera omne que terna en coraçon el mal quel fizieren.

En el .xxi. grado sube casa de oro. El qui nasciere en el sera buen menestral que labrara muy bien con sus manos.

En el .xxij. grado sube un omne que aguza un cuchiello. El qui nasciere en el sera escriuano muy ensennado ⁊ sabra muy bien de cuenta.

En el .xxiij. grado suben dos omnes de fierro. El qui nasciere en el

En el .xxiiij. grado sube un omne que fiere adoro. El qui nasciere en el sera pregonero que non quedara en ningun lugar.

En el .xxv. grado sube un omne con dos cabeças. El qui nasciere en el sera mezclador entre las gentes ⁊ grand iogador.

En el .xxvi. grado sube un omne nadando en el agua. El qui nasciere en el sera grand sabidor de sciencias.

En el .xxvij. grado sube un omne que echa tierra sobre su cabeça. El qui nasciere en el sera de muchas occasiones ⁊ muy desauenturado.

En el .xxviij. grado sube un omne uestido de un lorigon. El qui nasciere en el sera nom

biado & esforçado & mucho enamorado.

En el .xxix. grado sube un lecho & un leon sobrel. El qui nasciere en el sera matador & uertedor de sangre & enoioso.

En el .xxx. grado suben dos leones en un cuerpo. El qui nasciere en el sera poderoso en sus dias & fuerte de su cuerpo & engannador.

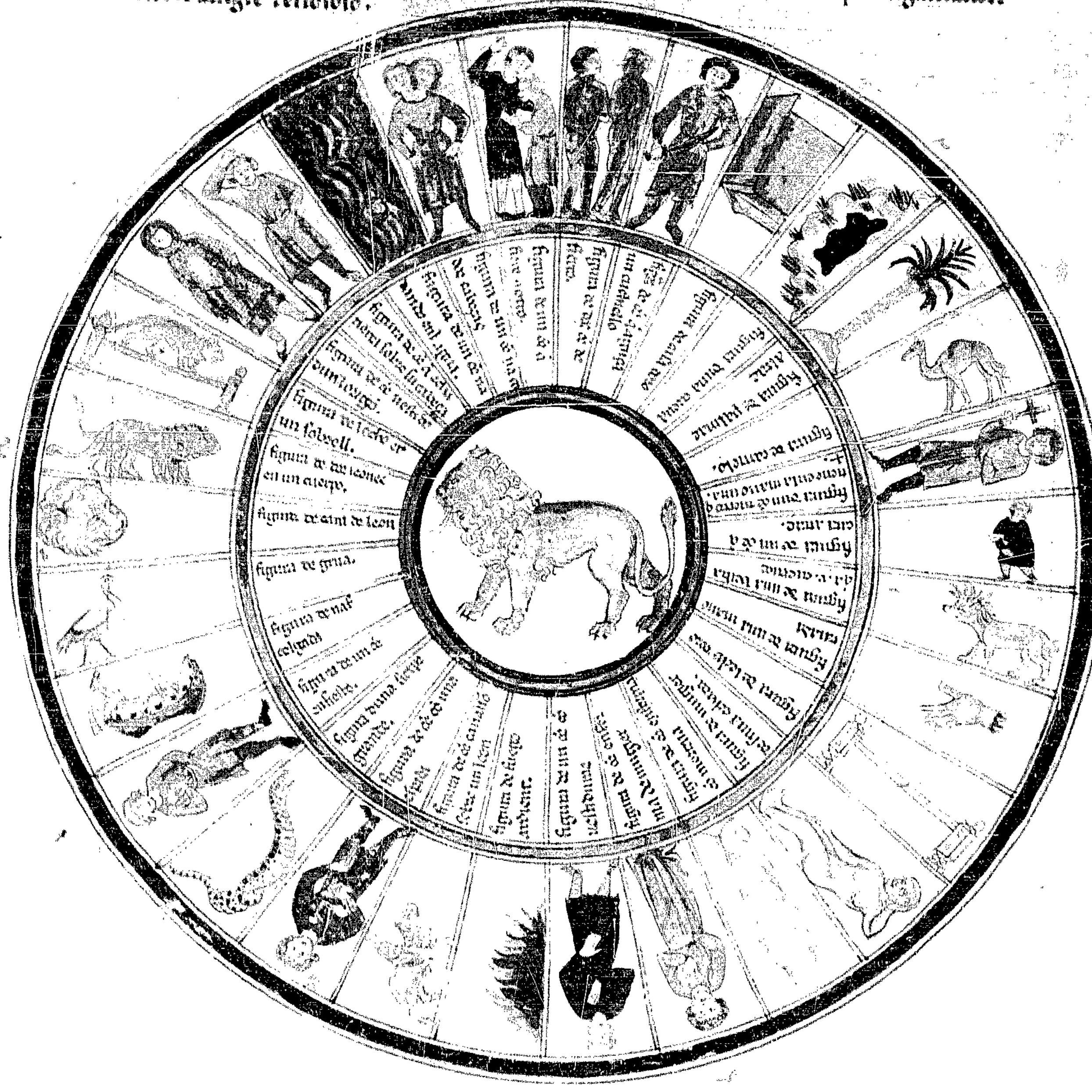

Estas son las figuras que suben en los grados del signo de uirgo.

En el primero grado del signo de uirgo sube una mugier en a morada. El qui nasciere en el sera sotil franco e ensmorado ⁊ bien fablado.

En el segundo grado sube una donzella que lieua un maço. El qui naciere en el sera sabio ⁊ entendudo ⁊ de buena uida ⁊ ensennador de moços.

En el tercero grado sube un omne con un libro abierto. El qui nasciere en el sera omne religioso.

En el quarto grado sube un omne sobre un carro ⁊ un arador. El qui naciere en el sera labrador de tierra arador ⁊ labrador.

En el quinto grado sube una donzella con un cuerno. El qui nasciere en el sera ladron robador de camino ⁊ maldito.

En el .vi. grado sube un algib quebrado. El qui nasciere en el sera largo ⁊ franco ⁊ aura grand amor.

En el .vii. grado sube una mugier con una espiga de trigo. El qui nasciere en el sera corredor ⁊ de muchas palabras.

En el .viii. grado sube un omne uestido de una red. El qui nasciere en el sera ioglar que fara los omnes reyr ⁊ entendudo.

En el .ix. grado sube una mugier que ua de un lugar a otro. El qui nasciere en el sera leuador de nueuas de una uilla en otra.

En el .x. grado sube enfermedat ⁊ lloro ⁊ fenimiento. El que nasciere en el sera ... ⁊ llorara mucho.

En el .xi. grado sube una afuegra. El que nasciere en el sera de poco seso ⁊ de flaco conseio.

En el .xii. grado sube un negro que tiene consigo .i. maçana. El que nasciere en el sera alcogado ⁊ ende

En el .xiii. grado sube un arbol ... ⁊ limpio de yzmin. El qui nasciere en el sera alegre gozoso ⁊ amara alffeytamiento.

En el .xiiii. grado sube un omne con las rodiellas fincadas. El que nasciere en el sera ladron falso desperado.

En el .xv. grado sube un toro grande. El que ... nasciere en el sera bannador ⁊ aura mucho bien.

En el .xvi. grado suben dos cuerpos diuisos. El qui nasciere en el sera de poco seso ⁊ de poco conseio ⁊ de poco entendimiento.

En el .xvii. grado sube una corona. El qui nasciere en el sera rey onrrado ⁊ muy largo.

En el .xviii. grado sube un omne que lieua tierra. El qui nasciere en el sera angosto ⁊ ensennado en tenduto.

En el .xix. grado sube un omne que tiene en la mano un ... El qui nasciere en el sera largo ⁊ soberuio.

En el .xx. grado sube un omne uestido de fierro. El qui nasciere en el sera esforçado ⁊ de fuerte coraçon.

En el .xxi. grado sube un cuuno. El qui nasciere en el sera pinto falso ⁊ desauenturado.

En el .xxii. grado sube una raposa sobre un perro. El qui nasciere en el sera rebatoso ⁊ engennoso ⁊ arteio.

En el .xxiii. grado sube una naf. El qui nasciere en el sera atreuido barnador ⁊ enganiador.

En el .xxiiii. grado sube una planta de mirra. El qui nasciere en el sera limpio ⁊ de buena fama.

En el .xxv. grado sube un omne cauallero en un buey ... El qui nasciere en el sera dereyto ⁊ de mucha merced.

En el .xxvi. grado sube una asna. El qui naciere en el sera desfigurado ⁊ desauenturado.

En el .xxvii. grado sube una culuebra negra. El qui nasciere en el sera muy mal ⁊ grande barnador.

En el .xxviii. grado sube un ciemo. El qui nasciere en el sera ... estranno ⁊ ... mange ⁊ malo.

En el .xxix. grado sube cola de ... El qui naciere en el sera barnador ... ⁊ muerto.

En el .xxx. grado sube ombro de uirgo. El qui naciere en el sera dannado en su persona ⁊ en su seso.

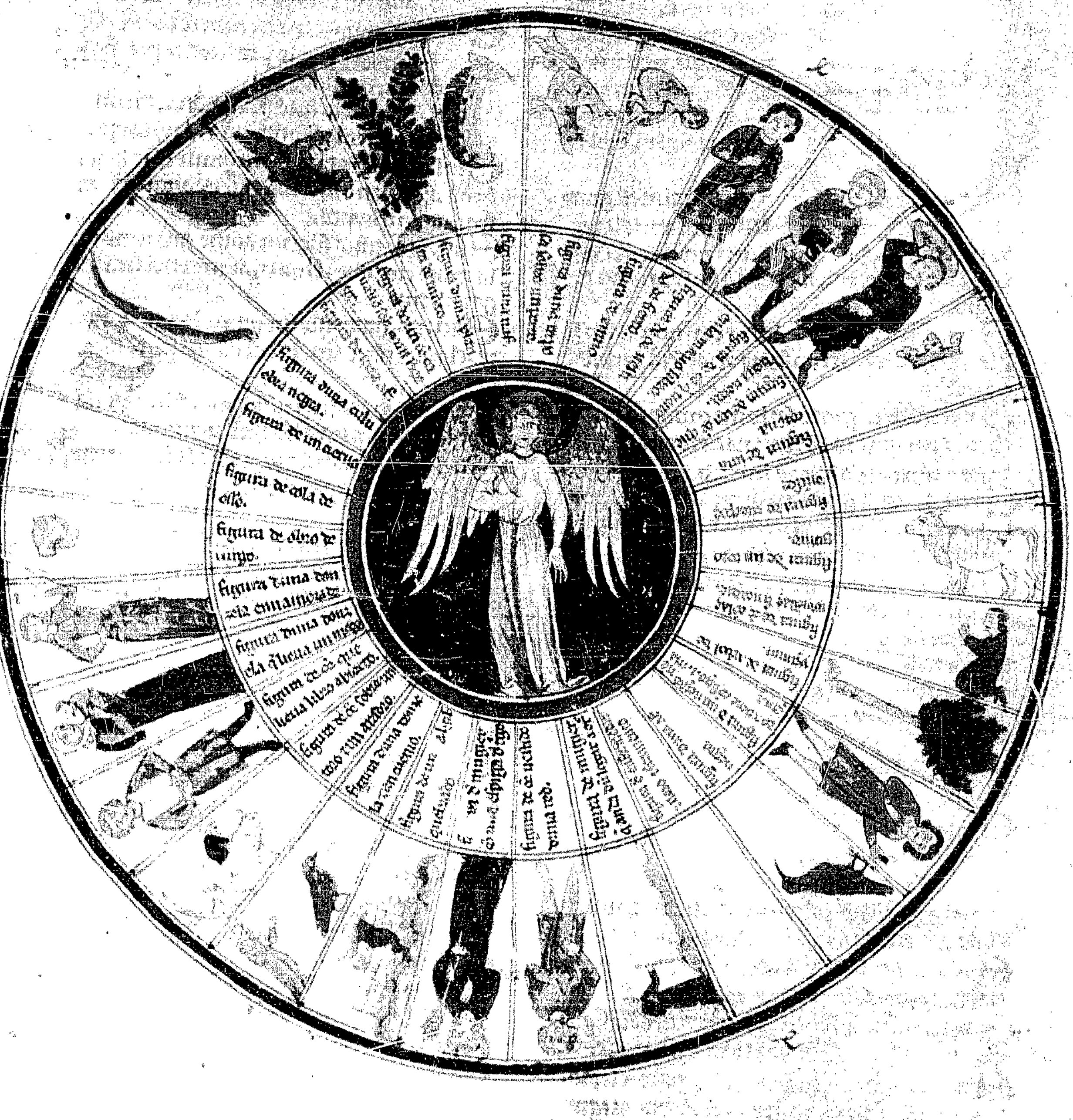
figura duna culu
ebra negra.
figura de un aerie
figura de cola de
oso.
figura de ojo de
tauro.
figura duna don
zella enamorada
figura duna donz
ella que lieua un nego
figura de ome que
lieua las alas abiertas.
figura de ome con
tres cabeças
figura duna muger
figura de un
quadrado

Estas son las figuras que suben en los gra
dos del signo de libra.

En el primero grado del signo de libra sube un omne con una lança e con fierro. El qui nasciere en el sera atrevido hardido e mucho de lib.
En el segundo grado sube un omne con muscuet. El qui nasciere en el sera omne bueno e enseñnado e limpio.
En el tercero grado sube un omne q̃ anda sobre su vientre. El qui naciere en el sera enseñnado e sabio.
En el quarto grado sube el aue del agua. El qui nasciere en el sera engannador caçador e engennoso.
En el quinto grado sube un omne que tiene en la mano un agor. El qui naciere en el sera pregonero e sennor de naues.
En el .vi. grado sube un omne con una forma toro. El qui nasciere en el sera ~~omne~~ entreuenido en sus estados e bien abondado.
En el .vii. grado sube un omne llorando sobre si mismo. El qui nasciere en el sera omne de dios e religioso e muy temeroso.
En el .viii. grado sube una mugier que llora su marido. El qui nasciere en el sera onrrado noble e bien abondado.
En el .ix. grado sube un omne despreciado e desnudo. El qui nasciere en el sera lazrado e caçador de aues.
En el .x. grado sube un omne que trae muerta. El qui nasciere en el sera alegre e gozoso.
En el .xi. grado sube un omne faziendo oracion. El qui nasciere en el sera abondado e fazedor de bien.
En el .xii. grado sube un omne fablando palabras que ninguno non las entiende. El qui nasciere en el
En el .xiii. grado sube un uerde. El qui nasciere en el sera onrrado abondado e bendicho.
En el .xiiii. grado sube una mugier luxuriosa. El qui nasciere en el sera muy feo luxurioso e nombrado.
En el .xv. grado sube una mugier caualgant en un camello. El qui nasciere en el sera Rey que ordenara muy bien sus huestes e uençera los Reyes.
En el .xvi. grado sube un omne negro. El q̃ nasciere en el sera guiador de huestes e aura alguna sennal en la cara o en el cuerpo.
En el .xvii. grado sube figura de uieia. El q̃ nasciere en el sera desfigurado todo de aprender e grand dannador.
En el .xviii. grado sube un omne catando atras. El qui naciere en el sera sabio enseñnado e limpio
En el .xix. grado sube figura de iuego e de alegria. El qui nasciere en el sera gozoso e enseñnado.
En el .xx. grado sube figura de iuego e de alegria. El qui nasciere en el sera fremoso sabio e amador de alegria.
En el .xxi. grado sube un omne caualgant en un asno. El qui nasciere en el sera Rey de grant poder.
En el .xxii. grado sube figura de uiento. El qui nasciere en el sera ypocrita e mentiroso.
En el .xxiii. grado sube figura de fisico. El qui nasciere en el sera de poca fe.
En el .xxiiii. grado suben personas assi como mosquitas. El qui nasciere en el sera fremoso e sospechoso.
En el .xxv. grado sube figura de panno. El qui nasciere en el sera de apuesta cara e de buen regimiento.
En el .xxvi. grado sube figura de leon castrado. El qui nasciere en el sera pobre lazrado trabaiador e soffridor.
En el .xxvii. grado sube figuera que plantan. El qui nasciere en el sera minguado de seso e de conseio e de poca auentura.
En el .xxviii. grado sube un ortolano. El qui nasciere en el sera de poca auentura en començamiento de su uida e en medio della e en su fin sera bien auenturado.
En el .xxix. grado sube una mugier. El q̃ nasciere en el sera pro bien assi mismo.

En el .xxx. grado sube figura de lobo. El qui nasciere en el uerá sus enemigos en mal estado.

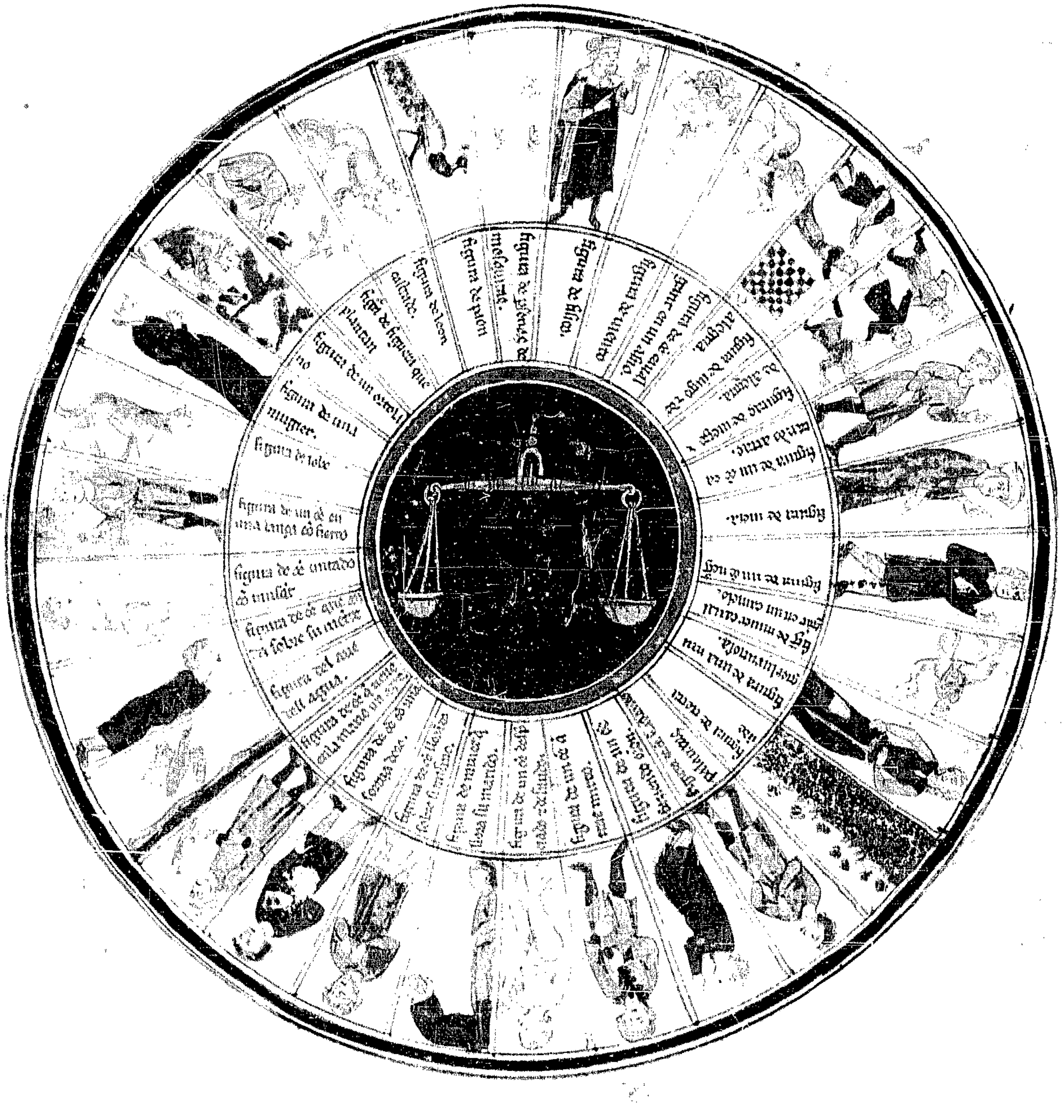

Estas son las figuras que suben en los grados del signo de escorpion.

En el primero grado del signo de scorpion sube omne con una lança. El qui nasciere en el sera ardit e mucho atreuido.

En el segundo grado sube un omne sobre ẏffant. El qui nasciere en el sera Rey de grand poder.

En el tercero grado sube omne que anda sobre su uientre. El qui nasciere en el sera lazrado e de muchos trabaios.

En el quarto grado sube omne uaço. El qui nasciere en el sera lazrado e mintroso.

En el quinto grado sube asno con baste. El qui nasciere en el sera manso e grand soffridor.

En el sesto grado sube un mulo con siella. El qui nasciere en el sera caminero que non quedara en ningun lugar.

En el septimo grado sube omne lo... gando con culuebras. El qui nasciere en el uencera sus enemigos siempre.

En el .viij. grado sube una gallina negra. El qui nasciere en el sera loco e de duro entendimiento.

En el .ix. grado sube mago con agua. El qui nasciere en el sera sotennoso e de grueso entendimiento.

En el .x. grado sube una cabeça. El qui nasciere en el sera sin recabdo en su conseio e de muchas pala bras.

En el .xi. grado sube omne con escorpion. El qui nasciere en el sera atreuido e mucho ardido.

En el .xij. grado sube una mugier tendida. El qui nasciere en el

En el .xiij. grado sube omne con una culuebra negra. El qui nasciere en el sera mintroso e grand dezidor de mal de las gentes.

En el .xiiij. grado sube un algib fondo. El qui nasciere en el sera omne que fara pro e bien e pro pro uecho assi mismo.

En el .xv. grado sube una fuent corriente. El qui nasciere en el sera franco largo e de grand auer.

En el .xvi. grado sube pan pora almosna. El qui nasciere en el sera companero uerdadero e de apuesta uida.

En el .xvij. grado sube un algib. El qui nasciere en el sera companero de los Reyes.

En el .xviij. grado sube un omne tendido. El qui nasciere en el sera

En el .xix. grado sube un can. El qui nasciere en el sera loco sotennoso e desauenturado.

En el .xx. grado sube omne cauallero en camello. El qui nasciere en el sera Rey entremetido en sus conseios e de noble coraçon e bien recebido.

En el .xxi. grado sube un cauallo. El qui nasciere en el sera malo e grand contendedor.

En el .xxij. grado sube una oueia derecha. El qui nasciere en el sera pastor lazrado.

En el .xxiij. grado suben ríos pequennos. El qui nasciere en el aura mucho bien e grand auer.

En el .xxiiij. grado sube mugier con uergа de oro. El qui nasciere en el sera abondado e amador de pro.

En el .xxv. grado sube un aue. El qui nasciere en el sera omne que se pagara mucho de su conseio e non lo querra recebir de otro. [Glosa marginal: do bien.]

En el .xxvi. grado sube omne robador. El qui nasciere en el sera loco femenino e desuergonçado.

En el .xxvij. grado sube omne que demanda otro omne. El qui nasciere en el alcançara todas las cosas que quisiere.

En el .xxviij. grado sube omne grueso e feo. El qui nasciere en el sera fazedor de todo mal e non pensara en lo que fiziere.

En el .xxix. grado sube omne que tiene una ra... El qui nasciere en el sera triste e de cuedados muchos.

En el .xxx. grado sube una serpiente. El qui nasciere en el sera caminero e lazrado e aura mue hos menesteres.

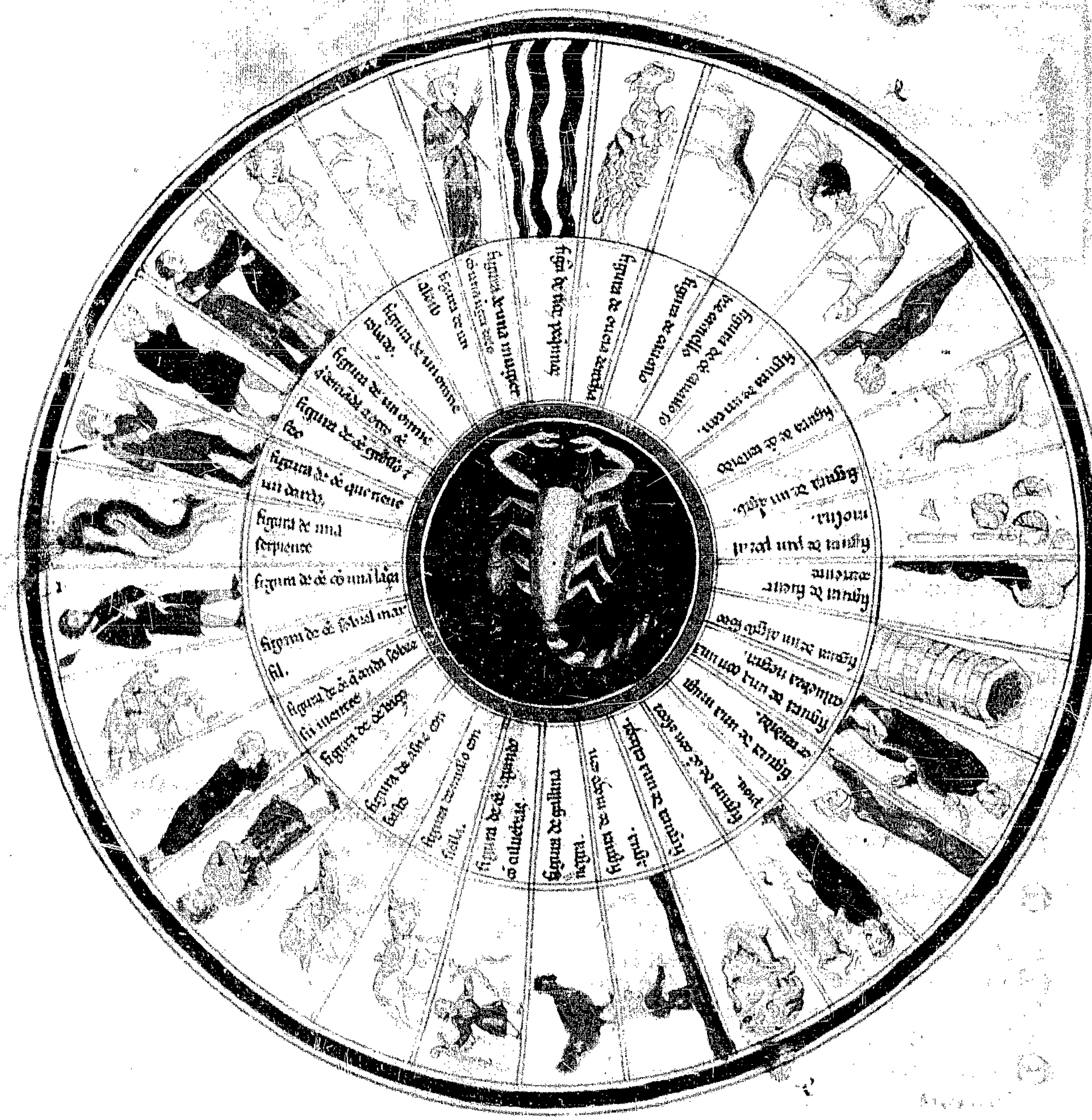
figura de ōe que tiene un dardo
figura de una serpiente
figura de ōe cō una lança

Estas son las figuras que suben enlos grados del signo de sagitario.

En el primero grado del signo de sagitario suben tres cabeças. El q nasciere enel sera perezoso mingua de natura.

En el segundo grado sube omne que tira saetas. El qui nasciere en el sera fuerte y retenedor.

En el tercero grado sube omne cauallero en una oueja. El qui nasciere enel sera connocido por pobre.

En el quarto grado sube omne con lança. El qui nasciere enel sera atreuudo osado y cauallero mucho ardido.

En el quinto grado sube omne que tiene en la mano un peyne. El qui nasciere enel sera de muchos mouimientos de un lugar en otro.

En el sesto grado sube un toro con tres cuernos. el qui nasciere enel sera disputador.

En el .vii. grado sube fecho dubdoso. El qui nasciere enel sera disputador en su ley y mucho esf

En el .viii. grado sube omne atreuido ordenado. ligado pora lidiar. El qui nasciere enel sera lozero y grand contendedor.

En el .ix. grado sube fuego ardiente. El qui nasciere enel sera Rey de grand caualleria.

En el .x. grado sube oro plata y cobre. El qui nasciere en el sera enoioso.

En el .xi. grado sube vinno y carn y osso. El qui nasciere en el sera de poca fe y de poco ensennamiento.

En el .xii. grado sube omne assentado en una siella. El qui nasciere enel sera rico y de grand folgamiento.

En el .xiii. grado sube omne aduenedizo. El q nasciere enel sera estranno delas gentes.

En el .xiiii. grado sube omne renoçado cauallero en un camello. El qui nasciere enel sera uerdadero y aura mucho bien.

En el .xv. grado sube omne caminero cauallero en un cauallo. El qui nasciere enel sera rey mucho atreuudo y mucho entremetido

En el .xvi. grado sube luengo camino. El qui nasciere en el sera mintroso triste de mucho [illegible]

En el .xvii. grado suben buenas cosas medianas. El qui nasciere enel sera ayudador y de buena fe y de buena voluntad.

En el .xviii. grado sube omne que tanne golondrinas. El qui nasciere enel sera de poco seso y mucho reuatoso.

En el .xix. grado sube casa de religion y de bono ar. El qui nasciere enel sera hermitanno religioso y de buena uida.

En el .xx. grado sube omne que va ante otra compannia. El qui nasciere en el sera alongado y ensennado.

En el .xxi. grado sube omne que tiene en la lança una cofia luenga de oro. El qui nasciere en el sera rey de grand reyno y de grand poder.

En el .xxii. grado sube omne degollado a otro. el qui nasciere en el sera descreydo y atreuido.

En el .xxiii. grado sube muger. El qui nasciere enel sera descreydo y mucho luxurioso.

En el .xxiiii. grado sube omne desnudo. El qui nasciere en el sera lazrado flaco y mesquinno.

En el .xxv. grado sube ass

En el .xxvi. grado sube alluebia. El qui nasciere enel sera dannador y atreuido.

En el .xxvii. grado sube omne subiendo de un lugar en otro. El qui nasciere en el sera bien uestido y bien recebido y aura mucho bien.

En el .xxviii. grado sube omne cauallero en una camella. El qui nasciere en el sera omne de dios y fuerte y fermoso.

En el .xxix. grado sube omne calçado sin calças. El qui nasciere en el sera aguardado y deffendido de todas desauenturas.

En el .xxx. grado sube omne matando a otro. El qui nasciere enel sera maldicho descreydo y atreuido.

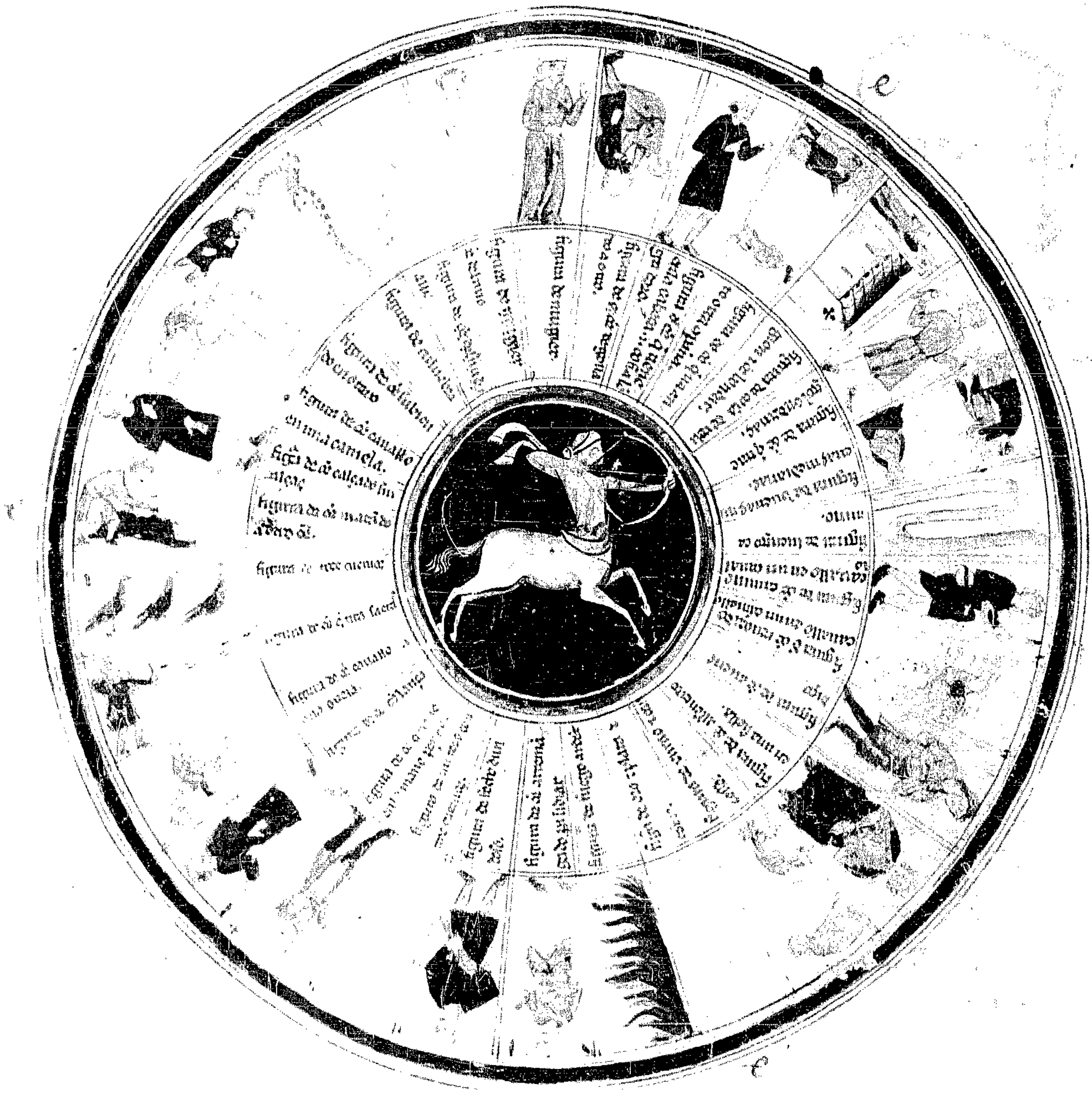

de capricornio.

cho: es lo que sube

Esto es lo que sube con cada faz del signo de uirgo. segund que dizen los de india.

En la primera faz deste signo sube una manceba donzella uestida con un alquice. ⁊ con panños uieios. ⁊ a la una mano colgada: et tiene la con otra. ⁊ esta enfiesta en medio dun logar en que a mucho fermoso. ⁊ quiere auer las posadas ⁊ los legados de su padre ⁊ de sus amigos. pora auer uestimientas ⁊ sartas. La segunda faz de uirgo.

En la segunda faz. sube un omne negro que nascieron cabellos en todo su cuerpo. ⁊ es uestido de tres pannos el uno dellos de cuero. el otro de singo. ⁊ el tercero de alquice uermeio. ⁊ tiene en la mano una escriuania. ⁊ quiere tomar cuentas de despensas: ⁊ endereçar su auer. La tercera faz.

En la tercera faz. sube una mugier fermosa blanca. ⁊ grande cuisi. ⁊ es sorda. Et es uestida con un alquice tinto lauado. Et nunqua enfermo: et quiere yr a las casas delas oraciones pora orar en ellas. Esto es lo que sube con cada faz del uirgo segund dizen los de babilonia. ⁊ los de persia ⁊ de egipto.

En la primera faz deste signo sube una donzella que a nombre: çaquiluz duca. ⁊ es fremosa ⁊ apuesta. ⁊ a luengos cabellos. ⁊ fermoso rostro. ⁊ tiene en la mano dos espigas. et esta assentada en una cadera que esta sobrella: un cauallo. ⁊ esta donzella cria un fijo. ⁊ dal a comer fotas. ⁊ esta en un logar a que l dizen ebria ⁊ nombran aquel moço yseu. que quier dezir erge. Et sube con esta donzella un omne assentado en esta misma siella ⁊ la estrella dela espiga et lo çaguero dela culuebra negra sobredicha. Et cabeça de cueruo. Et cabeça de leon. La segunda faz.

En la segunda faz. sube un omne que a nombre darmues ⁊ tanne cimbalos. ⁊ esta tanniendo con una campanna. Et un omne que a los cabellos luengos. ⁊ la meatad dela figura que l dizen en romano. nauie. ⁊ en persico. allees. ⁊ es figura dun omne que a la cabeça cuemo toro. et sube del la meatad. ⁊ tiene en las manos la meatad dun omne desnuyo. ⁊ una uerga que tiene en cabo un fierro pora arar la tierra. ⁊ la cola dela culuebra negra sobredicha. ⁊ lo comedio del cueruo ⁊ lo comedio del leon. La tercera faz ~~de leon~~. de uirgo.

En la tercera faz sube ~~un omne~~ la meatad dela figura de nauie que diximos. Et la otra meatad ~~dela uirga~~ omne desnuyo. Et la otra meatad dela uirga que diximos que era pora arar la tierra. Et la cola del cueruo ⁊ del leon. Et dos toros ⁊ un pastor. Esto es lo que sube con cada faz del signo de uirgo. segund diz ptholomeo.

En la primera faz deste signo sube el cabo dela cola dela ossa mayor ⁊ el su pie çaguero et la fin del leon ⁊ su pie ⁊ su cola. Et el naso que esta en yoso. ⁊ partida del cuerpo de ydro. La segunda faz.

En la segunda faz sube una [illegible] faz. partida dela cola serpient. Et las ancas dela ossa mayor. Et una pieça de [illegible] ⁊ son cabellos ayuntados. Et la cabeça de uirgo. ⁊ su ombro siniestro. Et la cabeça del cueruo. ⁊ su pico. ⁊ su ala. Et la cola de ethiones. La tercera faz. de uirgo.

En la tercera faz sube una partida de la cola dela serpiente. Et la raiz dela cola dela ossa mayor. Et lo que fica de [illegible] sobredicha. Et el ombro diestro de uirgo. Et una partida de su pecho ⁊ pieça del pecho del cueruo que en la parte del ala postremera. Et las ancas del centauro ⁊ la su pierna postremera.

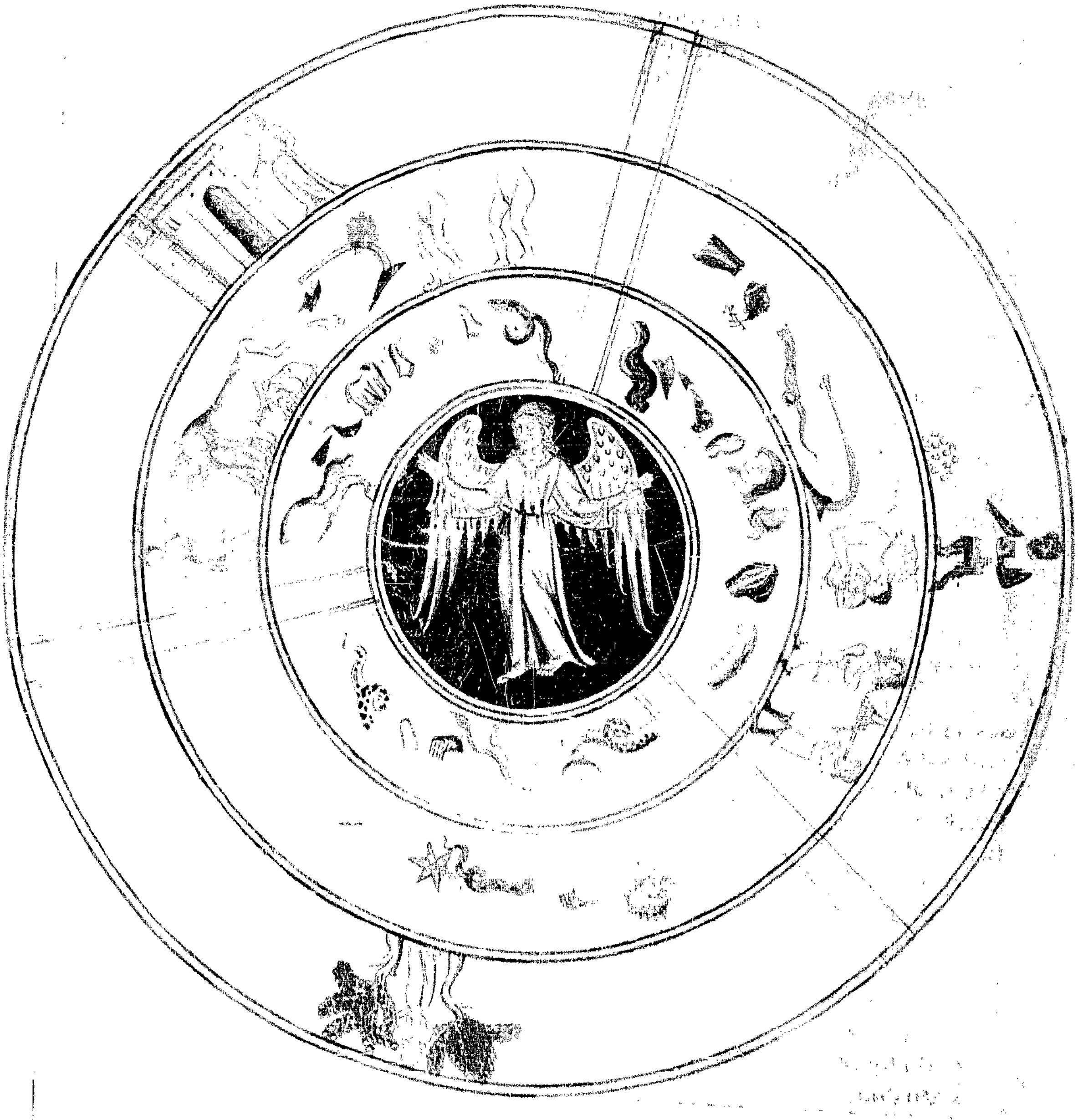

Esto es lo que sube con cada faz del
signo de uirgo. segund que dizen los
En la primera faz: de india
deste signo sube un arbol q
a grand rayz. e tiene sobre
sus neruios: un can e un a
nimal delos de quatro pies:
a que dizen ybuecas. Et una af que nom
bran rahanna. Et un omne uestido con pan
nos dalta guisa. e son suzios. e esta triste e
aiyrando en sus pies. Et el sennor del canal
lo que cata contra septentrion que ala fig
ura cuemo de osso. e saetas e madrazes. Et
cabeça de can. Et una cosa que semeia a pe
rro. La segunda faz de leon.
En la segunda faz. sube un omne q
a la nariz delgada. e a en la cabeça un
corona de murto blanco. e en la mano una
ballesta. e esta teniendo los delos ladrones
maliciosos e sannudos. e semeia su sanna a
la del leon. e esta embuelto en un alquicer:
que es en color de leon. La tercera faz de leo
En la tercera faz de leon. sube omne q
a la figura cuemo los negros. muy feo
et muy cuatio. e es de mucha lazeria. et de
mucho cuydado. e tiene en la boca fruta et
carne. e en la mano: un aguamanil. Esto
es lo que sube con cada faz del signo de le
on segund dizen los de babilonia e de per
En la primera faz sia: e de egip
deste signo sube la cola del to
can que tira con ballesta. Et
figura de leon. Et media naf
que esta en ella el su gouerna
dor. Et la cabeça duna culuebra negra aqui
ca: a que dizen. codrs. Et cabeça de cabeça d
cauallo. Et cabeça de asno. La segunda faz:
En la segunda faz. sube un ydolo que
tiene la mano alçada. e que da gran
des bozes. e tiene un estrument de sonado
res que es llamado genegr. e en romance
cimbales. e son fechos de laton. Et canta can
tares de puntas. Et un odre de uino. Et un
naso. Et un mortero. e una campanna fecha
de cuernos de adibe. Et un anade. Et dos perri
ellos. Et un adiuo que tiene la mano tendida
Et el medio dela naf. Et el pescueço dela cul
uebra negra sobredicha. Et el comedio del ca
uallo e del asno sobredicho. La tercera faz.
En la tercera faz. sube un omne mance
bo guardador de bestias que tiene en la
mano un açot. e tira una carreta que esta en e
lla un omne assentado. Et un moço que uiene
en pos el. e tiene aquel moço con la mano sini
estra: un toro. Et sube en esta faz otrossi un
cueruo. Et lo comedio dela culuebra negra so
bredicha. et lo postrimero del cauallo: e del a
sno sobredicho. Esto es lo que sube con cada
faz del signo de leon. segund dize ptolomeo.
En la primera faz deste signo.
sube el ojo della ossa mayor. et
su mano diestra e isquierda. Et la
cabeça del leon e su mano. Et el
pescueço de ydro. Et lo comedio
dela naf. La segunda faz de leon.
En la segunda faz. sube las dos ombros
dela cabeça de leon. Et el ojo diestro de
ydro. e el ojo del leon. Et el comedio del ydre.
et el començamiento dela naf. La tercera
En la tercera faz. sube el pecho dela fiera
ossa mayor. e el comedio del leon. Et
una partida de ydro.

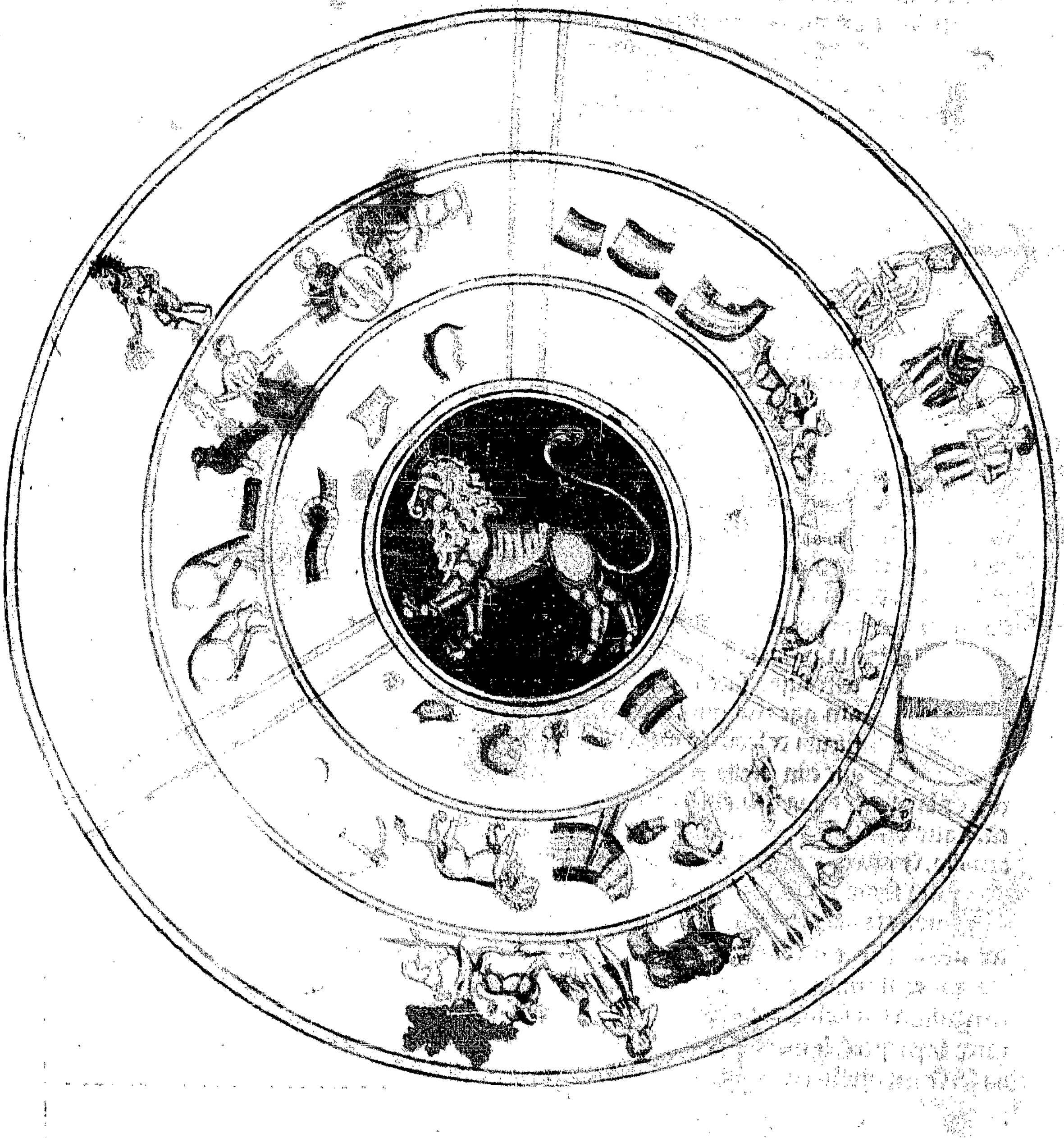

Et si fizierdes ymagen de piedra dela lu-
na en forma de ... que aya la luna e-
sennorado en su nacencia dia lunes en ora de
la luna. et ella en la segunda faz de su decaem-
iento. e la dierdes a tener a aquel omne: quan-
tos omnes ouieren mal e ensennorado en su
nascencia: lo queran gran mal e lo aborresce-
ran.

Otra ymagen por auer gracia e amor delos
adelantados del rey.

Fazedes ymagen de plata en forma da-
quel que quisieredes seyendo la luna en
su exaltation e enel ascendent cancer e la luna
fortunada e salua delas infortunas. e assi fuere
en dia lunes en hora dela luna sera meior. e
porque la luna es de ligero mouimiento. a
mester esta ymagen mayor guarda e mayor
forteza por guardar sue estado. e escriuid en
los pechos dela ymagen la figura dela luna.
e enla cabeça el nombre por quien fue fecha.

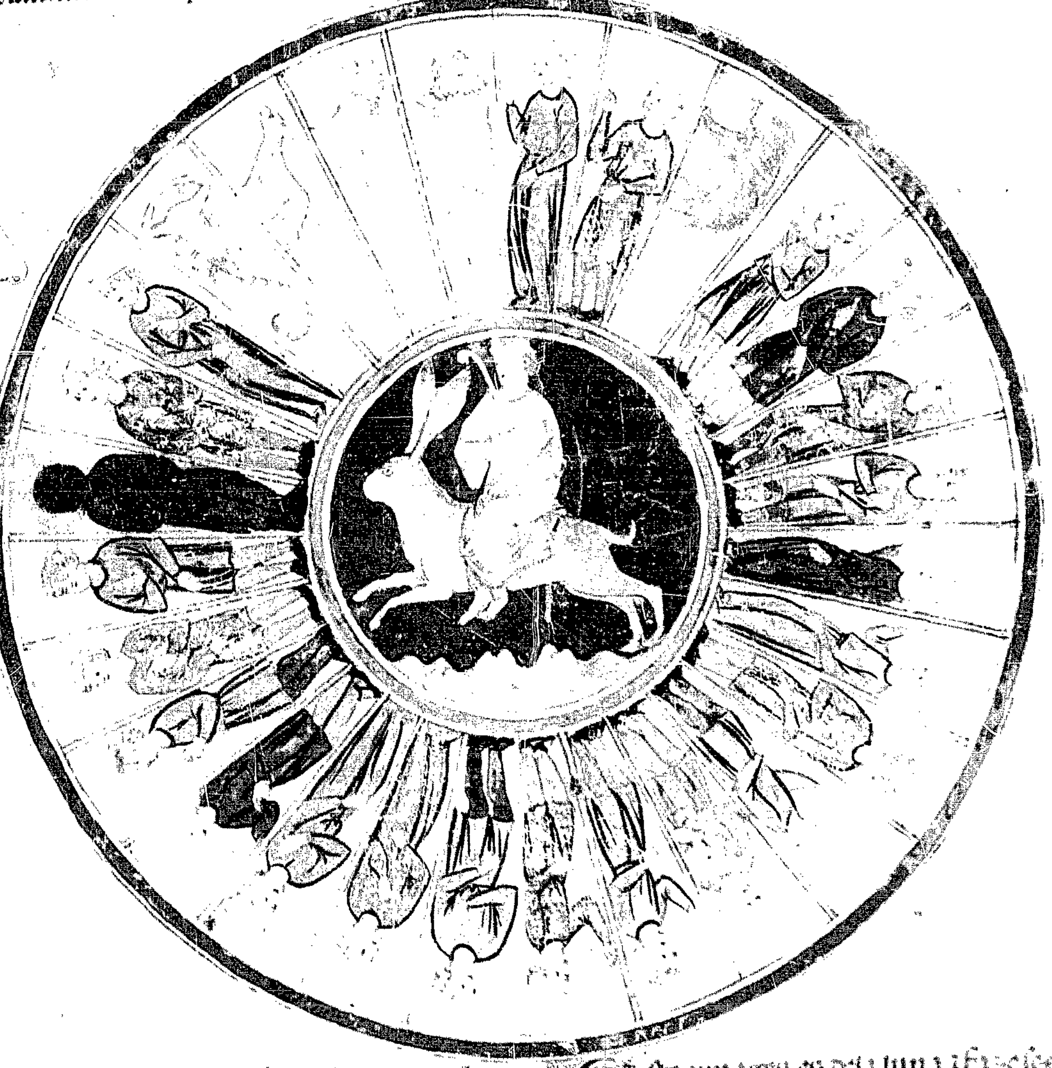

Otra ymagen dela luna segund dixo raziel
tes pora meter paz e abenencia entre dos.

Esta ymagen es dela luna e fazese fech-
en dia lunes en ora dela luna a quar

fiure el signo dela luna. e quanto que es canc
er esto acaece enel mes de iunio e de iulio. yma
gen de argent o de stanno o de cera blanca. Et
esta ymagen es pora gran bien querencia e
pora concordia. e escriue sobre la ymagen el
nombre del angel e del uiento que siruen ala
luna e mandan a su signo cancer con sus ay
udadores. ¶ El angel es gabriel. e sus ayu
dadores. Miquel. Samuel. Estos son los nom
bres delos uientos que mandan a cancro. Ke
terel. Halmutab. e los sus ayudadores son. Byl
lol. Anlain. Abuzolia. Et coniura sobre ella es
ta coniuracion. Coniuro uos uos angeles que
sodes acomendadores al seello dela luna por es
tos nombres. Camola. Ramola. Keyelyl. Ce
falia. Safalia. Cassal. Flaca. Fladua. Et coniu
ro uos por la ondra de dios que cumplades
esta mi peticion. e non tardedes en al lugar
luego e ayna esto ayades cumplido que uos
demando. Ruego te Gabriel. con tus ayuda
dores. Miquel. Samuel. Et coniuro a Keytule
tel. Almutab. Et con tus ayudadores. Billol.
Anlain. Abuzolia. por la uertud del criador q
non uos partades desta mi demanda fasta
que sea acabada. ¶ Esta ymagen sonerra
en logar que passen por ella.

Otra ymagen dela luna segund el dicho
La ymagen dela luna se deue de tyrana
fazer en dia lunes seyendo la luna enel
comienço de cancer. e es buena pora muchas
cosas que diremos adelante. Et si non se aca
eciere que sea la luna en dia lunes enla meatad
de cancer. deuelo decir fasta que sea y cuemo a
uemos dicho. Depues comencaras su obra. ca
las obras de todas estas ymagenes son ligadas
con los comienços de sus horas e con el estado del
cielo. e los logares delas planetas a essa ora.
e con esto se fara ymagen cuemo fijo dela pla
neta. pora que fue fecha aquella ymagen. e
sera la planeta cuemo sennora della e gouer
narla a de su uertud con uertud durable ql
dura. e durara la ymagen daquella guisa q
es fecha. e esto es semeiante del omne que nace
seyendo el ascendent e las doze casas. e el estado
del cielo. e el estado delas estrellas e delas pla
netas enel. de guisa que sea alguna delas pla
netas sennora daquella figura pues aquella
planeta le dara en toda su uida aquello quel
deue dar aquella planeta. Et desta guisa
son las ymagenes. quando se faze la plane
ta sennora e gouernadora del siempre aque
lo quel deue dar. Et quando se damnare la ym
agen o lmenguaren las cosas que deue auer
menguar la el dar. e el gouernar daquella pla.
Et esta ymagen dela luna es pora prouechar
las miesses e los arboles e todas las plantas.
e mouer las aguas ya que mouimiento segu
und que fue la uertud de cuemo fuer fecho. e
segund fuer la guarda de su fazer que sea bien
fecho cumblida mientre. e faze se assi. Toma
tas peso de un ... de plata enla hora que ent
re el sol enla cabeça de aries. e si non ouiere ca
tamiento dela cabeça del dragon nin dela ca
uda sera meior. Et fazer della ymagen. e toma
una peca de zarcatona blanca e remoia la lu
na noche e un dia. e pon la dentro enel cuerpo
daquella ymagen seyendo la luna en siete gra
dos de cancer. o a cerca desto. Depues toma
ueynte cannaueras que seam todas dun
grando. e que aya cada una dellas diez col

des en luengo. Depues toma una piedra de marmol blanco que aya tres palmos en luengo et tres en ancho. et faz en medio della un forado. et toma las cannauetas et atalas todas en uno con cuerdas de cannamo bien fuertes en muchos logares. et toma dela cal et amassa la con azeyte et dexa la bien tenprar algunos dias. et embuelue las cannauetas atadas con ello. et lodalas con ella muy bien fasta que cubran et en toda la cabeça de suso otrossi fasta que semeie assi cuemo pilar. et mete los cabos delas cannauetas enel forado que feziste enla piedra. et enlodalo otrossi et dexa lo secar. Depues pon la ymagen sobre un pilar de plata que aya en luengo un palmo. et esta es la quantidad que puede sufrir aquel pilar sobredicho. et pon la en medio dela uilla o del aldea. o del campo en que quisieres aprouechar sus miesses. o sus plantas. et uerás cosas marauillosas dela obra que fara. Et esta ymagen faze muchas cosas que serien luengas de contar. Et faziendo las ymagenes cuemo deuen acabaran lo que quisieres dellas. non cuemo dizen los torpes. Ca el seruir que fazian alos ydolos. non que fuesse este acertar alas ymagenes ciertamientre. ca aquellos omnes seso auian et entendimiento con que sabien que los ydolos eran cosa muerta. que non ueyen nin oyen. nin nuzen nin prestan sinon enla guisa que pueden nozir o prestar las piedras. o las cosas que son semeiantes dellas. Et el que dize al por aquellos omnes o non los connosce o miente sobrellos. ca la sciencia era que el seruir que fazian alos ydolos era cosa que los allegaua al seruicio de dios. que es senor de todo. et guiador de todo. et es senor delos mundos. que es dios uerdadero solo.

Et las palauras que dis en los omnes sobre las ymagenes delas siete planetas sobredichas eran muchas palabras et poridades granadas et sotilezas marauillosas que eran ordenadas sobre las obras delos ydolos a que pusieron nombre ymagenes. et estas figuras que son puestas sobre las siete planetas an apoderado marauillosa. et obras que paresce inuisiblemente por ellas. quando las ponen al lo que las deuen poner. Et marauillosas cosas que se renuevan et se fazen por ellas quando las siruen et las ondran assi cuemo deuen. Et estas ymagines primeramient que son puestas sobre las siete planetas an mester ayuno ante que las comiencen. Et de fazer assi cuemo yo dire aqui. et a mester que lo entiendas et uengas te entremetir en cada lugar que lo ouieres mester daqui adelante. assi cuemo sil yo dixiesse muchas uezes en cada lugar. Et quien quisier fazer las ymagines delos signos deue ayunar tres dias ante que las comience de fazer. et al quarto dia comience las de fazer.

Quando quisieres fazer las ymagenes delas siete planetas ayunaras siete dias acada una dellas et començaras a obrar enel ochauo dia. et ante que las comiences de fazer lauate muy bien con agua fria o caliente. con qual te quisieres. et en cada uno destos dias que mandamos ayunar a mester que non comas cosa que fue uiua. et todo esto que mandamos es por limpiedumbre. et faziendo lo assi acabaras lo que quisieres cumplidamientre.

Otra ymagen del dia lunes des par amor. Faras esta ymagen de argent et de cera blanca et laua la en agua. et es ymage fecha que pertenesce ala luna. et los angeles

que mandan a esta ymagen son. Gabriel. Ezamabel. e michael. e quando quesieres po
ner amor entre dos fazes commo dicho es en la
ora dela luna e enel mes de julio quando la luna
es cancer. e enel mes de mayo quando la luna
es en pisces. el rey que manda esta ymagen.
es abdula el onvrado. e los sus siruientes son.
tarytul. e maytalm. e ebuzola. Et conjuralos
sobre esta ymagen assi. Conjuro uos angeles
que sodes puestos sobre las kamereres dela
luna por el nombre dilamos. flamos. heyeyl.
Cassaa. tassal. nachs. cana. ayna esto alta.
cabila. ayna porla uertud del criador respon
der a aquel qui uos llama. responder a mi por
que yo uos llamo e fazer mio mandamiento.
e seer uos an perdonados uestros pecados. Respon
de otu gabriel. e esmael. e otu michael. con
juro uos por estos nombres sobredichos que
fagades el mio mandamiento en este espeio
o en esta ymagen.

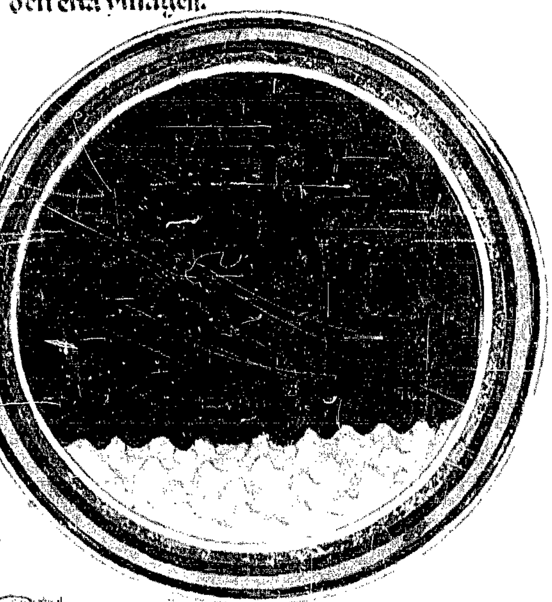

Dixo ptolomeo. natural cosa es sembrar
segund la ora e segund el tiempo. e cada
buen sembrador deue guardar el tiempo e la
ora del sembrar. e asemblança desto que cosa
segund el proucecho dela cosa sembrada auin
ce sepas que la cosa que es sembrada en uin

tiempo se coie en otro. esto es que quando las
cosas son maduras e complidas que se deuen
coier. e por esta razon se deue entender que la
ymagen que se faze en una ora muestra
su complimiento en otra ora segund que
es mouimiento delas cuerpos deseuso. guar
da lo que yo e escripto e tiene a dios. Et sepas
que muchas maneras e pastores conoscen el
fecho dellas. assi commo paresce en las mon
tannas que connoscen el fecho dellas. e otrossi
paresce en la luna nueua e en la plena o en la
cresciente. o en la menguante. e commo paresce en
las meollas delas animalias. e en la sangre
dellas. e en los meollos delos huessos delas la
gostas del mar. e delas aguas. e delas nuues.
e semblante miente enel crescimiento o min
guamiento de muchas fuentes. e de muchos
rios. e otrossi en las yeruas que quando la lu
na cresce la yerua cresce. e otrossi algunas pie
dras crescen. e quando mengua la luna descre
cen. Et otrossi aparesce en los uientos. que en
las quadraduras del sol muchas uezes se
muda el tiempo. Et assi aparescen diuersas
sennales en las ymagenes segund que es la
obra. commo si yo digo. la ymagen suffuma
da con los oios del cabron. e del gato. e del uesp
ertilion. e dela upupa. en diez tanto aparescer
mas ayna la su obra que otramiente non
faria. Et yo proue que en muchas ymagenes
parescia el poder dela en aquel mismo dia et
el su fecho. Et dixo alfarabia que la lacer
ta encerrada su el uientre dela ymagen faze
el obra complida en poco tiempo. Et dixo
Toz griego e un conjurado de babilonia. que el
animal matado sobre la ymagen faze pares
cer ayna aquella uertud que es en la ymagen
Et dixieron estos dos caldeos de ethiopia que
son. Zareen. e arfaxat. la uertud es en la hora
delos omnes. e en aquella misma hora es la
uertud delas palabras e non en otra. e el se
mino con cierta razon e uerdadera muestra
las cosas secretas del sennor. esto es delos es
piritus de dios. Et dixo un mago a que di
zen balemiz la limpiadumbre que es la ma

miento del cuerpo. ⁊ limpias uestiduras. ⁊ yu
ir honestamientre. ⁊ el suffumerio con que es
el bueno odor. ⁊ logar honesto todas estas cosas
cobdician los espiritus. ⁊ quieren morar en es
tos logares. Et la uertud delas ymagenes pa
rescen y enteramientre ⁊ manifiestamientre.
Dixo mercurio que prouo muchas cosas.
toma sementa granos de ordio en aquella mi
sma hora quando trayectares la ymagen enlas
formas enel nombre dela ymagen. ⁊ en aque
lla misma hora echa los granos en sangre de
omne enel nombre daquel por quien fuere fe
cha la ymagen. ⁊ nombrando aquella cosa
en esta manera. En qual quier dia que estos
granos comiencen a nacer paresca la cosa por
que esta ymagen es fecha. ⁊ este y la ymagen
siete dias. ⁊ nielle los granos en tal hora cue
mo fue fecha la ymagen ⁊ sembrarás los gra
nos en escudiella de tierra comprada en aq
uel dia. ⁊ cada noche este fuera alas estrellas.
⁊ riegala con agua oculta. esto es que sea co
gida callando ⁊ en aquella misma hora. et si
empre diziendo assi. quando este ordio creçie
ra o estos granos faran germen o auran foias
uerdes. en aquel tiempo ⁊ en aquella hora ap
aresca la uertud el poder en esta ymagen so
bredicha. ⁊ paresca el su fecho el su complim
iento enteramiente. Et algunos dizen que
deuen seer siete simientes. assi cuemo ordio.
finojo. mijo. ⁊ simientes de coles. ¶ Et dixo
hermina que si tomaren el bueno pucelo en
aquel dia el pusieren sola gallina mientre
fuere la sangre enel. obrarás con ello ⁊ farás
cuemo fizo ptolomeo en su obra. ⁊ cuemo fizo
mercurio el encantador dela simiente ¶ Et
dixo barachino el encantador enel logar no
minado sus doze animalias sacrificadas.
⁊ otros dixieron siete animalias. ⁊ setaenta
maneras de suffumerios. El omne sea fiel
et secreto per nueue dias ⁊ non se suffume
con sangre. ⁊ todas estas cosas sobredichas
dixo el encantador sean encubiertas sinon a
los sabios. ¶ Et dixieron los yndios que las
ymagenes que se fazen sobre la tierra non

se deuen fazer si las ymagenes desuso non
an acordança con estas ymagenes ~~desuso~~. ⁊
segund las naturas delas fazes. ⁊ segund
los logares delas planetas. ⁊ en esto se acorda
ron los yndios que la uertud poderosa esta
escondida en los cuerpos desuso. assi cuemo es
tan ascondidas el alma ~~el al~~ espiritu enel cu
erpo del omne encubiertamientre. bien assi es
encubierto el grano. ⁊ enel grano el alma et
assi son las yeruas ⁊ los granos ⁊ los fructos
que non aparescen sinon en uno semnero gra
no. ⁊ unde sepas que assi es ascondida la uertud
potencial enlos cuerpos desuso. ⁊ assi esta escon
dida el fuego enla piedra. ⁊ la uista de noche en
los oios del gato. ⁊ enel fuego los espiritus et
las fantasias. ⁊ assi es ascondido enlos cuerpos
desuso toda uertud e poder e fortaleza. ⁊ uinda
zon. ⁊ firmedumbre deste mundo. Onde en
todas obras de ymagenes se deuen guardar
las treynta ⁊ seys ymagenes desuso. ⁊ las .xx.
⁊ ocho mansiones dela luna. ⁊ las .xxx. ⁊ seys
fazes del circulo delos signos. Esta ymagen
es dicha dela luna porque se faze enla cabeça
dela luna. estando en aquella cabeça ⁊ enel
mismo ascendent. ⁊ el sol en tanto catamiento
o en seruil. ¶ Toma argent o estanno peso da
quella aue o daquel animal que tu sacrifi
cares. ⁊ sacrifical en nombre del. ⁊ desi echa el
estanno del argent fundido enlas formas. et
guarda aquella ymagen. Et ha en esta yma
gen siete uertudes. ⁊ doze nombres de piedras.
⁊ xxiiij. de yeruas. ⁊ de pilos. ⁊ de sangre de .xxv.
animalias guarda. lo que yo te escriuo. ⁊ ac
cordate ende. ⁊ estudia enlas naturas ⁊ enlas
significaciones ⁊ enlas complixiones. ⁊ enlos
fechos delos cuerpos desuso. ⁊ enlas cosas que son
animalias. piedras. yeruas. metalles. ⁊ uertud
de palauras. ⁊ coniuras. ⁊ siertos. ⁊ auguiros.
⁊ prouecia. ¶ Dixo mercurio. enla ymagen de
la luna sea fecho fuego en quatro lados enel no
mbre de aquella ymagen. ⁊ pongan del agua
perenna en quatro uasos. ⁊ dela tierra de qua
tro fuentes. Et suffumarás con sangre de qua
tro animalias ⁊ de quatro yeruas. ⁊ de quat

gunnmas et de quatro semientes todo es dicho
et fablado por figuras. entiende.

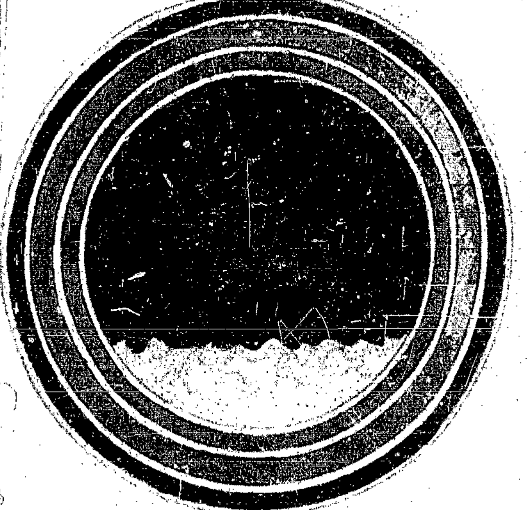

Este es el libro de Rancaf el yudio enel
quel pregunto su disciplo sirez de babiloni
a dela arte de magica et cuemo obran en
las cosas que son so el cielo dela luna. Di-
xo Rancaf el
yudio. O sirez
conuiene el qui
quisiere saber
las obras del cie
lo et parar las y
magenes por as
tronomia que
pare mientes en
estas cosas que
te yo contare. Sepas que las posturas delas
ymagenes es rayz de todas las obras terr
enales et delas cosas que acaecen enlas alm
as naturales de juyzamiento o de sanna
o de alegria o de tristeza o de sanidad o de en
fermedad. ca todas estas obras son atadas
conla alma uniuersal et a ella siguen en q̃
to obra en estas especias. Et por esto pusi
eron los sabios que certificaron algo dela
sciencia delos en que guisa se componien
et cuemo son ordenadas por tal de fallar car
rera pora saber las uertudes dela anima
uniuersal et cuemo passan estas uertudes
por las almas particulares terrenales. et cuem
se desfazen por los cuerpos luzientes celesti
ales las que son estrellas fixas segund sus
naturas et las uertudes que se componen p
las dos luminarias quando se bueluen con
las estrellas fixas et con las otras planetas.
Et sepas o sirez que la primera uertud que
passa por el mũ de son los cuerpos perfectos
luzientes que son las estrellas fixas et depu
es alas siete planetas fasta que llegue la
uertud al cielo dela luna. et dalli passa alas
otras animas particulares et recibe cada
una dellas segund esta aparejada por re
cebir daquella uertud. Et sepas que assi
passan las uertudes dela anima uniuer
sal por los cuerpos uniuersales et particula
res cuemo passa la luz del sol et los sus ray
os por los cuerpos diaffanos. ¶ Et sepas
que las planetas alçan se alas uezes por
sus mouimientos alos mas altos logares
que son en sus cielos et alos sus auges. et es
tonces son mas cerca delos cuerpos perfectos
que son dichos estrellas fixas et ganan del
las alumbramiento et uertudes. et depues
descienden a su fadio que es opposito de su
auge. et es el mas baxo logar que a enel ci
elo ~~dela luna~~ de cada una delas et dan aq̃l
las uertudes al cielo dela luna et el recibe la
todas. et del passan alas almas particula
res assi cuemo passa la uertud dela ani
ma del animal del cerebro pora tod el cu
erpo por los neruios que salen del assi como
lo auemos declarado enel libro de sensu et
sensato. ¶ Et sepas que dios alto sea el su
nombre fizo las uertudes naturales que se
mueuan por la anima uniuersal. et por essa
anima parecen las obras et las uertudes de
las cosas engendradas assi cuemo son me
tales et mineras et plantas et animalias. Et
dellas ay cosas que son acordantes et seme
jantes. et dellas ay que son desacordantes et
contrarias. Et cada una dellas a semejança
en su natura con las cosas de suso et semejan

La mas flaca piedra e la mas fea.

en sus obras assi cuemo veemos algunas pi
edras que obran en otras. cauesemos el plo
mo que es la mas fea que obra enla piedra
diamant que es mui fuert que la quebran
ta e la menuza. Otrossi fallamos otras que
se acuerdan e an semeiança en sus obra
nes naturas assi cuemo es la piedra adia
mant que tira el fierro quanto allega la
su uertud a el. Et otras muchas a tales que
a por la tierra. Et pues que estas cosas par
ticulares engendradas e muertas que nin
sienten ni entienden reciben uertudes una
dotra: quanto mas deuen recebir todas las
cosas que son enel mundo de generation e
de corruption uertudes e obras del mundo
alto celestial que es apoderado dellas. e ell
les da las uertudes e las obras e por el se en
gendran e por el se corrumpen. ¶ Et sepas
que en todo el mundo non a cosa tan bien
de sentido cuemo sin sentido e de bien e de mal
e de luz e de tiniebra e de todas las otras qua
lidades que non aya razon en filosofia por
que se engendra e por que se corrompe. Et sep
as que non ningun puede saber el secreto dela
natura si non el qui es ayudado dela ani
ma uniuersal e siguisa que sea partido de
las cosas corporales e delos sabores natura
les ca atal omne entendra e uera las obras
delas naturas assi cuemo vee el qui esta en
alto logar las cosas que son de yus el. Et as
si es manera del qui trauaia del bien del enten
dimiento e non a gran sabor delas cosas cor
rompibles. ¶ Et daqui adelant quiero respo
der alo que demandest. O siruo. ya te fiz en
tender ante que la primera uertud de todo el
mundo es la uertud dela anima la
uniuersal. e della anima ganan las uertudes
los cuerpos luzientes que son las estrellas fi
xas e delas fixas llega alas planetas fasta que
llegan al cielo dela luna. e del cielo dela luna
llegan a todas las otras cosas que son de yus
el en este mundo de generation e de corruption
Et por que el cielo dela luna es mas cerca de
la tierra que los otros cielos e el es el qui sofa

en todas las cosas que son enla tierra. e del uie
nen las uertudes pora ellas. conuiene te que non
comiences ningun fecho ni ninguna obra ni
pares ymagen nin fagas anillo menos de sa
ber antes estado dela luna cuemo esta. ca ella
es mas propria pora gouernar todas las co
sas terrenales. Et sepas que la luna semeia
al omne en los sus estados. ca comiença a nas
cer assi cuemo nace el omne. e a tiempo en que ua
creciendo assi cuemo el ninno despues que nasce
e a otro tiempo en que ua creciendo assi cuemo
el omne en iuuentud. e a otro tiempo en que
es complida assi cuemo el omne que es com
plido e non puede auer mayor fuerça. e a otro
tiempo que semeia al comienço dela
uegez que ua menguando fasta que non pare
ce assi ua menguando assi cuemo el omne quan
do muere. otrossi semeia en su andar alas po
sas que faze por los signos al andar del omne
e alo que trabaia por buscar su uida. Et pu
es que assi es conuiene al qui quisiere comen
çar algun fecho o parar alguna ymagen o
fazer algun anillo. o ligar o desligar que
sepa primera mientre el cursu dela luna et
cuemo anda por los doze signos e por las .xx.
e .viij. mansiones e otrossi la natura delos do
ze signos e delas ueint ocho mansiones. Et si
esto non pudieres saber por uista que ueas e
nel cielo. sepas lo por los libros que son puestos
por eguar las planetas e las estrellas. e sabien
do esto llegaras alo que quisieres.

Assi cuemo el omne. e assi ua menguando.

Dixo Kancaf el yndio que la luna ma
ne cada noche en una figura delas .xx.
e .viij. figuras delas estrellas fixas. e uiene a a
quella figura en que mane. dela su uertud e
el tiempo desque parece enla figura fasta que
se pone la primera noche desque se parte del sol.
dura sobre tierra una hora menos septima par
te de una hora. e cada noche dura mas sobre
tierra una hora menos septima parte de una
hora e assi ua annadiendo cada noche. assi que
enla septima noche desque paresce dura fas
ta la media noche e ponese. Despues annade ca
da noche una hora menos septima parte a la

ala quatorzena noche fasta la primera noche quando el sol se pone ⁊ dura sobre tierra fasta que sube el sol ⁊ ponese. ⁊ el su poder es complido en esta noche ⁊ emia gouierna el mundo en uez del sol mientra dura sobre tierra fasta que sube el sol. Et quando fuere la quinzena noche de que paresce tardara de sobir una hora menos septima parte de una hora. tanto ~~tiempo mas. fasta que sube~~ quanto duro sobre tierra la primera noche ~~tanto tiempo~~ que aparecio. Et assi ira tardando cada noche tanto tiempo mas. fasta que sube ala .xxviij. noche con el alua. ⁊ despues cubre se delos rayos del sol .iij. dias. ⁊ tanto dura con el sol que es su rey ⁊ su sennor. Et despues nasce otra uegada assi cuemo lo ordeno dios que es poderoso sobre todos. Et assi cuemo el omne semeia ala luna en sus obras. assi la luna a mansiones porque a uertudes ⁊ obras diuersas. Otrossi la anima particular a muchas obras et uertudes diuersas segund esta apareiada de las recebir dela anima uniuersal. Et sepas que el comienço de cada cerco espandido non es cosa determinada ni a comienço nin fin mas pero porque ay un punto entendido que quando el sol fuere en aquel punto a entre aquel punto ⁊ la nascencia del omne alguna semeiança que estuence comiença el tiempo del crescimiento delos dias. Et por esto ponemos aquel punto es el primero grado del signo que es dicho aries. Et este cerco es partido por trezientos et sessenta grados. Et fazen se en este cerco .xij. figuras por estrellas fixas que se ayuntan en cada figura. Et en cada destas doze figuras ha treynta grados. ⁊ cada una dellas es dicho signo. Et fazen se en estos doze signos otras .xxviij. figuras dellas estrellas fixas. ⁊ son dichas mansiones. Et en cada una destas mansiones a estrellas sabidas. ⁊ por el curso dela luna que corre por ellas fazen .xxviij. nombres. Et cada uno destos nombres es nombre del espirito de aquella mansion. Otrossi buriellan ⁊ la figura que pertenesce. Et an ueynte ⁊ ocho sahumerios. et sahumia cada uno delos anillos con el sahumerio que le pertenesce quando la luna fuere

comienço del anno ⁊ este primero

anillos ⁊ buriel son en ellos xxviij

en aquella mansion. Et conuiene que non fagas ningun anillo menos de seer la luna con las estrellas de aquella mansion ante que salga dellas. Et las obras que fizieres pora bien ⁊ pora derecho conuiene que sea la luna con la cabeça del dragon ⁊ que se cate con iupiter. Et por alas cosas que pertenescen pora los reyes que se cate con el sol de sextil o de trino. Et ala a cosas que pertenescen pora salud ⁊ amor o pora mugieres que se cate con uenus. Mas alas cosas que son pora fazer mal assi cuemo faze omne pora enemigos o pora malos omnes. conuiene que sea la luna con la cauda del dragon ⁊ que se cate con alguna delas dos enfortunas de quadradura o de opposition o que sea con ella de cuerpo non auiendo la planeta grand lateza por que sea salida dela carrera dela luna. Todas estas cosas ~~que~~ son cuemo el cimiento pora las cosas que queremos dezir.

La primera mansion destas ueynt et ocho que son en el cerco del zodiaco. es la mansion que es dicha alnath. Esta es mansion de natura de fuego ⁊ es infortunada mezclada con fortuna. Quando la luna fuere en esta mansion conuiene pora las obras ⁊ alas cosas que pertenescen alas mugieres ⁊ que se escusen de uestir ⁊ taiar pannos. Et en este termino se mueue pora las animas de los reyes et delos que an poder. espirito de sanna ⁊ de matar omnes. ⁊ esto por todo el mundo a cada uno segund el poder que a. ⁊ non es bueno pora otra cosa sinon pora las cosas que pertenescen a mugieres. Et los sabios antiguos se solien apartar ⁊ folgar mientra la luna era en esta mansion. Quando la luna fuere en esta mansion subiendo de noche. faz anillo de cobre bermeio ⁊ semeia en el figura de omne que esta en pies cubierto en una manta. ⁊ untaras su faz con cera negra ⁊ ponnas en sus oios cera bermeia. ⁊ buriellaras en los dos cabos del anillo de ambas las partes dela figura el nombre del sennor dela mansion. Et sahumar lo as con el sahumerio. ⁊ rogar le as por el su nombre que te guarde tus siervos ⁊ tus siervas. ⁊ seran guardados de to

ro mal. Et el nombre del sennor dela prime
ra mansion es roya. El sahumerio es lauda
La segunda mansion es dicha al botayn ⁊ es caliente ⁊ humida ⁊ fortu
na. ⁊ uiene della a este mundo espirito de hu
mildad ⁊ de acompannamiento que endereça el ai
no que fizo la otra ante dicha. ⁊ tuelle la sa
na delas animas delos reyes ⁊ pertenesçe a las
obras que fazen pora los omnes. ⁊ fazen en el
la las ymagenes que prestan que son pora
bien. Et es buena pora començar leer en sçie
nçias. ⁊ pora seruir las ⁊ compuiar las ⁊ pora
brunnir gemas de fortunas. ⁊ pora confiçionar
melezinas. ⁊ pora uistas de reyes ⁊ uestir ⁊ ta
jar pannos. El que nasçiere en este termino
sera bien auenturado ⁊ omne bueno en su
ley. Quando la luna fuere en esta mansion
subiendo de noche. faz una lamina doro. ⁊ sen
nala tu figura ⁊ figura de tu rey. ⁊ el que pare
mientes en ti ⁊ que te tome por la mano. Et se
nnalar as a parte delas ymagenes el nom
bre del sennor dela mansion. ⁊ sufumar la as
con el su suffumerio. ⁊ rogar lo as por el su nom
bre que meta bien entre ti ⁊ el tu rey. ⁊ que te
faga bien. ⁊ traer la as contigo. ⁊ sera assi. El nom
bre del sennor dela mansion es arbeyl. El su
suffumerio es gengibre.

La terçera mansion es coraya. ⁊ es bue
na pora fazer ymagenes ⁊ obras que p
tenesçen a mugieres. ⁊ pora confiçionar me
lezinas conuinientes a ellas. Esta mansion
es fortuna mediana ⁊ es buena pora magos
⁊ pora fablar con reyes ⁊ pedir les petiçiones
⁊ pora casamientos. ⁊ todo fecho que fizieres
en esta mansion aura buena fin. ⁊ el qui na
sçiere en ella sera bien auenturado. Quando
la luna fuere en esta mansion subiendo de n
oche. faras una ymagen de cobre que es dicho
cein. ⁊ sennalar as en ella figura de mancebo
⁊ el nombre dela mansion de ambas partes.
Et untar la as con camphora ⁊ musco destem
prado con agua rosada. Et rogar la as por el
su nombre que te de poder sobre tu enemigo.
⁊ te endereçe toda tu compannia. ⁊ que te sea

leales ⁊ sera assi. Et el nombre es mugib.

La quarta mansion es aldebaran ⁊ es
seca de natura de tierra ⁊ infortuna. Et
uiene della al mundo espirito de mal. E guar
date de demandar en ella ninguna petiçion
nin començar ningun fecho nin fazer yma
gen si non fuere pora fazer mal ⁊ meter enemi
zado. nin fagas en ella ninguna melezina si
non fuere tosico pora matar tus enemigos.
Et si en este termino nasçiere uaron sera me
diano en sus estados. ⁊ si fuere mugier sera ma
la de su cuerpo que se non defendra a uaron ⁊ se
ra mal feso. Quando la luna fuere en esta
mansion subiendo de noche faras lamina de
fierro ⁊ sennalar as en ella ymagen de omne
con dientes luengos sallientes de fuera delos
labros ⁊ que aya los pies luengos. ⁊ que se
a assentado. Et sennalar as en cabo del. el nom
bre del sennor dela mansion. Et sahumar lo
as con el su sahumerio. ⁊ rogar la as por el su nom
bre que eche sobre tu enemigo qual mal tu q
sieres ⁊ sera assi. El nombre es abalbea. El sah
umerio es alquitran.

La quinta mansion es albacaa. ⁊ es cali
ent ⁊ seca ⁊ infortuna mezclada con for
tuna ya quanta. faras en ella quantas ymage
nes quisieres. ⁊ faras las obras delas mineras
assi cuemo es alquimia. mas non comença
ras a fazer ninguna oraçion delas planetas ni
sembres nin plantes ni entres a ningun rey. ca
no aura buen cabo ninguna cosa dellas. El om
ne nasçiere en esta mansion si fuere macho sera ce
lo ⁊ denostado de todo el mundo ⁊ mal fecho. Et si
fuere fembra sera buena ⁊ de poca palabra et
bien quista de su marido. Quando la luna
fuere en esta mansion subiendo de noche faras
una lamina de cobre bermeio. ⁊ sennalar as
en ella figura de buey. ⁊ el nombre del sennor de
la mansion. ⁊ rogar la as por el su nombre que no
aprouesca ninguna obra que faga tu enemigo.
⁊ soterrar la as en su casa o en el logar o suele el o
mas estar. ⁊ sera assi. El nombre es huslu. El
sahumerio es lebore negro.

La sexta mansion es alhanna. ⁊ es dicha

drabya. es mansion uentosa con sequedad ya q̄
do. & es fortuna. fazas en ellas las obras de bien
querencia & de amor. & entraras a rey & pediras pe
ticiones & uerte as con tus amigos. & faras ora
tiones delas planetas & casaras & compraras sier
uos. & sembraras & plantaras. & iras en camino. &
cato esto aura buen cabo & prouechoso. Et el q̄
nasciere en esta mansion sera de buenas costū
bres & bien quisto delos omnes. ¶ Quando la
luna fuere en esta mansion subiendo de noche
faras una lamina de oro & sennalaras en ella
dos figuras de dos mancebos que se abracen.
& figura de omne ante ellas & sobre las dos cabe
ças delas dos mancebas una corona. & sennalaras
des el nombre del sennor dela mansion en la la
mina. & sahumar la as con el su sahumerio. &
rogar loas por el su nombre que meta amor en
tre tus ~~enemigos~~ mugieres & tus mancebos.
& que aya amor entre ellas unas con otras. & se
ra assi. El nombre es rodan. El sahumerio es
opopanax. & es una goma que es dicha en ara
uigo albuassac.

La septima mansion es dicha. aldirah.
& es mansion de aer humida & blanda.
fortuna. & uiene della al mundo espiritu de bi
en & de bondad & de enderesçamiento. Es buena
pora recebir espiritos & començar buenas obras.
& fazer sacrificios & sahumerios en los oraciones
que fazen pora recebir los espiritos delas pla
netas. & pora fazer ymagenes & entrar a reyes
& a altos omnes. & a con todo es buena pora to
do fecho & de buen encaminamiento & prouechoso.
Quando la luna fuere en esta mansion faras
lamina de plata & sennalaras en ella figura
de rey coronado. & el nombre del sennor dela
mansion cabo del. & sahumar loas con el suIa
humerio. & rogar loas por el su nombre que te
faga acabar todas tus peticiones que deman
dares alos reyes & altos omnes. & traer la as
contigo. & sera assi. El nombre es zabualyl.
El su sahumerio es pennolas de babubiellas.

La ochaua mansion es alnatra. & es man
sion blanda & fria & es compuesta delas
infortunas. & uiene della al mundo espiritu q̄
faze mal querencia & enemiztad & aborreçen
cia entre los omnes. & pertenesce pora fazer ta
les ymagenes pora tal cosa & pora fazer orati
ones por mal delos enemigos. & uiene se en el
la espiritu de lidiar. & conuiene que non com
ençes en ella ninguna obra ni uistas pannos
nueuos nin entres a rey a menos de seer arma
do que fables con el en fecho de armas & de lidi
ar & non en otra cosa. Et non es buena pora ay
tar se con mugieres. El qui nasciere en esta m
ansion sera de mala lazeria & cuytado. ¶ Quan
do la luna fuere en esta mansion tomaras u
na lamina de estanno. & sennalaras en ella fig
ura de omne enlongado & que tenga en la ma
no alguna arma. Et sennalaras en ella el nō
bre del sennor dela mansion. & sahumar la as
con el sahumerio. & rogar loas por el su nom
bre que te ayude contra tus enemigos. & sera
assi. El nombre es hayetaliz. El sahumerio
es encienso blanco. ¶ Otrossi qui fiziere tal
lamina seyendo la luna en esta mansion & sē
nalare en ella figura de dos omnes. las espal
das del uno contra las espaldas del otro. & sen
nalare y el nombre ante dicho. & el nombre an
tedicho. & el nombre de cada uno destos dos om
nes sennalado sobre su cabeça. & la sufumare
con el castoreo & lo rogare por el su nombre que
meta entre ellos enemiztad & mal querencia.
& sera assi. Et conuiene que la sotierres en el
logar o se ayuntan.

La nouena mansion que es dicha tarf.
es de agua & infortuna. & uiene della al
mundo espiritu mas fuerte que es el otro
ante dicho. Et es mala pora todo fecho & pora
toda obra. El que nasciere en ella aura mala
çima. Quando la luna fuere en esta mansi
on subiendo de noche faras una lamina de
estanno et sennalaras en ella figura de rey
assentado & figura de qual tu quisieres delos
sus priuados & el nombre del rey & daquel
su priuado. & que sea el omne en pie ante el rey.
& el rey que torne la cabeça a otro cabo que
non cate a el. E sennalaras el nombre del sen
nor dela mansion & sahumar loas con el

sahumerio. ꝛ rogar loas por el su nombre que
aquel rey qui era mal a aquel omne ꝛ sera
assi. ꝛ condensa laas en el logar o se suelle assẽ
tar el rey. El nombre es hyhalemah. El sa
humerio es pluma de aguila ꝛ de passaro.

La dezena mansion que es dicha. Geb
ha es fria ꝛ humida mezclada de for
tuna ꝛ de infortuna ꝛ es mas buena que mẽ
la. Esta es buena pora començar fechos non
grandes ꝛ pora entrar a rey. ꝛ pora melezinar
enfermedades ligeras ꝛ començar ~~fechos non
grandes~~ a demostrar a los discipulos las scien
cias. mas non uistas pannos nueuos nin se
ayuntes con mugieres. El qui nasciere en esta
mansion sera de espiritu ligero pora fablar bi
en ꝛ sera enganiador ꝛ festinoso en sus obras.
Quando la luna fuere en esta mansion fa
ras una lamina de plata ꝛ sennalaras en
ella figura de omne que dexa con sus ma
nos. ꝛ el nombre del sennor de la mansion. et
suffumar las con el sahumerio ꝛ rogar las
por el su nombre que echa a tu enemigo en
alguna trayción o en algun mal. ꝛ sera assi.
El nombre es iadar. El sahumerio es pielle
de gulpeia. ¶ Et sepas que esta mansion
a grand uertud quando el sol fuere en ella
assi que quando el sol fuere en esta mansion a
partes de medio die con la estrella desta mansiõ
que es dicha coraçon de leon faras una lami
na de oro. ꝛ sennalaras en ella figura de leon
que sale de su boca una piedra et otra piedra
que cae entre sus manos. ꝛ sahumar la as
con encienso blanco ꝛ limpio ꝛ rogar la as por
el su nombre que tuelga el mal de la piedra
a todo omne que la touiere en su cinta ꝛ sera
assi. Et si se ellauare con esta lamina encienso
blanco mezclado ꝛ lo diere a beuer al qui a
el mal de la piedra toller le a el dolor ꝛ guaresçra.

La onzena mansion que es dicha azo
bra todo assi es dicha alcaraten. es cali
ente ꝛ seca ꝛ es fortuna ꝛ buena pora todo fe
cho ꝛ conuiene pora recebir espiritus ꝛ pora
poner ymagenes ꝛ melezinar las enferme
dades luengas ꝛ entrar a reyes ꝛ a principes.

et pora yr en carreras. ꝛ es buena pora todo al
grand fecho. El que nasciere en ella sera biẽ
auenturado. ¶ Quando la luna fuere en
esta mansion subiendo de noche faras una la
mina de cobre uermeio. ꝛ sennalaras en ella
figura de leon ꝛ un omne cauallero sobre el q̃l
traua de las orejas. ꝛ el nombre del sennor de
la mansion. Et sahumar la as con el sahum
erio ꝛ rogar loas por el su nombre que te reyes
fagan lo que tu quisieres. ꝛ que te de ualencia
contra ellos ꝛ contra los principes ꝛ los altos
omnes. ꝛ sera assi. El nombre es carnalyaran.
El sahumario es los pelos de entre amos los oio
del leon

La dozena mansion que es dicha çarfa
es mezclada de fuego ꝛ de tierra ꝛ de fo
rtuna ꝛ de infortuna. non es buena pora rece
bir espiritus ni pora entrar a reyes ni pora ui
sitar de mugieres. mas es buena pora lidiar
ꝛ cometer enemigos ꝛ pora tomar armas et
comprar las. ꝛ caualgar cauallos ꝛ yr a caça
ꝛ entrar en banno et afeytar la barba ꝛ los cab
ellos ꝛ sacar sangre. Et el qui nasciere en ella
sera ardit ꝛ fuerte ꝛ mal fechor. ¶ Quan
do la luna fuere en esta mansion subiendo
de noche faras una lamina de cobre que
es dicho cenit. ꝛ sennalaras en ella figura de
omne que traua con amas sus manos en la co
la de un leon. ꝛ el nombre del sennor de la mans
ion. ꝛ suffumar loas con el sahumerio ꝛ rogar
loas por el su nombre que parta tus enemigos
de ti ꝛ que te ayan miedo. ꝛ sera assi. El nombre
es taraons. El sahumino es pelos de cola de leõ

La trezena mansion que es dicha alan
due es seca fortuna mezclada con in
fortuna. es buena pora todo comienço que
se pora sabor. ꝛ uiene della al mundo espiritu
que mueue sabor de conuenir con mugieres
ꝛ es buena pora fazer melezinas pora tal co
sa ꝛ pora entrar a reyes ꝛ fablar con ellos en
fazienda de mugieres ꝛ a uestir reales pan
nos ꝛ comprar sieruos ꝛ bestias ꝛ yr en carre
ra. ꝛ no es buena pora lidiar nin cometer ene
migos. El qui nasciere en ella sera semeiante

de mugier en sus comsitumbres. ¶ Quan
do la luna fuere en esta mansion subiendo de
de noche faras una lamina de fierro ⁊ senna
laras en ella figura de mancebo de fermosa fa
cion ⁊ un omne en pie que la toma por la mano
por la besar. ⁊ el nombre del sennor de la mansi
on ⁊ sennalaras los nombres del omne ⁊ de la
mugier de la otra parte de la lamina. ⁊ sahum
ar las has con el sahumerio ⁊ rogar las has por el su
nombre que meta amor en coraçon de qual
mugier quisieres que ame a qual uaron qui
sieres. El nombre es mahyerl. El sahumerio
es toda cosa que huele bien assi cuemo ambar
⁊ ligno aloe.

La quatorzena mansion que es dich
a açimec sin armas es seca de compl
exion de tierra ⁊ es infortunia ⁊ uiene della
al mundo espirito de mal querencia ⁊ de e
nemistad ⁊ de desamor. no es buena pora com
ienço de ningun fecho de bien ni pora ningun
casamiento. mas es buena pora apartar se de
⁊ pora entrar en banno. ⁊ cercenar cabellos ⁊ a
feytar barba. ¶ Quando la luna fuere en es
ta mansion subiendo de noche faras una la
mina de fierro. ⁊ sennalaras en ella figura
de omne ceunido en medio ⁊ que faze con
sus manos alguna cosa de danno assi cuemo
romper panno o quebrantar uaso. ⁊ el nom
bre del sennor de la mansion. ⁊ sahumar las as
con el sahumerio ⁊ rogar las as por el su nom
bre que meta enemiztad entre qual uaron
⁊ qual mugier quisieres. ⁊ sera assi. Conuie
ne que sennales los nombres de aquellos dos
en la otra parte de la lamina. ⁊ soterrar las as e
nel logar o se ayuntan. El nombre es yerga
liaz. el sahumerio es cabellos daquellos dos
o de sus pannos

La quinzena mansion que es dicha
Garf. es de natura de aer ⁊ humida ⁊ fo
rtuna ⁊ uiene della al mundo espirito que
da amor ⁊ bien querencia ⁊ piedad ⁊ miseri
cordia de reyes ⁊ de principes. es buena pora
fazer melezina contra los tornos. ⁊ pora fa
zer oration de las ⁊ todo fecho que fizieren

planetas ⁊ pora rece
bir los spiritus dellas

en esta mansion aura buena cima. ⁊ el qui
nasciere en ella sera bien andant. ¶ Quan
do la luna fuere en esta mansion subiendo de
noche faras una lamina de oro. ⁊ sennalaras
en ella figura de omne assentado ⁊ figura de
mancebo en pie quel toma por la mano por lo
besar. ⁊ el nombre del sennor de la mansion
⁊ el nombre del mancebo ⁊ sahumar las as con
el sahumerio. ⁊ ruega li por el su nombre que
meta amor de qual omne quisieres. ⁊ sera assi.
trayendo el omne la lamina consigo. El nom
bre es abtayf. El sahumerio es del panno que
unta la mugier a carona.

⁊ el nombre
del mancebo

La .xvi. mansion que es llamada az
ubene es de aer ⁊ humida mezclada de
fortuna. Qui uistiere panno nueuo seyendo
la luna en esta mansion acaecer la mor dedu
da ollaga. ⁊ el qui nasciere en esta mansion se
ra enbriago en todo sabor malo. ¶ Quando
la luna fuere en esta mansion subiendo de no
che faras una lamina mezclada de plata ⁊ de
cobre. ⁊ sennalaras en ella figura de can que co
me lo que camina. ⁊ el nombre del sennor de la
mansion. ⁊ sahumar las as con el sahumerio ⁊
rogar las as por el su nombre que el rey tolle auer
de qual omne quisieres de los sus uassallos ⁊ que
lo eche en su yra. ⁊ sera assi. El nombre es azlie
luyn. El sahumerio es pelos de can.

La .xvii. mansion que es dicha alicliles de
aer humida mezclada de fortuna ⁊ de
infortuna. ⁊ uiene della al mundo espirito que
faze mal querencia ⁊ de partimiento ⁊ todo
nozimiento ⁊ pertenesce pora tales fechos et
non pora otro bien ninguno. Et tales fechos
⁊ non pora otro. Et el qui nasciere en ella sera
mal auenturado el et el qui ouiere con el pri
sa. ¶ Quando la luna fuere en esta mansion
subiendo de noche faras una lamina de cobre
⁊ sennalaras en ella figuras de dos omnes la ca
beça del uno a pies del otro. ⁊ que sea la faz del
otro a otra part. ⁊ el nombre del sennor de la
mansion ⁊ los nombres daquellas dos personas
que tu quieras. ⁊ sahumar las as con el sahu
merio. ⁊ rogar las as por el su nombre que me

tra mal querencia entre aquellos dos omnes. et
que parta el uno del otro. et soterrar las as en el
logar o se suelen ayuntar o seer. et sera assi. Et
el nombre es baydinab. El sahumerio es pelos
de gato et pelos de mur.

La .xviii. mansion que ha nombre llamada alcalb
es fria et humida de natura de agua. et uie
ne della al mundo espirito de bien. es buena
pora todo fecho et a todo comienço. et pora fazer
orationes et recebir espiritos et poner ymage
nes et uestir et taiar pannos. et todo lo que fizie
ren en ella aura ~~bien et~~ buena cima. et el que na
aciere en ella. sera bien auenturado. ¶ Quando
la luna fuere en esta mansion subiendo de
noche faras una lamina de plata. et sennala
ras en ella figura de alacran et el nombre del se
nor de la mansion et sahumar las as con el sah
umerio. et rogar las as por el su nombre que te
guarde de todo nozimiento de alacran et de to
da otra pestilencia et sera assi. El nombre es aca
niz. El sahumerio es encienso et cuerno de cieruo.

I nõbre
mãcelo

La .xix. mansion es xaula. et es humida
de natura de agua mezclada de fortuna
et de infortuna. faras en ella obras de toricos po
ra matar a quien quisieres. et ymagenes pora
tal cosa. mas no entres a rey en ella nin obres
nada pora los espiritos ni cases ni sembres ni
plantes ni pan ni ni fruto. que sito mudieres
tolliar te lo an ladrones et enemigos. ni te trab
ages de seruicios de reyes ni compres sieruos
ni bestias. ni uistas pannos nueuos. que el q
los uistiere a caescer la fiebre periglosa. ni co
miences en ella ningun fecho. El qui nasciere
en ella maslo o fembra sera malo pora su padre
et a su madre et de mala costumbre. ¶ Quando
la luna fuere en esta mansion subiendo de no
che faras una lamina de cobre que es dicho
cem. et sennalaras en ella figura de ladron con
arma en la una mano. et con la otra que toma
panno. et el nombre del sennor de la mansion. et
sahumar las as con el sahumerio et rogar las as
por el su nombre que eche ladrones sobre quien
tu quisieres et que l tolleran lo que ouiere. et soterra
la en su casa. et sera assi. El nombre es garçauo

El ~~nom~~ sahumerio es pennolas de astor.

La .xx. mansion que es dicha alnaym.
es de natura de fuego luziente et fortuna
et uiene della al mundo espirito que esclaresce
los coraçones de los omnes et mete amor et
bien querencia entre ellos. et da buena cima a to
do fecho que en ella fizieren. Esta mansion es
buena pora fraguar et uestir et taiar pannos et a
con todo aprouecer todo bien. Et el qui nasciere
en ella sera fortunado et bien andante. ¶ Quan
do la luna fuere en esta mansion subiendo de no
che faras una lamina de cobre. et sennalaras en
ella figura de omne fasta la cinta et la otra mei
tad figura de cauallo. et que tenga en la mano
un arco con saeta tirada que quiere tirar a
algun uenado entre arboles. et el nombre del
sennor de la mansion. et sahumar las as con el sa
humerio et rogar le as por el su nombre que te
aproueche de toda caça et de todo uenado. et sera assi.
El nombre es quiquilis. El sahumerio es pe
los de cauallo et pennolas de astor.

La .xxi. mansion que es llamada albeda
es caliente et seca et de fuego et infortuna
faras en ella las obras pora meter enemiztad
et mal querencia et partimiento entre unos et
otros. et pora hermar pueblos et fazer derribos et
toda cosa que nuze. et non fagas en ella ning
una ymagen si non pora tal cosa. et non demá
des en ella espirito ninguno ni sembres ni sie
gues ni andes carrera. ca es mala pora todo fe
cho que bien sea. El qui nasciere en esta mansió
quier maslo o fembra sera achaque a su padre o a
su madre que morra alguno dellos. et sera sie
pre mal andante et embriago et de malas sabo
res. ¶ Quando la luna fuere en esta man
sion subiendo de noche faras una lamina de
fierro en la manera que fiziste en la .xviii. ma
sion que es dicha alcalb. et rogar le as por el
su nombre que meta enemiztad entre quales
tu quisieres. et sera assi. El nombre es bitrual.
El sahumerio es cuello.

La .xxii. mansion que es dicha çadadab
alçeh. es de natura de tierra et infortu
na mesclada ya quanto con fortuna. et uiene

della al mundo espirito que faze enemiztad e
aborrecencia. e mueue se en ella espirito de sa
na de reyes. e es mala pora todo fecho de bien.
e el que nasciere en ella uiuira mediana mi
ente entre bien e mal. ¶ Quando la luna
fuere en esta mansion subiendo de noche fa
ras una lamina de cobre. e sennalaras en el
la figura de rey que tenga ante si algunos es
trumentos de pena e el nombre del sennor de la
mansion e el nombre que echa sanna del re
y sobre quien tu quisieres e sera assi. El nom
bre es hadelir. El sahumerio es astorac liqda.

La .xxiii. mansion que dicha cad debo
lac. es mezclada de tierra e de aer. e uie
ne della al mundo espirito que faze dos con
trarias de bien e de mal. e es mediana a todo
fecho entre buena e mala. e el qui nasciere en
ella. sera atal. ¶ Quando la luna fuere en
esta mansion subiendo de noche faras una
lamina de fierro e de cobre bermeio. e sennal
aras en ella figura de omne triste la cabeça
abaxada cuemo qui cata ayuso. e el nombre
de que tu quisieres. e sahumar loas con el sa
humerio e rogar loas por el su nombre que
eche a aquel omne en enfermedad de malen
conia e en malos pensamientos. e soterralas
en su logar. e sera assi. El nombre es jardeyl
El sahumerio es fojas de ruda.

La .xxiiii. mansion que es llamada cad
acoho es de natura mezclada de tier
ra e de aer. Es buena pora todo fecho. e pora se
brar e segar. e obrar pora espiritos e pora uis
tas de reyes e andar en carrera e comprar be
stias e sieruos. Et qui nasciere en ella fembra
o maslo. sera bien auenturado. ¶ Quando
la luna fuere en esta mansion subiendo de
noche faras una lamina de fierro. e sennala
ras en ella figura de omne que esta pensan
do teniendo libro abierto escripto entre sus m
anos. e el nombre del sennor de la mansion.
e sahumar loas con el sahumerio. e rogar lo
as ~~con el~~ por el nombre que te de buen seso. e
entendimiento en todo saber e traer laas con
tigo e sera assi. El nombre es zabledo. Et el
sahumerio es fojas de oliua.

La .xxv. mansion que es dicha cad a
lahbia. es de natura de agua. uiene de
lla al mundo espirito de amor e de saber e de
buen talant. es buena pora fazer oraciones
e pora obrar a los espiritos. e poner ymagen
es e fazer melezinas prestables. e las que son
contra todos. e es buena pora comencar todo
fecho. e el qui nasciere en ella sera bien auentu
rado. ¶ Quando la luna fuere en esta man
sion subiendo de noche faras una lamina de
fierro e sennalaras en ella figura de omne enfi
esto teniendo en la mano un arbol. e el nombre
del sennor de la mansion. e sahumar la as con
el sahumerio e rogar loas por el su nombre que
puedan tus frutos e aguas de tus huertos. e
soterrar la as en el logar poro suelen correr las
aguas. e sera assi. El nombre es jadurez. Et
el sahumerio es el fructo que tu quieras que
aprouezca.

La .xxvi. mansion que es llamada alfarg
primero es de natura de agua e es fortu
na. e uiene della al mundo espirito de amor
e de buen talant. e es buena pora todas cosas
que son dichas en la mansion que ante es des
ta. e el qui nasciere en ella sera bueno e de bue
nas costumbres. ¶ Quando la luna fuere en
esta mansion subiendo de noche faras una la
mina de estanno. e figuraras en ella figura de
omne enfiesto que tiene las manos alçadas
arriba e abiertas. e el nombre del sennor de la
mansion e sahumar loas con el sahumerio.
e rogar loas por el su nombre que los alcaldes
e los mezes fagan tu uoluntad en lo que qui
eres. e sera assi. El nombre es lagparih. Et el sa
humerio es fojas de uio.

La .xxvii. mansion que es dicha alfarg
segundo es de natura de agua. mezcl
ada de fortuna e de infortuna. e uiene della al
mundo espirito que mueue fechos non buenos
assi cuemo es dicho en otras mansiones assi
mezcladas. es buena pora sacar sangre e no
otra cosa que de bien sea. e pertenesce pora ob
rar de todo mal. e el qui nasciere en ella sera de

malas costumbres. ¶ Quando la luna fuere
en esta mansion subiendo de noche faras vna
lamina de cobre. ⁊ fermalaras en ella figura
de omne assentado que iudga entre dos omes
⁊ el nombre del sennor dela mansion. ⁊ sahu
mar las as con el sahumerio. ⁊ rogar las as por
el su nombre que iudga iusticia ⁊ derecho de
los yuezes de qual uilla quisieres. ⁊ soterra
las as enel logar o yudgan ⁊ sera assi. El nom
bre es iuaueh. El sahumerio es pluma dela
chuza.

La. xxvii. mansion que es dicha batnal
huc. es fortuna de natura de agua. Et si
quisieres que en tu mano uinna o en tu hue
rto. o en tu campo que siempre siempre sea y
la bendicion de dios. ⁊ que siempre sea abon
doso delos bienes que y fueren. ⁊ que multip
lique el fructo. el que quieres mucho. assi cue
mo son buuas. o figos. o peras o maçanas. o
oliuas. o nuezes. o qual fructo quisieres que
sea mucho ⁊ guardado. ⁊ ayan muy grand abon
dançia dello. faz desta guisa. faz ymagen de oro
muy bien compuesta. ⁊ derecha ⁊ deseno faz
ymagen del fructo que quisieres que dios cu
rie ⁊ multiplique. ⁊ ponlo enla mano dela ym
agen. assi que toda esta labor se tenga en uno
ala hora del fondir. esto es que la ymagen te
nga pera si es pera. o maçana si es maçana o
buua si es buua. o oliua si es oliua. o toron
ja si es toronia. o atar si te quisieres. Et sepas q
si touiere la ymagen un ramo con treynta de
tamares. o limones. o oliuas. o maçanas.
o cancos. meior sera tu labor. Et esto faz quan
do fuere la luna en esta mansion. que la cate
el sol de buena parte. ⁊ que sea con iupiter. o
trossi si uenus fuere ⁊ la luna en uno. seria y
bueno. ⁊ iupiter que cate a uenus. ⁊ la parte
dela fortuna. que sea sobre iupiter. o uenus
o luna. o que cate el sol la parte fortuna de
buen catamiento ⁊ los quatro angulos sean
buenos. ⁊ paramientes que sea la segunda
hora del dia o la segunda hora dela noche. ⁊
que sea el sennor dela hora fortuna. ⁊ sennor
dela coniunction o dela opposition que passo
o el sennor dela hora que sennor de part for
tuna. ⁊ que sea en angulo. ⁊ que cate part for
tune ala luna. ⁊ di enel hora que se fundra la y
magen. enel grand nombre de dios uiua et
cresca ⁊ multiplique aqueste fructo. ⁊ abonde
tanto quanto durare esta ymagen fondida.
uirtute dei omnipotentie ⁊ eius potentia. Et
escriue enla ymagen los nombres de multip
licamiento. ⁊ de toda bendiçion. ⁊ sahumala co
lygno aloe. mastic. açafran. ambra. cinamo
mo. ⁊ faz assi cuemo es dicho enel libro de raz
iel el angel de uiao.

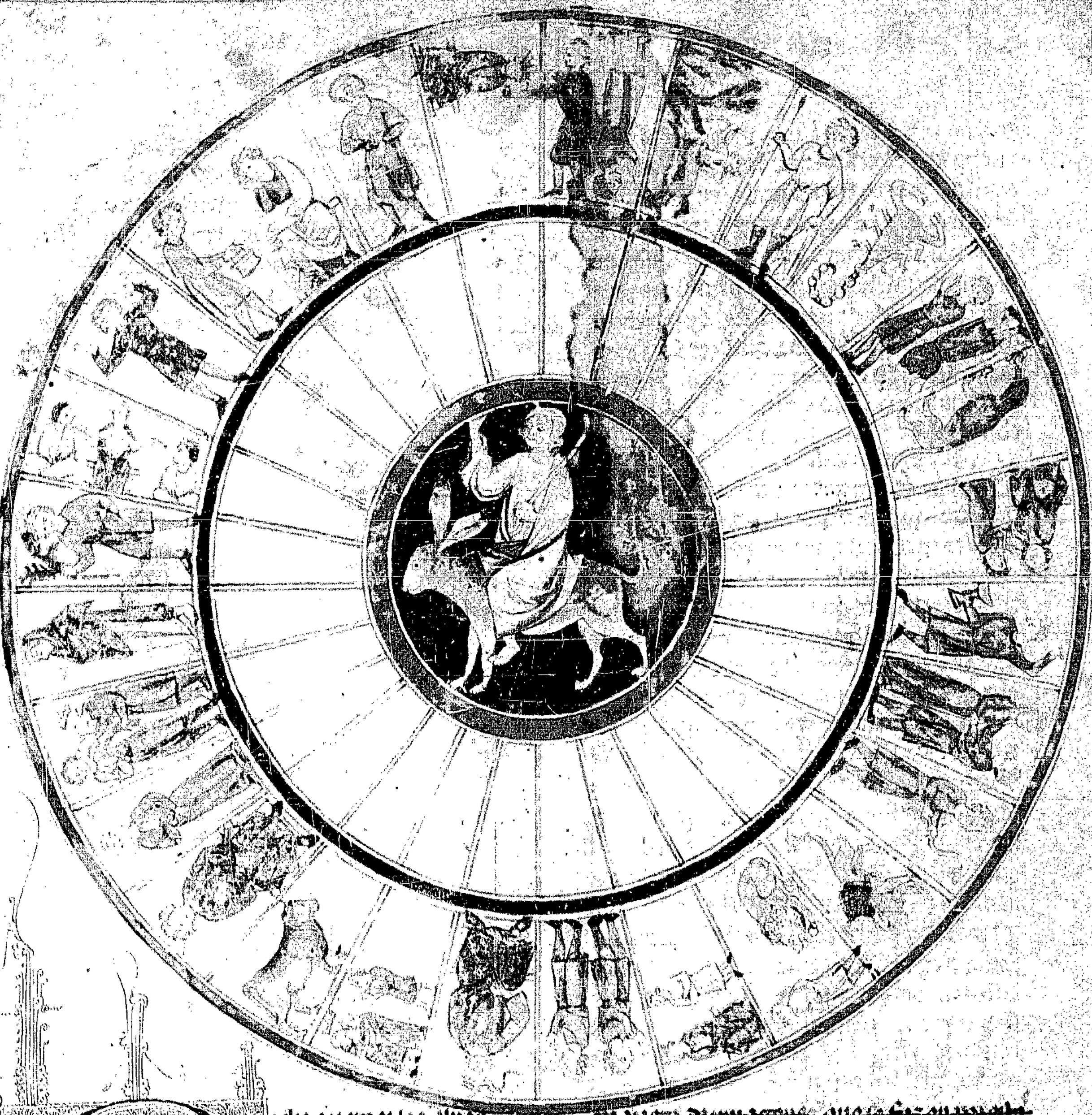

Dicho auemos las obras delas ymagenes que se fazen por las veynt e ocho mansiones dela luna. et de como et en que manera se deuen obrar por ellas. Et diximos sus uertudes et sus propiedades segund la opinion de Alcaxef el yndio. Et agora en esta otra parte deste libro queremos dezir de otra manera de ymagines que se fazen por esta

manera de ymagenes que se fazen por estas mismas mansiones dela luna et de sus obras et de sus uertudes et de sus propiedades. et como se deue obrar por ellas segund la opion de o sabio que dizen plinio. Estas son las ymagenes delas veynte et ocho mansiones dela luna segund plinio. La primera es pora destru

La primera mansion de et hermar es alnath. Quando la luna fuere en ella faz figura de omne negro embuelto en un cilicio de cabellos. et el cinto leuantado

enpieteniendo en su mano dardo en forma de
omne lidiador. e faz esta figura en forma de fier
ro. e suffumala con estoraç liquida. e seella con
ella en çera negra e echa el seello en el cal casa
quisieres e di assi. Tu genç mata a fulan. fi
io de fulana. e destruyel e sera lo que quieres.
Et sepas que genç es el nombre del sennor desta mansion.
Et esta figura esta sennalada en la rueda que fa
llaras adelante. La segunda es pora toller sa
La segunda mansion es allotayn. Et
quando la luna fuere en ella toma çera
blanca e almastic e buelue lo en uno sobrel fue
go. fata que se faga un cuerpo. e despues toma
lo et faz en ello forma de rey coronado. e suffum
la con ligno aloe e di assi. Tu enedil tuelle dem
la sanna de fulan. f. e endereça mis cosas co
ell. e cumple mis demandas esconta ell. e ten
la ymagen contigo e sera lo que quieres e lo
demandes. ¶ Et sepas que enedil es el nombre
desta mansion. Et esta figura esta sennalada
en la rueda que fallaras adelante. La tercera
mansion es pora todo bien.
La tercera mansion es açoraye. Quando la
luna fuere en ella faz figura de manceba
assentada e poniendo su mano diestra sobre su
cabeça. e ella uestida de pannos. e suffumala co
musco e camfora e almastic e ungula aromati
ca e di assi. tu anunca faz assi e assi a ollaçan de
mada qual fuere delos fechos del bien. Et fara
esta figura en forma de plata que aya la mesa
quadrada e ponla en un dedo. e quando esto oui
eres fecho desta guisa. sera lo que quisieres e com
plir sea lo que demandes. Et sepas que annun
ca es el nombre del sennor desta mansion. Et
esta figura esta pintada en la rueda que falla
res adelante. La quarta mansion es pora ene
La quarta mansion es adebaran mizaro
Quando la luna fuere en esta mansion
toma çera bermeia e faz della figura de omne
cauallero sobre cauallo teniendo una culuebra
en la mano. e suffumala con mirra bermeia et
estoraç e di assi. tu assaroç faz me tal cosa e cum
ple me mi demanda e de la tu demanda que sea
de enemistades. e de partimientos. e de las mal

querencias. e sera lo que quieres. Et sepas que
fulla rae assaroç es el nombre del sennor desta
mansion. Et esta figura esta pintada en la ru
eda que fallaras adelante. La quinta mansi
on es pora seer recebido delos reyes e delos alcai
La quinta mansion es almiçen. Qual dos
de la luna fuere en ella faz en seello de pl
ata figura de cabeça de omne sin cuerpo e escriue
sobre la cabeça de nombre del sennor desta mansi
on. e escriue en el seello otrossi la tu demanda
qual fuere. e suffumala con sandalo. e di assi.
tu cabil faz me tal cosa e cumple me mi dema
da e patar me ante los reyes e los sennores e los
mayores que sea recebido dellos. e quando esto ou
ieres fecho trae el seello contigo e sera lo que qui
sieres. ¶ Et quando quisieres e auras uer en
tu suenno qual cosa quisieres pon este seello so
tu cabeça de noche. e asma en lo que quisieres et a
uras en tu suenno respuesta de lo que quisieres
delas cosas granadas e escondidas. Et sepas que
cabil es el nombre del sennor desta mansion. Et
esta figura esta pintada en la rueda que fallaras
adelante. La sexta mansion es pora meter a
La vi. mansion es mor entre dos.
alhaya. Quando la luna fuere en ella to
ma çera blanca. e faz della dos figuras. e abraça
las una con otra e enbueluelas en panno de se
da blanca. e suffumalas con ligno aloes e am
bra. e di assi. tu nedericle ayunta fulan. f. e
fulan. f. e mete entrellos amistad e querencia.
e por este fecho complir sea esta tu demanda. Et
deues saber que nederalle es el nombre del se
nor desta mansion. Et estas figuras estan pin
tadas en la rueda que fallaras adelante. La se
ptima mansion es pora todo bien.
La septima mansion es aldøra. quando
la luna fuere en esta mansion toma seel
lo de plata e faz en ell figura de omne uestido de
sus pannos. e sus manos tendidas escontra el
cielo en semeiança de omne que ora et que rue
ga. e escriue en los pechos deste omne el nombre
del sennor desta mansion. e suffumala con las co
sas que an buena olor. e di assi. tu siehr. faz tal
e tal cosa e cumple me tal e tal demanda. e di qu

quier demandar que sea de bien ⁊ tiene el sello ꝯ-
contigo ⁊ sera loque quieres. Et sepas que Sele
dic es el nombre del sennor desta mansion. Et
esta figura esta pintada enla rueda que fallaras
adelante. La .vij. mansion es pora meterla.

La ochaua mansion es annadra. quan
do la luna fuere enella toma estanno. et
faz dello figura de aguilla que aya la faz de om
ne. ⁊ escriue ensu pechos el nombre del sennor ꝯ-
desta mansion. ⁊ suffumala con sufre ⁊ di assi.
tu anmedier faz me tal cosa ⁊ cumple me tal de
manda. Et quando la ymagen ouieres fecha
desta guisa tengan la enla delantera dela hu
este ⁊ uenceran ⁊ ganaran et faran loque qui
sieran ⁊ seran bien apreso. Et sepas que annedi
er es el nombre del sennor desta mansion. Et la
figura esta pintada enla rueda que fallaras
adelante. La .ix. mansion es pora enfermar.

La nouena mansion es atharfa. quan
do la luna fuere enella toma plomo ⁊
faz del figura de omne sin uerga. ⁊ poniendo ꝯ-
sus manos sobre sus oios. ⁊ escriue sobre su espi
nazo el nombre del sennor desta mansion et
suffumala con pez de pino ⁊ di assi. tu raubel ꝯ-
faz enfermar a fulana fija de fulana. o faz co
rrer sangre de fulana qual tu quisieres de su
estas dos demandas. quando esto ouieres ꝯ-
fecho desta guisa sera loque quisieres ⁊ complir
sea aquello que demandares. Et sepas que ra
niel es el nombre del sennor desta mansion. ꝯ-
Et la figura es pintada enla rueda que fallaras
adelante. La dezena mansion es pora sannar
los enfermos ⁊ faz parir ligero las mugieres.

La dezena mansion es algebha. Quan
do la luna fuere enella toma sello doro
o delaton. ⁊ faz enel figura de cabeça de leon.
⁊ escriue sobre la cabeça el nombre del sennor ꝯ-
desta mansion. ⁊ suffumala con ambra. ⁊ di assi
tu arcaaffir. amnsa las dolores ⁊ las enfermeda
des de mio cuerpo o de todo cuerpo que touiere
olrreuiere dela lauor enque el fuere lauado. ⁊ suf
fumala cada dia el sello ⁊ dal a tener al enfer
mo o lauale en algun licor et dalo a beuer o a
la mugier que la aya de parto ⁊ al pozo pico. Et

esta figura esta pintada enla rueda que fallaras
adelante. La onzena mansion es pora seer
temudo et bien recebido.

La onzena. mansion es azobra. Quan
do la luna fuere enella toma tabla do
ro. ⁊ fazen ella figura de omne cauallero sob
leon teniendo ensu mano diestra un dardo
do. ⁊ la mano siniestra puesta sobre la oreia. et
escriue en derecho desu figura el nombre del ꝯ-
sennor desta mansion. ⁊ di assi. tu necos dame
gloria que me teman los omnes ⁊ que me ay
a miedo todo omne que me uiere. ⁊ ablandece
los coraçones delos reyes ⁊ delos sennores ⁊ de
los omnes apoderade que me quieran bien ⁊-
que me uiere. ⁊ ablandece los coraçones delos
reyes ⁊ delos sennores ⁊ delos omnes apoderado
que me quieran bien ⁊ que me reciban bien. et
depues tien la tabla ⁊ sera loque quieres. Et se
pas que necol es el nombre del sennor desta m
mansion. Et la figura esta pintada enla rue
da que fallaras adelante. La dozena mansi
on es pora partir dos que se aman.

La dozena mansion es açarfa. Quando
la luna fuere enella toma plomo negro
⁊ faz en ello figura de dragon lidiando con omne.
⁊ escriue en derecho dela figura el nombre del
sennor desta mansion et safumala con cabe
llos de leon mezclados con assa fetida. ⁊ di assi.
tu abdiqui esparze ⁊ departe fulan de fulan.
⁊ nombra a qui quisieres. ⁊ soterra lo enel lo
gar o quisieres. ⁊ sera loque quisieres. Et sep
as que abdyqui es el nombre del sennor desta
mansion. Et la figura esta pintada enla rue
da que fallaras adelante. La .xiij. mansion ꝯ-
es pora soluer el uaron ligado ⁊ pora que ame
a la mugier.

La .xiij. mansion es ala .

Quando la luna fuere enella tom
cera bermeia ⁊ faz dela figura de omne derech
en semeiante de demandador de mugier. ⁊ faz de
cera blanca figura de mugier. ⁊ ayuntar amas las
en uno ⁊ suffumar las con ligno aloe ⁊ con ambra ⁊
enbuelue las en panno de seda bermeia moiada en agua
rosada ⁊ escriue en cada figura el nombre daquel que quisieres
Et quando la mugier touiere esta ymagen consigo. amar la
a aquel omne

nombrado e tamada por ella. el e quantos la uie
ren. Et si esta ymagen touiere uaron ligado. a
soluer sea e podra iazer con mugier. Et azeuir
es el nombre del sennor desta mansion. Et la
figura esta pintada enla rueda que fallaras a
delante. La. xiiii. es por partir uaron de mu
La. xiiii. mansion es açimech. a [...] gier.
Quando la luna fuere en ella faz de ar
ambre bermeio figura de perro que tiene con
su boca de su cola. e sahumala con cabellos de
perro o de gato. e di assi. erdegel esparze e de par
te fulan de fulana por enemiztad e desauen
cia. e nombra a qui quisieres e soterrala en l
logar o quisieres. e sera lo que quisieres. Et
deues saber e demanda saber que erdegel es el
nombre del sennor desta mansion. Ela figur
a del perro esta pintada enla rueda que falla
ras adelante. La. quinzena mansion es
por amiztad et bien querencia.
La. xv. mansion es algafira. Quando
la luna fuere en ella toma del enque
que es una manera de arambre e faz dello
seello. e faz en ello figura de omne assentado
teniendo en su mano una carta en semeiança
que lee en ella. e sahumala con esciençio e mug
mosçada e di assi. tu acalyt faz me tal e tal co
sa e cumple me tal demanda. e di la tu dema
da delas maneras que son de ayuntamien
to e de amiztades e de querencias. e tien esta
ymagen contigo. e sera lo que demandas. Et
deues saber que acalit es el nombre del sen
nor desta mansion. Et esta figura esta pint
ada enla rueda que fallaras adelante. La di
zeseys. es pora merchandias e por comprar e
La. xvi. mansion es az [...] por uender.
obene. Quando la luna fuere en ella
toma una tabla de plata e faz en ella figura de
omne assentado sobre siella teniendo en su ma
no ballanças e sahumala con los sahumerios
que an buena olor. e muestralo alas estrellas
siete noches. e di assi. tu azeruch faz me tal e
tal cosa e cumple me tal e tal demanda qual fue dela dema
da que son de manera de merchandias e de com
prar e de uender. e por este seello se cumplira
la tu demanda delas que son delas maneras
que auemos dicho. Et azeruch es el nombre
del sennor desta mansion. Ela figura esta pin
tada enla rueda que fallaras adelante. La. xvii.
mansion es que non entre enla casa ladron
La. xvii. mansion es a [...] por fazer mal.
iclil. Quando la luna fuere en esta ma
sion faz un seello de fierro e faz en ell figura de
simio e con cabellos de mur que sea fembra e en
buelue la en pelleio de simio e soterrala en la
casa. e di assi. tu adrieb guarda todo lo mio e
quanto a en esta casa que no entre y ladron ni
guno. et mientre la ymagen fuere y non aur
an poder de entrar y ladron ni mal omne pora
fazer mal. Et sepas que adrieb es nombre del
sennor desta mansion. Ela figura esta pintada
enla rueda que fallaras adelante. La. xviii.
mansion es pora sanar la fiebre e el dolor del
La. xviii. mansion es alcalb. Quando
do la luna fuere en ella faz figura de cul
uebra de arambre su cola puesta sobre su cabe
ça. e sahumala con cuerno de cieruo. e di assi.
tu egrubel guarda esta mi casa que no entre
y culuebra nin bestia mala. e pon la ymagen
en un terrazo e soterrala enla casa. e non entra
ra y culuebra nin bestiglo mala. Et si esta ym
agen touiere el qui a la fiebre o el qui a dolor en
el uientre sanara luego. Et sepas que egrubel
es el nombre desta mansion. Et esta figura e
sta pintada enla rueda que fallaras adelante.
La. xix. es pora fazer correr sangre delas ma
La. xix. mansion es axaula. Quan
do la luna toma dehierro que es una
manera de arambre e faz dello seello e faz en
ello figura de mugier sus manos puestas so
bre su faz. e sahuma la con algalias liquidas e di
assi. tu annuçel faz correr sangre de fulana mu
gier e nombra qual mugier quisieres e sera
lo que demandares. Et si la mugier touiere
esta ymagen atada a su pierna quando ouie
re de parir. parira luego et ligero. Et sepas que
annuçel es el nombre del sennor desta mansi
on. Ela su figura esta pintada enla rueda que
falla adelante. La. xx. es por caçar por tierra.

La .xx. mansion es aluarm. Quando la
luna fuere en esta mansion toma una
tabla destanno. ⁊ faz en ella figura que aya ca
beça de omne ⁊ cuerpo de cauallo con quatro pi
es. ⁊ cola. ⁊ que aya dos manos de suso. teniendo
en estas manos un arco turquez. ⁊ suffumma
la con cabellos de raposo. ⁊ di assi. tu queythur
faz me auer toda caça de tierra ⁊ que me uenga
luego. ⁊ por este seello auras toda caça de tierra
ligera mientre teniendo esta ymagen. Et sepas
que queyzhur es el nombre del sennor desta ma
sion. E la figura esta pintada en la rueda que fa
llaras adelante. La .xxi. mansion es por yer.

La .xxi. mansion es elbelda. Quan mar
do la luna fuere en esta mansion faz
figura de omne que aya dos fazes. la una de
lantre la otra detras. ⁊ suffummala con sangre
suffre ⁊ acarabre. ⁊ di assi. tu kerne fazia el log
ar de fulan ⁊ yermalo ⁊ destruyelo. ⁊ nombra a
quien quisieres ⁊ pon esta ymagen en buxta
de arambre ⁊ pon con ella suffre ⁊ acarabre et ca
bellos. Et soterrala en aquel logar que tu qui
sieres. ⁊ fara lo que quisiers. ⁊ complir sea lo que
demandeste desta razon. Et deues saber que
querne es el nombre del sennor desta mansion
E la figura esta pintada en la rueda que fal
laras adelante. La .xxij. mansion es pora ⁊

La .xxij. mansion es caad
addebeh. Quando la luna fuere en es
ta mansion faz figura

La .xxiij. mansion es pora destruyr et yer
mar.

La .xxiij. mansion es caadbola. Quan
do la luna fuere en esta mansion faz seel
lo de fierro ⁊ faz en el figura de gato que aya
cabeça de perro. ⁊ sahumala con cabellos de pe
rro. ⁊ di assi. tu cequebur uazia tal ⁊ tal logar.
⁊ destruyelo ⁊ yermalo. ⁊ muestra depues el
seello a las estrellas quando esta mansion fu
ere suviente en el ascendent. ⁊ a la segunda no
che soterra el seello en el logar que quisieres.
⁊ perder san los aueres que son en aquel logar.
⁊ destruyr sea ⁊ uaziar sa. Et sepas que cequebyr
es el nombre del sennor ⁊ la figura esta pintada desta mãsio
en la rueda que fallaras adelante. La .xxiiij. n
mansion es pora endereçar ganados.

La .xxiiij. mansion es caadzod. quan
do la luna fuere en ella toma un cuerno
de carnero ⁊ duelalo ⁊ allanalo muy bien. et
faz en el figura de mugier teniendo fijo en sus
braços en semeiante que mamna. ⁊ suffumalo
con aquella dolladura que dolieste del cuerno.
⁊ di assi. tu abrine amerdra ⁊ endereça el gan
ado de fulan. ⁊ depues cuelga la ymagen en el pe
sueço de un marueco del ganado. ⁊ si la quisieres
pora uacas faz la ymagen en cuerno de buey. ⁊ cuelgal
a al toro ⁊ endereçara aquel ganado ⁊ non acae
cera mortandad en el. Esta ymagen esta pinta
da en la rueda que fallaras adelante. La .xxv. n
mansion es pora guardar los arboles et
las miesses de ocasion.

La .xxv. mansion es caad. alahbia. quã
do la luna fuere en ella toma un seello
dest fuste de figuera ⁊ faz en el figura de omne
en semeiança que planta arboles. ⁊ suffumala
con flores de arboles. ⁊ suffumalos. ⁊ di assi. tu e
ziel guarda miesses que no ayan mal ningu
no nin ocasion. ⁊ cuelga la ymagen dun arbo
en el logar o quisieres. ⁊ demientre la ymagen
y estudiere seran guardadas las miesses ⁊ los ar
boles daquel logar. Et sepas que aziel es el nom
bre desta mansion. ⁊ esta figura esta pintada en la
rueda que fallaras adelante. La .xxvj. mansi
on es pora fazer amor.

La .xxvj. mansion es alfarg. primero.
Quando la luna fuere en ella toma cera

blanca e masle. e desfazlos en uno e faz dello fi
gura de mugier sus cabellos sueltos teniendo so
cabellos. e sahumala con los sahumerios que an
buena olor. e di assi. ata raguel trae me a fulana
mugier por amor e por amistad. e nombra a qui
quisieres. e pon la ymagen en bolsa e pon con el
la de las cosas que an buena olor e tenla contigo
e complir sa lo que demandeste. Et esta figura es
ta pintada en la rueda que fallaras adelante.

La .xxvij. mansion es pora dannar el uanno

La .xxvij. mansion es alfargue postrimo
Quando la luna fuere en ella toma tierra
bermeia e faz de la figura de omne que aya ali
teniendo en su mano un uaso foradado alçando
lo a su boca. e que sea cocho. e despues mete en el
el uaso hueco. e depues echa lo todo en el fuego
fata que sea cocho. e depues mete
en el uaso alsa fenna e esto
rae liquida. e di assi.
tu abienmel dan
na fulan uan
no de fulan
omne. e
nom
bra
aq

quisieres. e soterra la ymagen en aquel uano
que tu quisieres e sera dannado. e non uerna
ynadi ua nnar se. Et esta figura esta pintada
en la rueda que fallaras adelante. La .xxviij.
es pora fazer los peces ayuntar en un logar.

La .xxviij. mansion es arrexe. Quando
la luna fuere en ella faz un seello de lene
que es una manera de arambre. e faz en ell fig
ura de pez que aya el espinazo colorado. e escriu
e en su lado el nombre del sennor desta mansio.
e sahumala con cuero de pez marino e atala c
un filo. e echala en el agua en el logar que
tu quisieres ayuntar. Seran en aquel logar to
dos los peces daquella parte. e tomar los as
cuemo quisieres. Et sepas que anuuri es el
nombre del sennor desta mansion. Esta fig
ura esta pintada en la rueda
que fallaras adelante.

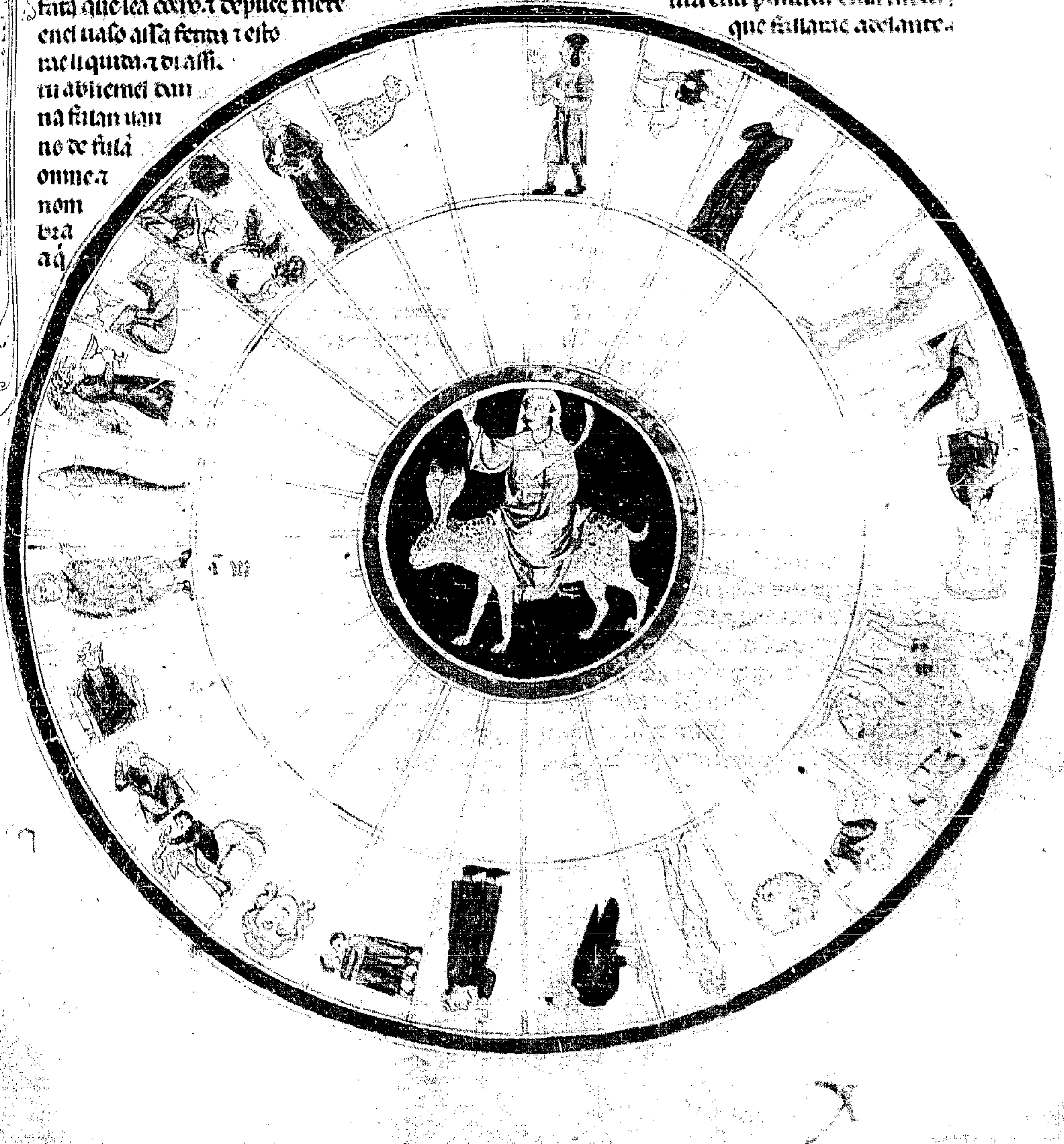

Aqui comiença otra manera de obras de ymagenes por las veynte e ocho mansiones de la luna segund que dixieron los yndios. Et la primera mansion es alnath.

La primera mansion es alnath e tiene del primero grado de aries fasta .xij. grados e los sabios de yndia comiençauan las carreras quando era la luna en esta mansion. e tornauan las especias. pues esta mansion deues poner rayz en quantas ymagenes quisieres fazer pora el qui anda en camino que escape de mal e torne con salud. Et otrossi la pornas rayz pora meter discordia e enemiztad entre marido e mugier e entre dos amigos que se tornen enemigos e por meter griesgo entre dos compannneros. Et otrossi faras en firmamiento de siervo quando lo quisieres fazer foyr. e quiero te mostrar una rayz que la guardes siempre en todas huebras e en todos fechos de bien. et esto cata que sea la luna en buen estado salua de saturno e de mars e de la quemazon. e en todos fechos de mal que sea quemada e que sea catada de saturno e de mars o del uno dellos. La segunda mansion es albotaym.

La segunda mansion es albotaym. e es de doze grados. e .xvj. menudos. e .xx. segundos de aries. En esta mansion faras la ymagen que quisieres fazer pora cauar los rios e los pozos e pora sacar los thesoros soterrados. e pora nascer e crescer e meiorar el pan sembrado. e pora dannar el casamiento ante que sea fecho. e dannar un omne por otro. e por fazer mas firme la prision de los catiuos. La tercera mansion es açoraya.

La tercera mansion es açoraya e es de .xx. e cinco grados e .xlij. menudos. e .xij. segundos de aries fata .viij. grados. e .xxxiiij. menudos e dos segundos de tauro. En esta mansion faras las ymagenes que quieres fazer pora saluar los que andan sobre mar e que tornen con salud. e pora dannar la compannia e pora soltar la prision de los presos. e pora complir la obra de alquimia. e por toda obra que se faze por fuego e pora caçar encierta e por meter amiztad entre marido e mugier. La quarta mansion es adeluran.

La quarta mansion es adeluran e es de .viij. grados e .xxxiiij. menudos. e dos segundos. de tauro fata .xxj. grados. e .xxv. menudos. e .xliiij. segundos de tauro. En esta mansion faras las ymagenes que quisieres fazer por dannar alguna villa o alguna cibdad o algun edificio que quisieres que non dure e que vaya por mal. e por obedescer el siervo a su sennor. e por meter discordia entre marido e mugier. e por auer mal el qui caua los pozos. e el que quiere sacar thesoro soterrado. e por matar a quien quisieres. e por legar las culuebras e las tepnhas que non ayan poder de fazer mal. La quinta mansion es almiçen.

La quinta mansion es almiçen e es de .xxj. grado. e .xxv. menudos. e .xliiij. segundos de tauro fata .iiij. grados. e .xvij. menudos. e .x. segundos de gemini. En esta mansion faras ymagenes pora meiorar los moços e pora mostrar les los menesteres e por andar saluos los que andan camino. e que tornen ayna e por andar saluos los que andan por agua. e por meiorar las fraguas. e por dannar la conpannia entre dos compannneros e por meter paz e auenencia entre marido e mugier. e esto quando fuere la luna en signo humano. e el ascendent otro tal. e sea salua de saturno e de mars. e de la quemazon assi commo ante auemos dicho. e los signos humanos son gemini e uirgo e libra. e sagitario e aquario. La sexta mansion es athaya.

La sexta mansion es athaya. e es de .iiij. grados. e .xvij. menudos. e .x. segundos de gemini. fata .xvij. grados e .viij. menudos. e .xxxvj. segundos de gemini. En esta mansion faras las ymagenes por dannar las villas e por cercar las. e por vengar se de los reyes sus enemigos. e pora dannar las miesses e los alfolis. e por meter auenencia entre los compannneros. e por meiorar la caça de la [illegible]. e

I por dannar las especias quando las prenden q
non buelben. La septima mansion es aldiraħ
La septima mansion es aldirah. & es de .
xvij. grados & viij. menudos. & xxxvj. seg
undos de geminis fasta la fin del signo. En esta
mansion fazas ymagenes pora crescer merch
andias & ganar en ellas & pora bien & por cresce
las miesses. & por andar saluo el qui anda sob
agua. & por meter auenencia entre dos amigos
& entre dos compannneros. & por que non entren
las moscas en el logar que tu quisieres. & por
dannar las maestrias. & es buena pora alleg
ar al rey o alto omne. & pora fazer que quiera
bien el rey a un omne qual quisieres. o el sennor
deste omne. La .viij. mansion es annathra.
La ochaua mansion es annatrha. & es el
primero grado de cancer fasta doze gra
dos. & li. menudos. & xxxj. segundos del. En esta
mansion fazas ymagen por amor & amiztat
& por andar saluo el que anda en carrera. et
por meter abenencia entre compannneros. et
por seer mas firme la preson delos catiuos. et
fazer les mal & por redrar los mures & las chi
nches de qual logar quisieres que las no aya y.
La nouena mansion es atarf.
La nouena mansion es atarf. & es de
xij. grados. & li. menudos. & xxxj. segun
dos de cancer fasta .xxv. grados. & xlij. menudos.
& lj. segundos de cancer. En esta mansion fazas
ymagenes pora dannar las miesses & pora
fazer mal alos que andan en camino. & a todo
omne que quisieres fazer mal. & por meter ma
lencia & enemiztad entre los compannneros. & po
ra defender se el omne de otro omne que al
gol demanda. La .dezena mansion es algebha.
La dezena mansion es algebha. & hla
& es de .xxv. grados. & xlij. menudos. &
lj. segundos de cancer fasta .viij. grados. & xxv
iij. menudos. & xxiij. segundos de leon. En
esta mansion fazas ymagen por meter am
or entre marido & mugier. & pora fazer mal
a tu enemigo. & pora fazer mal al que anda
en camino. & por seer mas firme la presion
delos presos. & pora affirmar la fragua et

pora complir se & por auer abenencia entre los
compannneros & ayudar se uno a otro. La .xj.
La onzena mansion es azobra.
ssion es azobra & es de .viij. grados de
leon. & xxviij. menudos. & xviij. segundos de le
on fasta .xxj. grado. & xxv. menudos. & xliij. segun
dos dell. Et esta mansion fazas ymagenes po
ra sacar catiuos & presos & pora cerrar villas &
pora enderesçar merchandias & ganar en ellas et
por andar saluos los que andan en camino. et
pora affirmar las fraguas & que sean estables
& por cresçer el auer delos compannneros. La .xij.
La .xij. mansion es açarfa. & es de .xxj. gra
do. & xxv. menudos. & xliij. segundos del
leon fasta quatro grados. & xviij. menudos. on
& seys segundos de uirgo. Et en esta man es a
sion fazas ymagenes pora meyorar carfas &
miesses & plantas & por fazer perder el auer a
quien quisieres & pora dannar las naues et
pora meiorar los compannneros & las maestrias
& los maestrias & los catiuos & los sieruos & que se
an estables & que aman bien. La .xiij. mansion
La .xiij. mansion es ala es alabue.
bue. & es de quatro grados. & xviij. menu
dos. & vj. segundos de uirgo. & xvij. fasta .xvij.
grados. & viij. menudos. & xxxvj. segundos del.
Et en esta mansion fazas ymagenes pora cres
cer las merchandias & ganar en ellas. & pora
cresçer las miesses & por auer bien los que an
dan en camino. & por complir el casamiento. &
por sacar los presos. & por allegar se alos omnes
altos & auer dellos bien. La .xiiij. mansion
La .xiiij. mansion es azimech.
es azimech. & de .xvij. grados. & viij. men
udos. & xxxvj. segundos de uirgo fasta la fin
del signo. En esta mansion fazas ymagenes
pora meter abenencia entre marido & mugier.
& por sanar los enfermos por phisica & por
fazer especias & por dannar las miesses & las pl
antas & por fazer perder los consejos et por
fazer mal alos que andan en camino. & por
meiorar los reyes & que amen bien & que prince
ss sus regnos & por andar saluos los que andan
en las naues & por auer auenencia los compannneros

Margin: delos peces & por dannar los [illegible]

La .xv. mansion es algarffa.

La .xv. mansion es algarffa. τ es del primero grado de libra fata doze grados τ .lij. menudos τ .xxxj. segundos dell. En esta mansion faras ymagenes por cauar pozos. τ buscar thesoros τ pora embargar el qui anda en camino que non pueda andar τ por partir marido τ mugier que nunqua se ayunten mas. τ por meter discordia entre los amigos τ entre los companneros. τ por esparzer los enemigos de sus logares τ por yermar sus casas.

La .xvj. mansion es azobene.

La .xvj. mansion es azobene. τ es de .xij. grados τ .lj. menudos. τ .xxxj. segundos de libra fata .xxv. grados τ .xlij. menudos τ .lij. dell. En esta mansion faras ymagenes por danar las merchandias τ las plantas τ por meter discordia entre los amigos τ entre marido et mugier. τ por fazer mal a qual mugier quisieres τ por encobrar el qui anda en camino que no faga aquella carrera τ por meter discordia entre los companneros. τ por fazer escapar los presos dela prision.

La .xvij. mansion es aliclil.

La .xvij. mansion es aliclil. τ es de .xxv. grados. τ .xlij. menudos. τ .lij. segundos de libra fata .viij. grados. τ .xxxviij. menudos τ dos segundos de escorpion. En esta mansion faras ymagen pora mejorar los ganados et que paren τ uayan a bien τ por cercar las uillas τ por fazer que sean las fraguas mas firmes τ mas estables τ por saluar el que comiença amiztad con su amigo. τ la luna en esta mansion que aquella amiztad durara τ nunqua se affollara. τ por esto deues fazer en esta mansion las ymagenes que son por amor durable.

La .xviij. mansion es alcalb.

La .xviij. mansion es alcalb. τ es de .viij. grados. τ .xxxviij. menudos. τ dos segundos de escorpion fata .xxi. grado. τ .xxv. menudos. τ .xliij. segundos dell. En esta mansion faras ymagenes por fazer ayuntar los omnes al rey τ por uengar se de sus enemigos. τ fazer dellos lo que quisier. τ por affirmar las fraguas et por fazer foyr los catiuos. τ por crecer las plantas. τ por saluar los que andan por mar. τ por las aguas τ por departir los compannetos.

La .xix. mansion es axaula.

La .xix. mansion es axaula τ es de .xxi. grado. τ .xxv. menudos. τ .xliij. segundos de escorpion fata quatro grados. τ .xxij. menudos τ diez segundos de sagitario. En esta mansion faras ymagen por cercar las uillas τ entrar las τ ganarlas τ auer dellas todo lo que quisieres. τ por fazer perder su auer a quien quisieres τ por departir τ esparzer los omnes de un logar. τ por mejorar los omnes que andan en carreras. τ por crescer las miesses. τ por fuyimiento delos catiuos. τ por yermar las naues et quebrantar las τ por departir τ esparzer ell auer dellos companneros. τ por morir los presos.

La .xx. mansion es alnahaym.

La .xx. mansion es alnahaym. τ es de .iiij. grados. τ .xxij. menudos. τ diez segundos de sagitario fata .xvij. grados. τ .viij. menudos. τ .xlix. segundos dell. En esta mansion faras ymagenes por amansar las bestias brauas τ por tornar ayna el que anda en carrera τ por fazer uenir qual omne quisieres a qual logar quisieres. τ por acompannar se buenos omnes uno a otro. τ por affirmar la prision delos presos τ fazer les mal. τ por dannar el auer delos companneros.

La .xxi. mansion elbelda.

La .xxi. mansion es elbelda. τ es de .xvij. grados. τ .viij. menudos. τ .xlix. segundos de sagitario fata la fin del signo. Et en esta mansion faras ymagenes por affirmar los edificios. τ por crescer las miesses τ por los que an ganados τ aueres que los ayan firmes τ que finque en el log. τ por saluar los que andan en carreras. τ pora mugier que se parte de su marido.

La .xxij. mansion es çaad.

La .xxij. mansion es çaad albela τ es del primero grado de capricornio fata .xij. grados τ .li. menudos. τ .xxxi. segundos dell. En esta mansion faras ymagenes pora sanar delas enfermedades. τ por meter discordia entre dos omnes. τ pora fuyr los sieruos τ los catiuos τ por auer abenencia entre los companneros τ por escapar los presos.

segundos

andan por aguas τ todos son acordados

La .xxiiij. mansion es çaad debolah.

La .xxiiij. mansion es çaad debolah ⁊ es
de .vij. grados ⁊ .lj. menudos ⁊ .xxvi. segun
dos de capricornio fata .xix. grados ⁊ .xliij. men
udos ⁊ .liij. segundos del. En esta mansion far
as las ymagenes pora sanar las enferme
dades ⁊ por ayuntar los averes ⁊ por partir ell
omne de su mugier ⁊ por escapar los presos ⁊ sal
ir dela preson. La .xxiiij. mansion es çaad a

La .xxiiij. mansion es çaad açolot | colot
es de .xix. grados ⁊ .xliij. menudos ⁊ .liij. se
gundos de capricornio fata .vij. grados et .xx
⁊ quatro menudos ⁊ .xxxiiij. segundos de aquario
En esta mansion faras ymagen pora medrar
las merchandias ⁊ ganar en ellas ⁊ por aver ab
encia la mugier con su marido ⁊ otrossi pora los
cavalleros que vençan ⁊ que fagan lo que qui
sieren de sus enemigos ⁊ por dannar el aver del
os companneros ⁊ pora las maestrias que non
se g fagan ⁊ que nose cumplan. La .xxv. es ma

La .xxv. mansió sion çaad alhacbya
es çaad alhacbia ⁊ es en ocho grados et
xxxiiij. menudos ⁊ .xxxiiij. segundos de aquario
fata .xxi. grado ⁊ .xix. menudos ⁊ .xliiij. segund
dell. En esta mansion faras las ymagenes pora
cercar las villas ⁊ pora vengar se de sus enemig
⁊ fazer les quanto mal quisieres ⁊ por enviar
los mensageros ⁊ por recabdar la mensageria
⁊ que tornen ayna ⁊ por partir el marido dela
mugier ⁊ por dannar las miesses ⁊ por legar el
omne con la mugier ⁊ la mugier otrossi que no
pueda yazer el varon con ella ⁊ por legar qual
miembro quisieres del cuerpo del omne que no
se mande del ⁊ por seer mas firme la preson de
los presos ⁊ es pora comencar los edificios. La
xxvi. mansion es alfarg almuquedam.

La .xxvi. mansion es alfarg almuqued
am ⁊ es de .xxi grado ⁊ .xix. menudos
⁊ .xliiij. segundos de aquario fata quatro gra
dos ⁊ .xviij. menudos ⁊ dies segundos de pisces.
Et en esta mansion faras ymagenes por ayun
tar los omnes que se quieran bien ⁊ por salvar
los que andan en carrera ⁊ por affirmar los e
dificios ⁊ las prisiones delos presos ⁊ fazer les
mal. La .xxvij. mansion es alfarg almuehar.

La .xxvij. mansion es alfarg almuehar
es de .iiij. grados et .xvij. menudos ⁊ .x.
segundos de pisces fata .xvij. grados ⁊ .viij. me
nudos ⁊ .xxxvi. segundos dell. En esta mansion faras
ymagenes por crescer las merchandias ⁊ gan
ar en ellas ⁊ pora companar se los companne
ros ⁊ pora crescer las miesses ⁊ sannar los enfer
mos ⁊ por que se pierda ell aver que tu quisieres.
⁊ por fazer mal al que tu quisieres. La .xxviij.
mansion es arrexhe.

La .xxviij. mansion es arrexhe ⁊ es de .x.
vij. grados ⁊ .viij. menudos ⁊ .xxxvi. seg
undos de pisces fata la fin del signo. En esta m
ansion faras ymagenes por crescer las merch
andias ⁊ por crescer las miesses ⁊ es buena pa
comencar las cosas ⁊ pora fazer perder los co
sejos ⁊ los thesoros ⁊ pora el que anda en ca
rrera que torne con salud ⁊ pora meter pa
z ⁊ abenencia entre marido ⁊ mugier ⁊ por af
firmar la prison delos presos ⁊ fazer les mal.
⁊ por fazer mal alos que andan en las naves

⁊ por destorbar el casa
miento que no se faga ⁊ por fa
zer pigriar alos que andan por
mar ⁊ por alongar la prison
alos presos.

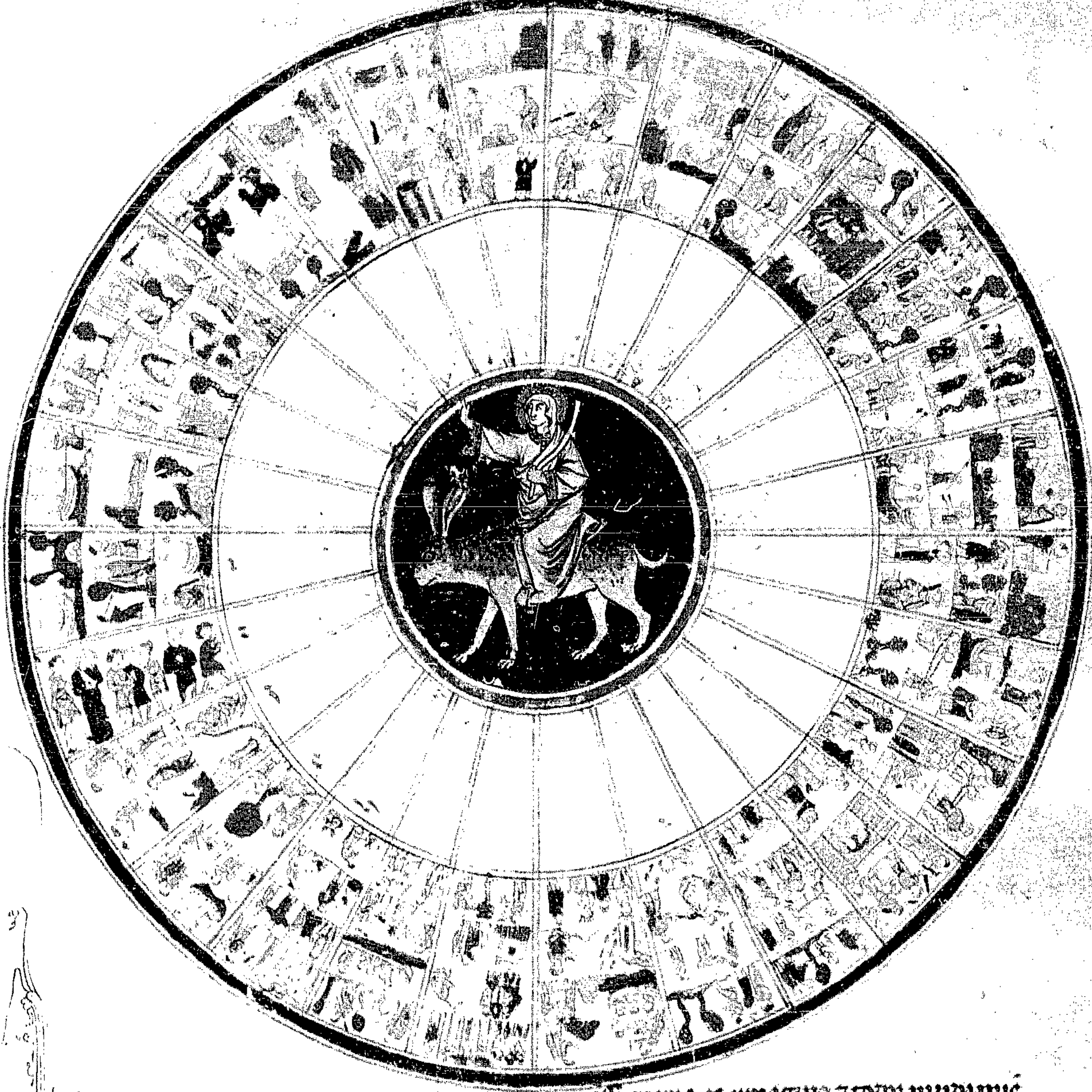

Otra manera de obrar de ymagenes que se fazen por las ueynt ⁊ ocho mansiones de la luna segund de la opinion de hermis.

Dixo hermis sobre ueynt ⁊ ocho estamientos de la luna ⁊ quiere dezir sobre ueynt ⁊ ocho mansiones. que con estas ueynt ⁊ ocho mansiones puede omne acabar las que deste saber cobdician los de

assi cuemo es ymagina ⁊ todo mudamiento. ⁊ y pone hermis sus ueynt ⁊ ocho posadas ⁊ sus estrellas.

La primera posada dizen alnath ⁊ non es humida nin seca ⁊ es de toda sanna ⁊ de partimiento. ⁊ son estas tres estrellas en ella

La segunda dizen albotayn. ⁊ es seca et no demuestra humida ⁊ es de todo aiuntamiento ⁊ amor ⁊ todo bien ⁊ a tres estrellas

La tercera es açorave nin humida nin seca. & es pora enclinar & ayuntar. Et son en ella seys estrellas.

La quarta es adideluran & es humida de muchas aguas & es de partimiento de todo mal & de todo mal. & a estas estrellas.

La quinta es almucen nin humida nin seca & es de todo mal & de todo ligamiento & es desta guisa.

La sexta. dizen achaya & es seca non demuestra lluuias & es de todo bien & amor. & ha estas estrellas.

La septima. dizen achaya addirah humida de muchas aguas & es de todas bestias & concordia & de amor. & a estas estrellas.

La .viij. es annathra seca non demuestra lluuias & es dela mar & delos rios & a estas estrellas.

La nouena. dizen atharf seca non demuestra aguas & es de palomas & de todas aues & a estrellas.

La dezena dizen algebha humida de muchas lluuias. & es de lobos & de escorpiones & todas malas bestias. & a estas estrellas.

La .xj. dizen alhaçathen nin humida nin seca & es departimiento & de destruymiento & a estas estrellas.

La dozena. dizen azarfa humida de muchas aguas & es de allegar todo bien. & a una estrella.

La trezena. dizen alahue nin humida nin seca & es de alongamiento et de endereçamiento. & a estas estrellas.

La .xiiij. dizen açimech atemprada de eguales aguas & de humidat & amor & de todo bien & a esta estrella.

La quinzena. dizen açeuene humida de lluuias & de todo trabaio & mal et perdimiento & a estas estrellas.

La .xvj. dizen azeneue humida de lluuias & es de destruymiento & mal et confusion & es desta guisa.

La .xvij. dizen aliclil humida de lluuia de estoruamiento & de todo embargamiento & es desta guisa.

La .xviij. dizen alcalb seca non demuestra lluuia & es de todo bien. & ligar lenguas & quedar toda cosa & es desta guisa.

La .xix. es axaula humida de lluuias & de todo formado & de engaño & ligar la uoluntades. & es desta guisa.

La .xx. es annaym humida de lluuias & es de amor & amistança & de concordança. et es desta guisa.

La .xxi. dizen albeida humida & es de alacamiento & de todo quedamiento. & es desta guisa.

La .xxij. dizen zabaadebeh atemprada de todo bien & prouecho. & es desta guisa.

La .xxiij. dizen çaadbolàh nin humida nin seca & es de todo bien & de prouecho & es desta guisa.

La .xxiiij. dizen çaadçot humida eguales lluuias de enderesçamiento de todo bien & es desta guisa.

La .xxv. dizen alacuia seca non demuestra lluuias queda. & aca de yuso de esta todo lo que quisieres atar. & es desta guisa.

La .xxvj. dizen alffarg almucaden seca non demuestra lluuias. & faze endresçamiento pora buscar amor & por todo atamiento & defendimiento. & es desta guisa.

La .xxvij. dizen alffarghul muahar humida de lluuias de departimiento de todo mal & enfermedad. & es desta guisa.

La .xxviij. dizen barhncalhoth nin humida nin seca & es de todo bien & es de toda cosa de que puede uenir bien. & es desta guisa.

Et estas sobredichas .xxviij. cosas son endereçadas en este libro. et sus naturas & sus complexiones & sus figuras assi como son puestas en las cuellas. & ... mientes en ellas entodo lo que fizieres. et ...

acuerda la luna ⁊ la mansion con sus endereçamientos. quiere dezir que el sennor dela hora ⁊ la mansion ⁊ la luna acuerden en uno ⁊ que sea en tu auctorio. el sennor del ascendent ⁊ del medio cielo en todo lo que fizieres. por las ueynte ⁊ ocho posadas ⁊ prouechanças.

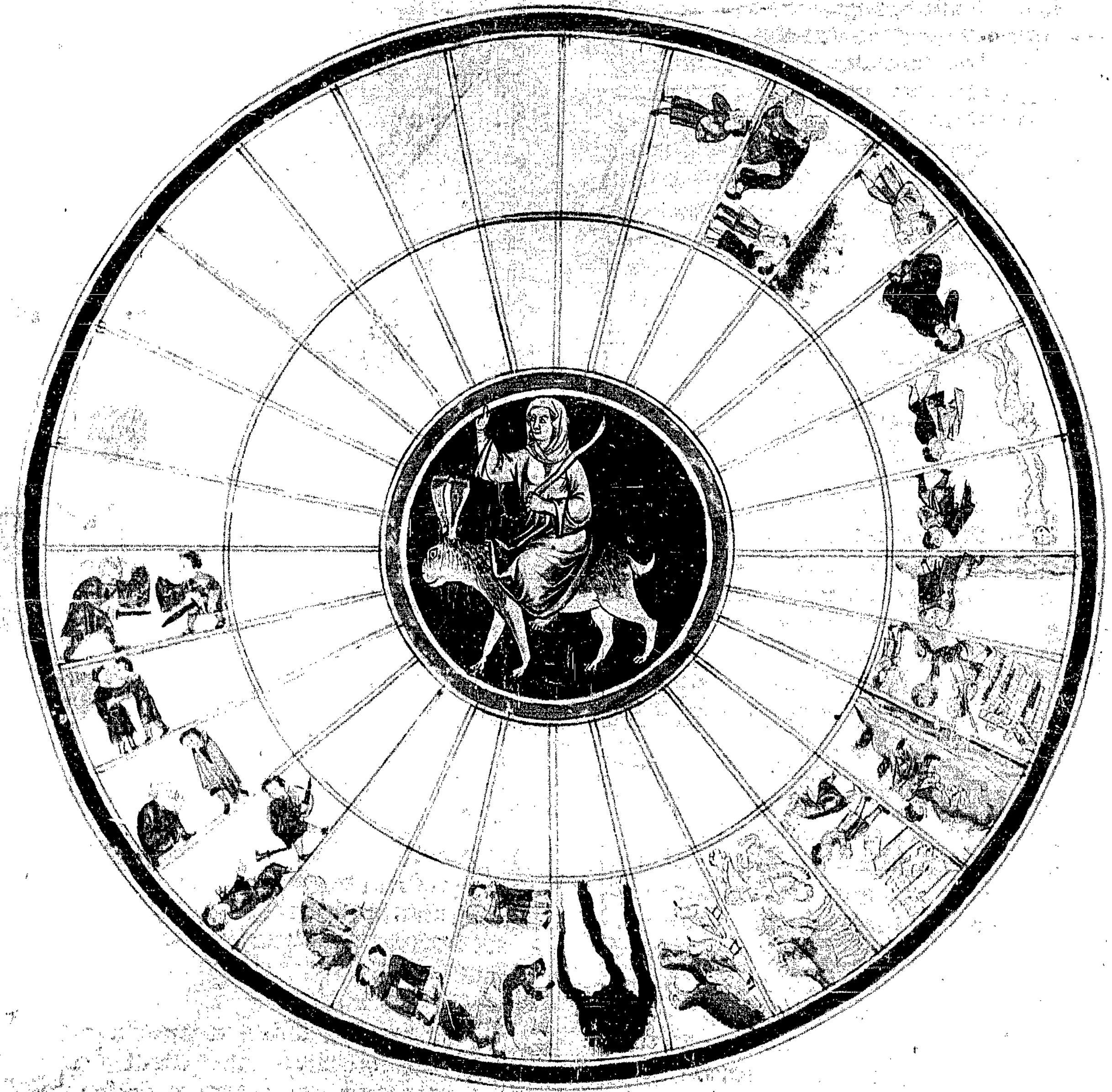

Prologo del libro que fizo aristotiles sobre las ymagenes delos doze signos.

De las tres maneras de las figuras que son en la espera dell .viii. cielo τ auemos fablado τ dicho de cada una su natura τ su uertud τ su obra. Et pero que ellas son de muchas formas de partidas. todo su fecho torna en dos maneras de obras. Ca o obra sobre cosa sennalada assi cuemo ya diriemos. o obra sobre todo. ¶ Mas por que este libro sea mas complido que otro. queremos fablar delos y mas de otras maneras de figuras que ya delos signos cadauno las figuras sennaladas τ otrossi delas otras naturas que an porlas fazes τ depues diremos delas figuras que son enlos otros cielos que estan so el .viii. τ desus naturas τ desus propiedades que an por la uertud de dios τ del cielo mouedor. τ deste .viii. que auemos dicho. Et fablaremos τ diremos otrossi delas nobles estrellas que que a en cadauno dellos a que llaman planetas que fuerça an o que poder τ que uertud. τ los espiritus que los traen τ las mueuen. τ en que logar esta cadauna segund lo dixo aristotil. τ los otros sabios antigos. Et otrossi mostraremos que figuras an otrosi fuera dessi estas planetas. ellas ensi. τ que pro. τ que danno uiene destas figuras. τ cuemo los omnes se pueden ayudar dellas pora llegar su bien τ arredrar su danno. τ cuemo deue seer guardada cuemo quier que cada una delas planeta aya su obra por si. τ otras comunales bn estas conlas figuras delos signos dela octaua espera. ¶ Et nos queremos primera mientre fablar destas obras que fazen boluiendo se conlos signos. τ fazemos lo por esta razon. Ca pues que enlos signos començamos a fablar primero era guisada mientre. todo loque a ellos tanne deuemos dezir enantes. τ depues ffablaremos de cada una delas planetas por si. començado por orden. primeramientre en saturno que es el cielo que esta so ell ochauo. τ depues uerniemos a iupiter τ dende a mars. τ depues al sol. τ dessi a uenus. τ otrossi a mercurio. τ depues ala luna. Et con tanto tenemos que si dios quisiere. sera este nuestro libro mas complido τ mas abondado que ninguno que sea. ¶ Mas rogamos τ mandamos τ consejamos de parte de dios τ dela nuestra τ de toda bondad a aquellos en cuyas manos cayere depues de nuestros dias que este libro que lo guarden en tres maneras. La primera con onrra ca mucho es ell omne tenudo de onrrar las cosas que dios onrro mayor mientre tales cuemo estas que fizo pora onrrar τ sennaladamientre al omne sobre todas las otras creaturas. ca por esto le dio entendimiento et obra pora entender τ obrar lo que quisiesse la otra que lo tengan en poridat. ca pues que el saber fizo dios noble por si τ en noblecio el omne aquello quiso dar. guisado es que otrossi quel tenga noble mientre. τ que non lo uilesca descubriendo lo. ca por este logar enuilesce assi mismo el qui lo descubriesse. La tercera razon es que deue seer muy guardado en sus obras. ca si lo errasse nunqua podrie llegar alo que cobdiciasse. τ la culpa dela su mengua echar la ye al saber en que non puede uenir mengua nin culpa. Et guardando lo en estas guisas que dichas auemos. al qui lo fiziere onrrar la dios τ ennoblescer la de seso τ de bondad τ demas sobre todo. que pora acabar loque quisiere que es la mas preciada cosa que seer pueda. Et al otro que contra esto fuere. desonrrar la τ enuilescer la τ fazer la errar en todos sus fechos. Et por ende amonestamos que qui este libro ouiere τ enell leyere. que pare mientes a todas estas cosas τ que se tenga bien con dios τ quel ruegue el pida merçed quel guie τ quel enderece enello.

Aqui comiença el libro que compuso Aristotil delas ymagenes por los doze signos.

Dixo aristotil el sa
bio. yo cate los libros
delas ymagenes q
fizieron los sabios
antigos. & falle q
en algunas dellas
non cumplien todo
lo que dixieron q
deuien fazer. pues
pense luenga mien
tre & uele muchas
noches pora entender por que era esto. & falle que
todos son acordados que a enel cielo. mouimiento
de ocho grados & tornamiento de otros ocho. Et
ui que ptolomeo el sabio de astrologia & delos an
damientos delas planetas. tenie que este moui
miento & este tornamiento. non era assi cuemo
creyen los otros obradores delas ymagenes.
Et dixo palabra abierta qual oredes contar.
Dize ptholomeo. que las figuras que son enel
mundo dela compusicion. obedecen alas figuras
celestiales. Esto que dixo delas figuras que
son enel mundo dela compusicion quiere lo
dezir. por las personas que son so el cielo dela
luna. delas que se engendran & se corrompen.
cuemo si dixiesse. que la figura del leon daca. o
bedece ala figura del leon que es enel cielo. Et
otrossi la figura del escorpion daca. obedece ala
figura del escorpion que es enel cielo. Et assi
de todas las otras. Et no nombro mouimien
to & tornamiento. & por esto entendi que por a
quiles entro la dubda. por que ouieron a uenir
contra la opinion de ptholomeo enel fecho del
mouimiento & del tornamiento. Dixo aristo
til. yo contare aqui ymagenes que ordene sobre
la eguation dellas estrellas fixas que en cada c
ient annos andan un grado. Et parti este libro
en doze capitolos. por las doze figuras celestial
es. que son los doze signos. por tal que las ayan
mas ligero de fallar. el que las quisiere busc
ar. & por que yo e por uso siempre de partir por ca
pitulos los libros que fago. & dixe enel capitulo
primero las ymagenes que son enla figura de
aries. & enla qual todo de sus naturas. Et di
xe enel capitulo segundo las ymagenes q
son dela figura de tauro. & assi de todos los otros
signos fata la fin de piscis.

Dixo aristotil el sabio. que aries es sig
no de fuego. & es calient & seco. & es diur
no. & de dos colores & es mouible. Et pertene
cen pora ell. delas mineras pora fazer sus yma
genes las que son conuenibles. a su natura.
assi cuemo ell arambre & su semeiante delas
cosas que son calientes & secas. Pues si qu
isieres fazer ymagen pora mudar estado de al
guna uilla. Cata quando fuere aries ascendent
& que su sennor que es mars enel signo de capric.
que es la casa de su catamiento de su casa. & fa
ras ymagen de arambre. a figura de aries el
cuerpo della non mas. sin pies & sin manos & sin
cabeça. Et comiença la de obrar cada dia en la
hora dela luna. & quando se acabare la hora. no
obres y mas fata que torne la hora dela luna.
& guisaras que se acabe en cinco dias. Depu
es comiençaras de fazer los pies. & cumple los
en cinco dias. Depues comiença de fazer la ca
beça de guisa que se acabe en cinco dias. Et depu
es faz las manos & guisa que se acaben en cin
co dias. Depues apega los pies. & guisa que
se apeguen en cinco dias. Depues apega la
cabeça en otros cinco dias. & las manos en otros
cinco dias. assi que se acabe la obra en. xxxv. dias
Et quando apegares las manos & los pies. ag
uisa que sea el uno atras & el otro adelante. Et
embuelue esta ymagen en cosa que sea contra
de su natura. assi cuemo plomo & su semeian
te. & soterra la ymagen enla calle que mas po
blada es en toda la uilla enel quarentai cin
queno dia de que la as comencada enla hora
dela luna. Et ueras mara uilla. del cam
biamiento dell estado delos omnes daquella
cibdad. assi que auran a salir los mas dellos
dela uilla por cosas que fallaran. Et a los que
ficaren acaecer les an cosas por que se auran a
yr della. Dixo aristotil si pusieres esta ymag
en sobre alguna delas puertas della uilla. ob
ra mas & sera mas complida en camiar las
uoluntades delos omnes & en meter discordias.

Es el quinto catamiento

dia entrellos. Et si la quisieres desfazer et dannar. sacala daquel logar e metela en la fragua del ferrero. e sofla los fuelles sobrella fata que se desfaga el plomo e finque ella. e depues sacala dela fragua e amata la en mucha agua. Et aguisa que fagas esto quando fuere mars en veynt e ocho grados de capricornio: que es el grado de su exaltamiento. e sea el sennor dela hora saturno. e aguisa que non aya la luna parte en aquella hora en que desfizieres la ymagen. por que non es avenida con mars. Et desfaz otrossi las manos e los pies desta guisa que avemos dicho. Et con esto se quando esto ovieres fecho; mete la ymagen en un crusuelo e suelda los fuelles sobrella fata que se funda e se torne corriente cuemo agua. Et con esto se desfara todo su poder e toller sa la discordia e el danno daquel logar e tornar san ala meior manera que solien estar. si dios quisiere.

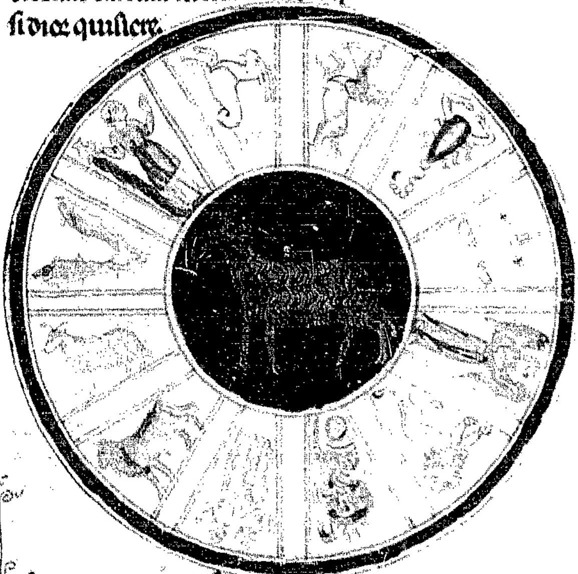

Otra manera de fazer ymagen pora meter discordia entre las ovejas e los carneros.

Dixo aristotil el sabio. quando quisieres fazer esto. tomaras arambre e faras dello figura de carnero seyendo el ascendente aries. dela guisa que diximos enel otra ymagen ante que esta. Et aguisa que se acabe tu obra en quarenta dias. Et quando passaren los primeros veynte dias con sus noches. tomaras plomo e faras dello figura de oveia. el cuerpo della no mas. e que sea el ascendente el primer grado de libra e guarda que sea venus en virgo: que es cosa de su caimiento. Et guisa que fagas el cuerpo sobredicho en cinquaenta e quatro horas. Et comiença la obra cada dia en hora de mercurio. et guarda que non fagas nada en esta obra sino en hora de mercurio. Depues faz las manos e cumple las en cinquaenta e quatro horas. depues faz los pies en otro tanto. Depues pornas las manos enel cuerpo en otro tanto. et los pies en otro tanto. e la cabeça en otro tanto. Et quando se acabare todo de fazer en diez e seys dias menos seys horas aguisa quel fagas las manos e los pies: que sean los unos contra los otros. que los (unos) caten adelante e los otros atras. e guisa que acabes esta conmençamiento en cinquaenta e quatro horas. Depues ayunta las ymagenes en uno. una en contra de guisa que se giran las espaldas ayuntadas. e las cabeças dell una. con la cola dell otra. Depues faz una cinta que sea la meatad de arambre e la meatad de plomo. e toma esta cinta. e cinne amas las ymagenes con ella por medio delos vientres. e aguisa que venga la meatad dela cinta que es de arambre sobre la ymagen que es de arambre. Et si esta ymagen soterrare(n) do a ganado. fuyran unos dotros e yran unos contra otros que non quedaran por ninguna guisa. Dixo aristotil. bien podras fazer ymagen pora fazer que vayan tales cosas unas contra otras. mas non sera firme. ca la natura de aries es movible. Et quando la quisieres desfazer. descubre la tierra de sobrellas e non la saques e tuelle les la cinta. depues sacalas del foyo e metelas en un crusuelo seyendo venus en piscis. enel grado de su exaltamiento. e sea el sennor dela hora el sol. e que non aya mercurio parte en la hora de aries. e tunna los pies e las manos: ante que pongas las ymagenes enel crusuelo. depues suena a los fuelles. fata que se desfaga el plomo. e quando fuere desfecho.

es al quito ... mimento

e la cabeça en otro tanto

e la otra meatad dela cinta que es de plomo sobre la ymagen de plomo

...culo en ymagen et con esto se destruira todo.

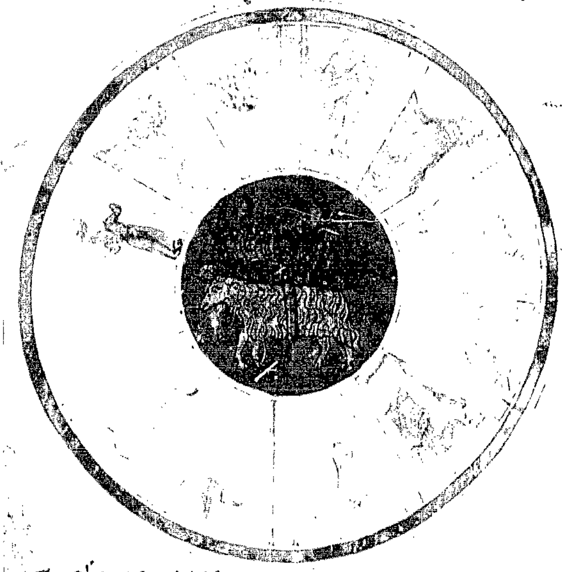

La ymagenes de tauro.

Dixiemos lo que a en el capitulo seg
undo que es la figura de tauro.
Dixo aristotil. tauro es signo de
tierra et su natura es fria et seca. et
es signo fixo et conuiene le de las cosas miner
ales las de la natura que semeian a la natura
de tauro assi cuemo el fierro et su semeiante. Et
quando quisieres fazer ymagenes pora
firmar estado o de alguna uilla o de algun lo
gar. faz ymagen de fierro a figura de
tauro et que sea toda uazia a dentro et del uientre
un forado de guisa quel puedas meter cosas.
et cata que sea uenus en el signo de piscis quan
do fizieres esta ymagen et guarda te mucho que
non sea uenus en el signo de uirgo. quando esto
fizieres. ca non es conuenible. ¶ Et faras en
este cuerpo cada dia un poco en la hora del sol.
et quando saliere la hora. dexalo fata que uen
ga otra uez la hora del sol. Et quando acabares
de fazer el cuerpo faz la cabeça et las manos et los
pies. todo de fierro. Et quando ouieres acabado
toda esta obra poner las manos. et despues la ca
beça. Et quando fuere todo esto acabado fa
ras otra ymagen de fierro mayor que la prime
ra quanto la ouieres acabada. pega las ma

nos et los pies de la ymagen sobre la otra con
pregones de fierro. et affirmalos bien de guisa que
non se mueua. Et quando fuere todo acabado
esto. mete la ymagen en el fuego fata que se pa
re bien uermeia. et matala en agua dulce que
non sea corriente. et aguisa que se acabe tu obra
en ueynte cinco dias. ca si passa desta cuenta
non acabaras nada. Et si uieres que non la po
dras acabar en tantos dias. obra en ella de si
gnos cominarien tu obra. por que son cacum
ente desta dos planetas. ¶ Et quando acab
ares esta obra sin yerro ninguno. soterraras
la ymagen en la hora del sol. o en la hora de
uenus en medio del mercado de la uilla. et
affirmar san los omnes daquella uilla en
sus estados et fincaran firmes mientre fuere
aquella ymagen firme. Et si entraren en la
uilla algunos de sus enemigos a lo uencer la an.
et non auran sabor en ella. Et sabran ayna que
non queran morar en ella.

Et si quisieres desfazer esto et tornar lo
saca la ymagen de su logar et desfaz la
et departe las ymagenes una dotra. et ayuntala
con piedra sufre de guisa que se cubran et pon
las en la fragua de los ferreros et suena bien los
fuelles soplalas fata que se callenten bien et
amatalas en el ynagre. Despues cubre las o
tras de piedra sufre. et mete las en el fuego fata
que se callenten bien otrossi. et amatalas en el u
nagre. et ue assi faziendo. fata que se desfaga el
fierro daquellas ymagenes. Et si lo fizieres al
una cumple mas mejor es que lo fagas a am
bas. Otra manera de fazer ymagen pora
meter amor entre los toros et las uaccas. Q
uando esto quisieres: faras ymagen de
toro desta guisa misma que diximos
en el capitulo ante que este. et en aquellas hor
as mismas. Et pornas en esta ymagen de manera
que tenga su uerga sacada fuera. Despues far
as figura de uacca desta guisa misma. et en ell
as horas. et fazle que tenga la natura abierta.
et pon el toro sobrella. de guisa que tenga la
uerga el toro en la natura dela uacca. Et pe
ga las manos del toro en las espaldas dela ua

horas del dia et
hora del sol ...
hora de uenus. et
guarda te mucho
que sea el sol ...
in uenus en signo
estos dos.

ca a prueua

manceba mugier. et es esta la figura de uenus. et esta leuantada en pie et sus cabellos fechos ene chados atras. et mars poniendo su mano diestra en su pescuego de uenus et la mano siniestra en los pechos della. et el catando et mirando en su ca ra. dize este sabio que esta .y. desta manera a grandes fechos et muchos segund el cuento en su li bro ... fablamos della .y. en el nuestro libro delas ymagenes.

La forma de mars en otros libros es figu ra de omne cauallero sobre un leon et tiene en su mano diestra una espada et en la siniestra cabeça de omne teniendola por los cabellos. et sus uestiduras nueuas.

La forma de mars segund el dicho de pica trix es figura de omne cauallero sobre un leon et en su mano azcona luenga.

Dicho auemos las propriedades et las naturas de mars et sus formas quales son et de que manera son fechas. et agora queremos aqui mostrar que figuras son las suyas. et como son fechas segund lo que mostraron los philosophos.

La figura de mars segund el sabio picatrix es esta. Otra figura de mars segund plinis. Otra figura segund el dicho de maestre Todas.

Otra ... figura de mars segund ... Otra figura de mars

Segund este mismo sabio et fallola en esta ma nera. De otras ... delas figuras de mars et ...

La tercera figura es de mars que es ... mars. en el quinto cielo. et es de calient et seca com plexion. su substancia es infortuna destruidor et dannador de todas las cosas que se destruyen et se corrompen por calentura et sequedat. es significa dor de todo danno de muertes de batallas et de robos et de derramamientos et de sequedat et de des truymiento de todas las cosas. et esto quando es en mal estado. Et a delas figuras aquellas que se cuentan multiplicadas en cuento et concordança dela figura de cada lado de luengo et de ancho. et de cuen esto son .L.v. Pues quando quisieres obrar algu nas cosas de proprietades desta figuras para meter te en sus estados et en las tablas que te pusiem os adelant segund qual obra quisieres obrar to ma una lamina d... ... uermejo et entalla en ella esta figura en dia de mars. et en su hora se iendo el en mal estado. assi como retrogrado o com busto o menguado o tardio et suffumarla as con menstruo de mugier o con panno de enforcado o de umas de gatos o de mures. et si la pusieres en logar que se conuiene a poblar fermar sa por maraueia que se mataran unos a otros. e por ladrones e por enemigos que los mataran et los destruyran. et si la pusieres en arma de omne que a de entrar en batalla o en combatimiento sera muerto o ferido.

Et si la pusieres en siella de señor leuantar sa el pueblo contra el. Et si la pusieres en siella de obispo o de ... sera aina depuesto. Et si la pusieres en tienda de algun merchant que ... ems mal perdera en su merchandia et non sele ue dra si non con perdida. Et si entallares esta figura assi como es dicho sobre nombre de dos omes que se amen. et la sotierres en logar o se suelen a iuntar ... entrellos mal querencia et enemiz tad por siempre. Et si la pusieres sobre pier na de qual mugier quisieres correra su sangre. Et si escriuieres esta figura en papel uerme jo en el dia et en la hora sobredicha. et la suffuma res con arisbologia luenga et la pusieres en el mellar o en palomar fuyran las aues et las palomas que nunca se aiuntaran. Et cata quan do fuere mars en buen estado assi como quando

es ouyerto o fechizoso o ... dient et enmallauas esta figura en lamina de arambre vermeio dia de martes en la hora de mars. et saffumar la as con sandalo vermeio et amarello et encienso et vdelio. et poner la as en paño de cendal vermeio. et ... con el una ... de ... vermeia et trae la contigo et seras bien andant en batalla o en iuyzio et fuyran tus enemigos ante ti. Et seras otrossi seguro de todo rey et princep et alcal de ... que te quiera mal fazer. et auer ... todos verguença et reuerencia ... con ellos lo que quisieres.

Estas son otras figuras del dia de martes —

11	24	7	20	3
4	12	25	8	16
17	5	13	21	9
10	18	1	14	22
23	6	19	2	15

Dixo un sabio que estas son las figuras de mars et que se deuen escriuir sobre las lindes deste quadrado. et el nombre de su angel que es Samael. et el nombre del su sennor que es Barrostarkas. —

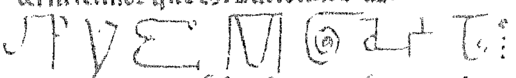

Estas son otras figuras del dia de martes. et otras figuras que dizen sello de mars. segund dixo ursiel. —

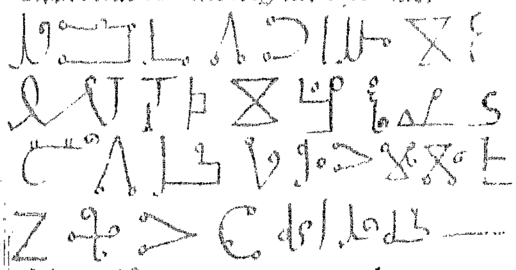

Este es el sello de mars que es planeta de ...

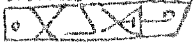

Todas estas obras sobredichas se deuen escreuir en dia et en hora daquella planeta cuya fuere la obra. et sea la planeta en el ascendent et en medio cielo. E dizen en el libro de ... que dixieron los sabios antiguos que ninguna obra non se cumple sinon con aquestas figuras et daquestos sellos si es pora bien querencia. o pora mal querencia. o pora ligar o pora desligar. o pora enfermar o pora ... delas gne...

et que en toda obra a menester los sellos et las figuras del angel poderoso dela planeta que a el poderio en aquel dia et su suffumigacion que ... pertenecen. Et quando todo esto sopieres cumplir seras todo lo que quisieres con el poder de dios. De otras figuras de mars que dizen sello segund dixo hermes —

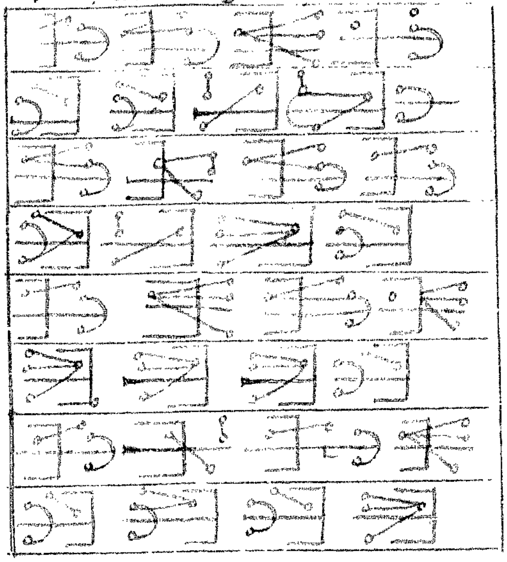

Otras figuras de mars segund este mismo sabio.

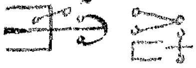

Otras figuras de mars segund este mismo sabio.

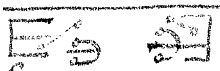

Fasta aqui fablamos en las naturas et en las propiedades de mars et en sus formas et sus figuras. Et agora queremos dezir de su cielo que es el ... el cielo de saturno. en que guisa es fecho et delas cosas que son en el: —

En el tercero cielo de yuso deste es madura toda: los regnos de su cielo son llenos de fuego quemant. et todo quanto a en el quema de fuego. et rios et montes et campos son de fuego. et su estança es fuego. et dizen en el mientes de fuego. et estan en el conpannas armadas et enlongadas semeiantes a ... mas de fuego et fierro luzio et dellos ... vestidos vermeios. amarillos et uerdes. et son sanudos. feridores et lidiadores con ...

et sennas et escudos et yelmos et lanças et espadas.
de fuego et todos los mienbros dellos et delos demo-
nes dellos son semeiantes a fuego. Et estos an
poder de lidiar et quemar et ferir et derribar
las cosas deste mundo. La ora que el omne los
mandare por mandamiento del criador. Et
su angel coronado sobre ellos es. Ascymor sobre
todos los otros. Del nombre de mars et de su cielo et
dize nonbres delos angeles que an poder sobre ellos.
El su nombre es madim et el nombre del su
cielo es maon. Et el angel que a poder so-
bre el et sobre su cielo es. Samael. Et este angel
esta assentado en su cielo et su compaña aderre-
dor del. Del nombre de mars et de sus angeles :
entre quatro elementos que son fuego. aer. agua et tierra.
Sobre el fuego es dicho. Segniel. Et sobre el
ayre. puriel. Et sobre el agua. Baffior. Et
sobre la tierra. Iguofon. ¶ Et los nombres de
los angeles sobre el fuego son estos tres. Delel.
Zakfel. Baloyl. ¶ Et los del ayre son estos
tres. Pureyniel. Atomel. Carbiel. ¶ Et los
del agua son estos tres. Sataaenyel. Camanyel.
Zaccuel. ¶ Et los dela tierra son estos tres. Ca-
brael. Lazaliel. Zelulicl. Delos nombres de
Mars es llamado mars en cada cielo et en cada clima
nado en su cielo. Dandaurez. et en el primero
clima. Dacdanorz. et en el segundo. Balzaudiz. e
nel tercero. Andalmes. En el quarto. Emcadiz.
En el quinto. Ardaorz. En el sexto. Autanvdvan
diz. Et en el septimo. Avgedarz. Delos nombres de
Mars en el signo mars en cada signo.
Mars en aries dizen madym. en tauro. Sotoz. en
gemini. Aruz. en cancro zarir. en leo zaplem
me. en virgo. Szabarz. en libra. Azrin. en scor-
pio. Kapiz. en sagitario. Kezzar. en capricornio.
Badhurdh. en aquario. Sobroz. en piscis. Staz.
Et este es el siguiente nombre de su partir et
de su sennor sobre todas cosas. Bartosbarkas.
Delos nombres de mars et de su dia en las vij. lenguas.
Primeramiente en la lengua caldea en que
de los gigantes que fue la primera dizen
li. Sehalon. Et en ebrayco que es la segunda
dizen li. madym. Et en dyano que es la tercera
dizen li. yezmul. Et en etyopio que es la quar-
ta dizen li. Camel. Et en arauigo que es la quin-
ta dizen li. marreh. Et en griego que es la vj.

dizen li. Piras. Et en latino que es la septima di-
zen li. mars. Delos nombres de mars et de mars en la q[ue]
en el cielo tercero sunt quatro partes segun dixo salamon.
madym et su angel. Bamquel. Et su nombre
dela madym en la primera parte es dicho. Aarim. En
la segunda. Barom. En la tercera. Beaurn. En
quarta. Pandaplez. De otros nombres de mars en las
quatro vias. segund dixo. Toymtun
Mars a nombre en verano. carmim. en estiu.
Ascyel. en autumno. cackhal. en yuier
no. Camelonch. Delos nombres del dia martes en las
El nombre del dia quatro partes del anno.
Martes en la tempora primera es Sarion.
En la segunda es. dalgumarnedan. en la tercera. pi-
cunuella. et en la quarta. Aglagamuel. In alio. Agua
flamurch. Delos nombres delos angeles que an po-
der et tercero dezimo en el dia de martes et en su hora:
Al dia dizen madim et quiere dezir dia martes.
Et sus angeles daquel dia son estos. los que son
mas apoderados en aquel dia que en otro. Sama
yelun. mytraylun. Dilkeil. Ranctlun. faulun. Ca-
rin. Asincilun. Cabarelun. Tirbiel. mas abelun.
Mamanim. Tafamelun. filerlun. Safuaniel m.
Zabsilim. Oalun. Emilun. Surilun. Brosiky. Ba
cinsyn. Hastinun. Aupirun. Safulun. Curtiun.
Zielholun. Atburun. Kalatael. Tulerlun. haaron.
Yeen. Pafirun. Thetamoylun. Lanrelun. Vecra.
feel. Kanuel. Safaelun. Colmn. Monzelun. Al
bielun. Paulebrelun. Aliseil. Varel. zaldel.
Armadiel. Vharyel. Sutdenel. Clastalel. K
elun. Karstenel. Gumeil. Gabrunnarkel.
¶ Et con estos nombres faras et llamaras et apre-
miaras nombrandolos. compliras lo que quisieres
el dia de madin et en su hora. Et faras esto et sera lo
que et prouecharas. Delos nombres delos angeles
El angel en las nueue partes de mars
primero et dentro de mars el que toda lo con-
prende es llamado. Bartosbarkas. el segundo de
fueras. Sasfiel. el tercero de suso. Tiriel. el
quarto de yuso. Amaliel. el quinto de diestro:
Ihl. el sexto de siniestro. Penibal. El septimo.
delante. Penuel. el ochauo de tras. Canafi
el. el noueno aderredor. Perbanel.

De com manera del cielo de mars que es el tercero e es dicho mahun. et fabla delas uertudes de los angeles que son en el. et delas obras que se fazen

[E]l cielo tercero. et es lla[illegible] por ellos [illegible]nado. mahun. et es de muy grand poder [illegible] uertud et de saber alto mucho po[illegible] [illegible] con ciento millarias de miles et de lar[illegible] [illegible]. et llenos de angeles de grand cla[illegible] [illegible] estan en grand pauor compan[illegible] [illegible] panas [illegible] e nuestes [illegible] [illegible] et [illegible] senores que [illegible] puso en a[illegible] [illegible] [illegible] dello de flamas de [illegible] fuego

et estan en castiellas de grand eira e de grand fermosura. et la semeiança de sus siellas es cuemo fuego grand. quadradas. el sueno de su dezir es assemeiant de tempestad de mar. Et hy son .xii. mayorales senores dela ho nor. et estan en medio del cielo que dizen qa hun. con [illegible] et sobre los .xii. principes. et ellos catan a quatro partes del sieglo. tres del los a cada parte. et an angeles corredores a su mandaderia. et de su gemer estremece el mundo [illegible] de su resollo e por so sallen de las [illegible] e llamas. et an alas de fuego et tienen

coronas de fuego τ de lugor. τ de sus fazes alumbra
el siegle et todel cielo. et a menos destos non se
faze ninguna cosa enel mundo. Et son acomen
dados sobre los doze meses. sobre cada mes uno
destos angeles et fazen saber et entender alos
omnes lo que contesçe enlos meses τ enlos an
nos. et aquesste poder et este saber. et esta lonor
les dio el criador. τ por esto fueron criados τ puest
tos en aquel logar.

Nombres delos .xij. angeles maiorales que an poder
sobre los dodze meses del anno. et son maiorales
sobrel poder de cada un mes.

El nombre del primero angel sobrel prime
ro mes es. Sabpiel. el nombre del segun
do. Dachiel. el del tercero. Dirnaor. et
del quarto. Taguelon. el nombre del quinto.
Tauorguar. Et el sexto. Gozael. et del septimo.
Pardaon. Et del ochauo. Saltranach. et del nove
no. Andagor. del decimo. Mafinyel. del undecimo.
Asnador. del dozeno. Acanbiel. ¶ Et sepas que
estos .xij. angeles sobredichos son de muy grand
poder et de grand uertud. et su gracia es muy grand
en todas las cosas del mundo. ¶ Et sepas que
Romiel el angel ha poder sobrel trezeno mes q
es bisiestal delos hebreos. et todavia llama estos
angeles en su mes. et pueden algo de cada un destos.

Cada uno que estos angeles sobre aquel mes a poder.
Et los nombres destos angeles sobredichos o sus
oficios, conuiene a ssaber en qual mes fuere. et
cuemo a nombre el mes en que labra. ¶ Et es
tos son los nombres delos angeles. et delos meses.
et cada uno sobre qual mes a poder. ¶ Sabpiel.
sobrel mes de Nisan. ¶ Dachiel. sobrel mes de
Iyar. ¶ Dirnaor. sobrel mes de tamuz. ¶ Ta
uorguar sobrel mes de ab. ¶ Gozaes. sobrel mes
de elul. ¶ Pardaon. sobrel mes de Thisseri.
¶ Saltranach. sobrel mes de marhesuan. ¶ An
dagor. sobrel mes de quisley. ¶ Mafinyel. so
brel mes de tebeth. ¶ Asnador. sobrel mes
de Sebat. ¶ Acanbiel. sobrel mes de adar. ¶
Romiel. sobrel mes de adar el segundo. que
es bissexto. ¶ Et sepas que estos angeles et es
tos meses sobredichos son necessarios en todo lo
que ouieres menester.

Si quisieres saber en qual mes finaras del mundo o q
te acaescera en cada mes del mundo de qual quier cosa qui
sieres saber. que es deuenir en cada mes del anno.
Si quisieres saber en qual mes finaras del
mundo o que sera en cada mes. o quieres de
zir si aura habundancia delas cosas del mundo.
de que omne biue. o en qual mes aura mucha lu
uia. o seque dat. o si cadra el fruto delos arboles
o non. o si sera entre los Reyes lid et grandes
guerras. o en qual mes acaesca mortandat en los
omnes o en las bestias. o en qual mes enfermaran
los omnes. o caeran en el lecho. Et todo lo que qui
sieres demandar por esto delo que sera enla an
anadas et saberas con el aduitorio de dios. On
de si quisieres saber en qual mes finaras del mun
do. o quieres saber de otro omne. o de otra cosa. ¶
Toma fojas delgadas de oro esmerado. et faz dellas
dozidos pedaços et escriue sobre cada una dellas
el nombre del angel de su mes. et toma olio bue
no uieio de siete annos. et toma todos aquellos peda
ços escriptos et echalos en el olio et coniura sobrel oli
o esta coniuracion siete uegadas et di assi. ¶ Con
iuro uos angeles de saber et de entender. por el se
nor que mando et fizo el sieglo. et por el nombre
del poderoso et uerdadero. fuerte et temeroso. et
por el nombre del poderoso del Rey alto et ensalçado
fuerte et onrrado et marauilloso. sennor de todas las
criaturas et por el nombre del fuerte delas huestes
justo claro et uerdadero. et por el nombre del qui
uos fizo estar sobre esta honor en los meses del
anno. Et por el nombre del poderoso que esta en es
condido alto et descubrient las poridades escon
didas. et que a poder sobre la muert et la uida.
et por el nombre del qui regna in secula seculo
rum. Et por el nombre del qui es durador por siem
pre que dizen Semaforas. et por este con iuro.
grand et fuerte et marauilloso. et poderoso. et sanc
to et mundo. uos coniuro que me fagades saber
el mes de mi passamiento con uerdat. et me mo
uades fuerte derechamientre sobre mi demanda ¶
Et pornas el olio en un uaso de uidrio nueuo. et tern
lo a las estrellas siete noches assi que el sol no
lo uea. et en la .vij. noche leuantate en la media
noch. et cataras el olio. et aquella foia que nadare so
brel olio cataras que mes a escripto en ella. et en aquel
mes se allegara tu fin. et assi de toda demanda que
quieres demandar. o pre

et que ayas piadad de mi et delos malos fechos que
me faze este omne que te ruego por el. Et conju
ro te por Raubail que es el angel que dios de todo
el mundo puso contigo por complir todos tus fe
chos et todas tus fuerças. Et conjuro te por el tu es
piritu con el que fazes mal alos que andan en mal
et por la fuerça que tu enmetes alos coraçones delos
que se ensannan et delos que an sabor de lidiar et
de matar de guisa que entran en fuertes cosas et en
las fuertes batallas con grand sabor et con cumpli
da voluntad. con esto todo te conjuro que tu oyas
la mi oration et que pares mientes en mi fazien
da et que me des fuerça de tu espiritu con que
yo pueda entender que tu mas oyda la mi oration.
et oyna complida ayas tu de dios que es sennor
de todo el mundo que tu eres emperador delos bue
nos et delos que en bien andan et fazedor de mal a
los que en mal andan et dando les penas et lazeri
as segund merescen [illegible]. Et conjuro te
otrossi por estos nombres. Dahyedyuz. Heaydy
malyz debyz. haudabuz. mahaniz. ardauz. Be[illegible]
tehydiz. Delhyberniz. Por estos nombres todos
te conjuro que tu cumplas mi demanda et mio ru
ego. et que ayas piadad de mi llorar et de mis lag
rimas et que tu sanes el mio empeecamiento et q
me tu defiendas et me ampares del mal deste om
e et de todos quantos en mal me andan. Et conjuro
te por el sennor dios alto que es sennor de todo el
firmamiento et sennor del grand poder et del
grand sennorio. et sennor delos nombres preciados
et buenos et dador delos uientos a todo el mundo. el
crio la muerte et la uida et el affinamiento et
el duramiento. et el es que finca et dura por sie
mpre jamas que non a fin ni ningun comienço
to. por este dios te conjuro que tu cumplas la mi
demanda agora en esta ora et en este tiempo. amen
amen. et todavia esto diziendo siempre suba el
fumo del suffumerio. et tornaras estas palabras
muchas uezes et cumpliras lo que quieres. Et
si tu degollares una delas sus bestias et la quemares
et fizieres della como feziste delas otras semejas
mas seguro que se cumpla tu demanda.

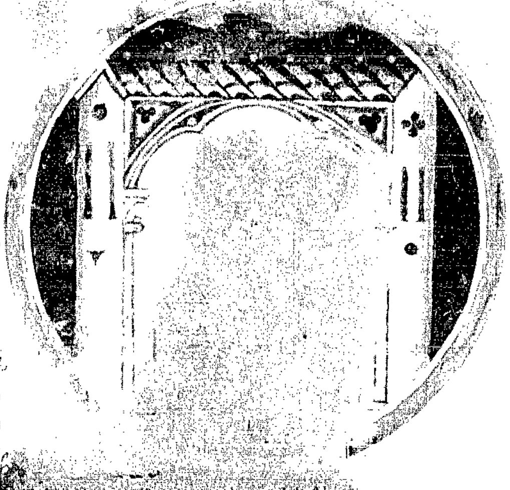

Otra oraçion de mercurio.

Dinas, o espirito de mercurio planeta noble et tenpradór que se mezcla con toda natura. el qui da toda sçiençia et todo saber. Conjuro te por aquel que te crio et te fizo luzient en tu çielo et te dio propriedat de mezclar te con todo fecho et con todo noble saber. assi ruego et assi uengo et assi pido que macabes la mi obra et me des graçia et uertud en tal cosa. S[ufumerio]:-

Otra oraçion de mercurio.

En nonbre de dios. Tu planeta uerdadero et razonable. tu eres notario del sol. tu eres fortuna con las fortunas et infortuna con las infortunas et masculino con los masculinos et fenbra con las fenbras et diurno dia et nocturno de noche. mezclas te con sus naturas et as comunidat con las buenas. aiudas a las fortunas et a las infortunas en todos sus mandados. Tu eres perçeuidor de los regnos et conosçen te quantos son en el firmamento. Tu eres notario del sol et contador quando el se alça et paresçe et amuestras tu uertud en el mundo. Si te aiudare fortuna das bien et si aiudare infortuna das mal. Si pareçieres en medio del çielo ... uegas en oriente. Ruego te et conjuro te por la uerdat que dios a sobre ti et por la uerdat que a en estos nonbres. Laarslegui. Celyim. Casbarçar. Celhim. Celhefuch

7 si pareçieres en medio ... uegas en occidente

Celquemuch: que tu oyas mi clamor et reçibas mi peticion. Sufumerio de mercurio.

Ençienso. La piedra que fallan en la fiel de la uaca. Squinanto. Sangre de cabron. Celebros de golondrinas. Amasa lo et amassa lo con la sangre et con el celebro et faz ende rodaias commo diximos.

Por fablar con mercurio estando en los signos primera mente quando el fuere en aries:-

Estas oraçiones que fasta aqui diximos son generales para mercurio en todos los signos. Et aqui comiença de otras maneras de oraçiones del qual conuiene estando por los signos a cada signo la su oraçion. et son para auer familiaridat de sus espiritus. et por fablar con ellos. Et sepas que la sçiencia de mercurio non la pueden fazer por menesteres et a menudo. et para complir obras de maestrias et de fortalezas et bien puede omne obrar de mercurio para otras cosas. mas en estas a el mayor poderio. Capitulo primero en fablar con mercurio estando

Conuiene que tengas absti[nençia] en aries. nençia siete dias ante que la fagas. et que fagas buena uida et emiendes todos los yerros que as fechos quanto pudieres. Quando esto ouieres fecho: saldras estando mercurio et degollaras el sacrifiçio que es cabron de dos dientes et ponnas ante ti tres fogares de oro et sufumar con ligno aloes et

ambra. et tomaras una golondrina et ata las
alas con filo de seda uermeia que non pueda
uolar. et posa la en tierra a tu parte derecha. et
pararte as escontra mercurio et diras. O tu
mercurio tu eres non bradoso conoscido. O
tu mercurio que bien partes lo que as. et que
bien das francamientre lo que das ruego
te por tal cosa. et nonbra tu peticion. et di
estas palabras. hastahab. hastahab. quan
tas uezes la lieua te et pon del suffumerio otra uez
enlos fogares. Sepas que luego te uerna su
sieruo et mostrar te a lo que tu demandas.

quanto media dragma et echalo enlas brasas
del fogar. et sepas que luego te uerna su man
dadero con una espada desnuda en su mano.
et seas esforçado et non ayas miedo del. et re
scibe tu el del logar del sacrificio. et toma
del espada que dar te la a. Et quando quisie
res fazer qual quier maestria. comiença la
con aquella espada et acabaras quanto tu qui
sieras. ¶ Dize el trasladador que este capitulo
es todo corrupto segund el entiende que non
puede seer mercurio en tauro estando el sol
en tauro.

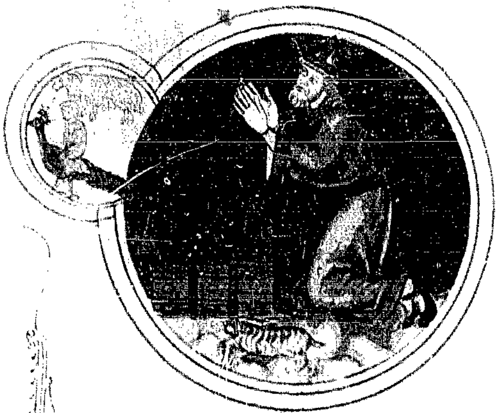

Caplo segundo por fablar con mercurio
quando fuere en tauro.

Toma una grua et mesala toda et la cabeça
et quando fueren passadas las dos par
tes del dia. sal con ella por algun rio. et esto se
ra quando entrare el sol enel primero grado
de uirgo. et assienta te a orilla del rio. et pon an
te ti algunas flores. et echa el suffumerio en
tus fogares. et toma un menbriello et pon lo a
assar enel rescoldo et sea bien maduro. et de
pues sacalo et dal a comer ala grua et faz del
la sacrificio pora mercurio. et desi leuanta te et
llama la mas alta uoz que pudieres. O tu
mercurio: quatro uegadas. depues toma
ras de la pluma del sacrificio. et echa la enlas
brasas delos fogares. et si no uiniere el man
dadero de mercurio: abre el uientre dela gru
a et saca del menbriello que le diste a comer et

Capitulo tercero por ganar uertud de mer
curio quando es en gemini.

Dize este sabio que el qui enseño primero
la obra delas porpolas. et delos paños
de seda figurados que primera mientre fizo el
que manda este capitol quando mercurio
era en gemini. et por esso la entendio. et aca
bo su maestria assi commo el quiso. ¶ Toma
su sacrificio et lieualo contigo. et toma los ca
bos delas sus orejas. et cercenal las unnas
dela mano diestra et del pie siniestro. et en
buelue lo todo en cera. et desi deguella lo pora
sacrificio. et para te escontra mercurio. et en
clina te ael tres uezes a menos ligno alos.
et ambra enlos fogares et diras. O tu mer
curio a quien nos mester si non a ti. tu de
ninguno non pido nada si non de ti. ruego
te que cumplas mi peticion. et nonbrala. de

pues echa aquella cera de tu mano arriba ⁊
recibela. echando et recibiendo la ⁊ diziendo
acaca nes om mercurio festina festina. Esto
faras quatro vezes. Sepas que luego te ver
na suenno grand ⁊ dormiras. ⁊ quando esp
iertes ⁊ fallaras sabidor daquella cosa que
tu demandeste ⁊ entender lo as muy bien.
et ligera mientre.

Capitulo quarto por fablar con mercurio quando fuere en cancro.

Faz una lança pequenna de cobre ver
meio que aya en ella cinco palmos ⁊ po
nas en el cabo una senna vermeia segund su
grandeza. ⁊ faz un cauallo de cobre vermeio ⁊
finca la lança con la senna sobrel. despues sal
umas con el ⁊ con el sacrificio ⁊ pornas dos fo
gares ⁊ metras el cauallo entre los dos fogares.
et metras el suffumerio sobredicho en los fo
gares ⁊ enclinar tas dos vezes ⁊ adorar las
assi cuemo es antedicho. despues leuaras el
cauallo adelant entre los dos fogares quanto
un cobdo. despues tornar lo as a ssu lugar. et
faras en aquel lugar o le pusist adelant esta
sennal.

Et sepas que luego verna un man
dadero ⁊ fabla con el lo que quisieres.

Capitulo v. por fablar con mercurio estando en Leon.

Tomaras cinco foias dalhasseram. ⁊
Bermejelas ⁊ buelue las ⁊ buelue las
con ellas una onça de sacarcolla ⁊ quarto de
onça de festal ⁊ son semeiantes de nuezes
muscadas si non que es melezina fria. mue
lelo todo ⁊ buelue lo ⁊ amassa lo todo con a
gua cocha de alcauias. o con el zumo de la foia
dellas ⁊ faziendo una torrezilla ⁊ mete la a se
car en un tiesto de barro ⁊ salidas fuera ⁊ fa
ras tu sacrificio ⁊ metras daquella torrezilla
en la brasa de los fogares en lugar de otro suffu
merio ⁊ enclina te cinco vezes ⁊ di: o tu mer
curio ⁊ di. Tu mercurio luziente et exalçado
et planeta noble. assi me conuiene a deman
dar conseio ⁊ ayuda ⁊ me ruego tu lo sabes. *a seruir ⁊ assi me conuiene*
ruego te que me enbies conseio a tal cosa. ⁊c.
et enclina te otras v. vezes ⁊ echa le que fi
co de la torrezilla en la brasa de los fogares ⁊ ve
ras luego su mensaiero sobre un cauallo
⁊ darte lo a entender. et tu toma cinco sedas
de sus crin ⁊ de la cola otras cinco ⁊ dexa ir
el cauallo ⁊ guarda las sedas ⁊ sepas que
todo omne a qui tanxieres con ellas sedas
luego te querra tanto que non se podra de
ti soffrir nin de ti partir.

Caplō .vi. por ganar uertut de mercurio estā

Toma delos huessos dlas do en uirgo ⁊ colmas ⁊ del alforcec ⁊ dela regaliza de cadauno una onça. pisalo todo ⁊ metelo a cozer en una olla nueua con dos libras de agua ⁊ pese cada libra .xvi. onças ⁊ cuez lo sobre fuego manso tres horas depues que el sol saliere. depues descende lo del fuego ⁊ dexalo esfriar ⁊ esfrialo cō la mano ⁊ cuelalo por un panno espesso ⁊ mete aquella agua en una redoma ⁊ guardala. Depues salera con tu sacrificio ⁊ deguella lo a onor de mercurio en carrera grād que ua de orient a occident ⁊ depues sal dela carrera ⁊ alueñate della ⁊ llama ⁊ di. O tu mercurio noble de fecho que no as semeiant. O tu resplendor de luz. o tu q̄ por siempre uiues ⁊ ruego te q̄ cumplas mi peticion. Desi toma cera ⁊ por un egual ⁊ tienlo todo sobrel fuego tanto que se buelua biē. depues tira lo del fuego ⁊ dexalo esfriar ⁊ faz ende esta figura ⁊ soterra la.

⁊

riegala cada dia dos uezes del agua dela redoma q̄ alcesti. una uez enla mañana ⁊ otra uez entre medio dia ⁊ nona ⁊ sepas q̄ nacera en aq̄l lagar una yerua q̄ dizē cadolec. quando fuere cumplida ⁊ se alçare de tierra quanto un palmo: arrancala ⁊ saca el çumo della. et mete en tus oios della cō aq̄l estrumēt del

alcofol. Sepas q̄ cubdo. o estas ueras todo lo que a en las otras uillas ⁊ si tu lauares la cara cō aq̄l çumo: passaras entre los omēs ⁊ no te uera ninguno.

Caplō .viij. por fablar cō mercurio quando fue en

Toma dos huevos de estrucio ⁊ saca libra. lo q̄ es dentro ⁊ guarda los cascos ⁊ aq̄llo q̄ saqueste ende: pon lo en una escudiella grād de tierra ⁊ toma de leche de camellas .x. libras ⁊ buelue la con aq̄llo q̄ saq̄ste delos hueuos ⁊ batelo biē. Depues amassa de farina de garuanços cō ella tanto cuemo lo abondare ⁊ faz dello pan cocho ⁊ toma cabrō de dos dientes. et dal a comer aquel pā fata q̄ todo lo aya comido. pues saca lo todo fuera ⁊ faz ende sacrificio a onor de mercurio ⁊ coge la sangre ⁊ partela en dos partes eguales ⁊ mete la una meatat en el otro ⁊ para te escontra mercurio ⁊ adora lo ⁊ di. O tu mercurio planeta resplandient ⁊ parecient de grandes merçedes ⁊ de larga franqueza cumple la mi peticion ⁊ desi enclina te .v. uezes ⁊ mete suffumio en las brasas delos fogares. el suffumerio sera de raizes de coraçā ⁊ semeiā a raizes de celidonia ⁊ uenira su mandadero de mercurio. et demandal que te muestre lo que tu quieres saber. demandal el anillo delos encantamientos et quando telo diere: pon lo sobre cadauno ⁊ delos hueuos quanto media libra. depues mete en aquellos hueuos un poco de sal. et buelue la sangre con un fust en ellos. desi toma daquella sangre quanto una drag

ma & vuelue lo en qual conducho quisieres. o
con pan & comelo todo. o dal a comer a qui qui
sieres. & sepas que seras tu o qui quier que
lo coma muy sabio et muy entendudo & se
meior ra mal & mayor daquel pueblo en que na
cio. & fallaras todas sus uoluntades. & lo que
an en coraçon con el poder de dios.

Capitulo octauo por fablar con mercurio.
estando en escorpion.

Tomeras siete dias ante que comiences
carne de uaca iouen & pollos grandes
engrossados & pan & beuras uino mesurada
miente. Al octauo dia saldras fuera & faras
tu sacrificio a onor de mercurio. Depues pon
ante ti tres figuras de laton con brasa & me
te en la brasa encienso blanco. et estorac.
et ligno aloes. desi faz dos uezes preces. et
di a cada uez. harim. harim. Lasar. lasar
dos uezes en cada prez. Despues para te escuen
tra mercurio & di o tu mercurio ruego te
por el amor de dios mayor & por el su poder
& por aquel que todo el mundo gouierna que
tu me des tan fuerça con que yo asia por
que so flaco. & dei tu saber con que sepa que
so nescio & con que me esclarezca que esto en
cegado. Depues pon en cada uno de las figuras
media dragma de musco & otra media de
ligno aloes. Sepas que luego te uerna su
mandadero & demanda al qual saber quisie
res que mostrar telo a.

ix.

Capitulo por fablar con mercurio quando fue-
re en sagitario.

Tomaras de una enzina veinte ramos et
levaras contigo diez fogares de oro et
de plata mezclados. et saldras a alguna tierra
yerma et degollaras tu sacrificio quando mer-
curio fuere en el ascendent que paresca. Et q
sea sobre tierra. desy pornas los fogares en
cerca los ramos de la enzina otrossi en az fin
cados et pornas sobre cabo de cada ramo un
poco de sangre del sacrificio et faras esta figu
ra en tierra ante los fogares.

et que sea grand que te puedas y assentar
et entraras en ella et assentar te as y et enclinar
te as tres vezes escontra mercurio et rogar la
que te enbie su mandadero et diras la oración
que avemos dicha de mercurio. Desi tomaras
uno de los ramos et fincalo en el un rencon de
la figura en que estas. desy enclina te otra ve-
zes et toma otro ramo et ficalo en otro rencón
et assi faras con todos los ramos que los ficaras
por las orellas de la figura dentro a derredor.
Desi saldras de la figura et toma uno de los fo-
gares et metelo dentro en la figura en el lo-
gar o estauas con brasas. et toma el ramo
primero et pon el somo del en aquel fogar et
dexalo quemar. et luego que comencare a
fazer fumo luego te verna el mandadero
de mercurio et demandal lo que quisie-
res que dar telo a.

Capitulo dezeno en ganar servicio de mercu-
rio estando en capricornio

Faz una redoma quadrada de vidrio et
mete la de leche de cabras et sal fuera
con ella et con el sacrificio et degüella la a
honor de mercurio et faz grand foguera de
lenna de nogal et quemalo et quando fu-
ere quemado. toma de su ceniza media libra
et amassa la con la leche primero et media on
ça de açafran et faz ende figura de aqual ani
mal qual quisieres. de leon o de can. o de cier-
vo et pon la al sol fata que se seque et trae la
contigo. et sepas que todo animal que sea
daquella figura te aura muy grand mi
edo tanto quanto la tovieres contigo.

et destiempra en la leche

Capitulo undecimo por ganar uertud de mer-
curio quando fuere en aquario.

Tomaras. dos pelos de gato e tres gra-
nas et mezcla las despues que fueren [illegible]
[illegible]das et mete la pluma con los pelos en
[illegible] olla nueua de barro que se pueda ench-
[illegible] dela pluma. despues mezcla de unagüe de
çarapala bien la boca e metela toda en ta sol
[illegible] de guisa que se cubra de todos cabos e dexa
la[s] un dia e una noche. desi sacala e abre la e
toma aquello que fallaras dentro quema
do e muelelo e faz dello poluos cuemo alco-
hol. desi saldras escontra mercurio e degolla
ras tu sacrificio e meteras el suffumerio ante
[illegible] en tus figures. e algaras aquellos poluos
en algun uaso e tener los as sobrel fumo del
suffumerio. desi [illegible] los sobre un panno
celestre esteuendo escontra mercurio e sennalaras so-
bre los poluos [illegible] esta sennal e roga-
ras a mercurio.

que cambie su uertud por aquello que tu de-
mandas. desi coge los poluos e guardalos. e
[illegible] alguna cosa [illegible] tu eqn fazer
pon [illegible] dellos poluos en los oios. e luego
uernas el fecho en qual logares.

Caplo. xii. por fablar con mercurio estando en
piscis.

Toma de galia muscada e de laodano. et
de ambra por un egual. e tomaras quanto
el tercio de fojas de almendras e de flor seca de
mirto e moler lo as todo e amassalo con agua
rosada. desi saldras escontra mercurio e le-
uaras contigo tres figures de plata planos
que non aya sennal e ponlos ante ti et faz
aderredor dellos una raya e mete en las brasas
delos figures sufumerio daquella confection
e di. hauomemiz tres uezes. e toma un libr-
ello lleno de agua e laua te las manos et la
cara e los pies. desi ruçia con daquella agua
en derredor delos figures. pues para te escon-
tra mercurio e di. O tu mercurio planeta luci-
ent que das uertud a todas las obras. et en
derezas todos los menesteres. O planeta de
grand franqueza yo te pido tal cosa. et despu-
es andaras aderredor delos figures diziendo
esta palabra. hauomemiz e sepas que a-
uras lo que demandas con el poder de dios.

Dicho e mostrado auemos delas obras que
fazen los spiritus de mercurio por fuerça de
palabras e de oraciones. Et agora queremos
aqui mostrar de otra obra de mercurio que
se fazen con aniellos e dizen le aniel de
mercurio:

Dixo el compilador. Mercurio es cabeça
de todo saber e minera de toda art. pues
el qui quisiere semeiar a el en todas sus
maneras e que sea encubierto assi como es el
en el cielo e que non se le encubra ninguna co
sa delas que quisiere saber e ques le aparesca
ca spiritu de mercurio e quel diga todas las
cosas quel preguntare e que faga todas las
cosas por el que el quisiere: faga este aniello
en esta manera que yo dire. Aniello de mer
Para mientes quando el sol curio
fuere en leon e mercurio en uirgo que
non sea conbusto. Toma piedra de
esmeralda prasme seyendo el ascen
dente uirgo e la hora de mercurio e talla en
ella figura de mancebo fermoso assentado
en siella o en lecho e capiello en su cabeça e
en su mano diestra pennola de escreuir e en la
esquierda una carta e el escriuiendo e estas
letras en derredor dela figura.
Si lo pudieres complir
en una hora: bien. si non faz lo quanto durare
uirgo en el ascendent e mercurio en el enel.
Quando passare uirgo dexalo tu a cada dia:
a tal hora a la obra fata que lo cumplas. Et mi
entre burillares suffuma con este suffume
rio. Espic diez partes. Simiente de cañas.
ix. partes. Simiente dalgodon .vij. partes.
Algalia muscada .x. Sangre seca de sangui
de mancebo .iiij. Carne seca de babubiella
peso de todo. Açafran agora maslo seco a la so
bra: peso de todas las otras cosas. Moler lo as
todo e cerner lo as e boluer lo as e amassar lo
as con uino de dos foias: e leche de mugier
que crie fijo maslo e tender lo as en una ta
bla fata que podrezca. depues moler lo as
otra uez e amassallo as con uino e faz ende
mecssos tamannos como medio dinero
de plata e suffumaras con ello quando bu

rillares. O quando quisieres auer el espiritu
de mercurio nonbrando los nombres delos
sennores del tiempo segund do e los nobres
delos uientos e dela parte. o assi como fe
ziste en las otras obras. Quando lo ouieres burillado
e acabado: encastonar lo as en aniello que
sea fecho de argent uiuo mortificado bien du
ro e en el ascendente que auemos dicho. o es
si el aniello sea fecho en tal ascendente e de
gollaras un ave que es dicha en arauigo
carsem e dize el trasladador que tiene que
es calandre e untaras la piedra con su san
gre e metelo en una buxeta fecha de fuste
de alhayzaran e es de que fazen alcandres
en tierra de moros e son unas pierteguas luen
gas delgadas e non sea de marfil por que es
cosa muerta e mete lo en una casa afinada con
flores odoriferas de muchas colores e yerbas
odoriferas. e sea la puerta dela casa escontra
septentrion e faras en la casa a partes de me
dio dia en derecho dela puerta una finiestra
que non passe al otra part e colgaras la bu
xeta assi como esta con el aniello dentro en
la finiestra de un uerdugo de plata: con cue
rda de filos dalgodon de muchas colores. et
aya ante la la finiestra dos destrales colgados
labrados con seda de muchas colores. Quan
do quisieres ueer el espiritu de mercurio: uis
te pannos de muchas colores. o uiados e pon
en la cabeça toca celesti. o uerde e ten en tu ma
no alcalam: o fuste de alhayzaran e entra
en la casa de dia en hora de mercurio: dia de
miercoles. estaras y todel dia e quando fuere
a la noche: acenderas un cresuelo que sea de
argent uiuo mortificado que aya seys picos
que sea lleno de olio de oliuas uiejo e laua
do e acender lo as en hora de mercurio. depues
leuanta te en pie ya ayuno e bannado e paratu
cara de cara a la finiestra e nonbraras los non
bres delos sennores del tiempo segundo .xi.
ueces e non se amate el cresuelo mientre
este officio fizieres. depues diras. O samuel.
O Raphael. O lague. Coniuro uos por la causa
primera e por el començamiento simple que
non se puede boluer ni mezclar con otra

otra cosa que non se puede boluer nin mezclar con otra cosa que non es uisto nin se asconde. Et coniuro uos por tamasalh. galeh camsalh. ara hzabasinah. acdalxexemah. anor. harmaor. harmaleh. dadaur. lafalych. camalor. daob. daadaob. aquel que tiene los gouernamientos delos cielos e dela terra. O semynel. o Raphael. parezca la tu cara fermosa e amuestra me la tu forma bella e posa en mi e demuestra te me e uenga en mi espirito de tu que me guie en las cosas escuras. Coniuro te por arcamis e por el que l fizo e por mercurio. et la fortaleza. aquel que es padre de toda sciencia. Dizas esta oracion. xlvi. uezes e depues duerme en tu lugar e ueras en uision que te dira todas las las cosas que auras demandadas.

Si fueres pagado con esto, tien e faz en ayunanças vii. dias e dizas esta coniuracion cada dia suffumando con el suffumerio en la manera que auemos dicha. Quando fuere el sepcimo dia que sera miercoles, entraras en la casa quando el sol apunctare e mete el suffumerio ante dicho en el encensario ante dicho e dizas las palabras ante dichas e los nonbres delos sennores del segundo tiempo. xlvi. uezes. depues dizas la oracion ante dicha toda uia fasta que comience la otra ora de mercurio sepas que luego se finchira la casa de grand luz que uenga a la luz del dia e aparecerán formas muy fermosas tiendo e la su olor sera mucho meior que la del musco. entonz leuanta te en pies e di. O Rabael. o anael. coniuro uos por arcamis que es sennor dela luz e alcalde que es sennor de fuego del oro que tu me desenbras la tu bella cara. sepas que uerna una daquellas formas e dezir te a seas seguro que auras tu peticion e tu esta como estauas fasta que ueas otra luz mayor que la primera e parecera el espirito de mercurio en forma de mancebo sin barba que nunqua uiste su semeiança en fermosura teniendo en su mano un alcalam que semeia argent uiuo mortificado que salora deue grand resplandor e dezir ta que es la tu peticion por que me clameste. di tu la mi peticion es que me des spirito delos tus espiritos que me guie en todas las claridades e con que pueda saber todo lo que quisiere. dezir ta: fazer lo e tender a su mano so los tus pechos e essa hora sabras sciencias e saberes que nunca sopiste nin cuydeste e acordar te as artes e menesteres que nunca asmeste. despues demandar la licencia que se uaya et dirá. Coniuro te por arcamis e sennor de fuego del oro e minera de toda luz. que tu me respondas cada que te llamare e otorgar te lo a e dil que ponga sobre la fiema del anillo de cristal un grano tamanno como un grano de trigo. Este nonbre deue seer burillado en la fiema del anillo a menos delas letras del termino de mercurio que deuen annader segund la natura del philosopho que lo fiziere. e son delas letras a cada termino segund son escriptas en el libro dela luna. onde si y fallaras los nonbres delos sennores delos tienpos e fallaras los terminos de mercurio adelante en este libro. Este es el nonbre con que crio dios el cielo de mercurio e son quatro letras arabicas.

Dize el conpilador. que el qui este anillo sopiere bien fazer. aura poder en las plantas e en las mineras e en las animalias que pertenecen a mercurio e en los uientos e en las uinnes e en toda sapiencia. Aqui se acaba este anillo de mercurio.

[illegible] amarillo de mercurio.

Diro tarçamen. Esto se faze de todos los metales. Bolueras el plomo con el argent uiuo e bolueras el estanno fondido con limadura de fierro e fondiras del oro et dela plata en uno e faras destas tres cosas semnas laminas quadradas. e faras una mesa de cobre uermeio e faras en medio dela mesa de cobre .vij. forados e en derredor de cada forado un cerco. faras enla primera foia forma dela luna e de uenus e enla segunda forma del sol e de mars e enla tercera forma de iupiter e de saturno. Et depues faras la forma de mercurio de cera fondida e fazerla as assi. figura de uaron complida con todos sus miembros que esta cauallero sobre un cauallo teniendo una langosta en su boca. e conuiene quelo fagas quando el sol fuere enlo equinoccio de aries o de libra. Et quando semnalares las formas de las otras planetas conuiene quelas semnales en su dia e en su hora. Depues pornas la forma de mercurio sobre las foias et que aya en medio semna de modo uermeio forado. depues tendras en la mesa de cobre panno blanco de suso en que sea figurada la forma dela luna con sangre de liebre biella e tendras sobre ello panno de suso uerde en que sea figurada la forma de uenus con sangre de gallo blanco o de paloma blanca e pornas sobre este panno la foia del oro e dela plata e pornas de suso la tela del ninno quel esta sobre la faz quando nace. depues tendras de suso panno amarillo de suso. en que sea figurada la forma del sol con sangre de buestre. depues pornas de suso la foia que es fecha de plomo e de argent uiuo. depues tendras de suso panno de suso uermeio en que sea figurada la forma de mars con sangre de cieruo. depues tendras de suso panno cardeno de suso en que sea figurada la forma de iupiter con sangre dela madre del ninno. o del ninno mismo que a este acaeciere e pornas de suso la foia que es fecha del estanno con la limadura del fierro e tendras de suso panno negro de suso en que sea figurada la forma de saturno con sangre de aguila. Depues por-

nas de suso la forma de mercurio assi como es dicho de suso que sea fecha de la [illegible] del estanno con el argent uiuo. depues colgaras la mesa con todas estas cosas de un estaco o fuste de palma e esto sea en casa nueua e el estaco sea en el techo dela casa e sea la casa afinada con pannos de todas las colores delas planetas. El primero blanco. El segundo mezclado de colores [illegible] del cielo. el tercero uerde. El quarto amarillo que es del sol. El quinto uermeio [illegible] cardeno. el septimo negro. e [illegible] que en [illegible] formas dela mesa. Et [illegible] alcanasthe fosal. [illegible] Et delas cabeças [illegible] que son dichas en el capitulo [illegible] començaras a suffumar [illegible] nonbrando los nonbres [illegible] los nonbres del capitulo [illegible] fiere noches e començaras [illegible] depues que fueren conplidas [illegible] noches [illegible] el [illegible] delfin colgando lo como [illegible] de mercurio o a cerca [illegible] del [illegible] de cabellos [illegible] colgada del cuello de [illegible] grand cabeça. e el canto en [illegible] de saunnado sin barbas. cauallero [illegible] que aya .ii. alas e quando [illegible] bien tu coraçon e fire [illegible] que salgas. ca si salieres ende matar te a [illegible] por los nonbres de las planetas que te responda. et que non te faga mal e que te sirua e que faga tu mandado e si non que aya la yra de una planeta nonbrando la por todos sos nonbres. e estonce darta en su lugar que faga todos tus mandados. depues que esto fiziere dar las licencia que se uaya. ¶ Et cada que quisieres alguna cosa qual quier nonbraras los nonbres delas planetas [illegible] quiero que me fagas esto e nonbraras la cosa e sera fecho. diziendo [illegible] responde mercurio por todos sus nonbres. ¶ Et quando uinieres

dela ara no salgas

ante ti algun demoniado. ⁊ lo quisieres guare
cer: coniura lo por los nonbres de mercurio
et annueshal el anillo. luego te caera de la
ta a tierra. ⁊ mandal que sea guarido et sera
assi. ¶ Et si tu quisieres amostrar mara uil
la a los omnes: toma qual anillo quisieres.
⁊ enbuelue lo en lodo et echa lo enel fuego.
et di. O mercurio acomiendol a ti. Quandol
quisieres tornar aqui quisieres: mete la ma
no en su seno. o en su limosnera de qui tu qui
sieres ⁊ sacar las ende. ¶ Et si tu quisieres
fazer correr sangre de qual mugier quisie
res: toma del barro de las olleras ⁊ senala
y figura de mercurio. ⁊ el nonbre de mercurio
et mezclo enel fuego. depues echa lo en la
caldera del banno ⁊ di. O mercurio ⁊ annesf
tu uertud en esta mugier ⁊ faz correr sangre
della ⁊ sera fecho. ¶ Et si tu quisieres meter
amor entre dos omnes que mal se quieran:
senala la figura de mercurio enel barro ⁊ di.
O mercurio: mete amor entre fulan. [illegible] ⁊ fu
lan. [illegible]. Otro tal faras por mal querencia.
¶ Et otrossi faras por todas otras cosas que
tu quisieres que ayas el espirito por fami
liar et fara todo tu mandado.

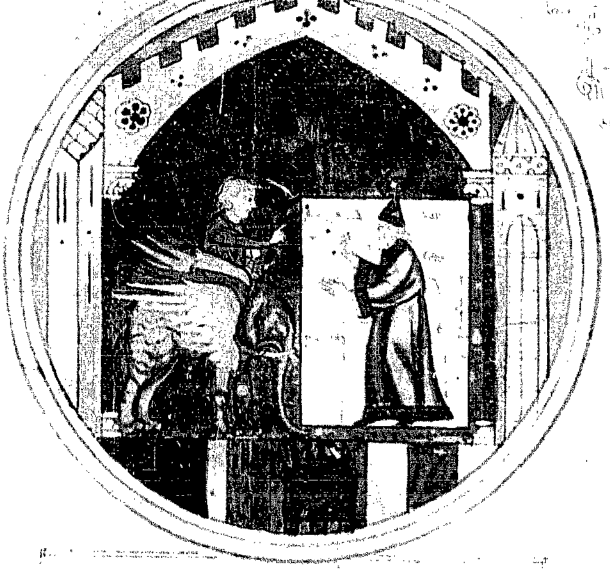

Otro anillo de mercurio: segund dixo hermes.
Toma de argent uiuo limpio una dragma
et mortificalo en hora de iupiter. ⁊ toma
quatro dragmas destanno et fundelo en hora
de mercurio de guisa que sea bien limpio. de
pues para mientes quando mercurio se lle
gare a iupiter de buen catamiento aguar
da que ninguno dellos non sea infortunado
ni conbusto quando fuere hora de iupiter ⁊
ayunta amos los metales et faz ende una
forma. ⁊ mete la luego enel dedo essa hora.
Sepas que mientre lo touieres toda cosa
que demandaras de omne que sea de natu
ra de iupiter o de mercurio: que la auras.

Otro anillo de mercurio.

Otrossi si tomares de argent vivo mortifi
cado una dragma en hora de venus. et dos
dragmas de buen cobre en hora de mercurio
et lo fundieres et lo alimpiares ante que sal
ga la hora et lo bolvieres en ascendente de vir
go. et que sea alaoc en el ascendente. et a la hora
de venus et fizieres ende una sortija. et la tovi
eres: toda cosa que demandares delas mune
ras: toda la avras. Et si uviellares en logar
dela piedra figura alguna de mugier. et es
crivieres so ella su nonbre: aquella mugier
nunca se partira den. et toda cosa quel dema
dares toda dela avra.

Otro anillo de mercurio.

Toma una dragma de argent vivo et alti
pialo et mortificalo en hora de mercuri
o et no y fagas cosa del mundo: si non en su
hora. et sea mercurio ayuntado con mars.
o en su opposicion. o en su quadradura. et to
ma tres dragmas de fierro en hora de mars
et buelvelo et funde lo todo ascendient aqua
rio et hora de saturno et faz ende una sortija. et
dala a alguna muger que quieres que
se parta de su marido et partir sa del. Estas
cosas te do por enxienplo cuemo puedes
obrar delos otros mesclando los unos me
tales con los otros. en esta manera que a
vemos dicho desuso.

BIBLIOTHECA APOSTOLICA VATICANA

VIDEMUS nunc per speculum in enigmate tunc autem facie ad faciem. Hoc libri apostolus ad litteram habet expositionem. In super et hanc satis familiarem ad intellectum. Videmus itaque per speculum in enigmate id est per sacram scripturam enigmaticam et obscuram. que necessaria est christiane religioni et eterne saluti. In futuro autem quidquid est explicabitur legemus. quia deum in libro vite tunc facie ad faciem videbimus. et cognoscemus sicut et cogniti sumus sine omni nubilo et medio sacre scripture. Que est os domini quod frequenter et in omni opere est interrogandum. Hec est enim luter eneus positus in templo domini. cuius dabat duodecim speculis mulierum id est sanctis animabus ornatus per quos nobis emanavit aqua doctrine. tam in veteri. tam in novo. maxime in agiographis. In hiis lavabantur sacerdotes. sese que intuebantur si quid macule haberent ingressuri templum. et immolaturi domino. Hoc est flumen cuius impetus letificat civitatem dei. iuxta quod columba nidificat: ut in eius umbra videat. et sic vitet insidias accipitris. Hec est de qua loquitur in psalmo. Eloquia domini eloquia casta. Porro licet una sit facies castorum eloquiorum: tamen propter sensuum spirituum hebetudinem. in illis quedam videntur esse contraria cum non sunt. Diversa quidem sunt sed non adversa. Quedam videntur illis esse similia cum non sunt. Quedam videntur esse similia: et vere sunt similia. Contrarietas autem in sacra scriptura quandoque questio repellitur. et lis lite resolvitur. Exemplo domini qui temptatoribus suis ait. Interrogabo vos et ego unum sermonem. Baptisma Iohannis e celo est an ex hominibus. Hoc autem non quia sit sermo vel est discolus et pusillis respondendum est sepe. Quando vero cum domesticis fidei: contrarietas que videtur solvenda est. Contraria ergo in sacra scriptura nobis apponuntur: ut caveantur ne vel aliquam contrario repellantur. Que videntur similia: ut distinguantur et dividantur. Vere similia: ut colligantur. et in uno similiter aliud probatur. In contrario solutione habemus augustinum doctorem et actorem. Qui contrarietatem evangeliorum solvit. et ad concordiam redegit. In eorum que videntur similia divisione pambuagium dominum gregorium qui distinguit inter cenam et prandium. Que a quibusdam in evangelio similia. immo et idem esse putabantur.

In vere similibus habemus actorem ieronimum. Qui similia similibus exponit et explicat. unum ponens exponit. quod ponit alibi et exponit. In invocamus ergo dominum ihesum christum clavem david qui claudit et nemo aperit. aperit et nemo claudit. levantes que oculos ad montes unde nobis auxilium. post tantos et tales vindemiatores quasi augustinum ieronimum gregorium hilarium aceina quedam relicta colligamus: primum insistentes contrariorum superficialium solutioni. dehinc apparentium similium divisioni. deinde vere similium collectioni et manifestationi. Fantasia autem contrarietatis occurrentis solvitur. cum veritate scripturarum indagata: non tropo et in lemmate. sive genere fallendi in verbo. Primus modus solvendi sufficit simplicibus et rudi animo: Qui doctores debent digito dei in divisis agnoscere hinc sanum intellectum. Ut augustinus et ieronimus sequentes faciunt non esse. capacem intellectorum intellectuum: laborum tamen. Secundus modus philosophum et litteratum expectat et exposcit. Hanc autem contrarietatis fantasiam quandoque reperimus in diversis tractatoribus duorum testamentorum. Ut in moysen dicentem in levitico .lxxvii. capitulo legitimum sempiternum erit in cunctis generationibus et habitationibus vestris: et apostolum dicentem in epistola ad hebreos .xv. capitulo aufert primum ut sequens statuat. Quandoque in diversis tractatoribus eiusdem testamenti et diversis voluminibus. Ut inter ieremiam et moysen. scilicet super ieremiam dicentem .xii. capitulo Ecce dies veniunt et consummabo novum testamentum super domum iacob. Et inter unum evangelistam et alium. Quandoque in uno tractatore unius testamenti et in diversis capitulis. Ut in luca dicente. Quod in ea natum est de spiritu sancto est: et infra ioseph dicit fuisse patrem christi cum ait. Nonne ego et pater tuus dolentes querebamus te. Quandoque in uno tractatore et in eodem capitulo. Ut mea doctrina non est mea. immo est mea. sicut ita sed et cetera. Non veni auferre legem quod sit. Solutio. Sed cum lex data sit in manu mediatoris per moysen et angelos et digito dei scripta. istud et evangelium datum a christo qui est veritas. constat et auctorem scriptorum unius esse venientem. Ergo et licet sint non spiritores sed finis eorum vos cum unum non sit. Sed non quia illos sufficit quod per spiritum dei nobis emanavit. Sed non quia illos sufficere credimus veritate scriptorum quod de veritate intelligitur. Commendata ergo veritate scriptorum quod de veritate intelligitur.

[Library stamp: BIBLIOTHECA ...]

auctoris pendet: erit manifestum per illa apparentia contraria non
esse contraria. Non contempnatur autem hic modus soluendi: sed non
secundum accepcionem. Capto quod dicto. vel scematice loqu-
endi vel genere sophismatis. contrarietatem de facili solui
potest. Numquid enim omnem circumcisionem [illegible] sedentium vel doctorum
sepulcrum. Non sunt loquelle neque sermones quorum non audiantur voces.
Non emulentur non murmures. si moyses ducat ethi-
opissam. si alienigenam coniugem cum ubi et sectis singulis.
ut simulatur ex aquis contradictionis a filia pharao-
nis. i. si reueles sacre scripture a contradictione et omni
superficiali contrarietate per literaturam philosophicam. et si
spolientur egyptii ut ditentur ebrei. Sed non despes de
solucione inuenienda. Mercatum legem impleuit nec sil-
uit. qui discipulos contendentes de platone concilia-
uit et sedauit. qui et utique fecit utique ut esset unum
ouile et unus pastor. potentissimum est et supplica-
lem contrarietatem uenit ad unitatem sensus et sanum in-
tellectus redige. ut sic in omnibus concordet scriptura.
Notandum igitur est: quod contrarietas superficialis inuenitur in
una dictione. quandoque in dictis. In una: quandoque in sim-
plici. quandoque in composita sive in oratione. In simplici uero
quandoque contrarietas ex uaria significatione dictionis. quandoque
ex uaria consignificatione. quandoque ex uario modo. ex
uarietate significationis: quandoque proprie. quandoque transsumptive.
et aliene. Propterea apud matheum. et equiuocatione
nominis iechonias. Qui dicitur ponitur in tres thessere tredecim
ante transmigracionem babilonis. vel precedenti. non inue-
niuntur [illegible] generationes xiiii. Sed distinctio equi-
uocationis huius nominis hinc contrarietates et dubitationes sol-
uit. Augustinus enim uoluit tantum fuisse unum iechoniam
et complectente thessere tredecim. Alii duos.
De fratribus autem ambigua distinguere et soluere dicitur.
Glosa [illegible] in ma. e. ad. fa. in [illegible] inp. ad
al. [illegible] in. ma. fer. [illegible] con. et cetera.
Sic licet. De [illegible] herode redijt dominus de egipto. Et sub
herode lucratur est. Sed alius ille. alius ille herodes. Item in ac-
tibus apostolorum legitur paulus ascendisse cum tito ierusalem et post
descendisse in [illegible] ut eum conuerteret ad fidem.
Sed alius ille: alius ille. Item [illegible] legitur salathiel ge-
nuisse zorobabel in paralipomenon phadaia legitur genu-
isse zorobabel. Sed salatiel et phadaia binomica fuerunt.
equiuocatio est quandoque in uerbis inuenitur. quandoque in nomini-
bus appellatiuis. In uerbis: ut ego autem dico uobis omnino
non iurare. Et contra scriptum. Iuraui et non penitebit eum. Et iterum.
Et iterum. Laudabuntur omnes qui iurant in eo. Et reddes
domino iuramenta tua. Apostolus et iurauit et ait. Testis
mihi deus. Sed iurare est: firmiter promittere. Hoc est simpliciter
christiana dictio. Iurare est: cum sollempnitate
puta cum sacrosanctis adhibitis et inuocatione sanctorum
iuramentum prestare. Sed cum apperte iurare. leuiter iura-
re. vel falso prohibitum est in lege quod additum est
a domino qui ait. Ego autem dico et cetera. Vel eius modi. in
unum iacobus in canonica epistola prohibuit. Ut si aliquid
addit simplici dictioni ad maiorem dicti confirmationem
est iurare: quod constat. Quo modo iurauit paulus di-
cens. Testis est mihi deus et cetera. Sic iuras debet simpli-
ci religioni vel dictioni christiane: iura et religio debet
iuramento. Sed religio omnis ortum habet a iurare. Cur
igitur iuras pro religione iuris iurandi non potest
confirmari et asseri. Sed et si uolueris de iurare dino.
et carnes comedere: ita semper intelligi quod excepta debent.
sit necessitas et scandalum et uana superstitio. Item diligi-
te inimicos. u. Et. Iniquos odio habui et cetera. Confun-
dantur omnes inimici mei. Item non qui odit patrem et ma-
trem propter me non est me dignus. Et contra preceptum eos dili-
gere. Sed hic non uerbis statuenda est equiuocatio. sed
potius inter ea que preceptum diligere et ea que odisse
se distinguendum. Naturam et gratiam preceptum di-
ligere: culpam odisse et persequi et in eo quod nobis
sunt impedimentum in uia dei diligere. Item co-
fusio quedam salubris et penitentialis. Hoc op-
tatur et oratur. vel predicto vel optando est contentionis
pene: intuitu diuine iusticie. Item enim mira [illegible] ma-
la sunt: quod in dicitur de. [illegible] quod incedem [illegible] Sed
re ponitur i. pro [illegible] et [illegible] Quia si iuste [illegible] re-
mur [illegible] punitur. Item penitet me fecisse hominem.
Et sentencia non cadit in deum. Sed penitere dicitur quasi in
signo: ut deus. Penitet in [illegible] et de [illegible] homo. Item defecit
in salutare tuum anima mea et concupiscit et defecit anima mea in
at. dei et defectio te. me. [illegible] Et apostolus. Bonum facere

entes n̄ deficiant. Sed deficere quandoque notat defectum in uirtutibus, quandoque desidium et dilectionis feruorem. Unde: Cor fitior est frater eorum celica terre. qui ab [illegible]. Et iterum: Tibi confitebor peccatum tuum. Sed est confessio ad peccati manifestationem. et est confessio ad gratiarum actionem. [illegible] hoc uerbum consummare quandoque ponitur pro deficere. Ut alibi: Paulominus continuo in terra. Et [illegible]. Consumentur ne peccatorum. Quandoque etiam pro perficere. ut ibi: Omnis consummationis finem uidi. Et iterum: Lex est umbra futurorum. Christus finis prophetarum. qui consummat omnia. Unde: Deus neminem temptat. et iterum: Deus est intemptator malorum. Et alibi: Temptauit deus abraham. Sed est temptatio ad probationem. et purgationem. et est temptatio ad deceptionem. Unde: Deus nos et uos benedicit. Et alibi: nos illum et illi benedicimus. Sed maior est qui benedicit quam qui benedicitur. Verum benedicere proferre gratias et benedicere pro iustificare accipitur. Quia autem maior est qui benedicit: iniuste a laicis clerici instituuntur. cum ab eis non possint sacramenta percipere. sed eis debeant illa conferre. Unde: Christus obediens patri meruit nomen quod est super omne nomen. Sed illud habuit ab eterno et homo habuit illud statim conceptus et tunc dignatus ut manifestaretur hoc nomen quod est super omne nomen. Sed mereri est de indebito debitum facere. Sic nullus Christus meruit. Unde: mereri est aliquid dignum remuneratione facere. Ita meruit. Sic ille pater familias meret in agro excolendo et canonicus prebendam quam [illegible] hic. Alio modo accipitur hoc uerbum. Unde et de beata uirgine dicitur que sola meruit Christum. Et iterum. Unde: Sine oportuit Christum pati et ita intrare in gloriam suam. Et iterum: oblatus est quia ipse uoluit. Sed oportuit nos oportunum nobis fuit non illi. Non autem oportuit necessarium et inevitabile. In inferioribus inueniuntur omonima. Non ueni pacem mittere sed gladium. Et alibi: ipse est pax nostra qui fecit utraque unum. qui addidit pacem non super pacem. Sed pax quandoque carnalis affectus. quandoque tranquillitas conscientie. Unde: nullum malum in ciuitate quod non fecit deus. Et alibi: deus mortem non fecit. sed homo manibus ac pedibus eam acquirit. Sed est malum pene et est malum culpe. et secundum ipso factum est nihil. id est peccatum malum culpe. Unde: ociositas peperit omne malum. et manus in manu non est innocens. Queritur egestas et [illegible]. Et ocia

si corpus peccati carnis artabis. Et alibi: In ocio addiscite sapientiam. Vacate et uidete quoniam ego sum deus. Et iterum [illegible] Sudoris labore consumitur [illegible] pro ocia. quandoque pro cessatione a strepitu et cura secularium. Unde: caritas foras mittit timorem. Et alibi: beatus qui semper pauidus. Et iterum: timentibus deum nichil deest. Sed est timor seruilis. et est timor castus. Unde: sed gloriabor in infirmitatibus suis. Nam uirtus in infirmitate perficitur. Quandoque [illegible] orat ecclesia. Sana me domine et saluus ero. Sed est salus sinistre. et est salus dextre. qui orat sine conditione. sinistre uel salutem sed cum periculo pie conditionis orat. Unde: disce sanam scientiam. Et ipsa indignatio mea auxiliata est mihi. Et alibi: superbia est radix omnium malorum. Sed teras et [illegible] sciuit superbia. Unde: quidam de uolas uocant aerem obscuratum. Ut formans lucem et creans tenebras. Quidam [illegible] in prouatione [illegible] dicunt cum deprecatione debita. quibus constituitur. Physici cum dominum audiuimus. quia ualde necessaria est nobis lucis absentia ut in ea quiescamus. Unde: Christus benedictus est in secula. Et alibi: pro nobis factus est maledictum pene et opprobrium. Maledictus omnis qui pendet in ligno. et est maledictum culpe. Unde: Christus semper odiuit peccatum. qui peccatum non fecit. Et alibi: factus est peccatum pro nobis. id est hostia pro peccato. Et corruptio boni. Unde: non ueni uocare iustos sed peccatores. quia non est opus sanis medicus. sed male habentibus. Et alibi: Soli iusti ex eo [illegible] inueniunt. Sed sunt iusti ueritate iustitie. et sunt iusti opinione. qui sicut [illegible] iustitiam [illegible] iustitie dei non sunt subiecti. Unde: Aug. Aliud est palacium dei quod sensus non intelligit. Sed est sensus corporis. et est sensus mentis. quem [illegible] sensus corporis non intelligit. Verum [illegible] intellectu nigrum hoc dicere [illegible] est [illegible] sensus non intelligit. id est non [illegible] Et sensum est uel quem. id est talem qualis sum. est non intelligit. Et ad [illegible] accidit [illegible]. Vnde intelliges primum [illegible] et ipsum. Et uidetur impossibile [illegible] tantam sollicitudinem [illegible] exhibere [illegible] quantum et [illegible] uel [illegible] sicut non hic sum [illegible] sicut quasi. [illegible] ad que te [illegible]. Diliges proximum sicut te ipsum [illegible] ad que te [illegible].

beur.

Si maior es. si aut̄ cōphensor: in eo in quo te ꝑm. Jo.
electe pfecti sic et pr̄ uīr pfectus est. Et misericordes
[illegible] hic [illegible]
expssam similitudinē: s. minorem z remotam.
Jo. sic pr̄ opr̄ et ego opor. z sic pr̄ h̄r. m. in se. s.
de z fi. u. ha. in semet ipō. S; hic notat ātinodā
equalitatē. Jo. uolo pr̄ ut sit unū ī nob' sic et nos
unū sumus. S; nos sumus unū unione z conformita
te dō. et ipī filio n̄ ꝯ unitate. Vn̄ decepti fuit arri.
ignorantes q' sic ibi notatur unū unitatis. n̄ uno
nis. Jo. sicut q̄ quiq; ē. nota unitatis. ut q̄ unige
niti apr̄. i. ut unigeniti. Quiq; ponit̄ in ratione
exempli. Vt gen̄ est. sic ul' ut. al'. Quiq; ponit̄ p
q̄ crop. ipius est. dnē n̄ est ancile. ē regulis. n̄ sub
iacet. Vt extendens celū sic pellem. Celū facit ēp
tunc sic pel. i. p' sidentes [illegible] hic ē aliquo
mō similitudo. Quiq; ponit̄ p ipī. Vt defecerunt sic fu
. i. ipē fumus peccorum deficit. Et in iohē. Dilexisti
eos sic me. i. eos ipī me q̄sim in eis. Quiq; ponit̄
p copulatiua coniunctione. Vt sic misit me pa
ter et ego mitto uos [illegible]
uos. Ipē me [illegible] ut [illegible]
in h' duob' [illegible]
notat quiq; [illegible] Vt sic [illegible]
membra [illegible]
in [illegible] consecutiua z ꝯsecutiua. Vt
ille legit. ut doct' sit. Quiq; causatiua [illegible]
[illegible] lectionē. ē eī lectio est causa. Quiq; ꝯ
secutiua z affectiua. Vt ibi [illegible] sic me
n. nc. [illegible] Quiq; affectiua. et effectiua z
[illegible] me. ut.
[illegible] Quiq; effectiua z consecutiua [illegible] Vt
in eod' exemplo [illegible] intellectū. Vt s.
dant [illegible] ꝯsumant carnalia desidia ī me.
Ad [illegible] efficitur [illegible]. Et ibi.
Congregatio [illegible] p. z ē. Quiq; ē [illegible] ꝯse
cutiua ul' subiectiua. Vt ibi. Ut adimpleret̄ qd
dictū est. q' [illegible] est z impletū. Et ibi. Tibi
[illegible] occasionalis z ꝯsecutiua [illegible] Vt

lex subintrauit ut habundaret delictum. Quiq; de
buū ꝯsequēti [illegible] notat. n̄ est ꝯsecutiua ul' affectiua
ul' effectiua. Vt posuit dūs hominem in paradisū
ut opat̄ et cu. il. Qd̄ n̄ intendebat. q' n̄ effectū
est n̄. consecutū. n̄ intendebat. q' sciuit eū casurū.
et n̄ custoditurum illum. De positione. Jo. ex positi
onib; Qd enī in ea natum est. de spū sco est. Et s.
x. nat' est de beata uirgine. ꝯ de. hic mariam cuius notat.
. i. opatōnem q̄ attribuit̄ spūi sco. qui est amor patr̄
z filii. Sedm. Jo. ꝯ positio sedm. quiq; ponit̄ in nōe
adiunctionis. Vt x. sedm humanitatē resurrexit
q' adiunctum est humanitati mori et resurgē.
Quiq; in nōe effectionis. Vt x sedm diuitatem resur
rexit. Similit̄ ibi. Judicabit sedm humanita
tem. ē adiunctum est ut sententia pferat si
q̄ pferenda ē. et iudicabit sedm diuitatem. efficien
z potenti. Quiq; z nota proportionis habite. n̄ int' im
cū z rem tribuendi ul' tributam. ꝯ iō rē tribuendam.
et rē tribuentem. Vt miserere mī ds. s. m. m. t.
Quiq; est nota similitudinis p̄ ꝯtrariū. Vt dimisi eos sedm
d. e. e. i. Dedi eis penam similem culpe eorum p̄ ꝯtrarium.
Quiq; notat ordinem intelligentie. Vt fortes. Et qd
est ho est animal. quiq; ordinē nature. Vt. Et qd ē ani
mal est ho. quiq; ꝯmensuratōnē cū augmento.
. s. in primo dando. Quiq; ꝯmensuratōnē et dimi
nutōnem. ul' minoratōnem. in suplicio infern
do. Vt ds reddet unicuiq; s. opa sua. Quiq; ē ex
pssiua ueritatis. Vt sequentia sci euuangelii. s. iohem
Quasi. Ut legam uera euuangelica sic q' iohes ea
scripsit. Quiq; expssiua imitatōnis. Vt ipē loquit̄
sedm magnum [illegible] et hmōdi. Sic
ē [illegible] notat proportionem int' rem tribuentem z
tributam in [illegible] notat pportionē
ī ascensu. Judica me dne sedm. m. me. i. iustici
am atem in collatione ul' quia [illegible] sunt cora
dō sic panni menstruate z mala sunt uicina bo
nis. q' bona nra sic putat bona sūt. Et sedm
innocentiā meā sup me. q̄ nls. iusticiā meam.
ꝯ magis s. innocentiam q̄ sup me est. et [illegible]
meas iudica. Auctoritas sup h' h̄r. q' n̄ est [illegible]

ſi non ingrati confeſſio. Similiter et ibi accipitur. Confitebor
domino ſecundum iuſticiam eius. Aliquando ponitur pro in. Ut Sic in terra
certationem ſecundum diem eius. Id eſt in deſerto in die. Pret.
Preter quandoque notat exceptionem. Aliquando ponitur pro in. Ut
ambulans per mare. Aliquando pro ſuper. Ut apud lucam
xxii. Putatis quia et ipſi debitores ſunt preter omnes
homines habitantes in ierlm. Id eſt pre. Sunt
et dictiones que habent ſignificationes ſuas cum
conſignificatione occaſionis et conſecutionis. Ut o nec
eſſarium ade peccatum quod Chriſti morte deletum eſt et
felix culpa eue. Item quedam dictiones in eodem exemplo
partim cauſaliter partim occaſionaliter et conſequentie ponuntur.
Ut aliis ſumus odor boni vite in vitam et cetera apoſtolus.
ſcilicet ex xi. IN Similiter hic poſitio in. Ut Ecce hic po
ſitus eſt in ruinam et in. ix. m. in. et cetera. Quedam et
dictiones alicubi tantum cauſaliter ponuntur. Ut infe
lix culpa eue que carnem omnis vita. Felix proles marie
qua epulatur omnis vita. Quedam et in adiunctione
copulant ſignificationes ſuas. Ut dulces claui dul
ce pondus. Clauis attribuitur dulcedo per coniunctum dul
cedinem ſcilicet vitam id eſt Chriſtum vel tranſfixum. Similiter lan
cea dura eſt per adiunctum ſcilicet per crudelitatem lancean
tium Chriſtum. Similiter et crux ſancta dicitur ita et claui ſancti dici poſ
ſunt. Nomen ad uerbium. Item accidit conſtructio ex conci
dentia duarum partium orationis. Ut nominis et aduerbii. Ut deus
ſumme bonus. Scientia uel potentia dei non poteſt augeri uel
minui. Quod non poteſt aliquid feciſſe melius quam fecit. Sed potuit
feciſſe hominem talem qui non peccaret quod melius. Sed non potuit
feciſſe melius aduerbialiter id eſt meliori uel meliori poten
tia uel ſcientia quam fecit. Sed melius nominaliter id eſt meliorem
rem potuit feciſſe. Item ut patet quod ſupra ſunt potiora ſumma
id eſt potiori. Item hic iam tertio manifeſtauit ſe ad ma
re tyberiadis. Non dico tertia vice ut aduerbialiter ponatur.
quia quinques in prima reſurrectionis die apparuit. Sexto in
monte thabor poſt octo dies. Sed tertio nominaliter et ſub
intelligitur ſubſtantiuum die. Item Ecce plus quam ionas hic.
plus quam ſalomon hic id eſt in hoc loco et quantum. Recte
eo enim eo in ii. pronominis uidetur magis humilitatis
ſe arrogantie et iactantia obſeruaſſe. Similiter de
mago illo dicitur. Ut dei magna et hic. ſ. hic eſt. Et nota

quod hic pronomen hic ſiue aliud demonſtratiuum quandoque demon
ſtrat ypoſtaſim ſiue ſubſtantiam ſubiectam mente per altio
rem intellectum et aliqua forma ut ſpeciali tantum ſi
cut nova forma aduenit. Ut hic lignum erit lapis.
hic ferrum uitrum. hic uinum acetum. Ut quidam dicunt quod ibi fiat
mutatio ſubſtantiarum ſtatuum ſecundum dogmatizante phiſico.
Aliquando e contrario eo demonſtratur ſola forma ſubſtantialis conſcep
ta ſubſtantia ſubiecta ſine ypoſtaſi immo deſtructa eſſe. Ut hic pa
nis fit uel tranſubſtantiatur in corpus Chriſti. uel hic panis erit corpus
Chriſti. Ubi nulla mutationum ſubſtantie recipimus non alia fiat au
mutatione ſubſtantia panis et uini deſinunt eſſe non autem ſubſtantialis
forma. Adhuc enim id eſt manet panitas ſecundum et uinitas in
in in perfectibus. Sed integras adeſt ſtatu trenitas ſubſtantia
ſubiecta utrique manente immobili. Sed huiuſmodi
demonſtratio rara eſt. quia in theologicis inuenitur. Aliquando
ponitur demonſtratiuum forma tantum accidentalis. Ut ea
lite meum hic ſe autem dicit uel ſi non eſt meum de u
ſtralibus adhuc claritus. Et id eſt uiuo ego iam non ego et id eſt
Qualis credis eſſe hos ſi quos non ſe ne nupte. Aliquando pro
nomen facit in ſubſtantiam uel perſonam ita quod non equaliter in
tellectu ex parte perſonam. Ut quem uiſitur ſum ego et
talis. licet enim dicat agnatas nemo dicit ego ſum
ego. Refertur pronomen aduerbium quod non ex parte ſubiec
ti intelligeretur ſenſus cum eſt. Quod non ego ſolus uiſu
us eum dum. Aliquando ſpecialiter conſtruitur generalis ſi
ue ſubſtantia ſubiecta eo demonſtratur. Ut qui pedibus ſup
er ambulauit et hic hoc creſcit in orto meo. Aliquando
non ſubiectam non qualitatem demonſtrat. tamen demonſtra
tiue ponitur. non tamen demonſtrationem facit ad ocliti
ut ad intellectum non ſubſtantiuum quo determinetur reci
pit. quia etiam ſubintelligitur per inanitatem eminus
illius. quod antonomaſice ſignificat. Ut dicit deus tuus
ſi ſe aliud. Sic et eo uel ſupponit. Ut emundabor
a delicto maximo. Aliquando etiam eſt ſubſtantiuum nec apponit
per excellentiam eius quod demonſtratur uel refertur pro n.
Ut fundamenta eius eccleſie ſcilicet celeſtis. Sic et abiectiuum
ſub intellecto cum ſubſtantiuo ſepe imponit. cum etiam
ſit ſubſtantiuum per excellentiam intellectis. Ut u
... egregia. hic eſt eam beatitudinem
... ſuper ſenium nitro in fuſo primo et cetera.

minimi est vel necessarium. scilicet salus eterna. Hic minor in
gradu vel gradu. Plus. Plus id est vel ad cubitum multiplicem
accipiet. Unde augustinus super illum locum capitulo Sicut exhibu
istis membra vestra scilicet in adoptione iniquitatis ad iniquitatem ita nunc exhibete membra vestra servire iustitie in sancti-
ficationem dico. cum tamen plus deberem dicere. scilicet ex condig-
nitate quia non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam etc. Unde non desperet qui
cessavit enim a peccato et penituit. et ita in iniuriam di-
mittit. dat deus incedum super iniquum. Unde augustinus Ser-
vire iustitie est adulte iustitie non consummate. Et ideo
penitens plus exhibet membra servire iustitie et cetera.
Quia cum olim et ferventer peccavit. Unde augustinus operatur in de-
lectatione et leticia quadam cordis. Notatur ergo condigni-
tatem vel latitudinem. Quinque et duplicitate vel pluralitate.
Unde augustinus super psalmum lxxv. Exultas et mirere a cedere.
Plus mali inveniet in suppliciis quam commissum est in
peccatis. Et ideo obliviscetur misereri deus. Quia et est cer-
tum puniet. Sed plus inveniet in suppliciis id est in plu-
ribus punietur. quia in corpore et in anima pro peccato autem
vel plus id est diutius. Quia enim in suo eterno peccavit
punietur in eterno dei. Brevis est voluptas fornicato-
ris. sed perpetua est pena fornicationis. Vel plus id est ama-
rius. quam delectatus fuit in peccato. Amaritudo enim
pene iehennalis et etiam pene temporalis maior est omni
delectatione habita super re temporali. Ideo quique notatur
numerositate laboris et operum. Unde apostolus plus omnibus
laboravi. id est in pluribus operibus et pluribus locis. Non
enim iactanter dicit se maiorem caritatem habere aliis.
qui ubique vitavit arrogantiam. vocando se mini-
mum apostolorum et abortivum. Sic et iohannes de se tamquam
de alio loquitur ut vitet arrogantiam. Hic discipulus
quem diligebat ihesus. Et moyses de se ait. Moy-
ses famulus dei. Quinque notatur caritatis devotione.
Ut qui plus laboravit plus mercedis accipiet. id est qui ex plu-
ri et maiori caritate laboravit. Pro. Hoc
particula pro. quattuor est locatur. Ut reddet deus bonum pro ma-
lo. Quinque causalis. ut reddit malum pene quod est pro
bonum pro malo culpe. Quinque occasionalis. et malis
et signum. Ut reddet bonum pro bono. gratiam pro gratia. Si
corde rogamus. pro eterne deus et cetera. Non autem [illegible]
pro bonis quia iustus est. quod etiam videtur. quia mala pene dedit

iob pro meritis eius bonis et pene illa. Nota consequens
scilicet effectum. et contrarium antecedentem pene causam et
contraria et enim dedit contrarium pro bonis habitis. Sed
effectum eius scilicet purgationem. purgationem. et augmen-
tum meriti ipsius iob. Sic et stimulum carnis apostolo pro
meritis. vel bonis maioribus habendis. Ideo pro meritum sig-
num. vel occasionem propter hic notare. Unde hic vera. Iste
salvatur pro meritis suis. Propter causam hic notare.
Unde hic falsa. Iste salvatur propter opera sua. Aliter tamen de
est. Unde propter quod et deus illum exaltavit. Hic causam notat et
ita est. et notat hic diminutione meriti respectu premii.
Sed comparationem. Cum autem dicitur iste remuneratur pro merito.
id est iniquitate. dampnatur pro merito. et punitur. ubi diminutione
notatur. Pro patribus tuis nati sunt tibi filii id est in
eorum locum et dignitatem. Sed usum magis et uti-
litatem. et penalitatem notat. qui scilicet sunt utiles
ecclesie et verbo et exemplo. punitur et occumbere. et
penas sustinere pro ea. Sic et corporales. Ideo dicitur quia
ille calefacit se pro frigore. et pro calore. Sed pro frigo-
re pellendo. pro calore habendo vel conservando. Similiter
utimur medicina pro egritudine et pro sanitate. Sed pro egritudine
pellenda pro sanitate conservanda vel adipiscenda. Similiter
legimus petrum dixisse domino. animam meam pono pro te.
Sed quam cum bonorum eius non egeret. Verum animam
meam pono pro te habendo pro me te habito. Sed si pluralitate
intentionis utrobique notatur pro ergo tamen diligo
me quantum deum. et econverso. Quia non diligo illum
non ut eum habeam. Nec me non ad eundem finem. scilicet ut
eum habeam. Sed non est ita. Plus enim tenemur deum di-
ligere quam nos. Similis questio est de eo qui iustus est
pretium pro amore iustitie. pretium pro timore pene. Quia
oculum dextrum habet ad beatitudinem. sinistrum ad ge-
hennam. Queritur si pluralitatem respectus notet
illud pro utrobique. Non respondet enim iustitia quia
odiunt peccare mali formidine pene. Oderunt pec-
care boni virtutis amore. Item confitemini domino. quoniam
bonus. pro bonitate sua sola. Glossa. Confitemini ei propter
retributionem eternam. Quod est boni mercennarii. propter
complementum pessimi. non paritatem respectus notat
id est pro. Magis enim confitendum est ei pro bonitate sua salvo

perfecta. Quia sciebant ignoscituros esse. Ubi vero oportet similiter admisceri se dextre. illud per totum est simi
liter. non sic per notans causam sine qua non posset
fieri. Non enim fuisset quin impetrare fieret. quia tunc tamen
oggerit est ibi. per est ponitur pro post. ut consecratione eucha
ristie. vii. Sacramentum ibi dicitur. quia a ieiunijs usque ad
mediem. licet celebrari missam. post medianum. i.
post tempus medianum. a prelis possunt fieri
suffragia et orationes. Ante ponitur pro in vel ante. ut sedem
te pro tribunali. i. in tribunali. vel ante eius foribus. i.
ante fores. Ponitur pro secundum. Unde iecerunt pro portio
ne iuri. quilibet inserebat in domum domini. Ali
coccinum bis tinctum. Quia sibi non possent. saltem
pilos caprarum. Et i. pro posse suo. Donec. Donec
quandoque est affirmativum omnium temporum. Ut se
deat a dextris meis. donec ponam etc. i. semper. Et ibi. Ocli
nostri ad dominum deum nostrum donec misereatur. Quandoque est abnegativum om
nium temporum. Ut ioseph non cognovit eam donec
peperit filium suum. primogenitum. i. numquam. Similiter. Non
exibis inde donec reddas novissimum. quia i. numquam.
Quandoque est tempore notat desinentiam vel inchoatio
nem rei. Ut legam donec venis. vel non legam donec
venis. Donec celum et terra transeant. non preteribit
iota unum donec omnia fiant. i. antequam celum et
terra. Apud lucam est preterea per non. Non videbitis me donec
tempus veniat cum dicetis. benedictus qui venit
in nomine domini. i. non in tempore glorie. cum vere me videbitis.
et dicetis etc. Ne coniunctio quandoque ponitur
pro ut non. et est prohibitive. Ut esto consentiens adversario tuo
in via ne tradat te iudici. Quandoque pro ut. vel si
simpliciter. Ut in epistola ii. ad thimotheum. ii. cap.
Corripe eos qui resistunt veritati. cum
modestia ne forte det illis deus penitentiam. i. si forte
vel ut forte. Ab quandoque notat comparationem. Ut
in secunda epistola. ad cor. xvii. Nichil enim minus feci
ab his. i. quam hii. vel respectu horum qui sunt
modum meum secundum apostolum. ego enim abortivus sum.
Sed i. publicanus abiit iustificatus ab illo. i. compara
tione illius iniustus tamen. Et iustificata est so

doma ex te. i. ex comparatione tui. Retro. Hoc adubi
um retro. quandoque notat anterioritatem. ut vade retro
temporibus. Quandoque posterioritatem. ut vade retro me
sathana. Et xxviii. ca. exodi. In generationes retro.
i. post futuras. ~~RRI~~. Similiter infra: quandoque no
tat inferioritatem. quandoque superioritatem. Ut a bimatu
et infra. secundum aliam et aliam expositionem.
Redemiculum est ad nomina omonima. Fides dicitur:
fides credita. cum una est. et catholica. i. commu
nis. Videntur enim plures esse in eo quod dicitur. Modice
fidei. Et alibi. Mulier magna est fides tua. Fides
dicitur affectio vel motus quo creditur. et sic non una est.
sed plures. pro diversitate subiectorum. Sicut alia est
voluntas volentium docere me. secundum non etc. Et alia
voluntas volens. Multitudinis credentium erat
cor unum et anima una. scilicet erat unum unitas et non
omnimode. quasi magis nullius sunt unionis. quia
unitate subiecti unguntur. vel uni nature. et uni perso
ne. Albus et alba sunt unum non. non unum centrum. secundum sig
nificationem. Sunt unum in quo. sed non unum quod. Est
unum unitas simplex et individue. Unde ego
et pater unum sumus. unitate unius spiritus. vel nature. non subiec
ti vel persone. Non unum numero. quia non personali proprieta
te nec specie. vel genere. quia non conformitate corporis. idem pro
prie nature. Est et unum unionis nature. Omnis homi
nes sunt unus homo specie. Et est unum unionis gratie conformi
tatis glorie. Ut sint unum in nobis etc. Est et unum uni
onis. i. adiunctionis. Unum unio. i. coniunctio naturarum
non est in christo. Natura est unita nature. in persona non
persona persone. scilicet. Caritas una est. Iudicium iudi
cium. hic ius. hic secta. Et iudica iudicium
meum. Dominus et iudicium hic dicitur fides. quia spiritualis
homo omnia iudicat. scilicet. Non resurgent impii in iudicio.
Omnes resurgemus in iudicio. simpliciter ut iudicentur. sed iudicent.
Iudicium enim adhuc et passive accipitur. Ut si diceret:
Resurgent ad gloriam. et si resurgent ad penam.
Scilicet et nichil iustum coram me. Non iustificabitur
in conspectu tuo omnis vivens. Non iustificabitur comparatione
divine iustitie. quod omnis iustitia nostra comparata sunt

culpe ut incipere
[illegible]
est unum unionis

sed non regni

uelud pannus menstruate. Vel omnis uiuens. qui s. iu
stis est. Dico enim una natura gratie et culpe.
Item in delictis. Et enim una natura gratie et culpe.
Item dimitte mortuos sepelire mortuos suos. s. Sed quomodo. Mor
tuos in anima: mortuos in corpore. Item pro Agite peni
tentiam et baptizetur unusquisque uestrum. Et August. Sine pe
nitentia sunt dona dei et uocatio. quia baptismus non requirit ge
mitum uel planctum. Sed prima auctoritas intelligitur de
penitentia interiori. secunda de exteriori. Item de Johe. non erat
ille lux et c. Et Vos estis lux mundi. Sed Johes non erat
lux illuminans. sed illuminata. uel si illuminans.
non tamen auctore. sed tantum ministerio. Item terra tremuit et
quieuit. dum exsurgeret in iudicium deus. Et timuit cor non mouetur et igi
tur non erit. Sed quieuerunt mali in iudicio. i. cessabunt
a nocumento sanctis infligendo. Non autem quiescent a pena
que eis augmentabitur. Similiter apocalipsis. xii. ca. Quatuor
animalia requiem die ac nocte non habebant dicentia. sanctus.
sanctus sanctus. Requiem. i. cessationem a laude dei. in qua semper
delectabantur. Item Meditabor in iustificationibus tuis. s. Quo
quid post hanc uitam. Sed ibi iustificatio penitentie
qua iustificatur quis. et est iustificatio laudis diuine.
qua iusti laudabunt deum in secula seculorum. Item Filius ab eterno est.
Et sine principio. Sed est de patre unum est. Et tamen sine prin
cipio. i. initio generandi. Principium uero dicitur pater. ideo non est
de principio. Item ad romanos. xx. ca. Omnis creatura inge
miscit et parturit usque adhuc. i. omnis homo. et non solum
illa: sed et nos ipsi primitias spiritus habentes. Sed tunc et ipse
tunc homines. Quomodo ergo sequitur aduersatio. Sed et nos ipsi. s.
apostoli. Si uero omnis creatura intelligitur manens in sua creati
one. talis qualis creata est. Vel omnis creatura manens in
sua creatione. quasi non solum minores tantum: sed et nos apostoli.
minores uel generalis et certa. Item eum sacramentum scripture non
habet cognitionem sermone et rebus celestibus de quibus ua
rie: necesse est eam in proprietate multiplici uti. que
consistit quoque in demonstratione. quandoque in relatione. In de
monstratione. ... qui uidet me: non uidet me. sed illum qui
me misit. i. qui uidet me per diuinitatem. non uidet me per
humanitatem. quia ipse solus est qui iustificat. et pater uia
tor me est per humanitatem. Et hic demonstratur per so
na in natura. i. persona per naturam. Et stro. hic puer creat
uit stellas. hic demonstratur natura in persona. i. natura

per personam. non enim secundum quod homo est: creauit stel
las. Si autem secundum nestorianum. omnis hec possunt esse per se.
siue uere. siue false. cum sanctus nihil in proprietatem
assignant. cum non inuenientes in christo quendam ho
minem secundum nestorianum. Sic ergo fit demonstratio
natura in persona. et persone in natura. sicut et accidentis
subiecto. Vt non hoc corpus quod uidetis manducaturi estis.
sed sacramentum meum. i. non sub sua hac non specie panis. et illud
id corpus et sacramentum. i. rem signatam fuerit. signo non
cum signatur non signare. ut mentitur. catari dicunt
hic est spiritum loquendi. catari his uerbis adherent.
et rem illud. Caro non prodest quicquam. spiritus autem est qui ui
uificat. Item aliud exemplum. Hec locutus sum uobis apud
uos manens. tale. s. hoc est mortale. Cum non uel eum fuit
et erit usque ad consummationem seculi. Item epistola ad ro.
xvi. Veniam ad uos hodie. i. tali die reuoluto an
no. Item per aduerbium demonstratiuum temporis presentis. Quandoque
futurum demonstratur. Vt precientes me uos non sunt. i. in
tempore gratie. Item hodie si uocem eius. i. in toto tempore gratie.
Et hodie tecum in uita secreta. et c. i. tali. Similiter in de
monstratione loci. oritur ambiguitas. Vt actus apostolorum.
Vade contra meridianum ad uiam que est ad gazam du
centem in ierusalem: hec est deserta. Non hec uia: sed hec gaza.
quia due sunt gaze. Item quandoque demonstratur persona.
ut uideatur demonstrari tempus. Vt hec. due si percutimus
in gladio? Et dominus. Sinite usque huc. Quasi in presenti hoc
tempus uel hanc percussionem non liceat percuti gladio.
Sed non sic intelligendum est quod dicitur. Sinite usque huc: i. usque
ad hanc personam meam. sinite uenire persecutiones
et percussiones. ut me crucifixo. et de me sepulto fine
consecutus fiat redemptio generis humani. Acci
dens autem in subiecto demonstratur ut dicitur. percutiat te deus
paries dealbate. i. pontificatum tuum. Non enim ho
minis non maledixit. Item de eodem. August. super soliloquia.
Hec sensibilia dicit timendum et destitutum esse. quod quia possideri
esse homines heretici prestiti qui dixit cum spiritu alia prima
sunt incertum: recundamus illud. et ait hec corrupti
bilia esse timenda. Hanc corruptionem in his cor
ruptibilibus. Nisi autem non exponentes eadem posse nasci
ambiguitas que ex superioribus ubi. Item quandoque subiec

tum demonstratur in accidente. ut hec est uictoria que
uincit mundum fides nostra. i. uos fideles. in hiis dicitur pro di
cuntur cause. Et [illegible] ueritas [illegible]. i. demo
num et ws hec ge[illegible] Quandoque materia demonstratur
in ma[illegible] ut in te benedicentur omnes gentes. i. in christo. cuius
materia fuit abraham secundum quod homo. quia de car
ne eius. Potest etiam accidens demonstrari. In te. i. in fide
tua benedicentur omnes imitatores eius. Item aliud exemplum.
Iuda te laudabunt fratres tui. i. de omni christus. Item ex.
quandoque materia demonstratur in materiato. ut moyses de
dit uobis legem. i. patribus. et enim non eratis. Et adopti
onem filiorum perdidimus in adam. i. adam eam perdi
dit nobis. Et peccauimus cum patribus nostris. i. patres nostri pec
cauerunt. unde debitores tenemur. Et leui decimatus est in
lumbis abrahe. qui abraham decimas optulit melchi
sedech. de quo secundum materiam et carnem processit ordo
leuiticus. Item significatum quandoque ostenditur in signifi
cante. ut hec sunt uerba que locutus sum uobis. hoc fa
cite. i. uel et significata eorum uerborum facite. Non te
ne uerbum facere. Non erat uerbum in domo quod non ost
enderet ei. i. uel digna uerbo. Et uideamus hoc uerbum quod fe
cit dominus. i. rem dignam uerbo. Item aliud exemplum. Sol
uite templum hoc. i. hoc corpus meum significatum
per hoc materiale. et in triduo tertia scilicet die resuscitabo illud.
Item gregorius. Iube hec perferri per manus angeli deferri in sublime
altare tuum. hoc. i. ecclesiam significatam corpore christi
per manus ipsius christi et in tota ecclesie per officium angelorum.
in conspectu tuum. Item patriam uero usque ad triumphantem ec
clesiam. Item aliud exemplum. Non bibam amodo de hoc
hoc genimine uitis. i. de ipso induco in non sumam
donec illum in nouatum accipiam cum eo sedens
in regno patris mei. quod et factum est. cum post asce
sionem domini tria milia una die. alia quinque milia ad
predicationem petri conuersa sunt ad fidem. Item ad christum.
Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni. i. christus. qui est odor
suauissimus patris. sic et ubertas ecclesie sponse eius est
odor suauissimus domino. Non enim erat ei ysaac ecce in
eius in agro sed in domo. Unde conuincitur quod non ad litteram
hoc dixit de iacob sed de christo. significato per eum et ecclesia.
Aliud est plures ex littera hac sequitur. Incuruentur ante te filii

matris tue. etiam dominus fratrum tuorum. Ad litteram esau non
flexit genu coram iacob sed christo. Significatum
in significante ostenditur. ut cum de ligno crucis loqui
ter dicimus. uirga moysi. scilicet significationem lignum
crucis. per hanc silex aquas ierit moysi officio. Et hec uir
ga deuorauit uirgas magorum. Et de christo dicimus loqu
tus. hic est serpens positus super pilum et cetera. Contentum
est ostenditur in continente. ut hic est calix sanguinis s[anguis]
et per confirmator noui testamenti. Et isti sunt dies.
i. hii sunt. que obseruare debetis precepta et cerimonia
lia in illis. Et dies mali sunt. Quandoque continens in que
to. ut sentio uirtutem exisse de me. Quis me. i. me
am uestem tetigit. Homo enim continens est
uestis contentum et adiacens illi. Sic. dicitur iste pulsauit
me. quia uestem. et manet apud me. quia in do
mo manet. Quandoque totum ostenditur in parte. ut me
mor sum iudiciorum tuorum. et a. s. domine. Et astulis circ.
a. t. e. Donec annunciem brachium tuum g. o. que
uen. est. In homine in predictis exemplis ostenditur ec
clesia. Non enim uir homo per tantum spatium tem
poris uiuit. Item quandoque pars in toto. ut qui pedibus sup
te ambulauit. Et uos mundi estis sed non omnes. In duo
denario undenarius ostenditur. Et hoc lauero te. et c.
i. psallam uenialium tuorum. Quandoque dubius est demon
strator non dico demonstrato. ut in matheo. ut hic
est iohannes de quo ysaias dixit. Potest enim iohannes se
demonstrare. ut ego uox clamantis. uel marie iohannem.
Nascitur etiam ambiguitas ex diuersa relatione.
ut discipuli eius eum accipientes dimiserunt per
murum in sporta. Et sic christi. non pauli. Laudium enim congr
gauit discipulos. Et iterum. paulus inuenit iudeum
cum priscilla et aquila. qui cotidie erat in uehe
ntis. Quia et scilicet paulus non aquila. Item. Reges eos in uir
ga ferrea et. t. u. f. c. e. S. quo modo confregit et
confringet. sed bonos reget malos confringet. Propter autem
interpretantem ipsi sic reuersi. uel. i. Et occidetur eos
eos quasi ei. Et item. Eduxit illos. s. et non. t. Eduxit
eos in montem. ei. S. patres eduxit de egypto.
filios eorum induxit in mon. sanc. s. Quandoque
oritur ambiguitas ex relatione non quia stat ad diuersa

In regula ceteru

terminis

sed ad aliquid proprie aliud ut qui factus est ex semine david qui
predestinatus est in virtute et filius dei. Secundum ambo augustinus
et origenes ad personam fit relatio. Secundum hylarium ad humanitatem. secundum
quam predestinatus est et filius dei. ipse enim filius dei ab e-
terno. Similiter et illud. Beatus quem elegisti et assumpsisti.
Utrumque fit relatio ad naturam secundum vocem et ad
personam proprie. quia unione corporis et anime cum verbo. secundum
significantem. Unde hylarius. Trinitas perfecte et
integre intelligitur et distinguitur. et humanitas
que assumpta est a verbo tota est persona in trini-
tate. id est ipsum verbum cuius homo. Utrumque ambigua est re-
latio ex diversitate supplementi subintellecti. Unde gregorius.
In superna civitate quilibet ordo vel illius censetur
nomine quem pre ceteris tenet in opere. non quid ergo
cherubim manus domini habet sed quia seraphim sive
qui magis ardet et amplius scit. Unde videtur quod quanto
quis plus diligit tanto plus cognoscit. Est ergo sub
intelligendum. non pre ceteris scilicet angelis sed pre ceteris donis.
et a quibus denominatio iam supra est ut sera-
phim ab ardore agnominatus est. Item augustinus. Species
quedam prima creatura habitudinis fuit ex precedentibus
meritis provenientibus dico ex precedentibus non specie sed
tempore. fides enim et spes et caritas prece-
dunt omne meritum. sic fundamentum totius boni operis.
et magistra fides per dilectionem operans. Sic sup
dictum est. fit relatio ad personam proprie naturam ut qui
predestinatus est et cetera. ita fit relatio in augustino
ad unum proprie primum. Ut humanitas assumpta a verbo
que tota persona est in trinitate. id est qui homo idem verbo. Tertia
pars est hec et exponit orationem. Ambiguitas nascitur non
enim tempus et significatur precedenti et sequenti. Hanc ora-
tionem exponendo quidam male interpretati sunt
illud hilarii. quod est proprietates distinctas in trini-
tate consistere. id est tres personas. Ergo proprietas est persona. Sed hoc per causam
et hoc effectus. vel ponitur causa pro effectu. quia
proprietas theologica distinctiva est et effectiva
et probativa persone. Similiter proprium est patris quod pater
est. aliud quod ... inceptum ... cum sit commu-
nio. Et ideo quod proprium est filii assumpsit carnem non
commune est trinitati hinc concluditur. Ergo non assump-

sit naturam. cum non sit communis trinitati. quod probatur
et quod nature naturam multa concedunt. plures autem quod
personam tantum. Sed R. alias. in concilio sic illud expo-
sunt. id est filius assumpsit carnem. non communis trini-
tas. Sive magister G. Utrumque ergo in subiectione commu-
ne est trinitati. sed nec melius ex prima facie auctori-
tas posset obviare. querendo expositionem eius. quod est
quod proprium est filii et cetera. id est ipse filius assumpsit carnem. Item
augustinus. Non est credendum quod diabolus ceciderit homo
per suggestionem deiectus. sed elatio comprehendit precessit
suis in eo. Utrumque ergo peccatum hominis remediabile. ex
propria voluntate. Ideo enim peccatum diaboli fuit irreme-
diabile. quia propria voluntate. sine causa impulsiva.
et elatione sine suggestione sed peccavit. Sed expo-
ne non elatio precessit. non dico suggestionem sed actum
peccandi. Nunquam enim ut credo per voluntate sola
deiecisset eum in has miserias. Item in actibus apostolorum.
Agabus significavit famem futuram in terra. Sed eodem
tempore misit herodes rex manus. ut affligeret quosdam
de ecclesia. sed fames erat quarto anno claudii. He-
rodes autem mortuus fuerat iii anno claudii. Utrumque
ergo eodem tempore fames quo afflictio ecclesie per herodem.
Sed eodem tempore fuit predictio famis non impletio. Item
indivisibilia sunt opera trinitatis. Sed filius assumpsit
carnem. Ergo et pater et spiritus sanctus quia non sed ad se sumpsit. Spiritus sanctus
sumit sed filio. Hoc ergo verbum assumpsit. Persona
receptive. significative. omnia autem verba simplici
et actum notantia que uni attribuuntur persone et cetera liber.
Similiter dicitur. solus sortes videt filium suum non sortes
cum suum quia nullum habet. Unde ... Item actus apostolorum.
Erant perseverantes in oratione cum mulieribus maria
et fratribus eius. Sed est. Non marie sed ihesu. Item relati-
va dictio quandoque refert accidens in subiecto. quandoque
subiectum in accidente. Accidens in subiecto.
Ut si vult me sequi abneget semet ipsum. id est
quod fecit sumpsit a deo. sed quod ipse fecit per propriam volun-
tatem et carnalia desideria. Item augustinus. Homo
recedens a deo perdidit se ipsum. id est talem virtutibus qualis
erat a deo. et liberum arbitrium. id est facultatem li-
beri arbitrii. quod illud non habuit a deo liberum.

Sedere a dextris meis non est meum dare .i. sed qui iubet .i. quibus paratum est. Ieronimus augustinus. Quis te diabolum ipse te fecit. Et dicitur qui formasti et est relatiuum referens ... in prima .i. secundum ... que ad deum est.

Subiectum in accidente refertur. ut certi sunt. ... et alii duo necessarii .i. alii duo homines qui erant necessarii. Et mittam uobis alium paraclitum. non dico alterius paraclisis et consolationis paraclitum sed alium. eundem tamen paraclitum. Et alias oues habeo. et illas oportet me adducere .i. alios futuros oues usque in finem seculi. has oues non dicit oues sed futuras oues adducet. Et missus sum ut dispersos filios dei congregarem in unum .i. futuros ... filios dei. Similiter dicitur hic. Scribit moyses alias litteras. Maria in maria refertur. ut in lege. Symeon et leui uasa iniquitatis bellantia. In consilium eorum non ueniat anima mea. Quia scribe et leui. pharisei. et symeon quorum consilio uir .i. christus ... est. Ergo hic applicatur et predicto passionis christi ... fuit maledicto quam benedicto. Sed eis non maledixit. Inuenimus enim ibi quod singulis benedixit. et que uentura erant annuntiauit. Est ergo sensus. Non ueniat anima mea in consilium eorum. non dico filiorum sed nasciturorum ex eis. scilicet scribarum et phariseorum. Et maria in mariato refertur. ut que seminauit homo hic et metet. que opera terrena et gloriosa et ineffabilia metet in prima. qui opera terrena et corruptibilia seminauit. Opera ergo terrena in maria in mariato et in primo fulgida. Significatum in significante refertur. ut hoc est nomen eius quod uocabitur eum .i. quo uocabitur. Res enim uocatur non nomen .i. erit nominatur et uocabitur. Similiter permansit equa ... et est .i. est significatum. Et est significans uocale ut uox et significans uocale. oportet res que signa sunt quemque. Ut in manibus prophetarum assimilatus est. Significatum ergo quemque in significante uocali ut in uocali refertur. ut in apocalipsi. Habentes phialas aureas .i. que sunt significata. orationes sanctorum. Significans refertur in significato ut manus mee que nos fecerunt claues confracte sunt .i. et manus mee .i. potentia diuina me nos fecit. et manus mee corporales significantes

illam potentiam claues confracte sunt. Et est lignum de lato ut ibi mulier que dampnauit saluauit. Hic tamen in specie. et transitiue. et quod equiuoce tenetur hoc non maius. Ibi uero hic non mulier in specie et uniuoce. Ieronimus. Aliud exemplum. augustinus dicentis quod lucas texendo genealogiam christi per nathan ad deum ascendit usque ad deum. per quem intimauit deus peccata sua. Sed alius hic nathan et alius ille per quem .i. per illum licet alium est hic non nathan. Similiter adducunt eum in golgotha quod interpretatur caluarie locus .i. locus non interpretatur caluarie locus. Similiter tu uocaberis cephas. quod .i. est non interpretatur petrus. Et rabi quod interpretatur magister. Similiter refertur significans uocale insignificante. ut agnus qui occisus est ab origine mundi .i. est significans. scilicet abel occisus est ab origine mundi. Contentum in continente refertur. ut in quamcumque domum intraueritis. dicite pax huic domui .i. continentibus in ea. et si ibi fuerit filius pacis .i. scilicet eam .i. contentos in ea pax uestra. Et continens in contento. ut lignificata est terra .i. contenti in ea. quia terra stabit in eternum. et omnis qui habitant in ea. et consequens est scilicet hodie contentos. scilicet in ea. Ieronimus. erat hic eiciens demonium et illud erat mutum. homo scilicet in quo continebatur ut in organo. erat mutus. Non enim dicitur diabolus mutus. non ad effectum. Ieronimus. hic non uult spiritus et uox ... .i. homines continentes et habentes illum audiebantur et est. Similiter. quod autem in terram bonam. supple cecidit quod hic scilicet terra bona. qui in corde puro et optimo audientes uerbum retinent. et fructum afferunt in patientia. Quicumque totum in parte refertur. ut octo anime erant in archa noe. que repleuerunt uniuersum mundum sed in nari non toti genus humanum. Sed anima non est ex traduce. Uerum ergo seminarium. ... .i. homines. pars pro toto. Uirum enim dicunt omnia nomina copulatiua similes hypocrites accidentales predicant de subiecto concedentes. huius modi. Ego sum corpus cum uoluntate mea. Ego sum anima animitate mea. sic et spiritus et musice. Spiritudine et musica mea. non est .i. sinodoche. et male exponunt. hic sic est ... .i. corpus eius. cum corpus non esset et auriga pictus. Sed persona ipsius. sita et sepulta. scilicet ... secundum corpus. Uide quid sed in quid dicatur. Et pars

in toto. Sicut sustulum eum. i. corpus eius. electo in.
hoc est sic relatio non ad quid promissum. s. ad conceptum.
Si cum sustulum quem s. cogito. quem tenente
habeo. de quo omnis sollicitudo mea. Similiter
et ibi. Fundamenta eius. s. ecclesie. in. iii. s. est.
Similiter pars in toto refertur. vel est in alia parte.
ut in epistola ad thessalonicenses. Deinde nos qui vivimus
qui reliqui. i. pars ecclesie tunc viva cum nos prius
sumus. Vel et hic verbum ambiguum. quia crederet quis in
tempore apostoli futurum iudicium. exponit. Neque terreamini
per epistolam tanquam per nos missam. quasi instet
dies domini. supra verbum. s. quod locutus sum. Sane enim
intelligi debet ut diximus. ¶ Sic diximus dic-
tio supra posita. ut i. supra. quandoque facit ambiguita-
tem. Similiter et translative posita. ut i. propterea
non timebimus cum turbabitur terra. et transferentur
montes. i. apostoli in cor. maris. s. in amaritudinem gen-
tium. Et i. Comederunt iacob. quia sublatum eis el...
pervenit. Sed dictio quandoque ponitur proprie et repetitur
translative. ut liber generationis. ihesu christi. et generatio-
nem quis enarrabit. Quandoque ponitur translative et re-
petitur translative. ut ego et pater unum sumus. de quo et. Et ecce
pater et mater tua foris stant. et cetera. Est enim pater adop-
tionis ut ioseph. et est pater naturalis. Sic et filius
adoptionis. filius gratie. filius nature. filius doctrine. et fi-
lius gratie. dici potest. unde. non dabis semen tuum. iii. cor. Et.
que utilitas in sanguine meo. d. d. t. cor. ut dum
ponatur secundum unam aliam expositionem conditionaliter
accipitur. non facit contrarietatem. Sed cum de in cor. i. in
[illegible] tuum per lanceam faciam [illegible] corruptio
est et signum corruptionis in homine puro. ut
helias cum venerit. restituet omnia. Et. helias
iam venit. et non crediderunt ei. Sed primo hic non heli-
as accipitur personaliter. secundo officialiter. helias. i. simi-
lis helie. s. iohannes. qui cum dixit de se. non sum he-
lias. Sed intellige personaliter. unde. nos iudea deus. Et.
sicut cognovisset. [illegible]. Ergo [illegible] cognitus. Sed
iudea primo accipitur positive et translative. unde moy-
ses et aaron. i. s. et. Sed non legitur moyses in [illegible].

Quoniam sacerdotes. dixit quidem propheta fuit. sacerdos fuit. i. sacer-
dotis. qui ordinem prophetie. unde. ecce mitto angelum meum
[illegible] [illegible] Sed [illegible] homines
[illegible] homo angelus fuit. Sed angelus dicitur. [illegible] celestium in
[illegible] est enim angelus officio. et non est angelus natura. [illegible]
[illegible] illos et deus in. i. in. Sed [illegible]
et vivum. veniat mors [illegible] moriatur peccato. delec-
tatur per recordationem vivit. [illegible] i. [illegible]
[illegible] non de [illegible] et satisfaciunt. unde. qui
facit solem suum oriri super bonos et malos. Et. dicet ma-
[illegible]. non illuxit nobis sol iustitie. quia super occidit
ignis. [illegible]. luxurie. concupiscentie. [illegible] ignem
est supra ardorem concupiscentie. et non videt solem. Sed est sol
d's iustitie. christus. vel caritas et est sol iste materialis visibilis.
unde oblitus sum. comedere panem meum. Et cinerem tanquam panem m.
i. delectabar [illegible] et [illegible] peccata mea. in
pulverem [illegible] me [illegible] et de [illegible] eorum. Est
ergo panis materialis. et panis spiritualis. et penitentie. unde
in mari via tua. et semite t. in a. m. Et veni in al-
titudinem maris et tempestas d. me. Sed ad litteram dominus ambulavit
super mare materiale. Sed et [illegible] mari ambulavit. Est et
mare spirituale. s. scientia magna. et alta videorum.
quem [illegible] dominum cum dirigens in [illegible] et in sepul-
chrum. unde. [illegible]. Uxor tua sicut vitis. h. i.
i. d. t. Sed uxor hic dicitur sapientia, pluens et ambulans.
in lateribus. i. in duobus testamentis. ecclesie. unde. beati pau-
peres spiritu. Et. beatum dixerunt populum cui hec sunt. Sed
est beatitudo sinistre. et beatitudo dextere. Simi-
liter terra copulis. in qua potentes sunt mali. et ter-
[illegible]. s. soliditas ecclesie militantis vel tri-
umphantis. de quo non sicut ipsi non sic. et cetera. unde per ysaiam. Syon sic
ager arabitur. Et. Quoniam elegit dominus syon. e. e. i. h. s. [illegible] m.
i. s. s. Sed est materialis illa syon. s. ierusalem. et est syon spiritualis
. s. ecclesia. unde. quod descendit in ora. vesti. e. s. r. h. qui d. i. m.
syon. Sed quoniam cum syon sit mons altior quam hermon
[illegible]. multum [illegible] ab eo. Sed ros hermon. i. ecclesia de
gentibus gratia dei rigata descendit. i. adiuncta est ecclesie
iudeorum. Sed est ascendit. Quoniam ergo descendit. Primo quod
de gibo infidelitatis descendit. ut ascendit. Nec ascendit.

n qui deseeclat. qr omis qui se hu. ex. Jr. custodit d.
oia ossa .i. uirtutes scorum. h unu ex hys .i. patien
cia ul' fortitudo n oteret. Ad litt'am ossa scorum
sepe contrita sunt. S; sunt ossa uirtutes. ossa arucla
fidei. ossa. te. idu. ut. c. Ossa e fortes. ut
... in ecclia. Dum inaruimt oia ossa mea. Ossa e
indutam. Vo ostringet dns ossa eorum. qui ho
pla. Jr. beat' uir. q p aur n abijt. dyt. omem preu
niam reliquerunt. Vn n eis obiciemr opa miseri
cordie in iudicio. Ecc. gla e diuicie in do. ei. S;
sunt diuicie corpales. et diuicie spuales. Jr. io9 d
ho. qui .m. et. o. S; quomodo omodabit. qui pe
cunia n hr. Peccunia spualem semp omodet. Si
mult. multiplex et usura. Pecunie corpal' que
phibet. peccunie spualis. et bona que percipit.
Sine ne... tune oportuit. et e. Pecunie e corpa
lis e malicie .i. pecci h pessima pessima. Pene e
cum sup iniuria irrogat. Mercedis e. cu sup uirtu
exigit. Jr. uiderunt oms fines tre. sa. di. n. Cont.
beati qui n uiderunt. et cre. S; n uiderunt cor
poralit. Per fide et spualit' oms fideles eu uiderit.

Jr. mee ofirmat' sum. ex. u. S; quo m eum te
oms sint filij tui. S; ex uno matris ecclie. Jr. si ma
nus ul' ocls scandalizat te. euelle e p. abs te.
S; quo m cum stultu sit s manu uincre. S; ma
n ul' ocls osiliari e pulsor in necessariis t intelli
git. Ob siplare ita. Ob augoz p idolatrium. ul' he
sim te seducendo. Non uidet. Quia qui dimittit
uxore. excepta fornicationis causa. fac ea mecha
ri. S; est fornicato corpalis. et est fornicato spu
alis. Si phare qs potest qd eu uocauit ad here
si. ul' hmodi. si desiste uelit. excomunicada est.
e a uiro sic sepanda. Jr. iunge captiuu cu uen
nal .i. mente. et osciencia exhilara. Jr. Defecerit
ocli mei. ie. e. d. q. o. me. S; ocli interiores hic ac
cipiunt. q melis clamat ad dnm. Jr. ordinatione
tua. p. di. Ecc. Q.e mille anni an o. r. t. d. e. q
S; ibi dies. beatitudo etna. ul' x. ul' iust. dies

dei. e. u. Hic dies perit. Jr. ego uox clamantis inde
serto. S; ad quid int' struciones. et leones. et ceruastri
pelicanus. S; desertu dr iudea deserta a x. e fide ei. Jr. ego
au eu in moleth etnt' induebar cilicio. S; nusq' legit' de
dno. q tenuis et ciliciu arma sut penitentie. Jr. au tu
qm penitum' i e oret et oca. S; ciliciu dr caro ei. simi
lis carni peccatrici. Jr. n uidi iustu derelictu n. se. e. q
pane. S; n sne sci apostoli sut fcti mendici. paupes.
e pegruntes. Si abraha ysaac uiderit. Circuierut
i melotis et c. Paup in fame et siti. S; n iudi sem
iusti opa .s. bona. ul' imitatores eius. indige parte
ubi di. Omis quide fcti indigent ubo dei .i. indige
cia hnt sine ubo d. S; n indigent .i. n patiunt
egestate et carenciaei. quia eo habundat. Jr. et sem
illius in bndictione erit .i. opa eius. causa bndictio
nis. S; ece eni ad littam mali filij nasc't de bonis pa
rentibz. Jr. laudabo p singulas noctes lectu me. l. in.
s. m. ri. S; unde tante fluut lacmarie. S; plectum
et stratu. mente. et osciam accipe. que irrigat.
lacmis interiorib; et abluit. Jr. holocausta au tua
i ospectu meo sunt semp. Ecc. Non in sacrificijs tuis ar
guam te. Et iter. sacrificia uia odiuit anima mea.
Et holocaustu p pecco. n postula. S; in pmar du bo
locausta deuote mentes. in sequntib; euomalia. q
m tenuit d. Jr. notu fac m fine meu. Ecc. n est uiru
nosse. te. ul'. mo. e e. S; fine uocat osumatione .i. x.
l' exitu uite. et te sic exponit. Fac ut memoria ha
bea i finem. e qm breues dies mei s. ne pec. Jr. lo
quentib; aplis uarijs linguis et pphantib; aliqnt
uidei deridentes. Ebrij st. musto pleni st. Quidi p...
n sunt ut qm ebrij. cum sit hora diei tcia. S; est cor
palis ebrietas. et est spual' ebrietas que sobrietas e. Jr. ppha
sidabo tricu in maris tuis. Qi. n. ampli credut n.
S; sine captiuitate uidei omia hostib; dederunt.
S; tricu translatiue uocat uirtutes. et bona opa.
quib; sustentat' anima et reficit. ut corpus ma
teriali tritico. Jr. salomon Suba diuitiis uli ei. Ergo
possum diuitias ogregare. Ecc. sic difficile e ai

metu͂ in fine ex c̄. S; est sub̄a gr̄e. de qua hic. s. ut uiuet. fidel' ē sub̄a rerū sperandar͞u. Et ē sub̄a gl'e. Et sub̄a mea ap̄ te est. Et est sub̄a pecunie. Scrutet' fenera tor om̄em sub̄am ei. Et est sub̄a nature. Jt̄. patres n͞ri manducau͞unt uuā acerbam. et dentes filioꝝ obstupescunt. Et ego su͞ zelotes uisitans pecc̄a pa trū in filios usq; ex cc̄a. Et͞. fili͞ n͞ portabit iniqui tate͞ pa. Et in p̄ntisau͞t. ii. n͞ pat. Insilatiue ponit͞. Dr̄ enī pat. p̄mari͞ mot͞. fili͞. 9sensus. nepos. act͞. p nepos. suplu gliatio in pecc̄o. ut 9suetudo. Jt̄. uba au͞ mea n͞ transibunt. Et͞. z semel emissum uolat irreuocabile ub͞ū. S; uba. i. uitas mea 9uenta in dubis. siue intellect͞ illoꝝ. n͞ transibit sii implectione. Jt̄. ubiq;. accipit͞ dictio instan ne. ut i ysaia. Mitti p̄phas meos an͞ luce͞ uob͞. Et͞. uanū est. uo. an͞. luce͞. s. Sant͞ luce͞ misit p̄phas. i. an͞ p̄mu͞ aduentu͞ suu͞. uana est resurrectio una imo nulla an͞ luce͞. i. an͞ sedm͞ aduentu͞. i q̄ o͞ia clare scunt. i q̄ erit lux uera. et plena. Jt̄. mathe͞. Nichil tuleritis in uia neq; u͞ga. Et͞. marc͞. Nich͞ tuleritis i uia n͞ u͞ga. S; neq; u͞gam. i. sustentatōnem tēp le. edentes et bibentes q̄ ap͞ illos st͞. Nisi u͞ga. s. potesta te iudiciaria et episcopale huiusmodi z corripiendi. est eni͞ uirga correptionis. u͞ga directionis. u͞ga ultionis. u͞ga tymei assur. u͞ga 9fractionis. u͞ga ut ctionis 9solatōnis. V͞ga tua et ba͞. r. ip. in. 9. st͞. Jt̄. ap͞ls ad romanos. Alt͞ alt͞. ho. por. Et͞ uni͞q͞sq; eni͞. ho su. portabit. S; ē hon͞ supportande. et subleuande mutue infirmitatis. de qua ap͞ls. z ē hon͞ pecc͞i z penalitatis ei debite. de q͞ i alio ex͞plo. Et est hon͞ pceptionis diuine. Jugum meu͞ suaue est. z ho nes. l. maxime amanti. Et ē hon͞ cenonialiu͞. Hoc est hon͞ qd͞. n͞ nos. z c. Eu simile est. hon͞ religionu͞ pastoraliu͞. Imponent͞ huius homi͞s hon͞a inpor tabilia. digi. au͞. n͞. moue͞. ea. Jt̄. nolite p͞u effici se sib; s; malicia paruli estote. Ergo pueri. certa pu eri z n͞ p͞u. S; nolite p͞u effici sensib; simplicitate fatuitatis. s; malicia paruli. i. puri a malicia. consensu. s. z ope ei͞. n͞ q͞ humiliauit se sic paruul͞

ille. et c. Est au͞ puer nate͞. Puer. nat͞ z nob͞. Et est pu er puritatis. Laud͞ p͞u. d͞. Et z puer fatuitatis. Male dicet͞ puer. c. annoꝝ. Jt̄. torcular calcaui solus. Et͞. apocalipsis. xlvii. Et ~~ille~~ ipse. i. diabolus. calcauit torcular uini furoris z ire om͞ipotentis di͞. S; dn͞ dr͞ torcu lar crux. x͞. qm͞ pauci in͞ cu͞ eo calcant. H torcular dr͞ abiss͞ ul' ecclar͞ i fin͞aliu͞ penaru͞. Jt̄. legit͞ de 9m dacōne sponsi. et ipse est puteus aquaru͞ uiuentiu͞. q͞. s. i. de. li. Et͞. neq; urgeat s͞ me. pu. os. su. Jt̄. dedu cet eos i puteū. in. S; est putes altitudinis. et latitu dinis etne i p͞hensibiles. Vn͞ z d͞s interrogat de ea. cu͞ ei dem͞ est. quid est uitas. n͞ respondit. Et est puteus sac͞ scripture. et est puteus siue p͞fund͞ inferioꝝ. que sequr puteus z abyssus penaru͞ iehennaliu͞. Jt̄. diriuent͞ fon tes tui foras. et aq͞s tuas in plateis diuide. Et͞. ibid͞. Habeto eas solus. n͞ 9municent te alieni. Et est sen sus. Publice p͞dica. q͞ scia͞ auar͞ dedignata possessio re z e. p͞dicacōnu͞ au͞ tue n͞ 9municent alieni. de mones. fauce p͞plaris. q͞ est ex huiusmodi. Jt̄. neq; dua tunicas habeatis. Et͞. p͞ceptu͞ est mosaico. et lega li sacdoti. hr͞e duas. S; in eu͞nglio sedm͞ mistica intelligentiam. p͞cipim͞ omem͞ duplicitate͞ depo nere. cordis. s. et op͞is. Sedm͞ moralem. p͞cipimur sup͞flua indigentib; erogare. Ad littam z origenes nocet et p͞cepta saluatoris studuit iplere. Vnu ap plure. inte. et 9summate doctrine. sic 9mendat in ec clesiastica hystoria. i. est qui sic uiuit ut loquit͞. et c. Jt̄. exponendo dem͞ est iudeis. Milicia͞ celi adora stis z tab͞naclm͞ moloc. S; milicia celi dicunt͞ an geli sci. q͞ soli adorandi. Milicia z celi dicit͞ sid͞a celi. n͞ adoranda. Jt̄. habenti dabit͞. z n͞ hn͞ti auferet͞ qd͞ uidetu͞r hr͞e. Et͞. hn͞ti dare uel h͞ ē aliud qm͞ p͞dc͞. S; intelli gē h͞ de hn͞te sp͞uale. pecuniam n͞ corpalem. S; hn͞ti caritate͞ z humilitate͞. dabit͞ intelligentia manda toꝝ. et facientib; eum. dabit͞ intellect͞ hon͞. Sz hn͞ benti au͞ humilitate͞ caritate͞. et qd͞ uidet͞ hr͞e. naturalis. s. i. dustrā. acum͞ ingenii. z scia͞. auferet͞ ab eo. quia infatuabit͞. ut sepe ul' ei erit inutil'. Jt̄. hn͞ti q͞nq; talenta p͞cipit͞ dari talentu͞ 9missum suo neq͞m.

ne ei ablatum. S; potius inde ec dandum meis habenti s.
habenti duo talenta. quam habenti quinque. S; non est ita. Vel cum
duo habet plura habet quam quinque. Quinque enim talenta habet.
qui habet administrationem temporalium. sive exteriorem opera
tionem prudentia quoque sensuum. licet cum modico intel
lectu. Cui precipitur dari maior intelligentia preceptorum.
et sacre scripture. quam habet qui duo talenta habet. s. intelligentiam intio
rem. et operationem exteriorem. Item. dormiunt contubales. S; dormit
quis sopno mortis. alius somnpno peccati. alius sopno gratie et
quietis. Obdormivit in domino. Christus dormit in nobis cum
fides eius tepescit in nobis. Dormit cum differt dare quod
petimus. Similiter quandoque dormitat in peccato. alius dormit. alius
obdormit. ¶ Mons est translative accipitur. Dicuntur enim mons
Christus. montes apostoli. mons est excellentia virtutum. montes
duo testamenta. mons est in malo heretici. Transmigra
in montem. Montes sunt demones. Montes gelboe et c. Si
militer iniquitas quandoque dicitur nequitia. destruens omnem
equitatem. quandoque pro inequalitas bona et tolerabilis. Ut
melior est iniquitas viri quam mulier benefaciens. Et
facite vobis amicos de mammona iniquitatis. i. de di
viciis cum quadam inequalitate acquisitis. Non dico in iuste.
Quia vel viciose acquiruntur. vel pessime distribuuntur. vel dis
buende non distribuuntur. vel distribute libere faciunt. Ut ex
paulum ep. d. i. s; in cetum et. Et omnis consuetudo conviret in
iniquitate et quandam inequalitate. Item. festinanter paulo ante
Marcus preficiscitur. i. celeriter. ne intelligas maturitatem.
gravitatis et expectationis et moram cum deliberatione. Item.
Iero. et Gregorius. nichil ad litteram. s; omnia spiritualiter dicit de
bere intelligi dicta de templo. quod sex cubitus mensura
habetur. i. sex operibus misericordie et palmo fecit. s. in caritate. Ad
hunc excellentiorem nobis dei. Hoc habent portam. sacramentum est
scriptura. in celum. Porte sunt apostoli. Sunt est porte mor
tis. mali timor et mali amor. Inter portas. pro. intus.
Sed est porte inferni: boni timor et boni amor. Aperite
in portas iustitie et c. Similiter sunt conpedes nature. laqueus
contectus est. Has honorate et c. Sunt et compedes culpe. s; do
minus solvit compeditos dicit. ii. ce. Similiter est bona nigredo.
Unde nigra sum in figura et labore penitentiali. sed formo
sa quia decoloravit me sol. Et est mala nigredo peccatorum.

Et de eum moyse adamavit ethiopissam. Et item. videt
vertoua ethiopie. c. p. c. ina. Similiter nubes translative
accipitur et multipliciter. Dicitur enim nubes caro Christi. Ascendet
dominus nubem levem et ceca. Nubes est apostoli et aplicat inter. Qui
sunt isti et c. Nubes est sacramenta et obscuritates scripture.
Vel opit. ce. nubibus. Nubes est peccatum. Opponit nubem ne
transeat oratio. Similiter ignis quandoque dicitur spiritus sanctus. Advenit
ignis. Quandoque vehemens et incendens penitentia. Bap
tizabimini vos spiritu sancto et igni. Quandoque ira bellantium.
Iuvenes eorum co. ignis. Quandoque quelibet adversitas. Igne
me examinasti. Et transivimus per ignem et c. Quandoque cupi
ditas. vel luxuria. Supercecidit ignis et non vi. solem. Item.
incensa igni et suffossa. Similiter ferrum in bono pro in
flexibilitate. Reges eos in uirga ferrea. Et quelibet ad
versitate. Ferrum pertransiet animam eius et c. Ferrum in malo
obstinatio. vel duricia peccati. Quidam enim edificant fer
rum. alii plumbum. alii lapides. vnde Item. ezechiel. et unum
tantum calamum. et plures tamen thalamos dicit fuisse in
templo. s; unus totalis. plures particulares. Gregorius. tamen
et ieronimus. hoc dicunt tamen secundum mysticam intelligentiam dicitur.
et quia tamen una est ecclesia totalis. et tamen plures sunt ecclesie
particulares. Ecclesia thalamus dicitur. quia in ea sponsus ecclesie cum
sponsa ea quiescit. Causa translationis thalamus men
surabatur. sex cubitis et palmo. sex s. operibus misericordie et con
templatione. Item. notandum quod in negativis propositionibus nega
tiva particula quandoque negat modum temporis. Ut non ascendam ad
diem festum. s. nunc. quia postea ascendit. supple quam nunc. et intel
liges. Quandoque negat modum cause. Ut c. non sensit aliquam
lesionem. quia non habuit. Hoc tamen hilarius cum flectu re
tractavit. S; sed sunt dii gentes tormentarum l ligno
rum. Quia enim vere dixit non invideo. Christus deo et hyla
rio sed eum aevat imo verum est dicens. quia non aliquam lesionem
sensit. Quandoque negat multitudinem vel copiam rerum. Ut in
chal habent cedrus. et tamen ornamentum alicubi et dimina arc
uum. Quandoque negat numerositatem personarum. Ut torcular
calcavi solus. quia pauci secum. Et non inveni tantam fidem in
israel. et tamen in beata virgine et aliis. Quia non inveni in tantum pau
cis. Et notandum quod translatio similitudinem habet cum re a qua sumi
tur. quod dicitur vermis quia subterraneus est. Et vermis cor

hominis et est in translatione proprietas aliqua respectu proprie
tatis. proprietas autem respectu abusionis. que est ex trans
latione sumpta. Ut cum populus iudaicus dicitur uinea. sed aquosa
et spinosa. non letificat quia non fructificat. Et no
tandum quod omne uocabulum proprie dicatur de deo. quia omne a for
ma est impositum. Hoc uerbum substantiuum est proprie di
de eo. et substantiue de omni alia re. ei enim soli conue
nit proprie esse. Ad hoc autem melius percipiendum. unde quod entium
quedam subsistunt inuariabiliter. ut materia uel yle. intel
lecta sine substanciali forma. Et hoc intellectu in
cuiuntur deo et quasi proprie habent esse sic deus. Unde boecius. Deus
et yle semipleno intellectu capiuntur. opifex autem et
natura sese e regione respiciunt. sic yle et idea.
Quedam subsistunt. ut forme substanciales. quibus ad
uenientibus fluxus materie sistitur. et determinatur. Ut hoc
est quod est. hec est homo. Est enim quo est. et est quod est. Alia
insunt. ut qualitates et quantitates cum separantur.
et omnis proprietas que alterat substantiuum. ut hic. Rela
tiuorum est esse ad aliud. quoniam se habent. Et ut ad mo
ralia descendamus et per emptiua eorum. quedam presentia que in
euidenti sunt. quedam obscura. ut peccata. Deus autem est. sub quo
subsistit in se. ut qui omnia regit et sustentat. Ille
potens mutis. tenor et concordia rerum. Ad est et nobis
presens. fauens. protegens. non autem obest. quia obuiantia
non sunt ab eo. non inquietum actiones. prauatiues enim
non sunt a deo. Unde aug. Silencium tenebre et ieiu
nium nichil sunt. Tenencia autem et subencia et cetera.
omnia a deo sunt. Sed queritur sub quo genere uerbi continentur
uoces. encia et huiusmodi. Uidetur quod ad esse de extensione
abusiue. quidem quod deus uel non uere habent esse. uel aliud habent tenue.
Abusiones autem non fiunt secundum aliquam similitudinem.
sed secundum quod soliti sumus dicere antecedunt. Ut uidit deus
quod esset bonum et cetera. Numquid aliter quam fecit nouit antequam
ceperit. Sed uidit. id est placuit ei quod fecit. Similiter mi
ratus est ihesus dicens. non inueni tantam fidem in israel.
id est placuit ei quod tantam fidem habuit centurio. Uel multum
mirantis apostolis ostenditur. Similiter requieuit deus die sep
timo ab omni opere quod patrauit. id est cessauit. creare noua. Sed pater
meus usque modo operatur. sed non creando noua. sicut opifices alii.

sed propagando. regendo. et cetera. Uel requieuit. id est requiem et
uitam ecclesie sue post opera mundi impleta futuram significauit.
Uel requieuit. id est nullo operum suorum indiguit. nullo eorum
usus est. quia bonorum nostrorum non eget. Item laudate dominum de
terra dracones et omnes abyssi. Sed quomodo draconem de terra sunt et abyssi
si in aquis. Ideo cogitur quidam literam dicentes. Draconem.
sed male. Dracones enim et si sint in aere. occulti et
quidam in aquis. Nomine terre designauit aerem. Similiter et a
quam. quia hec elementa uicina et medium est inter predicta. Similiter
celum dicitur. orta generat ex aquis. id est aquoso aere. parum leuas in ae
ra. parum remittis. genera per similitudinem elementi. Nomine aquarum
et aeris humidum dat intelligere. Non leuat pisces in
aera sed uolucres. Similiter uolucres celi. id est aeris dicuntur per uici
nitatem. Similiter apostolus scribens philippensibus et thimotheo. ab
episcopis consultum facit ad diaconos. nomine episcoporum sacerdotes
et minores dauis intelligi. Sed nec sic. raro. uel non soliti
sumus dicere. Similiter abusione. cum dicitur. Adhesit os meum car
ni mee. Sed nunc hoc est sic propinquato. Sed nomine carnis proprie
uicinitatem cute intellige. Similiter deus occultorum cordis est
cognitor. hic. respexit deus non uideat sicut intelliges autem re
dumque uideat. id est uidere faciat nos. Similiter abraham dicitur. nunc cog
noui. id est quod te deum cognoscere et alios feci. Et spiritus sanctus
postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. id est postula
re nos facit. Et conuersus est in me conuertisti fecisti. et sic consolatus
es me. quod fuit aduersus est conuersus. non persistit est in te. Similiter
de die illa nemo scit. neque filius nouit. quia nos non
scire non facit. sic enim quod in nobis facit sibi attribuit. sic et
quod in nobis non facit a se negat scire. Item apostolus neque nimis. Uel hoc.
tu mandasti mandata tua custodiri nimis. id est multum. Si enim notat ex
cessum. falsum est. Mandasti custodiri corde. ore et opere ni
mis. sobrie et pie iuste. quia magna opera domini. sic exquisita
et in pleniter omnibus preceptis et prohibitionibus eius. in quibus uoluntas eius uul
tus est. Nimis et quoque notat sanitatem ad quam non attingit et
anglica perfectio. Ut magnus dominus et laudabilis nimis. Uel sic. Nimis
profunde facte sunt. eo. tu. Item ioseph cum uenisset in egyptum
linguam quam non nouerat audiuit. id est quod ascenderet (acceleret) cum tenderet in mundum in
iudea. hoc est linguam quam non nouit audiuit. Sed populus iudaicus
et gentilis linguam non dico. quia ebraicam (ebraicam) quam clarus hebraice lo
cutus est. sed euangelium quod non intellexit audiuit

Item ioseph inebriatus est uino cum fratribus eius. Sed inebriatus i. exhilaratus dicitur. Exhilaratio enim adiuncta est ebrietati. que quatuor genus habet. et primum tantum tolerabile s. hilaritatis. Similiter dicitur quod domini inebriant terram et germinare eam faciunt. Ergo non omnis ebrietas mala. Similiter apostolus ait. sine intermissione orate. Sed quomodo? quia homo non potest aliud agere [...]. Sed nomine orationis omnem orationem et operationem bonam intellexit. ipso concretione uirtutum et omnium bonorum operum que ab eodem fonte deriuantur. Similiter fit abusio per localem circuitatem. Ut qui firmauit terram super aquas. Contra iob. Terram suspendit in nichilo i. in inanem. quod utique certis ponderibus librata sunt. Sed terram firmauit super aquas i. iuxta. Sicut dicitur sedisse super puteum i. iuxta. Item deus ne elongeris a me. Et accedite ad eum et illuminamini. Contra incluslus omni rei. stabilisque manens et cetera. Sed elongatur deus a nobis cum subtrahit gratiam. cum differt dare quod petimus. Acceditur ad eum cum ingredimur passibus fidei non corporis. similitudine et imitatione uirtutum et operum non gressibus pedum. Item conspectu dei quecumque deo beneplacitum. beneplacitum et approbatio eius. et secundum hoc non omnia sunt in conspectu eius. Aliquando cognitio. sic omnia in conspectu eius sunt. s. in cognitione. et ante oculos iudicis cuncta cernentis. Item celi aperti sunt ezechieli sedenti super fluuium chobar i. celestia patefacta sunt ei. ac si celi essent aperti. non enim aperti erant. Unde et dicitur quod ei erant aperti. tamen non aperti. Item celum est sedes dei. terra autem scabellum pedum eius. Contra celum et terram ego impleo. Numquid ergo hoc positione locali. ut dogmatizant antropomorphite? Sed celum dicitur sedes eius innotescit quia sublimior et excellentior omnibus creaturis. Terra scabellum ut fundamentum et sustentatrix omnium. Contra super infra. iuxta intra et extra et subditur omnia est ea regens et sustentans. Item omnia ab eo remouebis si illa notetur positio localis. Item stephanus uidit ihesum stantem. Contra marci in fine. sublatus est ihesus in celum et sedet a dextris uirtutis dei. Sed dispositione hac uel hac locali secundum hominem nescimus. Dicitur ergo stare iuuans et conferens auxilium. Sedere i. quiescere in potioribus bonis patris. Item uirgines secuntur dominum quocumque ierit i. utraque integritate mentis scilicet et corporis. Sed sic ipse primus quocumque. Etiam multi habent uirginitatem

[...] qui non sequuntur eum. Ut [...] tercio. hoc de sociis omnibus et primis matribus exponitur. Sequuntur eum quocumque in minimo s. et in primo. Et si semiplene et imperfecte tamen pro posse suo. quocumque ierit. in quolibet et s. opere bono. ut gesta singulari comprehendas. et est in scrutatione. In actibus apostolorum legitur spiritum sanctum dixisse philippo uade in siriam. Non dico uerbum protulisse sed diuinam uoluntatem ei intimasse. Multipliciter enim loquitur nobis deus. et quandoque angeli ministerio. Aliquando loquitur cum distinctione personarum. Faciamus hominem ad ymaginem. Aliquando sine distinctione. Ut ego et pater unum sumus. Semel est locutus est deus i. ab eterno genuit filium. Item apostolus si angelus uobis aliud euangelizauerit anathema sit. Et qui addiderit plus [libris] meo anathema sit. Quod tamen additum est filioque. Sed aliud i. contrarium intelligitur. Non dico autem quod non est illud sed contrarium. Item apostolus tribulatio patientiam operatur. Sed patientia operatur probationem in sustinendo. Similiter probatio operatur patientiam in inferendo. dum patiens sustinet quod infertur. quo quis probatur qualis quia quanti meriti sit. Secundum quod solent sumi dicere quodque nomine eius quod fit significatur id quod facit et contra. Ut ite baptizantes eos in nomine trinitatis uel in trinitatis est. hoc non trinitas. uel hec non deus. Vel in nominibus uidetur debere dici. Non est ita. Sed in nomine patris et cetera i. in confessione trinitatis. Vel patris et cetera. Per nomen enim rei fit fama. noticia. et confessio. Hic ergo nomine eius quod fit significat id quod facit. non s. confessionem et noticiam rei. Similiter neque mors laudabit te i. diabolus actor et causa mortis. Hic nomine eius quod fit signatur id quod facit illud. Similiter tunc acceptabis sacrificium iusticie i. iustorum. Similiter econtrario. habent moysen et prophetas ipsos audiant. Id est legem et prophetias quas scripserunt. s. que fecerunt. Hic nomine auctoris qui fecit significatur id quod fit. Similiter cum dicitur lucas legitur. Similiter honor sit ei a septem spiritibus missis in omnem terram i. septem donis datis a spiritu sancto actore et datore eorum. Similiter quia ecce ceperunt animam meam irruerunt in me fortes. Et non facio animam meam preciosiorem me. Et qui odit animam suam in hoc mundo et cetera. Animam i. uitam quam facit anima. Similiter nomine continentis significatur contentum. Ut in

pacientia probationem. Contra iacobus probatio pacientiam operatur.

dite celi que loquor. au. t. u. o. mei. Jt. celi celorum lauda
te dominum. Exultet celum et terra. Sed celum uocantur contenta
in eo angeli et anime sanctorum. terra. homines qui sunt in
terra. Jt. celum et terra etc. Ecclesiastes. Inuentum est ante u. tu. p. i.
celo. s. in celestibus. Similiter ambulabat ihesus in templo quod
in eo erat in portico salomonis. quod erant in templo sunt.
Sed nomine templi continentis templum enim atriis et por
ticibus suis intelligitur contentum. E conuerso. nomine con
tenti continens. Ut raphael plorans filios suos. i.
terra ubi sepultum est cadauer rachel. Dicit. comederunt
iacob. i. locum eius de. Similiter dicitur. ite uadit ad sanctum ia
cobum. sanctum dionisium. i. castrum uel uicum in quo hu
manum est corpus beati dionisii. Similiter accidens
ponitur pro subiecto. qualitas pro qualitate. materiam
pro materiato. Ut iudea sancta est sanctificatio eius. i. sanctificata
est ab eo ipso. s. sancto. que prius fuit immunda ex inha
bitatione idolatrum. Similiter israel potestas eius. i. po
tens eius. Jt. apostolus nos sumus uera circumcisio. i. uere cir
cisi. Similiter. hec est lignum scientie boni et mali. i. diaboli
scientis per experientiam bonum et malum. Homo hic nouit
per noticiam. E conuerso. subiectum pro accidente. Ut album est
species coloris. i. albedo. Jt. Exuite ueterem hominem
et induite nouum. i. uetustatem uiciorum et nouita
tem uirtutum. Similiter natura pro persona. ut uenit ad nos
celestis diuinitas. i. deus uestitus humanitate nostra.
i. deus homo uenit ad nos. Similiter quod proprium est filii as
sumpsit carnem. i. ipse filius. Persona pro natura. ut homo
assumptus est a uerbo. i. humanitas per quam est homo. Jt.
beatus quem elegisti et assumpsisti. id est. Sic qualitas pro quantitate
ponitur. beata humanitas quam assumere disposuisti.
qua est homo. Sic qualitas pro quantitate ponitur. Et nota
quod id quod est persone. quandoque persone attribuitur. sed propter na
turam ex qua sumitur. Causa dicendi. ut deus dicitur mor
tuus. et persona illa ipse mortua. sed secundum et propter naturam
assumptam. Similiter qui predestinatus est etc. Predestina
tio non conuenit nature. sed persone. que predestinata est. sed
secundum humanam naturam. Quandoque materia pro materiato po
nitur. Ut iudas prodidit uos in bellum. i. illi qui de iuda.
Et memento quia terra et cinis es. etc. E conuerso. materiatum

pro materia. In principio creauit deus celum et terram.
i. materiam omnium. Unde sequitur. Spiritus domini ferebatur super aquas.
materiam. s. fluitantem. et confusam. et indistinctam.
Quandoque instrumentum uel causa ponitur pro re instru
menti uel effectu. Ut caro et sanguis non possidebunt
regnum dei. i. peccantes per corruptionem. et ex corrup
tione carnis et sanguinis. Similiter caro et sanguis
non re. Et caro concupiscit aduersus spiritum. i. sensua
litas que per carnem exercetur. Et interfecta est syon in
sanguine. i. per sanguinem. Et beatus qui lauat manus
suas in sanguine peccatoris. i. qui corripitur et mala
opera sua delet et abluit per peccatum alterius. Similiter.
uestis tua tincta est sanguine. Et sanguis sangui
nem tetigit. et huiusmodi. Et item. dispersit deus uniu
s[illegible] ... quasi. s. instrumentum doli. Et salomon. Pi
ger plicat manus suas sub ascellis. et non potest eas
leuare usque ad os. i. ut faciat opera que loquitur opera
que loquitur. Et manus tue domine. fecerunt me. Et ego sum
opus manuum tuarum. i. ego sum opus tuum. quod solet ex
erceri per manus. Hic uel instrumentum pro instrumento. Ut
apostolus ait. Deus dampnauit peccatum per peccatum. i. hostiam
pro peccato oblatam. quia. s. propter peccatum delendum oblata est.
instrumentum. s. ad illud dampnandum et delendum.
Peccatum enim quandoque dicitur culpa. quandoque hostia pro peccato.
quandoque pena peccati. Similiter et quod solent sumi dicere pars pro
[toto] ... pro toto. Ut lxx. anime egresse sunt de femore iacob. i. lxx.
homines a digniori parte. Similiter. uerbum caro factum est. i. homo
Sed carnem posuit. quia in ea nobis uisibilis apparuit. non in
anima. Et. lxx. anime egresse sunt de egyptum. Et octo in ar
cham noe. i. homines. Et pars aliquis numerus ponitur pro
totali. et e conuerso. Ut luce. post dies octo transfigura
tus est dominus. Marcus dicit quod post dies sex. Sed lucas dies pro
missionis primum. et diem completionis ultimum cum me
diis computat. Marcus uero tantum dies medios. Similiter ante sex di
es pasche etc. i. sexto die ante pascha. Ut sic spallagi
ce et sinecdochice exponitur. propter grecum dicentes luna deci
maquinta fuisse in qua dominica ... cum discipulis celebrauit pascha cum
discipulis. Similiter pluralis numerus pro singulari ponitur. Ut la
tiues ... ei. i. unus latronum. Et effuso unguento

sup capud ipsi ihu omnes fremebant meam dicentes. Potu
it unguentum istud uendari plusquam ccc denariis et dari
pau. Sed iohes dicit quod de hominibus dicit de iuda tamen intelligi
dicit Aug sic. Omnes fremebant in eam. id est discipuli. Sed un
decim zelo et pro cura et almonia pauperum. Iudas ze
lo cupiditatis ductus. Vel totalis numerus et pluralis po
nitur pro particulari et singulari sinedochice. Omnes. id est iudas.
Similiter uos estis mundi. De duodecim fit sermo. et poni
tur numerus totalis pro particulari. duodenarius. scilicet pro undenario.
et ad hanc superioritatem demonstrandam subiunxit dominus. Sed
non omnes. Similiter et particularis et finitus numerus pro infinito. Vt septies
cadit iustus in die. id est multociens et multipliciter. Similiter to
talis pro particulari. Per xl. dies apparens eis et loquens de re. dei.
Ergo legitur in hiis diebus tantum decies apparuisse. Per xl. dies. id est
per aliquot xl. dierum. Similiter. ad huc et post tres dies re
surgam. id est post aliquot preter trium dierum natalium. Similiter. filius
hominis. fuit in corde terre tribus diebus et tribus noctibus sicut io
nas et cetera. id est aliquot partibus trium dierum natalium. Diluculo enim
surrexit et cum adhuc tenebre essent. Similiter per sinedochem.
totalis numerus ponitur pro particulari. sine numerus infinitus pro finito. In
labiis meis pronunciaui omnia iudicia oris tui. Ergo iudicia dei abyssus multa.
Sed omnia dixit. id est aliqua de omnibus. Similiter omnia quecumque audiui a
patre meo nota feci uobis. Sed quomodo cum eis audiut uel senc
nichil aliud sit quam eis esse. Sed genitus a patre sciens omnia. et
eo nota fecit uobis. omnia. scilicet uobis necessaria. Vnde et eis dixit
post ea. Multa habeo uobis dicere. et cetera. Similiter narrabo
omnia mirabilia tua. id est aliqua de omnibus. uel alio modo. omnia
narrata mea erunt mirabilia tua. id est omnis narratio mea erit
de mirabilibus tuis. Sic enim pertinet ubi et sensus. ut
quod uidetur attribui nobis secundum uocem. attribuatur uobis. uel
significationi. non secundum uocem. Sic etiam. Mediastini
sunt penses. id est medii per medium ensium. Similiter hoc lig
num potest fieri lapis a deo. id est deus de hoc ligno potest facere la
pidem. Item. numerus finitus pro finito. Leuentur inter omnes gentes.
id est aliquot ex omnibus. multi enim ei contradicunt. Item. ordina
tione tua perseuerat dies. quia omnia seruiunt tibi. Hic restringitur uniuersitas ad il
los tantum de quibus precessit sermo. id est qui sunt sub certis
diebus ordinatione dei. Similiter facere iudicium omnibus in
iuriam patientibus. scilicet solus qui dicunt in uindictam et cetera. non autem
eis qui propter has ulciscuntur iniurias. Similiter dicitur. scilicet per
sinedochen. Tulerunt dominum meum et nescio ubi posuerunt
eum. id est corpus domini mei. Similiter et dicitur. omnes sicut uestimentum ue
terascent. uniuersitas creata mutabilia. Anime enim sunt
immortales. Similiter. cum dicitur lerent omnes angeli dei
bonos tantum intelligitur. Similiter totum ponitur pro parte ab ne
gando. uel generalis. scilicet negatio ponitur pro particulari. Verbi
causa cum dicitur non imperium nascetur intelligitur de continue.
uel continuis tantum. quia deus punit aut homo. Si uniuersaliter
intelligeretur posset esse. fomitum heresis que in ponitur
origenis de redemptione angelorum lapsorum. Similiter et
dicitur nescimus quid oremus sicut oportet. Ergo quia salute dex
tere scimus esse petendam. Quid et orandi sit dominus nos
docuit in oratione dominica. Sed nescimus quid oremus sicut o
portet intelligitur de temporalibus. Vnde et orans pro stimulo
carnis amouendo redarguitur a domino. Item pars pro toto.
Actus apostolorum ii. Parthi et medi et qui habitant me
sopotamiam iudeam et capadociam. Et infra. iudei que
et proseliti. Sed primo iudea accipitur pro regione duarum
tribuum et dimidie. secundo pro regione decem tribuum. Item pars
pro toto cum dicitur gratis uenundati estis et sine precio et cetera. Sed
si uenundati ergo precio. Similiter. id est uenundati sumus sub
precio. Sed uenundari. id est exponi et alienari intelligitur. non
species ponitur pro genere. Venditio enim est species alienationis
rei que transfertur in dominium alterius multis modis. uendi
tione. donatione. emptione et aliis modis. Similiter res po
nitur pro signo. Vt. dilexisti iusticiam. et cetera. id est quia per sequendo
eam signum ostendis eam diligendo. Similiter dicitur. cum inue
stis me et cetera. id est signum iram ostendis puniendo pecca
tores. huiusmodi affectum. scilicet et odium non cadunt in deum.
Similiter dicitur. beatus qui intelligit super egenum et pauperem
tuis in opere quam in corde intellige res esse opus uel signum
eius intellectus quia non iustificabuntur apud deum auditores
res legis. tamen factores. Similiter. meditatio legis diuine
signum est dilectionis eius. Vnde. Quomodo dilexi legem
tuam et cetera. Similiter dicitur. uoluntati dei quis resistit.
Quandoque omnes obediunt euangelio. Et cetera. qui potestati
resistit ordinationi dei resistit. Sed uoluntas dei dicitur certa eius uel dis
positio et ordinatio rerum ab eterno. et huic nemo re
sistit. quandoque uoluntas eius dicitur. id est et signum eius prohibitio
eius. preceptio consiliorum permissio Signo autem resistitur et cetera.

Similiter attribuit uobis l' significationi

Similiter deus uult omnem hominem saluum fieri. signo non
te. nemine uult perire signo. Similiter res pro signo. Peni
tet me fecisse hominem. quia eum puniendo sig
num penitentie ostendo. Similiter dicitur tactus dolore cordis
intrinsecus. Insanire furere. irasci et huiusmodi. Domine
ne in furore tuo arguas me. et cetera. Ergo omnia cum tranquillitate
iudicat deus. Solutio. scilicet. Similiter dicitur beneplacitum est
est domino super te. et cetera. quia res est in nobis cuius signum est quod
ipse nos remunerat et coronat. Similiter gaudium est
deo et angelis celi super uno peccatore penitentiam agente. id est signum rei propter quam
penitentie remunerantur. Sed cum huiusmodi affectus non ca
dant in deum: queritur si in angelos cadant. Quod uidetur.
Non enim dicitur signum esse in eis eo quod coronentur uel remu
nerentur. bonum nimis. Item. hoc idem uidetur ex illo euangelii
de muliere euangelica. que inuenta dragma uocat
amicas et uicinas ad congratulandum sibi. Dicitur enim uel quod sa
pientia dei angelicas inuitet et incitat ad amplius gaude
dum pro peccatore penitentiam agente. ergo pro magis agente
penitentiam magis gaudent. et pro minus agente peni
tentiam minus gaudent. Sic uidetur minui et augeri
eorum beatitudo. Ad hoc dicimus quod nulla uicissitudo
affectus in deum cadit. Beatitudo autem eterna in cognitione et
et fruitione dei consistit. quod nec augetur nec minuitur
in angelo. et si transitus fiat in eo. de statu in statum.
ut scilicet modo minus cognoscunt nunc amplius. eorum euen
tus de reparatione hominum pro quibus mittuntur et custo
diunt. uel saltem minus uel plus aliquo affectu ut gau
dio afficiantur. non enim huiusmodi affectus faciunt beati
tudinem. Et ideo non eam augere uel minuere possunt.
sed sola cognitio et fruitio dei que est immutabi
lis. Sed cum tristicia minuat et minuet beatitudinem
quomodo minus uel maius gaudium eam non mutat. Quia mala
nocere possunt. que non conferre. Pollutus sit etiam semi
illud contaminat. ut sine fine agi dicitur. Si autem sem
tentiam in mundum non ita illud sanctificat. Omne malum
nisi nobis obest. sed non omne bonum prodest. Sed angeli
contristari non possunt. et si gaudere. [IIII] Signum porrecti
re sunt id est qui dicitur erat in uobis forte. in de. Hoc dicitur for
te: signum est exaggerationis periculi. Contra enim quia diabo
lus illum deglutiret quasi diceret non est. Similiter forsitan uebun

tur filium meum. Et si crederetis moysi forsitan crede
retis et mihi. Hoc dicto forsitan non est nota dubitationis. sed signum
impositionis duricie eorum. Quandoque est nota liberationis arbi
trii: et cetera. Similiter est quod assumpto in celum et sedet a dextris
dei. Similiter dicitur recordare domine etc. et memor esto ubi
tu id est fac quod promisisti quod est signum recordationis et memo
rie. Sessio huiusmodi signum est quieti et potestatis. ipse
enim huiusmodi positionem localem nouimus esse in eo. Similiter
dabo tibi terram chanaan in possessionem eternam. id est in signum pos
sessionis eterne. Et nota quod eternum dicitur carens principio et
fine. ut deus scilicet. Dicitur et eternum: eternaliter uel ab eterno distinguitur:
Dicitur et eternum: quod est perpetuum. habens principium sed non finem.
Ut anima. Dicitur et eternum pro seculari spatio. et eterno Similiter eternum
et cetera. Unde apud grecos equiuocum est. Ponitur pro utroque. in scilicet pro secu
lari et diuturno: uel pluriori spatio. Seruiet eternum et
cetera. Modo pro eterno. Unde dominus regnabit in eternum et ne
intelligas hoc de seculari spatio: addit. et ultra. ut est
nimium spacium intelligas non seculare. Similiter regnabit in eternum
et id est in seculum seculi presentis consecutiuum. Quandoque eternum cum
negatione priuatiue tenetur. et uidetur aliquid relinquere in af
firmatione. Unde non laudabit in pedes in eternum. Et iterum dixit:
Non sensus est. Si erit hoc in eternum: quod scilicet lauet in pedes. Similiter
dicitur iudeis. non uidebitis egyptios in eternum. eos tamen postea
uiderunt. Expone non plus. Similiter formica. mustela dicitur
esse animal sapiens. propter signum sapientie. Quia congregat in
estate que sibi necessaria sunt in hieme. Et serpens cal
lidior cunctis animantibus: Sed hoc serpens conuenit portus pro contexto. Serpens
enim organum fuit diaboli. Similiter cum dicitur a salomone risum
reputaui errorem. Et stultus in risu exaltat uocem suam.
Ergo. beati qui nunc fletis quia ridebitis. Et iob. Os quantum
replebitur risu. Sed signum hic ponitur pro re. quia signum uite uirtutis
uel risus perpetuus: quod est corona et remuneratio eterna.
Similiter id quod uidetur ponitur pro re ipsa. et ex ipso. Unde conditur. sodo
mite percussi cecitate querebant ostium domus loth. Sed quia in
cecitate essent et ipsi de sua cecitate dolebant. Sed percussi sunt
cecitate ut uidebatur. quia scilicet confusio et quedam amentia
que est cum aliquis uidet aliquid sed non aduertit. et credit uidere illud.
unde Salomon. amentia percussi sunt hostes helisei prophete.
Similiter modus loquendi inuenitur apud iero. non aut. Absur
dum est ut maiestatem dei ad hec ima descendentem dicamus

enim scire: quo modo pulices et quando nascantur de terra si
gulis momentis. Ysidorus. Sine initio est scientia eius non cadit solum
arboris. Sapientia .x. se ipsum preterea determinat dicens. Absit enim
scire hic enim hec de istis minimis. Intellige de cura
spirituali quam gerit deus de rationalibus quibus omnibus precepta
sua inveniendi. Vel non sic ista successive et per momenta sic
nos. Et est sensus secundum priorem expositionem vera quod non inde
est ista irrationabilia scire: quia non spirituale curam impen
dant eis exhibere sic rationabilia. Similiter apostolus. quod operor
ignoro .i. non approbo. Vel videtur illud scire: est signum
est approbationis. Dicimus enim scire aliquid per scientiam per ex
perientiam per approbationem. Similiter exorare. Similiter sig
num ponitur pro re: in genesi ubi ait ioseph. Per salutem
pharaonis nisi adducatis fratrem vestrum minimum. Ubi et a.
exploratores estis .i. videmini. et deputabimini et
tractabimini sicut exploratores. Similiter maioris potentie
est iustificare impium: quam creare celum et terram
.i. maius signum potentie. quia .i. invenitur deus esse omnipotentem.
hic nullum. Similiter pro eo quod est ponitur id quod videtur.
Ut deleantur de libro viventium et cetera. Sed ubi in libro
vite est res signum apparere meo esse. Deleantur et cetera .i. ap
pareat eos .i. non esse scriptos. vel appareat eos esse deletos. Quia
tamen in scriptis non fuerunt. quia si .i. scripti essent non delerentur. Vel
enim per deus velle quod noluit. vel nolle quod voluit. Intelli
ge qui dicitur conuinciri non diu si. Similiter dicit pharisei si ce
ci essetis .i. non peccaretis. cecos vos esse reputaretis. Similiter non
opus valentibus .i. valere se existimantibus. medici. sed ma
le habentibus. Similiter non veni vocare iu. se iustos reputantes.
sed confitentes se esse peccatores in penitentiam. Similiter si man
data mea servaveritis: manete in dilectione mea .i. custodia manda
torum signum est quod me diligatis et ego vos. Utitur
etiam sacra scriptura yperbolicis et yronicis locutionibus. in
quibus tamen et si contineatur ad sufficientem verborum fidem veritas
non tollatur: aliquid tamen veritatis in eis relinquitur. Ut mul
tiplicati sunt inimici mei super capillos capitis mei .i. valde mul
tiplicati sunt. Et iohannes ait. Sunt autem et alia multa
que fecit ihesus que si scriberentur per singula non ipsum arbitror
mundum capere. qui scribendi sunt libros. Quasi diceret. Val
de multa libri possent scribi de dictis et factis eius. Similiter
super nivem dealbabor .i. multum. Et apostolus ad cho. i.

Spens

.vi. Secularia igitur iudicia si habueritis contemptibiles qui
sunt in ecclesia illos constituite ad iudicandum. Yronia est
ad increpationem. Nam hic dico. Et uxor iob. Benedic deo
et morere. Quasi qui sunt et moveris egestate. Ob tropo
igitur nomine suum malum bonum appellavit. quia nominibus molire
decet mala vota verum. Similiter in regum. Benedixit na
both deum et regem .i. maledixit. Similiter in ysaia. Ite ite
in bethel non adoretis. Yronice dictum est. comedamus et cetera. et bibamus cras enim mo-
Alioquin vicium cum magis vobis commendaretur. Iacobus.
Yronice sensus indiget pronuntiatione. Glorietur autem dives
in humilitate sua .i. in divitiis per quas sit humilis et ab
iectus deo. Utitur etiam sacra scriptura verbis quibusdam iocose. Unde io
seph fratribus loquens ait. Nescitis quia ego augur sum et
scientiam habeo augurandi. non quod modo similis sit in terra
non erat quidem augur. non huiusmodi scientiam habeat: sed
talibus verbis iocose usus est. ut gratior esset eorum sequens
consolatio. Item utitur verbis quando quia ad purum et bonum de
lectationem. Verbum habeo verbum ad te omni rex. Item quamquam plus dicitur et mi
nus significat in locutione. Ut qui in uno offendit omnium
est reus .i. nullum mandatorum implet. Et omnis vita infidelium
peccatum est .i. absorbetur a peccato. Vel in intentione agunt.
Similiter omne quod non est ex fide peccatum est .i. absorberetur
a peccato. Et gregorius ait. Siquis deditus est alicui officio quod si
ne peccato non potest exerceri. tamen non desperet: sed interim agat quecumque
boni potest. ut ita deus cor eius illustret ad penitentiam .i.
minus elonget a gratia et pena. Item apostolus. Si prius testa
mentum non vacasset culpe: sequens non statueretur .i. si prius
testamentum mundasset culpam et cetera. Culpe enim non vacavit. sed
factum erat lex et data in pedagogum. Item hylarius. Christus in
passione omnino non sensit lesionem .i. nullam sensit
ex causa peccati. et si ex plenalitate assumpta. Sed
enim sunt diligentes tortuositatem linguorum hereticorum
enim dogmatizaverunt Christum penam inflicti et ex culpa
passum esse. Unde hylarius multa cum pauca auctoritate
leguntur rectitatis. Fit etiam sepe deceptio ex genere.
Unde Iohannes. Ille me clarificabit quia de meo accipiet. Si
de meo re. sed spiritus sanctus. minus videtur filio. Sed de meo .i. patre
accipiet. sed est a patre procedit. Similiter et a me. sed et hoc
est in a patre. Potest tamen dici de meo et de mea substantia.
tamen sine aliqua diminutione que posset intelligi per

je y sarv z aplc.

Yronice dictum est comedamus et cetera.

u'bum accipiendi. Ite y'situat ve illi qui dicunt bonum malum. et malum bonum. Si hominem intelligas et in masculino genere. Sic peccat iudex innocentem condempnando. quod facit ex humana temptatione. uel ignorantia. Aliter tamen secundum legem iudicat. melius omittens de contingentibus. Aug. neutraliter hoc dicit intelligendum. et de rebus que hominem faciunt bonum uel malum. scilicet de uirtutibus uel captibus uiciorum. bene quidem sed insufficienter locum exponens. tamen propter opere ignorantie inuentio: propter quod dicitur et bonum uel malum. qua ignorantia. si de genere bonorum est iudicabo illud bonum quod tamen erit malum. tamen propter ignorantiam stricti iuris. ut circa laqueos usure matrimonij. simonie. uel sic contra sententiam Item pater alio est pater. et alio est deus. Ergo alia re est pater. et alia re deus. quia paternitate pater. deitate deus. non ergo paternitas deus. Quod quidem uerum. Absit enim non causa identitatis sic causa diuersitatis: et equiuocum uerum quidam illud sic exponunt. Alio est pater. i. paternitate. qua alius est a filio est pater. et alio: alia. scilicet deitate est deus. Sed secundum hanc nugationem sapit. Ideo alij sic exponunt. Alio est pater. et alio est deus. i. alio modo dicitur esse pater. quia personaliter. et alio a filio deus quia essentialiter. Item. si alio est pater. ergo aliquid est paternitas. et aliquid est pater. et pater est aliquid. Quod negatur. Sed aliquis. cum tamen semen sit filius dei. Masculino ex re semen. Masculinum est ad aperiens uuluam. ¶ Similiter ex consignificatione casus prouenit deceptio. ut. i. Domine sim tempore hoc. restitues regnum israel. ita quod non israel genitiuus sit casus. sed de israel. hoc est de populo illo. non datiuus. scilicet non populo huic. Similiter et apparuerunt super illos dispertite lingue. tamquam ignis. i. ignei splendoris. quod ex greco pyros liquet. ut sit genitiuus non nominatiuus. Similiter ethiopum eunuchus candacis regine. non candaces sit genitiuus. non nominatiuus. Regine. Regina nationum illarum omnes candaces. appellabantur. sicut amazones. et tholomei omnes reges egypti. Similiter sosipater pirri bereensis. ut bereensis sit genitiuus casus non nominatiuus. Similiter auertere mala inimicis meis. i. ab inimicis ut ablatiuus sit casus non datiuus. Orat enim pro persequentibus se. Similiter ex consignificatione numeri diuersa prouenit deceptio. ut in actibus apostolorum. Conueniunt autem principes et magistratus templi. i. summus sacerdos. quod ex greco strategon legitur. quod interpretatur preceptor uel magister. Similiter tres sunt. i. tres

sunt res. una quibus fruendum est. pater. filius. et spiritus sanctus. Cum tamen eos legamus quod sint tres persone. Sed tres. Et in legenda de trinitate leguntur. sepius esse tria. ut tria hec. pater. filius. et spiritus sanctus. ¶ Similiter ex consignificatione modi. ut sanctificetur nomen tuum. Osculetur me osculo oris sui. Imperatiuus pro optatiuo. utinam. scilicet sanctificetur. nomen tuum. Et imperatiuus pro indicatiuo. ut quod facis. fac. i. facies citius. Et soluite i. soluetis. et hoc. et indicatiuo. ex illud. Quod autem tertio sic leguntur dixisse. ursa et manduca: exprobratio est facinoris. terroris et irrisio. non mortis acceleratio uel illatio. Et indicatiuus pro optatiuo. ut non occides. opto. et precipio ut non occidas. Similiter implete mensuram patrum uestrorum. i. implebitis. Et salue sancta parens. Salue crux preciosa. Aue gratia plena. i. sis nobis causa salutis. Sit salus illi decus et honor. i. saluet in nobis. i. nos perimus. Ad eum dirigitur sermo et in nos retorquetur significatio sermonis. ut tu et ei attribuimus quod in nobis facit. ut postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. i. postulare nos facit. Cum autem dico salue crux: ad crucifixum dirigitur sermo. Similiter benedicite omnes creature domino. i. materiam nobis prestate ad benedicendum dominum. Et dirigimus sermonem hoc ad nos ipsos: exhortando ut in creaturis suis et pro creaturis benedicamus deo. Item. nouete et reddite pro necessarijs ad salutem. Ponitur uerbum imperatiuum pro consilijs. notat conditionem. i. si nouetis reddite. Similiter diuersa consignificatio temporis parit ambiguitatem. ut primum quod de simone. se de. o. other. q. ec. i. fi. z do. usque in diem qua precipiens apostolis. et precepit eis faciens. uel plus. Similiter in sermo quis confitebitur est: Homine dicitur confessus est. explicans misericordiam suam. et filius orans ut se cauerent. Beda. Sed greci preteritum pro illo autem preteritum et preteritum. pridem preteritum hunc distincta. Quod non nos. n. sic. Amatur: amatum fuit. Similiter erit. uel fuit. Similiter futurum proximum. et futurum remotum. Et est sensus. Nullus inuentio. in futuro remoto. scilicet post iudicium confitebitur est. Similiter apud marc. Et dominus postquam locutus est eis assumptus est in celum et se. a. di. Illi autem profecti sunt itatim. sed post annos. xiiij. collato euangelio apostoli cum paulo publice predicauerunt. usque domino co. et s. c. scilicet sig. Similiter non consignat tempus. ut me dicere. idem quia ceci uiderunt. illi. scilicet qui fuerunt ceci et surdi audierunt. hoc est quo album et nigrum et in sui uultu. Item quandoque ponitur preteritum pro futuro. quandoque e

cũlo. s; mo. Aliq; p̃sens p̃ ꝑminenti futo. quiq; ꝑ longe
posito ꝑminenti futo: ut in eũuglio iohis. Et iam
n̄ sum in mundo. i. in instanti futo n̄ ero h̄ in mũdo.
et ego ad te uenio. i. ꝑximo ueniam. Simil ap̃ mathe
um. marc. lucam. ubi. sic ego uiuo et uos uiuetis. i. sic
ego in ꝑximo uiuã in carne glificata: sic et uos uiue
re faciam in carne glificata. Item quiq; ponit p̃teritum
ꝑfectum n̄ ut ↄsignet p̃teritũ ul' futurum: s; eternita
tem. ubi in ꝑncipio erat ũbum. Ubi hic ponit p̃teritũ
et ꝑfectũ. qd nec inceptionem n̄ desitionem ↄsigni
ficat. Jnde enim. uidentur. ieronim. et aug. ↄtr. Dicit
enim iero. sup hunc loc: qd nec p̃teritũ nec futurum do
ↄuenit. s; solum m̃ p̃sens. Aug: no. n̄ solũm p̃sens:
imo et p̃teritum et futurum dic̃ do ↄuenire. e. id est.
ee fuisse. et fore. S; iero. sedm qd ũba in ceptione.
l' desitione insinuant. s; simplicē deitatis eternitatem. Aug
aliqñ ẽa eñ opati uariatonē flurbilitas tempoꝝ.
de qua gregori ille uiuificator. Tempa ↄueniunt: ab
eunt. sic tempa fiunt. Et multũ unite choeunt simul
ne ueniunt. Similr ad ũbum demonstratiuũ: tempis
p̃senti: quiq; cũ ũbo p̃teriti tempis solam eternitate
significat. ubi. i. ego hodie genui te. Aug. Hodie dix
ne p̃teriti putaret generato. genui: ne noua l' recens.
Videt aut distinguendũ ee int' equiuocatonē de qua
sup. et diuisũ modũ dicendi. diuisa causam dicendi.
et diuisam appellatonē: qndo aliquid de aliq dr ꝑpe.
et p se. et qndo p accidens tm. Ubi causa. sedm mathm.
Mat filioꝝ zebedei p filijs petit dnm ut uni sederet
a dextris ei. alius ad sinistrũ. Sedm no. marc. ipi filij
h' petierunt. s; p accidens. quia p matrē intuiuenciam.
Prope n̄ p se hoc mr petit. Simil p posita parabola de
agricolis in rectoribz signatoꝝ. et heredis dnm: querit sen
tencia a dno de ipis. Qui dicunt. Malos male pdet. et
m. su. lo. ag. Sedm. u. aug. ipis tacentibz: de se sen
tenciam fre n̄ ualentibz dns ait. malos male pdet e.
S; dns h' ait p accidens illi p se. Per quos dns siue bo
nos siue malos locutus est: ut p balaã. caypham. et hui
modi. Simil dr. tu es qui facis mirabilia solus. s; p te.
l' auctoritate et si alij in ministio. Similr dr baptiza
re. quia auctoritate. et si alij ministio. Similr dicit

p̃cedam uos in galileam. l. me uidebitis. n̄ qd. i. p̃mum.
l' solum apparuerit hoc dixit: s; quia. i. in plenitudi
ne eccle de gentibz transmigratis de iudeis in ũitate.
reuelata fide apparuit. Jbi me in menbris. s. reuelata
fide plenius uidebitis. Etiam qd attribuendum esset
alic de membris. alij attribuit ꝑpt identitate spe. s. in
eis loquenti. ubi h' dcm est. s. ꝑcutiam pastore. Et de
p̃cio ap̃ciato p ieremiam. cũ eẽ dcm sit p zachariam.
Sepe n̄ ideo attribuit qd in nob facit. ut postulat p nob
et e. Ego hodie et cras demonia eicio et sanitates ꝑficio.
et tercia die ↄsummor. i. in resurrectione in membris asũ
mabor. Hoc sic exponit quia sequit. Sequti aũ die
oportet me ambulare. Cr in. g in se ↄsũmari. Et it.
n̄ que nos ꝑpe facim sepe illi attribuunt. ubi appone i
iqtate. sup in. appon ꝑniuce. Et induxauit cor pha
raonis ꝑmisit. et ↄuerit cor eoꝝ. ut. o. p. eẽ. i ↄuer
ꝑmisit. apposita et collata est ꝑspirare ꝑpt qm in
ducti sunt ad odiũ. s. ut odirent ꝑplm eius. et teia
antecedens ponit p ↄsequenti. Similr. i. felix culpa que.
Simil dr de abysal ꝑ misit. ut puniat qr p̃ceptum
dni est. ut malediceret m̃. i. ut puniat maledictione
ei. Pena em fuit in p̃cepto. n̄ malicia et maledco
nis. antecedens pm p ↄsequente. Simil actus aplorum.
dr petr. Anania e temptauit. ul' impleuit satha
nas cor tuũ. mentiri te faciendo spui sco. S; satha
nas p accidens qr p suggestione dr implere cor hois
solus u ds p se. i. ẽentia sua. e solus cor humanũ
est capax. Corp n̄ bonus p ẽentiam et iplere p.
diabolus. Spurgit aũ iste l' mod ul' trop dicen
di. quo aliquid dr p se. l' p accidens. de aliq mul
tiplicit. ubi qm qd membroꝝ e attribuit capiti. Semi
p̃ma regulam ticonii. ubi paule. pau. qd me. pse.
me. s. in membris. Et esuriui. et. de. in. ma. et ceta.
Que cpm dns ait. Qd uni ex minimis. et. fe. in fe
Simil delicta mea aute n̄ sunt absq. i. delicta meoꝝ.
qui p nob e factus est peccm et maledictũ. Ignorantiam s; attribuit. ut dic illa nemo neq; filius
nouit. quia nos de ea scire n̄ facit. Similr hic an
notati: quia romanis n̄ est p̃dicata salus p̃mo p
aplos. Cs' hamo. p petrũ p̃mo romanis tamen et

exponens

lesus est ostensa. Per petrum qui inimicos eius. Sic dicit aug.
ait. qd summu bonu est in mente. et bn uiuere. est scdm
mentem uiuere. Qd tractans ne uideat animu dicere
esse dm ait: summu bonum est ds. ita qd in primo loco.
et tamq causa efficiente. Scdo in anima que di et sum
mi boni est capax. Sic dic ait. sola ut ppt se tm est appe
tenda. n. s. ppt aliquid temporale. qd tractans ne finem.
i. constitueret: ait. Solus ds est appetendus. ita quidem
principaliter et fine principali. s; scdo. et alia uirtutes. s; ppt de
um. Jr. legit in genesi. qd iacob sicimam agru emit. e ag
nis. de quo et legit. possedit siccimam ibello et fortitu
dine mea. i. meoru. s. p. in fortitudine. Sic et iesu qui e
runt uasa liquitatis et arma bellica. Vl fortitudinem su
am uocat. possessione sua. s. e. agnos forte possessa.
Jr. iob. Os ouantium replebit risu. Gr. omis ho me
dax. S; mendax peccator et filius ire. omis ho ex se. uerax
aut et iust p gram dei. Gra di sum id qd sum. Jr. bon
ho de bono. the. suo profert noua et uetera. Gr. nemo bo
nus ut ds. Verum quidem est. qr ex se solus ds bonus qui
est summu bonu. a quo sunt boni p gram. quadam stillu
la bonitatis ei. Vg. luc. Cum sitis mali nostis bona da
ta dare filiis uris. qnto magis. pater uester celestis. dabit
spm bo. po. se. S; nequid apli erant mali. Ita quidem
animales erant respectu sue status sui. ul mali respectu
deitatis ul mali: respectu angelice nature confirmate. ul ma
li. ex se. Jr. qui sunt heredes dei. coheredes autem ihu xpi. S; in
testamentu morte testatoris confirmat. g ds pr. mortuus
est nob ut simus hereditas ei que ei succendat. Mortuus
quidem nob tectu statu presentem. ul f. finem et quidam imp
fectione. ut ei succedamus. s; les ei p plenariam unionem
et cognitione. s; nunqm mortuus. x homo. Quo m. g.
x. heres dei. S; scdm statum presenti ecclie qui attribuit
s; qd ecclie e. ut inchoat. pat ei mori. quia ecclie p se
tr. et ita dr hes ei p ecclia. Vl hes dr futuri possessor ei
qd promissum est in testamento. Jr. ds dr hereditas mea: quia
possit et uestit nos. Nos hereditas ei qr excolit nos. S; q
m hereditas ei manentes in mundo. S; et si in mundo: tm
mortui sunt mundo. Gal. vi. Jr. apls. quis in
firmat et e. y. i. fir. Quis scandalizat et ego n. u. Gr.
pati multa. di. l. r. et. n e illis scandalum. Et si aliquando
tenuerit. nec i x. u in ecclia scandalum patietur. Et si d
custodit te. p diem sol n uret te. et c. S; uis est apls
uitione conpassionis. quia mala proximoru et c. n ultione le
sionis. ul diminutionis caritatis. Scandalu aut et active
et passiue accipit. Mr. aut malum e scandalu passionis
incurrere qm scandalu actionis. Jr. uiam et ueritatem
ei quis requirere in uita eterna. Gr. inclinaui cor meu
ad faciendas. i. tuas. e. S; meritu dr fieri iustificatio
ppt fructu eius. Sepe enim e mutatis fructus seminum
attribuit. ul ppt retributionem humanu e etiam. Jr. uidi scam
ciuitatem ierlm descendentem de celo et cetera. Descendente
i capite x. qui descendit cum semet ipm. ex for. ser. ac.
Sed i ipo dr. nemo ascendit in celum nisi qui descendit de ce.
S; modicu et psonalis. x descendit. magis cum x sponsus
e ecclia ascendit. Jr. apls si hominibus placerem. x suus n
essem. Gr. placete omnibus p omnia. S; si hominibus placerem.
ppt me. i. fauorem et glam meam carnis n quererem que sua
sunt. i. n quiererem aliq ppt se. i. glam hominum ul. ppt x.
et proximu. Jr. n est uim nosse te. ul mo. Gr. notum fac m
fi. me. et c. S; dd h dixit in psona aplorum: qui h erant
quesiti. ul notu fac et e. ut semp recogite qm breuis et
transitabilis sit uita presens ne peccet. Jr. ue illis qui desi
derant diem dni. S; nunc sci desiderant iudiciu et reg
nare cum x. S; ue qui desiderant diem dni. i. dampnatio
nem suam. consequis potius p accidentem. Ve ul qui desiderant
culpam et desideriorum carnalium impletionem. quam sequitur dies.
i. iudicium et uindicta dni. Sic dr. qd iste desiderat
mori qr furatur. Jr. primo regu. x. ad hely. Videbis emulum
tuum i templo in cunctis ppris isrl. Videbis in filiis et p ac
cidens n in psona tua. Jr. ad saul. x iii. Scindet dns reg
nu tuu de manu tua. quia n obedisti m. Scindet i
filiis. ipse enim p ea regnauit. Similiter induxit in mon
te sctificationis sue in filiis. s. n in psonis eorum. Similiter
dr qd legalia significabant: s; n conferebant ex se. s.
et si ex gra et p gram. Similiter cibus sanctificatur p ubu
et orationem. s; e sentite. Perfecta et firma solicitas e
i solo do. ac precipitatione uisi sci dicitur. sci immunes
a peccato. et confirmati in gla. ul gra. Cibus dr scs p remo
tionem. ul negatione potestatis diabolice. ne iam p
cibum habeant diaboli locum. ad temptandum et nocendum

legati. Dicit̃ sancti a sanguinib;. Vestes dicit̃ sc̃e p̃ nega-
tionem. quia remote a omnib; mũdis. et p̃ exercitiũ. qr
dedicate sũt ad sac̃ officia exercenda. Sacramenta dicit̃ sc̃a.
quia collatiua sc̃itatis. reliquie sc̃e p̃ memoriam. qr me-
moriam sc̃itatis nob incutiunt. et faciunt nos memo-
res eorum. Sic crux sc̃a dicit̃. sic ecclia. s. domus. et forte
collatiua sc̃itatis. Vñ ut q̃lequis. beneficia percipit sc̃e.
et p̃ deuotionẽ. qr diuinis usib; est tm̃ ɔsecrata. Jt̃ siquis
legem ĩpleuit. et in uno offendit p̃ accidens. omnium
reus. i. caritatis que est radix et ĩpletio et ɔsũma-
tio omnium. l. nullũ aliorum mãtone ĩmplet. Jt̃ qui est mi-
nor me. Sz si quid angli n̄ sunt. Sunt qd̃e. s; n̄ p̃pa ũtute
s; diuina. solus d̃s et sua p̃pa ũtute est. Jt̃ qui sine lege
peccauerunt: sine lege p̃ibunt. Cũ p̃uaricantes reputant
omnes peccatores. etc. S; legem omnes p̃uaricati sunt. g̃ eum
lege peccauerunt et ɔ legem. S; omnes sunt p̃uaricatores
legis naturalis: et si n̄ sc̃pte in adam. Jt̃. adam [iudi] possedit
agrum de mercede iniquitatis. Cũ tamen statim laqõ se suspẽ-
dit: Quõ n̄ possedit: In aliis quos illũ posside fecit. Jt̃.
et qui p̃cedebant et qui sequebant̃ clamabant osanna.
Hoc de pueris hebreorum. Mistice de exp̃tantib; p̃mum
aduentũ: et sequentib;. S; nec omnes p̃cedentes h̃ intellex-
unt. S; intellexerunt in aliis. i. in maiorib;. in fide ma-
iorum h̃ clamabant: adorantes figuras p̃rib;. Sic et pueri
credunt. et saluant̃ in aliis. h̃ est in fide p̃ntiorum. Sic
aliq̃d quandoq; d̃r de alio p̃ se quandoq; p̃ accidens: ita ali-
quid q̃nq; d̃r de aliq̃: ut de p̃mo subiecto. q̃nq; ut
de sc̃do. Vt color de corpe et aĩali. Et h̃ trop̃ frequens
est in sac̃ sc̃ptura. Littere enim philosophice subsellia
sunt eius. et aurũ et argentum. et uestes gentiũ p̃cio
se. in tabnaclm̃ domini cõstruendum dño offerunt̃.
et puella gentilis secatis unguib; et tonsis crinib; in
ɔiugiũ israelite asciscit̃. P̃sone g̃. x̃. q̃ electri. cõuẽta-
tis ex auro deitatis et argento humanitatis n̄re. q̃dq̃ do
q; qd̃ humane naẽ est. attribuit̃. q̃nq; qd̃ diuine.
et qd̃ humane ɔuenit: diuine attribuit̃. et h̃ ɔũso.
D̃r enim d̃s passus. et qd̃ hõ creauit stellas. et qd̃ eternus
est. et h̃ ideo: ne p̃pt̃ diuersitatẽ naturarũ in uno sub-
iecto et ypostasi unitatẽ intelligat̃ pluralitas. p̃r
dio siue solutio subiectorum. Omnis aũ sp̃e q̃ soluit

ihm̃ ut nestorius, ~~[illegible]~~. ex deo
n̄ est. s; ex diabolo. Illud dicit et pl̃ significat sic̃
iohes testat̃ in p̃ma ep̃la. ca. x. Verũp̃tm̃ ubiq; at-
tendendum: quid de q̃. et p̃pt̃ quid dicat̃ in omnib;
p̃dictis. sic et in h̃ exemplo uideri potest. V. x̃. de se ait.
potestatẽ habeo ponendi animã meã. et c. Cũ p̃ius
quã animã assumpsit ũbum: nunquã eam deposuit.
sic nec corp̃. S; potestas ponendi aĩam: p̃sone x̃.
sc̃dm diuinitatem ɔuenit. depositio ũ ipius anime.
l' sumptio: p̃p̃e ipi anime ɔuenit. quia dissolutio
o corpis et anime: p̃mo loco. et ut p̃mo subiecto.
ɔuenit corpi et anime. Sc̃do et ut sc̃do subiecto:
hoĩ. Silr̃ d̃r qd̃ d̃s creauit hominem ad ymaginẽ suã.
Vñ ymago dĩ ut p̃mũ subiectum et p̃ncipale d̃r. aĩa
p̃pt̃ rationem que illi in est p̃mo loco. hõ ut sc̃darium.
Silr̃ masculm̃ et feminã creauit. et c. Vñ discretio sex̃ p̃-
p̃e corpi ɔuenit. sc̃dario hoĩ. hõ uo interior sine discre-
tione sex̃ attendit̃. De quo ap̃ls. Induite nouũ ho-
minem. et c. Silr̃ d̃r qd̃ diues euuglic̃ sepult̃ est ĩ
inferno p̃pt̃ animã. Sic h̃ d̃r sic et p̃ph̃eton p̃pt̃ cor-
pus. Silr̃ d̃r qd̃ panis qui frangit̃ in altari est cõ-
municato corpis x̃. i. q̃ p̃p̃e frangit̃ in sp̃e panis
siue in sacramento. n̄ in re sacramenti. Corp̃ enim x̃ in-
tegrũ manet ut ait aug̃. D̃r tñ hic panis frangi
et atteri dentib;. et uideri oclis corporis p̃p̃ speciem. et
ut diriget̃ tortuositas berengarii. et huiusmodi alio-
rũ in h̃ sacramento errantiũ. Sic aũ id qd̃ d̃r p̃ acciden-
s [aliu] n̄ excludit. qd̃ p̃ se d̃r de aliquo. n̄ ɔũso: ita n̄ p̃mũ
subiectũ sc̃dm n̄ eɔũso. Qd̃ p̃ se d̃r n̄ excludit. Vt cum
infertur. sol' d̃s remittit peccata. n̄ g̃ sacerd̃s n̄ ɔuenit:
quia quorum remiseritis peccata. re. ei. Et q̃nq; solus sr̃-
tium. et c. Vtrq; d̃s remittit auctoritate hõ mini-
sterio. Similr̃ cũ d̃r d̃s est iustus. p̃ bonus. similr̃ hõ
iste. et huiusmodi. Si de deo p̃dicat̃ diuinã substantiam. quia
nullũ nomẽ de illo p̃dicat formã. de homine accidens
p̃dicant. Similr̃ n̄ p̃mũ subiectũ excludit sc̃dm n̄
eɔũso. Vt cum infertur sol' hõ est passus. n̄ g̃ d̃s. n̄ ɔuenit.
qr et d̃s passus. et hõ eternus p̃pt̃ p̃sonam ĩ q̃ unite sũt
diuina et hũa naturã. Silr̃ distinguendũ id finem
ad finẽ et finẽ p̃ se. l' p̃pt̃ se. Vñ aug̃ de doctrina xp̃iana.

xiue et alie uoces suos hnt fines. q tn omes ad unum
finem referunt. ut uelle sedere. et uelle sede intendentes
ad uelle uidere consentiunt. Similiter manducare ut euangeli
zem euangelizare ut regnum habeam. Unde dicit aug.
Ne constituas duos fines in opere tuo. s. ut quis l. opus pro tem
poralibus. propter se et propter eterna. sed ut ea habeas propter eterna. Ne
enim regnum eternum cum aliquo temporali est appetendum.
sed temporale cum illo. non s. sit ad illud. Temporalia enim
non propter se sunt appetenda. Non enim hic subsistendum.
sed ad aliud. ut s. habeant propter illa fine omnis consummationis
in quo subsistendum. Similiter prohibemur ne iusticiam no
stram faciamus coram omnibus. Et tamen luceant opera nostra coram
ho. et c. Sed ne faciamus coram ho. s. propter homines ut uidea
mur ab eis. ut ibi subsistatis. aliqd non facturi que faci
tis tunc. et ad litteram in abscondito facere bonum est. exem
plo nicholai timentis ne si palam surrepet superbia. Cum
uo non timet nec fauor humanus captatur. tunc luceant opera
nostra co. ho. i. ea faciatis coram ipsis ut et ipsi nos in hu
iusmodi imitentur. et nobis cum glorificent quo fruantur.
Cum ergo manducandum sit ut euangelizemus non ergo. queritur
si prebenda uel dignitas ecclesiastica hic fecit uno canonicu
ris sicut non est contendum ad consequentiam. a preleato possit uendi
ut habeatur pecunia. ut ea redimantur libertas ecclesie. redimantur
captiui. l. si missa dicitur. instituitur propter oblatione. ut oblatione
pascantur et alantur pauperes et leprosi. Hec dubitatione hnt.
Verum tamen non sunt facienda mala ut bona ueniant.
Sed obicitur. Nonne predicandum est propter fabricam ecclesie propter refectio
nem pauperum. Sed cum non predicatur. eo fine predicatur ut ipsi
refectione pauperum. et sic uitam eternam mereantur. Non est autem
predicandum simpliciter ut fabricetur ecclesia. ita ut finis hic
ponatur. Semper procedendum ut subalternatur i fine finium. Non
constituas ergo duos fines in opere tuo bono. sed semper unum
sub alio et propter alium ponatur. sic genus subalternum sub genere
generalissimo. Secundum modum uero. et aliquem quod dicitur ab apostolo. Man
ducamus ut euangelizemus. euangelizamus. ut uitam eternam
habeamus. uerum eadem ratione debeat dici. Disputamus. le
gimus. discimus. et c. Quod uidetur ex eo quod ait apostolus.
Omnia in gloriam et laudem dei facite et opera naturae retu
lit apostolus. ad gloriam quia ad manducationem suam. Pa
tet autem quod discimus in hac septem maxime. non euangeli

zemus et c. Alioquin erit nobis peccatum et ordo mortis in
morte. Quod discamus in artibus liberalibus propter predictum finem alia
ratione uidetur. quia quidam dicta. s. eo quod sciencie et artes liberales sub
sellia. sunt clauis et ancilla theologie. Sed quid iuuant sub
sellia nisi ut illis sedeatur. Quod clauis nisi ea aperiatur. quid ancilla nisi
domine ministret. Periculose ergo uidentur doceri nisi propter predictum
finem doceantur. Verum aliter est de artibus mecanicis quarum opera
naturaliter exercentur. Fodit enim in uinea et arat naturaliter ut
habeat homo unde sustentetur et pascatur. Cum autem non
possimus euangelizare ut manducemus. euangelizabimus
ne ut alii manducent. Et celebratur missa non colligatur pec
cunia quod pauperes reficiantur. Si dicatur prebenda pro pecunia non
expendatur ipsa causa et pauctione simonia est. Similiter si sine
pactione quia ne simonia reprobatur. Similiter simulata pro pecu
nia colligenda ad reficiendum pauperes cum pactione statuatur rep
batur. Si sine pactione quando approbatur et non dato prebende
sic dare. Maior hic uidetur simonia quia hic tantum spirituale. s. mis
sa datur. i. et spirituale et temporale pro quo aliquid uidetur pos
se dari pecunia. Sed dicet quis potius soluens ad honorem dei
ad ordinem quod euangelizamus non ut pauperes manducent. sed
potius non offeretur uitam eternam habent et ad hic inueniens per re
fectionem pauperum qui eis ministrent. Vel cum unus accipio
non prima l. aliquod spirituale illud accipio sed pereicio meo.
l. in memoriam deuotionis excitande pro illo. Dicas ergo iudi
cat finem esse cum homini. cum cognationum opum intentionum.
quas omnes ad unum finem uult referri. Unde sic luceant opera
nostra bona. ut glorificent. pa. u. et c. Ie. ad galathas. xi.
Manifesta sunt opera carnis et c. fructus autem spiritus et
caritas gaudium pax et c. Ergo uirtutibus fruendum. non. sed
ab effectu solo deo. Et aug. sola duitate fruendum. Sunt
quidem propter se uirtutibus propter illam. Licet autem inueniatur quod
uirtutes propter se petende sint. intelliguntur excludi temporalia. tantum
. i. non propter temporalia simpliciter tantum non propter se sed aliud Sicut enim uirtu
tem propter tantum se habeam iam quasi uirtutem reicerim. Ie. ad
philemonem. Itaque fruar te in domino. non ergo solo deo. fru. Sed
pro hanc uocem in domino finis ad finem deficitur. Sed erit aut
simpliciter fruar. Ie. michi odisti eorum eorum quod fecisti. ergo omnia
debemus diligere quia deus ea diligit. Et amen magis in
minus dei. Verumtamen omnia debemus diligere sub deo. et propter deum.
per quod inuisibilia et uisibilia eius cognoscimus. Ie. aug. Non tantum.

ma uia q eunds est ad deum. Quod licet sic unum. li[n]g
tam h' intenditur per simplicem dicitur discipulus. et
tamen h' ... Ego enim sum via et uita et ueritas. una
enim seruus et me seruus. Ego eum sum via ueritas et uita. una
est uia generalis. et mansiones multe iter preclare. Vnde uias
tuas do. de. m. et c. Ite. uolite solliciti esse. quid man. et c.
Et apostolus. Vnde quisque prius suum manducet. Sed prudentia
equalium et finis. ad finem. vel sibi sine concedit. Vnde leua
eius sub capite meo et c. Ite. infirmitas h' non est ad mor
tem. non est causa vel finis ad mortem finalem lazari. sed ad
manifestandum gloriam dei in illo per eius resurrectionem.
Similiter lex subintrauit per eam ut domarentur iudeorum sup
bia per eam. Per occasionem tamen alius finis secutus est quia subintrauit
ut per occasionem habundaret delictum. Sic ergo finis quandoque
sequitur finem ad quem quandoque non sequitur sed alius per occasionem.
ut persequitur propheta. Ut ueniat super uos sanguis iustus et c.
Et h' autem factum est ut adimpleretur scriptura. IIII Quandoque peruersa
deceptio ex uaria appellatione dictionis. non cum dicitur omnis homo
erit comprehenduntur presentes tamen et futuri. cum dico omnis homo re
surget in die iudicii comprehenduntur omnes qui fuerunt et
erunt. Similiter. ego sum unus et non homo quod tamen erit. Vnde sci
unt gentes quoniam homines sunt. Et iezechiel homo. homo. Ponitur
enim quandoque ut nota sit conditionis. quandoque ut terrenitatis. fragili
tatis et prauitatis ad peccandum. ut supra. Similiter h' nomen mulier
quandoque ponitur in ratione mollitiei et facture. Vnde mulier ua
do mulierem tractare. non surrexit maior. io. ba. Quandoque uo
cat sexum. Vnde factus est ex muliere natus sub lege et c. Ite. apostolus
gratia et pax sit uobis a deo et c. Sed tunc pax gratia. Vnde
restringitur h' nomen gratia ad remissionem peccatorum appellandam.
Ite in euangelio h' factum est ut adimpleretur quod scriptum
est de me in lege psalmis et prophetis. Sed lex h' restringitur ad
(respice) pentateucum. Ite cum audiret ihesus quod archelaus regna
ret in iudea secessit in galileam que et ipsa pars est
iudee terre. scilicet palestine. Sed restringitur h' nomen iudea quandoque
ad appellandum tamen certam duarum tribuum. Ite origenes. Ioseph
uidens eam in utero habentem licet iustus suspicabatur adulterium.
Sed augustinus non suspicabatur quidem et tamen noluit eam traducere
sed reuerentiam humilians se coram tanta uirgine cum se
cohabitare indignum iudicauit. Sed nota quia quedam suspi
cio est magna et uehemens ex euidentibus. scilicet coniecturis. quedam leuis
nulla. ut nulla signa et hanc forte non reuinceret. augustinus.

Ite in primo creauit deus celum et terram. Sed celum factum est in secundo die
Vnde tamen comprehenditur celum in primo firmamentum. uel quod dicitur celum
celi. in secundo die creatur. Ite ubi misit deus in iacob et cecidit
in israel. Sed nunc israel et iacob idem. Vnde tamen hic restri
gunt nomina. ut h' preceptum scilicet de eligendo rege misit deus
gentes nota. ut scilicet de iuda eligeretur. et tamen cecidit in israel.
ad duas tribus. ut scilicet de iuda eligeretur. et tamen cecidit in israel.
quia neglectum a x tribubus reddentibus sed elegerunt roboam
filium salomonis. Similiter legimus filios iacob et ioseph. Sed
idem erant quia qui de ioseph. et de iacob descendunt. Vnde tamen
per iacob. h' tribus per ioseph a quo effraim et manasse. x
tribus. Ite ne dicatis patrem habemus abraham. Vnde enim pater iustus qui
incolis est. Vnde tamen h' tollit reuerentiam patribus natura esse exhi
bendam. sed auctoritatem patris et seruitutem soli deo insinuat esse
attribuendam. Ite loquar propositiones ab initio. Sed ante ne
ab initio mundi. scilicet ab initio ueteris testamenti. Vnde tamen ante h'
comparationis restringitur h'. circa aliquod initium. Ite si linguis
hominum loquar et angelorum. caritatem autem non habeam nichil sum.
nichil respectu habentis caritatem. et restringitur h' nomen aliquid.
Ite qui putat se aliquid esse cum nichil sit. nichil scilicet grande non gratia
tamen uel bonum. Ite apostolus. non sumus sufficientes aliquid cogi
tare ex nobis. aliquid scilicet grande et meritorium quod tamen ex gra
tia. Ite amos non sum propheta. Vnde non quidem dicitur ab usu prophetandi et si
non ab officio. Tunc enim spiritum propheticum non habuit quia spiritus sanctus
non semper non se ... cor prophetarum. Vnde ut dicit augustinus quia
ita humiliauit se dicens. non sum propheta. statim recepit spiritum
propheticum. Ite non credideritis quia ego sum moriemini in peccato uestro.
Sed tunc credidimus quod ille erat. Vnde non restringitur quia scilicet immu
tabilis sum. uel quod ego sum. et si propter referatur ad principium
principium. Ite gratia sit uobis a deo et patre domino nostro ihesu christo. Sed
tunc christus est pater noster. Et tota trinitas. Vnde ... restringitur pater ad
tunc christus est pater noster. Ite etiam
tertia persona est quodammodo appropriatur h' nomen appellandi. Ite etiam
de innumeris iniquitas quasi non ... si quid
gratia incendium super adultis magis sunt puniendi. Sed
sciens uoluntatem domini et c. Sed notitia siue ignorantia
h' restringitur etiam ignorantia et supina eorum qui
noscere potuerunt si noluerunt. Ite ueniam ad uos in uirga
an in caritate. Sed tunc flagellum patris scilicet ex caritate.
Vnde autem h' restringitur etiam prima uia spiritus mansuetudinis. Ite
nota quod dictio quandoque restringitur ex adiuncto quandoque ex
accidente et relatione. Ex adiuncto ut deus genuit

dnm. g. sedm. l. altur dni. in prima restrigit. h ii ds eca p
sona. Et est sensus. Pater genuit filium. Ie de x legit qd
ds erat i illo. qd i siuu sic de tota trinitate. tm h ii ds
ut testatur beda restringit tm eca patre. Unde z x ait.
Et pater i me z ego in patre. q auctoritate. s. bede ofirmat
sca nestorianus. Ie. pater est sapiens sapia sua z filius est
sapia patris et genita g. et e. S; restringit h nom. sapia
i ipa eca sapiam ingenitam ex adiuncto. Ie. peccantem
publice et coram oib; argue. Ex. si peccaverit in te fr
t. corripe eum int te et ipm solum. S; restringit hoc dic
tio pecans ad coniunctum. l. confessium. ul publice peccante.
Unde et sic p. expom. Peccante publice publice argue.
Ie. omnes declinaverunt z e. Ex. Audieris tui n declinavi.
S; omnes restringit eca obstinatos et mag. illa p(er) illa me
diente. Ie. alii credunt quia mali. alii q2 boni. nemo
ni credidit meum p meum videor. Nemo intelligit de ill.
qui mag piti erant publice ofiti qd mali qm qd boni.
Ie. expidauunt b n erat ei. intellige legitimi q2 p regali
lib; Antonomasice ponit in loco h n. amor sic. h n. apls
p paulo. iudea p regno duaru tribum. pphia p ctl ap nos. p ita
ia ap hebreos. Ie. alieni insurrexerunt adusum me. h tm fo
nit de zipheis de quorum gene erant dd. S; alieni morbus
n gene. Ie. querite dnm. et vivet anima ura. S; n ne
mali vivunt z h prosperant et florent. Unde tm boni vivunt vita
gre. vivet vita gle. vita malorum n est vita. Ie. facite
elemosina et ecce oia munda sunt vob. S; n ne infideles
et raptores elemosinas faciunt. Unde n fit elemosina gena
lr p(ri)mo attendes e deum aliis. Primo odiens mala. deinde
sectans bona et iusticiam. iux illud. Iniquitatem odio ha
bui z a. l. a. t. d. Ie. un d. una fide unum bap. una pma.
cave heresim. intellige sollepnis que n iteratur ne vilescat.
sic et baptisma itera. Aliarum pmarum is d nnnum tinna
tur. s quociens peccavimus tociens nos remedio penite
tie dic posse relevari. Unde n dico e septies et c. Apls z
nunquam ong(r)egorum erum n diffiniunt. Ie. n intres iudicium cu
sui. t. dne. s. in iudicium strictum quo ul de pena remit
tas. ut s. sedm ocdignitate culpe ponas penam. Ie. re
nmee ut ut re. pulsum. ha z a. n. e. qui d refrigerer
n ero. S; n ne malierunt. Unde n e malorum n est ee. Ie. fla
gellum n appropinquabit tabnaclm. t. Ex. x puss est obppla
flagella sputa. et hmodi. Unum flagellum n. a. t. t. i. tuo
p resurrectionem. Ul restringat n. s. flagellum correptionis
q2 ul in eo corrigend. nuqm appropinquat tabnaclo
cuius z si flagellum penalitatis u penitentiale. Ie. emundabor a delicto
maximo. Restringit eca monstrum linguae. et si alia
multa vicia sunt max. Ie. iohes. qui natus est ex do
n fac peccatum. Intellige mortale quo amittatur caritas.
ul restringatur ubi n fuerit ex amore. Si dixerimus quia
peccatum n hmc nos ipos se. Ie. sedm matheum d curavit
paraliticum in civitate sua. Sedm mar. in capharnaum.
S i in civitate sua videtur g. q2 in nazaret h z tota
galilea patria dni est. Unde z caphar civitas ei est. l q2
capharnaum metropolis est galilee. dr h d fecisse in ci
vitate sua. Suffraganei enim metropolim civitatem suam appellat.
sic parisienses. t. alii fideles ecclesiam suam vocant ro
manam ecclesiam. Ie. quicquid pecieritis patrem in noie meo fiet. u.
Ex. apls p amovendo stimulo carnis petiit n est exau
ditus. S; intelligitur antonomasice quicquid necessarium nec
cessarium ad salutem pie et pseveranter. expetieritis potentes
fiet vob. Ie. tunc intravit in cor eius sathanas. ut sunt. s a
ntonomasice et amplius. Sicut die pentecoste datus est sps
scs aplis apls. s. z antonomasice. Ie. ordinatione tua
p. d. q. o. s. t. s in ifrio qui ofitebitur t. S; s ivit i. ac
cipitur p antonomasice s iuxta. s. ex amore. Oia tm ei
s iuiit. i. obedivit. q2 et ex pco dicit bonum i inferno. S;
n erit ofessio laudis eius. z si obediencie iuvante.
Ie. qd timuit impius veniet sup eum. Ex. spes impiorum
pibit. Impius enim n timet dnm n hoiem reveretur. S; impi:
qui n credit mala et penas futuras. Dixit enim i corde
suo n. re. Et est impius qui credit malos puniendos s.
z qd tal timuit veniet sup eum. Ie. pdes omnes qui
loquntur mendacium. Ex. odio hes omnes opantes in. Minus
est aut odio hre q pdere. S; mendacium h restring
t eca mendacium hereticum qd abhominabile. Ie. aug. e
Inflictum est homini p pena ut n posset n peccare. q2
q nolo h ago. Ex. ioto. h p peccare si voluerit. z pn
S; restringit h peccare eca peccare mortaliter. Ie. n peccare
n est speciosa laus. laus in ore peccatoris. Quia
re g omnia invitantur ad laudem. ibi. benedicite omnia
opa do. d. S; laus restringit et amplificat. Item.

custodivit legem ... sp. iii. s. et i. cor. xiii. nisi quod legem moisaici
sive legem evangelii. Sed lex hic restringitur circa legem dilectionis et lau
dis. Unde in secula seculorum laudabunt te. Item nescimus quid oremus sicut
oportet quod intellige ... secundum. quia certi quod oramus non
habemus notitiam. Item aug. non sunt boni qui malos sustinere non
possunt. Ex. iohannes angelo ephesi. Scio opera tua et pati
entiam tuam et quia non potes sustinere malos. Sed patientia remissi
onis et compiendo et est passiva intrans in sustinendo in iuria illa
tas. Item metaphorica multisque modis et c. Ex. semel locutus
est deus. Unde quod est specialis illa locutione que est genera
tio. qua semel genuit filium. Item deus est unus quia infusus est
rei. gratia et spiritus sancti. Quoniam ergo fugatur ab aliquo. vel clausus non est in isto.
Illo est quidem in malis esse privilegiato. scilicet per gratiam et super eminentia.
Item si aliquis indiget sapientia. postulet illam a deo et dabitur ei
affluenter. Ergo paulus petivit et c. Nec quia si quis postulet sa
pientiam necessariam ad salutem et pie et c. dabitur ei. Item omnis
creatura ingemiscit et parturit usque ad huc. Sed mali non ingemiscunt
pro peccatis aliorum. intellige creaturam restrictam circa homines
bonos. Item iudic. xvii. Quoniam ergo sum non confederatus domino meo regi
et esset ei consilium et caput eius amputaverit. Sed dominum et regem a
ntonomasice intellexit deum. non olofernem. Item martha martha
sollicita es et turbaris erga plurima. Porro unum est necessarium. Ex. dedit ei potes
tatem eque opus. ergo sunt plura necessaria. Sed omnia sunt ad illud unum de quo
dicit. Unam petii a domino et c. circa quod unum restringitur hic non unum.
Similiter hic nomen virgo et hic nomen clerici quoque restringitur.
Clerici circa eos qui non sunt constituti in aliquo apice digni
tatis ecclesiastice. vel qui non gaudent prerogativa religionis. Unde
nec monachi dicuntur clerici. cum tamen dicatur monachatum
precedere. Similiter in omnibus sanctis confessores dicuntur et martires. Unde non
habemus hic festum confessoris confessoris dicimus restringitur. tamen circa eos qui
coronati sunt a domino non per martirium sed per solam confessionem
nominis eius. Similiter hic ordo canonice epistole circa epistolas apostolorum re
stringitur. Item letatus est egiptus in profectione eorum. Ex. unus ex eis non
remansit. Sed restringitur unus ex eis circa eos qui profecti sunt
ebreos usque ad mare. Item in propria venit et sui eum non receperunt.
quod falsum quia aliqui scilicet apostoli et alii. Sed sui restringitur circa iudeos
et multos. Praeterea eum receperunt. Item diligite inimicos
vestros. ergo et demones. Ex. qui diligit deum odit malum. id est
diabolum. Restringitur ergo hic hostis. inimicos circa homines qui pos
sunt esse amici. qui caritate iterum debent diligi. quod non

diabolus. est natura diligitur a nobis. id est placet nobis quod deus eam
fecit. Item aug. vicia actus sunt non res. Ex. deus non est actor rerum
quibus homines mali fiunt. et res ne illi qui dicunt bonum ma
lum. quod hic scilicet malum neutraliter est accipiendum. Sed quoque
restringitur. hic hic res. quandoque ampliatur. Unde hic secundum quod dicitur quia iste
dampnatur pro aliquo quia pro peccato et qui loquitur de chimera loquitur de a
liquo re. Unde verum autem non est actus sed privatio tamen. hic large accipia
tur hic non dicitur actus malicia actionis quia eam privat debito
fine. Similiter enim dicitur quando non cognovi litteram in cibo. i. p. d.
Sepe enim plura bona nimium nobis obsunt et vitiorum occasionem.
Unde factus vestis. pulcre tegitur quia fibra formam. Sed litterata. id est restrin
gitur circa litteram occidentem. qui litterata non littera dicitur ypo frequentia
operum que percipiebat que nemo implere unquam potuit. vel circa lit
teram et prudentiam inflare. Similiter quoque non cognovi negotiatio
nem et c. restringitur. hic circa negotiationem cui adiuncta sunt menda
cium et dolus. Item deus est omnipotens. aug. Non quia omnia posset.
sed quia omnia que vult potest. Sed omnia. id est large accipitur. non et quia non sunt
comprehendit scilicet peccata et vicia que non potest deus. Item deus potest facere omnia.
ergo potest ambulare et huiusmodi. Non concluditur sic ex prima. scilicet s.
ergo potest facere aliquem vel aliquid ambulare. Potest ergo facere am
bulare in alio. Item anna tristis sedebat et non sumebat cibum.
Ex. sequitur autem postquam comedit. Sumebat quidem cibum sed non
hilariter sumebat. Item apostolus qui loquitur deo non hominibus loquitur.
Sed restringitur lingua circa linguam incognitam. Item apostolus
sciencia destruetur. Ex. quidem est quod nescientem qui scientem omnia scie
tur. Sed scientia illa que est. scilicet per speculum et in enigmate destruc
tur et succedet ei visio. Tunc enim cognoscam et c.
Nunquam autem ampliatur significatio distinctionum ut patet
ac. lxxiii. In alia lingua loqui volo deus. Lingua id est ap
pellatur illa. Item apostolus. Non ex operibus iusticie salui facti sumus.
Ex. iacobus. Ex operibus huius iustificatur homo. et ex operibus consum
matur. Sed apostolus large vocat opera. scilicet opera precedentia infu
sionem gratie. Iacobus stricte. scilicet comitantia quibus amplius iu
stificatur homo. Fides enim sine operibus mortua est. quia nec fides sine
operibus. nec opera sine fide valent. Item accubuit deus in domo
simonis leprosi. scilicet qui fuit leprosus. ne ergo lege contra videtur. Si
militer dicitur quod abigail uxor nabal hic dicitur intellige que fuit
uxor. Similiter aaron fuit forma christi. turne christi intellige.
vel christi. secundum humanitatem quia quam ab eterno fuit. Similiter de di
ctione loquitur deus. Non inveni tantam fidem in israel intellige

signum sancte bonum et malum propter id quod presenti tempore. Similiter dicitur

in istis tunc presenti quam venit in carnem. Unde nec ait non in
veni sed non inveni. vel non inveni tantam fidem in israel. et nec
est presenti. alio. s. ab eis qui mecum sunt. Sed in hoc dicitur quod
nullus est in hac domo quod nullus alius a presentibus. Item
orare pro inimicis nostris. s. futuris amicis. Similiter vocavit loth
generos suos intelligere futuros generos. Similiter dicitur. ve
nit autem ihesus et discipuli eius ad nuptias. s. futuri discipu
li. Item sinite ea crescere usque ad messem. ne colligentes zi
zania eradicetis simul et triticum. s. futurum triticum. de zizanio.
Ideo enim sustinendi sunt mali ut de malis et zizanio fi
ant boni. Subtilior autem consideratio theologica consistit in
recta intelligentia dicendorum que attestante hylario assumen
da est potius ex causis dicendi. quam ex intelligentia verborum
dictorum. Sermo enim subiectus rei et non res sermoni. Unde potius mens
et intentio vel causa subiecta dicentis. in condendo canone et in
aliis attendenda est: quam superficies verborum. cui adherentes
calumpniari aucupari. venari syllabas verborum magis stu
diatores. et pusille rei. quod sillabis dediti. malunt quam virtu
tem que sub his latet cognoscere. Unde quidam simpliciores au
dientes hylarium dixisse unica sublimitate genuisse nasci
bilitatem predicant persistentiam esse presentem. Audientes alii christum in
passione non sensisse lesionem quemadmodum non aerem si gladio
transverberatur: minus catholice sentiunt de humanita
te christi in qua defectus nostros sustinuit. Sed hylarius hoc dixit
diligens tortuositatem lignorum. Unde et in hiis et consimilibus
dictorum intelligentia assumenda est: ex causa dicendi potius
quam ex positione predicati ad subiectum. et superficie verborum.
cui etiam adherentium alius legis peritus et grammaticus magis atten
dens causam dicendi et mentem dicentis anelat. Similiter
quidem et sic intelligendo quod dicitur homini qui monachum
sequitur. quem ad ostium attinet. Luca. ix. [illegible] ad di
visa retroqui [illegible]. Unde et eam sequens sepe mentem acto
ris non cognoscit: sed perdit et errat. Qui vero mentem scriben
tis attendit apte est videre. Unum. Attendenda vero sunt
octo in causis dicendi. s. exteriora et interiora illius de quo
fit sermo. vel loquentis diversi status. diverse intentionis. diversi
respectus exteriora et interiora: ut ubi causa. Dixit dominus abrahe.
egredere de terra et de cognatione tua. cum esset in carran. Et secundum
simonem stephani in actibus apostolorum. iam egressus fuerat de terra

sua corpore et non mente. Unde hic sumenda est intelligentia
ex causa dicendi. Deus enim hic dicens interiorem egressum
voluit intelligi. s. mentalem. Item marcus matheus antequam gallus
cantet ter me negabis. quod secundum eas est superficiem verborum. Unde
marcus hoc determinans ait. antequam gallus bis vocem dederit ter me ne.
Idem tamen timor te invadet antequam semel cantet quod suffi
ciet. sufficiens erit causa ad trinam negationem faciendam.
Negavit ergo ter quam primo sufficientem causam trine negationis
habuit. Similiter christo dicitur quod legatum est psalterium ante tres dies. quod
sciam ultimum incepto lege parvulum dicere soluisse. Item respexit
dominus petrum et flevit amare. Contra dicitur erat in domo [illegible]
et petrus foris in atrio. Sed respexit oculo interiori oculo mentis
non oculo exteriori. Item quicumque in christo baptizati estis christum indu
tis. Et ipse sese disciplinae effugiet fictum. Item animalis
homo non percipit ea que dei sunt. Sed induunt christum quidam per sacramentum
tantum consolatione ut boni. alii per sacramentorum tantum perceptio
nem. et ita exterius ut mali. qui simul sunt cum bonis
indiscrete. Item petrus in cenaculo cecidit in extasi hoc est in
alienatione mentis videns discum plenum reptilibus et immun
dis animalibus. iiii. initiis de celo appensum. Unde non dici
tur in alienatione mentis exteriorem. qua extra intellectum
et sensum humanum ponitur. sed in alienatione mentis in
teriorem. i. visione quadam mentalem. ad quam raptus celestia et
divinam voluntatem contemplabatur. Item deleantur de libro vi
ventium. Et non potest deus velle quod voluit et c. Sed deleri dicuntur
secundum exterius et humanum iudicium. s. interius et divi
num non deleri possunt qui scripti sunt in eo. non scribi quod non sunt
scripti in eo. Item Iohannes non necesse habetis ut quisquam vos do
ceat. Unctio enim docebit vos de omnibus. Quomodo ergo eos docu
it per epistolas suas: Sed non egeret ut aliquis a spiritu. s. interius doce
at vos et si exterius egeatis strepitu et verbis magistrorum.
Item non dabis sanctum tuum videre corruptionem. Et usque in pulverem mortis de
duxisti me. Unde non in pulverem exteriorem sed interiorem. quod noto in
deorum usque in pulverem ductus est. et sic non actu. Item non veni
vocare iustos sed peccatores. Et tunc vocavit iohannem iustum. similiter na
thanael. et forte alios. Sed non. ve. vo. iustos. quasi. s. se reputantes
iustos qui exteriorem iustitiam appetunt magis quam interiorem.
Item confiteor tibi domine qui abscondisti hec a sapientibus et revelasti ea parvulis. Sed tunc
sapientes erant quibus celidunt et quibus revelata sunt. Ita

interiore scilicet non exteriore et sensuali. De qua apostolus per adam sancti et c.
Item opus vita mee et c. Ex. Omnes peccaverunt et egent gratia et gloria
dei. Sed non est opus vite mee. Quantum ad effectum et efficaciam
vel vita secundum suam opinionem. Item Moyses clamavit ad dominum. Si
nihil legitur respondit accepit a spiritu sancto et c. Quod cum non legitur eum
interpellasse. sed tacite clamavit voce interiore non exteriore. Se
cundum diversos status sic etiam stat meritum. Et enim. Sic. ex. c. quod
in conscientia. Et c. statuit ea in eternum et in seculum seculi. Ex. celum
et terra transibunt. Sed attende diversos status. et diversa tempora et concor
dabis scripturas. Transibunt secundum qualitatem non autem secundum natur
am. Item solus deus est in quem peccatum cadere non potest. Cetera enim
sunt liberi arbitrii in utramque partem flecti possunt. Ergo et
angeli et anime iustorum peccare possunt. Sed potuerunt in
illo statu non possunt in isto. Possunt de natura non possunt de
gratia. que confirmat eos. Sic dicitur quod catulus potest videre et quod non
potest videre. Item clausa est ianua. Et confortabit seras portarum
tuarum et c. Aliquid ergo in beatitudine erit sollicitudo exte
rior custodum civitatis ierusalem. Sed hec potius securitatem qui
escentium in ea notatur quam sollicitudinem. Et ideo ianua in
uno tempore dicitur clausa et non in alio quia tunc non transibit per eam
belial vel immundus. Item in epistola ca. Omnis qui peccat non cogno
vit nec vidit eum. Sed non vidit visione que erit in patria scilicet
fruitionis et sic visione fidei enigmatica. Item nos sumus
in quos fines seculorum devenerunt. Aliquid in nobis finietur mundus. Non fuit
est in preclaro statu nostro sed in totali scilicet in sexta etate in qua
sumus. Item sinite ea crescere usque ad messem. Ex. apostolus. Aufer
inquit malum de medio vestri. Sed malum vocat manifeste pec
cantes. zizania occulte peccantes. Zizanium etiam simile est tritico
in herba. et cum ventum est ad messem. tunc discernitur ab eo. Item levi
decimatus est in lumbis abrahe offerentis decimas melchise
dech. Aliquid eadem ratione et christus quia seminaliter erat in lumbis a
brahe. Non enim ita esset minor benedicente ut abraham.
Aliter enim levi fuit in lumbis abrahe seminaliter et aliter christus.
Ille enim per carnalem concupiscentiam et formam generatus est et
descendit a lumbis abrahe: iste vero non. sed sola operatione spiritus
sancti. Item ad romanos. Iusticia dei revelatur ex fide in fidem. Augustinus.
Ex fide veteris et in fidem novi. Et ex fide predicatorum in fidem au
dientium. Aliquid ideo alia fides istorum et illorum. Ex. Et qui
preibant et qui sequebantur clamabant osanna et c. Sed alia dicitur fides propter aliud
statum. quia aliquis modo illi et isti implicite credebant. illi explici
te.

Similiter predicatores explicite credunt quam audientes. illorum
non eadem est fides. Quia cum predicatoribus attribuitur quod ab illis
ad hos derivatur. Item Non vidit saul samuel usque diem mortis
sue. Ex. Post hec legitur prophetasse coram eo. Sed non vidit eum in regi
o habitu quo se spoliaverat. Item Quos videbitis egiptios presentes in eternum
id est numquam quia non persequentur vos. Per ea enim viderunt eos submersos
et mortuos. Secundum diversam intentionem: ut christus filio suo
non pepercit deus sed pro nobis omnibus tradidit illum. Sed et iudas tradidit et iudei.
Aliquid ergo conveniunt hii in traditione. Absit. Pater enim
ob aliam intentionem. et illi ob aliam eum tradiderunt. Pater enim mor
ti exposuit: ut dispensationem vite sue de redimendo
humano genere impleret. Iudas eum tradidit zelo ava
ricie cupiditatis. iudei zelo invidie et crudelitatis. Item legitur
non sancti maledixisse et anathematizasse. ut de . le . de . lib. in
Et pecunia tua sit tecum in perditionem. Sic et multi utique in hoc con
venire videntur. Ex. Maledici regnum dei non possidebunt. Sed sancti
maledixerunt et imprecati sunt zelo et intuitu divine iustitie.
mali vero libidine vindicte et pene. Item apostolus ad corinthios. Qui
dignius sumentes corpus christi non cenandum vel post cenam.
Ex. dominus post cenam dedit corpus suum discipulis. Sed ob ali
am intentionem. scilicet ut institueret novum testamentum post vetus. Ideo
in ministro magis decet ieiunium sumere corpus christi quam pastum
propter reverentiam tanti sacramenti quod consideravit apostolus. Item
non delectatur deus cruciatibus nostris. Ex. Gregorius. Quantum delectatur
quis sibi in peccando placet deo ut tantum amaricetur
et cruciet in penitendo. Sed non delectatur deus cruciatibus nostris
simpliciter et eo fine quo mali. sed cum adiectione cari
tatis. Pone enim quod subsit caritas. dico etiam tali cruciatu
delectari. per quem celerior fit purgatio eius et omnis cruciatus
et pena ab eo sit. Item Inimici mei querunt animam meam. Ex. Non est qui requirat animam meam.
Sed inimici querunt ad maledictionem et persecutionem.
non autem ad benedictionem et consolationem et reverentiam. Item
canonica epistola. Qui non credit christum in mundum per carnem
venisse ex deo est. Quod qui non credit antichristus est. Sed aliquis
credit hoc quod ergo et c. Verum credendo hoc aliam habuit intenti
onem. scilicet credendo scilicet hoc eum in incarnatione filii eius
patris et ita male sensit de deitate christi. Item canonica
epistola. Si non reprehendit te cor tuum quicquid postulaveris im
petrabis. Sed filii zebedei petierunt ut sederent et c.
Unum eorum peticio et intentio ex ambitione processit.

Illud. Si quid petieritis quasi cum perseverantia et pie erad. talis dabitur vobis. Ite aplus circumcidit thimotheum quia auctorita tem presertim legalibus observandis cessante gratia quam construis fu te sive predicationi. Unum alia intentione et alia ratione. Ita aplus circumcidit thimotheum s. quia de iudeis erat et eorum in struendis erat. non sic eos paulatim convertens ad fidem et le gem cum honore sepeliret et alia destructionem legalium predicabat. ne s. cessante gratia spes in eis poneretur. Hoc fine sese. rotundit in chesti ne legem. esse sacrilegam et prophanam reputasse videretur. et non cum honore eam esse sepeliendam monstraret. Ite Dominus hominem fugit in egyptum idest in art. Si nos persecuti fuerint in una ci. et c. Et aplus. De sicut dese rentes congregationem nostram sicut consuetudinis est. Sed est fuga inerti et pene. et est fuga utilis et cautele. Lex attendamus et c. Ite Sarra risit et redarguta est a domino. abraham autem risit non est redargutus. Unum est risus hesitationis et est risus gaudii et leticie. Sarra risu mentem incredulam ostendit. abraham gaudium de filio promisso. Unum ysaac risus dicitur. Secundum diversos respectus. ut qui minimus est in reg no celorum maior est iohanne baptista. Et noe perfectus erat in generationibus suis. sed in respectu. Erat enim perfectus in ...

ia celorum ... et non in respectu ... comprehensorum. Similiter minimus in regno ... perfectus ... respectu presentis status. Ite Perfecisti omne q. sp. in te d. Et Imperfectum meum viderunt oculi tui. Sed est per fectio vie et est perfectio patrie. et perfectio vie et maior quedam est alia minor. Ite Diliges dominum ex toto corde tuo et c. hoc non impletur in patria. Et quod in via impleatur ostenditur. Invenitur enim diligere dominum ex toto corde. Et in toto corde meo exquisivi te. Et in toto corde meo di. te. Sed est totalitas dilecti onis vie. et est totalitas et perfectio dilectionis patrie. Unum enim dicitur ignis et caritas in syon. et caminus in ierusalem. Ite Fiat mensa eorum coram ipsis in la. Et in lege vestra scriptum est. Et Lex domini conv. ani. Et auferetur a vobis regnum dei et d. gen. f. ei. Ergo lex gentium et non iudeorum. Unum non eorum in respectu quedam que eis data. dominum et quia per eum da ta. illo fecit taliter o. na. et c. Aplorum est quia per eos gentibus data. Unum dicitur narrabit in scripturis populorum et principum horum qui fuerunt in ea. i. in scripturis datis populis et principibus. Ite in ysaia. Sanguis eo rum aspersus est super vestimenta mea. i. sanguis qui per eos effusus super membra que respersus est. et sic fecit ea alia. Unum scilicet la

nunc stola sua. i. s. ag. Ite aug. de doctrina christiana. Si dominum nosse desideramus oportet ut illum toto corde et plena dilec tione diligamus. alioquin non cognoscemus. Sed intelligitur auc toritas de plenitudine militie et sufficientie non plene. et to talitate patrie que in presenti non habetur. Ite multitudinis cre dentium erat cor. u. et c. Et multi dicunt anime mee. Et qui querunt animam meam. n. au. ea. Unum est anima una consensu mentalis. et sunt preclari. una unitate fidei credentium ... cuiusmodi enim idem quia et qui precedebant et qui sequebantur et c. non unitate fidei credentis. et si unione et conformitate. Ite iohannes in iii. cano. epla. Tres sunt qui testimonium dant in terra. i. de terra. hoc est de humana natura que spiritus aqua et sanguis. et tres sunt qui testi. dant in celo. pater. u. et spiritus s. Et Audi israel deus tuus unus est. Unum vel quod est in substantia non in personali distinctione. Ite O stensus liber sciencie lucis et c. Et in capite libri. Ite lex est propheta usque ad io. Et iterum medium montium per aque. Sed tota sacra scriptura unus liber est in collatione. et quia ad unum est plures et diversis distinctionibus. Ite Ego sum vermis. sine omni corruptione conceptus et natus. et non homo. Et homo natus est in ea et cetera. Sed non sum homo per peccatum humanum sapiens. et super naturam rationem inveni. Ite Dominus regnavit. i. p. Et Desine ab ira et derelinque fu. Sed est ira per zelum quia irascimur peccatis nostris et alienis. et hoc preceptum. et est ira per invidiam que prohibetur. Ut cum dicitur dominus regnavit i. populi sacra motus est. i. hostilis invasio. Ite Quam magna multitudo. d. c. d. et c. Et Confiteor tibi domine pater. ce. et c. quia ab. h. et c. Et gusta re et videre. quoniam su. e. d. Et quoque audivi a patre meo et ce tera. Sed sunt abscondita que revelantur aliquibus usque in aliquod tempus. Et sunt abscondita que penitus negantur aliquibus. Ite Ipse est primogenitus ex mortuis. et primogenitus ante omnem cre aturam. Et natus est in fine temporum ex matre. Sed primogenitus omni est dignitate non tempore. Ite sapientia primo omnium creata est. Et qui vivit in eternum creavit omnia simul. Unum primo omnium creata est dignitate non tempore. Ite io. ca. epla. Qui facit peccatum ex deo non est. Et omnia per ipsum facta sunt quia omnia ab eo sunt. Unum qui facit non est ex deo. per imitationem. et si per creationem. Ite aug. Tantum est peccatum primorum parentum quod eo sauciatum est totum genus humanum. qui eo quod facile mandatum preceptum sit amplius ceteris pecca verunt. quam peccatum illorum maius fuit peccato in spiritum sanctum. Et illud remissibile est. Istud non irremissibile est quam maius. remissum

Seu ad peccatum magnum acerbitate et crinitate pecca-
ti: peccatum in spiritum sanctum. Hec est peccatum magnum nocumenti pluralita-
te quia pluribus nocuit. non tamen adhuc. Item de prevaricatione angeli. ad loch arbitrium non pos-
set quia pluribus nocuit. non tamen adhuc. Item de ... deus creas illo non posuit nisi per iusticiam. et si
per potentiam cum sit omnipotens. Item Aug. Nonquid Christus dixit
deus est non habuisse liberum arbitrium quia peccare non potuit. habuit quod
liberum arbitrium. Item rem. Solus deus est in quem peccatum non cadit. cetera
cum sint liberi arbitrii in utramque partem fieri possunt. Sed vero. vel
perit liberum arbitrium homini per peccatum habitum. Aug. respondit
non arbitrium. peccatum homini collatum vel confirmatum in angelis quia
homo non peccasset: non tamen ad bonum flectere potuisset. unde et sicut
habuit arbitrium. ita et liberum: quod in Christo non dico fuit confirmatum: quia
nunquam infirmatum sed liberum. Liberum quod una parte, vel liberum arbitrium.
respondit Aug. Item apocalypsis Iohannis de Christo ait. quod habuit nomen scriptum
insonuit tum quod nemo novit. Ergo dicat quod nomen dei est. quod et aliquam
huius noticiam. Unum quidem est. quia non illud novit perfecte. non autem
per rei vel nature comprehensionem. Item in eodem. Atrium quod extrinsecus
est eice. Sed si foris est quomodo eiectum est. Unum significat
ga. in dilectione apostolorum intus erat in ecclesia. Foris autem in
credulis: ipse in credulitate. quos foris a consortio sanctorum licet
sit cum eis sint: precepit eici. Item. Multiplicasti gentem
non magnificasti leticiam. Attestante Aug. in libro de doctrina christiana. et cas-
sidoro in psalmis. tamen et paschasio distinguente locos rethoricos
ricos intuentes: vii. artes liberales subsellia et suberrona sunt
et ancille sacre scripture. Que licet ... et celare. cum eum sub-
sunt due sue instituctione rhetorum. locutionum et generum
sophismatum et huiusmodi. dicunt quod quodam modo in celestem
sciam convertuntur. Que autem huiusque dicta sunt: ad equivo-
cationem omnia referri possunt. Sequitur de amphibolia que ac-
cidit in clausula. construenda vero dictione cum dictione.
Construitur enim dictio cum dictione transitive quandoque quandoque
intransitive. Intransitive: ut in supponendis exemplis.
in quibus sequens questionem ... Ubi causa dici-
namque apostolus. quia deus nos transtulit in regnum filii carita-
tis sue. Si sic sit patris. Sed eadem est caritas patris et filii
et spiritus sancti. Sic illa gignet filium. si sic filii. eadem restat ob-
iectio. ut transitive sic exponitur sic. In regnum filii cari-
tatis sue. id est dilecti filii sui. Item filius natus est ex filia pa-
tris. id est ex patre qui est filia. ut intelligatur dilectio seu
amatio illius. scilicet quod diligitur: et ei a quo aliquid diligitur.

Similiter exponitur et illud apostoli. In expoliationem corporis car-
nis. id est corporis quod est caro. Item quod dicitur quod sumus filii ire. vel filii
adoptionis: non notatur quod ira ex ira vel adoptione vel quod ira
sive adoptio nos genuerunt. sed ad quod nati ostenduntur. scilicet ad pe-
nam eternam: quod est significatum ire dei. vel ad gloriam: ad quam per adop-
tionem predestinati sumus. Item portemus mortificationem Ihesu
habentes fidem ipsius. scilicet que ab ipso est. Similiter et mortificatio.
In eo enim nil mactandum fuit. Item. Videbit omnis caro sa- inchoat mortificationem
lutare dei. scilicet datum nobis a deo. Item vel datum. Annuntiabitur domino
generatio ventura. Sed quoniam cum omnia noverit. Unum annuntiabitur ei
id est ad honorem eius. Similiter quod nunc ex inimicis tuis ... fecisti.
Prius dicitur ostenditur in quem factum sit laus: ipsi que et
cuius honorem. Similiter saule saule quid me persequeris? Sed in Christo dicitur.
Item dominus dabit verbum evangelizantibus virtute multa. Illa constructio.
Ergo paulus infirma ... predicavit. Unum sic ordinabitur con-
structio. Dominus dabit virtute multa eum. Unde signa eos qui credi-
derint sequentur et cetera. Item qui acceperit gladium. id est qui quelibet usurpat
sine ordine iudicii: gladio peribit ne intelligas illo vel
alio. sed per gladio usurpato. Item qui facit angelos suos. scilicet.
Sed spiritus sanctus nomen est angelis officii. Quo non naturam angelorum
facit eum eos mittit. Unum sic ordinabitur constructio. Qui facit spiritus
angelos. id est nuntios. scilicet. Posita exemplis de equivocatione
et amphibolia: ponentur quedam in quibus dictio ex eo quod
cadit in clausulas species nominis parit dubitationem. Ubi cau-
sa. Duas masculum et feminam vocavit adam. id est homines. scilicet.
de humo factos. Adam enim nomen est proprium et commune nomen. appella-
tivum. Similiter dabo vobis alium paraclitum. in hanc vocem
paraclitum: cadendum est proprium et appellativum. Quandoque ori-
tur dubitatio in oratione: ex defectu dictionis clausule sub-
intellecte. Ut cum dicitur. Nunc sunt nobis scilicet in patria christi.
etiam sed datum inde sic poni acquisitive: et in ulteriore
possessionem quod non potest satis intellectum. Sic ... unum
patris filius inimici possessio. Econtrario quod lucta est unum patris
cum filio. supple vim species sic patris cum filio: et filii. hoc est ab
utroque parte procedens. Item quandoque oritur dubitatio ex eo quod ali-
qua vox cadit in clausula parte orationis. Ut ubi causa pri-
mum querite regnum dei. Videtur unum quod sedo et postea ab
solute possumus petere temporalia. quod est ita. Primum enim
id est non erit non adverbium. Et est sensus primum id est precipuum quod est
regnum dei petere vel precipue. et tunc primum erit adverbium

qualitates n̄ ordinis. Attestatur cassiodoro in libro uenara
tum et tempor. sac. scriptura et dignitate q̄ diuina est et uti
litate q̄ ducit ad uitam et antiquitate ꝛ positione dis
cendi. prior est omnib; aliis scriptis. Vn̄ et ille scematū om
nium et tropos dicitur ab illa mutuare tc. n̄ h̄ ab
illis. Huius c cassiodori libri in calce disputationis. inter
ceteros. p̄notatur q̄d sic optatiuus modus ponitur p̄ indi
catiuo ut deleantur de. li. ui. i. delebuntur ita indicatiuus
p̄ subiunctiuo. et tempus p̄ temporibus. V. si esuriero n̄ dicā
t. ꝛ ē. Ex bonorum meorum n̄ eges. Et sensus est. Si esuriero
q̄d est in possibile. n̄ dicam t. Similiter in sequentib; ex
plis neque erit conuatio ex plano p̄ impossibile. Ite quere
locum eius et n̄ inuenies. Ex. loc diaboli uel membrorum eius
p̄ iudicium n̄ erit intus ecclie. O. m. g. quererent s. scita
q̄m intelle. sens est. Quere. i. si quere. n̄ inuenies. Ite e.
mebunt angli in die iudicii. Ex. Confirmati sunt g.
pena aliq. ȝeruli morti n̄ possunt. Sens e. Tremerent si
possibile esset t eorum natura. tanta erit p̄ctorib; materia timo
ris. et tremoris. Ite magnum chaos firmatum ē inter nos et
uos q̄d hi. qui. uo. tr. ad. uo. n̄ possunt. Ex. actus erit
uoluntatem diuine ut uel possint uelle tunc n̄ q̄d ds no
luerit. N̄ g. ex ȝpassione potuit uelle transire ad eos. Sens ē.
Vt hi qui uolunt. i. q uellent. si possibile esset. s; n̄ est pos
sibile. Ite apls. Optabam anathema. i. separ. esse a x̄ pro
fratrib; ex. ordinata caritate h̄ntur ꝛ ē. Eo qui s nequam ē
e. loquitur est. Sens ē. Optaba. i. optare si optabile esset. s; q; n̄
est optabile ē q. opte. possibile. Similiter si fieri posset eruisse in oclos p̄ uo
bis. Ite scio q̄ neque mors neque gladius neque angli. po. se. me
a. ca. x̄. que est in x̄. Constat q̄d mali h̄ eum potant sug
gerere. h̄ g. de bonis intelligitur ꝛ est sens. Angli n̄ potuint
i. n̄ possent me. se. si possible esset q. boni angli ꝛ p̄ sugge
stione h̄ m possent p̄suadere. Sl. si angls bonꝰ ꝛ de celo ali
ud reuelauit uob uolite credere. ei. i. si possible esset q̄d fruit.
reuelauit. n̄ crederem ei n̄ uos debetis credere. Sicut
aut aug. sup illum loq. In principio erat uerbum ꝛ ē ul est se.
ul est ap se. ul est ex se. Prepositione eum transitiue sunt.
t'pice cum eo formatice obuiauit hunc magis p̄cedam ex
pla. Vbi ait. Dr quia fundamenta eius s in mon. s. s; de sic
monte et fundamenta ecclie. s. apli. Est g. sens. Fundamenta
eius in mon. s. i. ipi monte sci s fundamenta. Similiter dicitur.

Animalia habitabunt in ea. s. hereditate. i. animalia sunt
ipa hereditas. Et sabbatum erat in illo die. i. dies illa erat sab
batum. Et pastiora eius in pudore. s. uigore. s. uirore auri. i.
ipm dorsum p̄cius. Ex est caritas paciens omnis laboris. est
uigo auri. i. sapia sine qua. s. caritate nulla sapia inter
s'uiger. Sicut habuero totam fidem ut mon. transferam ꝛ
ē. Ite. Illorum q̄d auctoritas est q. x̄. cap. quoque transfigurat. s. transfor
mat in se membra sua. Que auctoritas dupliciter exponitur.
Dicitur enim transferre. s. transformare i se membra sua. docens nos
formam orandi. q; sic eius actio nra est lectio. ita eius oratio nra
est instructio orationis. V. ibi. Saluum me fac ds quoniam intrauerunt ꝛ ē.
Quoque dicitur transformare membra sua in se. cum. s. loquitur ipso
na ꝛ uoce membrum ei attribuens q̄d nullo m̄ s p̄. attribui. s;
totaliter attribuitur q̄d n̄ indiuidualiter p̄p ȝformitatem capitis.
et membrorum. V. i. Ds tu sci. insi. meam. i. meorum ꝛ de ꝛ ē. Similiter q
potuit transgredi ꝛ n̄ ē transgressus. Et enim tamquam sponsum man
ꝛ ē t saule. sau. q̄d. me. p̄sequeris. ait. Sic sponso alligauit
m̄ mitram ꝛ sic sponsam ornauit me. uestimento. Tam
aput suum h̄t coronam. et membra sua. s; ab ipo. q; de plen
itudine eius omnis. ac. Quoque dicitur transformare membra in se.
cum in uoce eorum loquens s attribuit. n̄ q̄d ex natura sua ppa
s'ex necessitate h̄t. s; q̄d p̄p nos assumpsit. s. penalitatem
ꝛ defectus nros. Vt enim doluit. et uecordatus est. Vnde tristis
est aīa mea usque ꝛ ē. Et cepit ihc pauere et tedere. H
ꝛ sedm p̄mam expositionem docet nos formam orandi.
V. cum. s. sensualitas nra tribulatione cepit uacillare. n̄
credamus h̄ signum ee iniquitatis nre. s; infirmitatis que p̄
cessit in capite. Pro qua admonenda ne succumbamus.
docemur ab eo orare qui ait. Transfer a me. ca. iste. V. n̄
tam sicut ego uolo. s; sicut tu. q; ꝛ dm dm ȝtra mortis. Ite sce
mate quodam loquendi. op. p̄ uoluntate ꝛ e ȝuerso ponitur. V
ap iob. Mes restitit nequam ds et pacem h̄ntes. i. uoluit re
sistere. Et in leuitico. Qui de hostia pacificorum tercia die
comedit. i. uoluerit comedere. irrita erit eius oblatio. Similiter
magi pharaonis fecerunt similiter ut educerent cinifes. i. uolu
erunt facere. Ite quoque id q̄d uidetur ee. ponitur p̄ eo q̄d n̄ ꝛ
V. deleantur de libro. i. ostendantur eos n̄ ee scriptos. i. p̄p. aliq
opa eorum uidebantur ee scripti. s; cadent a latere. i. ostendantur i.
n̄ ee et cetera. Ite aliquid ponitur p̄ suo adiuncto ꝛ ȝsequens
p̄ antecedentia. et ȝuerso. V. q̄m n̄ cognoui negociationem.

.i. adiuncta illi .s. mendacium propter uitium scilicet eandem cupiditatem. uel quia non cognoui laudatam .i. adiuncta illi. ut superbiam et huiusmodi. Similiter iustum est: ut qui in sordibus est sordescat adhuc .i. iustum est ut gratia subtracta amplius permittatur ruere. hoc enim sequitur ex illo. Similiter quandoque persona pro persona uel pro uoce. ordo pro oratione: adiuratiuum: ut dictum est. uel ad animum eius ad malum inclinandum ponitur. ut in iob. et in genesi. Cognouit adam uxorem suam. et dormiuit cum ea. Et ecce quod subtiliter uerbum uerum imponitur. Sic enim quandoque nominibus mollire decet mala nota uerum. Quandoque contrarium pro contrario ponitur. ut benedic deo et morere .i. maledic blasphema. Similiter notandum quod predicamentum quandoque reddit causam. ut mors pallida. frigus pigrum. et est uirtus animae. quia in uirtute. Et fundamentum positum est preter quod non est aliud ponere scilicet christus. Dicitur christus fundamentum ecclesie est. sic causa efficiens. Fides enim est fundamentum ut materia. Fundauit enim ecclesiam per fidem. Item augustinus. Loquitur iohannes ut ait. in principio erat uerbum de coeterna diuinitate filii cum patre. Sed coeternum ad minus de duobus dicitur. quia coeternum cum alio. Quid ergo dicitur coeterna cum sit una sola. Sed sensus est de coeterna diuinitate .i. coeternante illos coeternos eos faciente. Similiter est: et .i. una deitas equalis gloria coeterna maiestas .i. coeternans eos. ut sint eiusdem eternitatis uel sic coeterni eiusdem eternitatis eum. Similiter in personis proprietas .i. et in persone distincte adorentur. distinctionis quasi signa sunt: et quasi causa proprietates. quasi ad hoc et ideo necesse est confiteri. et essentia unitas. scilicet in essentia essentia: ergo aliquid in se eius uel sit in se. Est ergo sensus et una essentia adoretur in illis. et in maiestate adoretur equalitas. Sed una est maiestas. uel aliter est sic. uel equale. est ergo sensus et in maiestate adoretur equalitas .i. equales. quorum una est diuinitas et maiestas. Item notandum quod secundum antropomorfitas fingentem
[s.] similitudinem corporum et motuum et affectionum humanarum esse in deo: inuenta est figura que dicitur antropospathos hoc est humana passio. quia deo attribuitur. oculus et passio et humana affectio. et membrorum forma. et dispositio humana: attribuitur quia legitur de scabello pedum eius de throno. legitur et uinsei dormire. obdormire audire uidere et huiusmodi. quia ei attribuuntur propter signa eorum. Item notandum quod sacra scriptura yronia .i. yronica locutione. uel

concessione. sepe utitur. ut apostolus. Cum habueritis secularia negotia contemptibiliores qui sunt in ecclesia uel in iudices constituite. Item. uerumtamen sic me rogueret. Hec et figura in euangelio et in prophetis et in multis locis sacre scripture legitur. Item in sacra scriptura quandoque minus dicitur et plus significatur. ut uir negotiabitur cum omnibus regnis terre .i. fornicabitur. Quandoque plus dicitur et minus significatur. ut uir infidelis sepe sanctificatur per mulierem fidelem. quod enim scilicet conuertitur ad fidem. aliter tamen exponitur. Et est hic secundum hoc duplex figura quia plus dicitur et est. Et alii attribuitur sanctificatio et alii inest. Est enim sensus. uir infidelis sanctificatur per mulierem fidelem .i. non imputatur ei ad iudicium. quasi nullam inmunditiam contrahit mulier eo quod illi licet infideli reddat debitum. Similiter. siquis dedit sine alicui officio quod sine peccato non potest exerceri: uicium tamen agit quodcumque bonum fit. non ita est et qui in uno offendit et cetera. Quandoque minus dicitur et plus significatur. ut ad hebreos. xiiii. Si primum illud uacasset a culpa: lex domini sancta et inmaculata non statuerentur secundum .i. si plene mundasset culpam. Quandoque quondam christo deus sibi attribuit quod in nobis facit. ut ipse spiritus sanctus postulat pro nobis gemitibus .i. postulare nos facit. Et respice in testamentum tuum .i. respice nos facere. Et nunc cognoui quod timeas dominum .i. noscere te et aliis feci. Et dat in corda nostra spiritum clamantem abba pater. Quandoque filius a se ea remouet quod in nobis non facit. ut de die illa nemo scit. neque filius.

Malum et christo quandoque deus actionem malam mala sed attribuit cum malicia. aliqua quia eam fieri permittit. ut conuertit cor eorum. ut odio haberent populum eius. dicitur fecit tamen per occasionem mota sunt corda egyptiorum ad inuidiam. et odierunt populum scilicet. quia enim populum suum uehementer. Similiter uero regum. Quis decipiet achab ait dominus. Cum spiritus sathan ecce ego. Sed in quo respondit. In uerbo mendacii. Et dominus. uade et fac ita. et erat spiritus mendacii in ore omnium prophetarum. Sed attende. Opus scilicet contrarium et liberum arbitrium. et actionem quam ea a deo sunt et placent ei. et maliciam actionis quam est a diabolo uel homine. Sed eam permittit deus fieri propter quod illa tamen bona. et contrarium malum quod ei permissione est: actionem cum ipsa malicia propter pluralitatem eorum que ab ipso sunt quibus uenenatur malicia sed attribuit. Similiter christo dicitur. Implete mensuram patrum uestrorum et quod facis. fac citius. Et nota quod imperatiuum quandoque ponitur ad permissionem.

et matrem
Ut honora patrem. Quandoque ad meditandum. Ut diliges
dominum deum tuum. In hoc erit tota tua meditatio in patria. Quandoque
ad experiendum. ut immola michi filium tuum ysaac. Augustinus. hoc non
preceptum sed obediencie fuit experimentum. Quandoque ad aliud
inveniendum et in alio instruendum. quod in superficie precepti
continetur. Ut neminem dixeritis. Iactancia humani favoris
prohibetur. Quandoque ad predicendum. ut quod facis fac cito. Quandoque
ad plaudendum. ut laudate dominum omnes gentes. Quandoque ad
orandum. ut salve rex .i. salvum fac precor. Quandoque ad exhortandum.
ut ave gratia plena. Et etiam agitur. Item leviticus. x. cedam (?)
terit caput eius perdatur. Et est elencus (?). Item nota
quod quedam negotiatione non sunt absolute sed modaliter. Ut
in genesi. Non possum inquit dominus celare abrahe quod
facturus sum. scilicet in sodomam. qui futurus est in gentem mag-
nam. non possum .i. nolo. Similiter non potuit .i. miracula facere
propter incredulitatem illorum .i. non voluit. Similiter illud. ieronimus (?).
expone propter ad fugam. cum deus omnia possit facere non potest cor-
ruptam facere incorruptam .i. non vult. Vel melius propter iusti-
ciam suam nemini [illegible] integritate libertate [illegible] et carnis
natam ex libidine. non potest ex toto amovere qui primitus eo fa-
mem libertatis teneat tamen. Sunt enim due san-
guisuge que incessanter clamant affer affer. Unum
[illegible] avaricia levitur cum marsupio relinquunt.
vel deponunt. libido autem et libido carnis que ei adherens
usque in solitudinem hominem comitatur. Quasi
per capitulum (?) et in iuncta non patet ex scriptura manifeste. tamen quandoque
ex occultis ipsis elicitur. Unde beatus augustinus probat beatam virginem
in sermone quodam de assumptione eius simul in corpore et in anima as-
sumptam esse in celum dicens. Tanto enim magna sunt cauta (?) certa
dei existunt. quanto specialibus testimoniis scripturarum non pos-
sunt aliquid roborari. Sed quedam sancta scriptura vult in da-
gatione studiosis quedam relinquit. ut sunt superflua esti-
manda dum ita fuerint indagatione patefacta. Quedam (?) autem
est veritatis auctoritate et dum diligenter discutiuntur de se gi-
gnere (?) quod ipse cognoscitur. Sepe enim discussa veritas convenien-
tia pariter quod in luculentis sermonibus abscondit. Et sepe ap-
ertis sermonibus insinuat in quibus nil preter quod sonuit querere
dum invitat. Ut est quod abraham genuit ysaac. ysaac
autem genuit iacob. Iacob autem genuit. iudas et fratres eius et cetera.
talia in quibus sola tenenda est littera. Quedam autem sunt

que scripta commendat. ut per litteram et misticum intellectum in-
struat. Ut in transitu maris rubri et manna celesti et tab-
ernaculo dei et archa testamenti in futurorum figura baptismi. in
deus [illegible] et ecclesie ostensa est prerogativa. Quedam enim misterio-
rum dicit insufflando in faciem ade. spiritum vite. quod ad spirandum
non habet non manus ad operandum. cum tamen dicatur spiritus. Manus et de fe-
mine [illegible] que sunt enim quedam que quamvis commemorata et toto
omissa sunt. ita tamen tote creduntur. ad que ipsa convenien-
ter quemadmodum dux et previa ducit. Sicut est de melchise-
dech sacerdotis dei excelsi iusticia loquitur. cum eam preces-
sisse tante laudis vitam cognoscatur. Sicut de enoch et
helie felicitate prius raptus sit commendare cunctis li-
quido sciens (?). eos beate vivere quos deus hic et in futurum fin-
em voluit rapere. Quod ergo de eius morte quod de eius assumptio-
ne dicendum. cum divina scriptura nil commendat et non queritur
ratione quod conveniat veritati sicut quoque ipsa veritas auctoritas sit que
necesse est nec valeat auctoritas [illegible]. Caro enim de quo as-
sumpta est si ex infirmitate moritur reditur tamen ex dei
dictione (?). Unde non dabis et cetera in corruptionem. Excipitur ergo nata de virgi-
ne assumpta ab hac originali sententia cuius et in ea re.
Excipitur in filio et si non ita plane videatur excipi in matre.
que ab aliis exceptis generalibus legibus excepta. Sine do-
lore enim peperit plena gratia fuit. que sola virgo et mater.
et mater inquam dei. culminum (?) toti decreta et aula superne
dei angelorum exaltata. regina celi transcendens culmen
angelorum. Sed quomodo si adhuc dormit in cinere suo. Sedem
hoc futurum est. unde tu impleverit. Quomodo de ea dicit sponsus in
canticis. tota pulchra es. amica mea et cetera. Tota in corpore et in anima.
Si corpus corrumpitur vel quomodo prerogativa et singulari lau-
de eam commendat sponsus in canticis. ut eos singulari pre-
conio dignam et gratia plenam. singularem adhuc dif-
ferens. non immo ergo excipitur a quibusdam generalibus ut ex-
istimatione. quia tanta donatur gratia et attollit digni-
tatis prerogativa. Quanta enim potestas sit posset mundi
ostenditur miraculis quanta gratia. maior monstratur in
virginis. Que sic divisa est. natura vera divisa est a b usu.
Quid ergo in tanta diversitate dicimus. Humane sor-
tis morte subisse si tamen vinculis eius teneri. propterea quod deus
voluit nasci et carnis substantiam communicare. Si non quod
hoc credere ipsum est absurdum. Secundum enim sit omnia posse.

qui de se ipso ait. Datū est m̄ oīs p̄t. ⁊ c̄. Si g̊ noluit in
ngrā mitem in uirginitatis s̄uare pudore c̄ n̄ uelit ī cor
rupta ā puerilis s̄uare secore. Dicat q̄ cognouit sensū
dn̄i. et qui consiliari eī fuit. n̄q̄d n̄ ptinet ad benigni
tate dn̄i matris s̄uare honorē. qui legē soluere n̄ ue
nit s̄ adīplere. Lex eni sic honorē matris pcipit. ita
in honore ampliat. Qui ēnim pcepit illam grā sic
i ceptē honorauit. p̄ū cēē est singlari saluatore eam
ī morte et fili grā eā honorasse. Potuit eni eam a
putredīe ⁊ puluie aliena sacē. qui ex ea nasceris ūgi
ne potuit relinquere. Putredo nāq; et uimis. humane
est obpbriū odīōis. A quo obpbrio cū ihc sit ali
enus. nata ē excipit̄ quē ihc de ea suscepisse pbat̄. Caro
eni ihu caro marie est. et multo sp̄alius. quā ioseph.
inde ceteroq; fr̄m eī quib; dicebat. Ēt eni et caro mea
est. Jr̄. si pie ab ecclīa p̄sūptū ē. q̄d nata sit sine pec
cato cū tn̄ in n̄ hat auctoritas. n̄ de aliq̄ h̄ dicat ecclīa.
n̄ de his de quib; sc̄ptū est. ut de iohe ieiemia et pauc̄ ali
is. ē n̄ pie id p̄sumēdū est. q̄ resuscitata sit. cū ⁊ de aliq̄
b; mortuis legat. Vn̄ et multa corpa sīce ⁊ apta. in tīs.
Glosa. hic c̄dēdū s̄ c dn̄o ascēdisse cū corpe. ⁊ tn̄ n̄ legīt de
eoꝝ ascēsione s̄ p̄sumit̄. Jt̄. si pie ēdit ecclīa q̄ sine do
lore pepit et q. p̄t partū ūgo pmansit. n̄ tn̄ eā p̄. q̄ aū
cognouit. sic merito eludi n̄ eā ī canone sī h̄ hec aucto
ritas. q̄ G̃. Cum resurrectio ā celebrētur q̄re ⁊ n̄ resurrectio
be ūginis. uel q̄r assumptionis eius celebri ī honore ip̄ius
celebrat ecclīa. l̄ q̄r resurrectio eī alic̄ uiro sc̄o n̄ est ita
manifestata sic et natiuitas. l̄ quoꝝ capilli eius adhuc
sunt in tēra. Si dicat̄ quia c̄rementa sūt n̄ de subā eī.
q̊ m̊ g̊ dr̄. ⁊ capill̄ de capite uro n̄ pibit. Vn̄ H̄. ca. capi
l̄ numerati sr̄. [illegible]
[illegible]

Solet aliq̄tiēs ī sc̄ptis ordo ūboꝝ [illegible]
causa decoris alr̄ q̄ uulgaris usu dicēdi sumi.
tr̄. figure inueniri. Qd gmatici greco scema uocāt uō
habitū l̄ forma l̄ figuā recte uoīant. q̄ p hi quodamō ue
stit et ornat oro. Solet in sc̄ptis locutio īueniri. q̄ sit
constata dictione a ppā significatioē ad n̄ ppā im. necessi
tatis sīli uel decori. l̄ ornat gā. Ex quē glat̄ gā talia
se signt. uel exposuisse reptores. Sz ut cognosca di
lectissime fili cognoscat q̄ h̄ lege uolueris. q̄ scā sc̄p
ta cetīs oīb; sc̄ptis n̄ solū auctoritate. q̄ diua est uł
utilitate. q̄ ad uitā duc̄ etnā. s̄ ⁊ antiquitate pīmet. ⁊
positiōe dicendi. Vn̄ placuit m̄ collectis de ip̄a exēplis ali
qua ostende. q̄ nł h̄ scemata l̄ tpoꝝ ualeat ptēde scīa
vel eloquentie magri. q̄ n̄ illa pcesserit. Sunt aū mlta
scemata sp̄es. Sz eminentiore hec sr̄. Prolempsis zeu
ma. ypozeusis silepsis. Anadiplosis. anaphora epizeusis.
Epizeusis. Paronomasia. Schesisonomaton. Paromeon.
Omeoteleuton. Omeoptoton. Poliptoton. Ypirmō. Poli
sintheton. dialiton. Prolepsis. i. pocupatio. siue p̄sūptio
dr̄. Figa est quī ea q̄ sequi debent anteponūtur ī psal
mi. Fundamēta ei ī m. s. d. d. p. s. s. o. ta. iacob. Ānte posuit eī
et p̄t ea eius. i. dn̄i. ⁊ ali. Dimiserē s̄. ue. me. ⁊ c̄. Ip̄ clam
ter ⁊ uitent. Et ezechiel. nł anteponens ita incipit. Et
factū est in .xxx. āno. ⁊ c̄. Coniunctio ēt̄ apposuit q̄ h̄ sub
iungi. Zeuma q̄ dr̄ coniunctio ⁊ ē figa qn̄ mlta pcden
tia aut uno ūbo aut una sentētia ocludūt. Vbo. ut
in aplo. Oīs amaritudo ⁊ ira. et indig. ⁊ clamor ⁊
blas. tollat a nob. Sentētia aū ocludit. ut psalmi
sta pponens. Dn̄e quis h. in. ta. et c̄. Ad ultimū ita oclu
dit. q. fa. h. n̄. mo. ī. e. Ypozeusis est figa sīon sētia. ī
singla ūba uel sententie q̄bq; clausulis subiungit.
Vba ut ī pso. Deuīte tribulatū. ī di. ⁊ c̄. ⁊ apls. Siue
pphie mīr. eua. siue lin. ces. siue. scīa destr. Sine ⁊ ut
osistant. ad. me. castr. n̄. ti. cor meū. si in surgat. ad.
me. p. ⁊ c̄. Silepsis ē figa. cū dissimilē cas ī una
significatiā ogregant. Vt. i. descēdite pple mī. le. ⁊ c̄.
Et it̄ ad. fa. m. ī na. ⁊ c̄. Vindictā h. singlari est nu
mi. q̄ n̄ addit. s. inp̄atores plali. hic ⁊ silepsis ī sensu.
n̄ p multis unū. l̄ p uno mlta ponit̄. p multis unū. ut
misit ī eos muscā caninī comedit eos. ranā ⁊ dis. e.
cū n̄ tn̄ muscā l̄ ranā unā. s̄ plures et ī ranas ad ex
terminādos egyptios misit. P̄ uno multa. ut astiterit
reges. t. et c̄. Regē p herode pncipē p pilato posuit.
apli intellexerunt. Legē act̄ aploꝝ. Anadiplosis.
i. ogeminatio dictionis ī ultima parte uersus pcedentis et
pma sequentis. Vt i Stantes erant pedes. n. ⁊ c̄. Jerlm
q̄ edificat̄. ut ci. ⁊ c̄. Et iere. Ille delinquere fontē
aq̄ uiue ⁊ fo. s̄ cist dissipatas. q̄. n̄. ua. continere.

[A]nafora .i. congregatio l[ue]l relatio: cu[m] eade[m] dictio bis [ue]l se
pius .ue[r]· p[er] p[ri]ncipia u[er]suu[m] repetit[ur]. [Ut] .i. D[omi]n[u]s illuminatio mea
et s[alus] [mea] .d[omi]n[u]s protector .u[ite] .mee [et]c[etera]. Et it[eru]m. Si co[n]sistant aduersum
me ca[stra] n[on] t[imebit] .cor .me[um]. Si exsurgat ad .u[ersu]m .p[re]l[ium] [et]c[etera]. Erit aut[em] ana
fora et in eode[m] u[er]su p[er] p[ri]ncipia sic sic[ut] [Ut] .i. Vox d[omi]ni su[per].
uox d[omi]ni .i[n] mag[nificentia]. Vox d[omi]ni co[n]fri[ngentis] .ce[dros] [et]c[etera]. Que figura i[n] ps[almis]
usitatissima e[st]. hanc q[u]id[am] epimanofora uocant. Epanale
psis est s[er]monis in p[ri]ncipio u[er]sus posi[tio] .i[n] eide[m] fi[n]e repeti
cio. Vt ap[osto]lo. Gaudete i[n] d[omi]no semp[er] .it[eru]m d[ico] gau[dete]. Et in ps[almis]
D[eu]s q[uis] .si[milis] .e[rit] .t[ibi] [et]c[etera]. Epizeusis est eide[m] ubi i[n] eode[m] sic aliqua
dilatio[n]e co[n]geratio. Vt i[n] ysaia. Consolamini co[n]solamini p[o]p[u]le [et]c[etera]. Et i[n] eod[em].
Eleuare. e[leuare] .co[nsurge] [et]c[etera]. Et i[n] ps[almis]. Dic dici e[t] .i[n] [et]c[etera]. Alt[er] repe
titio eiusde[m] s[er]monis palinlogie optinet nome[n]. Para
nomasia .i. denominatio d[icitu]r: quotiens dictio pene similis
ponit[ur] in significatio[n]e diu[er]sa. s[cilicet] mutata littera [ue]l silla[ba].
Ut in ps[almo] xxxi. int[er] hebraica[m] u[er]itate[m]. Iure co[n]sili sunt
p[ate]r[e]s mei et n[on] se co[n]sili. Et ap[osto]l[u]s. Videte malos op[er]arios.
uidete co[n]cisione[m]. nos .n[am] sum[us] circu[m]cisio qui sp[irit]u s[er]uim[us] deo.
Q[ua]m figura[m] ysaias eleganter i[n] sua lingua co[n]fec[it] .u[bi] ait. Ex
pectaui ut faceret iudiciu[m] et ecce iniquitas. et iusticiam:
et ecce clamor. hebraica .n[am] u[er]itate iudiciu[m] mesphat iniq[ui]tas
mesphaa. iusticia sadacha. clamor appellat[ur] suaca.
Pulch[re] itaq[ue] una u[e]l addita u[e]l mutata littera sic u[er]bo[rum]
expressit similitudine[m]. u[t] p[ro] mesphaa mesphat. et p[ro] sada
cha poneret suacha. Schesisonomatos est multitudo
nominu[m] co[n]iunctoru[m]: diu[er]so sono i[d] una[m] significatiu[m]. Ut
ue genti peccatrici p[o]p[u]lo g[ra]ui iniq[ui]tate. semini neq[uam]. filiis
sceleratis. Et in ps[almis]. Peccauim[us] cu[m] p[at]rib[us]; iniuste [et]c[etera].
Paromeon e[st]: cu[m] ab hisde[m] litteris diu[er]sa ponunt[ur] u[er]ba. Q[ua]
m[de]m figura q[ua]ntu[m] ad positione[m] litterarum p[er]tinet: meli[us]
in lingua sua inq[uam] est i[n] edita req[ui]rit[ur]. h[uius] t[ame]n [et] nos
[et] in translatio[n]e nra [in] q[ui]d[e]m exe[m]plu[m]. Deni est in psal
mis. Benediximus uob[is] de do[mo] d[omi]ni [et]c[etera] [et] it[eru]m. I[n] alio ps[almo] Su
per ill[ud] sedm similitudi[n]e[m] s[cilicet] sic a l[ue]l ro[gantes]. Omo[io]teleuton .i. si
milis t[er]minatio d[icitu]r: quotiens media [et] p[ost]rema u[er]sus sen
tencie. sili sillaba finiunt[ur]. u[t] a[d] certe[m]. Melius inde qu[i] cu
pis q[uam] desidare q[uod] nescias [et] c[etera]. Melius est a sapiente cor
ripi q[uam] stultoru[m] adulatione decipi. Hac figura et p[ro]
sae [et] oratores sepe usi sunt. Poete h[oc] m[odo]. Per ma di
uisi p[re]mere cerula ponti. Oratores sic. Beat[us] iob d[icit]
soli s[e]q[ue]; cognit[us] i[n] t[ra]nq[ui]llitate ad n[ost]ram noticia[m] p[ro]duce
dus: tactus q[ue]: ubere i[n] odore suaue uirtu[te] tanto lo[n]
gius sp[ar]gere: q[ua]nto more aromatu[m] meli[us] ex incisione
fragiet. Quo scemate ille q[uo]q[ue] q[ui] scripsit. u[er]s[us] p[er] gg. sepe
usus reperit[ur] [et] hi oratores c[um] rece q[ui] re[ctores] p[er] h[ec] co[n]cinas l[ue]l decor[as]
declamatio[n]es appellare co[n]sueuit. [O]mocoptoton est: c[um]
in sili sono exeunt dicta plurima. Ut cantate exultate.
et psallite. Ezechiel p[ro]ph[et]a. Qui si genuerit filiu[m] latro
ne[m] effundente[m] sanguine[m] et paulo p[ost]. in montib[us]
comedente[m]. uxore[m] p[ro]ximi sui polluente[m]. egenu[m] et pau
perem co[n]strictu[m] rapina[m] rapiente[m]. pign[us] n[on] reddente[m].
et ad ydola oculos suos leuante[m]. abominatio[n]e[m] facien
te[m]. ad usura[m] dante[m] [et] amplius accipiente[m]. nunquid ui
uet? Polissinthetos est: c[um] d[iu]isis casib[us] uariat[ur] oro.
Ut ap[osto]l[u]s. Q[uonia]m ex ip[s]o [et] p[er] ip[su]m [et] in ip[s]o s[un]t om[n]ia ip[s]i gl[or]ia i[n]
s[e]c[u]l[a] s[e]c[u]lorum am[en]. Et in ps[almo]. Niue dealbabu[n]tur in selmon mons d[e]i.
m[ons] .ub[er]. m[ons] co[agulatus] [et]c[etera]. [H]irmos .i. inconueniencia d[icitu]r: q[uando]
series orationis ducore sui usq[ue] ad ultimu[m] s[er]uat. nulla
uidelicet alia [illegible] causa. l[ue]l p[er]sona mutata. Ut in ps[almo]. D[eu]s
i[n] noie tuo [illegible] me fac [et]c[etera] usq[ue] dum ait. q[uonia]m p[ro]posuerunt
d[eu]m a[nte] co[nspectum] s[uum] [illegible] .n[am] p[ro]ph[et]a in auxilio dei saluatoris
ab hostiu[m] [illegible] p[er]secutio[n]e libe[ra]ri. Polissinthetos est oro
multis uera co[n]iunctionib[us]. Ut d[eu]s co[n]seruet eu[m] et uiui
ficet e[um] [et] b[ea]tificiat eu[m] in t[er]ra [et] emundet. in t[ra]nima[m]
eius [et] n[on] t[radat] e[um] i[n] a[n]i[m]am ini[micorum] eius. Dealiton l[ue]l assidetos
figura sup[er]iori [con]traria. carens co[n]iunctionib[us]. Ut iubila
te domino o[mn]is t[er]ra [et]c[etera]. Dicite d[e]o q[uam] t[er]ribilia [et]c[etera]. In si
multitudi[n]e u[ir]tutis tue .i. ut multa [et] magna te osten
dunt. Explicit lib[er] .i. de sc[h]emis.

[T]ropos est dictio translata a p[ro]pria significatio[n]e
ad n[on] p[ro]priam similitudin[em] ornat[us]: necessitatis
ue causa. [illegible] tropi qui latine dicu[n]t[ur] modi. l[ue]l mores
possunt appellari numero .xiii. Metaphora. catacresis.
Metalepsis. Metonomia. Antonomasia. epitheton. Si
nedoche. Onomatopeia. Perifrasis. Yperbaton. Yperbole. Al
legoria. Omoeosis. Metaphora est reru[m] u[er]boru[m]q[ue] t[rans]
latio. h[ec] fit u[ero] modis ab animali. ad animale. Ergo ab ani
mali ad a[nim]ale. Ut q[ui]e. stetit. g[ra]tis et pli [et]c[etera]. q[ui] ei[us]
p[ro]mit me de m[ulti]s leo de m[a]n[u] ... in suis [et] sus[pendio] p[er]nas.
me[m] [et]c[etera]. Nam et homines et bestie et uolucres a[n]i[m]am

sc[ilicet] (margin, beside "ue causa")

ab i[n]a[n]i[m]ali ad i[n]a[n]i[m]ale. ab a[n]i[m]ali ad i[n]a[n]i[m]ale. ab i[n]a[n]i[m]ali ad a[n]i[m]ale

hnt. Ab. ali. ad. alc. ut apt libane portas tuas. et quasi an
bulant semitas maris. Translatio est a ciuitate ad
montem. et agna ad mare. quorum nulla animam habet. Ab
ali. ad in alc. ut creat est uertex carmeli. homines. et. in
monte incret hnt. Ab inali. ad in alc. ut auferam a nobis
cor la. quasi enim lapis sit ipse animam vel cor habet. Hic tropus
et ad deum multiplex pertinet. Quo licet his sub umbra
alarum tuarum protege me. Afferis. ut de sion rugiet. Manibus
humanis: ut quis mensus est pugillo aquas et celos pugillo
ponderauit. Ab homine iniuriori: ut Inueni dauid filium iesse
uirum secundum cor meum. A minoribus humanis: ut est loquetur ad
eos in ira sua et in fu. et est ibi. Penitet me fecisse
ho. Et in alio loco. Zelatus sum sion zelo meo. et innum
abilia hic. A rebus insensibilibus. Ecce ego stridebo sicut uo
sic stridet plaustrum honustum feno. Qui uidelicet
tropus et in communi locucione est usitatissimus. ut est dicimus fluc
tuare segetes germinare uites. floridam iuuentutem. lacteam
caniciem. Catacresis i. abusio nominis autem ubi ad significandum
rem que propria appellatione deficit. ut ponere uestes in uti
anglos inste per singulos pedes et ut eagium in frontem duplicitib.
et ibi. Confringet cornua arcuum. et labium calicis et repa
dulis. Hec a methafora differt quod illa uocabulum habet ali
ud largitur. hec quia non habet proprium: alieno utitur. Pedes quippe
et frons et cornu et labium hominum tantum sunt et animantium
non et rerum insensibilium. Que nomina si sepius pluribus rebus non
composuisset: quasi proprium hic diceret ut haberet. Ad hunc tropum
pertinet quod sepius est. Erat autem iherosolimis probatica piscina
na. A piscibus autem uocabulum traxit et accepit aqua que
necessaria propter piscis: sed propter lauandas hostias ut fertur est collec
ta. unde et grece nomen probaton est sortita. Metale
sis est dictio gradatim ascendens ad id. ad quod ostenditur et ab
eo quod precedit. id sequitur quod insinuans. ut in psalmo legi
mus. Labores manuum tuarum et est. labores posuit: per hoc quod
laborando acquiruntur homines bonis. Metonomia est
quedam uelud transnominatio. hec multas sibi et diffunditur spe
cies. Aut enim pro id quod continet id quod continetur. ostendit. ut effun
funderes ydrias in canalibus. Aut contra. ut Accipe litteras tuas.
Nec enim ydria effundebantur: sed quod in ea continebantur. Nec
littere in manu sed carta quod litteras continet assumitur et ut in
libro regum. Et dimitte archam et uadat. et aspicietis.

si enim archa sed plaustrum quod continebat archam. vel bo
ues qui ducebant plaustrum ut portaret. hec et per efficientem
id quod facit et est per hoc quod sit efficientem sepe designat.
Antonomasia est significatio uel nominis positam ex acciden
tibus propriam significat personam. Que fit tribus modis. Ab animo. a cor
pore. extrinsecus. Ab animo. ut nunquid non tu percussisti superbum. A corpore
ut non suspiciens altitudinis v. cubitorum et palmo. ab eodem ei
ut diabolus a corporis tantum gigas significatur. Extrinsecus quod su
mitur ipsis species diuiditur. Descendunt et a genere. ut non
quod dominus nobis dabit filius ysai agros. A loco: ut actorem
seductores secte nazarenorum. ab actu: ut quantum cedidit aut
deus illi sig. di. Ab euentu est ut discipulus quem diligebat iesus.
Per hunc tropum aliquotiens et deus ipse demonstratur a genere.
ut osanna filio dauid. A loco ut qui sedes super cherubin. appare.
Ab actu: ut peccam. Quid faciam tibi o custos hominum. Epitheton
est proposita decorem ipso nomini. Nam antonomasia uice nominis fungi
tur. Epitheton nunquam sine nomine fit. ut dilectus deo et hominibus
moyses. et inclitos et insignis deus et tam appositum. Fit autem epi
theton tribus modis. ab animo a corpore. Extrinsecus hic duobus tropi vel uu
rituperamus aliquem vel laudamus. Sinedoche est significatio plenum
intellectum capere. est plus minus ue pronuntiat. Aut a toto
parte ostenditur: ut uerbum caro factum est. Et etiam homo in totam
mente unius anime. lxxv. lxxv. Aut et. Ut pro parte
ne uideorum quia ibi erat monumentum i. posuerunt ibi in quippe
erat monumentum. Onomatopeia est nomen de sono factum.
ut cimbalum tinniens. et clangor tubarum et stridunt car
dine celi. Ad hunc tropum quedam pertinere asseruntur. Fremitus leonum.
balatus pecorum. rugitus aliquorum sibilus serpentum. coaxare
uocem confusam animalium quis et quam sepius sensus sepi indicta reperitur.
ut rugitus leonis et uox leene et fremitus et frementes sorbe
tur. Perifrasis est circumlocutio quod fit ut breuitatem splen
dide describat. et producat. aut feditatem circuitu cuitet.
Splendide producta describitur breuitas: ut apostolus. Scimus
si terrestris domus nostra huius habitationis dissoluatur: quod
edificationem habemus ab domum non manufactam eternam
in celis. Feditatem circuitu cuitans: ut nam femine com
mutauerunt naturalem usum in eum usum qui est contra naturam. Similiter
autem masculi. relicto. naturali. usu. et cetera. Yperbaton est transcen
sio quedam uerborum ordinem turbans. Cuius species v. sunt: hy
sterologia vel histeron proteron est: sententia cum uerbis

anastrophe. parentesis. temesis. sinchisis. histologia

ordo comutatur. ut hic accipiet benedictionem a domino et misericordiam et cetera. Ps. xx.
denuntiando mirificavit spiritum et sic benedicendo coronavit. Item.
Anastrophe est verborum tantum ordo preposterus. ut quam obrem ego de
peccatorum dum qp ob quam rem. Diereseis est interposita toctina
no clause sententie. ut cum cognovissent gratiam que data est mihi.
Ad Gal. ij. apparet est petrus in aplicatum. cheu. ep. et in ime genere.
Jacobus iohannes et cephas dextras dederunt mihi et barnabe socie
tatis. Tenerum est unius sepius aut simplices ubi sectio
una dictione pluribus inflectis. quod species non facile in scripturis
sensum quam ex hebreo sermone vel greco translatum sit, sed in invenitur. Est
autem hic. Jero. qui genuit salmon damitica ple. hoc est ierosolimitanus.
Sinerexis est syplaton: ex ambabus partibus constitutum. ut si dormia
tis inter medios cleros pennae columbae deargentate et posteriora dorsi eius in pallore auri. Ps. lxvij.
ut. aug. ait. quorundam est ordo verborum. quibus figuratur senten
cia que imaque pendet. cum dicitur. Si dormiatis. Denique quod ait penne
columbe deargentate singulari numero intelligendum sit hoc pennae.
An plurali hee penne. sed singulare numerum genus excludit. Unde
non pluraliter hic positum legitur. Sed ad hoc incertum est utrum hee
penne. an eius penne ad quas pennas loqui videatur. ut quod
generis ubis quod possederunt sunt ista sua. ut ordo sit. Videa
tur verbum. enim. si in Si dormiatis inter medios cleros. et vel hic dicere in
telligatur. qui speciem domus tamquam spolia dividunt. i. si dor.
in m. c. eius qui dividimini speciem domus per manifestationem
spiritus ad utilitatem. ut alii quidem detur per spiritum sermo sapientie.
alii sermo scientie secundum eundem spiritum. alii genera linguarum. alii gratia curationum
in eodem spiritu et cetera. Si igitur vos dormiatis in medio cleri. tunc nive dealbabimini.
id est penne columbe deargentate sic accipi. Si vos penne columbe deargentate in medio cleri dormiatis.
nive dealbabimini. Nec nimio non intelliguntur homines qui per gratiam remis
sionem accipiunt peccatorum. unde et de ipsa ecclesia dicitur in cantico
canticorum. Que est ista que ascendit dealbata. Promissio quippe
dei tenetur per prophetam dicentem. Si fuerint peccata vestra ut coccinum quasi nix
dealbabuntur et cetera. Posteriora et sic intelligi ut in eo quod dictum est penne columbe sub
audiatur eritis. ut iste sit sensus. Vos qui tamquam spolia do
mus dividimini. si dormiatis in medio cleri penne columbe deargentate eritis. i. in altitudinem
in elevabimini. cum pagini ecclesie cohereretis. Nulla quippe
melius pinno intelligi columba deargentata. quam illa de qua
dictum est. una est columba mea. De argentata est autem que di
vinis eloquiis est erudita. Eloquia namque alio loco domini ar
gentum igne examinatum probatum terre purgatum septuplum. Magnum namque aliquod bonum est
dormire in medio cleri. Tenentur testamenti auctoritate quiescere. i.

utriusque testamenti testimoniis acquiescere. ut quod aliquid ex hiis
proferetur explanatur: omnis inventio pacifica quiete firma
tur. Yperbole est dictio fidem excedens. augendi minuendi
ve causa. Augendi: ut aliquis velociores leonibus fortio
res. Minuendi: ut tiebur? te sonitu folii volantis. et de
nigriorem super carbonem facies eorum. Allegoria est tropus
quo aliud significatur quam dicitur. ut levate oculos vestros et
videte quia albe sunt iam ad messem. hoc est intelligite quia populi iam
parati sunt ad credendum. Huius species multe sunt. ex quibus eminent
vii. yronia. antifrasis. enigma. carientismos. paremia.
sarcasmos. Yronia est tropus per contrarium quod conatur ostendens.
ut clamate voce maiori. deus enim est baal et forte lo
quitur. aut in diversorio est aut dormit. ut excitetur. Hanc
enim figuram non congruitas ad venit pronuntiationis: contrarium vide
bitur quod negare contendit. Antifrasis est unius verbi yro
nia. ut amice ad quid venisti. Inter yroniam et antifrasim hoc distat:
quod yronia pronuntiatione indicat quod intelligi vult. an
tifrasis vero non voce pronuntiationis indicat contrarium: sed suo
tantum verbo quorum origo contraria est. Enigma est questio obscu
ra vel sententia tenebrosa per occultam similitudinem rerum.
ut pennae columbe deargentate et posteriora dorsi eius in pallore auri. cum sit eloquia sancte scripture
spiritualis divino lumine plena sensu vero eius interiore maio
ris celestis sapientie gratia refulgent. vel certe unitas sancte ecclesie per
totum istum universum pennis scandentis. futura que in celis eterna cum
domino claritate fruitura. Carientismos est tropus quo du
ra dictu gratius proferuntur. ut nunc pro rachel dormivit. Ut
est positum in: uno enim levissimo propositionis nomine in iu
ria quam gravissimam sustineba contrarie loquens sig
nificavit. Paroemia est accomodatum rebus temporibus proverbium. ut contra stimulum calces. ad vo est sic. ad nihilum et
non est saul inter prophetas. Alio uno cum quilibet ad incre
dibili ferre pastorem perniciem. alio certe utrumque est reductum quinque
vel aliud quid arte quam non dicitur usurpare indidit. Hic tropus
adeo late patet: ut liber salomonis quem nos secundum hebreos
parabolarum dicimus. apud grecos ex eo nomine proverbiorum. i. proverbiorum
accepit. Astismos est tropus multiplex. numero sequi nuc
ruris. Nam astismos putatur: quod simplicitate rusticitatis
caret: et facunda satis urbanitate expolitum est. ut viri in
abscondantur que vos contemnunt. Nonnulli sane quod allegoria
aliquando rebus. aliquando dictis. tantum in sic. rebus quidem sic scriptum est.

Quod abraham duos filios habuit, unum de ancilla et unum de libera, que sunt duo
testamenta ut apostolus exponit. Verbis autem cum dicitur: Egredietur uirga de ra
dice iesse et cetera, quod significat de stirpe dauid per mariam uirginem dominum sal
uatorem fuisse nasciturum. Aliquando simul et uerbis et factis una
eademque res allegorice figuratur. Factis quod uendiderunt
ioseph in egyptum hismaelite .xxx. argenteis. Verbis ut
appenderunt mercedem meam .xxx. argenteos quibus appretiatus sum a filiis israel.
Item factis: erat autem dauid rufus et pulcher aspectu, et unxit eum sa
muel in medio fratrum suorum. Verbis: dilectus meus candidus et ru
bicundus electus ex milibus. Quorum utrumque significat mediatorem dei et ho
minum, decorum quidem sapientia uirtutum et sui sanguinis effusione fu
isse roseum, eundemque unctum a deo patre oleo leticie pre consortibus suis.
Item allegoria aliquando sive operis aliquando historicam rem, aliquando typi
cam, aliquando tropologiam, id est moralem rationem, aliquando ana
gogen, id est sensum ad superiora ducentem figurate denuntiat.
Per historiam namque historia figuratur, cum opus primorum sex dierum
sive septem toti huius seculi operandi etatibus. Per uerbum historia
figuratur, ut hoc quod dicit iacob patriarcha: catulus leonis iuda, ad pre
dam fili mi ascendisti et cetera, de regno et uictoriis eius scripta sunt
dauid intelligitur. Eadem per uerbum spiritualiter de christo sive ecclesia sentiendum est,
id est sermo patriarche de dominica passione et resurrectione accipi
tur. Item allegoria factis tropologiam, id est moralem perfectionem designat,
ut tunica talaris et polymita quam iacob filio suo ioseph fecit, uaria
uirtutum gratia, quam nos perpetuo usque ad terminum uite semper induti
et percipit et donat. Et insinuat allegoria uerbis eandem morum
perfectionem, ut sint lumbi uestri precincti et cetera. Allegoria factis anagogicum,
hoc est ad superiora ducentem sensum exprimit, ut septimus ab adam enoch
translatus de mundo, sabbatum future beatitudinis quod post bona opera seculi
que sex etatibus uoluuntur electis in fine saeculi figurate typice sig
nat. Allegoria uerbis eadem uite celestis gaudia demonstrat, ut
ubicumque fuerit corpus illuc congregabuntur et aquile. Aquile non mediatorem dei et hominum in corpo
re, id est animus existunt sublevare ad celos anime et cele
brata gloria resurrectionis colligentur et corpora illorum.
Nonnunquam in eodem uerbo historia simul et mistice de christo sive
ecclesia sensus et tropologia et anagoge figuraliter intimatur,
ut templum domini iuxta historiam domus quam salomon edificauit,
iuxta allegoriam corpus dominicum de quo ait: Soluite templum hoc et cetera,
uel eius ecclesia cui apostolus ait: templum enim dei sanctum est quod estis uos; iuxta tropo
logiam quisque fidelium quibus dicit: An nescitis quia corpora uestra
templum sunt spiritus sancti qui in uobis est; iuxta anagogen superne gaudia man

sionis ad que suspirabat qui ait: Beati qui habitant in domo tua et cetera.
Sic et quod dicitur: Lauda ierusalem dominum, lauda deum tuum syon, quoniam confortauit et cetera,
de ciuibus terrene ierusalem, de ecclesia christi, de anima quaque electa,
de patria celesti, iuxta historiam, iuxta allegoriam, iuxta tropologiam,
iuxta anagogen, recte accipi. Iuxta allegoriam pro de ecclesia dixi, se
quentes exemplum doctissimi tractatoris gregorii, qui in libris
moralibus ea que de christo sive ecclesia per figuram dicta sive facta
interpretatur, allegoriam proprie solet nuncupare. Homoeosis
minus noti rei per similitudinem eius que magis nota
est demonstratio. Huius species sunt tres: icon, parabole, paradig
ma. Icon est personarum inter se uel eorum que personis accidunt
comparatio, ut in euangelio: Iohannes uidimus gloriam eius gloriam quasi unigeniti a patre; et in
alio loco: neque nubent neque nubentur, neque enim ultra mori poterunt, equales quippe an
gelis sunt. Parabole rerum inter se genere dissimilium comparatio,
ut tale est regnum celorum. Et sic moyses exultauit sicut
[illegible]. Paradigma est propositio exempli exhortantis
uel deterrentis. Exhortantis, ut in libro regum: helias homo
erat similis nobis passibilis et cetera. Et iterum: respicite uolatilia celi quoniam non
serunt et cetera. Deterrentis, ut qui in illa hora fuerit in tecto et
uasa eius in domo, non descendat tollere ea, et qui in agro similiter
non redeat retro. Memores estote uxoris loth. Explicit
liber iii. Cassiodori de tropis.

Dum cruciaretur pendentis uiscera christi
Lancea, manauit sanguis et unda simul.
Sicut utrumque simul fluxit, simul offer utrumque.
Vinum deme crucis non imitaris opus.
Unda fluens homo, christus ea iuncta deo:
Sit ergo christo sanguine iunctus homo.

Quatuor sunt sollempnitates, scilicet legales, temporales, intimate, et
naturales. Legales unde dicitur: Sollempnitates uestras odiuit anima mea.
Auferam uobis brachium et dispergam in uultum uestrum stercus
sollempnitatum uestrarum. Temporales constituunt dies festi, ut
est in natale, pascha, pentecosten. Intimate reliquie cognitio
de festis. Naturales: bucinate in neomenia tuba et cetera. Hec de bonis
sollempnitatibus hominum et de sollempnitatibus angelorum.

Altaria sunt diuersa, terrena, in fide iudeorum, corpus christi,
ecclesia, unitas fidelium, mens, crux, uita perfectorum, uita
imperfectorum. Altaria: noe edificauit altare domino. Introibo ad altare dei. Turritum non ascendes per gradus ad al

tare meum. Apoc. vidi sub altare animas occisorum. Fide incar
nationis: altare de terra facietis michi. Exod. xx. Hinc altare
de quo edere non h. p. q. t. d. Ecclesia: stetit angelus ante altare
huius. t. a. i. m. sunt. Unitas fidei: non facietis mihi altare de sectis
lapidibus. Mens: construite dominum. sol. i. co. u. a. co. al. Vita
perfectorum: altare thimiamatis facietis. Vita imperfecto
rum: altare holocausti non facietis mihi. Crux: os sine clara
quasi perclara. fuit hoc salutis ara rubens agni sanguine.

Oratio est ventus. auicula. thus. thimiama. Hoc est
ventus urens: siccans mare rubrum. preparans hebreis iter
siccum. Hoc est ventus deferens coturnices in castra. Hoc est ventus
vehemens: replens domum in presentia spiritus sancti. Hoc est auicula
penetrans celum. volans usque ad pedes domini. et inde nobis
necessaria reportans. Sed si vis orationem tuam volare ad celum:
fac illi duas alas. ieiunium et elemosinam. Hoc est thus ma
gorum. Dirigatur oratio mea sicut incensum et cetera. Ascendit fumus aromatum.
incensorum de orationibus sanctorum et cetera. Hoc est in ex. xxx. Thimiama
suaue fragrans. Oratio spiritualis est perfusus affectus mentis in deum.
uel uniuersalis quilibet bonus actus.

Leuat mens ad dominum oculos. Ad te leuaui oculos meos. Leuat
et vocem. Voce mea ad dominum clamaui. Et cor cum manibus. Leuemus
corda cum manibus ad dominum in celo. Sursum corda. Volo ui
ros orare in omni loco. le. p. m. et cetera. capitulum. leuate. ca. q. a.
r. uestra. Et animam. Ad te leuaui animam meam et cetera. Letifica
animam serui tui. Egregie suspendium anima mea sicut

Deduc me domine in ambulem in te. Maranea

et cum foret in enoch non ambulem cum abraham et sic perfectus. Dixit
michi est. Deduxisti me domine quia factus es spes mea et cetera. Et deduc
me in iustitia tua et cetera. Tenuisti manum dexteram meam et cetera. Da
ait usque ad christum duce in via tua. In via mandatorum
fidei caritatis humilitatis mitis et iustitie. Via et cetera. Hoc est
via. Ducet ad viam penitentem. in viam proficientem. a
via deficientem. Ut cognoscas cecos ad simulacra muta prout
d. e. In errauimus in invio et non in via. quia viam per eam non
cognouimus et viam ciuitatis habitaculi non inuenimus. Qui sine fide
ensis preter viam et in iter leuet cor meum ita est ut timeat
nomen tuum. Sunt duo in timore et cetera. Spes et timor sunt duo
mole. D. xx. Deduc inquid me domine. Aliud enim du
cere ad viam. Aliud in via duci ne in ea cadat. Utique egent
homines. Et nota quia educit deus et reducit adducit et perducit.

abducit et reducit conducit et producit. tandem inducit. Educit
de egypto et babilone. educens de tribulatione. i. me. E
duc de custodia. i. carcere. i. me. Qui educit vinctos in for
titudine. et per ministrum. Hinc sacerdos dicitur quasi sacer dux. Traducit
per mare rubrum et per desertum hoc mundi. et per desertum huius
mundi. Qui reducit. q. sunt. p. d. Adducit per fidem. alias oues
ha. q. non s. ex h. o. et cetera. Et adducentur regi virgines. Et salo
mon prius. perducit homo ab imagine ad similitudinem.
hoc est a nihilo ad gratiam. Producit et sub malleo tribu
lationis ut fiat tuba ductilis. Abducte et viri et qui abdu
xerunt nos. ymnum cantate et cetera. Hos inquam abductos
et seductos reducit deus. reuocat. reportat. Et de abyssis
t. it. re. me. neque solum a culpa ad gratiam: sed a pena ad gloriam
reducit. Unde ascendit in altum. cap. du. cap. et cetera. Conducit
operarios in vineam. deducit et in anteriora uel dicat deductus
posteriorum oblitus in anteriora me extendo. Iustum deduxit dominus per vi
as rectas. per mansionem variam. i. per operum varietatem. deduxit eum deus
sensus per turtem circa opus. Circumducit homo in constantia. Unde.
Circumduxit eos et docuit et custodiuit quasi pupillam oculi
sui. Bene et seducit deus. Unde seductorem et ne. l. sic in
ducit in temptationem permissiue. s. ita et seducit. i. seduci
permittit. Unde propheta. Seduxisti me domine et seductus sum.
Et alius propheta. Quare errare fecisti nos domine. Producit et deus ad
finem. ad bravium. Inducit intuitum promissionis. et inducit
eos in montem sanctificationis sue in terram fluentem lacte et mel
le. Sponsam conducit in domum. introducit in thalamum.
Introduxit me rex in cellaria. s. Deduc inquit et deductus con
fitebor tibi domine deus meus in toto corde meo et glorificabo nomen
tuum in eternum. In secula seculorum laudabunt te.

De nouis hereticis et fantasticis qui temporibus istis oriuntur

De christo quod sit deus et homo. aliud sine tectio. aliud accomodo.

De nouis hereticis qui dicunt christum non esse aliquid in eo quod est homo.

Natura tenuit negare christum aliquem hominem uel aliquid compositum.

De illo qui negat christum esse ad quod sit homo. De illo qui dicit quod christus non est aliquid.

De his qui permanentem hunc quod deus sit ad quod non semper fuit. s. quod non fit

De mellis et comedit uel in bacco. De illo qui dicit quod christus non est aliquid ex virgine sub aeterno.

sed est uestitus eum in extra quare dicatur homo in persona non. assumptus.

De illo illo qui negat christum esse aliquid compositum ex anima et carne.

De illis qui concedunt nobis quod christus homo sit heretico sensu.

De illo qui quidem dicit. hoc species homo non conuenit christo.

De illo qui dicit in Christo incarnationem veluti vestem esse.
De his qui dicunt humanitatem nichil esse.
Quod constat quod persona non est unita persone, nec hunc hominem esse unitum.
De illo qui dicit quod Christus non est nisi quod fuit ab eterno.
Quod assumptio ex unione dicitur persona, secundum non alia ubi.
Quod homine assumpto non quaternitas facta est.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Dicit hec questio valde difficilis. Quia cum in his locutionibus deus
factus est homo, filius dei factus est filius hominis, deus est homo et homo est deus: dicatur
deus factus esse aliquid vel esse aliquid vel aliquid dicatur esse deus, vel quomodo sit in-
telligentia earum. In solutione huius questionis magna inter doctores
contrarietas invenitur. Dicunt enim quidam quod homo assumptus non est
deus, non est persona, non est filius dei, non est rex seculorum, non dominus glorie, nec est secundum
colorem homo assumptus est homo vel aliquid homo, nec filius hominis, nec filius
virginis, nec aliquid quod sit homo, vel deus, et quod filius dei non est nisi id quod
fuit ab eterno, scilicet deus tantum. Et quod deus factus est homo, non est factus aliquid.
Per hominem enim assumptum, non intelligunt nec carnem et ani-
mam, dicunt esse predicatum, quod ex anima et carne Christus non est composi-
tus, nec id quod est homo, nec aliud, sed verbum duobus scilicet anima et corpore
quasi indumento vestitum. Et ideo virtus homo factus esse, quia in tantum
carnis et anime accepit. Quod secundum hoc intelligendum dicunt hominem fac-
tum dicit. Et sic filius dei homo, quia hominem accepit, et esse homo quia
habet hominem, vel quia habet hunc hominem, est deus. Sed hijs et ceteris
pictaviensis manifesti inde heresis astruitur, et sine, ideo nunc
noscere quod iure dampnande inoleverunt.

Augustinus in libro de trinitate. Cum legimus verbum caro factum est, in verbo in-
telligo verum dei filium, in carne agnosco verum hominis filium,
et utrumque simul unam personam deum et hominem ineffabili gratie
largitione coniunctum. Idem in enchiridion. Christus ihesus dei filius est deus et homo:
deus ante omnia secula, homo in nostro seculo. Idem: Christus dominus qui
natus est de spiritu sancto ex maria virgine, utraque substantia di-
vina et humana filius est unicus dei patris omnipotentis de
quo procedit spiritus sanctus. Utrumque unus, sed aliud propter verbum, et aliud
propter hominem, non duo filii, deus et homo, sed unus dei filius, deus sine
initio, homo a certo initio. Idem in eodem. Quid naturae humanae in Christo

hominem innuit ut in unitate persone unici filii dei singulariter as-
sumpta esset? Que bona voluntas, que bona opera precesserunt,
quibus mereretur iste homo una fieri persona cum deo? Numquid
ante fuit homo, et hoc ei singulare beneficium prestitum est, ut
singulariter promereretur deum? Nempe ex quo homo esse cepit, non aliud
cepit esse homo quam dei filius, et hoc unicus, et propter deum verbum,
quod ab illo suscepta caro factum est. Item Augustinus. Itaque deus ut quis
adimeret, una persona quibus homo eius est rationalis et caro, id est sic
Christus una persona verbum et homo. Idem super iohannem. Agnoscamus ge-
minam substantiam Christi, divinam scilicet qua equalis est patri, et hu-
manam qua maior est pater. Utrumque autem simul non duo,
sed unus est Christus, ne sit quaternitas, non trinitas deus. Sic persona Christi est
deus, anima rationalis et caro. Item Augustinus in libro de predestinatione
sanctorum. Ille homo ut a verbo patri coeterno in unitate persone assump-
tus filius dei unigenitus esset, unde hoc promeruit? Quod bonum eius
precessit ut ad hanc ineffabilem excellentiam perveniret?
Faciente ac suscipiente deo verbo, ipse homo ex quo esse cepit
filius dei unicus esse cepit. Item Augustinus in libro xiii de trinitate. Gratia dei nobis
in homine Christo commendatur, quia nullis precedentibus meritis ut tanta unitate deo vero coniunge-
retur, una cum illo persona filius dei fieret, ullis eius precedentibus meritis
assequitur. Sed ex quo homo esse cepit, ex illo Christus est deus. Unde dictum est:
Verbum caro factum est. Hilarius in x libro de trinitate. Ihesum non
ambiguum esse deum verbum, neque rursum filium hominis ex
anima et corpore constitisse ignoramus. Idem Augustinus. Deus in eterna persone di-
vinitatis temporalem accepit substantiam carnis. Item Augustinus in libro
de agone christiano. Nec eos audiamus qui sic dicunt ab eterna sapientia
susceptum hominem qui de virgine natus est, quemadmodum et alii ho-
mines ab ea sapientes fiunt. Unde Augustinus super epistolam ad ga-
lathas. Per fidem induendo Christum omnes filii, non natura sic unicus filius,
qui sapientia dei est. Item Augustinus. Certa adorat verbo dei assumpta,
quia nemo carnem suam manducat nisi prius eam adoraverit. Non tamen
propter se sed propter eum cui unitur dicit auctoritas quod adoranda est caro.
Predestinatus, predestinatur, inferius factus, quod secundum humanam na-
turam intelligendum est. Item in libro de trinitate. Cum filius sit deus et homo,
alia substantia homo, alia substantia deus. Item idem. Firmissime tene
et nullatenus dubites ipsum qui eternaliter natus est de patre,
esse illum qui temporaliter conceptus et natus de virgine unum
et unicum. Ecce Augustinus prohibet dubitare, et iubet firmissi-
me tenere, in Christo duas esse naturas, divinam scilicet secundum quam dicitur. Ego

et pater unum sumus. et humanam qua dicit. pater maior me est. Itemque non manichei vel phantastici hominis, sicut dixerunt, quem putaverunt vel quasi in sompnis videre. Ita absolute dicitur non esse aliquid procul dubio alia ratione. Cap. iii.

Verum ab his qui dicunt christum non esse aliquid secundum id quod est homo, quod per me significetur cum dicitur pater maior me est, vel quod est christus, vel quod non est christus. Si dicatur ad quod non est christus per me significari in tali loco, consequens est ut dicatur secundum id quod ipse non est, quod non convenit veritati. Item si ad per me id significetur quod christus illud est, vel substantia increata vel creata. Sed illa substantia increata maior est patre. Si autem substantia creata est, vel est rationalis vel irrationalis. Sed substantia irrationalis esse non potest. Ergo est substantia rationalis. Et haec angelica vel humana. Sed angelica non est. Ergo humana. Oportet itaque significari substantiam creatam et rationalem et humanam, id est hominem constantem ex anima et carne. Unde augustinus dicit quod pater est dicitur. Verbum caro factum est. ponitur pars pro toto, scilicet homine. Ratio quare homo est ad totum corpus sit caro, et illud totum sit christus. Unde id dicit. Deus in eternitate per divinitatem temporalem accepit substantiam carnis. Item. Ascendo ad patrem meum et patrem vestrum, ad deum meum et deum vestrum. Si christus non esset nisi substantia creata, non haberet deum, quia tamen carnem deus est. Sed ipse dicit se habere deum. Ratio ergo est ad quod habet deum, vel caro vero dicitur alibi quod tantum est unio hominis et dei. quod totum deus totum homo. Si vero sic intelligatur deus est homo, id est habet hominem, sic potest dici anima est caro, id est habet carnem. Augustinus dicit super iohannem quod aliud est verbum dei et aliud homo. Quod vero per hominem significatur? Si enim ut quidam opinantur hic per hominem anima et caro intelligitur, et non ad compositum ex duobus dicere debet. Aliud est verbum dei et alia homo, id est per hominem plura, et non unum significetur. Item augustinus super epistolam ad colossenses. Homo excellentius assumptus est ut sapientia. Item dicit auctoritas. Qui descendit, id est deus, et qui ascendit, id est homo. Dicit hanc expositorem quia divinitas et humanitas secundum eandem est. Unde leo papa. Mirabiliter nobis sit in deo humilitas quam potentia, et difficilius veram pietatem a nobis maiestatis divine exinanitio quam simulis forme summa provectio. Et preterea licet aliud sit creator et aliud creatura, tamen unus est christus. Omnia que dei sunt et hominis, simul humanitas explevit et divinitas. Cap. iiii.

Negatur quod christus sicut est homousios deo patri, sic est homousios matri. Sed si christus non est id quod est homo, sed tamen id quod est pater, vel quod est substantiale matri est substantiale filio et equum. Ergo non est consubstantialis et matri habet substantiale et illa commune. Confitentur itaque christum duarum substantiarum unionem, non mutationem vel assibilationem vel permixtionem vel confusionem. Dicit hilarius in x. libro de trinitate quia homo adquirebatur ut esset deus. Item in viii. libro de trinitate. Homo plane unam suam nescit qui christum Ihesum ut verum deum ita verum hominem ignorat. Si enim non esset id quod est homo, non esset homo. Et si non est homo, non est verus homo. Contra quod incredula negare christum aliquem hominem esse, et tamen ipsum verum hominem dicant. Augustinus dicit se dicere refugium quod incepit esse quod non erat, servata substantiarum proprietate. Quod erat mutabile mansit mutabile, et quod inmutabile inmutabile. Et quod mortale, mortale, et quod immortale immortale. Utrumque una immortalis tamen christus, et ut immortalis. Unde ysidorus in libro de summo bono ait. Humanitas a christo suscepta in trinitate. Cui consonat illud quod augustinus dicit in ii. libro de trinitate. Forma suscepti hominis persona filii est. Cap. v. Capitulum …

Verum audi etiam quid illud quod est assumptum est persona filii. Redi ad cor tuum et attende veritatem. Qui sic loquitur attende. Recole quod predixi, non erat enim sensus, si negavis tam manifestam veritatem. Memorare quia homo erat qui negavit christum esse ad quod sit homo et ideo potuit decipi. Et veritatem solus decepit, alios non decepisset. Si enim nondum credis predictis auctoritatibus, audi quod augustinus dicat in eodem libro. Humana natura illa formam ex maria virgine temporaliter operata est, sed filii soli persona est. Item in xiii. libro de trinitate. Humana natura non ideo verbo copulata est, ut in ipso fieret una persona. Cap. vi.

Ylarius in viii. libro de trinitate sic ait. Deus est quod ipsum fuisse aliud quam manebat, item non esse quod manebat. Hylarius non dicit quia deus est aliud quam fuit, manens quod fuit. Dicit ergo quidam per simul dici quod christus non est aliquid quod non fuit ab eterno. Ecce plures auctoritates habens quod christus factus est aliquid quod non fuit. Quid non saltem unam auctoritatem ostendas que dicat quod deus non est ad tempus homo vel quod non factus sit ad quam factus est homo. Augustinus dicit. Qui eternaliter natus est de patre eternaliter, ille qui concepit et natus est de virgine. Item augustinus. Ista dispensatio utrique sexui honorari et ad eum pertinere monstravit, quod solum quem suscepit, sed per quem suscepit virum gerendo, de femina nascendo. Item augustinus. Cap. vii.

Creator temporum invenitur in tempore et ipse factus. Et alibi. Homo recens, sed non deus recens, hoc est

est illud inquirentes quod non adorari. Hec est illa abusio per quam redempti sumus. Scio invenire occultum qui hos per ingue nientia quod deus sit ad quod non semper fuit. quia non capit modum illum quod aliquid dicatur esse aliud per ineffabilem unionem. In hoc enim quod deus homo secundum plenitudinem se infudit et omnia sua illi attulit. et omnia que hominis erant in se suscepit. ut diceretur. et est deus homo. et homo deus. homo et deus sit per naturam. sed per gratiam. non adoptionis. sed per gratiam unionis et susceptionis. Sed nondum cessas: audi adhuc ubi invenias super luna. ut scriptum est. hic erit magnus et filius altissimi vocabitur. Legitur etiam potentia quod dei filius ubi homo. homo acceptus erat ex tempore. ut una sit persona deus et homo. Certo quod per hominem significatur in deo homo acceptus et in. ut substantia divina et humana. Sed non divine nil datum est ex tempore sed humane. et in humana substantia hic potentia quod filius dei hic per naturam. sed homo potest habere omnipotentiam. et in tempore et in deo. Certe ipse pariter dicens. Data est mihi omnis potestas in celo et in terra. Audi expositorem super eundem locum. Hoc non de coeterna patri divinitate: sed de assumpta humanitate.

Dicesque dicas de christo. ego melius credo. quod de se quod christus sine concludas quod si negas que ille affirmat. Vide quod quia a christo data et et orodatus prius. Tu dicis quod homo assumptus non habet omnipotentiam. et ipse dicit. data est mihi omnis potestas. Unde apostolus. In quo habitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter. Tu ipse audi dicta. Quod est illud in quo habitat omnis plenitudo divinitatis. Sed quod aliud dicitur. Sed quod addit corporaliter. Hilarius in viii dicit. Vere fidei est neque deum ignorare quod homo sit neque carne ignorare quod verbum sit.

Decole quod nomine carnis significetur. audi augustinum. Verbum caro factum est. id est homo parte pro toto. Sic continuatur illud in nobis. Potestatem dedit ei iudicium facere quia filius hominis est. Hilarius dicit. Non est ignorandus carne esse verbum. et humanitati data est omnis potestas in celo et in terra. Assignent si possunt quod sic illud cui data est omnis potestas iudicandi. quod vocatur filius altissimi quod repleti velle nemo referat ad matrem. Sed quod et in est ad ex virgine. sed est verbi nec est. sed quod filius est virginis. Sed quod verbum licet per se homo assumptus et verbum homo. sic verbum per se per est. Hic ut sic loquar. per naturam hic et verbo. Sed unus homo et dicitur mater. ut homo assumptus sit sua per naturam et verbo. et dicitur quod una et illo et eadem persona quod hominem verbum ab eterno. Unde scriptum est. Nati non continet. quod quod nomen intelligitur. Hoc dili genter intuere lector et intellige quia homo dicatur et per non et non.

per assumptus

Vero que in christo subiecta fuere sensibilia nature. Sed cum anima fuit sensibilis non caro. quia quod non est animal non est sensibile. Sed quod in christo non fuit ad compositum ex anima et carne. non ut christus fuit sensibilis non mortalis et si non ut mortuus. Sed nunc perceptibilis erat disciplinae vel visibilis. Sed ista convenitur. sed non erat id quod est homo. vel sub hoc specie homo non perdit de eo quo nomen est proprium quod est convenire. Sed quod dicitur illis. quia christus putavit flere. sed non vides. Sed quod credunt de christo quod soli suppone ex anima et carne constitutione hanc convenire. quis autem negare ipsum esse sint ex corpore et anima constitutae. Unde dicitur loquitur. Solvite templum hoc et in triduo excitabo illud. Certo quod et in tri fuit illa solutio. De carne enim scriptum est. Non dabis sanctum tuum videre corruptionem. Sed necio separato illa fuit anime et carnis. Divinitas enim a neutro separata est. Sed quod non mors sequuta est divortium. et non erant unita ad adinvicem constituendum.

Concedunt nobis quod verbum est homo. Sed cum eum mutatione intellectus audent mutari et verba. Non quidem sic intelligunt. Amo ut catholici intellexerunt. verbum est homo. id est substantia constans ex corpore et anima. Sed per id quod exponunt verbum est homo id est habens hominem. Nestoriana heresis. Sed verbum erat homo eadem significatione quae dicitur et nobis. quia non fuit ut esset. Verbum homo erat non habens hominem. Verbum homo erat et hominem habebat. ut illi exponunt. Sed quod sic licet plus inferre. quod verbum homo erat et hominem et per homines erant. Sicut nunc passibiles et mortales erant. sic nunc et nobis. Sed quod passibile per nobis et illi in eadem significatione convenire. quia non homo. Certo non per consequens accidentia nobis et illi et quantum non et homines. Sed conveniunt nobis in accidentalibus. et in substantialibus. Dicit apostolus in epistola ad hebreos. quia christus filius nobis carne et sanguine. id est anima percipiunt. ut dicitur. quia pueri qui communicaverunt carni et sanguini. Sed ipse similiter participavit eisdem. id est erat homo constans ex anima et carne. ut dicit expositor. et alibi super primam epistolam ad thimotheum. ut legitur. Regi seculorum. dicit expositor. quia homo assumptus non semper fuit rex seculorum. sed in tempore cepit esse rex seculorum.

Videatur hic quibus fidelis et indiget. an semper maneat ut et in nostra. Rerum dicunt quod verbum et id quod homo hanc ita sumpserunt et non [illegible] humanitate. Sed dicit idem apostolus. Angelos nunquam apprehendit. sed semen abrahe apprehendit. id est in unitate personae. Sed inventum debuit per omnia fratribus assimilari. Sed in nullo substantiali nobis similis est sed non est id

ho. Quoniam ergo per omnia fratribus assimilatur: agnosce tale quod
ipse apostolus aliud sentit quam tu de Christo. Vel responde si potes.
Si Christus per omnia assimulatur fratribus: ergo in substantialibus. Sunt et spe-
cialibus substantialibus et omnibus naturalibus. Vide ergo ne in sententia aplica-
uel: nolis te conuincat qui dicit: hec species homo non conuenit Christo. Item.
Quid magis naturale et humanum quam constare ex anima et carne. cum sit esse anima-
lis et prudentia scilicet non est. huic capax est cui talis compositio non competit.
Si ergo non conuenit Christo hoc sine quo nullus potest esse homo quomodo per omnia fratribus assi-
milatur. Vel si Christus non constat ex corpore et anima quomodo per omnia fratribus
assimilatur. Cum autem constet Christum plenum h[ominem] [illegible] non per omnia preter
peccatum ex anima et carne constantem. aut nega ipsum nobis per omnia
preter peccatum assimilari. Omnia enim que dei sunt per naturam et hominis sunt
per gratiam. Et omnia que hominis sunt per naturam et dei sunt per dignationem. Juxta
quod Christus eadem est utrumque sic. Augustinus dicit Christum esse id quod deus. et esse id quod
est homo. quod et nos credimus et confitemur. Ad hoc fidei omnis est omnium
sanctorum. Per id inquid quod uerbum est equalis est patri. per id quod est homo minor patre.
[illegible] Christus non est id quod homo. quoniam apostolus eum
[illegible] conuiat hominibus dicens. Factus est primus homo in animam uiuentem
nouissimus homo in spiritum uiuificantem. et primus homo de terra terrenus. secundus homo de celo
celestis. Vide quod si Christus non esset id quod est homo non diceretur secundus homo vel
nouissimus homo. respectu primi. Velut nemo dicit. hec uestis est prima.
hec uestis est uestis nouissima. Si ergo primus homo uerus homo
fuit quomodo secundus homo. uerus homo non est. id quod est homo. sed uerum hominem
alius amens ordinem uerum illos. et ille non diceretur primus. vel ille no-
uissimus. Si ille enim habet omnia primi hominis. et non esset aliqua substantia
constans ex carne et anima. quomodo esset de eadem. non de qua primus
homo? Numquid iste primus et hic secundus possunt dici de eadem
[illegible] Solent his et huiusmodi respondere dicentes. Ideo dictus
est Christus esse homo [illegible] quia indutus est carne et anima. Numquid non uestis
diceretur esse uestitus? Qualis celestis: tales et celestes. ut dicit apostolus.
Et alibi dicit. Sicut portauimus imaginem terreni portemus ima-
ginem celestis. Qualis est ille celestis. Hunc homo uerbo dei unitus.
[illegible] deus celestis quia super humanam legem de spiritu sancto conceptus est. dicit
Augustinus in omelia de simbolo. Hec fuit non hominis quod [illegible] est ex uirgine quam
fuit uirginis ex [illegible] formatus et natus [illegible] eius non est pre-
[illegible] [illegible] quod eius non sit in mente. si aliquis homo non
constitit ex anima [illegible] et carne Christi. Item si anima et caro in Christo uni-
unitur dissimile [illegible] a ceteris hominum. quomodo sit in unitate
et quod idem humanitate, sic est pre [illegible]. Et hilarius dicit in
[illegible] se uoluit esse corporeum.

Quero quid illud corporeum fuit [illegible]. quod hilarius constituit Christum fuisse si
non est homo constans ex anima et carne. Item quod maiora [illegible] membra corporis humani habere
quam unum hominem? Per hanc oblationem carnis una hostia pro Christo non impas-
sibili sed in diuinitate quod oblatum est. Numquid sola caro et non potius
consortium anime et carnis. id est homo. Hic est auctor quod quid non est homo. ut homo
diceretur. Agnus paschalis qui Christum figurabat erat [illegible] et Christus secundum
humanitatem uel erat figura aliquid erat ipsa natura uel [illegible]
diuinitatis secundum humanitatis. ante uel agnus ille figura secundum humanitatem uel est secundum aliquid
per dogma nouitatis. Si ergo homo assumptus non unum secundum aliquid fuit. sed
Christus aliquid obtulit secundum duo. Ecclesia confitetur duas naturas in Christo unitas.
Oportet per duas naturas intelligere. uel duas substantias per se distinctas carnem
uel unam substantiam uel unam per se stantem. Quod autem altera non est diuina usia
nemo est qui ambigat. Hec enim est in deo quod non sit deus. Quod
posset primum uel forme ad substantiam adesse. a quo cetera consistit
omnis forma. omnis quidem est ergo. Quod ergo palam unum intelligitur substantia per se
stans. Forsitan more solito dicet. Non unum aliquid sed plura per altera
non intelligitur. scilicet anima et corpus. Quod plura. Rectius Christus intelligitur triplex esse uide-
tur geminae sed istis et non erit aliquid corporeum. quod est contra hilarium.
neque substantia humanitatis ex anima et carne conueniens. quod est contra ieronimum qui
dicit. Neque audiendi sunt. Augustinus et hilarius dicunt. aliud uerbum aliud homo. sed
non aliud. Aliud est enim esse aliud ueritas. hoc est uerbum uite. de quo Johannes dicit.
Quod audiuimus et uidimus et manus nostre contrectauerunt. Non solum
audiebatur. quia et patrum uox audita est. sed et uisus et manibus contrec-
tatur. Negabis uisibile et palpabile. quod iohannes confitetur se contrec-
tasse. Aliud est enim rem indumenti tangere aliud et ipsum indu-
mentum. Sed iohannes dicit in ipsum uerbum hominem effectum explenisse
sententiam. Si potest hic dici homo Christus et confiteri eum indumento. Item. Ego principium
qui et loquor uobis. uerum hominem agnosce. Dicit propheta.
Post hec in terris uisus est et homo. quod homo est et quis cognoscet illum.
[illegible] homo audes negare Christum ipsum esse uerum hominem
[illegible] id quod est homo est species per prophetam asserit uerum hominem si-
cut uisum et [illegible] alios homines conuersatum. Humiliabat. Vetirum
o. a. m. e o. m. in h. in [illegible]. Cum est hec uox. hominis assumpti.
quod [illegible] non aliud. sed [illegible] unitus. Quis ergo orat. Quis est oratio
a [illegible] [illegible] homo assumptus loquebatur ad uerbum se unitum.
Hic est homo qui non uidebit mortem. et eruet a. g. d. m. Item. Cen-
turio ille magnus dicit. Vere hic homo filius dei erat. Quero. demon-
strabat. Vel filium dei predicabat. Hunc illum hominem assumptum.
Nam non dicit. hic est catum illam filium dei profitebatur. Augustinus dicit.
quia assumptus homo ille in unitate persone non quod suscepit et quod suscepit.
In principio erat uerbum intelligere est. In eo quod dicit quod et loquar uobis

una esset persona, que apte Gregorius cum adequatam esse homini assumpto: non sit
deus quibus dicitur. Item quod homine in eandem unitatem non una et eadem
persona est. Aliud est quod persona assumens est. Persona assumens non esset
id quod assumpsit sed assumptum [illegible] induitum. cum uestis esset
ex solo induito filius dei [illegible] patre minor. Legitur quod non sic assumpta
est caro in [illegible] apparere species: sic assumptus est filius hominis. in
quo [illegible] ubi presentaret. non ut haberet uerbum dei sic esset sapi
ens. sed quod uerbum ipsum esset. Aliud est uerbum in homine. aliud
uerbum homo. Hic uerbis augustinus manifeste exprimitur quod credimus de
uerbi incarnatione. Dicit enim filium hominis assumptum. uel nolo
oportet ut concedas. quod hoc quod uerbum assumpsit est filius hominis.
Dic queso. quid est hoc quod est assumptum et quod est filius uirginis. Vi
de salue ne tot doctrinis edoctus. quod id quod est homo constat ex anima
et carne christi. Si id quod est assumptum est filius hominis necesse est
ut sit et filius dei. uel filius dei non sit filius uirginis. Absit enim quod
uerbum et id quod est assumptum non sit filius uirginis. cum de utroque dicat
auctoritas. quod filius est uirginis.

Item attende quod dicit augustinus. quod assumptus filius hominis. non ut haberet
uerbum sed ut esset ipsum uerbum. Aliud est uerbum in homine. aliud
uerbum homo. Dicit christus. Ascendo ad patrem meum. et patrem uestrum. ad deum meum.
et deum uestrum. Si igitur christus non est. non id quod fuit ab eterno: dicit quem non habet deum quia
enim habet deum: non id quod est ad carnem. Dicit augustinus. Si quis dixerit atque
crediderit hominem. in christo a filio dei non fuisse susceptum: anathema
sit. Cui consonat illud Bede. Periat de terra memoria eorum
qui christum deum et hominem unum denegant. Eadem igitur substantia
et facta est et predestinata. ab eterno predestinata et facta in tempore.
Et gratia igitur homo unicus quod dei filius. hic deus et gratia omnia que hominis
sunt. propter peccatum. Hinc est quod fidei profitetur religio: ita
esse de christo. in utroque gesta substantie et utrumque unitate substantie. Iustum est ut in
[illegible] dicatur et diuinitate. [illegible] et humanitate. Augustinus loquitur
de assumpto et de assumente dicit. Vtrumque non duo. sed unus est christus. quia
et id quod homo est predestinatus ut sit filius non adoptionis. sed sit si
[illegible] non [illegible] sed per gratiam non adoptionis. sed unionis. Apparet
itaque in capite nostro fons gratie. Ita [illegible] quibus et fidelis sit per eandem
gratiam christianus. sicut ille homo per gratiam christus. Item alibi. Qui fecit hominem
illum talem. non umquam habuit uoluntatem malam non habiturus sit. ipse
fecit in membris eius ex mala uoluntate bonam. Item [illegible] de [illegible]. Ille
fecit nos credere in christum qui nos fecit in quem credimus christum. Ille facit in hominibus
principium fidei qui fecit hominem principem fidei et perfectorem

Auctor anselmus cantuariensis

archiepiscopus in libro de incarnatione ubi dicit. Suscepit autem ho
minem in unitate persone. sic deum est. ut sint due naturae. diuina scilicet et
humana. una persona. Item in eodem. Ita deus et autem homines assumptione persona erat.
non personam hominem assumpsit persona esse desinit et homo assumptus est
persona. Item id de eodem. Sic enim in deo una natura et plures persone. et plures persone
una natura est. [illegible] una persona plures naturae. et plures non sunt una persona. Quemadmodum enim
pater et deus. filius est deus et spiritus sanctus. deus. et tamen non tres dii. sed unus deus. [illegible]
christus deus et persona et homo christus. non tamen due sunt persone. sed una persona. Non enim alius deus.
alius homo in christo quamuis aliud sit deus. aliud homo. sed id ipse est deus: qui
et homo. Verbum enim car [illegible] sit non aliam non aliam persona. Item id quod
[illegible] id dicit [illegible] assumptus homo a uerbo. illic: quia in
nomine hominis sola intelligitur natura in assumpto a homine. uel in nomine [illegible]
intelligitur non in homine. collectio proprietatum. que est eadem et de as
sumpto homine et uerbo. Quem [illegible] uerbum. et simpliciter hominem. eandem
esse persona cum uerbo. uel quelibet hominem. sed uerbum et illum. hominem as
sumptum [illegible] sic non [illegible] eundem hominem eandem esse personam
[illegible] cum illa persona qui uerbum et filius est. ne uideamur con
fiteri ipsum hominem eandem personam esse quam pater est aut spiritus sanctus. Sed quia
et uerbum est deus et ille assumptus homo est homo. uerum est dicere quia
deus et homo eadem persona est. sed in nomine dei subaudiendum est [illegible]. et in
nomine hominis subintelligendus est filius uirginis. Cassiodorus dicit et
hac intelligentia uerbum factum sit carnem. non ut conuersione aut
mutabilitate aliquid acceperit quod non erat. sed ut potentia di
uine dispensationis. uerbum patris numquam a patre discedens.
homo fieri ipse dignaretur. incarnatus quod sit unigenitus secreto
illo mistico quod ipse nouit. Verum namque est credere. illis nosse. Ac
sic ipse deus uerbum. totum suscipiens quod est hominis: homo sit et
homo assumptus totum accipiendo quod dei est: aliud quam deus esse non possit.
quia natus est de uirgine. [illegible] Item id qui [illegible]. Augustinus enim per uerbi aut
specie sanguinem coagulata. in specificata sunt omnia. Itaque
Neque enim in una eadem impassibilitate esse ulla poterit passionis.
aut sanguis ualuit fundi. in homine. autem non aliter quam homo. Quo
tum id qui inaequitatibus moriturus dicitur id scripturus imago dei in
uisibilis predicatur. Quia igitur [illegible]. quia id [illegible] ab apostolis cautum est.
ne aliquid uideretur esse diuisio et unitio in filio hominis. filio
dei et reciperet per creaturam interpretationem duas habere personas. Atque per prauam
atque impiam opinionem quod esse [illegible] duplex fieret in uobis.
Et ideo pulchre ac mirabiliter ab ipso unigenito filio dei.
usque ad unigenitum filium hominis. predicatio apostolica descendit.
Et ipse natus est ut uoluit et fuit sibi ipsi ut nasceretur. Iterum

quia hoc omousion parenti dicis naturaliter esse debere: ego dominum ihesum christum omousion fuisse dico. et patri et matri. non quod alter qui omousios patri. alter qui omousios matri: sed quia idem dominus ihesus christus et homo nascens est et deus. utriusque parentis in se habitudinem et perfectam dignitatem: in eo quod homo est humane matris reddidit similitudinem: et in eo quod deus est dei patris habitudinem.

Magister hugo sancti victoris … [hu]manitatem in libro sacramentorum. Itaque ubi unum persona sit naturarum ut qui suscepit et quod susceptum, una esse in trinitate persona. Neque enim assumptione […] facta est: sed trinitas mansit. quia homo assumptus est a deo […] non alia persona esse cepit quam illa que eum suscepit. Qui ergo hominem assumptum negat personam esse: negat hominem in persona assumptum esse. Si enim illud nequaquam fuerit esse: frustra ad illud aliquid assumptum esset. Sic ergo homo assumptus persona est: et non alia: sed ipsa illa persona a qua assumptus est. quia et assumens et assumptus una persona est. Scilicet id in cantico pro assumptione virginis. ait. Ecce favus distillans labia tua. Quod enim impletum est unctione: assumptum est de te. et ipsum verbum est dulcedine plenum in te. Ait ergo sum quod sum. […] quod semper fui. Quod semper fui non sum. Quod autem sum semper sum. cum utrumque verum sit. et quod semper sum. et quod sum. Item ex te alumnum ante te. Beatus bernardus clarevallensis super missus est gabriel. Ideo quia quod nascetur ex te sanctum vocabitur filius dei. Attende quam reverenter dixit quod nascetur ex te. sed non filius dei. Ut quid enim ita simpliciter sanctum et absque additamento? Credo quia non habuit quid proprie vel digne nominaret illud eximium. illud magnificum. illud reverendum, quod de purissima illa delicate virginis carne cum sua anima unice patris erat unitendum. Si diceret sancta caro, vel sanctus homo. vel sanctus infans. quicquid tale proferret: parum dixisse videretur. Cum diligenter inspicitur que premissa sunt. dubitare licebit ex anima et carne hominem quendam subsistere qui predestinationis et aliorum que predicta sunt valeat esse capax: Moneo te lector. ut predicta sint sub uno contuitu congreges. Videlicet hominem esse sollicite. ut sit persona divine substantie. et quod manet deus quod erat. sit homo sanctus qui non erat.

Alexander episcopus servus servorum dei venerabili fratri W. Remensi archiepiscopo. apostolice sedis legato: salutem et apostolicam benedictionem. Cum christus perfectus deus sit perfectus homo: mirum est qua temeritate quisquam audeat dicere quod christus non sit aliquid secundum quod homo. Ne autem tanta possit in ecclesia dei abusio suboriri. vel error induci: fraternitati vestre per apostolica scripta mandamus. quatinus convocatis magistris scolarum parisiensium et remensium. et aliarum circumpositarum civitatum: auctoritate nostra sub anathemate interdicas. ne quis de cetero dicere audeat christum non esse aliquid secundum quod homo. quia sicut verus deus, ita verus est homo. ex anima rationali et humana carne subsistens. Datum Velletri […] kalendas marcii.

Nicholaus […] ciarius ergo et pro certo teneat quendam de […] fratribus nostris qui tunc temporis scolaris erat interfuisse recitationi illorum scriptorum. ex parte domini pape facta ad dominum senonensem archiepiscopum in domo domini philippi archidiaconi parisiensium. in presentia magistri petri manducatoris. et ceterorum magistrorum parisiensium. et hoc totum factum fuisse ante concilium.

CARTA QUOD COMES DE GRANDI PRATO NICHIL HABET IN VILLA SANCTE MARIE MEHEC

Ego Arnulfus Remorum archiepiscopus notum fieri uolo omnibus
ecclesie nostre filiis. tam presentibus quam futuris. quod habetur in
subditis. Hecelinus comes de grandi prato. tenebat
aduocationem de duce Godefrido. de hominibus sancte Ma
rie de potestate Menee. dux uero de nostro beneficio. Quam
etiam aduocationem comes ipse Hecelinus dederat cui
dam militi suo nomine Guacelino. Guacelinus autem tantam
in rusticos exercebat tyrannidem. exactiones et ceteras
malas consuetudines. que ad aduocatum non pertinent. faci
endo ut uix homines ferre possent. Unde nobis conquesti
canonici. ducem mecum allocuti sunt. dederuntque in hoc
quod habebant in summa axona. in terra. in manso. in dominica
to. et in ecclesia. statuimus inde ducem beneficiare. et sic dimit
teret aduocationem. Dux uero hoc beneficium pro aduocatio
ne gratanter suscipiens. Hecelino in concambium dedit.
et aduocationem illam Hecelinus gurpiuit ac dimisit.
ea uidelicet ratione. ut nec ipse nec aliquis suorum
ex tunc et deinceps. aliquod de hominibus supradicte
aduocatione exigeret. et neque de banno. neque de la
trone. neque de sanguine. neque de leto. partem aliquam ab
eisdem hominibus requireret. nec quenquam eorum ante se

Menne a une lieue de la riviere d'aisne tirant vers Grandpre. C'est un village et fut ... de la chastellenie de Bethenville appartenant a l'archevesché de Reims.

Semme sur aisne village ... de Grandpre

BIBLIOTHECA APOSTOLICA VATICANA

uocaret. aut de eo aliquem iusticiam faceret. aut pretium
aliquod de eo acciperet. Hoc excepto. ut si ministerialis cano
nicorum qui huius obedientie officio fungeretur. homines
supradictos per se non posset distringere. tunc primum in
adiutorium sui comitem coniungeret. Comes uero uel eius ui
carius non nisi commonitus auxilium ferret. et hoc gratis. et
sine aliquo suo commodo faceret. Ut autem huius rei ueritas
posteris patefieret. et ne hinc in posterum damnum ec
clesie aliqua contentio pullularet. conuentionis huius
tenorem manu propria firmauimus. firmarique per legitimos et
idoneos testes fecimus. quorum ista sunt nomina. Ragenerus
prepositus. Letoldus archidiaconus. Olbertus decanus. Franco cantor.
Adulfus uicedominus. Iohannes. Stephanus. Beuo. Girardus. Rotdul
fus. Rotgerus. Hadericus. Balduinus. Haduinus. Guarinus.
Gotdefridus dux. Rotgerus comes. Arnulfus comes. Ri
cherus comes. Rainoldus comes. Hildradus comes. Gutterus.
Rotdulfus. Ragenerus. Isembardus. Odo. Guido frater Gutte
rus. Hudo. Isembardus. Gerardus. Garnerus. Rotgerus. Gui
dricus. Actum remis in palatio episcopali. Anno incarnatio
nis dominice mill. viii. Regnante rotberto rege. anno xxi.
archiepiscopatus autem domni ARNULFI. anno. xxiii. Ysaac can
cellarius ad uicem Rageneri archidiaconi scripsit et sub
scripsit.

Hec transposita que precedebunt sunt i...

remisi synodū isdē Hugo rex. inuitauit archiepm seno
nice urb nōie seyvvinū cū suffraganeis suis. In q̄ ccilio
fecit degradari domnū Arnulfū remoꝝ archiepm dolo
nepotis sui quē tenebat in carcē. dicens n̄ debē ēē ar
chiepm natū ex concubina. In loco ū eiꝰ fec̄ ꝯsecrari dom
nū Gilbtū monachū philosophū. qui Gilbtus magist̄
fuit Robti regis filii istius hugonis. et domni leothe
rici archiepi successoris uen̄abil Seyvini. Arnulfū au
tē fec̄ mancipari custodię aurelianis ciuitate. Uene
rabil itaq; seiuuinꝰ archieps. n̄ ꝯsensit in degradatiōe
arnulfi. neq; in ordinatione Gilbti. Iussio autē regis
urgebat. Alii ū epi licet inuiti. tam̄ ꝓpt̄ timorē regis
degradauert̄ ARnulfū. et ordinauerunt Gilbtū. Seiu
uinus aūt plus timens dm̄ quā t̄renū regē. noluit
ꝯsentire regis nequitię. s; magis in quantū potuit re
darguit ipsum regē. ꝓpt̄ quā causam ira regis cont̄
eum efferbuit. Cum magno itaq; dedecore expelli
iussit rex Arnulfū de eccla beate di genitricis MaRie
remsis. et sic alligatū retrudi in carcerē. Alligatus
aūt in carcere aurelianis ciuitate. ubi detinebatur
nepos eius Karolus. mansit ibi trib; annis. Nunciat
tur hec om̄ia p̄suli romano. Qui ualde indignatꝰ sup

hoc facto. interdixit omnes epos qui Arnulfum de
iecerant. et Gilbertum ordinauerant. Misit quoque
leonem abbatem a sede aplica ad domnum seuuinu
urbis senonice archiepm. qui uice sua in urbe remsi
synodum congregaret. mandans illi ut sine dilati
one arnulfum de carcere reuocaret. et Gilbertum
degradaret. Collecto igitur concilio in urbe remsi.
ex iussione apostolica reuocatus est Arnulfus de cu
stodia. et cum honore magno in propria sede recept9.
Gilbertus autem intelligens quod iniuste pontifica
lem dignitatem suscepisset. penitentia ductus est.
Altercationem uero Gilberti pontificis et leonis ab
batis ualde utilem. plenius inuenies in gestis remo
rum pontificum. Post hec domnus Gilbertus in
urbe rauenna pontifex est electus ab ottone impe
ratore. et a populo eiusdem urbis. residensque in eadē
urbe pontifex annos quam plurimos. defuncto pa
pa urbis rome. populus romanus dari sibi acclamat
Gilbertum. Tunc uero assumptus de rauenna. or
dinatus est pontifex summus in urbe roma.

Tres contra dnm coniurauere potentes. | Qd cupiere diu. nec habent regem nec habebūt.
Rex. 7 Gilbtus. 7 Roma. dm [illegible]. | Rex male mortuus ē. diademate dispoliat9.
Rex. qd Gilbtm papā sua Roma uocaret. | Gilbt9. stigios disponit pontificat[illegible].
Gilbtus qd eum diademate condecoraret. | Ro[illegible]uexat adhuc. census amor inmoderat9.
Roma qd ambor[illegible] thesauros euacuaret. | Roma uexat adhuc amor īmoderat9 habendi
Sed neq. Rex neq. Gilbt neq. Roma uid[illegible]. | Qui n extinguet nisi iudicis ira tremendi.

O. M. In nomine patris & filii et sp̄s sc̄i. Canonici
sc̄e Marie Remensis eccl̄e notum fieri uolum⁹. tam p̄sen
tib; quam futuris. hui⁹ metropolis eccl̄e filiis. que uel
qualis conuentio int̄ nos et comitē odonē facta sit.
de ualle rodigionis. iussu & consensu dōni archiepi (de Val de Roignon en diocese de Langres ... a Chaumont en Bassigny)
OEBALI. P̄debamus illic uillas plerasq;. quas p̄ uiolen
tiam nob̄ auferebant filii Odalrici comitis. qui fact⁹
fuerat monachus. Habuimus g̊ cū Odone comite
hui⁹modi ꝯuentionē. ut si ea bona que in eadē ualle
p̄dicti filii Odalrici comitis nob̄ abstulerant. ad ius
& uestiturā eccl̄e n̄ramq; reuocaret. & sic ea nob̄ qe
ta faceret sicut et sibi. de omī ꝓuentu. reddittu. censu.
iusticiis. & cōpositionib; q̊ de ipsis rebus ꝓuenirent. &
de omī illa t̄ra unā medietatē in uita sua habet. et
uxor sua Ermengardis in uita sua similit̄. & unus he
redum suoꝝ in uita sua similit̄. quē ad hanc successi
onē ipse ul̄ ipsa. ul̄ fideles eoꝝ nob̄ presentarent. Fac
tū in quā et laudatū ē. ut ipsa bona ipsis trib; singu
lariter ac nob̄ canonicis ita in commune forent. ut non
t̄ras. mansos. mancipia. ul̄ prata partiam̄. s; ū usū fru
ctuum. cunctasq; redditiones earū rerū equalit̄ diui
damus. Ministeriales aūt ipsius uallis. nob̄ et ipsis

In Beneficiu dare. Indominicata Mansionile de Masnil

Pasnaticum

comuni fidelitate iurent. & si aliquis eo[rum] in culpa de
prehensus fuerit. co[m]positio legis nob[is] et ipsis in comu
ne ueniat. Cautu[m] quoq[ue] et ratione firmatu[m] e[st]. ut
nullus p[re]dicto[rum] triu[m] eandem suam medietate[m] in
beneficiu[m] alicui donet. sed in d[omi]nicata[m] teneat. Q[uo]d
si aliq[ui]s eo[rum] hui[us] conuentionis transgressor extit[er]it.
legalit[er] emendet. Sin aut[em]. nos q[uo]d dedim[us] recipiem[us].
Pret[er] hanc sup[ra]dicta[m] reru[m] medietate[m]. concessim[us] Odo
ni comiti silua[m] ad uenandu[m]. ut tota[m] ad uenandu[m] ha
beat. si tam[en] porci ad pastione[m] in ea[m] mittunt[ur]. nos de
pasnatico medietate[m] habeam[us]. Si noualia que sar
ta uocant ibi s[un]t u[e]l facta fuerint. q[ui]cquid inde exie
rit. nob[is] et ipsis in co[m]mune ueniat. Mansionile sei
gualdi curtis cum appendiciis suis. Nichil ad hanc
conuentione[m] attinet. sed n[ost]r[u]m e[st] ex integro. q[ui]a ipsum
solidu[m] tenem[us] et tenebam[us]. quando cum odone co
mite sup[ra]dictam ratione[m] pepigimus. Actu[m] Spar
naco d[omi]nice incarnationis anno mill[esim]o. xx. v. regni Rot
berti. xxxvi. Archiepatus u[ero] domni Ebali anno. v.
S[ignum] Ebali archiepi[scop]i hec confirmantis. S[ignum] Ar duini. S[ignum] Adul
fi p[re]positi. S[ignum] Guntranni decani. S[ignum] Stephani. S[ignum] Richeri.
S[ignum] Bardonis. S[ignum] Constantii. S[ignum] Alb[er]ti. S[ignum] Gibuini. S[ignum] Amal

Esparnay sur Marne

rici. S. Drogonis. S. Aduini. S. Manis. S. Odalrici. S. Gui
drici. S. Richeri. S. Hermanni. S. Attonis. De laicis
aut. S. Odonis comitis. S. Arnulfi comitis. S. Rainal
di comitis. S. Odonis. S. Engelranni. S. Ligulfi. S. Elbti.
S. Ermenfridi. S. Aduini. S. Hugonis. S. Guidonis. S.
Guermundi. S. Gutteri. S. Isembardi. S. Aleramni. S.
itē Isembardi. S. Hezelini. S. Harduini. S. Ratberi. S.
Hugolini. S. Item Hugolini. vardini

Abiuravit hugo comes de roceio. qđ in uillis scē (Comte de Roucy qui est a vingt lieues de Reims.)
Marię et scī Remigii. et in uillis ecclarū quę ad re
mensem ecclam & ad beneficiū archiepī ptinent.
nullā faciat comuniā. nec exactionē. qđ uulgo sal (Encores aujourdhuy a Reims ce mot est en usage et a mesme l'archevesque ce droit sur plusieurs villages entours qui n'ayt [illegible] aucune milique de [illegible] et s'appelle droict de saulvement qui est comme un droict de garde en vertu duquel chasque habitant paye certaine quantite d'avoine)
uamtū dicit. Si pdam nram ul hominē ul aliquid
de nro diripuerit. requisitus p fideiussorē pmisit se red
diturū. si reddere noluerit. rapina iudicabit. et inde
facto clamore ad epm laudunensē. sine dilatiō ex
comunicabit. Guerpiuit etiam uionaticū qđ in uil (le droict de travers et droict de passage ou de voirie)
lis nris accipe solitus erat. Pmisit deinceps qđ ī me
moratis uillis nullam comendationē de hominib:
nris ul de aliis ulterius recipiet. Porro p damnis q
nob intulerat. restaurauit nob quotannis in aleman
ni curte de decima modiū frumti. et ... modi

Si aūt in his excesserit. et cōmonitus corrigere neglexerit. ad laudunensē epm inde clamorē faciem. qui sine omni retractatione in p̄sentia dn̄oꝝ cardinalium romanoꝝ. et Ebali catalaunsis epi. & multoꝝ tam clericoꝝ quam laicoꝝ p̄dictum hugonem se excōmunicaturū nob̄ p̄misit. Et cardinales romani isti fuerunt. Petrus leonis p̄br. & Gregori⁹ sci angli diaconus. Clerici laudunenses. Guido archidiaconus. Blihardus cantor. Letoldus. Catalaunēses clerici. Odo archid. Magist̄ Raginer⁹. Rainaldus. Stephanus. Odo abbas sci Remigii. Ioirannus abbas sci Nichasii. Nicolaus archid. Hugo archid. Iosfridus decanus. Leo cantor. Albricus. Letoldus. De laicis Erlaudus subuicedn̄s. Balduin⁹ dapifer. Heribtus panetarius. Paganus de calmisiaco. Otrannus. Hugo. & Raginaldus fr̄ eius. Ut autem carta ista pondus habeat testimonii. p̄dicti cardinales et Bartholom̄s laudunensis ep̄s. imaginib; suis eam corroborauert.

In illis dieb; erat in ciuitate remsi archiep̄s. uir bon⁹ et modestus. frat̄ lotharii regis ex concubina nomīe arnulfus. Hugo aūt rex inuidebat ei. uolens extīminare p̄geniē lotharii regis. Congregans itaq; in urbe

BIBLIOTHECA APOSTOLICA VATICANA

tam sollempnius habeatur. Hic uero uitae futurae et mysteria celebrent
et munera capiant. Unde et nomen ipsum paschae transitum de mor
te ad uitam significans. Congruum quoque mysteriis tempus ingruit
primo ut aequinoctio transcendo tenebrae mortis a uera luce
uincantur. Deinde ut primo mense anni qui dicitur mensis nouarum uitae
nouae celebrantur gaudia. Tertio ut resurrectio ... die in
facta et tertio tempore seculi id est sub gratia manifesta cum iam
ante legem et sub lege in prophetico lateret enigmate initia
lunae septima ueniretur. Cum et ipsa tertiae lunae conuersio in tertiis
gloriam de terrenis ad celestem doceat mutari ...
Atque ad ultimum ut dies dominica conditione lucis insignis et trium
pho Christi ueneranda nostrae quoque resurrectione nobis exoptabi
lis in memoriam reuocetur.

Si inuestigare ac diligendo scire uis quantum singulis mensibus ad saltum lunarem accrescat quia per
annos XVIIII unus transilit dies menses lunares totius decem nouenalis cicli quod sunt col
ligere memento sic. Duodecies XVIIII CCXXVIII adde VII embolismares menses fiunt
in toto CCXXXV. Dies unus qui accrescit XXIIII horarum habet momenta DCCCCLX et his in
mensibus aequa distributione fiat mensibus supradictis CCXXXV quod si unicuique mensi
momenta IIII dederis colligentur DCCCCXL momenta remanent XX momenta
haec iterum singula diuide per uncias XII quae sunt CCXL da mensibus singulas qui sunt
CCXXXV uncias singulas remanent unciae V has iterum partire per atomos
Uncia unius momenti XLVII habet atomos qui XLVII athomi per quinque uncias
multiplicati CCXXXV reddunt. Iterum hos per eiusdem numeri menses distribue
et ecce inuenis singulis mensibus congruere ad augmentum saltus supradicti
IIII momenta et unciam momenti et athomum id est quingentessimam
sexagessimam quartam partem unius momenti.

Inter terram et lunam tonum esse pronuntiant qui CXXV stadiorum spacium ... aestimant miliaria
esse XV DCXX. Inter lunam et mercurium semitonium pronuntiant hoc est medietas praedictae mensu
rae. Inde ad uenerem similiter. Inde ad solem tria semitonia. Inde ad martem tonum. Inde ad
Inde ad iouem semitonium. Inde ad saturnum semitonium et habeo ad signiferum tria semitonia.
Tonus habet ut dictum est XV miliaria DCXX. Semitonium habet miliaria DCC. DCCCCXI et a
luna ad solem sunt toni duo id est miliaria XX mille CCL. Inde ad saturnum sunt toni duo
id est totidem miliaria. Inde ad signiferum toni duo et semissis.

BIBLIOTHECA APOSTOLICA VATICANA

Salomon

Herispoeus. Rodualt.

Paskuuethen. Iudicael.

bastard.

Alanus maior.

Warech. Pascuuethen.

Beringerius.

Conanus.

Goffridus.

Alanus.

Conanus. Gaufridus. Hoduuinus tricia dux. — bastard

De hac filia odonis comitis tercie tebaudi campanensis.

Madiuo domis habuit unam de quo

De alia orti sunt redilsy.

Alanus barba torta

bastardi

hoel. & Guarech

Iudicael. hoel. Drogo.

bas Rivallonus. Budich. Iudicael.

De ... milesinde.

De ... Mathias. ... Mathias.

Hoel. epis nanetensis Quiriacus.

Ingelgerius

Fulco rufus.

epis Widdo. Ingelgerius. Fulco.

epis Widdo. Drogo. Goffridus. Blanca.

Mauricius. Fulco. Constancia regina. uxor roberti regis.

Goffridus. Ermengardis. Henricus rex.

Gaufrid. Fulco. Filia ...

Herbertus comes.

Herbertus ...

Leugardis. Robertus.

Emma. Adela.

Willelmus. Fulco.

Willelmus. Widdo. Gaufrid. & Ermengardis

Gaufrid. Fulco. Hildegardis.

Item magna linea. Herbertus de ...

Robertus.

Adela.

Fulco.

Goffrid.

fraudulentissime quidem ... regem ...

Fulco comes andegavensis qui cognominatus bonus fuit genuit

Goffrid. Goffrid. genuit

Alone hierosolimitanum Fulco genuit

Goffridum & Ermengardam.

barbat.

De Ermengarde nati sunt Gaufrid. ...

Goffridus comes genuit

Fulconem Fulco genuit

Goffridum & Ermengardam.

De Ermengarde nati sunt Gaufrid. & fulco.

& Ermengarde uxore conanis comitis britannie.

De Ermengarde nata est

Iudith uxor richardi comitis normannie.

De iudith nat est robertus

De roberto Willelmus

De Willelmo filia presens.

Blanca.

De Blanca nata est

Constantia regina. De constantia nata est

Uxor balduini comitis flandrensis.

De illis nata est

Mahildis uxor Willelmi comitis normannie.

De ipsis nata est

Filia presens.

Geraldus comes uesoncionis. & Umbertus comes ...

Ex Geraldo Albie nata est.

Ex Albia Beatrix.

Ex Beatrice Goffridus comes de castello Landonensi. Ex Gaufrido Gaufrid. & Fulco presens.

Ex Umberto Adala comitissa. Ex Adala ...

Rollo qui & robertus.

Willelmus martir.

Richardus senex.

Richardus medius.

Richardus & Robertus.

bastard.

Willelmus.

Ninferia est a cenabensi urbe ... transuersus usque parisius inter sequana & ligeri usque in oceanum.

... patricii galliarum Egidius Siagrius ...

... In primis deo omnipotenti ac postea nobis placere ... promittentes
... honorem hac potestate conferre delectabit. Et hoc statuimus ut inimicus potestate
... deportationes ... qui nobis placere curaverit et regnum et honorem ac potestatem
... efficiamus qualiter ille per suum meritum dignus ostenderit.
Hoc postremo statuendum nobis videtur ut quicquid adhuc de rebus et conventionibus que ad
... utilitatem eorum pertinent ... addidimus volumus sic
... observetur atque custodiatur sicut ea que in his ... statuta et descripta
sunt custodire et conservare precipimus. Ad aquitaniam totum inter ligerim et sequanam et ultra
sequanam pagis xvii. id est carnotinum ... melcianum ... Abiensis et pontium usque in mare.

Ad ... totam toringiam ... ardenna ... frisie · ardenna · asbania
... meduerio ... amas · austerban · ader ...
... quam ... lomensis .

Ad alamanniam ... totam provinciam et totam zotiam
... remagensis ·
... treveris

Ad alamannis

IN XPI NOMINE INCIPIT PASSIO SCORUM MARTIRUM DIONISII EPI RUSTICI PRESBITERI ET ELEUTHERII DIAC

Post beatam et gloriosam resurrectionem domini nostri ihu xpi per quam ueram mundi ...
... impietate resolutum diuina potentia sese in triduo suscitauit et carnem ...
... supra omnes caelos ... supra omnes ordines angelorum ad dexteram patris
... et decima post die apostolis ... spiritus sanctus ... ligandi
soluendique acceperunt potestatem. Atque apostoli ... doctores ecclesie principes ...
... Namque anno ab urbe condita octingentesimo octauo nero
caesar quintus ab augusto adeptus est principatum. Beatus itaque petrus
apostolus cum ceteri apostoli distribuerent sibi partes terrarum inbuendum ...
... euangelium accepisset ipse ad arcem romani ...
imperii destinatur. Ut qui primus erat in ordine potestatis primus esset
in certamine passionis. Et quia ciuitas maioribus obligabatur criminibus
maioribus necesse erat remediis adiuuari. Et ubi erat culpa grauior
ibi esset gratia maior ... cum impiissimus nero ...

imperii sui iura laxauit & furor crudelitatis eius diu rabie in xpi famulos ebulliisset [illegible]
decimo crudelissimi imperii sui anno beatū petrū & paulū felici [illegible] morte danatos perp
phetū martirii dignos transmisit ad superos. Namq; priusquā beatus petrus per
triūphū martirii euolasset ad celos beato clementi hanc potestatē [illegible] dicens
Sicut a dño meo ihu xpo ligandi soluendiq; mihi est indulta potestas ita tibi hanc
potestatē tuisq; successorib; aeternū confero donū ut queq; ligaueritis in terris ligata
sint & in celis. & queq; solueritis in terris soluta esse ualeant & in astris. hac potes
tatis successione ecclesię pfectū instituit & dignū reliquid herede. His ita de ordine
tēporū & apostolicis potestatibus breuiter retensitis ad beatissimi uiri dionisii cer
tamina narraturus accedā. Ut superius pauca iā de ordine temporū digessimus. post dñi
xpi ihu nri gloriosā ascensionē cū beatus paulus apostolus p gratiā sci sps ab errore in
fidelitatis ad uiā salutis regressus fidē quā ante expugnauerat pfecta postmodum
religione sequeretur. hac secunda dominicis institutis uas electionis esset in gentib;
& xpi nomē ignotis gentib; pdicaret & adueniret athenis ibiq; scm uirū dionisiū gentilib; in
[illegible] erroribus implicatū ad uiā salutis conuertit & [illegible] baptismatis unda renatū diuinis
[illegible] sanctionis informauit. Cūq; iā tribulorū atq; spinarū squalore ex eius pectore
sci sps gratia funditus ebulliisset & pulcerrima germina noue segetis pulchera [illegible] ager
diuini uerbi semina rudib; cepit [illegible] erogari. Cūq; iā celestib; [illegible] xpi miles [illegible]
aestuaret supna se ubiq; gratia peunte dū rura pontica sulcaturus ingredit romā [illegible]
tus dño dilectus adgreditur qui ut superius dictū est beatū clemtē apostolica tenentē p[illegible]
potestatē abeat. et continuo digne cū honore suscepit. Per id e tēpus cū beatissimus dion[illegible]
beatissimi clementis custodię uestigiis adhereret & apostolicis sanctionib; se omnimodis tra
deret imbuendū maxima apud beatū clemtē pficiatis sue reuerentia loci continuo
cepit ueneratione habere & magna apud eū familiaritatis gratia obtineret [illegible] ad
omnes beatissimi uiri dionisii uita disponit & exeplo omnib; declarat congregat philipp[illegible]

ETA MVNDI INOLHEYTE CREBRESCVNT MVNDI RVINA & mala secli
inundant quotidie finem ei nunc demonstrant quam celeriter
bocurtu diem iudicii ostendi. Quapropter vigilare debet unus
quisque & summo studio currere ne ipsa dies possit anticipari.
Domini enim vox in evangelio fideles suos amonet dicens. Date
elemosinam & ecce elemosina omnia munda sunt vobis. Et in a-
lio loco querentibus dicit. Querite & invenietis. pulsate
& aperietur vobis. Omnis enim qui petit accipit & qui querit inve-
nit. Et per prophetam. Sicut aqua extinguit ignem
ita elemosina extinguit peccatum. Salomon etiam affir-
mat dicens. Redemptio anime viri proprie divitie. Ista-
rum amonitionum obauditores cupientes fieri. Ego Fol-
CALDUS & mater mea GIRBERGA & uxor mea AYNOHRS.
& frater meus ODDO delegimus unum locum in quo edificemus sanctam Dei
aecclesiam in honore sancte trinitatis & beate marie semper
virginis & omnium sanctorum & beati IBONDI martiris Christi.
Et est iste locus positus in Sconense territorio iuxta
castrum merpini. mancipandum in servitio Domini pro animabus
nostris patrum & avorum & matrum nostrarum seu filiorum & filiarum
nostrarum & omnium parentorum nostrorum sub regula monachorum.
Incoavimus vero cum adiutorio domini nostri Ihesu Christi & omnibus sensis
& consilio Domni Isloni episcopi Sconensis VRBIS. Et
domni gaufredi qui ipsam terram dedit & uxoris sue

petronille. & constituimus hunc locum sub potestate ecclesie
sancti martini saviniacensis monasterii & norma monachorum
inibi degentium quibus videtur utilitati prodesse quam praeesse dominus abbas.
Ceterius. Do etiam adhuc ... fratrum inibi degentium unum mansum
iuxta portum quod vocatur lis. Et in alio loco unum mansum in villa
que vocatur floiacus. Et in alio loco unum mansum quod vocatur Genten.
Et in adsargia villa unam modiatam de terra & tres sexta-
radas. Et in [illegible] tertiam partem de uno manso. Et de vineis
que sunt in senvilla meam partem quam habeo cum fratribus meis. &
unum in ... meum proprium & unam bordariam. Et in acocollione
meam partem. Et in amalas villa similiter. Et in taslaas villa simi-
liter. Et at mansiones meam partem. Et in adpodium medianum
meam partem. Do omnia ex parte matris mee [illegible] que
pro amore domini nostri ihesu xpisti & sancte marie semper virginis &
sancti petri apostoli & sancti abundi martiris & omnium sanctorum
sponsavit predictum locum de sepultura corporis sui.
pro redemptione anime sue & senioris sui ayzoni. & filiorum
suorum. & filiarum & omnium parentum suorum quantum ipsa
dedit in villa que vocatur Irer quantum ipsa habebat.
in terris. vineis. pratis. quam ipsa mihi precepit ut ego car-
tam & donum ex sua parte facere. deo & predictis sanctis
in quorum honore vocatur locus ille. Est autem situm in
pago ENGOLISMENSI in vicario blaziacensi. Ego

folcaudus istud donu feci. & firmare rogaui pro redemp- 68
tione anime mee. & anime patris. & matris mee. & omniu
parentu meoru. Sane si ullus de heredib; meis. aut
ullus homo istu calumniauerint. & ptinentia sibi subtra-
xerint ira di incurrat sup eos. & ab eccla di sint ex
tranei & c sortio scoru separati. & in inferno cdepnati
cu datan & abiron. Maledicim aute omis illos homines.
& feminas. & cu iuda traditore ppetuo anatemate
dapnam q hunc locu de potestate monacorum
abstulerunt. S. Rynonis. S. Odonis. S. Eldebti.
S. Willelmi. S. Ranulfi. data in manu almanni
indigni monachi. REGNANTE ROTBTO REGE IN
francia.

Hanc carta laudauit folcaudus & tenuit
in uita sua usq; ad tempus uuillelmi filii sui qui
posqua honore patris sui suscepit aliquo te
pore cessit istud munasteriu monachis sci
martini sapinensis sicut patri cesserat donec
oddo auunculus ei surrexit ctra eos in calumnia.
& expulit de loco illo inuiste. Qua hoccasi-
one suscepta tenuit uuillelm istu locu & tra
didit abbati betaniensi ic terto in custodire
in uita sua. Quo audito monachi pclamauer

& calūniatus donec DALMATIUS ABBAS aduenit
& abuit multa iudicia cū uuillelmo s& nihil pfe
cit. Moriente aut eo dixit fulconi comiti ut
iniuriā quā monachis intulerat iuius reducer&
quod & fecit. S& abbas betaniensis hęc omnia p
t-bans mortuo eo cōmouit uxorē uuillelmi & ar
caldū maritū ei & eliā acardū generū suū aduersus
monacos ut expellerent eos. his auditis uenit iterū
dalmatius abbas & fecit duellū cū eis & fuit uictor
bellator eorum. Q, uocis couener ad abatē oms & cces
ser monasterii sic fulcaudus cesserat & ita ef
sti eis familiarissimi.

Si quis liber res suas ut semet ipsum ad ecclesiam tradere voluerit, nullus habeat licen-
tiam contradicere ei, non dux, non comes, nec ulla persona, sed spontanea voluntate liceat
christiano homini deo servire, et de propriis rebus suis semet ipsum redimere. Et qui volue-
rit hoc facere, per cartam de rebus suis ad ecclesiam ubi dare voluerit firmitatem fa-
ciat, et testes sex vel septem adhibeat, et nomina eorum ipsa carta contineat, et coram
sacerdote qui ad eandem deservit super altare ponat, et proprietas de ipsis rebus
ad illam ecclesiam in perpetuum permaneat. Si qui episcopi aut quos lex ipsa commemo-
rat, aut qui liberi religiosi vel religiose intestati sine filiis et propinquis vel uxo-
re decesserint, quam tamen nec curie, que quam debuerint, nec patrono, quicquid reli-
querint ad ecclesiam vel monasteria quibus obsecuti fuerint pertinebit. quisista-
re voluerint, habebunt liberam potestatem.

Cum in affluentia divinorum reperiatur eloquiorum. quod sine ratione simplicitas puer-
itia deputetur voce domini attestante. estote prudentes sicut serpentes et simplices sic-
ut columbe. et apostoli commonentis. videte quomodo caute ambuletis. non quasi insipientes.
sed ut sapientes. redimentes tempus quoniam dies mali sunt. et nolite fieri impruden-
tes. sed intelligentes que sit voluntas dei. si quid boni operationis sancti spiritus instiga-
tione susceperint. auctoritate firmissima et nodo indissolubili connecten-
dum dignum ducimus. ut qui prius ad incipiendum spontaneos ac simpliciores im-
mutatur. postmodum graviores et callidiores ad id pagendum malignorum insidia-
tores effugiat. Hac igitur occasione suscepta. ego Amblardus canonicus sancti Petri
Xanctonensis filius Amblardi cui cognomen Mala terra. ecclesiam sancti Thome apostoli
que est sita in pago Xanctonensi prope castellum quod vocatur Cosnac. et ammonitione
divina et laudatione ipsorum dominorum ex quorum beneficio hoc michi accidit. scilicet Ar-
caldi et Widonis helie et filiorum eius hoc est Seguini et Richardi et Rotberti necnon et Amblar-
di patris mei et amicorum meorum. dei et consilio domini Bosoni Xanctonensis episcopi et Oelarii
archidiaconi et aliorum familiarium nostrorum. dono deo et sancto Martino Cilbiniacensis mo-
nasterii et patri Dalmatio et monachis eius eorumque successoribus qui ibidem deo servientes
extiterint. ut habeant illam cum omnibus appenditiis eius. quas ego iam possideo. vel ipsi mar-
tyra qui possident adquisierint. collaudante hoc etiam fratre meo Richardo et senioribus
ipsius castri. videlicet Aroaldo.

de tot tantisque civitatibus ex quibus catholici pontifices eiecti sunt. Si catholici sunt subrogati, tunc catholici sunt eiecti. Sed evidenter apparet quia cum catholici sunt eiecti, non catholici fuerunt qui subrogati sunt. Item. Quis non videat illos esse catholicos et ab omni heretica peste prorsus alienos qui a propriis urbibus extrusi et in exiliis sunt redacti, et eos qui superstitibus catholicis successores fieri ausi sunt catholicos omnino non esse. Restat ergo quod non sunt catholici sed heretici quicumque successerunt. His adde et illos qui se prius talium communioni iunxerunt. Quo contra Egilbertus respondit velle se prius vitam dare, quam illis quorum ad hunc honorem pervenisset infidelis existere. Nunquam se velle Gregorio obedire quamdiu ipse nollet amiciciam regis petere. Interea dum hec et his similia inter se contendentes tractarent, appropinquabat ieiunium quatuor temporum, quo consuetudo est ecclesie promovere eos in ordine clericatus qui sunt promovendi. Et hoc iste omni nisu affectabat facere, non amore iusticie, sed ut potuisset maiorum quempiam sibi adiuncare, ut videlicet ab ipso consecrati postea ipsi essent obnoxii, et quoniam suam ab ordine suspensionem ita pumescerent eius ab episcopatu dispositionem. Cuius intentionem cum rescissent dixerunt: Quia pallium quod a Romana ecclesia metropolitane defertur nondum es adeptus, impositionem manus ante susceptionem nolumus, maxime cum in canonibus decretum sit: Si quis metropolitanus sine pallio consecrare presumpserit, et consecrator et consecratus gradu ordinis sui periculo subiacebit. Quod utique si debes ac-

quirere erga papam quem adeo despicis, Gregorium videlicet, convenit humiliare, ut merearis accipere. Expositis ei idoneis causis per quibus non debuerit ordines facere abstinuit, et paucis diebus interpositis quendam consecraneum suum nomine Theodericum arte nichromanticum, cum professione monachum, scientia litterarum valde preditum misit questum suum Clementem apostolicum, et inventum sibi transmitti expeteret pallium. At ille Clemens gavisus quod aliquis ipsum pro accipienda benedictione respiceret, quod petebat transmisit cum litteris docentibus quibus temporibus hoc foret usurus. Quas quia auctoritas auctorum non roborat, magis vero infirmat, hereticorum enim et excommunicatorum decreta fidelis quisque non recipit, idcirco memorie commendare non curavimus. Hic autem quem iam nominavimus Theodericus de sepedicto Gregorio papa libros duos edidit, in quibus multis mendaciis compilatis que non ipso melius concinnare quis novit, Gregorium infamem fecit, regis vero et sui pape innocentiam et sanctitatem commendavit. Pro quibus editis iste de quo loquimur Egilbertus abbatiam sancti Martini super litus Moselle defuncto beate memorie Sigeberto abbate eadem die illi retributionem dedit, quo utique malo si maius non fecisset ad perpetuam sui damnationem sufficere potuisset. Nam ipsa abbatia prius quidem erat admodum in rebus sufficiens, at nunc ab hoc est adeo adnichilata, ut monachi quoque qui divinis ibidem mancipati erant servitiis nisi aliunde conquirerent, non ne

BIBLIOTHECA APOSTOLICA VATICANA

cessaria uite haberent. Est et aliud quod-
dam gestorum eiusdem egilberti. quod pro
facti similitudine iste liber inserere.
In monasterio puellarum horrei defunc-
ta. Imiza summe strenuitatis ancil-
la dei matre cenobii uenientibus omnibus
ibi deo famulantibus. quondam neptem
suam preposuit fratris sui filiam nomi-
ne lucardam. quod cum pace. saluo ho-
nore professionis simonie dixerim.
deus scit quia non minori arte magica. ue-
neficam incantatione. blasphemam. de
qua cum episcopo modis omnibus niteretur.
ut ibi eam preficeret. sanctimonialibus omnibus
pusillis cum maioribus. sine cessatio-
nocte ne tam die quam dominum et sanctam genitricem
eius cum seruiuunt ne hoc fieret orant(i)-
bus. cuidam ex eorum collegio. que ceteris
frequentior orationi incumbebat. inter
uerba orationis. ut diuine erat uo-
luntatis obdormienti. talis ostensa est
uisio. Uidit sanctam dei genitricem mariam
in medio angelorum stantem. et beatas
uirgines. Irminam. modestam. anasta-
siam. que in diebus suis ipsi loco prefue-
runt. coram ei consistentes. et uultus quasi
mestos exhibentes. et sanctam domini ma-
trem ita se alloquentem. Ausculta fili-
a inquit cum illuxerit dies. hora ma-
tutina indica sororibus tuis ex me quia
peccatis illorum exigentibus. decreuit deus
ut ipsa de qua petitis absolui. flagel-
li uobis loco perueniat. et tam diu ma-
neat. quousque per afflictionibus uobis ab
ea irrogandis uite ipsius uos pigeat.
Uerumtamen nouitis ipsam ex platio-
ne iram dei in se prouocare. uobis uero
non plus officere. non quod super destitu-
tione. huius loci nostri uidebimini

sufferendo laborare. Itaque cum fuisset
intronizata. cepit de bonis ecclesie. iuxta
illud libri machabeorum. diabolicum
magnum exercere. et ut uerum fatear licet
impudenter loquar. alia concubitoribus
suis distribuere. alia uendere. postremo
ut breuiter concludam paucis ecclesie de-
relictis. omnia in usus suos conuertere.
ut posses liquido perpendere ueridicam
dei genitricis supradictam extitisse senten-
tiam. ipsam ex platione iram dei in se
prouocare. Denique aliquantis transactis
annis egilbertus episcopus se satis admodum
officio dignum exhibere. non solum quod ab
excommunicatorum regis uidelicet et cle-
ricis se noluit communione sequestra-
re. Propter quod et Bruno qui ei in episcopatu
proximus loco successit. omnes quos ille
ordinauit iste ab officio suspendit. non
remotos ad pristinum gradum admisit. nisi
qui se legittimo romano ecclesie ponti-
fici obedituros super euangelium fidem fecit.
Complura memoria digna de huius egil-
berti probis actibus que per ipsum uel sub ipsius
temporibus gesta sunt. seniorum relatione
ad nostram noticiam peruenerunt quorum a-
liqua. siquidem. ut aliquando ei memoria
cum pace ecclesie fieri liceat. in benedictione
curabimus insinuare. Quedam matrona
preponens comitissa de castello. quod ara
tunc dicitur. mater uidelicet comitum wa-
lerami et fulconis marito suo defunc-
to astipulantibus filiis suis et filiabus
bona presentis sue in ecclesia treuerensi
beato petro tradidit. et amplius recce-
pit sub conditione quam precariam nomi-
nant. ita uidelicet. ut cum ipsa de hac lu-
ce migraret. utraque simul data et accepta
in beati petri et episcopi ius libere transirent.

tonis assumpserit. huc accedit. quod cum
egilbertus primus huius brunonis
antecessor adhuc uiueret. inito con
silio cum optimatibus suis. quorum iste
bruno unus erat. huiusmodi uerbis
eos compellebat. Obsecro uos per misericordiam
dei dilectissimi filii et fratres. quicquid
ego et antecessores mei episcopi sanctorum locis
iniurie uiolentia magis quam ratione
irrogauimus. uos me commonefacite
et ego restituam. ut et meam. et eorum
animas ab inferis redimam. Quod
cum placuisset omnibus. discretus tan
quam loco redditibus. banni constrictione fir
mauit. ut qui deinceps inde subtrahe
ret. dampnum presumptionis sue uindice sen
tiret. Et responderunt omnes amen. Ubi
uero egilbertus spiritum reddidit. et bruno
ei in episcopatu successit. uniuersa que ille
restituendo signauit. iste resumpsit dicens.
nichil exinde ratum esse. quod infirmus
et iam senex et impotens. in nouissima
uite sue hora fecerit. cum beatus gregorius
dicat. ultimam penitentiam nulli ne
gandam. beatus uero augustinus dicat. se
non diffinire quod qui seram tantum
egerit penitentiam liberetur per eam.
Ego quidem puto si audeam dicere quod
qui uerum temporanea siue serotina
penitentia male tantum parta resti
tuerit. et si propterea non liberabitur. quia
ea postmodum in indebitos usus usur
pauerit. non minus iudicium sustinebit.
Anno igitur ordinationis sue .xviiii. pla
cuit romam tendere. ut renouaret
priuilegia sedis sue indignationis sup
portans prefati adelberti aggrippiensis
episcopi de legatione romane sedis sibi con
cessa superbe se efferentis. maxime cum
ex concessione patrum apostolicorum episcopi tre
uerorum nulli nisi soli apostolico uel a latere
eius misso ad presens debeant obedire.
sicut hincmarus remorum archiepiscopus.
in epistola sua nicholao pape directa com
memorat dicens. Remensis ecclesia nunquam
quam excepto romano pontifice primatem
habuit. nisi quando diu abiecto ab eo
sine ullo crimine suo pontifice tyran
nica uiolentia milonis. tempore ka
roli principis pastore uacans. bonefa
cio apostolice sedis legato aliquamdiu sic
et treuerensis fuit. Sed et in tempore
illo prefuit ecclesie metensi quidam ste
phanus kalixti pape ex sorore nepos cum
rana dictus auunculus eius concesse
rat in celebrationibus missarum pallio
indutum procedere. integre tamen ce
metropolis potestate. Qui de pallii ho
nore exhilaratus uelut confidens
gratie consanguinitatis supramemorate
ultra quam oportuit se extulit.
omnimodis nitens si quomodo potuisset
ut treuericam ecclesiam deprimeret. su
am ante anteferret. et metropolim faceret
sperans quod quidcumque inchoasset ka
lixtus assentiret. Quod exinde depren
dimus. ut quotienscumque a metropoli
tano uocatus fuisset. ut sicut con
suetudo est suffraganeis episcopis metro
poli obedientiam et subiectionem
subscriberet. uenire contempsit. dicens
suos quoque antecessores quando que fuis
se archiepiscopos. quod nullarum scrip
turarum auctoritas firmat et pro
nunciat. Solummodo quippe metensium
episcoporum quinque numero pallio usi re
feruntur. quibus ethe serius ascribitur.
seruata tamen in omnibus metropolitano

subiectione. Sed non omnes qui pallio u-
tuntur archiepiscopi sunt, nisi qui eorum se-
des metropolis subiectis sibi aliis
civitatibus et episcopis principatur. Cum
igitur propter causas supramemoratas se-
pedictus Bruno versus Romam iter
faceret et Augustudunum usque processisset,
Kalixtus papa ibi ei occurrit, et eum
amice suscepit, et cum eo in eodem lo-
co natalem domini celebravit. Transac-
tis autem diebus sollempnibus, pariter iter
Cluniacum dirigunt, ubi Bruno
causas adventus sui aperit prelatis
que coram, sedis sue privilegiis eadem
sibi et ecclesie sue apostolice subscriptionis
firmamento stabiliri postulavit. et
obtinuit. Nam facta ei peccatorum
suorum indulgentia remisit eum ad
propria, dans ei cyrographum hunc
modum continens. Kalixtus episcopus ser-
vus servorum dei venerabili fratri Bru-
noni Treverensi archiepiscopo salutem
et apostolicam benedictionem. Consuetudo
sedis apostolice persuadet et ipse rationis
ordo exposcit ut sapientes religio-
sasque personas et in Romane ecclesie
atque obedientia devotas existentes
honorare amplius ac diligere debe-
amus. Proinde frater dulcissime postu-
lationi tue clementer annuimus. et
personam tuam dilectionis brachiis
amplectimur, et eam a cuiuslibet le-
gati potestate absolvimus nisi forte
a nostro latere dirigatur. Confidimus
enim in domino quia de sapientia ac
de religione tua et deo et ecclesie honor
magnus utilitasque proveniet. Data
Cluniaci IIII nonas Januarii. Denique
non multo post tempore viribus corpo-
ris eius senio simul et infirmitate ad
occasum vergentibus, in omni fere circa
regione ceperunt viri nequam consur-
gere et res ecclesie que ipsorum defensioni
et ut ita dicam advocatie commisse
fuerunt barbarico more depopulari.
quodam comite Willelmo filio cuiusdam
comitis supramemorati de castello.
quod vocatur Luzelenburch ducatum
illis prebente. Quos cum sepius ad cor-
rectionem invitasset et non profecisset tan-
dem cum non haberet qui illorum vesani-
am armata manu posset reprimere.
ipsi enim si barbari provinciam hanc in-
peterent illis resistere debuissent.
utebatur in eos anathematis ultio-
ne, die quadam dominica VIII idus decem-
bris. Anno dominice incarnationis millesimo
centesimo XXII. pontificatus sui anno XXI. Cuius
anathematis series hunc habet modum.
Propter continuas oppressiones quas ecclesia
nostra patitur decernimus et sancti spiritus iu-
dicio et auctoritate nobis commissa confir-
mamus ut quicumque sive in rapinis
rerum ecclesiasticarum, sive in combu-
stione alicuius ecclesie, sive in captione
alicuius clerici, vel in quacumque inde-
bita exactione, sive in generalis vel
specialis pacis violatione hactenus
nos conturbavit ad satisfactionem
canonice vocetur passurus sententiam
secundum merita, obediens iudicium cum
misericordia, rebellis iudicium sine mi-
sericordia. Ab hac autem die ulterius qui-
cumque supradictorum violatorum inven-
tus fuerit hodierna excommunica-
tione condempnamus et precipimus ut
ab omnibus ut sacrilegus devitetur
suspenso eius nomine in ecclesia ad

dit auctoritas canonica. In concilio bracarensi cap. XVI ita scriptum est: Placuit ut hi qui sibi ipsis aut per ferrum aut
[per] ... aut per venenum aut per aquam aut per praecipitium vel quolibet modo violentam inferunt mortem nulla pro illis in oblatione
commemoratio fiat neque cum psalmis ad sepulturam illorum cadavera deducantur. Multi etiam per ignorantiam sibi hec
usurpaverunt. Similiter et de his placuit qui pro suis sceleribus puniuntur. Dionisius ariopagita antiquus videlicet
[vener]abilis pater dicit blasphemias deo facere qui missas celebrat pro malis impiisque hominibus. Item augustinus in libro
enchiridion ad laurentium de cura pro mortuis gerenda cap. CXIIII ita dicit: Neque negandum est defunctorum animas pietate
suorum viventium relevari cum pro illis sacrificium mediatoris offertur vel elemosine in ecclesia fiunt. Sed eis hec prosunt qui cum viverent
ut hec sibi postea possent prodesse meruerunt. Est enim quidam vivendi modus nec tam bonus ut non requirat ista post mortem, nec tam in bono
... requirat ... nec tam in malo ut ei non valeat cum hanc vitam transierit adiuvari. Quocirca hic omne
meritum comparatur quo possit post hanc vitam relevari quisquam vel gravari. Nemo autem se speret quod hic neglexit apud deum prome-
reri ... hoc meritum sibi quisque cum in corpore viveret comparavit ut ei possent ista prodesse. Non enim omnibus prosunt. Et quare non omnibus prosunt
nisi propter differentiam vite quam quisque gessit in corpore. Cum ergo sacrificia sive altaris sive quarumcumque elemosinarum pro ba-
ptizatis defunctis omnibus offeruntur pro valde bonis gratiarum actiones sunt, pro non valde malis propitiationes sunt, pro valde malis etsi
nulla sunt adiumenta mortuorum qualescumque vivorum consolationes sunt. Quibus autem prosunt aut ad hoc prosunt ut sit plena remissio
aut certe ut tolerabilior fiat ipsa damnatio. Beatus vero gregorius de cura pro mortuis gerenda ita dicit: Si culpe post mortem
insolubiles non sunt multum solet animas etiam post mortem sacra oblatio hostie salutaris adiuvare. Ita ut hanc nonnumquam
ipse defunctorum anime videantur expetere. Hoc tamen sciendum est quia illic saltem de minimis nichil quisque purga-
tionis obtinebit nisi bonis hoc actibus in hac adhuc vita positus ut illic obtineat promerebitur.

EXPLICIT. AMEN.

BIBLIOTHECA APOSTOLICA VATICANA

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] compl[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 73

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

St. comes A. comitisse dulcissime amice uxori sue quicquid mens sua melius aut benignius excogitare potest. Notum sit
dilectioni tue Romaniam me cum omni honore omnique corporea sospitate iter beatum tenere. Vite mee ac peregrinationis
seriem a Constantinopoli [illegible] mandare curaui. Sed ne legato illi aliquid infortunii contingeret has rescribo
litteras. Ad urbem Constantinopolim cum ingenti gaudio Dei gratia perueni. Imperator uero digne et honeste [illegible] quasi filium suum me
diligentissime suscepit et amplissimis ac pretiosissimis donis ditauit et in toto Dei exercitu et nostro non est dux neque comes neque alia po-
tens persona cui magis credat uel faueat quam michi. Vere mi dilecta eius imperialis dignitas me persepe monuit et monet ut unum
ex filiis nostris ei commendemus. Ipse uero tantum tamque preclarum honorem se ei attributurum promisit quod nostro minime inuidebit.
In ueritate tibi dico hodie talis uiuens homo non est sub celo. Ipse enim omnes principes nostros largissime ditat, milites cunctos
donis releuat, pauperes omnes dapibus recreat. Prope Niceam ciuitatem est castrum nomine Ciuitot, iuxta quod maris currit
brachium per quod naues proprie ipsius imperatoris die noctuque usque Constantinopolim currunt, que inde pauperum cibos ad cas-
trum ferunt, quos eis innumeris cotidie distribuunt. Nostris quoque temporibus ut nobis uidetur non fuit princeps uniuersa morum
honestate adeo preclarus. Pater tuus mi dilecta multa et magna dedit, sed ad hunc pene nichil fuit. Hec parua
de eo tibi scribere dilexi, ut paululum quis esset cognosceres. Post dies uero x quibus mecum satis uenerabilissime habuit, ab
eo quasi a patre discessi. Ipse uero michi naues precepit preparari per quas tranquillum maris brachium quod eandem circundat urbem ci-
tissime transiui. Quidam illud Constantinopolitanum maris brachium seuum ac periculosum dicebant, quod falsum est: nam in eo plusquam in
Matrona ut signa minime dubitandum est. Inde ad aliud quod Sancti Georgii brachium dicitur uenimus. Illud quoque quia nauium copiam repperire
minime potuimus ascensu superauimus. Ad Nichomediam urbem desolatam a Turcis, in qua beatus martyr Pantaleon pro Christo passus est, et ubi predic-
tum maris brachium caput et finem habet, iter nostrum direximus. Deinde ad maximam urbem Niceam Domino benedicentes cucurrimus.
Nicea autem mi dilecta plusquam trecentis altis turribus cum muris mirificis clauditur. Turcos in ea audaces pugnatores inuenimus.
Ubi nimium Dei exercitum iam per iiii septimanas cum Nicenis mortiferum conflictum habere repperimus. Solimannus Turcorum princeps
paulo ante quam nos ad exercitum uenissemus cum magno exercitu in nostros pariter ad bellum subito irruerat, estimans se quodam
impetu posse irrumpere in urbem ut subueniret suis. Quod suum intentum aliter quam putauit Dei misericordia euenit. Nostri autem uelocissime
parati Turcos animis ferocibus receperunt. Qui statim uertentes terga se in fugam omnes dederunt. Nostri eos acerrime insequentes mul-
tos de eis interfecerunt et per magnum spatium terre uulnerando occidendo eos fugarunt, et nisi essent arduissimi montes nostris innoti, eadem
die magnum et immedicabile dampnum contulissent. De nostris omnibus nemo [illegible] perit. Sed postea mi comitissa magnus exercitus
multo acerrimusque egressus exercitum Sancti [illegible] balistis et arcubus multos interemit et de maioribus interfecit. De nostris quidam occisi sunt, sed non
tot ut multi. Honorabiliores milites nullus nisi Flandrensis Balduinus comes de Ganz. Videntes quod Deo digni principes nostri Niceam adeo in
expugnabilem existere et nullo tamen non posse superari, ligneas altissimas turres cum propugnaculis et diuersis instrumentis grandi labore construxere.
Quod Turci aspicientes timore subacti urbem imperatori per nuncios reddiderunt ea conditione ut nudos de ciuitate eos liceret pro educ-
tu exire et uiui in imperatoris uinclis haberentur. Quod audiens uenerabilis imperator ad nos usque prope peruenit. In suam autem Niceam in-
trare minime audens ne eum infinita peregrinorum turba que eum tum sui patrie pium uenerabatur exultando opprimeret, in marina
quadam insula sua prope nos secessit. Ad quem omnes principes nostri preter me et comitem Sancti Egidii cucurrerunt ut cum eo de tanta uictoria
congratularentur. Quos omnes summo affectu recepit, [illegible] ne eodem fuissent ut custodiam exercitus nostri innumerabilium
turcorum tibi me remansisse ad urbem audiuit, gauisus est ualde. Illud uero [illegible] quod te remansi, ipse recepit quasi aureum montem
eadem qua manebat insula magnus imperator de spoliis Nicee urbis sic ordinauit. Pretiosiora autem scilicet aurum gemmas argentum
pallia equos et huiuscemodi milites haberent. Omnia uero uictualia peditibus distribuerentur. Principes cunctos de propriis thesauris suis
ditaturus disposuit. Sic predicta Deo triumphante reddita est maxima Nicea xiii kl. Iulii. Legimus in priscis gestis sanctos pa-
tres apud Niceam sanctam sinodum celebrasse, ubi [illegible] heresi destructa sancte trinitatis fidem spiritu sancto docente eos confirmasse. [illegible]
peccatores nostros [illegible] fidelis fuerit magna in ceteris [illegible] Deo propiciante per peccatores seruos suos facta est disciplina [illegible]
[illegible] Dico tibi mi dilecta quod de supradicta Nicea usque Ierusalem per v septimanas perueniemus nisi Antiochia obstiterit nobis.

Maioribus atque minoribus toti orbi catholice fidei cultoribus Boamundus et Raimundus comes Sancti Egidii
dux Godefridus et Hugo magnus uitam adipisci perpetuam. Ut notum sit omnibus que inter nos et imperatorem facta sint et
quomodo contra Sarracenos nobis postquam illuc uenimus euenerit, dirigimus ad uos hunc legatum, qui omnia que apud nos facta sunt uobis per or-
dinem diligenter edisserat. Primum dicendum quomodo imperator mense maio dedit nobis fiduciam et securitatem cum iureiurando, dando nobis
obsides nepotem atque generum suum, adiunxitque quod nemini peregrinorum Sancti Sepulcri nocumentum inferre conaretur. Postea
misit prelonium suum per omnem terram suam usque Durachium, iubens ut aliquem peregrinorum tangere in malo nemo auderet, quod qui infrin-
geret suspendio periret. Hinc Turcos [illegible] ad eam cum maximo gaudio corda nostra impleuimus. In fine mensis maii plurimum cum eis bellum fecimus.
Deo gratias deuicti, et clxxx milia ex eis illo prelio mortui sunt. [illegible] nostri autem multa in pace detenti sunt, quos procul dubio cum Christo uiuunt. Illic
innumerabilem copiam auri, argenti et preciosarum uestium cepimus. Nicheam ciuitatem magna fortitudine cohibendam [illegible] et ultra civitates
et castella per x dietas acquisiuimus. Post hec apud Antiochiam bellum magnum fecimus. Quo deuicti ex eis [illegible] cecidere
ex nostris autem x milia [illegible] [illegible] Quis tale gaudium [illegible] Siue [illegible] siue mortui [illegible]

Tres legim⁹ dedicationes tēpli dñi celebratas apud iudeos. Prima dedicatio facta ē a Salomone autūnali tēpore. Secunda dedicatio facta ē a zorobabel. Neemia. & Iesu sacerdote magno post reuersionē de captiuitate babilonica uernali tēpore. Meminit huius dedicationis euangeliū eo loco ubi cū dñs dixiss& iudeis. Soluite tēplū hoc. & post triduū excitabo illud. Responderūt illi. Quadraginta & sex annis edificatū ē tēplū hoc. & cetera. Tercia dedicatio facta ē a iuda machabeo & fratrib; ei⁹. cū tēplū illud profanassent gentes. Que dedicatio. facta ē hiemali tēpore. Cui⁹ etiā beat⁹ iohs in suo euglō meminit dicens. Facta sunt encenia in hierosolimis & hiemps erat. Quod ideo euangelista addidit ut sciremus quā dedicationē uoluerit designare. Cū ergo tēplū ut destructū a babiloniis & uiolatū a gentib; iterū dedicari licuerit. cur non idē ordo nunc in scā seruet' eccla. ut quotiens basilice iā dedicate. ut destructe. aut incense a gentib; fuerint. uł antiquitate aut neglegentia corruerint. totiens eas absq; dubio liceat dedicari. Illa enī que in tēplo facta sunt. nob quoq; sē imitanda. & si pauciora tamē tenenda. Habem⁹ quoq; huius rei multa & non contemnenda exēpla. Siquidē scs amator autissioderensis eccle antistes domū cuiusdā illustris uiri rutilii ipso tradente fecit ecclam. & pignorib; beati protomartyris stephani dedicauit. Postea uero scs Desiderius eiusdē urbis eps. eandē ecclam auxit adiecta a parte orientis pulcherrima testudine. eāq; iterū dedicauit. Unde hodieq; utraq; dedicatio suo tēpore colit'. Monasteriū sci Germani quod in suburbio eiusdē ciuitatis situm ē. possedit quondā saturnus uenerabilis prbr. aliud quondā habens oratoriolū beati mauricii nomine dedicatū. ubi idē prbr omni scitate & uirtutib; florens deseruiebat. Sed cū ibi corpus beatissimi Germani rauenna delatum sepulture traditū fuiss&. oratoriū ipsū simul cū reb; ad id oratoriū pertinentib; Beato Germano per cartarū instrumēta delegauit. Postea chlotildis regina magni clodouei francoꝝ regis uxor. misso a latere suo Lupo epō ex superiorib; burgundie partib; ipsū oratoriolū ingentis fabrice mutauit ecclam. eāq; dedicari precepit; Sed uero regnante Karolo Ludouuici imperatoris filio. chonradus comes inclit⁹. & xpiane religionis feruentissim⁹ amator ipsā ecclam miro criptarū ope a parte orientis addito decorauit. testudine etiā affecta in quā altare a loco ubi primitus constructū fuerat transpositū ē. Hincq; iterū in illa due dedicationes facte sunt. Siquidē cristian⁹ autissioderensis eps auctā ecclam per se ipsū dedicauit. Archembaldus catalonoꝝ eps inferiores criptas eodē xpiano eius rogatu. sacro crismate perunctas dedicauit. Nichil ergo obstat talib; exēplis ut ... similiter

similia sectari. Hec de eo quod interrogastis pater sepius uenerande respondere potui. Non cum pertinacia defendens. que dico immo paratus meliori sententie cedere. qui nec adeo in ecclesiasticis auctoritatibus eruditus sum. Sed magis pro obedientia quam uobis debeo per [illegible] ignorantia quam [illegible]

CARMEN CONTRA BONUM MALANNUM.

[illegible] te faciem tuam contra orientem et in uocatum [illegible] ita dicendo. In nomine patris et filii et spiritus sancti amen. Et post hec dic carmen hoc desuper [illegible] circulo [illegible] communibus penitus. Iterum fac signum sancte crucis et sicut supra scriptum est carmen [illegible] super hec fac tribus uicibus et post hec fac ei uinum bibere qui hoc malum [illegible] bonum malum. ITEM ALIUD CARMEN.

Bolomitus [illegible] adiuro [illegible] per dominum et dominum [illegible] pantaleonem per [illegible] ut non [illegible] corpus [illegible] qui condidit totum mundum [illegible] famulum dei. [illegible] ut mortalis [illegible] ut [illegible] Maximo [illegible] ut sub alche amen. [illegible] amen. Tribus uicibus hoc repete. Si [illegible] post quam hoc carmen dixeris [illegible] morit [illegible] Sin aliter uiuet [illegible] uicibus.

Sanctuarium reliquie in ecclesia aniss' reconditur

Primo

In tabello beate marie de Rocca mosi unde produxit aquam de qua bibit ipse et populus israel
De ligno sancte crucis in iocali domini aniciensis In tabello beate marie et tabello domini theobaldi clavos et in cruce argentea que venditur a populo qualibet die
De presepio domini in tabello beate marie
De cathino vel parapside in quo comedit dominus ihesus ultimam suam cenam cum discipulis suis
De columpna ad quam ligatus fuit christus in domo pylati in tabello beate marie
De reliquiis et fragmentis dimissis a christo discipulis suis post resurrectionem suam
De lapide ad pedem crucis christi in tabello domini theobaldi
De lacte et capillis gloriose virginis in capsa argentea capelle sue in portali
De capucio sancte marie virginis et capillis et camisia eiusdem in tabello domini theobaldi
De capillis beate marie de capitegmo de tunica et mantello eiusdem in tabello argenteo capelle sue
De disco lapideo et ossibus sancti Johannis baptiste in iocali domini theobaldi
De sanguine sancti Johannis baptiste et capite eiusdem in tabello beate marie
De reliquiis sancti petri in tabello beate marie Sancti pauli in eodem tabello et in tabello domini theobaldi
De ossibus sancti andree et pelle eiusdem in tabello beate marie
De testa et ossibus eiusdem in tabello domini theobaldi
Jacobi maioris in predictis duobus tabellis
Jacobi minoris fratris domini in tabello beate marie Philippi apostoli in eodem
Thome apostoli in tabello domini theobaldi
De ligno crucis sancti petri
Sancti bartholomei in tabello beate marie
Sancti mathei in eodem
Sancti mathie in eodem
Sancti barnabe in eodem
Sancti symonis in eodem
Sancti marci euangeliste in tabello domini theobaldi
De brachio prothomartiris stephani in iocali collato a domino dei tempore
De lapidibus quibus fuit lapidatus in alia in martirio eiusdem
De ossibus eiusdem in tabello beate marie et domini theobaldi

De ossibus sancti peregrini prothopresulis in jocali collato a d[omi]no ardaguens[is]
De mentone sancti dyonisii primi discipuli galliarum in tabello dom[ini] theobaldi
Corpora sanctorum alexandri pape et martiris eventii et theodori in capsa
juxta capsam sancti amatoris
Corpora sanctorum crisanti martiris et darie uxoris eius in capsa
Corpus sanctorum cirici martiris et Julite matris eius cuius cirici caput est
diminutum [illegible]
Pro capitibus sanctorum gervasii et prothasii recondutis in p[rese]nti capsa que
deferuntur die eorum processionaliter ad ecclesiam suam
Corpus sancti felicis martiris
Caput sancti justi martiris de burgo sancti amatoris oriundi
Sancti laurentii in tabello beate marie et dom[ini] theobaldi
Sancti vincentii in tabello dom[ini] theobaldi
De ossibus sancti [illegible] in eodem
Sancti georgii in eodem et in tabello beate marie
Sancti sebastiani ad altare suum ibi situatum est jocale
Dens eiusdem in tabello dom[ini] theobaldi
Sancti eustachii in tabello beate marie
Sancti christofori in tabello dom[ini] theobaldi
Sancti blasii in tabello beate marie et dens eiusdem in tabello dom[ini] theobaldi
Sanctorum cosme et damiani in tabello beate marie et in quodam alio vase minore
De ossibus sancti leodegarii in tabello dom[ini] theobaldi
De ossibus sancti victoris et sociorum eius
De sanguine sancti mauricii et sociorum eius in quodam vase vitreo
Sancti thome cantuariensis
Sancti albani martiris
Sancti iuliani martiris
Sancti sixti
Sancti leonis
Sancti penthaleonis
Sancti theodosii
Sancti barsanopol
Sancti nazarii
Sancti domicii militis martiris
Sanctorum innocentum
Sancti Donati ep[iscop]i et martiris

Sancti theodori militis et martiris
Item theodori fratris eius militis
Corpus sancti amatoris septimi epi et primi fundatoris huius ecclesie in
media capsa supra magnum altare
Corpus sancti cassiani epi et confessoris
Tunica sancti germani sibi missa a beata virgine dum volebat celebrare missam
in locali pulcherrimo recondita quo defertur corpus xpi in die sacramenti
De alio eiusdem in tabello theobaldi
Corpus sancti mamertini in capsa sinistra
Et de reliquiis beati mariani confessoris in eadem capsa
Brachium sancti guillermi bituricensis
Sancti marcellini epi autis.
Magna pars maxille sancti martini turonensis in capsa lignea
De reliquiis eiusdem de ossibus eiusdem in tabello domini theobaldi
De pulvere et ossibus sancti benedicti abbatis in tabello domini theobaldi
De eodem in tabello beate marie
De ossibus sancti gregorii in eisdem tabellis
Sancti mauri abbatis
Sancti leonardi
Sancti gerardi
Sancti basilii in duobus tabellis
Athanasii abbatis
Sancti fiacrii confessoris
Sancti reginaldi
Dens sancti nicholai
De ossibus sancti eutropii
De capite et capillis sancti hugonis abbatis cluniacensis
De ossibus sancti eudochii
De capite sancti valeriani
De ossibus sancti porcarii abbatis
De ossibus sancti innocencii
De ossibus sancti marcelli cabilonensis
De ossibus et brachio sancti sani
De ossibus sancti viviani
De ossibus sancti lupi
De capite sancti johannis confessoris

De reliquiis beate marie magdalenes in capsa palmarum
De capite et ossibus eiusdem in tabello domini theobaldi
Item de capite eiusdem in tabello beate marie
Sancte margarete virginis in capsa palmarum et in tabello beate marie
et de capite eiusdem in tabello domini theobaldi
Sancte cecilie vestimenta et ossa in tabello beate marie et in capsa palmarum
De costa sancte agathes
Sancte katherine virginis
Sancte iustine virginis et sancte agnetis virginis
Sancte lucie virginis
Sancte barbare virginis
Sancte cristine virginis
Sancte iuliane virginis
De capite sancte clare et capitegio et crinibus eiusdem
Sancte ursule virginis xi^m virginum
Beate anne matris marie
Plures reliquie sanctorum quorum nomina ignorantur
Sancte eugenie virginis et martiris
Magna pars mentonis cum dente sancti laurencii martiris in iocali magistri
Iohannis de ponte quondam archidiaconi decenter recondito

Clemens vi^s quolibet anno sabbati nativitatis christi resurrectionis ascensionis penthe-
coste et quatuor principalibus festis beate marie et quolibet die octabarum
centum dies indulgentiarum Et quatuor festis beati stephani [illegible] per aliam
bullam dictis diebus xl dies indulgentiarum
Papa Innocentius vi^s successor predicti concessit predictis diebus et festis
Jo. bap. petri et pauli c^m dies indulgentiarum
Papa Urbanus v^s predictis diebus omnibus visitantibus manus adiu-
trices porrigentibus tociens quotiens ij annos et quadragenas indulgentiarum
xij archiepiscopi senonensis dederunt quilibet xl dies
Bone memorie henricus episcopus concessit omnibus adiutoribus istius fabrice
participes fieri omnium benefactorum et in mille missarum que dicuntur in
ista diocesi
.x. episcopi autem dederunt quilibet xl dies
Dominus petrus [illegible] qui transtulit multas reliquias in ista ecclesia
dedit xl dies

Vetustissima laudabilis [illegible] Ecclesie Romane [illegible]
primo ipsius pontificis videlicet [illegible] magistrum gesta notabilia
pontificum singulorum sedis eiusdem [illegible] nunc liber [illegible]
[illegible] registrum in libro [illegible] promitit [illegible] ordinato [illegible]
continuatione frequenti [illegible]
[illegible] amplius [illegible] exempla [illegible]
[illegible] tamen [illegible] [illegible] cathedra [illegible]
[illegible] tempore obitus bone memorie domini [illegible] de [illegible]
[illegible] anno [illegible] aprilis anno domini
millesimo [illegible] septimo et [illegible]
[illegible] in libro predicto [illegible]
[illegible]
[illegible] anno domini
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] omnes
de quibus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in libro
[illegible]
Constitutio tamen [illegible]
[illegible]
[illegible] non visu sed audita [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

BIBLIOTHECA APOSTOLICA VATICANA

plus scribens non [illegible] sufficeret tempus valde remanebunt [illegible] relatione quam narrare. Submittens tamen hoc opusculum correctioni discrete dominorum et relationi seniorum.

Hec sunt nomina Pontificum de quibus hoc opus est confectum

Guillelmus de grisio . lxv.
Petrus de bella pertica lxvj
Petrus de montaco lxvij
Petrus de grisio . lxviij
Petrus de mortuo mari cardinal. lxix
Thalerandus petragoricen cardinal. lxx
Aymericus [illegible] . lxxj
Felicus de blanquis . lxxij
Petrus [illegible] . lxxiij
Bernardus [illegible] lxxiiij
Petrus de crepo cardinalis lxxv
[illegible] cardinalis lxxvj
Iohannes de [illegible] lxxvij
Albertus de [illegible] . lxxviij
Felicus germani . lxxix
Petrus [illegible] . iiij .

Guillelmus de Grisio sexagesimus quintus Episcopus natione Gall[icus] de patria sua [illegible] ornatus nobili genere et moribus successit immediate Geraldo de [illegible] hic fuit [illegible] sicut [illegible] ante hanc promotionem [illegible] propinquior [illegible] [illegible] et auctorizabilior [illegible] sue [illegible] [illegible] promotione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] que a longo tempore [illegible] Episcopos et Comitem [illegible] nobiles [illegible] [illegible] dispositionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquid [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] plures [illegible] in territorio de [illegible] [illegible] [illegible] anniversarium [illegible] libros [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] anniversarium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Geraldi [illegible] [illegible] [illegible]

anno domini ducentesimo septuagesimo septimo et obiit dictus dominus Guillelmus qui fuit anno domini millesimo nonagesimo tercio. die lune ante festum purificacionis beate marie virginis et sepultus in choro ecclesie a parte sinistra chori contiguus [illegible] et prope nobilem tumulum bo. me. domini Guillelmo de melloto [illegible] et super [illegible] · Cum dominus fuit sexagesimus tercius episcopus

Petrus de Mornayo . lxiiij. episcopus nacione gallus bituricensis de nobili genere successit in episcopatu Petro de [illegible] vir [illegible] in [illegible] fuit [illegible] magni consilii circa regem [illegible] multum [illegible] regis Francie. Creatus fuit episcopus autissiodorensis et [illegible] officium cancellarie [illegible] obtinuit. hic fecit plures acquisitiones [illegible] episcopali [illegible] de [illegible] anno [illegible] de [illegible] quia [illegible] in [illegible] tota terra illa [illegible] [illegible] hic [illegible] fecit [illegible] ville [illegible] villam et castrum de [illegible] in [illegible] prope [illegible] ordinis [illegible] ab [illegible] parte ville [illegible] de [illegible] super flumen Secane. [illegible] magnam [illegible] que fuit [illegible] [illegible] et [illegible] magnam [illegible] in qua [illegible] [illegible] propter [illegible] [illegible] ecclesie sue [illegible] [illegible] quod adhuc [illegible] plures acquisitiones fecit [illegible] super [illegible] [illegible] ecclesie autissiodorensis [illegible] successoribus suis [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] cum corpore eius [illegible] sepultum est in choro ecclesie sue a parte [illegible] nobilem domini Guillelmi de melloto [illegible] anno domini millesimo [illegible] sexto · [illegible] in [illegible] [illegible]

Petrus de Bella pertica . Sexagesimus septimus Episcopus
natione gallicus de partibus borbonien. de Castro belle pertice super flumen
alligeris, mediocris generis et status, gentibus successit Petro de Mor-
naio sublato et in episcopum ex provisione apostolica et in officio Cancell.
promocione Regia. Vir iste peritissimus in iure civili in quo citra
montes parem non habebatur . Erat enim labor. et prima ver-
sutus suis in subtilitatum observavit quod iuris civilis elucidare ut patet
in libro appellatum super glosam . Item super libro codicis et quamplurimorum aliorum
scriptorum suorum secundum que in studiis generalibus regni Francie
utiliter informantur eiusdem perfecte capientes . Habuit enim ma-
gistrum illum famosissimum . dominum Jacobum de Ravignaco . qui similiter
scripsit sup. ff. veteri quem magistrum suum sequitur similis eidem
in magisterio est effectus. Iste Petrus parum resedit in dioc. semper
vacans circa officium cancellarie predictum consulendo Regem . Semel
fecit introitum in Civitate in quo Rex interfuit et ipsum ante Rex
introduxit in civitate absque illa antiqua solempnitate secundum quam Comes
Autiss. Baro de Donziaco dominus de Tociaco de Puiseya . sive quod de suo vero
ex natura et debito feodorum suorum debent et tenentur portare novum Episcopum
ab ecclesia sancti Germani in ecclesiam Autiss. Renunciato ex parte Regia dictis
Episcopis et domino in futurum iure solempnitatis predicte . Obiit autem Paris.
Ad dies incertus est Attenta tamen die obitus predecessoris sui et die pro-
mocionis successoris sui infrascripti proximo quod fuit anno domini Millesimo
trecentesimo octavo sequitur quod sedit . Iste Petrus ante duos annos
hic fundavit quatuor prebendas in ecclesia ville nove prope Bella perticam
pro remedio anime sue

pra

Petrus de Gressio lxviij Episcopus natione gall. patria
Vastinensis nobilis genere vir sive avunculus Petrus supradictus in
utroque iure peritus . fuit Cancellarius Francie et suis quidem meritis cum
Philippo Regio quod favore apostolica provisione ad sedem episcopalem promot.

virtute liberalitatis ac hospitalitatis honore pollens. Hic contempora-
neos prelatos relicto officio supradicto cancellarie regni sede sua feliciter
et honorabiliter ab omnibus diocesanis eius hospitalitatis singularis multi-
potentie excelluit tandem post varios morbos et obitus in regimine ecclesie
totaliter impeditus coadiutores habuit et finaliter ad deum cui commendavit
animam deo reddidit vicesima prima die septembris videlicet in festo beati
Matthei apostoli anno domini millesimo. trecentesimo. vicesimo quinto. cuius
corpus sepultum est honorifice in choro ecclesie autiss. iuxta tumulum
avunculi sui supradicti a parte chori sinistra contiguum tumulo domini
Guidonis de Mellento supradicti

Petrus de Mortuo mari. Sexagesimus nonus episcopus natione
Acquitanus genere mediocri. vir acutissimi ingenii utriusque iuris
professor inter consiliarios regis strenuissimus in sancta sede apostolica de
gratia interveniente parum ac eius coadiutoribus inde promotus suc-
cessit Petro de Gressio proximo suprascripto et natione cum debita so-
lempnitate. Civitate et certis aliis cum principibus et dominis aliis tem-
poralibus qui ipsi portare debebant et portaverunt inter quos fuit Robertus
Flandrensis dominus baronie de Donziaco. Cum comes sub homagio ipsi episcopo
nollet et iussio fuit capere cuiusdam episcopi sed non potuit. Verumptamen
promisit episcopus se informare si spectaret ad ius ipsius comitis et sibi
facere super hoc rectum strenue rexit sedem sed parum quia effectus
extitit sacrosancte Romane ecclesie cardinalis in quo statu dum vixit pre
sollicitudinibus de sede strenue portavit et de sua vita famatus fundavit
in loco originis proprie quatuor conventus ordinum monachorum.
videlicet Carturien. Item alios duos ordines mendicantium. Tandem ab hu-
manis discessit cuius anima ... corpus eius deportatum ad locum predictum
inter dictos religiosos tumulatum promotus fuit anno domini m° ccc° vice-
simo quinto in festo omnium sanctorum ad sedem hanc et vicesimo octavo in
festo nativitatis domini ad cardinalatum sic sedit per tres annos in sede episcopali

Obiit autem circiter annum millesimum ccc. xxxvi in novitate pape benedicti duodecimi fuerat augustinus socius spacio illius magni viri quem fecit quem fecit Johannes papa vicesimus secundus cocorrani vel Episcopi Catur cen. Ad sapienter recedens de curia ad refugium venit ad Regem francie qui ipsum honorifice recepit in magnum consiliarium et postmodum in cancellarium et demum fuit Regis compater ex hoc processit sua dignitas promocio predicta

Talerandus filius Comitis Petragoricensis natione aquitanie nobilissimus vir et iuris civilis peritus apostolica provisione promotus successit predicto petro de mortuo mari non intravit civitatem quasi continue mansit studendo in domo de Sancto prope verzaciam que fuit acquisita per dominum Petrum de mornayo supradictum in qua dominus Talerandus speciosam aulam ac cameram construi fecit et ad opus studii dedit clausi in retro ad modum religiosorum et ibi multum studendo profecit. Demum assumptus in cardinalem sancte romane ecclesie in quo statu strenuissime se habuit. fuit ergo ad sedem antissiodorensem promotus Anno domini millesimo Trecentesimo vicesimo octavo et translatus ad cardinalatum anno sequenti tricesimo et vacavit sedes quasi per annum propter contrarietatem provisionis durante in suo collegio promovendi dominum Stephanum de mornayo cancellarium francie ad multos habuit adversarios. Ideo promotus fuit ille qui sequitur anno xxxi in festo nativitatis domini. Et solum sedit Thalerandus circiter tres annos. Obiit Cardinalis anno m. ccc. lxiiii quarto sepultus avinion et demum translatum fuit corpus ad partes suas prope lemovicas pro monasterio suo fundendo in ecclesia antiss. Cenum fecit et sociis suis.

Aymericus Guenaudi nacione gallus patria Pictaven. Septuagesimus primus episcopus vir nobilis genere sciencia et moribus legum professor Consiliarius Regius in hospicio regio residens. Et officium magistri Requestarum exercens per longa tempora. Tandem Rege et Regina intercedentibus et exigentibus meritis suis promotus est ad sedem Antiss. post predictum Thalerandum anno domini m° ccc° tricesimo primo sabbati in quatuor temporibus ante festum nativitatis domini per sedem apostolicam. Tempore domini Johannis pape vicesimi secundi. Hic vir magni honoris extitit omnibus amabilis cum liberalitate plenus nobilitat [illegible] atque statum multum suis gratum pacifice rexit sedem suo tempore Excepto litigio magno quod habuit cum religiosis de Regniaco videlicet Priore de [illegible] pro duobus clericis anglicis quos suscipiendi fecit prioris de [illegible] unde viriliter prosequutus fuerat huiusmodi propter quod misit in angliam duos procuratores viros quorum unus vocabatur [illegible] Vilain de Autissiodoro ad inquirendum et defendendum de titulo clericus in tantum quod habuit [illegible] in [illegible] placamentum ad honorem suum [illegible] speciale. Hic fundavit unam cappellaniam ad altare sancti martini in ecclesia Antiss. de viginti libris annuis et perpetuis redditibus. Super pluribus [illegible] emptis sitis in [illegible]. Item fundavit anniversarium suum de viginti libris turon. annuis et perpetuis redditibus ibidem percipiendis. Hic primus construxit capellam [illegible] in [illegible] latus fuit ad sedem Rothomagensem anno xxxviii die [illegible] post octo annos

Johannes de Blangeriis Septuagesimus secundus episcopus nacione gallus patria patria normannus famosus magister in theologia studens ac legens paris. Domini Benedicti pape duodecimi mense [illegible] primo in translacione domini Aymerici promotus extitit ad sedem episcopalem Antiss. anno domini m° ccc° tricesimo octavo. Memor enim extitit quod fuerunt ipsi ambo contemporanei in studio parisien. in diversis scienciis

et in omni lectura concurrentes et etiam licencie et doctoratus insignibus honoris atque culmine pariter assequuti. Deinde de ipso proprio motu promovit ecclesie antistes in qua tamen parum stetit [illegible] Parisius reverti. Et ob hoc tempore domini Clementis pape VI. suprascripti Benedicti pape XII successoris cessit episcopatui suo. Et certa pensione pro ipso ad vitam ordinata a sede predicta recessit Parisius pro vita contemplativa ducenda. Cum postmodum vexaretur frigoris passione et demum febre incurrit continua in qua intravit pax et infra paucos dies expiravit et corpus eius in ecclesia fratrum minorum carmelitensium inhumatum tempore paschali anno M° CCC° quadragesimo quinto mense aprilis in fine. Sic sedit circiter sex annos

Petrus de Villaines septuagesimus tercius natione Gallus patria Normannus ex gratia sedis apostolice per prefati domini Johannis de Blangeio renunciacionem promotus ad sedem episcopalem extitit vir nobilis fuit dominus et strenuus. Locum fortalicii de Dorgennis et villam [illegible] emparavit et in summa diversa fortaliciorum posuit et munivit machinis gallardis et fossatis et demum translatus extitit ad sedem Baiocensem. Unde erat oriundus. Fecerat tamen in domo Odanti capellam et cameram opere regali nobilissimo. Sic libertatis donavit terram et homines de Odanto mediante anno reddituum bladi et aliorum per singulas familias et domos. Cuius successor [illegible] se fortiter opposuit huic concessioni et ex causa. Cum vero fuit in sede Baiocensi translatus urgente [illegible] media pecunia se dimisisse primam sedem. Translatus autem extitit de antistes ad Baiocensem etiam circa annum domini M° CCC° quadragesimum septimum. Sic sedit circiter tres annos cum dimidio. Licet per Constanciam antistes solum ingressus fuit civitate hora vespertina sabbato in [illegible] tamen fecit communiter aliis nobilibus [illegible] et [illegible] fuit igitur promotus ad sedem hanc antistes per resignacionem supra proximo episcopum Johannis de Blangiaco anno domini millesimo

vicesimo quadragesimo quarto more gallicano in hyemali tempore videlicet post festum nativitatis domini. Sic sedit tribus annis cum dimidio. Sepultus est Baiocensis dies apud nos non est certa

Bernardus Brun. Septuagesimus quartus episcopus, natione gallus patria Lemovicensis de episcopatu [illegible] translatus extitit ad sedem [illegible] statim post translationem proximi supradicti Petri de Autissiodoro sede ad Baiocensem anno domini m° ccc° xlvi° in penthecoste. Hic vir antiquissimus et sapientissimus et doctissimus ultra omnes prelatos contemporaneos firmissimus iuris ecclesie custos ac prosecutor, non intravit civitatem suam. Hic incepit infirmare libertatem quam contulerat suus predecessor hominibus terre de [illegible] et quia infirmitate gravatus de qua obiit negabat tempore suo dictam litem producere ad optatum finem reliquit in suo testamento legatum mille florenorum successori suo instituendo in prosecutione dicte litis contra dictos homines et contra suum predecessorem dumtaxat convertendos. Hunc erat modus vivendi talis quod in otio solus prandebat et ante horam none cenabat, quem modum a suo nascimento iuventutis tenere dicebatur a quodam avunculo suo Cardinali qui sic vivebat. Obiit autem in castro de Villa Catuli anno domini m° ccc° quadragesimo nono circa festum omnium sanctorum et fuit corpus suum apud Lemovicas portatum et tumulatum. Sedit per duos annos et iii menses. Hic valde diligebat mansionem de [illegible] et ornavit locum et domos pulchris et magnis cameris et construi fecit ibidem tres turres quadratas non deficiebat nisi una quod fuisset ibi fortalicium quadratum muris correspondentibus a turre ad turrim. Sed totum hoc fuit postmodum destructum tempore guerrarum domino Iterio Lazario [illegible] existente episcopo ut inferius continetur

Petrus de Croso septuagesimus quintus natione gallicus patria lemovicensis excellens magister in theologia primo decanus post Episcopus Silvanectensis deinde ad sedem Autissiodorensem translatus a domino Clemente papa VI quem ob hunc supra promotus cardinalem predicti fuerunt eius dicti domini pape et ipse contemporanei in studio legendo et regendo erant quasi compatriote. Sibi vero una cum scientie excellentia gratia maxima pollebat in agendis omni quasi gestu multum amabilis universis prudens quasi et callidus in agendis. Hic receptis mille florenis supra promotus dictis pro litigando contra dominos de Corbanio incepit se fenerare in dicta lite. Eandem amicabiliter tractatum et concordatum extitit quod annos reddituus loco fructus constitutos tenerunt super quibus de aliqua portione se fuit lis sopita et statim assumptus extitit cardinalis non mutavit animum sed in suo recessu appropinquavit eandem in qua ipse prope fontem sancti Amatoris et ibi egregie predicavit et a clero et populo honeste recepit comeatum. Sedit per unum annum cum dimidio. Fuit assumptus cardinalis in principio anni quinquagesimi primi circiter festum natalis domini. Obiit autem cardinalis in Curia Romana videlicet Avinione mense septembris anno M° CCC° sexagesimo primo. Hic legavit magnam summam florenorum ecclesie Autissiodorensi pro suo anniversario. Sed testamentum absconditum est et non adhuc potuit veritas inveniri. Sepultum est corpus in ecclesia fratrum predicatorum.

Arnulphus septuagesimus sextus natione gallicus patria lemovicensis canonicus lemovicensis post quasi pater episcopus. Deinde translatus ad sedem Autissiodorensem in translatione dicti Petri predecessoris ad cardinalatum videlicet in principio anni domini millesimi trecentesimi quinquagesimi primi in nativitate domini. Hic vir erat primo in utroque iure et consiliarius extitit et consanguineus dicti predecessoris Autissiodorensis et domus de Bello loco propter magnas reparationes missiones circa plurimas domos episcopales alibi et prope extra tamen extitit dominus in statu stabula longa duplicia intra curiam dicte domus ac magnum alium quasi portale in maiori domo ac parva domus sua pertinens contigua ad receptam

genteos epales illic pro veniendo vel ab accedendo. Item fecerunt ab alia
parte portasio et hec vero sunt sufficientia pro colono et familia ad opus
anteriomenti percorum ibidem colligendorum. Instituit translatus fuit ad cardina
latum per hunc modum quia illo tempore due erant cardinales sub nominatione
antiquis videlicet Chalencundus Tarraconensis et Petrus de Cros translatus ex
titit ad sedem Magalonensem anno quinquagesimo tercio more curie romane
in natali domini more gallicano anno quinquagesimo secundo in festo pu
rificationis beate virginis sequenti factus Cardinalis. Et sic nominatus fuit Car
dinalis Magalonensis. Hec fuit tempore avunculi sui domini Innocentii [illegible]
in nominate sui pontificatus videlicet primo anno. Revoluto sedit per duos annos antiquis. [illegible] mense maii [illegible]
annis duobus mensibus obiit anno sexagesimo quarto anni Vindecima
[illegible] et ibidem tumulatus est in monasterio suo Cartusien quod est in reg
no iuxta villam novam fundavit dominus Innocentius avunculus suus
[illegible] pro faciendo anniversario suo dedit ecclesie [illegible] redditus
[illegible] absoluti sunt

Johannes de Aureo septuagesimus septimus natione gallicus patria
Lemovicensis nobilis vir prosapie de [illegible] in comitatu [illegible] in
utroque iure peritus primo Episcopus [illegible] decanus per [illegible] que
via non [illegible] in regno Francie in aliqua cathedrali ecclesia [illegible]
[illegible] temporibus successit in episcopatu antiquis supradictus Audoinus pro
prio [illegible] [illegible] prius [illegible] et hospitali
[illegible] tam in [illegible] antiquis videlicet [illegible] anno [illegible]
in [illegible] et in antiquis [illegible] annis [illegible] tribus septimanis
[illegible] cum [illegible] antiquis anno quinquagesimo tercio in festo purificationis
beate Marie virginis secundum morem curie romane et obiit [illegible]
die mensis Januarii anno quinquagesimo nono iuxta eius morem
computando. Hic vir singulis annis [illegible] sedis [illegible]
officium [illegible] excedit et officium episcopale tam in ordinum celebratione [illegible]
[illegible] et in propria persona [illegible] executus et ibidem [illegible]

sumptibus corpus sancte Bree transtulit et in altu collocavit honorabiliter
in theca condecenti in sede annis ordines inde sucedentur celebravit in pro
pria persona ultimis exceptis videlicet ante festum nativitatis domini ante eius
obitum quia erat gravi infirmitate detentus ut apparuit ex obitu, eo eodem
tempore in die festi conceptionis beate marie virginis nuncia anglia
et inde regis navarre ceperunt violenter fortem domini de Rethonne
ex quo ex ipsius sunt vehementer aggravati cum ipse de die in die
ad insultum procederet contra Civitatem nostram. Tandem Johannes post
epiphaniam domini hora nona clamor insiliunt ad arma quia inimici da
bant Civitati insultum eadem hora aggravescente infirmitate sua
sacramentum unctionis extreme recepit ad quod cum magna pple
ntate persone erant tunc armate de numero in custodia propter hoc rede
untes interfuerunt quo facto more beati augustini qui in forma
simili vitam finivit. lacrimis brevis pro pene cum sensus integritate et
perfectione loquele animam suam deo commendans cum lacrimis deo reddidit
anima sua quod venerabiliter tumulatus eius corpus in choro ecclesie ante a
parte sinistra inter tumulum nobilis domini Guidonis de melleto et stalla
de choro. Hic fecit introitum suum primum in Civitate cum tota solemni
debita. orta tamen fuit dissensio de pallio serico super cathedram et sub
ipso existente quod pallium portantes domini descendit de humeris eo
ceperunt et secum portaverunt ad ipsos spectare vinditum asserentes, et quia
de reddendo fuit moniti sub excommunicationis pena. etiam fuit scandalum propter
quod magnum tum eques de thocco et tirtis de rosilimore eidem post
modum denegaverunt. sed postmodum in ordinavit de sua persona
notata per eos vices que ad dictum pallium. [illegible] mandaverunt eis reddere
dictum pallium quod postmodum fuit de eorum consensu in manu sequestra
et qui hoc strepitum fecit fecit quod vera sunt quia in omnibus primus [illegible]
Ceterum cum in suo primo introitu non invenit bona debita genitus
[illegible] venerunt, tamen dum fuit ante altare intronizavit
eum in cathedra, male tamen contentus dixit quia manifeste per eos
erant. sine certum instrumentum, postmodum peciit marcham argenti
sue intronizationis ad quod fuit responsum quod debberet super hoc postmodum
concordando cum eis dominus postea misit quasi medium partem valoris
sue marche et fuit contentus de tenentis. Insuper fuit Canon. Iste Johannes
fecit professionem solitam super altare et solvit certam summam pecunie
capitulo de libris et postea fuit in isto capitulo receptus secundum

antiquam consuetudinem quam se scire dicebat quia alibi solvatur capitali causa. Hic ordinavit duplex officium in ecclesia autissiodorensi die festi decollationis sancti Johannis baptiste quod dicitur sanctum primum fecit memoriam in anniversario. In suo capitulo legavit capitulo autissiodorensi centum libras pro anniversario suo faciendo ut patet eorum [illegible]. Item [illegible] dedit ecclesie autissiodorensi librum qui vocatur [illegible] officiorum [illegible] post decessum [illegible] civitatis domini nequivit inveniri [illegible] per dominum Petrum de [illegible] eius nepote [illegible] fuit inventus et ipsum deinde in pace.

Ferricus de Iarrossa septuagesimus octavus, natione Gallus, patria Lemovicensis, nobilis genere, vir in utroque iure peritus, strenuus corpore in iure et facto in spiritualibus et temporalibus, homo quidem magnanimus, post dominum Johannem de [illegible] obitum, manens in Curia Romana, multum familiaris pape, per sedem apostolicam promotus est in sede autissiodorensi et per procuratorem receptus die octava mensis marcii, videlicet lune post [illegible], anno domini millesimo trecentesimo quinquagesimo octavo more gallicano, more vero romano quinquagesimo nono. Anno vero sequenti in [illegible] fuit ab inimicis videlicet Anglicis nomine regis Navarre capta civitas cum Gallis per negligentiam custodie in parte pertinente ad custodiam burgensium, qui inimici tot et tanta mala fecerunt tam in personis quam bonis quod enarrari non possunt, nedum in destruendo civitatem solum sed totam patriam subsequenter et totum regnum tenuit quod civitatem ab undecima die marcii anno domini [illegible] usque ad diem festi nativitatis beate Marie virginis proximo sequentis, in anno sequenti media nocte venit Comestabularius Francie cum mille quingentis viris armorum, inter quos erat vir strenuus predictus episcopus in habitu armorum. Duo [illegible] de predicta [illegible] episcopus [illegible] et intravit civitatem [illegible] et tamen in [illegible] diligentia super muros [illegible] posuit [illegible] batallias quas impleverunt lapidibus et [illegible] pro impugnandis inimicis [illegible] omnes muros in die ac nocte cum [illegible]. Demum [illegible] in bonis competentibus statuit, dimittens in civitate [illegible] hominibus armorum et magno burgundorum [illegible] ad custodiam civitatis, qui manserunt in ea longo tempore. [illegible] cum suo [illegible] campania burgundie [illegible] et bastardi [illegible] inter [illegible] regem et ducem burgundie [illegible]. Hic ordinavit duplex officium in ecclesia autissiodorensi die festo

decollationis sancti Johannis bapt(iste) qua die sui primi fecit introitum
in civit(atem). In suo quoque testamento legavit ecclesie civit(atis) centum libras pro
anniversario suo faciendo ut patet ex tenore ipsius testi. Item in vita
sua dedit ecclesie civit(atis) librum qui vocatur Racionale officiorum divinorum
sed propter destructionem civitatis dici nequivit inveniri. Sed postea
per dominum Petrum de [illegible] eius nepotem et heredem fuit inventus
et ipsum [illegible] in fine. Recessit de ducatu burgundie et reddit p(er)
partes aurelian(ensium) et treugis inter dominum regem et ipsum captis [illegible]
dans post ipsius regis anglie recessum et predicti hores armorum et
brigandi qui tam custodiendo civitate ipsam et patriam spoliabant et de
struxerunt de bonis omnibus dimissa civitate hinc atque illinc dimisit p(er)
singulas [illegible] ipsis communitas fortia loca [illegible] intravit et non minus
quam hostes patriam oppresserunt p(er) [illegible]. Castri seu fortalicium
de [illegible] quod de manibus anglicorum rex recepit et teneri faciebat
continue gentibus armorum per bullinos [illegible] calumnionis in [illegible]
prius [illegible] ibidem residentes. Ipse rex reddidit deo ex [illegible] ad
gratiam domini pape Innocentii quinti sub cautione tamen quod taliter cu
stodiretur quod de eo non possit dampnum vel preiudicium regno inposterum
evenire quod castrum ex tunc tam magnis missionibus tam repa
racionum turri fortificacionis quam munitione armatorum pro custodia ex
tunc suo tempore custoditum magna simul pecunie summa [illegible] baul
linis soluta pro missionibus custodie de suo tempore. Tempore etiam
suo [illegible] baziacen considerantes quod [illegible] insidiabant
eis die ac nocte et quod proponebat fortitudine loci de [illegible] in preiudi
cium [illegible] Ville de Baziaco [illegible] ut dicitur [illegible]
locum de [illegible]. Hic cum proponeret venire ad suam diocesim post [illegible]
narias que vigebant in Romana curia [illegible] in [illegible] finivit
dies suos [illegible] die mensis Junii anno domini m° ccc° sexagesimo primo
et in crastinum die corpus eius traditum honorifice sepulture in ecclesia
[illegible] ut [illegible] dispositum sede apostolica ipsum transferre ad
sedem archiepiscopalem arelaten. Ut post modum ad cardinalatum pro
moveretur. multi enim erant [illegible] et tamen summo pontifici et dilect(us)
a cardinalibus et ipsum reputabant virum sapientissimum et sic erat. [illegible]
[illegible] per duos annos cum dimidio [illegible] pro anniversario suo faciendo legavit
ecclesie civit(atis) centum florenos [illegible] ad statutum et soluti sunt.

Johannes Germani. Septuagesimus nonus natione gallicus patria
burgundie belnensis oriundus de divione. Primo fuit decanus ecclesie autiss.
postea creatus episcopus cabilonensis ad preces Regis francie cuius erat specialis
consiliarius. Deinde proprio motu pape tunc Innocentii quinti pro-
visio translatus ad sedem autiss. per obitum supradicti predecessoris
in utroque Iure licentiatus prudens in consiliis conversatus in hospicio
Regine predicte inter consiliarios maiores et precipuos et demum de secreto
Regis Johannis consilio quo Rege adveniente in burgundia post
ducatus adeptionem ex successione ultimi directe linee descendentium
ducis videlicet Philippi generi Comitis flandrie. Duxit secum dictum episcopum
principalem consiliarium et auctoritate regia introduxit eundem
in Civitate autiss. non obstante defectu solempnitatis antique que
debebat in primo eius introitu cum tunc fieri videlicet in vigilia iacere in mo-
nasterio sancti germani et in crastinum in cathedram portari per mi-
nimum pro baronia de donziaco per autiss. pro comitatu per barones
pro terra de puisaia comites nivern. et per dominum de sancto verano
deportari ad portas ecclesie autiss. predicte propriis humeris et post-
modum intrare in eius fidelitate de terris supradictis. Voluit quod
concessit Rex predictus nulli inferri in futurum preiudicium ex dicte
solempnitatis defectu. Ad ius eius cum [illegible] auctoritate
maiestatis Regie reservavit. Modum ingressus [illegible] visum est
expediens huic scripto assignare. Prandio regie predicto Regem
venit in vesperis autiss. et in introitu porte civitatis episcopus [illegible]
ipm. Et paulo post anticipavit [illegible] regem venit [illegible] por-
tas ecclesie in vesperis consuetis descendens de equo accessit orans
ante ymaginem beate marie virginis in portali et statim [illegible]
oratione regressus [illegible] in situ [illegible] ante fores ecclesie oblato
quod sibi libro continente formam Iuramenti novi episcopi. Dictam formam
ad rogatum decani legit a denote dictum prestitit Iuramentum
demum dictus decanus [illegible] eidem possessionem ecclesie [illegible]
[illegible] per superiorem [illegible] ante fores predicte [illegible]
[illegible] et tunc ipse fores fuerunt aperte. Illico adveniente ibidem rex
[illegible] descendens de equo [illegible] coram ymagine [illegible]
[illegible] quo facto accedunt ante duas fores et [illegible] etiam [illegible]
episcopus a dextris et rex a sinistra parte et cum [illegible]
[illegible] Te deum laudamus in ordine [illegible] venerunt ante altare

et ordine ab eorum utroque presenta dicta per amplexione cum versu dictus Episcopus
orationem alta voce protulit possessionem sic per decanum assequitus
Dic recesserunt ambo comitati rege ad locum quo hospitatus erat
accessit episcopus ad domum episcopalem in proposito celebrandi ordines in tra
stinum eorum predicta sic fuit veneris post festum beate Lucie. Sed in cra
stinum rege accelante recessum de patria et potissime quia eius multa
ardua haberent agere circa regem dictus Episcopus in hoc vacavit et ob
hoc impeditus ordines minime celebravit. Sed comitato rege usque ad cra
stinum rediit tarde in paradiso et post misit apud sanctum germanum
pro herbis pastibus conficiendis. Sed ad Religiosorum requestam posuit
eos in sufferentia et demum compositum extitit inter ipsos. Dominica vero
sequenti suo collegio fecit convivium et die lune sequentis fuit Regem
in burgundia predicta et ibi pro Rege recepit cum aliis magistratibus
dictatum usque ad sequens immediate festum resurrectionis domini ma
pientis anno domini m° ccc° sexagesimo secundo. Die vero sabbati ante
dominicam Ingenuus pro viii dies in crastino die introitus sui predicti domini
officialis archidiaconi Senonen cum uno canonico Senon et fecit sermo
nem de inthronizatione predicti episcopi quia asserebat solum spectare ad
dominum suum archidiaconum quo audito consultatione facta super hoc
recesserunt tertia die in ante ad ecclesiam et prout archidiaconi consuetudo
citatio de dictus officialis vicarius archidiaconi posuit ipsum episcopum in cathedra
lapidea que est a parte dextra altaris postmodum petiit unam mar
cham auri pro dicto archidiacono ex causa inthronizationis predicte. Item
pro ipso officiali marcham argenti et dictus canonicus tandem ex consue
tudine et alia que petens fuit posita in deliberatione et promisit facere
quod esset rationabile. Reversus autem dictus episcopus de burgundia mansit
in episcopatu faciens ordines et alia ministeria episcopalia cultivans residens in
terris et vineis fortalicia et alia edificia diligentissime reparavit
ac ammonens et inter cetera redimens Castrum suum ville tauli de ma
nibus illorum qui illud tenebant a tempore predecessoris et reddere tene
bant eis solum viii scuta auri pro anno et pro terra sua de thonaco
solum tenementa turrim dicti loci magna floribus firmata quibus actis
existens in castro suo predicto ville tauli cum vigeret epidemia in patribus
autem timor sibi affectus ipsum corripuit qui in brevi coegit animam
eius a corpore separari cum magna in Senonensi et sacramentis eccle
siasticis et vivacionis tertius propriis et testo perfecto et de omnibus rite

dispositus. hic sui regiminis tempore sive bienno solum anni spacio con-
tulit decem canonicatus et prebendas altiss. quod de nullo suo predecessore
auditu est. illis tamen personas bonas assignavit omnes de patria altiss.
vel senonensi oriundos. Obiit autem in Sicilia festo nativitatis beate
marie virginis anno millesimo trecentesimo sexagesimo secundo
in castro suo ville novi et adductum fuit corpus eius altiss. et ibi in
ecclesie sepultum in choro a parte dextra prope sedem electi prima est
sua sepultura a parte superiori. et cum promotus ad dictam sedem fuisset
anno precedenti circa festum beati Johannis baptiste sequitur quod sedit
solum per unum annum et circiter duos menses. hic reliquit pro suo anniversario
ecclesie altiss. xx libr. annui redditus

In tristissimo [illegible] die [illegible] officio [illegible] cum duo [illegible]
[illegible] canonici [illegible] qui [illegible] fuit [illegible]
quo audito [illegible] die mane ad [illegible]
[illegible] officio [illegible] ipsi episcopi in [illegible]
[illegible] postmodum [illegible]
[illegible] in [illegible]
fuit [illegible] promissa [illegible] est [illegible]

Hec erat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Petrus Aimonis octuagesimus episcopus natione gallus de
altissiodorensibus partibus oriundus. Juris civilis doctor et de officio subdiaconatus
domini pape Urbani quinti sumptus promotus fuit ad episcopatum [illegible]
per predictum sanctissimum patrem dominum Urbanum quintum in sua nova
creatione anno domini millesimo trecentesimo sexagesimo secundo
circiter festum omnium sanctorum, et fuit hic petrus prima persona quam
promovit iste papa in episcopum. hic fuit honorabilis et ceremonialis
in suo statu, tam ecclesiastico quam mundano, moribus honestus et supplex
affabilis qui [illegible] erat in romana curia [illegible]
[illegible] quam circa summos pontifices quibus [illegible]
[illegible] electus qui plures extitit in [illegible] maximis [illegible]
ambaxiator seu solempnis nuncius et [illegible] solus [illegible] papa
Imperatorem, Regem anglie, Regem [illegible] in quibus [illegible]
[illegible] et multiplices [illegible] in [illegible] domini [illegible] consilio
[illegible] honorifice [illegible] temporis [illegible] fuit [illegible]
[illegible] in [illegible] custodiri [illegible]
[illegible] et ville [illegible] et [illegible] episcopale altiss. et [illegible]
[illegible] episcopalem [illegible] multum [illegible] ipsi [illegible]
[illegible] tamen de [illegible] ipsi [illegible] cum [illegible]
multum [illegible] ipsum [illegible] sine [illegible]

Imperatoris et regis supradictorum et favore plurium cardinalium quorum in collegio extiterat sed ethico morbo defunctus in eo fuit corporis et anime solutio anno domini millesimo trecentesimo septuagesimo tercio mense septembri die [illegible] in domo episcopali autiss. cuius corpus [illegible] sepulture in choro ante stalla partis sinistre iuxta sepulturam bo. memorie domini Johannis de Auxeio quondam sepulture bo. memorie domini Guidonis de Mello quondam episcopi autiss. et eius nepotis domini Eraldi de Lisigne similiter episcopi qui ambo quiescunt in eodem sarcofago ac tumulo quem Eraldus fuit primus factus de autiss. episcopus Cardinalis. Sed eiusdem [illegible] obiit in [illegible] corpus reportatum in hac ecclesia sua ut plenius continetur supra in gestis suis. Iste ingressus fuit [illegible] primum [illegible] faciendo sine sollempnitate antiqua ac consueta sine deportatione ad ecclesiam per nobiles feodatarios ecclesie. de quibus [illegible] asserebant cum in dicto ingressu non [illegible] Cum ex relatu antiquiorum et fama [illegible] teneretur quia per libros suos vel alia documenta sive narrata quorumcumque non oportebat litigium in forma iudiciali fuisse inter aliquem episcopum autiss. et decanos ac capitulum ecclesie autiss. Iste primus litigium habuit cum eis super pluribus [illegible] et rerum aliarum in [illegible] ab eius debitis quas [illegible] cessabat [illegible] tamen viri sapientibus de [illegible] et dilexit dominos decanum Capitulum et personas singulares et ut pluries exprimebat magnam devotionem gerebat ad ecclesiam potissime in fabricam ipsius ecclesie innundam nisi etiam [illegible] conditione humane impedimentum defuisset. Dedit ipsi ecclesie pro faciendo anniversario suo trecentos denarios auri francos. fecit processionem senonensem consueta et loco cape serice dedit ibi pannum sericum seu aureum quem pro vestimentis cape decanus et capituli senonensis finaliter receperunt / Sed de [illegible] sua nichil fuit factum pro [illegible] senonensis et si quid solutum fuit ipsi [illegible] ignoratur. Sedit decem annos minus circiter duobus mensibus.

Dedit enim in vita sua huic ecclesie pannum sericum deauratum [illegible] in magnis sollempnitatibus in summitate maioris altaris ponitur [illegible] ante corpus

Ibi ingressus processionis ecclesie autiss.

[illegible]

[illegible]

PRECEPTUM CHLOVEI REGIS FRANCORUM QUOD DEDIT BLIDEGISILO EANDEM

Chlodoveus rex terram et locum Fossatensem ad ecclesiam Dei inibi edificandam [illegible]

Francorum vir inluster, duci Errihenaldo, ut omnibus presentibus ac futuris fidelibus. Quicquid sacerdotibus ac religiosis ecclesiasticis viris ad opus Dei construendum concedimus, hoc et ad regni nostri stabilimentum et ad animae salutem pertinere non diffidimus. Proinde omnibus sanctae Dei ecclesiae tam presentibus quam et futuris [illegible] fidelibus notum fieri cupimus, quendam virum diaconem carnis generositate pollentem et in Christo venerabilem valdeque a nobis [illegible] dilectum nomine Blidegisilum, ad nostrae sublimitatis presentiam advenisse ac humiliter deprecasse, quatenus ad ecclesiam Dei fundatus edificandam in honore scilicet sanctae Dei genitricis Mariae ac sanctorum Petri et Pauli principum apostolorum, et monachos sub regula sancti Benedicti pro Christi amore in illa congregandos, quandam terram ex iure nostrae proprietatis in Parisiacensi pago consistentem, id est videlicet castellionem qui Fossatus dicitur, et quem vulgari lingua castrum vocant Bagaudarum, super fluvium Maternae situm, habentem a [illegible] suo usque in alveo ipsius Maternae bunnaria XII, circumcirca vocabulo Varenna quae est in circuitu ipsius castellionis, et quam in circuitu fluvius girat et fossatus aquae concludit, sibi nos concederemus. Cuius sacrae petitioni, illud quia non temporali commercio sed perennis vitae compendio [illegible] accensus ardore, libenter assensum prebuimus. Quapropter per presentem auctoritatem atque preceptionem iubemus ut haec predicta terra quam et tali firmitate ex iure nostrae proprietatis in suo usu ad opus Dei perficiendum transponimus, per nostram consignationem et revestitionem firmiter recipiat, ita ut inpostmodum iamdictus vir [illegible] ac nobis carissimus Blidegisilus diaconus ipsum castellionem cum predicta Varenna quam fluvius Maternae circumdat, sicut iam dictum est, et fossatus castellionis in introitu suo ab aqua in aquam totam terram concludit, ad integrum quod fiscus noster ibidem ad presens tenere vel dominare videtur, una cum manentibus illis qui ibidem super terram fiscalem commanent et ad fiscum nostrum usque nunc aspexerunt, et ad integrum cum pratis ac pascuis, garricis et ulmis, cum aquarum omni piscatione [illegible] insulis [illegible] ac molendinis seu piscatoriis cum [illegible] et cunctis ipsius aquae [illegible] cum omnibus adiacentiis, cultis et incultis, ex nostra munificentia ad locum sanctum ut dictum est regulariter construendum ac fundatus edificandum plenissime ac firmissime habeat concessum, et ibidem iuxta hoc [illegible] locum sanctum vel cellulam ad servos Dei sub sancti Benedicti exemplo militaturos [illegible] adiuvante edificaverit, sicut ex fisco nostro processit, ita ipsum totum cum suprascriptis rebus et ceteris omnibus ad se pertinentibus [illegible] abbatiam facere [illegible] potuerit, firmiter absque ulla redibitione fiscali vel indictis publici requisitione, sepedictus Blidegisilus [illegible] sibi [illegible] in perpetuum valeant possidere. Denique etiam regio nostro decrevimus quod in [illegible] observare precipimus, ut nullus iudex publicus neque comes nec quislibet iudiciariae potestatis persona in eundem locum ac infra predictam terram quam superius circumdat fluvius et fossatus aquae concludit, ad causas audiendas aut iniusta freda tollenda aut fideiussores tollendos aut telonea exigenda aut homines eius tam ingenuos quam servos super ipsam terram commanentes distringendos nec ullas redibitiones aut inlicitas occasiones requirendas ullo unquam tempore ingredi audeat aut exactare

[illegible] sed ipsi serui dei p̄sentes ac futuri . nulla ibidem aquacumq; occasione
[illegible] inquietudinē . ut semp sub sc̄o pposito ibidem dō deseruiant . & p nobis ac
genitrice nr̄a . ut coniuge siue ple . necnon & totius regni nr̄i statu dni misericordiam deuo
tius exorare delectet . Ut autē hec p̄ceptio nr̄e cessionis firmitat habeat . ut p futura tēpora
d̄o ppitio inuiolabilis conseruetur . nos & p̄celsa genitrix nr̄a Nandechildis . manuū nr̄arū
signaculis ad umbrauim; Data anno primo regni nr̄i; Chlodoueus rex francorū .
Nandechildis regina;

EP̄LA BLIDEGISILI ARCHIDIACONI DE LOCO FOSSATENSI .

IN NOMINE sc̄e trinitatis Blidegisilus diaconus seruus seruorū dei . Qui aeterne uite he
reditatem cū scīs in futuro sc̄lo desiderat possidere . oportet illū in p̄senti sc̄lo cōpensare
unde illam apud piissimū dn̄m ualeat impetrare; Omnib; igitur ordinib; clericis quoq; necnon
& laicis cunctisq; sc̄e dei aeccl̄e fidelib; tā p̄sentib; quā & futuris . cognitū fieri uolum⁹
quia quandam terrā in pago parisiaco sitā . quā dominus rex chlodoueus glorIosissim⁹
ac p̄celsa genitrix ei⁹ Nandechildis regina . p p̄ceptū illorū p mercede sua ad ecclam
dei mihi edificanda quondā nob concesser . illū uidelicet castellione q̄ fossatus
dicit̄ . & quē uulgaris lingua castrū uocat bagaudorū sup fluuiū matrone sitū . habente
abintroitu suo usq; in alueū ipsius materne bunuaria duodecim . cū tota terra uocabulo
uarenna que est in circuitu ipsius castellionis . & quā materne fluuius girat . ac fossatus
aque concludit . ipsi sc̄o loco in honore dn̄i ac sacre genitricis ei⁹ Marię . nec non &
principū aplorū Petri & Pauli anob constructo . inquo egregiū uirū nomine
Babolenū sub sc̄i patris Benedicti exemplo nup constituimus abbatē . pp̄ter ablu
enda delictorū meorū facinora . ut xp̄i grām conquirendā . cōplacuit dedisse;
Volumus p̄terea ut p̄dictus uir scīssimus Babolen⁹ . quē p amore dei in eodem loco
sicut diximus abbatē [illegible] suiq; monachi . seu successores eorū . sepe fatum
castellione cū in dicta uarenna qua fluuius matrone circumdat . & fossatus
castellionis [illegible] est in circuitu suo ab aqua in aqua tota terra concludit .
una [illegible] ibi appendiciis cū pratis ac pascuis garritis & ulmis .
[illegible] insulis quoq; ac molendinis . nec non & piscatoriis
[illegible] aque transitoriis . ut cū omnib; ad iacentiis . cultis
& incultis [illegible] hominis teneant . atq; per
petualiter possideant [illegible] deregali munere hoc p meruimus . ita de iure
nr̄o [illegible] in instrumentum . siue cum donatione . quā supra
memoratus rex dominus chlodoueus ac inclita genitrix eius Nandechildis fecer .
[illegible] placabiliter dedere . in eorū iure & potestate ad ipsum
locū sustinendum [illegible] in dei seruicio ibi sustentanda . deo auxi
liante transponim⁹ . atq; firmiter transfundim⁹ . quatenus ipsi serui dei omnesq;
successores eorū [illegible] ibidem sub regula sc̄i Benedicti . ad modum
et similitudine [illegible] monasterii . dn̄o xp̄o ualeant deuotissime fa
mulari . & in omnib; [illegible] norma . ut omnib; post positis peculiarib; .
iuxta traditione aplicam cuncta possint possidere comunia . ut & sibi
salutem adquirant . ac p anima p̄scripti regis domini chlodouei ac matris
eius Nandechildis . qui mihi hoc ut p factū est contuler . necnon & p me in
digno ac miserrimo Blidegisilo peccatore . dn̄m toto corde fidelius exorare
delectet . Si quis uero quod nunquā credimus . contra hanc traditionem . et

nre delegationis decretu insurrexerit · aut eā refringere psupserit · uel
abstrahere abipso loco sco · seu depotestate eoru ibi deo seruientiu · ira dei om̄ po
tentis se incurrere pertimescat · & in cel̄ scoru societate pdere pomia formidet · et insup
iuxta sclī poenā · auri libras · V · argenti pondera · X · partib; ipsius loci uel tam dictis
seruis dei cogente fisco exsoluat · & nullomodo nulloq; ingenio qd adtemptat euindicare
ualeat · Ut autē hec epla nre donationis pcuncta scla teneat uigorē & stabilitatē
manu ppria subscripsim̄ · stipulatione subnixa · & tā pontifices quā & abbates ce
terosq; magnificos uiros psentes · inpsenti rogauim̄ · ut eā suis roborationib; ad
firmarent ; Quod & multū opitulante deo libent fecer · Actū parisius subdie
nonarū maiarū · anno · III · regnante chlodoueo gloriosissimo rege ; Signum
Bludegisili diaconi · quihanc eptam donationis fieri rogauit & subscripsit ; Signum
Audoberti parisiace aecclē epi · quihanc eptam rogante Bludegisilo subscripsit ; Signū
Aunobti senonicę aecclę archi epi · qui hanc corroborauit ; Signū Maurini belua
censis aecclę epi · q & hanc conscriptionē adfirmauit ; Signū Agomari epi ·
q & similit eā adsignauit · Signū Arguendi epi · q & hoc firmit subsignauit ;
Signū Audonis adfirmantis · S · Wandelbti adsignantis ; S · Raudechramni con
scribentis · S · Teodobti · S · Charoandi abbis ; Signū hildoardi abbis · S · Carterici abbis ·
S · inlustris uiri Vualdebti comitis · S · Audoaldi · S · Audomari ;

EPLA AUDOBERTI EPI · AD SCM BABOLENUM ABBATEM · DE LIBERTATE FOSSATENSIS AECCLĘ ;

DILECTISSIMO & honorabili patri Baboleno abbi · omniq; frm congregationi ·
cui nutu diuinę dispensationis pest · Audobtus · munere supni largitoris pa
risiacę aecclę eps ; Dū mundialib; spretis illecebris exules uos ppria fecit
deuotio · & nūc elegistis me rogante inuicinitate dies peregrinationis urę explere ·
hortante me tā dilectione religionis urę · quā dni nri ihu xpi auctoritate qua ait ·
quandiu fecistis uni ex minimis frib; meis mihi fecistis · quotā uos quā etiam
successores uri · subeadem regula quā uos nunc tenetis degentes · placita deo
& hominib; pfrui nris & futuris tēporib; ualeatis quiete · hoc uobis
priuilegium plena decreui deuotione firmare · pqd definio · & sub
obtestatione diuini nominis interdico · ut nullus parisiace aecclę eps ·
derebus aecclesiasticis internis atq; forinsecis ad monasterium qd uobis
labore pprio adiuti · xpi dei nri auxilio condidistis ptinentib; ·
quippiam sibi uindicare psumat · sedquicquid eidem monasterio ·
aut regio munere · aut nrā uel cuiuscunq; deū timentiū conlatione ·
inquib; libet reb; uel munerib; datū ē ut fuerit · uobis urisq; posteris pficiat inppetuū ·
Et neq; archidiaconus neq; ullus ex ordine clericorū ut auctorū aecclē · aut quelibet
opposita psona · pquib; cūq; repetitionib; ullas molestias inferant · sed abomni
functione aecclesiasticę redhibitionis maneat liberi · & precio istū mea ut fratr karitatē
& spualem dilectionē quę omib; hominib; ~~hominib;~~ debet · nihil cuiquā debeatis ·
Et qm monasteriū cuihoc priuilegiū concessim̄ · uro adiuuante dno opere · infisco
inloco deserto cuius uocabulū ē · fossatus · quē ignara rusticitas castellū uocat
Bagaudorū · a socio constructū est · minime quemlibet successorū meorū mouere
debet · cur tale uob urisq; posteris priuilegiū dederim · cū constet uos peregrina
tionis gra me ut supra misit rogante inhoc loco resedisse · & ē fratr locū regio
munere ad construendū monasteriū fuisse concessum . Et nequisquā me contra

patrũ statuta fecisse causec̃. legat canones a sc̃e recordationis Bonifatio
Kartaginensis aecctę epo. eiusq; corpis sacdos. necnon eiusdem sacerdotis eptas
ad Liberatũ epm missas. & animaduertat omia semp monasteria inquib; re
gularit̃ uiuit̃. libafuisse acondictionib; clericorũ; Et siminus satis factum
uiderit. pclari doctoris Augustini libros legat adclericos. & ase uictus silebit.
Nã & inñris puinciis. pleriq; tã antiquiori tẽpe. quã nup constructã monasteria.
aponatficib; inquorũ territoriis condita sunt. grã religionis priuilegia ac
cepisse manifestũ ẽ. Equib; dũ longũ ẽ. cuncta enumerando psequi. duo
tantũ. Lirinensiũ & Luxouiensiũ monasteria sufficiat meminisse; Maneat
ergo & hoc anob dei seruis peregrinis & eorũ successorib;. priuilegiũ plena de
uotione concessum. omĩ stabilitate firmatũ. ut tã monachi quã omia quę
pfati monasterii sunt. in abbis eiusdem monasterii potestate consistant;
Abbas deo ut dec& plena sit deuotione subiectus. monachi post dm̃ abbati
ppter dm̃ uera humilitate subiaceant. Ille cogit& p se illisq; se deo ratione
redditurũ. isti credant de subiectione suã axpo se recepturos mercedem;
Abbas nunquã nisi de eadem congregatione uel regula. cũ alius p sente uitã finierit
instituat; Ille sane quẽ sibi omis eiusdem monasterii congregatio. bene regulã
eorũ scientem. uno animo elegerit. & si in eadem congregatione talis non fuerit
inuentus q fratrũ curã suscipiat. de alio monasterio eandem quã illi tenent regulã
tenente. licentiã habeant dignũ sibi expetendi abbatẽ; Et si aliqua quod non
opto aut de eligendo abbate. aut alia ut humanę sol& fragilitati accidere. dis
sensio int̃ eos orta fuerit. & alit̃ sedari nonpotuerit. abbates aliorũ monasteriorũ
eiusdem regulę quos elegerint. addirimandã & sopiendã quę orta fuerit
altercationẽ ipsi conuocent. & qui eos iusta decernentib; audire noluerit.
& epale uel seculare iuditiũ elegerit. reus suę pfessionis & regulę. sin
contentione psistat. monasterii disciplinę subiciatur; & si aliquis rebellis
extiterit. ita ut contumacit̃ se decętu frm̃ subtrahat. incõmunicabilis
habeat. donec illuc humilit̃ redeat. unde contumacit̃ discesserat.
Monachi illi tantũ sacros ordines id est minores ac maiores accipiant
gradus. quos abbas sepe fati monasterii elegerit. & aut uerbis pre
sens. aut absens. litteris epm eos benedicere rogauerit. E psane
huius aecctę. cui deo dispensante p sideo. nullũ nisi ab abbate illius
congregationis rogatus. de eisdem monachis ordinare quolib& gradu
p sumat; Qui si ad benedicendũ oratoriũ. ut consecrandũ altare rogante
abbate adeundem monasteriũ uenerit. aut si monachos in quolib& gradu
benedixerit. ut chrisma eis dederit. nihil ex hoc muneris aut precii querat.
nec sibi conuiuia pparare ordin&. sed magis religionis grã cũ paucis sicut
ego facio accedens. lucrata oratione quod caritatis ẽ. cum eis agens. cito
recedat; Quod si aliquid horũ p benedictione oratorii uel consecratione
altaris. aut ordinatione facta quesierit. & desistere noluerit. tunc sepefati
abbas monasterii. licentiã habeat aquo elegerit epo. consecrationem
altarii & sacros ordines expetendi. Nec hoc pteteo. ut cum abbas illius
monasterii de hac uita migrauerit. monachi & res quecunq; ad eundem
ptinent monasteriũ. sub prepositi eius monasterii gubernatione inm

regro residean . donec abbas quē cuncta sibi congregatio comuni uoto elegerit regularit
substituat. Nec archidiaconus ut cuius libꝫ ordinis clericorū aut quecunq; apposita
psona ad describendū monasteriū accedat. sed pposit tā animas frm. quam res frib;
necessarias saluas abbi q̊ substituendus erit pseruandas conseruare studeat. quo
inomib; cuncti eidem congregationis monachi beata fruentes quiete. dūdm̄ cuius
amore inuno congregatisunt libere seruiunt. p meae animę remedio. regis salute
& stabilitate regni. ac saluamine nr̄ę ciuitatis. ut regionis. crebrius deuotissime de
beant exorare; Sed & hoc adnecti placuit. ut quicunq; successorū meorū huius sc̄ę
parisiacę aecclę. psens ame deuotissime priuilegiū factū. temeritatis audatia quod
fieri nunquā credo. quolibꝫ ingenio conatus fuerit inrūpere. xp̄m dn̄m ac deū nr̄m
p cuius amore hoc feci. inpsentiuita habeat sibi inhoc conatu contrariū. & si abilla
intentione uolens nondesiterit. infuturo iuditio inueniat eū seuerissimū iudicem.
& sic quoq; quod appetat. defendentib; cū diuino adiutorio quorū subterscriptiones
continentur insertę. ut successorib; eorū p cipue Lugdunensis & Senonicę aecclę
pontificib; . qd̄ appetit uindicare nonualeat. Vos quicūq; quolibꝫ tēpe successores
mei fueritis. obsecro & hortor. ut nonsolū his uel eorū successorib; molestias non
inferatis. sedqualemme exlectione psentis stili circa eos amorem habere intellexeritis
talem omēs uos circa illos qui uris tēpib; fuerint habeatis pietatē. ut & uobis dn̄s
p eorū consolatione. mercedem parem restituat. Nam & hoc cogitare debetis qd̄
& uos successores habituri eritis. & quicquid p eterna retributione feceritis manere
firmissima stabilitate cupietis inconuulsum. Meae quoq; deuotionis presens
priuilegiū. nullus uirm audeat nec appetat retractare aut destruere. quia ego
hoc deo teste & iudice cōmendo. quo & mercedem restituat illud conseruantib;
& resistat destruere cupientib; . Ego sane hoc qd̄ deuotissime condidi priuilegiū.
quodq; circa monasteriū sepe supius intimatū. & monachos ineo degentes per
petuo manere decerno inmobiliter. xp̄o dn̄o ac deo nr̄o p tegente. firmissimum
manus meae subscriptione roboratū. frib; & consacerdotib; meis dominis ep̄is
subscribendū trado; Data sub die. id. Maias. Anno. V. gloriosissimi domni Chlodouei
regis. Indictione. V. Vt ū sciat a posteris. quarū ciuitatū huic ep̄i
priuilegio subscripserunt. nomina eorū. & ciuitatū. intimantes adnectimus;
In xp̄i nomine. primus Audobertus auctor huius opis. ac si peccator & indignus
parisiorū urbis ep̄o. hoc priuilegiū ame factū. relegi & subscripsi; Gaudericus
Lugdunensis aecclę archiep̄s. hoc priuilegiū subscripsit. Aunobertus senonicę
aecclę archiep̄s. hoc priuilegiū consensit. & subscripsit. Sauratus neuernensis
aecclę ep̄s. hoc priuilegiū subscripsit. Mallardus carnotene aecclę ep̄s.
iubente domno Audoberto parisiace urbis ep̄o. hoc priuilegiū subscripsit.
Leuthcadus trekessine aecclę ep̄s. hoc priuilegiū consensit & subscripsit.
Presteleudus bituricę aecclę archiep̄s. iubente domno Audoberto sub scripsit.
Burgundo Faro meldensis aecclę ep̄s. hoc priuilegiū rogatus adomno Audoberto
ep̄o. subscripsit. Maurinus beluacensis aecclę ep̄s. rogatus hoc priuilegiū
subscripsit. Donatus besoncionensis aecclę archiep̄s. subscripsit. Ferreolus
augustudunensis aecclę ep̄s subscripsit. Gratus caullonicę aecclę ep̄s.
rogatus adomno Audoberto ep̄o. subscripsit;

QUOMODO FOSSATENSE COENOBIŨ A SC̄O MARTINO PAPA ROMANO AUCTORIZATŨ ATQ; CONFIRMATUM SIT;

In nomine scē & indiuidue trinitatis. Martinus grā dei summe sedis beatissimi Petri ap̄li principis ap̄lorũ papa. cunctis p orbē terrarũ degentib; scē matris aecclē fidelib; ac filiis uite aetnę beatitudinē. Manifestũ ē omi mundo credim⁹. ob hoc nos deo in culmine scissime sedis beati Petri ap̄li erexisse. si non nr̄o merito. tamen suo munere gratuito. ut eccl̄a xp̄i p orbē diffusa. a nobis accipiat augmentũ diuine religionis. & p nos usq; in finem scl̄i defensionē cunctarũ pcipiat aduersitatũ. Hinc ergo staterā equi libramus papatus officii. cũ his que bona sunt fauem⁹ omimodis. Nec nos quidem segregari a consortio bene agentiũ credim⁹. si auctoritate nr̄a ualeant bene acta. Petitiones ũ fideliũ xp̄i quas bone uoluntatis intentio nr̄is infert aurib; tanto facilius nr̄a clementia sunt iure faciende. quanto eas nr̄i intellectus iuditio. a diuine uoluntatis nutu pbam⁹ minime discrepare. Idcirco cōperiat omiũ deuota fideliũ dei seu nr̄orũ p̄sentiũ silic& ac futurorũ dilectio. quia uir quidā uenerabilis diacon⁹ nomine Bludegisilus. nr̄i culminis adiens p̄sentiā. suggessit nob quomodo diuini amoris ardore accensus. expetierit a domno Chlodoueo francorũ rege sibi dari quendā castellũ q̄d uocat bagaudorũ. cũ omi terra que ibidem adiac&. cũ aqua. & cũ omib; que ad uarennā aspiciunt. situ sup fluuiũ materne. in parisiacensi pago. ad ecclam in honore dei & scē genitricis ei⁹ Marie. ac scōrũ ap̄lorũ Petri & Pauli consecrandā. qđ idem rex spontanea illi uoluntate concessit. Qui assũpto labore. diu desiderata usq; ad finē pduxit. & scissime uite uirũ Babolenũ nomine. ibi sub sc̄i patris Benedicti exemplo constituit abbatē. Ostendit etiā nob ep̄lam. p quā p̄fatus rex illi p̄dicta terrā dedit. nec non & p̄ceptũ p̄dicti regis Chlodouei. ac matris eius Nandechildis. qđ p confirmatione & stabilitate ipsius loci fecer. Priuilegiumq; domni Audoberti parisiorũ p̄sulis. aliorũq; ep̄orũ. qđ de statu & pduratione illius in scā synodo fecer. & manib; ppriis confirmauer. nr̄ę p̄sentiae. isdem Bludegisilus ostendit; His ergo utile manifestatis ac demonstratis. depcatus ē. nr̄am ap̄licā celsitudinē. ut p maiori firmitate eundem deo amabilē locũ. cũ abbe egregio Baboleno. ac cũ monachis ibidem dn̄o famulantib; sibi ad regendũ cōmissis. ut cũ omib; reb; & hominib; eidem monasterio subiectis ac subiciendis. in nr̄a potestate & dominatione. defensioneq; ac mundiburdio suscipe dignaremur. Cuius iustę & rationabili peticioni. quā cognouim⁹ multũ dō ē amabilem. assensũ libentissime p̄bentes. sub scī Petri ap̄li & nr̄a. successorũq; nr̄orũ defensione. & immunitatis tuitione. absq; ulla seruitutis redibitione suscipimus; Hinc ergo p̄cipim⁹ atq; modis omib; iubemus. ac p hanc nr̄am auctoritatem firmam⁹. ut quicquid piissim⁹ francorũ rex chlodoueus. ac inclita mater eius Nandechildis fecer. & confirmauer. p̄dictus etiā uir Bludegisilus de ipso constituer monasterio. nec non & duodecim reuerentissimi ep̄i in scō stabiliere concilio. & insup hec sc̄a & ap̄lica sedes. pię auctoritatis priuilegio iuste & rationabilit de ipso confirmat loco pmansurũ. nr̄is futurisq; temporib; maneat inconuulsũ. & a successorib; nr̄is cunctisq; fidei xp̄iane auctorib; obseruet illesũ. Volumus autem. ut p̄dictus uir scissimus Babolenus. quē p amore dei in eodem loco abbatē constitutũ audiuimus. suiq; monachi. seu successores eorũ. sepe fatũ castellũ bagaudorũ cũ iam dicta uarenna quā fluuius materne circũcludit. & fossatus castellionis in introitu suo ab aqua in aquam circundat. una cũ manentib; qui ibi appendunt. cũ pratis ac pascuis. garricis & ulmis. cũ aqua ũ seu omi piscatione. insulis quoq; ac molendinis.

nec non & piscatoriis · cū portis etiā cunctisq; ipsius aque transitoriis · & cū omnib;
adiacentiis cultis & incultis · abhodierna die usq; adultimā huius sc̄li horam
teneant atq; ꝑpetualit̄ possideant · & sicut deregali munere & fisco ꝓcessit · itacū
instrumento siue omi donatione quā supra memoratus rex & eius inclita mater
fecer̄ · & illis dō inspirante placabilit̄ deder̄ · in eorū ius & potestate adipsum
locū sustinendū · atq; ad eorū corpora indei seruitio ibi sustentanda firmiter per
maneant · Dominū ů chlodoueū francorū rege̅ cunctosq; eius successores humilit̄
exoramus · ut eundē locū nr̄a uice benigne regat atq; custodiat · & defensor illi
semꝑ atq; ꝓpulsor contra omes aduersarios existat · Prohibem⁹ etiā maledicentes ·
ne inꝑsenti aut ꝑ succedentia tēpora alicuius dominationi aut subiectioni subiciat̄ ·
nec unquā aliquis rex francorū · nec alius quis mortaliū · licentiā habeat eū uenun
dandi · aut inbeneficio cuiquā dandi · nec innullo quolib& modo distrahendi · sed
usq; in euum ap̄licalis atq; regalis abbatia semꝑ existat · Si ů dereb; aecclē eiusdem
alicui aliquid conferendū fuerit · tali tenore fiat · ut post morte̅ illius sc̄uario dei
restituat · neforte tali occasione locus amittat · nec heres aut aliquis ex eius ꝓgenie
hereditate̅ dei possideat · nisi his cui cuncta congregatio certissima & rationabili
existente causa · assensum possidendi concesserit · tenore supradicto; Qui ů quicquā
dehis que modo possident · aut certe dehis que miseratione dei iuste eis datū fuerit ·
aut emptione · aut comutatione · aut quocūq; ingenio possederint · aut afidelib;
xp̄ianis ꝓredemptione peccatorū in elemosina susceperint · minuere aut auferre · nec ui
nec alio quolib& modo inꝑpetuū p̄supserit · excomunicationis anathemate ꝑculsus
sciat se ꝓculdubio absq; ullo absolutionis genere · dei & sc̄i Petri omiuq; scōrū · & nr̄a ·
cunctorūq; adhanc ap̄licā ꝑtinentiū sedem · auctoritate sine fine condēpnatū · De
sacris ů ordinib; nob tacendū non ē · quid hec sc̄a & ap̄lica sedes romana statuit
conseruandū; Abbas · monachiq; ipsius coenobii insacris ordinib; ordinent̄ & conse
crent̄ · aquocūq; ep̄o sc̄e Romane aecclē subiecto uoluerint ordinari atq; consecrari ·
siue ineodē loco abep̄o abeis conuocato · seu insede ep̄atus si ita necessitas exegerit
cuius uoluerint · absq; alicui⁹ muneris ꝑtio · Scm̄ ů chrisma · cū his que ad xp̄ianitate̅
ꝑtinent · quo uoluerint accipiant · ceteraq; sc̄e aecclē necessaria · cui placitū fuerit impleri
ꝑcipiant · ut est dedicatio monasterii · consecratio altaris · benedictio abbatis · siue
cuncta que utilitatis sunt sc̄e aeccle̅ · que cuncta enumerare longissimū est · Quod si
ep̄s ciuitatis parisiace inquius ep̄atu idem locus consistere uidetur · abbate̅ ut monachos
eiusdem loci insacris ordinib; ordinauerit · si scm̄ chrisma · & ea que ad scām xp̄ianitate̅
ꝑtinent eis dederit · si dedicatione̅ monasterii · consecrationeq; altaris sollemniter
ꝑegerit · si benedictione̅ abb̄is in eodem loco fecerit · aut cetera utilitatis aecclē comoda ·
nullū munus ut ꝑtiū · nec subiectione̅ · nec redibitione̅ · nec aliquā omnino consuetu
dinem ꝓ his omib; · nec ipse · nec ullus archidiaconorū · uel clericorū · aut aliquis mor
taliū abeis requirere p̄sumat · nec conuiuia sibi ꝑparare iubeat · sed ab omib; que
nequitie siue ingenia prauorū excogitare aut dicere ꝑualent · idem coenobiū
penitus securū acliberū ꝑsistat insc̄la · Qui aute̅ ex his omib; illis molestias
intulerit · aut contrarietate̅ aliquā inferre p̄supserit · damnatus pereat inꝑpetuū;
Nec hoc etiā silendū putam⁹ · qđ ꝑ defensione̅ · aut iussione · seu uiolentiā cuiusquā
ep̄i aut alicuius mortalis hominis · absq; iussione aut auctoritate huius sc̄e

Romane aeccle · idem locus minime excomunicet · nec celebratio missarum · nec diuinum
intermittat altaris siue alterius aeccle seruitium uel officium · nisi forte qd absit ab aliqb;
prauis [illegible] aeccle & pessimis hominib; · aliqua iniuria de sctuario dei · siue
de alia qualibet causa iniuste eis inferatur · quib; in his & in cunctis aliis sibi subiectis
non iniuste · sed iuste & legalit · nra iussione potestatem concedim' excomunicandi ·
ligandi & soluendi · quousq; reus ad satisfactionem & emendationem illis placitam ueniat ·
Deniq; aplico more decernim' qd iubendo multum obseruando pcipim' ut nullus rex ·
nullus eps · nullus comes · nullus iudex publicus · nec que libet iudiciarie potestatis
psona · in eunde monasterium · uel ecclas · aut loca · uel agros · seu reliquas possessiones ·
in quib;cumq; pagis uel territoriis · ad causas audiendas · uel iniusta freda tollenda ·
aut mansionaticos · uel paratas faciendas · aut fide iussores tollendos · uel telonea exi
genda · aut homines eius tam ingenuos quam seruos · sup terram ipsius comanentes · iniuste
distringendos · nec ullas redibitiones uel inlicitas occasiones requirendas · ullo unquam
tempore ingredi aut exactare psumat · Vbicumq; autem missi pdicti abbatis · aut
successorum eius · negotiandi causa directi fuerint · nemo teloneum · neq; quod uulgo
dicitur · rippaticum neq; rotaticum · aut pontaticum · uel trauaticum · aut portaticum · atq;
aspitaticum · necnon & salutaticum · aut ullum censum · uel ullum occursum · aut ullam redi
bitionem · ab ipsis accipe aut exactare psumat · sed liceat tam eos quam homines · uel
omnia illorum cum pace discurrere · & negotia libent pagere · & ad quascumq; ciuitates
aut portus · uel loca accessum habuerint · nullam inquetudinem · aut detentionem · aut
contrarietatem · ab aliquo homine patiant · sed ubicumq; directi fuerint · siue p aquam
siue p terram · securi & quieti cum omnib; que secum detulerint · p hanc nram psente
auctoritatem · ire & redire ualeant · Cum uero pfatus uir egregius Babolen'
abbas · eiusq; successores ab hac luce migrauerint · p hanc nram aplicam institutionem ·
monachi ipsius coenobii · abbates ex se iuxta uoluntatem dni · & scdm regulam sci
patris Benedicti licentiam habeant eligendi · quatinus ipsi serui dei omnesq; suc
cessores eorum · dno xpo ualeant deuotissime famulari · ac p stabilitate romani
imperii totiusq; orbis statu · pmie etiam in hac sacra sci Petri apli psidente sede ·
dnm toto corde libentius exorare delectet · Statuim' autem p hoc nre corrobo
rationis priuilegium · ut nullus ab hoc nunc & usq; in fine scli · neq; p pecuniam ·
neq; p simultatis tectam · neq; p psapie sublimitatem · aut uiolentiam · nec alterius
[illegible]gregationis abbas · aut monach[illegible] · nec alius quis mortalium · nullo modo eunde
psumat locum inuadere · nisi quem fratres [illegible] congregatio concordi electione · scdm timorem
dei elegerit · Quod si quisquam uersipellis [illegible] antixpm dicere possum' · aut alicuius
[illegible] impii domini uiolentia uim illis intulerit · de his omnib; que hic scripta inuenium
tur cenobite illi ad romanum iudicium [illegible]gentes · de inlata sibi pclament iniuria · Illi
u qui hac sacra beati Petri apli sede & nra psiderit · sub obtestatione tremendi iuditii
pcam · ut illis iudex scdm iussa canonum existat · Si quis ergo huic priuilegio aucto
ritatis nre contrarius [illegible] · p inuocatione sacri corporis & sanguinis dni · ex
comunicationis pena · societateq; Anne & Caiphe · Pilatiq; Iude etiam traditoris dni ·
illic · insecta sclorum · am · Obseruatores quoq; & assensores istius pceptionis ·
peccatorum absolutione · gtam [illegible] ppetuum possideant cum dno nro ihu xpo ·
Amen ·

95.
BIBLIOTHECA APOSTOLICA VATICANA

perpetratas contra leges nominis nostri divinas quam humanas inpro
inprobatae mentis temeritate commissa. ut raptos etiam nonnullos ortodoxorum
denique quorum maiestas huic iniuriae a sacerdotio repugnabat flagra
tortoribus quaestionariis dedicasset atque haec omnia per eos commissa
quia ad tegimenta frontis sacerdotum nominis titulos praeferebant. denique
lectis in consistorio precibus quibus episcopalis pridem aliquid postulans
refragatur in eo atque idcirco continua lege sancimus nomine episcoporum vel
eorum qui ecclesiae necessitatibus serviunt ne ad iudicia sive ordinariorum
sive extraordinariorum iudicum pertrahantur. habent illi iudices suos
nec quicquam his publicis commune cum legibus. quantum ad causas tamen
ecclesiasticas pertinet et quas decet episcopali auctoritate decidi. quibus
cumque igitur mota fuerit quaestio quae ad christianam pertineat sectam
eos decebit sub eo iudice litigare qui ille praesul in suis autem omnium sacerdotum
id est per aegyptiacam diocesim debeant. oportet carissime ac iocundissime quare
laudabilis auctoritas tua arbitrio temperato quicquid negotiorum talium
incidit terminari ab eo curat a pontifice. si ergo disceptationis tamen [illegible]
quem sibi omnes etiam suo iudicio praetulere. est enim nimirum [illegible]
sacerdotum susceptione venerandus tum etiam pro iudicio probatus

Dat. prid. non. febr. constpl. **XII. DE IUDEIS. IMP.** constantinus felici ppo

Iamdudum quidem constitutionis praesaluberrimae sanctio promulga
ta est qua impiae repetitae legis veneratione geminamus ac sancimus
ut si quispiam iudeorum christianum mancipium vel cuiuslibet alterius
sectae mercatus circumcidere non potuerit. circumcisus [illegible]
statuta mensura libertatis compos efficietur eius personae [illegible]
non satis iudaeos. sit quicumque incidit mancipium generis memorati
in obsequium servitutis retinere. Illud enim decreto [illegible]
praecipimus ut si quis sibi [illegible] reseruant sibi mancipia [illegible]

scis saecultib; mancipauerit. & xpianus ee delegerit nequidam iudaeis
inquietudinis uel molestiae patiatur. quod si ex iudeo xpianum factu
aliquis iudaeorū iniuria putauerit ee pulsandū. uolumus istiusmodi
contumeliae machinatio nem pro criminis qualitate commissi
poenis ultricibus subiugari. felix parens carissime. quare diuinita
tis affectu condidimus ipso in omni orbe romano quiuis debita uene
ratione seruata ac uolumus ut excellens sublimitas tua litteris suis p
dioceses sibi credita commeantib; iudices moneat instantissime
huius e modi debitam reuerentiam custodire. Data. xii. kl. noubr. pposita
viii id. mar. cartagine. nepotiano & facundo. cons. DN N IMPP honorius &
theodosius. AA. ad proiectū consulr. Inuerecunda arte defenditur si hi ad
ad conditionem uel originem reposcantur. quib; tempore famis cum
in mortem poenuria cogerentur. opitulari non potuit dominus aut pa
tronus. porro autem iniquum est si expensis alterius seruati homine in lucē
quisq; sibi obnoxiū quocūq; titulo sperans audeat uindicare. Itaq; mag
nificentia tua inspecta serie. de his qui p necessitate aut comparati sunt
aut fortasse collecti in eorum dominiū eos faciat perdurare. aut si ab
aliquo flagitantur aenumerata duplici pecunia quae dicta est praetii
nomine atq; expensarū habita ratione. Itaq; demū ad uindicantis auc
toritatē eos redire pmittimus. ne sit in seruitute exibuisse alimonia
monenti ut seruatus in uitā postea cōmodis alterius in dispendio
alterius profit. Data. xv. kl. iun. monaxio & plenta. uic. cons.

xiii. DE HIS QUI EXPOSITI TEMPORE SUNT COLLECTI. IMPP

theodosius. & ualentinianus. caes. amatio uel pfo ppo gall. Priuilegia ecclesiaru
uel clericorum omnium quae sclo nro tyrannus inuiderat pruna de
uotione reuocamus. scilicet ut quicquid a diuis principibus singuli
quiq; antistites inpetrarunt iugi solidata aeternitate seruentur

nec cuiusquam audeat titillare praesumptio. In quo nos nobis magis pres
titum confitemur. Clericos etiam quos indiscretim ad saeculares iudices
debere deduci infaustus praesumptor edixerat episcopali audientiae
reseruamus. his manentib(us) quae circa eos sanxit antiquitas. fas enim
non est ut diuini muneris ministri temporalium potestatum subdi
arbitrio. Itaq(ue) auctoritas tua omni aeuo mansura quae iussimus inp
uinciarum missa noticiam praecipi(e)t etiam sub poena sacrilegii custodiri.
specialiter id inlustrib(us) conpraehensura p(rae)ceptis ut in omnib(us) circa ecclesiasti
ca priuilegia ueterum principum statuta seruent(ur). diuersos uero ep(iscop)os ne
farium pelagiani et caelestiani dogmatis errore sequentes p(er) patroclum
s(an)c(t)ae legis antistite(m) praecipimus conueniri quos quia confidimus emendari
nisi intra uiginti dies conuentionis tempore intra quos deliberandi
tribuimus facultatem errata correxerint seseque catolicae fidei reddide
rint gallicanis regionib(us) expelli atq(ue) in eorum loco sacerdotum fidelius
subrogari quatenus p(rae)sentis erroris macula de populorum animis tergeat(ur).
et futurus bonum disciplinae iustioris instituat. sane quia religiosos po
pulos nullis decet superstitionibus deprauari manicheos omnisque hereticos
uel scismaticos siue mathematicos omnemq(ue) sectam catholicis inimica(m)
ab ipso aspectu urbium diuersarum exterminari debere praecipimus ne p(rae)
sentia equide(m) criminosorum contagione foedent(ur). Iudaeis quoq(ue) uel pa
ganis causas agendi uel militandi licentiam denegamus quib(us) xpianae
legis nolumus seruire personas ne occasione domini sectam uenerandae
religionis inmutent. omnis igitur p(er)sonas erroris infausti iubemus excludi
nisi his emendatio matura subuenerit. Data vii. id. iul. aquileo conss. domino
theodosio aug. xi. et ualentiniano caes. XIIII DE HIS QUI PRO PASCHALIS FESTIUITATE DE CARCE
RIB(US) EDUCUNT(UR) IMPPP ualentinianus theodosius et arcadius aaa. ad eutropium p(raefectum) p(raetori)o

Placida beneficia lenitatis d(e)i omnipotentis arbitrio commoti p(ro) felicitate s(a)e(cu)li

publicamus ut illos quos eminentis supplicii terror exagitat, inspirate miserationis indultio securitatis prope ac uae restitutos ad communis uitae gaudia depulsa culparum acerbitate perducat. ut noua ereparationis luce perfusi melioris uitae teneant nouitatem. Ideo denique profestauita te paschali quam communi et praecelsa professione ueneramur, noxas remittimus, sit tamen ut hi quos mansuetudinis nrae indulgentia liberat meliores institutionis praecepta sectantes nihil periculosum audeant perpetrare. Eutropi parens O carissime atque amantissime, exceptis his quos quinque inmanitas criminum minime patitur relaxari, ceteros carceris custodia liberatos statui pristino restituat ut communiter additi libertati concessae securitatis gratia perfruantur. [illegible] ex libro theo

[illegible] Quaestio clarissime [illegible]

tur uel fines aliquos inuaserit uel in aliqua culpa seu crimine fuerit deprehensus. [illegible]

Quod antea tempore admissum est ut non subscriptio sed professio criminis inosermone exortus fugientis tam accusatoris quam rei subexperiendi periculo de patria deliberis de fortunis de uita denique dimicare cogeret, ideoque uolumus ut tremeta professionis licentia ac temeritate ad subscriptionis morem ordinemque criminatio deferatur. ut iure uel eius periculum in omnibus deferendis omnes liceantur. id est ut sopita ira et phar spatia mentis tranquillitate recepta ad supraemam actionem criminationem ueniant atque consilio. Dat. xi kl. iul. sirmio. accep. ppa. rom. constantino a. vii et constantino caes. cons.

INT. P. Si quis iratus crimen aliquod temere cuilibet obiecerit, conuicium non est pro accusatione habendum, sed per [illegible] missi sortem tractandi spatio id quod iratus dixit per scripturam se probaturum esse fateatur quod si fortasse resipiscens post iracundiam quae dixit iterare aut scribere fortasse noluerit, non ut reus criminis teneatur.

Imp. p. Ualentinianus et Ualens a. a. ad Uolusianum p. Non prius quemquam sinceritas tua ad tuae sedis examen iubeat adduci quam sollemnibus satis fecerit quin contra fide dolo res adferre recum iuxta formam iuris antiqui ei qui necesse perit urgeat aut uindicta

[illegible]

Privilegia universitatis que sunt in capella collegii Navarre ... Regis ostensa
... Regis Anglie in Regno Francie

BIBLIOTHECA APOSTOLICA VATICANA

Philippus Dei gratia Francorum Rex Omnibus senescallis, baillivis, prepositis et aliis justiciariis
Regni nostri ad quos presentes littere pervenerint salutem. Exposuerunt nobis dilecti nostri magistri
et scolares universitatis Parisiensis quod nonnulli barones nobiles Regni nostri necnon baillivi prepositi et
alii justiciarii nostri pretextu cujusdam ordinationis nostre de mutuis a nostris subditis pro impu-
gnatione inimicorum Regni ejusdem exigendis a quibusdam eorum scolaribus dicte universitatis
existentibus mutua exigunt ad prestationem et solutionem ipsos nituntur compellere minus juste.
Quare vobis et vestrum singulis mandamus quatenus scolares hujusmodi ad prestationem mutuorum ipsorum
a predictis baronibus seu nobilibus baillivis prepositis et aliis justiciariis Regni nostri compelli
minime permittatis. Et si aliqua dictorum bona scolarium occasione hujusmodi capta fuerint vel
detenta ea sibi absque difficultate aliqua et more dispendio restitui faciatis. Datum Parisius
die martis post Dominicam Trinitatis Anno domini millesimo ducentesimo nonagesimo quinto. et non est signata
sed est sigillata cera crocea. et collationata

Philippus Dei gratia Francorum Rex. Universis presentes litteras inspecturis Salutem. Notum facimus quod
cum ad supplicationem universitatis magistrorum et scolarium Parisiensium nos eisdem nostras concessimus litteras
tenorem qui sequitur continentes. Philippus Dei gratia Francorum Rex preposito nostro Parisiensi vel ejus locum tenenti
salutem. Cum universitatis magistri et scolares Parisius in nostra speciali gardia et protectione existant, cum
veniunt ad studium et ibidem morantur vel ad partes suas redeunt frequenter tamen plurimas accipiunt
injurias molestias oppressiones et violencias nedum in prepositura tua eisdem sed in locis aliis inferuntur
in prejudicium gardie nostre quas prosequi nequeunt extra civitatem Parisiensem quin a suo studio distrahantur
graviterque vexantur laboribus et expensis si extra ipsam civitatem injurias hujusmodi prosequi oporteret.
Supplicantes sibi per nos de remedio provideri oportuno. Quare nos eorum supplicationem
favorabiliter annuentes, dicimus tibi protectionem ipsorum ac custodiam insuper cohercionem eorum
qui in protectionis et gardie nostre prejudicium universitati seu magistris aut scolaribus predictis
inferent violenciam indebitam injuriam vel jacturam sive infra prepositure tue fines sive
in locis aliis quibuscumque Regni nostri tenore presencium committimus, quod eis concedimus de gratia
speciali privilegiis seu consuetudinibus in contrarium impetratis vel etiam impetrandis non obstantibus
quibuscumque. In cujus rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum apud
Vicenas ultima die Decembris Anno domini millesimo trecentesimo quadragesimo. Postmodumque
universitatis magistri et scolares predicti asserentes quod licet sub illo verbo jacturam in dictis litteris
contento illicite detenta contineantur. Dictus tamen prepositus sepius hesitavit an ipse de bonis
ad dictos magistros et scolares pertinentibus et de hiis que debebantur eisdem deberet seu posset
cognoscere virtute predictarum litterarum. Asserentes insuper quod nonnulli baillivi et alii de
ducatu Normannie et de quibusdam aliis partibus Regni nostri pretextu quorundam privilegiorum
eisdem ut dicebant a nobis seu predecessoribus nostris concessorum dicto preposito in premissis obedire
recusabant nobis supplicassent ut super hiis declarationem facere dignaremur. Nos
igitur visis litteris suprascriptis ac supplicatione universitatis magistrorum et scolarium predictorum pre-
hiis et consideratis que circa hec considerari debebant habita super hiis deliberatione diligenti

~~deliberacione~~ cum dilectis et fidelibus gentibus parlamenti nostri cancellario et pluribus aliis consiliariis nostris declaravimus ac etiam tenore presentium declaramus quod super iniuriis molestiis oppressionibus et violenciis eisdem magistris aut scolaribus in personis aut familiaribus propriis eorundem seu dictorum magistrorum aut scolarium pro rebus bonis ad ipsos magistros seu scolares sine fraude absque alienatione et absque cessione transportu vel alio simulato contractu pertinentibus illatis vel inferendis dictam nostram gardiam infringendo contra dictarum tenorem litterarum necnon super dampnis et interesse eorundem secutis a quibuscumque personis et ubicumque infra regni nostri ditionis prepositus summarie et de plano cognoscet et faciet breve iusticie complementum faciendo nobis et parti debitam emendam. Et ab omnibus regni nostri iusticiariis ubicumque constitutis obediatur dicto preposito in hac parte non obstantibus quibuscumque privilegiis normannis seu aliis regnicolis concessis seu etiam concedendis. In cuius rei testimonium presentibus litteris nostrum fecimus apponi sigillum. Datum Parisius in parlamento nostro die vicesima prima maii Anno domini millesimo trecentesimo quadragesimo quinto. Sic signatum. Per consilium

[illegible] Regis [illegible]

[illegible] (marginal note)

Philippus Dei gratia Francorum Rex. Notum facimus universis tam presentibus quam futuris quod cum opus sit singulis regibus orthodoxis eisque cedat ad gloriam in regnis suis habere viros industrios decoros sciencia virtutibus perfulgentes sorte consiliis ut singulari consulta providencia diriguntur sub pacis dulcore gloriose regnent et imperent in sue culmine maiestatis. Et universitas magistrorum et scolarium Parisius studentium velut fertilitatis ager fructus uberes proferens in quo granatis sciam colligunt producat viros virtutum varietate fecundos quorum gratiosa fecunditas in alios effluens effunditur parvos magnificans rudes erudiens et debiles efficiens virtuosos. hoc quidem in desideriis nostris bonitatis incorporalem in Parisius studio acquirunt lucrum et dogmatum margaritam. et quanto maioribus fuerint libertatibus privilegiis et franchisiis communiti tanto ad ipsam margaritam incorporalem acquirendam ferventius et propensius pro viribus laborabunt. Horum itaque habita consideratione prefatis magistris et scolaribus ipsius universitatis presentibus Parisius et futuris. et ad ipsum studium accedentibus aut se ad veniendum sine fraude et actualiter preparantibus ac in ipso commorantibus aut ad illa redeuntibus concedimus de gratia speciali et certa sciencia et de nostre plenitudine potestatis. ne quis cuiuscumque conditionis vel eminencie existat sive privata persona prepositus vel ballivus prefatos magistros et scolares aut ad ipsum studium accedentes vel se ad veniendum sine fraude actualiter preparantes. aut ad illa redeuntes de quorum scolaritate constabit per proprium iuramentum in persona familia sua racione occasione pedagii tallie impositionis costume vel aliorum similium personalium onerum aut alterius exactionis cuiuscumque personalis inquietent molestent aut alias quomodolibet extorque perturbent. Item quod magistri et scolares Parisius studentes per quoscumque iudices regni nostri sicut extra muros Parisius [illegible] in causa personali ad eorum iudicium vel examen [illegible] trahantur nec citentur nec hoc procurent facere laici ~~regni nostri~~ sub dicione ipsius regni nostri. Item quod bona eorum et munitiones de quibus sunt et habebunt victum

et sustentari in ipso studio memorato. statum eorum consideratis gratiose inmerito nec alia onera quecumque per quoscumque cuiuscumque status condicionis existant pro nobis aut nostris subditis non capiantur aut alias quomodolibet arrestentur. Ad premissa vero diligenter exequenda et super debitis emmenda ne magistri et scolares universitatis prefate vagandi a studio assumant materiam. Sed potius in ipso ~~permaneant~~ Plenarie valeant nec interruptionem studii occasione premissorum possent sibi aliquatenus vendicare. Dilectum nostrum prepositum Parisiensem presentem Parisius et futurum executorem et gardiatorem omnium et singulorum supradictorum per nos eisdem magistris et scolaribus dicte universitatis concessorum tenore presentium deputamus. Dantes dicto preposito presenti et futuro ac etiam committentes tenore presentium in mandatis ut prefatos magistros et scolares nostris presentibus gratiis privilegiis franchisiis et libertatibus supradictis uti faciat et gaudere. Rebelles aut ipsos magistros et scolares dicte universitatis in premissis nostris gratiis privilegiis franchisiis et libertatibus impedientes ut a rebellione et impedimento huiusmodi omnino desistant viriliter compellendo, non obstantibus quibuscumque privilegiis indultis vel concessis vel imposterum concedendis quibuscumque personis vel patrie non facientibus de verbo ad verbum expressam huiusmodi privilegii mentionem. Salvo in aliis iure nostro et in omnibus quolibet alieno. Quod ut firmum et stabile permaneat in futurum nostrum presentibus fecimus apponi sigillum. Datum apud Vicenas Anno domini Mº. trecentesimo quadragesimo mense Januarii. Sic signatum Per dominum Regem ad relacionem consilii. Thesau. Et erat ... in filo
serico et cera viridi sigillata. Collatio facta

Charles par la grace de Dieu roy de France. A touz ceulx qui ces lettres verront salut. Savoir faisons que nous meuz de plusieurs justes consideracions desirans garder nostre treschiere et tresamee fille l'université de Paris en ses franchises et libertez et icelle traictier et favorisier en graces et en franchises si que les suppos y puissent mieulx proffiter tant ou temps avenir de grace especial et auctorité royal par la teneur de ces lettres que les maistres bacheliers et escolliers lisans et estudians en icelle. Et aussi les suppos et officiers d'icelle nostre fille sans fraude de quel que estat que ilz soient soient francs quittes et exemps de toutes imposicions et autres aides des vins et autres biens quelzconques creuz en leurs heritages et en leurs benefices qui sont ou seront venduz par lesdiz maistres bacheliers et autres suppos et officiers dessusdiz ou par leurs familiers en gros ou a detail. Et semblablement des disiemes ou autres aides a nous octroiez ou a octroier par le saint siege de Romme. Et aussi de touz les vins ou autres biens que lesdiz maistres et autres suppos et officiers achepteront pour leurs necessitez en lesdictes. Voulans et octroians de nostre dicte grace que les fermiers de noz diz aides et autres a qui il appartendra croient et adjoustent pleine foy au signet du recteur de nostre dicte fille l'université et de ses successeurs recteurs sur la regence et scolarité desdiz suppos et aussi desdiz officiers. Et pour eschiver les fraudes et malices qui en se pourront estre commises avons ordonné et voulons que les escoliers qui vouldront avoir expedicion

destre quittes desd. aides des vins et autres biens dessusd. soient tenus de aler devers led. recteur
en leurs personnes et jurer que les vins et autres biens dessusd. sont creuz en leurs heritages
ou de leurs benefices ou achatez pour leurs necessitez en la fourme come dit est. Et lesd.
maistres y pourront semblablement aler et jurer come lesd. escoliers se il leur plest
Et se mieulx leur plaist quilz afferment en bonne foy en leurs cedules que envoieront
audit recteur et que lesd. escoliers jureront en leurs personnes come dit est. Voulons
aveques ce et avons ordonne que led. recteur soit tenus de jurer en sa creacion que un
maistre en la faculte des ars qui a ce sera commis de par nous lequel y pourra estre sil lui
plaist quil ne baillera son signet pour lexpedicion desd. vins ou autres biens fors que en
la fourme et maniere dessusdictes. Et toutesvoies pour labsence dud. commis sil ny
estoit lelection dudit recteur ne sera pas retardee. Et sil venoit a la congnoissance desd.
recteur et université que aucun maistre ou escolier face fraude sur lexpedicion desd. vins
ou autres biens en abusant de nre pnt ottroy lesd. recteur et université ou leur conservateur
procederont contre culpables par privacion ou autrement come le cas le demandera en gardant
leurs statuz sur ce faiz. Et dabundant grace voulons et avons ottroie que tout ce qui
a este prins desd. maistres et escoliers a cause desd. aides contre la fourme de nre pnt
ottroy depuis le premier jour de fevrier derrainement passe leur soit rendu et restitue
de fait par les fermiers qui pris lont. Si donnons en mandement a noz amez et
feaulx les generaulx conseillers sur le fait des aides ordenees pour la guerre et a touz
noz autres justiciers receveurs et autres officiers a qui il appartendra et a chacun deulx que
nre dite fille les recteur maistres bacheliers escoliers lisans et estudians en icelle
Et aussi les serviteurs et officiers dicelle laissent et facent joir et user paisiblement
de nre pnte grace et ottroy. Et contre la teneur dicelle ne les molestent ou empeschent
en quelque maniere que ce soit. Et tout ce qui a este prins sur eulx au contraire depuis
ledit premier jour de fevrier derrenier leur facent rendre et restituer de fait
selon nre pnt ottroy cessant tout empeschement et delay. Et pource que les
singuliers suppos de ladite université ne pourroient de legier avoir le vidimus de
noz pntes lres si souvent come leur pourroit estre besoing. Nous avons ottroie
a nre dite fille dabundant grace et ottroyons par la teneur de ces lres que au
transcript ou vidimus dicelles soubz seel autentique soit plaine foy adioustee
come a loriginal non obstant ordonnances edis statuz ou observances au contraire.
En tesmoing de ce nous avons fait mettre nre seel a ces lres. Donne au bois
de vincennes le onzieme jour de janvier lan de grace mil troiscens quatre
vingz et trois. Et le quart de nre regne. Ainsi signe. Par le Roy a la relacion de
mons. le duc de Bourgoingne [illegible] vous et plus. du conseil presens [illegible]
[illegible] Les generaulx conseillers sur le fait des aides ord. pour la
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et trois. Ainsi signe [illegible]
trois [illegible]

Charles par la grace de Dieu roy de France au prevost de Paris ou a son lieutenant salut. Oye la
supplicacion qui nous a este faite de par nostre tres chiere fille l'université de Paris pour leurs
suppos libraires escripvains enlumineurs relieurs de livres et parcheminiers, contenant que
vous ou voz commis, ou autres quarteniers ou dizeniers de nostre ville de Paris vous estes
efforciez et voulez [voulez et] efforcier de les contraindre a faire guet et garde en nostre dite ville
de jour et de nuit quant vient a leur tour, comme noz autres subgiez habitans de nostre dite
ville, dont les docteurs maistres bacheliers [escoliers] et estudians de ladite université ont este et
sont si comme nous avons entendu plusieurs foiz empeschiez et delaiez en leurs euvres et
besoingnes contre la teneur des privileges ottroyez a nostre dite fille l'université et a leurs
suppos dessusdiz. Nous desirans nostre dite fille l'université et les suppos d'icelle joir
de leurs privileges voulons et vous mandons que les suppos de l'université desquelz elle
nous a baillé les noms par escript, c'est assavoir maistre Foulcaut de Dole, Jehan de Beaumaus(?)
Jehan de la Porte, Rolant Garnier, Henry Luillier, Estienne Cononi(?), Guillaume le Somer(?)
Hugues d'Orleans, Aimot Briart(?), Pierre de Troies, Jehan Chastaygne, Anthoine de Compiengne
Guillaume le Conte et Jehan Lavenant libraires, Thevenin l'Angevin, Estienne de Fontaines
Raoulet d'Orleans, Jehan le Bourguignon, Perrin Cavain(?), Colin de Montoriet(?), Robert l'Englois
Yvon du Ru(?), Adam l'Englois, Robert Brumer(?) et Pierre des Ventes escripvains, Jehan
le Noir, Pierre de Blois, Phelipot l'Angele(?), Pierre le Normant, Jaque le Riche, Jehan de
Sez(?), Jehan d'Orcy(?), Perrin Remy, Jehan Tortellier(?), Guillaume le Lorrain, Jehan Passemer
Robert le Selier(?), Robin Quarre(?), Jehan Guenet et Perrin d'Amiens enlumineurs, Jehan
de Dueil, Mahieu Coquine(?), Thevenin le Lanternier(?), Denisot de Senne(?), Michelet Mazeure(?)
et Rogier de Rueneufve relieurs de livres, Jehan le Viniere(?), Yvon le Clerc, Jehan Pillaue(?)
Henry le Petit, Pierre Davy et Simon Yvon le Bourguignon, Jehan Conrat(?), Guiart
de Soissons, Robert Emelot, Robert Peleuin(?), Jehan de Chartres(?), Andriet Passemer, Michaut
le Page(?), Pierre Emelot, Jehan de Beaumes(?), Thierry de Fontaines, Jehan Jouan(?) et
Jehannin l'Aleman parcheminiers, vous ne contraingniez ne souffrez estre contrains
par quarteniers, cinquanteniers, dizeniers ou autres officiers ou commissaires a faire guet
ou garde par nuit ne par jour en la dite ville de Paris, ainçois les en tenez et faites
tenir paisibles. Et se pour l'occasion dessusdite aucuns de leurs gaiges ou biens sont
prins ou empeschiez, faites leur rendre et delivrer sans delay. Car ainsi le voulons
nous estre fait et l'avons ottroyé et ottroyons a nostre dite fille et aux personnes dessusdites
de grace especial, non obstans ordenances ou deffenses au contraire. Donné a Paris le Ve
jour de novembre l'an de grace mil trois cens soixante et huit. Et de nostre regne
le quint. Ainsi signé: Par le Roy [illegible]

Charles par la grace de dieu Roy de france. A noz amez et feaulx les generaulx sur
les faiz de la redempcion de nre treschier seigneur et pere que dieu absoille et de la
provision et deffense de nre Royme. salut et dilection. Considerans les libertes franchises
et privileges que noz predecesseurs Roys de france ont donne et ottroie a nre fille luniversite
des escoles de nre bonne ville de paris, et aux bons et vraiz estudians et escoliers continuans
lestude dicelle ville, Nous veullans yceulx vraiz escoliers tenir et garder es dictes
libertes et franchises afin quilz puissent mieulx continuer ladicte estude, et que
plus voulentiers autres escoliers y viengnent estudier. A yceulx vrais escoliers et a leurs
bedeaux avons ottroie et ottroyons par ces presentes quilz soient frans et quittes sans nul
paier aucunes aides, cest assavoir de moulage de blez, de vins quilz achetteront pour leurs
vivres, et de ceulx quilz vendront qui sont creuz en leurs heritages ou en ceulx de
leurs benefices, et autres quelconques vivres despensez en leurs hostelz a par, et aussi
de toutes entrees par eaue et par terre de tous vins et autres biens creuz et venans
comme dit est quilz y feront venir pour leurs dictes garnisons, sans ce quilz en
paient, ne soient ou puissent estre contrains par nous ou aucuns de noz officiers
ou fermiers. Et oultre ce leur avons ottroie et ottroyons par ces presentes que tous
les libraires enlumineurs et parcheminiers qui vendront aussi vraiz escoliers
livres enluminures et parchemins et autres choses de leur mestier necessaires a
yceulx vraiz escoliers soient et demeurent quittes de paier pour ce a nous
ou a noz officiers aucunes imposicions ou autres aides quelconques. Si vous mandons
et estroitement enjoignons et a chascun de vous que de nre dicte grace ceulx et
chascun deulx laissiez et faittes joir et user paisiblement. Et se aucune chose du
leur a este prins ou arrestee pour ceste cause faittes la leur mettre au delivre
tantost et sanz delay. Car ainsi le voulons nous, non obstans ordonnances mandemens
ou deffenses faites ou affaire au contraire. Donne en nre chastel du bois de vincennes
le xxvj. jour de septembre lan de grace mil CCC soixante neuf. Et de nre
regne le sixiesme. Ainsi signe. Par le Roy et son conseil. Yvo. [illegible]

Charles par la grace de dieu Roy de france. A noz amez et feaulx conseilliers
les generaulx tresoriers a paris tant sur le fait de la delivrance de feu nre treschier seign
et pere que dieu absoille comme pour la provision et deffense de nre Royme. salut
et dilection. Nous considerans les libertes et franchises que noz predecesseurs Roys de france
ont donnez et ottroyez a nre fille luniversite des escoliers de nre bonne ville de paris
et aux bons et vraiz estudians et escoliers continuans ledit estude, voulans yceulx
tenir et garder es dictes libertes et franchises afin quilz puissent mieulx continuer
ycellui estude, et que plus voulentiers autres escoliers y viengnent demourer
et estudier, a yceulx vraiz escoliers et estudians et a leurs bedeaulx avons

ottroye et ottroyons par ces presentes qu'ilz soient francs quittes et exemps de tout l'aide par nous ordonné tant pour ladicte delivrance comme pour ladicte deffense, c'est assavoir des vins et blés qu'ilz achetteront ou feront venir de leurs heritages ou de ceulx de leurs benefices pour la despense de leurs hostelz tant seulement sans fraude. Et avecques ce que tous les libraires enlumineurs et parcheminiers qui leur vendront livres enlumineures parchemin et autres choses de leurs mestiers necessaires a ceulx vraiz escolliers soient et demeurent francs et quittes de paier pour ce aucunes impositions ou autres aides quelconques. Si vous mandons et estroitement enjoignons et a chascun de vous que de nostre presente grace vous et chascun de vous faciez et laissiez joir et user paisiblement. Et se aucuns de leurs biens ont esté pour ce prins saisiz ou arrestez, faites leur mettre sans delay a plain au delivre. Car ainsi le voulons nous estre fait non obstant quelzconques ordonnances mandemens ou deffenses a ce contraires. Donné en nostre chastel du bois de Vincennes le xxviij^e jour de septembre l'an de grace mil ccc soixante et neuf et le vj^e de nostre regne. Ainsi signé : Par le Roy. [illegible] Collation faicte.

Charles par la grace de Dieu roy de France. A noz amez et feaulx les generaulx conseillers a Paris sur les aides ordonnez pour le fait de la guerre salut et dilection. Nous avons ja pieça ordonné et ottroyé a nostre fille l'Université de Paris que les vrays estudians a Paris sans fraude continuans en l'estude et y demourans principalment pour cause de l'estude, qui sont tesmoignez estre telz soubz le signet du recteur de nostre dicte fille, ne paieront aucune imposicion de ce qu'ilz vendront des vins grains et autres biens venans et croissans en leurs benefices ou patrimoines pour leurs vivres et necessitez de l'estude, c'est assavoir de ce qu'ilz vendront a Paris en gros et a detail, et en autre lieu en gros. Si vous mandons et enjoignons estroitement que nostre dicte fille vous faciez souffriez et laissiez joir et user paisiblement de nostre dicte grace et ordonnance, en deffendant a tous esleuz commis receveurs et fermiers sur le fait desdiz aides et a tous autres a qui il appartient et pourra appartenir ainsi que nous aussi nous le deffendons expressement que contre la teneur de nostre dicte grace et ordonnance ne molestent travaillent ou empeschent nostre dicte fille ne aucuns des suppostz d'icelle en aucune maniere, mais tout ce qui fait pour ce ou arresté du leur au contraire faites leur rendre restituer et delivrer a plain sans delay ou empeschement quelconque. Car ainsi le voulons nous estre fait, et a nostre dicte fille l'avons ottroyé et ottroyons par ces presentes de grace especial et de nostre certaine science et auctorité royal, non obstant quelconques ordonnances mandemens ou deffenses faiz et a faire au contraire. Donné en nostre chasteau du Louvre lez Paris le xxviij^e jour de may l'an de grace mil ccc soixante et onze, et de nostre regne le viij^e. Ainsi signé : [illegible] le Roy en son conseil. J. de Caritat [illegible]. Collation faicte.

+ Et au doz desdictes lettres estoit escript ce qui s'ensuit. De par les generaulx [illegible] sur le fait de la deffense du royaume [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Donné a Paris soubz noz signez le [illegible] l'an mil ccc lxxi. Ainsi signé : G. Dauroy. [illegible] [illegible] Collation faicte.

Charles par la grace de dieu Roy de france Au receueur damiens et a tous commis
et deputez ou a deputer de par nous a prendre et leuer blez pour le fait de la mer
en nre pais de picardie ou a leurs lieutenans salut. Come nous a lumble requeste
de nre fille luniuersite de paris ayons ottroye et ottroyons par ces pntes de nre certaine
science et grace espal aux vrais escoliers residens et estudians en lestude de paris
sans fraude / que pour occasion dudit fait ne autrement pour nous ou de par nous
aucuns de leurs blez quilz ont de leurs benefices ou de leur patrimoine desquelz
ilz doiuent viure et soustenir leur estat oudit estude ne soient pris occupez saisiz
ou arrestez en aucune maniere. Nous vous mandons et estroitement enioignons et a
chun de vous si comme a lui appartendra que de nre pnte grace vous faites et laissez
joir et vser paisiblement lesd escoliers estudians sans fraude oudit estude come dit est
Et contre la teneur dicelle ne les molestez ou empeschiez ou souffrez estre molestez
ou empeschiez en aucune maniere, mais se aucune chose estoit fte au contraire si
la mettez ou faites mettre sanz delay a pleine deliurance. Car ainsi le voulons
nous estre fait, no obst quelxconques mandemens ou comandemens, lres ou
commissions a ce contraires. Donne en nre hostel de saint pol a paris le xxviij^e
jour de feurier lan de grace mil ccc iiij^xx et onze Et de nre regne le xij^e.
Ainsi signe. Par le Roy. J. de Rouure. Collation faite

Charles par la grace de dieu Roy de france Aux baillis de vermendois et damiens au
preuost de paris et a tous autres justiciers commissez et deputez par quelxconques
commissions especiaulx et generaulx ou a leurs lieutenans salut. A la supplicacion des
maistres et escoliers de luniuersite de paris nous vous mandons et comandons
et expressement deffendons et a chun de vous sur quanque vous vous pouez meffaire
enuers nous que des biens desd maistres et escoliers ne daucun deulx vous ne prenez
aucune quelz quilz soient pour les garnisons de noz guerres ne pour nre hostel
pour lostel de nre treschiere compaigne la Royne pour noz enfans ne pour
autres quelz quilz soient soient de nre lignage noz lieutenans capitaines connestables
mareschaulx ou autres vaillans ou soy disans auoir pouoir en nre Royaume par
quelconque cause que ce soit, mais tous les biens desd maistres et escoliers leur
laissez paisiblement sans les empeschier pour les causes dessusdites. Et sachiez
que se aucuns en y a qui facent le contraire nous les punirons si griefment
que les autres y deuront bien prendre exemple. Donne a nre dame des champs
lez paris le xvj^e jour de feurier lan de grace mil ccc quarante et cinq.
Ainsi signe. Par le Roy. Verrier. Collation faite

Lan mil cccc xxxix le lundi xxix^e jour de juing fut faite collation de toutes les lres cy
dessus transcriptes aux originaulx dicelles en la presence de honorable homme et sage
maistre quentin massue maistre des Requestes de lostel du Roy messire par Jehan
le Roy prestre et notaire jure ou chastellet de paris et thomas de sauoie aussi
notaire oudit chastellet lesquelles lres ilz admisterent et deliurerent
et estoient saines et entieres de seel et descripture

Le Roy

de sauoie

a Clemens Epus servus servorum dei Venerabilibus fratribus Archiepis et Epis ad quos presentes
litere pervenerint Salutem et aplicam benedictionem. Cum olim felicis recordationis Innocentius
predecessor noster papa quartus dilectis filiis magistris et scolaribus universitatis Paris
gratiam in forma que sequitur concessisset. Innocentius Epus servus servorum dei venerabilibus
fratribus archiepis et Epis ad quos presentes litere pervenerint Salutem et aplicam benedictionem.
Ex parte dilectorum filiorum universitatis magistrorum et scolarium Paris nobis extitit
intimatum ut cum clerici de diversis partibus mundi Paris causa studii accedentes cum
ad propria redeunt pannos et res alias non causa mercimonii sed pro usu proprio secum deferre
contingat nonnulli ad bona ipsorum manus avidas extendentes ab ipsis indebitas exactiones
extorquent de bonis predictis ab eis pedagia emagia indebita sive alias exactiones
quocumque nomine censeantur de facto cum de iure nequeant exigunt et extorquent
in libertatis ecclesiastice non modicum detrimentum. Quare fuit nobis humiliter
supplicatum ut providere paterna sollicitudine curaremus. Cupientes igitur
clericos se ad Parisiense studium transferentes et recedentes ab eo debita libertate
gaudere aut submovere obstacula per que aliqui possent ab eodem studio
revocari fraternitati vestre per apostolica scripta mandamus quatenus singuli in dioc.
vestris predatores eosdem excommunicationis sententiam auctoritate nostra cum de huiusmodi exactionibus
vobis constiterit promulgantes eadem ipsos excommunicatos faciatis publice nuntiari
donec de predictis pedagiis emagiis sive aliis exactionibus quocumque nomine censeantur
satisfactionem plenariam duxerint exhibendam non obstante constitutione de
duabus dietis edita in concilio generali. Datum Lugduni iii kalendas novembris
pontificatus nostri Anno decimo quarto. Volentes predictos filios nostros sine spe defensionis
defraudari sed gratiam ipsam cum affectione paterna prosequentes et etiam ampliare
volentes eisdem sub forma predicta tenore presentium indulgemus ac etiam in
huiusmodi scriptis volumus renovari. Quocirca fraternitati vestre per apostolica scripta
mandamus quatenus singuli in dioc. vestris predatores contentores in iam supradicta
excommunicationis sententiam auctoritate nostra cum de huiusmodi exactionibus vobis constiterit
promulgantes eadem ipsos excommunicatos faciatis publice nuntiari donec de
predictis exactionibus quocumque nomine censeantur satisfactionem plenariam
duxerint exhibendam. Datum Avinion iii Non. Julii pontificatus nostri
Anno octavo. In bulla plumbata sic signatum Roberto de Grebus. Collatio facta est

b Innocentius Epus servus servorum dei Universitati magistrorum et scolarium Parisien Salutem
et apostolicam benedictionem. Vestris supplicationibus inclinati presentium auctoritate
concedimus ut servientes vestri communes qui pro utilitate totius studii a
singulis nationibus concorditer eliguntur illis immunitatibus gaudeant quas
vobis ipsa sedes noscitur concessisse. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc
paginam concessionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis
autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis dei et beatorum
Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Lugduni iii
Id. May pontificatus nostri Anno secundo. In bulla plumbata fuit non signatum
Collatio facta est

Innocencius episcopus servus servorum dei Dilectis filiis universitati magistris et scolaribus
parisiensibus Salutem et apostolicam benedictionem. Volentes vos gratiose libertatis prerogativa gaudere, ut
nichil aliorum pro pedagio eundo parisius causa studii aut commode ad illa recedentes
solvere teneamini, vel ad id compelli ab aliquo valeatis consuetudine qualibet
non obstante, auctoritate vobis presentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc
paginam nostre concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem
hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et
pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum perusii Non. Junii pontificatus
nostri Anno nono. (In bullis plumbeis [illegible])

Innocencius episcopus servus servorum dei venerabili fratri episcopo Silvanectensi salutem et apostolicam benedictionem. Cum
volentes dilectos filios universitatis magistros et scolares parisienses gratiose libertatis prerogativa
gaudere ut nichil aliorum pro pedagio eundo parisius causa studii aut commode ad illa
recedentes solvere teneantur, vel ad id compelli ab aliquo valeant consuetudine
qualibet non obstante, per litteras nostras eis duximus indulgendum. Quocirca fraternitati
tue per apostolica scripta mandamus quatinus magistros et scolares predictos contra
concessionis nostre tenorem non permittas super hiis ab aliquibus indebite molestari,
molestatores huiusmodi per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo,
non obstante si aliquibus a sede apostolica sit indultum quod excommunicari aut interdici nequeant
per litteras apostolicas, vel suspendi, que de indulto huiusmodi plenam vel expressam seu de
verbo ad verbum non fecerint mentionem, seu constitutione de duabus dietis edita
in concilio generali, dummodo ultra terciam vel quartam aliquis extra suam diocesim
auctoritate presentium ad iudicium non trahatur. Datum perusii Non. Junii
Pontificatus nostri Anno nono. ([illegible])

Clemens episcopus servus servorum dei Dilectis filiis universis et singulis magistris doctoribus licentiatis bachalariis
et scolaribus studii Parisiensis presentibus et futuris salutem et apostolicam benedictionem. Dum attente consideracionis
indagine perpendimus quod per litterarum studia cooperante illo a quo universorum carismatum dona proveniunt
viri efficiuntur sciencie eruditi equum ab iniquo discernere erudiuntur, fides provenit ad altiora
convalescunt et fides catholica roboratur, libenter non solum loca ubi vigeant huiusmodi studia quinymo
studentes in eis muniminis graciis et libertatibus apostolicis roboramus. Hinc est quod nos vestris in hac parte
supplicationibus inclinati vobis auctoritate apostolica tenore presencium impertimur indulgemus ut vos magistri
doctores licentiati et bachalarii quamdiu in studio Parisiensi legeritis et inibi causa lectionis huiusmodi personaliter
sine fraude institeritis ac vos scolares usque ad septennium a tempore quo inibi etiam in qualibet alia
licita facultate quam alias fueritis scolares esse incepistis computandum dummodo interim
etiam causa studii personaliter etiam sine fraude in huiusmodi institeritis studio fructus redditus
et proventus beneficiorum ecclesiasticorum secularium et regularium quorumcumque cum cura et sine cura
que nunc obtinetis et imposterum obtinebitis, etiam si prioratus dignitates personatus administrationes
vel officia ac canonicatus et prebende existant dummodo prioratus conventuales ac dignitates
huiusmodi in cathedralibus post pontificales maiores vel in collegiatis ecclesiis principales non fuerint
cum ea integritate cotidianis distributionibus dumtaxat exceptis cum qua illos perciperetis
si in ecclesiis sive locis in quibus beneficia ipsa forsan fuerint personaliter resideretis et ad residendum
interim in eisdem ecclesiis sive locis minime teneamini nec ad id a quoquam coartari valeatis invitu.
Non obstantibus si non feceritis in dictis ecclesiis sive locis primam personalem residenciam consuetam, et
quibuscumque constitutionibus apostolicis super hoc editis in conciliis generalibus ac felicis recordationis Honorii iii
et Innocentii iiii ac Bonifatii viii predecessorum nostrorum Romanorum pontificum et quibuslibet provincialibus
et synodalibus aliis constitutionibus quibus forsan caveri dicitur quod persone beneficia huiusmodi pro tempore obtinentes
in singulis studiis necesse personaliter teneantur. Necnon statutis et consuetudinibus dictarum
ecclesiarum et monasteriorum et ordinum quorumcumque contrariis iuramento confirmatione apostolica vel
quacumque firmitate alia roboratis etiam si de illis servandis et non impetrandis litteris apostolicis contra ea
et ipsis litteris non utendo etiam ab aliis vel aliis impetratis seu quomodolibet concessis per vos
vel procuratores vestros prestiteritis hactenus vel imposterum vos prestare contingat quodque sic
iuramentum seu si locorum ordinariis a sede sit concessum eadem vel concedi contigerit
imposterum quod canonicos et personas dictarum ecclesiarum etiam in dignitatibus personatibus
vel officiis constitutos per subtractionem proventuum suorum ecclesiasticorum vel alias compellere
valeant ad residendum personaliter in eisdem aut si personis ordinariis et dilectis filiis capitulis
conventibus ecclesiarum vel quibusvis aliis communiter vel divisim a prefata sit sede indultum
vel contigerit imposterum indulgeri quod canonicis et personis ecclesiarum ipsarum etiam in dignitatibus
personatibus vel officiis constitutis in eisdem non residentibus vel qui primam in eis non
fecerint personalem residentiam consuetam fructus redditus et proventus beneficiorum huiusmodi
ministrare minime teneantur et ad id compelli non possint per litteras apostolicas non facientes
plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, et quibuslibet
privilegiis indulgentiis et litteris apostolicis generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existant
per que presentibus non expressa vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat
quomodolibet vel differri et de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio
specialis. Proviso quod beneficia huiusmodi debitis non fraudentur obsequiis et animarum cura in eis

quibus illa imminet nullatenus negligatur. Sed per bonos et sufficientes vicarios quibus
de beneficiorum ipsorum proventibus necessaria congrue ministrentur diligenter exerceatur ac deserviatur
inibi laudabiliter in divinis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere
vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignationem
omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum
Avinion. v. idus octobris pontificatus nostri Anno quarto. Ita sign. Hen. grat.
G. perfo. Supplicata in plumbo sana et integra collatio facta est

Clemens episcopus servus servorum dei Venerabilibus fratribus Belvacen. et Melden. ac Silvanecten.
episcopis salutem et apostolicam benedictionem. Dum attente considerationis indagine perscrutamur quod per
litterarum studia comparante illo a quo universorum carismatum dona proveniunt viri efficiuntur
scientiis eruditi, equi ab iniquis discernuntur, erudiuntur rudes, provehitur ad altiora conscientia
et fides catholica roboratur, libenter non solum loca ubi possent huiusmodi studia quinymo
studentes in eis muniminis graciis et libertatibus apostolicis roboramus. Hinc est quod nos dilectorum
filiorum universorum et singulorum magistrorum doctorum licenciatorum bachalariorum et scolarium
studii Parisien. in hac parte supplicationibus inclinati eisdem magistris doctoribus licen.
bachal. et scolaribus presentibus et futuris auctoritate apostolica tenore litterarum nostrarum impertimur indulsimus
ut ipsi magistri doctores licen. et bachalarii quamdiu in studio Parisien. legerent et inibi
causa lecture huiusmodi principaliter sine fraude insisterent ac ipsi scolares usque ad septennium
a tempore quo inibi etiam in qualibet alia licita facultate [illegible] qua alias forent scolares esse
inciperent computandum dummodo interim etiam causa studii principaliter etiam sine fraude
in huiusmodi insisterent studio fructus redditus et proventus beneficiorum ecclesiasticorum secularium
et regularium quorumcumque cum cura et sine cura que tunc obtinebant et imposterum
obtinerent etiam si personatus dignitates personatus administrationes vel officia ac canonicatus
et prebende existerent dummodo personatus conventuales ac dignitates huiusmodi
in cathedralibus post pontificales maiores vel in collegiatis ecclesiis principales non forent
cum ea integritate cotidianis distributionibus dumtaxat exceptis cum qua illos perciperent
si in ecclesiis sive locis in quibus beneficia ipsa forsan forent personaliter residerent et ad
residendum interim in eisdem ecclesiis sive locis minime tenerentur neque ad id a quoquam
cogi valeant inviti. Non obstantibus si prefati magistri doctores licen. bachalarii et scolares
non fecerint in dictis ecclesiis sive locis primam personalem residentiam consuetam et quibuscumque
constitutionibus apostolicis super hiis editis in conciliis generalibus ac felicis recordationis Honorii iii.
et Innocencii iiii. ac Bonifacii viii. predecessorum nostrorum Romanorum pontificum et quibuslibet
provincialibus et synodalibus aliis constitutionibus quibus forsan caveri dicitur quod obtinentes
beneficia huiusmodi pro tempore obtinentes in singulis synodis interesse personaliter teneantur
necnon statutis et consuetudinibus dictarum ecclesiarum ac monasteriorum et ordinum
quorumcumque contrariis iuramento confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia
roboratis. Etiam si iidem magistri doctores licen. bachalarii et scolares de illis

servandis et non impetrandis litteris apostolicis contra ea et ipsis litteris non utendo etiam ab alio vel aliis
impetratis seu quomodolibet concessis per se vel procuratores eorum prestiterunt hactenus vel in posterum
ipsos prestare contigerit forsitan iuramentum seu si locorum ordinariis a sede sit concessum
eadem vel concedi contigerit in futurum quod canonicos et personas dictarum ecclesiarum etiam in
dignitatibus personatibus vel officiis constitutos per subtractionem proventuum suorum ecclesiasticorum
vel alias compellere valeant ad residendum personaliter in eisdem. Aut si prefatis ordinariis et
dilectis filiis capitulis earundem ecclesiarum vel quibusvis aliis communiter vel divisim a prefata sit sede
indultum vel contigerit imposterum indulgeri quod canonicis et personis ecclesiarum ipsarum etiam
in dignitatibus personatibus vel officiis constitutis in eisdem non residentibus vel qui primam
moram non fecerint personalem residentiam consuetam fructus redditus et proventus beneficiorum
huiusmodi ministrare minime teneantur et ad id compelli non possint per litteras apostolicas non facientes
plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem et quibuslibet
privilegiis indulgentiis et litteris apostolicis generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existant
per que nostris litteris non expressa vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet
vel differri et de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in eisdem nostris litteris mentio specialis
Proviso quod beneficia huiusmodi debitis non fraudentur obsequiis et animarum cura in eis quibus
illa imminet nullatenus negligatur sed per bonos et sufficientes vicarios quibus de
beneficiorum ipsorum proventibus necessaria congrue ministrentur diligenter exerceatur ac deserviatur
inibi laudabiliter in divinis. Quocirca fraternitati vestre per apostolica scripta mandamus quatenus
vos vel duo aut unus vestrum per vos vel alium seu alios faciatis auctoritate apostolica eisdem magistris
doctoribus licentiatis bachalariis et scolaribus vel procuratoribus suis eorum nominibus iuxta huiusmodi concessionis
nostre tenorem summarie et de plano ac sine strepitu et figura iudicii dictos fructus redditus
et proventus integre ministrari, occupatores seu detentores fructuum redditum et proventuum
huiusmodi necnon contradictores quoslibet et rebelles cuiuscumque dignitatis ordinis status
vel conditionis extiterint quandocumque et quotienscumque expedierit auctoritate predicta previa
vel [illegible] per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo invocato ad
hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis. Non obstantibus omnibus supradictis ac etiam felicis recordationis Bonifacii
pape VIII predecessoris nostri in quibus cavetur ne aliquis extra suam civitatem et diocesim nisi in certis
exceptis casibus et in illis ultra unam dietam a fine sue diocesis ad iudicium evocetur
seu ne iudices et conservatores a sede deputati predicta extra civitatem et diocesim in quibus
deputati fuerint contra quoscumque procedere seu alii vel aliis vices suas committere aut
aliquos ultra unam dietam a fine diocesis eorundem trahere presumant et de duabus dietis
in concilio generali, dummodo quis ad regimen universalis ecclesie nos presidere contigerit
ultra tres et postquam nos contigerit de medio summoveri ultra quatuor dietas
aliquis auctoritate presentium non trahatur. Seu quod de aliis quam manifestis iniuriis
violentiis atque dampnis et aliis que iudicialem requirunt indaginem penis in
eos si secus egerint et in id procurantes adiectis conservatores se nullatenus
intromittant, et aliis quibuscumque constitutionibus apostolicis a predecessoribus nostris Romanis
pontificibus tam de iudicibus delegatis et conservatoribus quam personis ultra certum
numerum ad iudicium non vocandis. Et aliis editis que vestre possent in hac parte
iurisdictioni aut potestati eiusque libero exercitio quomodolibet obviare. Aut si eisdem

ordinariis et capitulis vel quibusvis aliis comuniter vel divisim ab eadem sit sede indultum quod interdici suspendi
vel excomunicari aut extra vel ultra certa loca ad iudicium evocari non possint per litteras apostolicas non facientes
plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi ac eorum propriis locis ordinibus et nominibus
propriis mentionem. Et qualibet alia dicte sedis indulgentia generali vel speciali cuiuscumque tenoris existat
per quam presentibus non expressam vel totaliter non insertam vestre iurisdictionis explicatio in hac parte valeat
quomodolibet impediri et de qua cuiusque toto tenore habenda sit in nostris litteris mentio specialis.
Datum Avinion. v id. octobr. Pontificatus nostri anno quarto. Ext. sign. Fr. Grat.
H. perfect. in bulla plumbata sana et integra. Collatio facta est.

6. Clemens episcopus servus servorum dei venerabilibus fratribus Belvacen. et Melden. ac Silvanecten. Episcopis Salutem et
apostolicam benedictionem. Militanti ecclesie licet immeriti disponente domino presidentes circa curam ecclesiarum et aliorum
beneficiorum ecclesiasticorum quorumlibet solercia reddimur indefessa. Solicitri ut iuxta debitum pastoralis
officii eorum occurramus dispendiis et profectibus divina cooperante clementia salubriter intendamus.
Sane dilectorum filiorum universitatis magistrorum doctorum et scolarium studii Parisien. conquestione
percepimus quod nonnulli archiepiscopi Episcopi aliique ecclesiarum prelati et clerici ac ecclesiastice persone tam
religiose quam etiam seculares necnon duces marchiones comites barones nobiles milites et laici
communia civitatum universitates opidorum castrorum villarum et aliorum locorum et alie singulares
persone civitatum et diocesum ac aliarum partium diversarum occuparunt et occupari fecerunt castra villas
et alia loca terras domos possessiones iura et iurisdictiones necnon fructus census redditus et
proventus beneficiorum suorum ecclesiasticorum et nonnulla alia bona mobilia et immobilia spiritualia et
temporalia ad eosdem magistros doctores et scolares racione beneficiorum predictorum spectantia et ea detinent
indebite occupata seu ea detinentibus prestant consilium auxilium vel favorem. Nonnulli
etiam civitatum diocesum et partium predictarum qui nomen domini in vacuum recipere non formidant
eisdem magistris doctoribus et scolaribus super predictis castris villis et locis aliis terris domibus possessionibus
iuribus et iurisdictionibus fructibus censibus redditibus et proventibus eorundem et quibuscumque
aliis bonis mobilibus et immobilibus spiritualibus et temporalibus ac aliis rebus ad eosdem magistros doctores
et scolares racione predicta spectantibus multiplices molestias et iniurias inferunt ac iacturas. Quare
dicti magistri doctores et scolares nobis humiliter supplicarunt ut cum eisdem reddatur valde difficile
pro singulis querelis ad apostolicam sedem habere recursum providere ipsis super hoc paterna diligentia
curaremus. Nos igitur adversus occupatores detentores presumptores molestatores et
iniuriatores huiusmodi illo volentes eisdem magistris doctoribus et scolaribus remedio subvenire
per quod ipsorum compescatur temeritas et aliis aditus committendi similia precludatur fraternitati
vestre per apostolica scripta mandamus quatenus vos vel duo aut unus vestrum per vos vel alium
seu alios etiam si sint extra loca in quibus deputati estis conservatores et iudices prefatis
magistris doctoribus et scolaribus efficacis defensionis presidio assistentes non permittatis eosdem
super hiis et quibuslibet aliis bonis et iuribus ad magistros doctores et scolares predictos racione predicta
spectantibus ab eisdem vel quibuscumque aliis indebite molestari vel eis gravamina seu dampna
vel iniurias irrogari facturi eisdem magistris doctoribus et scolaribus etiam in civitate Parisien. cum
ab eis vel procuratoribus suis aut eorum aliquo fueritis requisiti de predictis et aliis personis
quibuslibet super restitutione huiusmodi castrorum villarum terrarum et aliorum locorum iurisdictionum
iurium et bonorum mobilium et immobilium redditum proventuum ac proventuum et aliorum quorumcumque
bonorum necnon de quibuslibet molestiis iniuriis atque dampnis presentibus et futuris .

in illis videlicet que iudicialem requirunt indaginem summarie et de plano sine strepitu et figura iudicii
in aliis vero prout qualitas eorum exegerit iustitie complementum occupatores seu detentores
presumptores molestatores et iniuriatores huiusmodi, necnon contradictores quoslibet et rebelles
cuiuscumque dignitatis status ordinis vel condicionis extiterint quandocumque et quotienscumque
expedierit auctoritate nostra per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo invocato
ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis. Non obstantibus tam felicis recordationis Bonifacii
pape VIII predecessoris nostri in quibus cavetur ne aliquis extra suam civitatem et diocesim nisi in certis
exceptis casibus et in illis ultra unam dietam a fine sue diocesis ad iudicium evocetur seu ne
iudices et conservatores a sede deputati predicta extra civitatem et diocesim in quibus deputati
fuerint contra quoscumque procedere sive alii vel aliis vices suas committere aut aliquos ultra unam
dietam a fine diocesis eorundem trahere presumant et de duabus dietis in concilio generali dummodo
quadam regiminis universalis ecclesie nos preesse contigit ultra [illegible]. Et postquam nos contigit
de medio summoveri ultra quatuor dietas aliquis auctoritate presentium non trahatur seu quod
de aliis quam de manifestis iniuriis violentiis ac dampnis et aliis que iudicialem exigunt
indaginem penis in eos si secus egerint et in id procurantes adiectis conservatores se nullatenus
intromittant quam aliis quibuscumque constitutionibus a predecessoribus nostris Romanis pontificibus
tam de iudicibus delegatis et conservatoribus quam personis ultra certum numerum ad iudicium
non vocandis aut aliis editis que vestre possent in hac parte iurisdictioni aut potestati eiusque libero
exercitio quomodolibet obviare. Seu si aliquibus communiter vel divisim a sede predicta sit indultum
quod interdici suspendi vel excommunicari aut extra vel ultra certa loca ad iudicium evocari non
possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto
huiusmodi ac eorum personis locis ordinibus et nominibus propriis mentionem et qualibet alia dicte
sedis indulgentia generali vel speciali cuiuscumque tenoris existat per quam presentibus non
expressam vel totaliter non insertam vestre iurisdictionis explicatio in hac parte valeat
quomodolibet impediri et de qua cuiusque toto tenore de verbo ad verbum habenda sit
in nostris litteris mentio specialis. Ceterum volumus et apostolica auctoritate decernimus quod quilibet
vestrum prosequi valeat articulum etiam per alium inchoatum quamvis idem inchoans nullo
fuerit impedimento canonico prepeditus quodque a data presentium sit vobis et unicuique vestrum in
premissis omnibus et eorum singulis ceptis et non ceptis presentibus et futuris perpetuata potestas
et iurisdictio attributa ut eo vigore eaque firmitate possitis in premissis omnibus ceptis et
non ceptis presentibus et futuris et pro predictis procedere ac si predicta omnia et singula coram
vobis cepta fuissent et iurisdictio vestra et cuiuslibet vestrum in predictis omnibus et singulis
per citationem vel modum aliud perpetuata legitimum extitisset constitutione predicta super
conservatoribus et alia qualibet in contrarium edita non obstante. Datum Avinion. V idus
octobris pontificatus nostri anno quarto. [illegible] G. [illegible]
In bulla plumbea sana et integra. Collatio facta est

L'an mil CCCC [illegible] le dimenche [illegible] [illegible] collation [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] Simone [illegible]

[illegible]

Benedictus episcopus servus servorum dei venerabili fratri episcopo Silvanectensi salutem et apostolicam benedictionem. Frequenti olim multorum querelis ad apostolatus nostri pervenit auditum quod nonnulli episcopi Silvanectenses qui fuerunt pro tempore conservatores quorundam privilegiorum concessorum per sedem apostolicam dilectis filiis universitatis magistrorum et scolarium Parisiensium per eiusdem sedis literas deputati et subdelegati ab eis dictorum privilegiorum formam multipliciter excedendo eosdem querelantes dictorum privilegiorum pretextu plurimos fatigaverunt indebitis laboribus et expensis eos contra iusticiam aggravando. Nos igitur volentes eadem privilegia sic integre per ipsos magistros et scolares conservari, ut et illa alii non infringant et quod tam magistri et scolares predicti quam tu necnon successores tui Silvanectenses episcopi qui erunt pro tempore, et a te et predecessoribus tuis predictis iam super hiis subdelegati et alii a te ac tuis successoribus predictis qui erunt pro tempore subdelegandi imposterum eorundem privilegiorum terminos quomodolibet excedere nequeant per summatis(?) auctoritate apostolica nonnulla super premissis per te ac eosdem successores ac subdelegatos et subdelegandos diligentius observanda per nostras certi tenoris literas statuenda duximus et etiam ordinanda prout in ipsis nostris literis plenius continetur, quarum literarum tenorem de verbo ad verbum ut per eas plenius instruaris presentibus inseri fecimus qui talis est.

Benedictus episcopus servus servorum dei ad perpetuam rei memoriam. Apostolice sedis auctoritas cunctis plura fidelibus consuevit nedum personis sed etiam negociis providere prout illorum qualitatibus et circumstanciis providentius attentis rationabiliter noscitur expedire. Frequentibus siquidem ex multorum querelis ad apostolatus nostri pervenit auditum quod nonnulli episcopi Silvanectenses qui fuerunt pro tempore conservatores quorundam privilegiorum concessorum per sedem apostolicam dilectis filiis universitatis magistrorum et scolarium Parisiensium per eiusdem sedis literas deputati et subdelegati ab eis, dictorum privilegiorum formam multipliciter excedendo eosdem querelantes dictorum privilegiorum pretextu plurimos fatigaverunt indebitis laboribus et expensis eos contra iusticiam aggravando. Nos igitur volentes eadem privilegia sic integre per ipsos magistros et scolares conservari ut et illa alii non infringant, et quod tam magistri et scolares predicti quam venerabilis frater noster episcopus qui nunc est necnon successores episcopi Silvanectenses qui erunt pro tempore, ac ab eodem episcopo ac predecessoribus suis predictis iam super hiis subdelegati et ab ipso episcopo ac suis successoribus predictis qui erunt pro tempore subdelegandi imposterum eorundem privilegiorum terminos quomodolibet excedere non presumant auctoritate apostolica tenore presentium statuendum duximus et etiam ordinandum ut idem episcopus qui nunc est ac successores et subdelegati ac subdelegandi imposterum dictorum privilegiorum necnon literarum confirmatoriarum per eandem sedem super hiis concessarum quorum privilegiorum et literarum tenores de verbo ad verbum presentibus inseri fecimus tenorem et formam aliquatenus non excedant ac eisdem privilegiis et literis nullatenus abutantur. Quod si forsan secus fecerint ad restitucionem omnium dampnorum interesse et expensarum que propter hoc (?) huiusmodi contingeret incurrere(?), episcopum successores subdelegatos et subdelegandos predictos qui in hiis culpabiles fuerint omnino astringi volumus et teneri volumus etiam et districte precipiendo mandamus ut de cetero cum per episcopum ac successores necnon subdelegatos vel subdelegandos predictos seu eorum aliquem auctoritate seu vigore dictorum privilegiorum et literarum contra quoscumque procedi contigerit, tenor seu tenores illius vel illorum privilegiorum et literarum eorundem vel quorum auctoritate contingat procedi ut prefertur in prima litera citatoria seu monitoria cuiuslibet cause totaliter inseratur ut de potestate ipsorum conservatorum noticiam habeant hii qui postea ad ipsorum conservatorum seu subdelegatorum

vel subdelegandorum fuerint pertractandum eorum. Nos enim quicquid contra premissa vel eorum
aliquid attemptari contigerit omnino decernimus irritum et inane. Tenores autem dictorum
privilegiorum et litterarum confirmatoriarum tales sunt. Innocentius episcopus servus servorum dei dilectis
filiis universis magistris et scolaribus parisien. salutem et apostolicam benedictionem. Ut eo liberius vacare
valeatis studio [illegible] quominus fueritis negotiis aliis occupati nos vestris supplicationibus annuentes
auctoritate vobis presentium indulgemus ut extra civitatem parisien. super questionibus vestra causa
contractis trahi per litteras apostolicas non possitis nisi expressam de indulgentia huiusmodi fecerint mentionem.
Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere vel ei ausu temerario
contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis dei et beatorum
petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum lugduni [illegible] pontificatus nostri anno sexto.

Item Innocentius episcopus servus servorum dei venerabili fratri episcopo silvanecten. salutem et apostolicam benedictionem. Ut eo
liberius dilecti filii universi magistri et scolares parisien. vacare valeant studio [illegible] quominus
fuerint aliis negotiis occupati nos eorum supplicationibus annuentes per litteras nostras eis duximus
indulgendum ut extra civitatem parisien. super questionibus vestra causa contractis trahi per litteras
apostolicas vel legatorum sedis apostolice nisi quod [illegible] eis dignoscimur indulsisse non possint nisi expressam
de indulgentia huiusmodi fecerint mentionem. Quocirca fraternitati tue per apostolica scripta mandamus
quatenus magistros et scolares predictos contra concessionis nostre tenorem non permittas super hiis ab
aliquibus indebite molestari molestatores huiusmodi per censuram ecclesiasticam appellatione postposita
compescendo non obstante si aliquibus a sede apostolica sit indultum quod excommunicari aut interdici
nequeant vel suspendi seu constitutione de duabus dietis edita in concilio generali dummodo
ultra terciam vel quartam aliquis extra suam diocesim auctoritate presentium ad iudicium non trahatur.
Datum perusii [illegible] kal. [illegible] pontificatus nostri anno nono.

Item Innocentius episcopus servus servorum dei dilectis filiis universis magistris et scolaribus parisien.
salutem et apostolicam benedictionem. Volentes vos quiete libertatis prerogativa gaudere ut nichil alicui pro
pedagio eundo propter causam studii aut redeundo ad propria [illegible] solvere teneamini vel
ad id compelli ab aliquo valeatis consuetudine qualibet non obstante, auctoritate vobis presentium
indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere
vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignationem
omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum
perusii [illegible] pontificatus nostri anno nono. Et sunt [illegible]. [illegible]

Item Innocentius episcopus servus servorum dei venerabili fratri episcopo silvanecten. salutem et apostolicam benedictionem. Volentes
dilectos filios universos magistros et scolares parisien. quiete libertatis prerogativa
gaudere ut nichil alicui pro pedagio eundo propter causam studii aut redeundo ad propria
redeuntes solvere teneantur vel ad id compelli ab aliquo valeant consuetudine
qualibet non obstante per litteras nostras eis duximus indulgendum. Quocirca fraternitati
tue per apostolica scripta mandamus quatenus magistros et scolares predictos contra concessionis
nostre tenorem non permittas super hiis ab aliquibus indebite molestari molestatores huiusmodi
per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Non obstante si aliquibus
a sede apostolica sit indultum quod excommunicari aut interdici nequeant per litteras apostolicas vel suspendi
que de indulto huiusmodi plenam vel expressam seu de verbo ad verbum non fecerint mentionem
seu constitutione de duabus dietis edita in concilio generali dummodo ultra terciam vel
quartam aliquis extra suam diocesim auctoritate presentium ad iudicium non trahatur.

Datum Perusii Non. Junii Pontificatus nostri Anno nono. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam
nostre constitutionis ordinationis voluntatis et mandati infringere vel ei ausu temerario contraire
Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri
et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Avinione .v. Kl. Augusti Pontificatus
nostri Anno septimo. Quocirca fraternitati tue per apostolica scripta mandamus quatenus presentes
nostras litteras cum prefato tenore sic inserto et omnia alia in eis contenta in ecclesiis et scolis par.
et aliis locis de quibus tibi visum fuerit per te vel alium seu alios quando et quotiens oportunum
fuerit auctoritate nostra solempniter publicare procures. Datum Avinione .v. Kl. Augusti Pontificatus
nostri Anno septimo. [illegible]

[illegible]

BIBLIOTHECA APOSTOLICA VATICANA

A lombredict que lesd. pnt lettres furent enregistrees
faisons que pour la provision du Roy [illegible]
[illegible] et depuis [illegible]
[illegible] l'an mil cinq cens [illegible]

Innocentius Eps servus servorum dei vniversis

Receu par moy messire Guillaume Sinier
aulmosnier [illegible] de beaurepaire a luy [illegible]
du [illegible] la somme de deux cens
livres tournois comme

ἐπειδὴ Τιμόθεος [illegible] ἐς τὰν ἁμετέραν πόλιν τὰν παλαιὰν μῶαν [illegible] καὶ τὰν διὰ τᾶν ἑπταχορδ[illegible] [illegible]

[illegible] πολυφωνίαν [illegible] [illegible]

τᾶς πολυχορδί[illegible] [illegible] ποικίλαν

[illegible] ἀμφιέννυται τὰν μῶαν ἐπὶ χρώματος

[illegible]

τὰν ἀντίστροφον ἀμοιβὰν παρακληθεὶς δὲ καὶ ἐν [illegible]

Ἐλευσινί[illegible] Δάματρος ἀπρεπῆ [illegible] τὰν τῶ μύθω διασκευὰν

τὰν τᾶς Σεμέλας [illegible] ἔνδικα [illegible]

τοὺς βασιλέας καὶ τὼς ἐφόρως [illegible]

[illegible] ἐν Λακεδαίμονι [illegible]

περιττὰ [illegible] καὶ [illegible] τᾶς πόλιος [illegible]

[illegible] ἐπὶ [illegible]

[illegible]

Quod consultu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]

Græca verba sic restitu[illegible]

ἐπειδὴ Τιμόθεος ὁ Μιλήσιος παραγινόμενος ἐς τὰν ἁμετέραν πόλιν τὰν παλαιὰν μῶαν ἀτιμάσδει καὶ τὰν [illegible] [illegible] ἀποστρεφόμενος πολυφωνίαν εἰσάγων λυμαίνεται τὰς ἀκοὰς τῶν νέων διά τε τᾶς πολυχορδίας καὶ τᾶς κενότατος τῶ μέλεος [illegible] καὶ ποικίλαν ἀντὶ ἁπλόας καὶ τεταγμένας ἀμφιέννυται τὰν μῶαν ἐπὶ χρωμάτων συνιστάμενος τὰν τῶ μέλεος διασκευὰν ἀντὶ τᾶς ἐναρμονίω ποτὶ τὰν ἀντίστροφον ἀμοιβὰν παρακληθεὶς δὲ καὶ ἐν τὸν ἀγῶνα τᾶς Ἐλευσινίας Δάματρος ἀπρεπῆ διεσκευάσατο τὰν τῶ μύθω διασκευὰν τὰν τᾶς Σεμέλας ὠδῖνα [illegible] ἔνδικα οὐκ [illegible] τὼς νέως

Hæc pertinent ad folium sequentem

81

Modi musici
duri — medio(c)res — molles

id hoc tempore pene nullum est. Quod uero lasciuum ac molle est genus humanum, id totum scenicis ac theatralibus modis tenetur. Fuit uero pudens ac modesta musica, dum simplicioribus organis ageretur. Ubi uero uarie permixteque tractata est, amisit grauitatis atque uirtutis modum, et pene in turpitudinem prolapsa minimum antiquam speciem seruat. Unde plato precipit minime oportere pueros ad omnes modos erudiri, sed potius ad ualentes ac simplices. Atque hic maxime retinendum est illud, quod si aliquomodo per paruissimas mutationes hinc aliquid permutaretur, recens quidem minime sentiri, post uero magnam facere differentiam, et per aures ad animum usque delabi. Idcirco magnam esse custodiam rei publicae plato arbitratur musicam optime moratam pudenterque coniunctam, ita ut sit modesta ac simplex et mascula nec effeminata nec fera nec uaria. Quod lacedemonii maxima ope seruauere, dum apud eos thaletas cretensis gortinius magno pretio adscitus pueros disciplina musice artis imbueret. Fuit enim id antiquis in morem diuque permansit. Cum uero eis timotheus milesius super eas quas ante repperrerat unum addidit neruum, ac multipliciorem musicam fecit, exigere de laconica consultumque de eo factum est. Quod quoniam insigne est spartiatarum lingua s. litteram in r. uertentium, idsum de eo consultum eisdem uerbis grecis apposui.

ΕΠΕΙΔΗ ΤΙΜΟΘΕ
ΟΡ Ο ΜΙΛΗΣΙΟΡ ΠΑΡΑΓΙΝΟ
ΝΟΡ ΕΤ ΤΑΝ ΑΜΕΤΕΡΑΝ
ΠΟΛΙΝ ΤΑΝ ΠΑΛΑΙΑΝ
ΜΩΑΝ ΑΤΙΜΑΣ ΔΗ ΚΑΙ
ΤΑΝ ΔΙΑ ΤΑΝ ΕΠΤΑΧΟΡΔΩ
ΚΙΘΑΡΙΖΙΝ ΑΠΟΣΤΡΕ
ΦΟΜΕΝΟΡ ΠΟΛΥΦΩΝΙΑΝ
ΕΙΣΑΓΩΝ ΛΥΜΑΙΝΗΤΑΙ
ΤΑΡ ΑΚΟΑΡ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΔΙΑ
ΤΕ ΤΑΡ ΠΟΛΥΧΟΡΔΙΑΡ
ΚΑΙ ΤΑΡ ΚΕΝΟΤΑΤΟΡ ΤΩ ΜΕ
ΛΙΟΡ ΑΓΕΝΝΕ ΚΑΙ ΠΟΙΚΙ
ΛΑΝ ΠΑΟΑΡ ΚΑΙ ΤΙ ΤΑΝ
ΜΑΡ ΑΜΦΙΕΝΝΥΤΑΙ ΤΑΝ
ΜΩΑΝ ΕΠΙ ΧΡΩΜΑΤΟΣ

ΚΙΝΕΙΣ· ΤΑ ΜΕΝ ΠΟΡ· ΤΑΝ ΤΟ ΜΕΛΙΟΡ·
ΔΙΑΣΚΕΥΗΝ· ΑΝΘΟ·ΘΑΡΕΝ
ΑΡΜΟΝΙΑΡ· ΠΟΙΙΑΝ· ΑΝΤΙΣ
ΘΡΟΦΟΝ· ΑΜΟΙΒΑΝ· ΠΑΡΑ
ΚΑΛΕΙΣ· ΚΑΙ ΕΝ· ΘΟΝ· ΑΓΩ
ΝΑ ΤΑΡ· ΕΛΕΥΣΙΝΙΑΡ· ΔΑΜΑ
ΤΡΟΡ· ΑΠΡΕΠΙ ΔΙΕΣ· ΚΕΙΣΑΤΟ·
ΤΑΝ ΤΩ ΜΥΤΩ· ΔΙΑΣΚΕΙΑΝ·
ΤΑΝ ΓΑΡ· ΣΕΜΕΛΑΡ· ΩΔΙ
ΝΑΡ· ΟΥΚ· ΕΝΔΙΚΑΤΟΡ· ΝΕΟΡ·
ΔΙΔΑΚΚΗ· ΑΓΔΟΧΘΑΙ ΦΑ·
ΠΕΡΙ ΤΟΥΤΟΙΝ· ΤΟΡ ΒΑΣΙΛΕ
ΑΡ· ΚΑΙ ΤΟ ΡΕΦΟΡΟΡ· ΜΕ
ΜΨΑΣΤΑΙ· ΤΙΜΩΘΕΟΝ·
ΕΠΑΝΑΚΑΤΑΙ· ΔΕ· ΚΑΙ·
ΤΑΝ· ΕΝΔΕΚΑ· ΧΟΡΔΑΝ·
ΕΚΤΑΜΟΝ· ΓΑΡ ΤΑΡ ΠΕΡΙΤ
ΤΑΡ· ΥΠΟΔΙΠΟΜΕΝΩ· ΤΑΡ
ΕΠΤΑ· ΟΠΩΣ ΕΚΑΣΤΟΡ· ΤΟ
ΤΑΡ· ΠΟΛΙΟΡ· ΒΑΡΟΡ
ΟΠΠΟΝ· ΕΥΛΑΒΕΘΑΙ·
ΕΣ ΤΑΝ· ΣΠΑΡΘΑΝ·
ΕΠΙΦΕΡΗΝ· ΤΙ ΤΩΝ·
ΜΗ ΚΑΛΩΝ· ΗΘΩΝ·
ΜΗ ΠΟΤΕ· ΤΑΡΑΡΕΤΑΡ
ΚΛΕΟΡ· ΑΓΩΝΤΟΝ

Quod consultum id scilicet continet. Idcirco timotheo milesio spartiatas succensuisse quod multiplicem musicam reddens puerorum animos quos acceperat erudiendos officeret et a virtutis modestia prepediret. et quod armoniam quam modestam

augustor[um]

[illegible]

Caesareos proceres in quorum regna secundis
Consulibus dudum romana potentia cessit
Accipe bis senos sua quemque monosticha signant
Quorum per plenam seriem suetonius olim
Nomina res gestas [illegible] EXPLICIT PREFATIO

INCIPIUNT MONASTICA DE ORDINE IMPERATORUM

Primus regalem patefecit iulius aulam
Caesar & augusto nomen transcripsit & arces
Priuignus post hunc regnat nero claudius aquo
Caesar [illegible] cui castrensis caliga [illegible]
Claudius hinc potitur regno post quem nero saeuus
Ultimus aeneadum post hunc tres nec tribus annis
Galba senex frustra socio confisus inerti
Mollis otho infami per luxum degener aeuo
Nec regno dignus nec morte uitellius ut uir
His decimus fatoque accitus uespasianus
Et titus imperii felix breuitate [illegible]
Frater quem caluum dixit sua roma neronem

[illegible] DE AETATE IMPERATORUM

Iulius ut perhibent diuus trieteride regnat
Augustus post lustra decem sex prorogat annos
Et ter septenis geminos nero claudius addit
Tertia finis hiems grassantis tempora [illegible]
Claudius hebdomadem duplicem trahit & nero dudum
Tantundem [illegible]
Galba senex othoque [illegible] uitelli
Tertius [illegible] regnum [illegible]
Impleuit [illegible] decade [illegible] uespasianus
[illegible] frater habenas

ITEM MONASTICA DE OBITU SINGULORUM

Addidit augustis diuus mansura senectus
Sera senex capis [illegible]
[illegible] poenas [illegible] galla
Claudius ambiguo [illegible]
Matris [illegible] nero [illegible]
Galba senex periit [illegible]
[illegible] othonem [illegible]
Prodiga succedens perimit [illegible] uitelli
[illegible] imperii mors lenis uespasiano
[illegible] titus orbis amor [illegible]
[illegible]

FINIUNT MONASTICA INCIPIUNT TETRASTICA

Nunc & p̄dictos & regni sorte sequentes
Expediam series quos tenet imperii.
Incipiā ab diuo p̄curramq; ordine cunctos
Nouit romane quos memor historie IULIUS CAESAR
Imperium binis fuerat solemne quod olim.
Consulibus caesar iulius optinuit
Sed breue ius regni sola trieteride gestum
Perculit armate factio saeua toge. OCTAVIANUS AUG
Ultor successorq; dehinc octauius idem
Caesar & augusta nomine nobilior
Longeua & nūquā dubiis uiolata potestas
In terris positum credidit esse deum. TIBERIUS NERO
Praenomen tiberi nactus nero prima iuuentae
Tempora laudato gessit in imperio
Frustra dehinc solo caprearum clausus in antro
Que p̄dit uitiis credit operta locis CAESAR CALIGULA
Post hunc castrensis caligae cognomine caesar
Successit saeuo seuior ingenio
Caedibus incestisq; dehinc maculosus & omni
Crimine pollutum qui superauit auum CLAUDIUS DRUSUS
Claudius inrise priu[ato] tempore uitae
In regno specimen prodit ingenii
Libertina tamen nuptarum [liberum]
Non faciendo nocens sed patiendo fuit NERO
Aeneadum generis qui sextus & ultimus heres
Polluit & clausit iulia sacra nero
Nomina quot pietas tot habet quoque crimina uitae
Disce ex tranquillo & meminisse piget GALBA
Spem frustrate senex priuatus sceptra mereri
Uisus es imperio proditus inferior
Fama tibi melior iuueni sed iustior ordo est
Complacuisse dehinc displicuisse prius. OTHO
Aemula polluto gesturus sceptra neroni
Obruitur celeri raptus otho exitio
Fine tamen laudandus erit qui morte decora
Hoc solum fecit nobile quod periit VITELLIUS
Uitalis mors sed tibi non indigne uitelli,
Qui fieres caesar si sibi fata placent
Umbra tamen breuis imperii quia premia regni
Saepe indignus adit non nisi dignus habet

Quaerendi intentus moderato commodus usu
Auget nec reprimit Vespasianus opes
Olim qui dubiam privato in tempore famam
Raralis princeps transtulit in melius. TITUS

Felix imperio felix brevitate regendi
Expers civilis sanguinis orbis amor
Unum dixisti moriens te crimen habere
Sed nulli de te nos tibi credimus. DOMITIAN(US)

Hactenus edideras dominos gens Flavia iustos
Cur duo quae dederant tertius eripuit
Vix tanti est habuisse illos quia dona bonorum
Sunt brevia aeternum quae nocuere dolent. NERVA

Proximus extincto moderatur sceptra tyranno
Nerva senex princeps nomine mente parens
Nulla viro soboles imitatur adoptio prolem
Quam legisse iuvat quam genuisse velit. TRAIANUS

Adgreditur regimen Traianus in aevo
Belli laude prior cetera patris habens
Hic quoque prole carens sociat sibi sorte legendi
Quem fateare bonum diffiteare parem. ADRIANUS

Aelius hinc subit medius praesignis in actis
Principia et finem fama notat gravior
Orbus et hic cuius (?) erit documenta daturus
Adscitu quam cum praemineant geminis. ANTONINUS PIUS

Antoninus abhinc regimen capit ille vocatu
Consultis qui pius nomen habens merito
Filius huic fato nullus sed lege suorum
A patria sumpsit qui regeret patriam. AL ANTONINUS

Post Marco tutela datur qui scita Platonis
Flexit ad imperium patre pio melior
Successore suo moriens sed principe pravo
Hoc solo patriae quod genuit nocuit. COMMODUS

Commodus insequitur pugnis maculosus harenae
Threcidico princeps bella movens gladio
Eliso tandem persolvens gutture poenas
Criminibus fassus matris adulterium. HELVIUS

Helvi iudicio et consulto lecte senatus
Princeps decretis prodite non studiis
Quod doluit male fida cohors errore probato
Culpa quod ... cesserat imperio. DIDIUS

Di bene quod sceleris Didius si gaudet opimi
Et cito periuro praemia adempta seni
Tuque Severe pater titulum ne horresce novantis
Non rapis imperium vis tua sed recipit. SEVERUS

Impiger egelido movet arma Severus ab Histro
Ut parricide regna adimat Didio
Punica origo illi sed qui virtute probaret
Non obstare locum cum valet ingenium.

BASSIANUS ANTONINUS SIVE CARACALLA

Dissimilis virtute patri et multo magis illi
Cuius adoptivo nomine te perhibes
Fratris morte nocens punitus fine cruento
Inrisu populi tu Caracalla magis. OPILIUS

Princeps hic custos sumpta per caesare ferrum
Vertit in auctorem caede Macrinus iners
Mox cum prole ruit graviter pulsare querelis
Cesset perfidiam quae patitur meritam. ANTONINUS HELIOGABALUS

Tune etiam augustae sedis penetralia foedas
Antoninorum nomina falsa gerens. FINIUNT DE TRASTI(CHIS)

[illegible] ISID. [illegible]

[illegible]

[illegible] ISID. [illegible]

[illegible]

DE DIFFERENTIIS SERMONUM [illegible]

[illegible] Comma [illegible] Colon [illegible] periodus [illegible]

[illegible]

Coniugis [illegible] basium osculantur amicis
Suavia [illegible] inferentur grata [illegible]

[illegible] sententie [illegible] particula sensus punctusque ad mediam litteram ponitur [illegible] ubi vero [illegible] gradus primum [illegible] [illegible] Comma apud parvos [illegible] Comma [illegible] Comma est [illegible] Comma [illegible] periodus [illegible] sententia [illegible] colon [illegible]

[illegible]

gloria

[illegible]

sententia theroni de utilitate grammaticae artis

INCIP(IT) SENTENTIA IHERONI DE UTILITATE GRAMMATICAE ARTIS.

Inter philosophos & grammaticos & rethoricos pene ab incunabulis nutritus sum. & sicut tela non habens licium. ad nullum opus bonum sine ipso proficitur. Ita etiam scriptura sine grammatica inordinata esse uidetur. Item qui damnat uina. non exercet crateres. & qui nucleos. non cernos. qui oleum. non amurcam. qui lac. non uaccas. qui segetes non boues. qui fidem. non opus. qui dominum. non proximum. qui filios. non coniugem. & qui sapientiam desiderat. non horreat artem grammaticam. sine qua nemo eruditus & sapiens potest esse. sine qua & lector in ecclesia catholica ordinari non sinitur. & scire potest syllabarum & accentuum rationem. species uel naturas dictionum & distinctiones sententiarum. Donatus philosophus temporis theodosii temporibus profertur extitisse. & grammaticae artis sub eodem principe artem in roma obtinuit. ut omnes illius disciplinae rationes. donati regulae nominentur. Donatus ...

HEC SENTENTIA TRANSLATA EST EX DICTIS AGUSTINI EPISCOPI.

Quattuor necessaria sunt in aecclesia dei. canon diuinus in quo narratur & predicatur uita futura. historia in qua narrantur gesta rerum. Numerus in quo facta futurorum. & sollempnitates diuinae enumerantur. Grammatica in qua scientia uerborum intellegitur. Philosophia quid est? grecum nomen. & interpretatur amor scientiae. philo grece amor dicitur. sophia uero sapientia uel scientia interpretatur. Quomodo finitur philosophia? philosophia est rerum humanarum diuinarumque cognitio cum studio bene uiuendi coniuncta. in hoc exemplo ostenditur quod omnis sapientia siue diuina siue humana philosophia nuncupatur. Quibus rebus constat philosophia. duabus uidelicet rebus constare uidetur. scientia & opinione. Scientia uero est cum res aliqua certa ratione percipitur. Opinatio autem cum adhuc incerta res latet. & nulla ratione firma uidetur. ut puta sol utrum ne tantus quantus uidetur an maior sit quam omnis terra. Quot sunt diuisiones philosophiae? III. phisis. ethis. loicis. id est naturalis. moralis. rationalis. Isidorus dicit. Philosophiae species tripartita. una naturalis quae grece phisica appellatur. in qua de naturae inquisitione disseritur. Altera moralis quae grece ethica dicitur. in qua de moribus agitur. Tertia rationalis quae greco uocabulo loica appellatur. in qua disputatur quemadmodum in rerum causis uitae moribus ueritas ipsa queratur. In phisica igitur causa querendi. In ethica ordo uiuendi. In loica ratio intellegendi uersatur. Iste sunt ergo tres partes philosophiae hoc est III diuisiones sapientiae. phisica. ethica. loica. In his etiam tribus generibus philosophiae eloquia diuina consistunt. Nam aut de natura disputari solent. ut in genesi & in ecclesiaste. Aut de moribus. ut in prouerbiis & in paulo apostolo & in aliis multis. Aut de superioribus misteriis caelestis hoc est de loica ut in canticis canticorum & in euangeliis. Qui sinuenit istas tres par-

i. Isidorus
id est naturae mos
ratio. Deinde diui
dantur alia tria
phisica. ethica. loica.
id est nat. urat.

tes philosophiae. Phisica inuenit talis melesios unus ex septem sapientibus grecorum. Ethi-
ca inuenit socrates. Loica uero plato inuenit philosophus. Phisica quot diuisiones
habet. IIII. id est arithmetica. geometrica. musica. astronomica. Et hoc illuc qua-
Boetius — druuium philosophorum quod ut boetius dicit. his uiandum est quibus excellentior animus est
a ... andis sensibus ad intellegentiae certiora perducitur. Arithmetica igitur numeralis
disciplina. Geometrica terrae mensura. Musica modulatio. Astrologica astrorum
lex latine dicitur. Compotus uero ad philosophos pertinet. id est ad arithmeticam speciem.
Secunda uero philosophiae species ethica nuncupatur. quae ad emendationem morum pertinere
dicitur. In quattuor principales animae uirtutes. prudentiam uidelicet iustitiam for-
titudinem temperantiam. a socrate eius inuentore diuisa est. Tertia philosophiae spe-
cies loica nominatur. quae a platone in duas species diuisa est in dialecticam uidelicet
et rethoricam. Rethorica uero grammaticae coniuncta est ut isidorus. Coniuncta est grammaticae
arti rethorica. In grammatica enim scientiam recte loquendi discimus. In rethorica
uero percipimus qualiter ea quae didicimus proferamus. Ex hoc apparet grammaticam loicae
pertinere. quia grammatica et rethorica ut praediximus coniunctae sunt. Quot et quibus
Isidor' — gradibus ad philosophiae summam ascenditur. VII. uidelicet principalibus ut isidorus dicit.
Disciplinae liberalium artium VII. sunt. prima grammatica. id est loquendi peritia. Secunda
rethorica. quae propter nitorem et copiam eloquentiae suae maxime in ciuilibus questi-
onibus necessaria existimatur. III. dialectica cognomento loica. quae disputationibus
subtilissimis uera secernit a falsis. IIII. arithmetica quae continet numerorum causas
et diuisiones. V. musica quae in carminibus cantibusque consistit. VI. geometrica quae men-
suras terrae diuisionesque complectitur. VII. astronomia quae continet legem astrorum. Quot
Victorinus — sunt diuisiones grammaticae artis. isidorus XXVII. esse dixit. Praefatus uero uictorinus testatur
quod grammaticae officia IIII. sunt. id est lectio. enarratio. emendatio. iudicium. et cetera. Alii uero
hanc artem grammaticae duabus speciebus constare dicunt. id est uoce et sensu. A uoce enim ar-
tem grammatica inchoat. ab eadem uoce litterae oriuntur. de litteris uero efficitur
syllaba. FINIT. On sumum geare bið feower monað. xii. siðum gewiðod þrym ... [illegible]
oðer ... [illegible] on sumum geare he bið. xiii. siðan geedniwod ... [illegible]
xii. niwe monan ... embolismus ... xiii. niwe monan ... [illegible]
... on anum monðe. xxx. nihta ond on oðrum ... xx. ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]

BIBLIOTHECA ...

ri· tcli
ones.
qua.
neſt
rtis
rorū
ciſt
tiner
m·for
eſpe
delicet
pma
norica
ealoice
mb;
clic
unda.
queſti
mibus
aſu
quaeri
rū. Qu
eſtacus
Aluā
idra

De reformatione

Viso processu visitationis in domo dei paris. facte, interrogationibus etiam, et ad interrogata responsionibus consideratis, post confrontationes et conclusiones per promotorem ecclesie paris. factas, et nobis prepositas. Habito primo maturo consilio venerabilium priorum et dominorum abbatie sancti victoris et prioris sancti Lazari ad muros paris. [illegible] providorum et insignium virorum magistri germani de marle, et roberti le lieur, civium paris. necnon plurimorum aliorum dominorum in negotiis temporalibus et spiritualibus probatorum et expertorum, habita insuper ratione omnium considerandorum in hac parte, invocato primo auxilio et favore spiritus sancti

Nos Jacobus merlinus penitentiarius et Johannes bertoul canonici ejusdem ecclesie paris. et doctores theologi specialiter commissi et deputati per decanum et capitulum ejusdem ecclesie paris. [illegible] ordinatione curie supreme paris. pro reformatione antedicte domus dei paris. dicimus, et per hanc nostram sententiam pronuntiamus dictam domum dei paris. reformandam in capite et in membris, ut in posterum pauperes in ea existentes, et ad eam confluentes, cum pietate et charitate suscipiantur, susceptique sollicite et amicabiliter foveantur ac nutriantur. Provideaturque illis quantum facultates domus ferre poterunt de alimentis convenientibus, congrue et opportune, ac de aliis necessariis ad valetudinis recuperationem conducentibus, in sinceritate et charitate non ficta ut sanctu

hospitalitas, et benefactorum pia et laudabilis intentio,
Et quia ex defectu observantie Regularis, ut ex processu
visitationis per nos facte resultat, in prememorata domo
ab inimico hominis superseminata ex omni parte multa vitiorum
fomenta comperimus que pietatem in deum et charitatem
in pauperes infirmos pene extinxerunt ~~ac dictam domum~~
~~[illegible]~~ in gravem et intollerabilem jacturam infirmorum,
detrimentum animarum, et cultus divini diminutionem,
atque ~~ac~~ intentionis benefactorum defraudationem, Ideirco ut
collapsa et semiextincta pietas in deum et homines
resuscitetur, refloreat, restauretur, et deinceps conservetur?
Simulque arctius officium divinum solito religiosius
celebretur, et intentio benefactorum vivorum et mortuorum
quantum fieri poterit teneatur, observetur, et impleatur,
Infirmis quoque de omnibus et singulis necessariis charitative
provideatur. Decernimus ~~quoque~~ et ordinamus quod
tam fratres quam sorores et filie ibidem vivant sub Regulari
observantia, et se conformabunt vite et moribus religiosorum
atque religiosarum sancti Augustini quantum status hospitalitatis
admittet et patietur. Et ut in huiusmodi statu informentur,
instituantur atque eorum status admittit conducantur. Octo
Religiosi moribus et etate provecti ac maturi, secundum
Reformationem ordinis sancti Augustini viventes, ad tempus
assumentur et in dictam domum introducentur, ut presentem nostram

Reformacionem, statutaque a nobis facta inviolabiliter
servari provideant. Ad seque opere, sermone, vita et exemplo
dictos fratres sorores atque filias provocent. Et secundum
Regularem disciplinam eos et eas vivere doceant quibus
tam fratres quam sorores ac filie ceterique domestici ad statum
Religionis anhelantes obedire tenebuntur. In hac etiam
que concernunt Regulam beati Augustini domui dei
accomodatam per statuta Reformationis, per nos ante predicta
facta, et condita, que in presentia domus ut integre atque
inviolabiliter perpetuis temporibus per dictos Religiosos
Religiosas atque filias dicte domus observentur et teneantur.
Et ne quam hactenus contra statum suum aliquis se
in prememorata domo dei noviter compositi sint in statu
et salutis sumentores ... correctione debitis sint
immunes facultatem huiusmodi punitionis et translationis
faciendarum nobis Reservamus

Pro cultu et Servitio divino

Statuimus et ordinamus quod a modo fons baptismalis et
unctiones tam infirmorum quam baptisandorum honorifice
conservabuntur, et Renovabuntur temporibus statutis a
iure, et secundum consuetudinem ecclesie parisiensis.

13 Dignissimum sacramentum eucharistie collocabitur supra maius
altare, et ibi conservabitur cum maxima Reverentia: et

Renovabitur de quindecim diebus in quindecim dies, vel saltem ad minus de mense in mensem, ne ex defectu Renovationis sequatur irreverentia sacramento.

Parve hostie consecrate in competenti numero conservabuntur honorificentius quam fieri poterit in aliquo loco et vase honesto et Religioso pro administrandis pueris et gravatis infirmis.

Statuimus insuper, ordinamus quod altaria capelle domus, et alia altaria infirmariorum honestius et Religiose ornentur tam mappis quam custodiis, et aliis ornamentis congruis et decentibus et cooperiantur + ut ex huiusmodi apparatu crescat Religio et amor ad Deum.

+ post sacrificia

Providebitur capelle de calicibus, candelabris, missalibus integris et sanis, et aliis libris necessariis pro cantu divino bene faciendo, ne ex corruptione librorum subsequatur in cantu divino aliquis defectus, ex quo possit oriri scandalum.

Administrabuntur etiam per gubernatorem domus casule, dalmatice, cappe, albe, ceteraque necessaria ad divinum cultum tam vivorum quam ~~mortuorum~~ defunctorum Requisita, tam in dicta capella quam in altaribus infirmariorum.

Administrabuntur corporalia cum pallis mundis et honestis pro missis celebrandis tam in maiori altari quam ceteris, tam diebus sollemnibus quam aliis diebus. Et lavabuntur mappe cum albis frequenter, sedem maiori devotione ad maiorem cult. divini

honestatem et devotionis incitationem.

Summopere curabunt gubernatores temporalium ut sit ante sacratissimi eucharistie sacramentum lampas continuo et iugiter ardens nocte dieque ne reverentia corpori dominico debita omittatur.

Et quia luminaria multum conferunt ad ornatum et decorem sollennitatum et ad excitandam populi devotionem. Ordinamus quod in festis sollennibus et annualibus videlicet nativitatis domini, Circumcisionis, Apparitionis, pasche, Ascensionis, Penthecostes, Eucharistie, Trinitatis, et omnium sanctorum. Necnon in festivitatibus beate virginis marie, scilicet Conceptionis, nativitatis, purificationis, Annunciationis, Assumptionis, visitationis. Et festis beati Johannis bapte patroni, et sancti Augustini, ac etiam dedicationis, ponantur quatuor cerei supra dorsum maioris altaris, et duo cerei supra altare sacrum dum officium vesperarum matutinarum et misse decantabitur. Et hisdem diebus ponantur ante ymagines sanctorum Johannis bapte patroni et Augustini duo cerei ardentes cum cereis. Et ponantur ad latera chori sive altaris duo cerei supra duo candelabra quos deferent pueri in primis vesperis et secundis ad magnificat, et in matutinis ad benedictus quando offertur incensum. Et in missa quando evangelium legetur. In festis duplicibus videlicet feriis pasche, Nativitatis domini, Penthecostes, festis apostolorum et octavis sollennitatum nostre domine duo cerei ponantur supra dorsum predicti

interdicti maioris altaris / et duo cerei super altare accensi
Aliis autem festis semiduplicibus novem et trium lectionum
cerei tantum duo, Pondus dictorum cereorum, relinquitur
arbitrio gubernatorum. Verumtamen renovabuntur ad minus
In quatuor festis / annualibus / et in festo assumptionis
beate marie virginis. Et non intendimus per presens statutum
derogare fundationibus de maiori luminari factis

Ad honorem dei et beatissime virginis et omnium sanctorum
et pro salute vivorum et mortuorum presertim benefactorum
dicentur omnes hore canonice videlicet matutine: que
in hyeme: pulsabuntur hora quinta et finito pulsu inter
quintam et sextam ~~horas~~ / incipientur. In estate autem fiet
pulsus hora quarta qui durabit per dimidiam horam / quo
finito mox inchoabuntur. Postquam dicetur prima.
qua completa / statim dicetur prima missa, que omni tempore
erit de die.

In altari iuxta super sancti ludovici in quo facile possint omnes
inspicere videre presbiterum celebrantem et sanctum corpus
domini / celebrabitur missa bassa de die ~~fundationis facta~~ / per
ducem aurelianensem olim fundata, que diebus singulis de
mane antequam pauperes surgant, per dominum fratrem aut alium
deputatum per magistrum. In qua fiet memoria de defunctis
exceptis festis annualibus / et festis maioribus, ~~et~~ et diebus festivis
et dominicis pariter celebrabuntur eadem hora. Misse in
altaribus aule sancti thome, et domini legati, loco missarum

in eadem domo antiquitus fundatarum pro recreatione et spirituali consolatione pauperum. Quibus celebratis sorores deputate visitabunt pauperes, mundabunt, lectos renovabunt. Et victu necessario eos reficient. Ceteris vero sorores et filie occupabuntur circa necessaria domus a priorissa eisdem commissa.

Ordinamus deinde quod paululum ante horam nonam ad pulsum campane convenient fratres, capellani, noviti, et pueri chori in cappella, qui tertiam dicent, qua dicta submissa voce commendationes et missam defunctorum cantabunt alta voce. In diebus novem et trium lectionum et semiduplicibus. In aliis diebus sollempnibus, duplicibus et dominicis dicetur missa de tempore. Postquam dicetur sexta. In diebus quibus non sermonatur. Et in festis in quibus sermonatur dicetur nona et sexta ante prandium ad instar ecclesie parisiensis. Vespere autem dicentur ut in dicta ecclesia parisiensi. Et post vesperas diei vespere defunctorum et vigilie pro remedio animarum omnium benefactorum domus.

Quomodo fundationes regum, reginarum, ducum, principum, prelatorum et aliorum dominorum civiumque parisiensium quarum declarationes in tabulis lapideis et circa supra capellam domus vel in circuitu erecte et apposite sunt et alie de novo fundate que continentur in martirologio antiquo sicut secundum illarum tenorem. Et ea propter fiet martirologium novum in quo predicte fundationes diebus suis annotabuntur una cum aliis imposterum faciendis.

Item caveat diaconus et subdiaconus ne sacerdotem ad altare celebrantem solum relinquat, sed illi devote et continue assistant sine evagationibus aut colloquiis mutuis vel cum aliis. Tenentes vero chorum cum cappis pariter se abstineant a confabulationibus, quibus rectori assistentes obedire teneantur in illis que ad servitium divinum pertinent et spectant.

Item psalmodia et alia que ad servitium divinum spectant ~~tractim~~ tractim cantentur secundum solemnitatem dierum pronunciando distincte et pausam faciendo in medio versuum. Et non incipiat unus versus antequam alter sit finitus.

Lectiones in matutinis epistole et evangelia in missis tractim et intelligibiliter et distincte cantentur. Nec unus presumat in matutinis plures lectiones legere nisi ad supplendam absentiam aliorum.

Servetur silentium in choro pendente divino servitio per fratres capellanos et chorales. Et se habeant quiete, modeste et mature, necnon devote ~~[illegible]~~ in dicto servitio, stando, sedendo, seu eundo quando opus erit, absque hoc quod transeant de stallo in stallum. Sed maneat unusquisque in gradu sui ordinis, ut luceat sanctimonia coram hominibus et videant opera illorum bona.

Statuimus insuper quod si de choro aliqui insignes persone decedant ab humanis in domo vel extra domum vel

aliqui benefactores quorum executores seu heredes requirent
fratres presbiteros seculares et nomines vel partem eorum pro
conductu funeris poterunt ipse in numero competenti ad
dispositionem magistri, Et pecunie que provenient de dictis
conductibus reponantur in manus magistri. Erunt et
pecunie que provenient ex similibus obitibus missis et legatis
specularibus per dictos fratres celebratis. quas debet
dictus magister gubernatoribus quotiens et ipsos fuerit
requisitus,

Pro Ecclesia parisiensi

Et ut a divinis ad humana descendamus ut omnia perpetuis
temporibus recte, pie, ac laudabiliter se habeant in
domo dei tam circa cultum divinum quam in vita et moribus
fratrum et sororum necnon filiarum et regimine et
substentatione pauperum Decanus et capitulum ecclesie
parisiensis eligent (ut hactenus observatum est) duos aut
tres prout viderint expedire provisores et visitatores
prefate domus dei in capitulo generali ~~festi~~ sancti Johannis
baptiste. qui quidem visitabunt prefatam domum et
capitulariter inquirent de vita, moribus, observantia,
pietate, et charitate in pauperes. Ad minus bis in anno.
videlicet in diebus sanctorum Innocentium, et quarte ferie post
penthecostem. Et punient corrigent atque emendabunt que
corrigenda punienda atque emendanda fuerint

Pro ecclesia parisiensi

Decanus et capitulum ecclesie parisiensis aut visitatores ab eis deputati, viros boni testimonii et probate vite ad dei obsequium et domus servitium se offerentes, eligent, quibus habitum Religionis dabunt, et ad annum probationis admittent, eos ad professionem recipient si idonei et utiles inveniantur. Qui post professionem tenebuntur celebrare divina et sacramenta ecclesiastica sororibus filiabus ac aliis domesticis ministrare quilibet in suo gradu (et si sacerdotes fuerint), necnon exercere officia Regularia. Si ad hec exercenda idonei inveniantur. Et si magistro visum fuerit expedire.

Decanus et Capitulum aut visitatores eorum deputati unum ex fratribus quem viderint sobrium, castum, prudentem, pium deum timentem et circa infirmorum curam sollicitum. Et ad regimen domus preficient ydoneum, bone et honeste conversationis instituent, qui ceteris preerit fratribus, sororibus, filiabus ac toti domui. Cui ceteri obedire tenebuntur et facere que ille facienda illis iniunxerit. Et prestabit in manibus dictorum decani et capituli aut visitatorum deputatorum Juramentum de bona et fideli administratione facienda. Et si talis non inveniatur in domo aliunde assumatur.

Concernat hec habere in statutis sororum

Decanus et capitulum parisiensis ecclesie aut visitatores deputati eligent filias bene natas castas prudentes, pudicas, boni testimonii, et vite probate, sanas mente, et corpore validas fortes, aptas et ydoneas ad servitia pauperum, querentes se ad

huiusmodi obsequia dedicare. Et eas nomine suo Recipient, et ad professionis vota admittent, prehabito magistri, priorisse et ac reliquarum sororum consilio. Et illam quam noverint pre ceteris moribus et conversatione ornatiorem, matrem et priorissam instituent. Cui cetere sorores et filie obedire tenebuntur, sicut ipsa magistro Et magister decano et capitulo.

Decanus et Capitulum Eligent unum aut duos quos noverint magis ad hoc ydoneos et sufficientes In capitulo generali sancti Johannis baptiste ad audiendum cum aliis ad hoc deputatis per curiam Rationes, et compota Receptoris generalis domus dei, Vernon et aliorum Receptorum particularium bladi, vini, et omnium et singulorum que Recipiuntur et expenduntur anno singulo. In favorem Cultus divini usus pauperum, fratrum sororum et filiarum reliquarum et domesticorum et aliorum domus administrantium.

Item decanus et capitulum ecclesie parisiensis aut alii visitatores deputati ubi invenerint (quod deus avertat) magistrum aut priorissam tepidos, negligentes, furiosos aut alio quomodolibet deficientes a statu Regularis observantie, et cura et Regimine domus, et a pietate quam tenentur habere ad pauperes aut incurrerint eos in nonnulla crimina prolapsos, sine strepitu et figura Judicii eos poterunt absolvere a suis officiis destituere, et alios loco eorum subrogare et substituere.

Et ut honestati Cultus divini provideatur et consulatur saluti Infirmorum domus dei Eligentur per decanum et capitulum ecclesie

parisiensis seu ab eis visitatores deputatos, sed pueri bene nati
quos condicet in moribus et doctrina unus fratrum ad hoc per
magistrum deputatus vel ~~socios~~ exercitatores reddantur ad
servitium ecclesiasticum celebrandum, Quatuor Insuper viros
ecclesiasticos stipendiarios, honeste vite et conversationis assument:
immunes a crimine presertim publico, qui administrabunt
sacramenta ecclesiastica Infirmis Intrantibus domum dei,
manentibus in eadem, quando opus fuerit, Et decedentibus ab
humanis, et comitabuntur funera, et Intererunt servitio
ecclesiastico et singulis horis et suas septimanas suo ordine
facient aut unum Religiosum aut secularem Rogabunt, qui in dictis
eorum supplebit, quotiens magis videbitur expedire Et habebunt
vestes honestas et talares secundum decentiam status Et nullus
eorum barbam prolixam neque comam nutriet Sed erit honeste
tonsuratus et Rasus, Saltem in diebus dominicis et festis
sollempnibus Juxta Ritum observatum hactenus in ecclesia
parisiensi.

Nullum fiet modo offertorium ad missam in dicta domo preterquam
in primis missis fratrum, et Receptionibus ac professionibus
fratrum sororum et filiarum, ac In festo purificationis In
quo gubernatores cuiuslibet fratrum capellanorum puerorum et hospi-
tarum sororum et filiarum ac etiam servitorum domus candellas
pro professione et offertorio ministrabunt.

De in fratribus

Et quia divinum servitium, administratio sacramentorum sororibus, scolaribus
ac domesticis debita, obitus ac fundationes et officia regularia
absque sufficienti fratrum numero convenienter adimpleri non possunt.
Statuimus et ordinamus quod amodo sint novem fratres clerici professi
et si fieri potest plures, quorum unus erit magister si idoneus
reperiatur inter eos, qui eligentur, probabuntur. Et probati ad professionem
per decanum et capitulum ecclesie parisiensis aut visitatores, ad
professionem admittentur modo et forma sequentibus.

Debent novem fratres esse professi

Cum aliquis zelo proprie salutis ductus, se servitio dei sororum ac
pauperum dedicare voluerit. Si probatus ad hoc repertus fuerit et
decimum octavum annum attigerit ad minus, assumetur ad statum
noviciatus. Et offeretur per visitatores deputatos decano et
capitulo parisiensi qui habitu noviciorum eum vestient. Et
per annum et diem ~~probabunt~~ eundem probabunt.

In die qua debet vestiri novitius. Inprimis erit Confessus, et
missam audiet in capella, et recipiet sacratissimam
eucharistiam. Postea a magistro et choro cantabitur hymnus
Veni creator, cum integro verso, existente genibus flexis ante
altare maius quo finito magister, sive ille qui missam celebravit
dicet versiculum Emitte spiritum tuum et creabuntur. Resp. Et
renovabis faciem terre. Vers. Confirma hoc deus. Resp.
Quod operatus es in nobis. Vers. Domine exaudi orationem meam.
Resp. Et clamor meus ad te veniat. Vers. Dominus
vobiscum. Resp. Et cum spiritu tuo. Oratio

7 20 ...

Oro

Deus qui corda fidelium sancti spus illustratione docuisti, Da nobis in eodem spiritu recta sapere; Et de eius semper Consolatione gaudere: Per xpm dominum nostrum. Amen

Sacerdos qui missam celebrabit, omnibus ut premittitur peractis, benedicet Indumenta Regularia quibus vestiendus est novicius dicendo Versum Adiutorium nrm in noie dni. Rm Qui fecit celum et terram. Vs Sit nomen dni benedictum Rn Ex hoc nunc et usque in seculum. Oremus

Dne ~~...~~ Jesu xpe qui tegimen nre mortalitatis Induere dignatus es, obsecramus immensam tue largitatis abundantiam, ut hoc genus vestimenti quod sancti patres ad innocentie et humanitatis (humilitatis) indicium seculo abrenunciantes ferre sanxerunt, Ita benedicere + digneris ut famulus tuus qui eo usus fuerit te induere mereatur qui vivis et Regnas deus per omnia secula seculorum. Amen

Et benedictione habituum facta magister cum comitatu honesto ducet vestiendum ad capitulum pariter die et hora capitulari, Et presentabit decano et capitulo, factaque presentatione et Requisitione Inducetur, vestiendus per decanum seu antiquiorem habitibus Regularibus iam benedictis dicendo. Accipe fili habitum quem perferas ante tribunal xpi In noie patris et filii et spus sancti Amen. Quo facto Reducetur vestitus ad domum dei.

Cum data fuerint vestimenta Regularia novitio, servabuntur sua secularia usque ad professionem per magistrum, ut si non perseveret in primo proposito felici restituantur, relictis habitibus Religionis in domo.

Post autem annum probationis auditis magistro, fratribus, priorissa, et antiquioribus sororibus, visitatoribus super vita, moribus conversatione et continuatione zeli ad Religionem prefatam, factaque Relatione ab eisdem visitatoribus decano et capitulo de idoneitate et sufficientia eiusdem si fuerit receptus Religioni aptus et placeat dominis, admittetur, si minime Reiicietur.

In die professionis faciende missa celebrabitur in capella domus dei de spiritu sancto Et post missam qua debet professus arripere sacratissimam eucharistiam et Legetur Euangelium palam et publice Qui vult venire post me etc. Postea per magistrum ducetur ad capitulum ecclesie parisiensis cum honesta comitiva Et presentabitur decano et capitulo coram quibus profitebitur In modum qui sequitur

Ego N. Voueo et promitto deo, beate marie virgini et omnibus sanctis paupertatem, castitatem, obedientiam Et servire in dominis, sororibus, filiabus et pauperibus omnibus diebus vite mee in domo dei parisiensi vel alibi si per vos superiores meos fuerit michi iniunctum secundum Regulam sancti augustini accommodatam statui nostro per statuta Reformationis auctoritate vestra facta ad honorem dei et beatissime virginis marie

sanctorum Johannis baptiste et Augustini patronorum meorum
teste signo meo manuali hic apposito. Anno ( ) mensis ( )
die ( ) que professio signata propria manu profitentis
Relinquetur in manibus decani et capituli parisiensis.

Emisso voto vestiatur frater habitibus professionis et quando eum
vestiet dicet que sequuntur. Accipe frater vestimentum quod
portes ante tribunal Christi in nomine patris et filii et
spiritus sancti. Et aspergatur aqua benedicta. Qui protinus
aget gratias singulis domino et capitulo. Et post gratiarum
actiones exhibitas dominis, reducetur per magistrum ad
capellam domus dei, ubi ante maius altare se prosternendo dicet.
Suscipe me domine secundum eloquium tuum et vivam et non
confundas me ab expectatione mea. Postea vero dicet kyrie
eleyson. Chorus. Christe eleyson. Tandem prior kyrie eleyson. Quo
facto magister alta voce dicet Pater noster. quo dicto magister dicet
Et ne nos inducas in ~~temptatione~~ tentationem. Chorus. Sed
libera nos. Magister. Ostende nobis domine misericordiam
tuam. Chorus. Et salutare tuum da nobis. Magister. Non
nobis domine non nobis. Chorus. Sed nomini tuo da gloriam.
Magister. Esto domine turris fortitudinis. Chorus. A facie inimici.
Magister. Ecce quam bonum et quam iocundum. Chorus. Habitare
fratres in unum. Magister. Domine exaudi orationem meam. Chorus. Et
clamor meus. magister. Dominus vobiscum. Chorus.
Et cum spiritu tuo. Magister. Oremus.

Oremus

Deus qui per coeternum filium tuum cuncta creasti, quique mundum peccatis inveteratum per misterium sancte incarnationis ~~tue~~ sue renovare dignatus es, te suppliciter exoramus ut super hunc famulum tuum qui seculo abrenuntiavit clementer respicere digneris, ut veterem hominem cum actibus suis spoliet, et novum qui secundum deum creatus est induere mereatur. Per eundem dominum nostrum Ihesum christum.

Oremus

Domine Iesu christe qui es via sine qua nemo venit ad patrem, quesumus benignissimam clementiam tuam, ut hunc famulum tuum a secularibus desideriis abstractum per iter regularis observantie deducas. Et qui peccatores vocare dignatus es dicens Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos, presta ut hec tue invitationis vox ita in isto famulo tuo proficiat, quatenus peccatorum suorum onere deposito, post te ire, et te qui suavis es gustare tua quoque refectione sustentari ac cum sanctis tuis familiariter te facie ad faciem videre mereatur. Qui vivis et regnas cum patre et spiritu sancto etc. Amen. Oremus

Sancte spiritus qui deum ac dominum Iesum christum revelare mortalibus dignatus es, immensam tue pietatis gratiam postulamus, ut sicut ubi vis spiras, sic et huic famulo tuo affectum devotionis indulgeas, ut qui tua sapientia est conditus, tua quoque providentia gubernetur.

Et per intercessionem gloriose virginis marie, beatorumque Johannis
bapte, et Augustini, quos precipuos huius sancte Institutionis
Legislatores dedisti, necnon aliorum sanctorum, ab omni tali
seculi N. pariter cum conuentu deprimentesque imputatis obligationes
In eo dissolue. Et fac eundem in amore tuo feruere, et futuris
Augustiae huius seculi sufficienti consolatione respirare.
ut iuste ac pie per veram humilitatem atque obedientiam in
fraternitatis charitate fundatus, fideli cursu intrare mereatur
prestante gratia tua. Qui cum patre et filio viuis et regnas
Deus per omnia secula seculorum Amen.

Omnibus factis et premittitur magister aspergit fratres aqua
benedicta et dabit eis osculum, Postea surget et recipiet
eum ad osculum pacis, quem etiam ceteri fratres osculabuntur.

Quilibet fratrum, sacerdotum, et aliorum religiosorum habebit
sex camisias telle canapis precij quatuor solidorum pro ulna.
Duo paria caligarum, cum uno disploide seu bombicinis panni
albi precij triginta solidorum turonensium pro ulna, unam pellicea
aut subtunicale panni lanei foderatum agnicilis albis. Duas
tunicas panni nigri precij triginta quinque solidorum turonensium
clausas ante et retro, Superpelicia sex de lino precij octo
solidorum turonensium, Cappam nigram apertam cum caputio et
camallio precij predicti, Caligas cum corrigijs et bottas rotundas
pro eundo ad ecclesiam, Almuciam grisij nigri foderatam
sine caudis, Quas quidem cappas et almucias mutabunt ad
instar ecclesie parisiensis Et secundum ritum canonicorum

Reformatorum dicti ordinis et non secabunt cappas in ecclesia nec alibi nisi necessitas eos urgeat.

Nunquam presumant fratres tam presbiteri quam alii stare seu ambulare in quacumque parte domus sive in ecclesia nisi fuerint induti superpelicio vel camaillio. Et si de licentia magistri domus exierint, tenebuntur vestiri cappa nigra et caputio.

Quando fratres ibunt ad campos pro domus utilitate ex ordinatione magistri habebunt unum mantellum nigrum cum camaillio et pilleo nigro contra temporis intemperiem sicut Fratres Religiosi Reformati ordinis sancti Augustini. Fratres sacerdotes et alii erunt tonsurati et rasi sicut canonici Regulares Reformati ordinis sancti Augustini.

Prohibemus districte ne modo recipiantur in domo dei pariter duo fratres germani neque nepos cum avunculo.

Ad tollendam et prorsus eradicandam omnem pestem proprietatis et eiusdem occasiones que solet domos Regulares et maxime supposita vera observantia Regulari omnino destruere. Ordinamus et statuimus ne deinceps aliquis Religiosus domus dei [illegible] beneficium seu beneficia officium seu officia administrationem seu administrationes preter officia et administrationes Regulares dicte domus recipere, acceptare, possidere aut super illis obtinendis a quovis superiore dispensationem

petere. Et si secus contigerit (quod absit) solus et meus titulus apud talem remanebit, fructus vero redditus, et omnes prouentus ad communem domus utilitatem convertentur; Et si quispiam ex Religiosis nos huic ordinationi contravenire presumpserit, absolutum tamquam prout tunc et tunc prout extunc ab obedientia domus decernimus, et privatum declaramus.

Et ne prefata proprietas occasionem respirandi arripiat, in dicta domo distincte prohibemus ne aliquis fratrum annulum argenteum, vasa aut coralia argentea vel aurea quovis titulo habere presumat sub pena proprietatis, Excepto tamen magistro qui poterit elemosinas, dona, legata domui recipere, qui de illis ratione tenebitur gubernatoribus reddere, quotiens ab eis requisitus fuerit, Et si in receptione professionis, offertorio prime misse fratrum, aut quovis alio modo aliquid eisdem oblatum fuerit, totum reponetur in manus magistri, convertendum in usus communes per manus gubernatorum, qui tenebuntur administrare omnia fratribus necessaria tam in victu quam in vestitu et ceteris statum Religiosorum concernentibus, exceptis primis habitibus regularibus quos aut novitij aut eorum parentes suis sumptibus comparabunt.

Et ut regularis observantia sincerius teneatur conservetur unio inter supposita domus, Prohibemus omnibus et singulis Religiosis ne a cetero attentent aliquid vendere aut emere, recipere aut dare, extraneis aut domesticis litteras scribere aut recipere sine speciali facultate magistri domus.

Et ut omnis vagationis suspitio, Religiosis amoveatur, et
vivant sub debita clausura, Prohibemus ne quispiam
Religiosorum professorum domo quacunque arrepta occasione
extra septa domus, absque speciali magistri facultate
petita, et obtenta, Et si dictus magister videat expedire
et illis facultatem dederit, non exibunt nisi cum habitu et
bini. Et per hoc presens statutum intendimus, ne quomodo
Religiosi pendeant in fenestris, aut stent in hostiis et foribus
domus. Ne a pretereuntibus improperetur illis, Et dicatur
quid hic statis tota die ociosi.

Omnes fratres, presbiteri, seculares, et pueri chori, intersint
vesperis, matutinis, missis, ac aliis officiis divinis. Nisi
fuerint pro necessitatibus infirmorum aut aliis legitime
impediti, Et quando absentes fuerint, etiam de licentia
magistri, nichilominus tenebuntur dicere pro matutinis septies
pater noster, Et ave maria, quinquies pro vesperis et pro
ceteris horis ter.

Fratres tam presbiteri quam non presbiteri et etiam presbiteri seculares
et novitii seu pueri chori non ingrediuntur chorum
sine habitu decenti, et cum ingredientur a quacunque parte
illius, semper se flectentes inclinent versus altare, et
sacratissimum corpus Domini. Et ubi ingressum fuerit
semel non recedent donec completum fuerit servitium, nisi
urgente causa necessaria et cum tacita facultate presidentis
qua cessante protinus revertentur ad chorum

Magister deputatus vel committitur audire tenebitur fratrum sororum
et filiarum confessiones vel saltem deputare unum aut duos de
fratribus qui easdem confessiones audient quotiens videbitur expedire
Et sacramentum eucharistie et extreme unctionis ministrare

Si aliqui fratres absentes fuerint a missa tempore elevationis
eucharistie ad sonum campane pro elevatione eiusdem flectent
genua in quocumque negotio fuerint impediti si fieri potest

Fratres habebunt unum commune refectorium in quo simul omnes
manducabunt tam in prandio quam in cena, Et singuli singulas
portiones habebunt, et distribuent omnes de uno fratre; ad
quod convenient ad pulsum campane; Et servabunt silentium.

In eodem refectorio fratres laici si qui sint capellam cum
pueris chori, et officiarii presbyteri in mensis tamen separatis
convenient / Et ~~religiosis~~ tam religiosis quam ceteris /
servient unus ex fratribus singuli per singulas ebdomadas /
ordine antiquitatis observato, Et fiet benedictio regularis
priusquam ad mensam accedant Et benedictione facta erit lectio
a benedictione usque ad gratias durante utraque refectione, qua
tacere tenebitur unusquisque in suo ordine juxta ritum
canonicorum regularium reformatorum.

De portione religiosorum talis erit Quilibet eorum quartam
partem unius membri arietis habebit tam in prandio quam in
cena aut carnes bovinas seu vitulinas ad rationem sive
dicte portionis, In festis autem sollempnibus ultra portionem
dabitur eis ex caponibus / pullis gallinaceis aut columbinis

seu aliis rationibus Recreatio satis ampla ut possit per totam mensam currere (sicut fieri solet in Religionibus Sancti Augustini Reformatis) Magistro autem duplicabitur portio /

Abstinebunt autem supradicti fratres ab esu carnium cunctis diebus Ieiuniorum / omnibus Vigiliis beatissime Virginis, et omnibus diebus Lune, et adventus totius anni, Nisi festum Nativitatis Domini, Circumcisionis, Apparitionis aut aliqua sollennitatibus beate Marie, omnium Sanctorum, Sancti Augustini, aut beati Iohannis baptiste, illis diebus venire contigerit In quibus dabitur illis secundum cursum temporis de piscibus ovis vel aliis cibis congruentibus abstinentie et Ieiunio iuxta quantitatem et precium predicte portionis carnium In quibus quidem diebus Ieiuniorum ampliabitur portio ovorum de tertia parte.

Similem portionem carnium et aliorum ciborum habebunt capellani fratres laici Et officiarii presbiteri qui cum fratribus In Refectorio manducabunt.

Singulis pueris chori dabitur in qualibet Refectione portio sicut solet dari pauperibus

Omnibus autem fratribus capellanis et presbiteris officiariis dabitur panis tam albus quam niger ad sufficientiam.

Quilibet frater capellanus et presbiter officiarius in qualibet Refectione principali habebit tria dimidia vini puri. Et In diebus Ieiuniorum cuilibet predictorum dabitur pintha. Et pro collatione dabitur eisdem copia Sed duo pueris chori

Habentur simul quinque semisextaria vini, quibus fit infundetur semisextaria aque.

Statuimus ne amodo quispiam ex fratribus manducet extra domum sine speciali licentia magistri ~~in domo~~ Nec in domo plusquam bis in die. Nisi magistro aliter faciendum dignum fuerit propter inclementiam temporis aut personarum indispositionem In quo casu poterit dictus magister ordinare ut mane et post prandium et aliquid eis tam cibi quam potus administretur.

Statuimus et districte ordinamus Ne amodo in Refectorio fratres et ceteri utantur vasis aureis vel argenteis cuiuscunque conditionis sint, Sed bibant in stagneis crateribus quos fratres teneant utraque manu bibendo, sicut solent facere ceteri Religiosi. Eciam omnia vasa et mense utensilia stannea vel lignea seu cuprea exceptis cocleariis que erunt argentea secundum numerum discumbentium Et in principio mense apponentur et in fine mense colligentur Reponenturque sub tuta custodia magistri.

Refectionibus sumptis qui ministraverint mense recolligent fragmenta que superaverint tam ex cibis quam potibus et tradent ea dispensatori in usus pauperum conservanda.

Nullus secularis preter capellanos et officiarios presbiteros et clericos qui serviunt in capella admittatur ad comedendum et bibendum cum fratribus in Refectorio. Et non liceat alicui fratrum manducare extra Refectorium nisi in casu infirmitatis

Si tamen aliquis [illegible], benefactor, aut alius domini
infirmus ad domum venerit magistro in loco ad hoc deputato
eum recipere poterit, et cum eo manducare aut alius quem
ipse ordinaverit.

Finito prandio agent gratias deo more canonicorum regularium,
omnes pariter bini et bini procedent ad sacellum [illegible]
voce cantantes Miserere mei deus &c. Cum orationibus assuetis
deinde pro animabus benefactorum defunctorum dicent
psalmum De profundis cum orationibus solitis. Et non recedet
de ecclesia. Donec magister aut eius deputatus signum dederit
quo audito ibunt singuli ad suas cellas cum silentio ut possint
vacare lectioni, orationi, contemplationi, aut aliis [illegible]
et occupationibus honestis prout magistro videbitur expedire,
et non intrabit [illegible] aut [illegible] ut [illegible] subsequatur animi
minima distractio. Cena ante facta, et gratiis pariter (ut dictum est)
post anthiphonam, quam tenentur dicere [illegible] temporis
convenientiam. Dato signo a magistro. Et audito pulsu silentii
se recipiet unusquisque ad suam cellam in dormitorio quoniam
[illegible] commune omnibus fratribus capellanis, et [illegible] et
clauditur a magistro aut eius deputatum hora nona
[illegible] Et [illegible] ad
[illegible] pauperes et infirmos visitaverit [illegible]
[illegible] aut [illegible] in primo pulsu matutinarum qui servabit
[illegible] apud se cum ceteris clavibus ianuarum domus [illegible]
et [illegible] non [illegible] alium fratrem pernoctare

In dormitorio singuli fratres singulas habebunt cellas sub clausuras quas magister una clave quamlibet poterit aperire, et singulos lectos in quibus singuli soli iacebunt super stratum matalinum (?) et medi midi (?). Et servabunt silentium tam de die quam de nocte. Et nullus erit (?) caminus in dictis cellis preterquam in cella magistri, habebunt tamen commune calefactorium iuxta dormitorium ubi poterunt se calefacere quotiens sibi opus erit.

Ut autem commode dicti fratres possint transire de refectorio usque ad ecclesiam fiet apertura in capitulo ne amplius cogantur per aulam infirmorum transire. Nec cum sororibus aut filiabus communicare.

Nota. Filie non debent intrare dormitorium fratrum nisi [illegible] in infirmitate.

Ad dormitorium fratrum et cellas aut refectorium neque sorores nec filie intrabunt ad evitanda pericula que communiter oriri possent tam fratribus quam sororibus, nisi aliquis de fratribus gravi morbo laboraverit. Quo casu ordinatione magistri et priorisse poterunt due visitare infirmum eique subvenire, ne una sola hoc faciat prohibemus.

Statuimus et ordinamus quod designabitur et parabitur pro receptione fratrum infirmorum infirmaria, lectis plumeis et aliis necessariis munita. Et pro usu et consolatione infirmorum tres tasse seu cyphi, sex cocliaria, due futelle ampurulate (?) cum duabus [illegible] gallice [illegible] de argento que omnia signabuntur ad nutum magistrorum, et erunt sub custodia magistri, qui pie charitatis et solite curabit ut infirmis provideantur necessaria et opportuna. Et ne cuipiam infirmorum contingat ab humanis transire sine sacramentorum ecclesiasticorum perceptione.

Et ne ex familiaribus colloquiis aut malum aut alicuius mali
suspitio oriri possit, prohibemus ne aliquis frater
quacumque occasione accepta aliquam sororum seu filiam alloquatur
nisi de speciali commissione magistri et priorisse. Et si ex causa
Rationabili voluerit frater sorori convenire, hoc facere non poterit
quacumque habita facultate nisi in presentia alicuius fratris et aut
sororis.

Et quia magis conducit Regulare domui ubi presertim Religiosi et
Religiose assumpti sunt tam ad servitium divinum quam ad pauperum
Infirmorum, fratres laicos habere qui curam domesticorum
negotiorum, et infirmorum curent, Idcirco ordinamus et
statuimus quod deinceps si fieri potest assumentur pro fratres
laici qui ad officia Regularia sive secularia exercenda
deputabuntur et gubernatores prout videbitur expedire pro bono
pauperum et utilitate domus. Et recipientur ad habitum
Religionis et ad vota professionis sicut et ceteri fratres
unitatis imitandus qui erunt sicut ceteri fratres sub obedientia
Regulari correctione et directione magistri et capituli
Parisiensis. Et tenebuntur comparere in capitulo cum
ceteris fratribus et subici discipline Regulari pro forte
eorum sicut et ceteri.

Dominica sexta feria tam fratres quam sorores convenient hora
capitulari ad pulsum campane omnes in capitulo domus
ubi per magistrum legetur aliquid de Regula sancti
Augustini aut de statutis presentibus Et declarabitur
juxta materiam subiectam. Postea si aliqua errata aut

Inter fratres sorores aut filias composita fuerint Magister pro
discretione sua decernet penas tam hic quam alias infligendas
Et premissa filiabus et sororibus seorsim a fratribus
penas prorogabit Et magister etiam fratres puniet seorsim
a sororibus

Statuimus et ordinamus quod deinceps fratres non exeant ad
tempus extra recreationem nisi certis temporibus et petita
atque obtenta super hoc facultate a dominis provisoribus
cum consilio magistri.

Si aliquis frater loquendo deliquerit si confiteatur delictum
suum sponte Et veniam a magistro petierit levis ei
penitentia imponatur.

Si frater alium fratrem aliqua contumelia dixerit vel enormiter
increpaverit, sex diebus a vino et cervisia abstineat Et si in
consuetudinem peccatum duxerit gravius puniatur.

Si frater in fratrem manum violentam miserit septem
diebus continuis ieiunet, et comedat ad terram nudam et tanquam
excommunicatus se gerat donec absolutionem acceperit ab eo
qui absolvere potest Et interim ab omnibus vitetur

Si frater sanguinem fuderit vel enormiter aliquem leserit
eiciatur a domo. Vel arbitrio provisorum et magistri
gravissime puniatur.

Si aliquis frater proprietatem habuerit in morte sua, et
vivens non revelaverit magistro, nullum divinum officium pro
eo agatur et quasi excommunicatus sepeliatur. Et si vivens proprietatem

habuerit et magistro celaverit. Postea ista pecunia apud fratrem illum inventa fuerit, quadraginta diebus penitentiam agat, comedens in terra. Ieiunans interim omni sexta feria in pane et aqua.

Si frater fecerit homicidium vel incendium vel furtum vel adulterium vel ~~peccatum contra naturam~~ aliud grave peccatum et super hoc convincatur. Reiiciatur a domo, aut pro discretione provisorum graviter puniatur secundum mensuram delicti.

De aliis peccatis et clamoribus magister cum consilio fratrum iudicabit.

Secreta domus non revelabuntur nec extraneis communicabuntur que intra privatos parietes dicta aut facta fuerint. Et si quispiam oppositum fecerit disciplinę regulari subiicietur ad magistri et prioris discretionem.

Si aliquis frater aut aliqua soror (suadente diabolo) absentiati domum Dei reliquerint, et tamquam apostate protinus redire ad eam neglexerint, noluerint, et recusaverint. Inveniantur et quesiti si inventi fuerint, [illegible] ad congregationem reducantur invocato ad hoc si opus est ~~[illegible]~~ auxilio brachii secularis. Quo facto imposita illis pena per provisores deputatos per [illegible] et capitulum iuxta qualitatem delicti si acceptatam humiliter impleverint restituantur in gradum suum. Et tamquam filii aut filie prodigi patribus fratribus ~~et~~ ac sororibus reconciliabuntur.

De sororibus et filiabus

Naturam mulieris magis ad pietatem et compassionem proclivam et pronam quam viri, testatur philosophorum princeps. Et cuius sententiam amplectitur sapiens cum dicit Ubi non est mulier ingemiscit egens. Gratia mulieris sedule delectabit virum et ossa illius

Pro sororibus et filiabus

Impinguabit. Ea de re, volentes recedere a prima domus dei
Institutione, approbantesque etiam veterem consuetudinem de
designandis sororibus ad servitium pauperum Infirmorum
Ordinamus iuxta statuta antiqua quod ad serviendum
pauperibus Infirmis erunt quadraginta sorores Religiose professe
ordinis sancti Augustini, Et totidem filie albo habitu
Ratione ad multitudinem pauperum Infirmorum Jacentium et
confluentium in eandem domum.

Decanus et capitulum ecclesie parisiensis aut eorum visitatores
domus dei ab eis deputati eligent filias et mente et
corpore sanas, fortes, Robustas, Integras et bene natas,
etatis octodecim annorum ad minus, bone voluntatis, pie et
charitative ad serviendum die ac nocte pauperibus
Infirmis. Et ut melius probetur earum sufficientia Et ut
Ipse experiantur si fuerint idonee et capaces ad ferenda
domus onera, primitus vestiantur habitu noviciarum.
Priorissa et sorores considerabunt earum vitam, mores ac
pietatem atque sollicitudinem erga Infirmos Et si eas invenerint
ydoneas, et perseverantes in bono proposito Referent magistro
et provisoribus, quas dicti provisores presentabunt decano
et capitulo ut vestiantur.

Forma autem Receptionis talis erit. In die qua vestienda est filia
habitu noviciatus, primo confitebitur, missam audiet in
capella, et Recipiet sacratissimum Christi Corpus. Postea a
magistro et choro cantabitur hymnus, Veni Creator. infra

filia existente flexis genibus. Et finito hymno magister vel frater
qui missam celebrabit dicet vers(um) Emitte spiritum tuum et creabuntur
R(esponsum) Et renovabis faciem terrae. V(ersus) Confirma hoc deus R(esponsum) Quod
operatus es in nobis. V(ersus) Domine exaudi orationem meam R(esponsum) Et clamor meus ad
te veniat. Dominus vobiscum R(esponsum) Et cum spiritu tuo. Oremus.

Oratio

Deus qui corda fidelium sancti spiritus illustratione docuisti da nobis
in eodem spiritu recta sapere et de eius semper consolatione gaudere.
Per dominum nostrum etc.

Hiis omnibus ut premittitur peractis sacerdos qui missam celebrabit benedicet
indumenta regularia quibus vestienda est futura novitia
dicendo V(ersus) Adiutorium nostrum in nomine domini R(esponsum) Qui fecit
celum et terram V(ersus) Sit nomen domini benedictum R(esponsum) Ex hoc nunc
et usque in seculum. Oremus

Domine Jesu Christe qui tegumen nostre mortalitatis induere dignatus es
obsecramus immensam ~~clementiam tuam~~ tue largitatis
abundantiam, ut hoc genus vestimenti quod sancti patres ad
innocentie et humilitatis indicium abrenunciantes ferre
sanxerunt ita benedicere ✠ digneris ut famula tua que eo usa
fuerit te induere mereatur. Qui vivis etc.

Magister cum fratribus, priorissa et honesto sororum comitatu
ducent die et hora capitulari filiam vestiendam ad capitulum
pariter. Et facta relatione de bonitate et moribus filie
premissa requisitione ut vestiatur decanus aut antiquior debet
velum habitum dicendo Accipe filia vestimentum quod portare
ante tribunal Christi In nomine patris et filii et spiritus sancti Amen. Et
aspergatur aqua benedicta. Et actis gratiis decano et omnibus capitulo
reducetur ad domum

[illegible]

3 Vestimenta secularia novicie de novo vestite reservabuntur per tempus in quo commode conservari poterunt ut restituantur eidem si contigerit non perseverare in sancto proposito. Et cum vestientur, eidem secularia vestimenta regularia domi remanebunt in usum domus convertenda. Si vero dicta vestimenta secularia non possint conservari, appreciabuntur et vendentur, et precium restituetur non perseveranti.

Quelibet filia habebit secum camisias et sex superlicia sine scamaciis tellas tele canapis, precii quatuor solidorum pro ulna, ad serviendum pauperibus sex vittas canapis precii predicti, pelliceam ovinam vel sublimicam foderatam agniculis albis, duas tunicas panni nigri precii quinque solidorum nec nimis breves nec nimis longas et largas, unum torchie ad coopertitam stomachi et mentonis, zonam nigram de lana vel corio, caligas albas et calceos corrigiatos et bottas rotondas. Que omnia renovabuntur quotiens promissoribus magistro priorisse ac gubernatoribus expedire videbitur. Et quando nova indumenta dabuntur vetera restituentur in usum domus pro ea convertenda. Et hec omnia prima vestimenta tenebitur novicia sibi querere suis sumptibus. Et postea quandiu remanebit in domo et servitio pauperum tenebitur domus de omnibus sibi necessariis tam in victu quam vestitu providere nichil exigendo. Non intendimus tamen prohibere domui ne in postmodum aliquid accipiat a filiabus parentibus aut amicis, tamen si sponte et libere offeratur.

Conuicta vestita ut premissum est probabitur in exercitio obedientie, paupertatis, et castitatis, et sollicitudine ac pietate circa pauperes infirmos usque ad annum vigesimum completum. Et si reperta fuerit per magistrum et priorissam et sorores idonea domui et pauperibus, facta relatione de eius sufficientia visitatoribus, et per eos decano et capitulo designabitur sibi dies capitularis et hora pro emissione votorum.

In die professionis faciende celebrata missa in capella domus de sancto spiritu, et suscepto dominico corpore, legetur euangelium alta voce: Qui vult venire post me abneget se. Postea vero tempore per magistrum et priorissam ducatur ad capitulum parisiense cum honesta comitatiua, pulsabiturque decano et capitulo, et requiret suscipi ad professionem. Exposita ei regula observantie domus. Et si eam se velle servare dixerit, professionem suam alta voce si sciet potest leget modo et forma sequentibus.

Ego N. voveo et promitto deo, beate marie virgini, et omnibus sanctis, paupertatem, castitatem, obedientiam, et servire pauperibus omnibus diebus vite mee in domo dei parisiensi vel alibi ubi per superiores meos fuerit michi iniunctum, servando regulam sancti augustini accomodatam statui meo et statuta reformationis facte auctoritate vestra ad honorem dei beatissime virginis marie sanctorumque johannis baptiste et augustini patronorum meorum. Teste signo meo manuali hic apposito Anno .. Mense .. et die ..

Que professio signata propria manu professe Aliquet in manibus decani et capituli

[illegible]

Emisso voto vestietur soror habitibus professarum jam benedictis
in fine misse per eum qui celebravit. Et qui eam vestiet, dicet
que sequuntur imponendo sibi vestem. Accipe soror vestem
quod perferas ante tribunal Christi. In nomine patris et filij et spiritus sancti
Et sic dicet imponendo sibi mantellum. Accipe soror vestimentum
[illegible] Et aspergatur aqua benedicta. Que protinus aget gratias
Decano et dominis. Et exhibitis gratiis reducetur per magistrum,
fratres, priorissam, et sorores ad capellam domus dei ubi ante maius
altare dicet Suscipe me domine secundum eloquium tuum et vivam
et non confundas me ab expectatione mea. Postea dicet Kyrie
eleyson Chorus Christe eleyson. Tandem ipsa dicet Kyrie eleyson
se prosternendo. Quo facto magister alta voce dicet. Pater noster
Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos a malo
Magister. Ostende nobis domine misericordiam tuam. Chorus. Et
salutare tuum da nobis. Magister. Non nobis domine non nobis. Chorus
Sed nomini tuo da gloriam. Magister. Esto nobis domine turris fortitudinis
Chorus A facie inimici. Magister. Ecce quam bonum et quam iocundum
Chorus Habitare fratres in unum. Magister. Domine exaudi etc. Chorus
Et clamor meus ad te veniat. Magister. Dominus vobiscum
Chorus Et cum spiritu tuo.

Oremus

Deus qui per coeternum filium tuum cuncta creasti, quique
mundum peccatis inveteratum per misterium sancte incarnationis
sue renovare dignatus es. Te suppliciter exoramus ut super
hanc famulam tuam que seculo abrenuntiavit clementer respicere
digneris et veterem hominem cum actibus suis exuat. Et novum
qui secundum deum creatus est induere mereatur. Per eundem dominum nostrum
Jesum Christum qui tecum vivit etc. Amen

Oremus

Domine Jesu Christe qui es via sine qua nemo venit ad patrem, quesumus
benignissimam clementiam tuam, ut hanc famulam tuam a secularibus
desideriis abstractam per iter regularis observantie deducas,
et qui peccatores vocare dignatus es dicens: Venite ad me
omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos, presta
ut hec tue invitationis vox ita in ista famula tua proficiat,
quatenus peccatorum suorum onere deposito, post te ire et quam suavis es
degustare, tua quoque refectione sustentari ac cum sanctis
tuis tandem te frui ad satietatem dulcem mereatur. Qui vivis et regnas
cum Deo patre in unitate spiritus sancti Deus per. Amen

Oremus

Spiritus sancte qui Deum ac Dominum Jesum Christum declarare
mortalibus dignatus es, immensam tue pietatis gratiam
postulamus ut sicut ubi vis spiras sic et huic famule tue
affectum devotionis indulgeas, ut que tua sapientia est
condita, tua quoque providentia gubernetur. Et per intercessionem
gloriose virginis Marie beatorumque Johannis Baptiste et
Augustini, quos precipuos huius sancte institutionis
legislatores dedisti, necnon aliorum sanctorum a vanitate
seculi [illegible] eam converte, deprimentesque impietatis
obligationes in ea dissolve, et fac eandem in amore tuo
fervere, et inter angustias huius seculi indeficientem
consolationem respirare, ut juste ac pie per veram humilitatem
atque obedientiam in fraternitatis charitate fundata
fideli cursu incedere mereatur, prestante gratia tua qui
cum Deo patre et filio vivis et regnas Deus per omnia
secula seculorum. Amen

Professio [illegible]

Omnibus factis ut premittitur magister aspergat sororem
professam aqua benedicta, et dabit sibi crucifixum. Et
priorissa et subpriorissa seu alie antiquiores erigent
professam, eamque recipient ad osculum pacis quam
etiam cetere Religiose deosculabuntur per ordinem.

Soror professa habebit similes habitus quos habet
novitia, et ultra vestem et mantellum. Et innovabuntur
modo supradicto et quotiens opus fuerit.

Ad perpetuum stabilimentum status sororum et filiarum
predictarum Et ad directionem earum tam in statu
observantie Regularis quam in administratione per ea facienda
pauperibus, opere pretium est unam ex sororibus prefatis
deputari, que vita, moribus, pietate, sollicitudine et
experientia ceteris prestet et alias excellat.
Prius decanus et capitulum seu provisores ab eis
deputati ex omnibus eligent unam quam viderint predictis
conditionibus ornatam, que dicetur et erit priorissa, cui
omnes et singule tam sorores quam filie parere et obedire
tenebuntur. Ipsa vero cum consilio magistri officiarias
ad administrandum pauperibus quas viderit ydoneiores
deputabit, et de auxilio sufficienti eis sibi providebit.
Amabit ut mater, gubernabit et diriget cum bona
sollicitudine ut soror, excitabit ad observantiam status
et ad curam ~~negligentes~~ pauperum, negligentes
verbo et exemplo ut vera Christi ancilla ad pietatis
provocabit officia exercenda velut aquila pullos

Corripiet delinquentes in mansuetudine et misericordia, Rebelles et contumaces implorato magis consilio et favore districte punict, iuxta qualitate[m] delictorum. Et facto capitulo per magistrum disciplinae interrogabit sororibus et filiabus seorsum a fratribus et ubique omnibus singulis horis presidebit. Et iuxta consuetudinem et statutum antiquum corpora mortuorum sepeliet, ut ceteris exemplum pietatis et humilitatis ostendat. Et vigilabit nocte et die super conventuales et officiarias, ut videat si unaquaeque fideliter et recte circa infirmos se gerat.

Et ut matis priorissa congruentius sint in detrimento suum exerceat officium, et non deficiat in via, per dictos dominos decanum et capitulum aut ab eisdem deputatos designabitur una sororum quae magis idonea post dictam priorissam videbitur, quae possit priorissam in suo officio iuvare. Et ipsa absente causa infirmitatis aut alio quomodo officium priorissae regendo, cui tenebuntur tam sorores quam filiae in omnibus obedire et sicut per decanum et capitulum aut visitatores instituuntur dicte priorissa et subpriorissa, ita et destituentur cum hoc videbunt expedire sine aliquo iudicii strepitu et figura.

Et ne dira aut pestifera fames auri et argenti iocalium corda sororum aut filiarum fascinet attrahat illaqueat captivet inebriet, et usque ad tantam insaniam convertat, ut immemores votorum et professionis sue, posthabita salute sua, et infirmorum cura, quaerant que sua sunt et non que ~~sunt~~ Jesu Christi. Statuimus et districte ordinamus quod amodo nulla sororum nullaque filiarum albarum habebit aut apud se retinebit aurum, vel argentum, monetatum seu non monetatum, aut iocalia, vasa, aurea vel argentea, aut aliqua

ex auro et argento composita quacumque occasione arrepta,
Sed omnia talia que hactenus habuerunt et nunc habent
Si aliqua in habeant predicte sorores et filie [illegible] ponent
in manibus magistri qui omnia tradet gubernatoribus domus
ut de valore ipsorum rationem reddant seu [illegible] faciant
ad utilitatem domus et pauperum.

Omnia dona et oblata facta in earum receptionibus
et professionibus recipiet magister, et de ipsis omnibus
rationem reddet gubernatoribus, ut omnia convertantur ad
communem usum pauperum.

Si aliqua soror inventa fuerit habere proprietatem in
morte sua, quam vivens celaverit, nullum divinum officium
pro ipsa fiet, et tamquam excomunicata sepelietur. Et si vivens
proprietatem habere deprehensa fuerit quam celaverit, si
convicta fuerit de huiusmodi crimine quadraginta diebus
penitentiam aget, comedens in terra, ieiunans omni
sexta feria in pane et aqua.

Sorores commune habebunt refectorium in quo simul suas
sument refectiones, omnes ex uno latere discumbentes,
comedentes et bibentes que apponentur. Et singule singulas
habebunt portiones, et servabunt silentium, audientque
publicam lectionem devote, ut simul cum corpore reficiatur
anima. A quo non emittetur soror sine necessitate
et cum facultate priorisse, aut alterius eorum tenentis

Ad prandium finita magna missa in ecclesia [illegible] Et ad
cenam post vesperas ad sonum campane omnes sorores convenient
Et similia cibaria iuxta mensuram, quantitatem, qualitatem, et modum
superius fratribus designatum, quibus se conformabunt, in

In abstinentiis apponentur sororibus et filiabus excepto quod solum cuilibet tam sororum quam filiarum dabitur quarta vini puri, tam in prandio quam in cena. Et in ientaculo mane dimidium. Et diebus sollemnibus dabitur recreatio sicut et fratribus. Et cum bibent sciffum tenebunt duabus manibus sicut fratres. Et servient in utraque refectione sorores et filie deputate a priorissa per ordinem et hebdomadas. Et nullum demeceps famulum neque famulam secularem servitium ad faciendum admittent quacumque occasione accepta.

Tam cibi quam panis et potus deferentur per coquinarium, panetarium, et cellerarium ad hostium aule sororum, ubi per dictas servientes deputatas recipientur, et ad refectorium portabuntur, et distribuentur. Et in fine mense dicte servientes fragmenta mensarum colligent, que reddent dispensatori ad predictum hostium. Et non liceat alicui sorori aliquid subtrahere de dictis fragmentis, aut erogare aut quicquid aliud facere ne incurrat crimen fidei proditorie.

Durantibus refectionibus prandii et cene, erit lectura pro qua facienda per priorissam aut subpriorissam alique sorores scientes legere deputabuntur secundum ordinem suum per hebdomadas.

Usus vasorum vitreorum et argenteorum in refectorio eo modo interdictus sororibus demeceps sicut et fratribus, exceptis coclearibus argenteis, que singulis sororibus et filiabus quando opus erit singula ministrabuntur in principio refectionis et in fine per sororem que serviet mense recolligentur et conservabuntur sub tuta custodia.

Soror deputata ad legendum in Refectorio post mensam matutinam et vespertinam, suam sumet Refectionem cum sororibus et filiabus que mense ministrauerunt, quibus permittimus ante Refectiones paululum cibi et potus accipere ut valeant melius imposita sibi omnia exercere.

Prohibemus ne aliqui seculares aut Religiosi cuiuscumque sexus status et conditionis existant, admittantur in Refectorio predicto pendentibus Refectionibus nec ad manducandum aut bibendum Recipiantur quacumque occasione arrepta.

Nulla soror aut filia manducet aut bibat in domo extra Refectorium, exceptis officiariis, vulgo ~~[illegible] dictis~~ [illegible] Chentaines, et filiabus deputatis cum eis [illegible].

Finitis Refectionibus sororum et filiarum dicentur gratie in Refectorio sicut solent dici in domibus Religiosarum Reformatarum sancti Augustini, quibus finitis sorores bine et bine exibunt de Refectorio, et ibunt ad oratorium [illegible] dicendo voce satis intelligibili psalmum Miserere mei deus, ad longum cum precibus, et De profundis et orationibus designatis pro fratribus.

3 Omnibus precauentes ut permittitur singule sorores et filie exibunt ad tractanda negotia, prout illis fuerit iniunctum sibi negotium per priorissam aut subpriorissam siue erga personas infirmorum siue erga ~~conuenientia~~ statum illarum aut domus ~~[illegible]~~ quelibet tam prudenter, fideliter, et pie, exercebit iniunctum sibi negotium, ut promereri possit de perfecto gradu ad gradum perfectiorem ascendere. Et in via pietatis proficere de bono in melius.

Dormitorium Commune assignabitur tam sororibus quam filiabus
extra quod nulli sororum aut filiarum pernoctare liceat. Et
erunt celle in eodem tecto numero sororum. Et in qualibet
cella erit unicus lectus de matalicio vulgo matelatz
appellatus, ubi sole cubabunt nunquam nude sed aliquo indumento
laneo vel lineo semper Induite. Et poterunt habere pannos
telle canapis. Et nunquam eis licebit uti lectis plumaceis, demptis
duodecim antiquioribus, quibus tollerabitur jacere in lectis
plumaceis, Ratione habita ad etatem si maluerint in ipsis
jacere. Filiabus autem designabuntur lecti singulares
singulis, ubi sole sicut sorores cubabunt sine clausura
distinguentur tamen aliquibus custodiis seu cortinis ut
nulla aliam jacentem videat. In cellis autem sororum non
permittetur aliquis caminus aut aliquod calefactorium. Et
si clause fuerint provisa habebit clavem qua poterit
cum volet singulas cellas aperire, et nulli secularium cuiuscumque
status existat permittetur ingredi predictum dormitorium
nisi in casibus designatis a jure.

Nulli sororum ~~ad~~ aut filiarum liceat habere aut nutrire in
cella sua canes aut aves, Et caveant omnes curiositate
et singularitate tappetorum et cortinarum in cellis suis, ne
videantur velle degenerare a statu Regularis observantie
et passim transire ad vanitatem secularem.

Dormitorium sororum et filiarum de nocte erit clausum, ad
quod omnes tam sorores quam filie se colligent de sero post
salutem et ~~forte~~ sonum campane. Et post huiusmodi ingressum

per priorissam aut subpriorissam fideliter claudatur nec
aperiatur ante pulsum campane matutinis, sic quod de cetero nulla
soror aut filia exire possit et extra dormitorium dormire, Et sic eo
sonabitur usque silentium. Et nulla soror aut filia cellam alterius
intrare presumat, ut quamlibet sinistra mali suspicio evitetur.
Iniungimus tamen priorisse, subpriorisse, aut alteri ab eis
deputate, ut hic aut semel ad minus circuiatur ab eis, ut singulas
noctes circa certas horas visitent sorores aut filias deputatas
pro custodia infirmorum et videant si fideliter exerceant
iniunctam sibi provinciam circa infirmos.

Et ut provideatur necessitatibus sororum et filiarum que possint
oriri ex defectu ignis. Ordinamus quod deinceps iuxta dormitorium
earundem sit calefactorium commune ad quod quotiens necesse
fuerit poterunt sorores et filie ire ut se calefaciant extra
quod (ut premissum est) nullibi fiet ignis, preterquam in officinis
ancillarum pauperum pro calefaciendis [illegible] cibariis et aliis
necessariis infirmorum.

Et si adhibeatur pietas et sollicitudo circa infirmos, qui ad
domum dei confluunt, nec minor adhibenda est erga sorores
et filias que ad curam infirmorum deputate sunt, cum ad
aliquam devenerint nature infirmitatem et debilitatem ut
cum consilio medici minuende [illegible] Ideo designandus est locus
congruus amplus et latus in quo ponantur certi
plumacii in competenti numero, ubi sit caminus et utensilia
infirmis sororibus et filiabus necessaria. Et per magistrum
et priorissam eligetur una ex sororibus que infirmaria
sororum appellabitur. Et nullam infirmam recipiet

nisi prius fuerit confessa. Et que charitatiue et sollicite administrabit omnia infirmis necessaria pro quarum consolatione. Reponentur insuper manus tinee seu tasse seu gobeleti seu scutelle auriculate et duodecim coclearia argenti, de quibus dicta infirmaria habebit custodiam que signabuntur ad discretionem gubernatorum. Et quia frequenter contigit nonnullas sorores aut filias morbo contagioso separari eiusmodi est pestis predictam infirmariam. Ideo deputanda est domus ubi huiusmodi infirme (si que sint) seorsum recipiantur curabuntur ac pie et charitatiue sollicitabuntur per aliam infirmariam a predicta et per alias filias deputatas. Ne pro contagione pestiferarum infirmarum inficiantur cetere infirme. Quibus prouidebitur de lectis et vasis iuxta numerum infirmarum iuxta tenorem predicti articuli.

Infirmaria sororum pestiferarum sicut et predicta infirmaria ceterarum infirmarum summopere procurabit ut sacramenta ecclesiastica grauibus infirmis oportune administrentur ne ~~cuiquam religiose~~ aliquid religiose contingat ab humanis decedere sine illorum susceptione.

Prohibemus sororibus et filiabus scribere seu scribi facere litteras quibuscumque personis siue extraneis siue domesticis. Et aliquas recipere et aliqua dona ab aliquo accipere, aut dare, vendere aliquid aut emere, aut loqui cum aliquo extraneo aut domestico sine magistri ~~vel~~ priorisse auctoritate, et pro utilitate domus, et in presentia alicuius religiose. Et si contingat aliquam religiosam velle conuenire aliquem religiosum hoc facere non poterit quacumque licentia habita, nisi in presentia alterius religiosi et unius religiose.

Non permittitur deinceps alicui Religiose ire in urbem sine socia et sine habitu, et si contigerit eam extra domum reperiri [illegible] aut sine habitu et socia, aut extra portas domus, et in eis stare graviter punietur. Et neque extra urbem permittitur proficisci quacunque de causa, sine expressa facultate decani aut visitatorum quo casu contingentes tam observent in rebus et potius sicut in domo.

[illegible] Prohibemus in virtute sancte obedientie ne deinceps aliqua soror aut filia eat ad campos aut ad urbem ad custodiam infirmorum.

Et ut cum sinceritate et mentis puritate remota omni sinistra suspitione, sorores et filie infirmis ministrent, Prohibemus ne arctius infirmos sollicitent ad resignationes beneficiorum suorum in favore quarumcunque personarum, aut alias quomodo.

Cum sorores et filie actibusque domesticis regularibus aut secularibus occupabuntur in nonnullis negotiis domus, si elevatio preciosissimi corporis domini [et sanguinis] fiat et pro voce pulsetur, statim [?] facient et orabunt in quacunque fuerint officina occupati, signaque devotionis facient; tam infirmis quam aliis astantibus dabunt.

Et quia septies in die cadit justus et nemo est qui non peccet, statuimus et ordinamus quod deinceps tam sorores quam filie instantibus festis sollemnibus confitebuntur magistro aut ab eo deputato, et in ipsis diebus sollemnibus devotissime recipient eucharistie sacramentum. Aliis autem temporibus confitebuntur singulis quindecim diebus in quindecim dies, et administrabuntur modo et forma aliarum Religiosarum reformatarum.

Et ne fiat Infirmis aliqua iactura aut detrimentum magistris et priorissa providebunt de diebus et horis.

Ut tamen sorores et filie promptiores sint ad peragenda pietatis officia erga infirmos cooperante spiritus sancti gratia interfuerint missis vesperis matutinis, ceterisque horis et officiis ecclesiasticis, et habeant bonam occasionem implorandi suffragia sanctorum et divinum auxilium. Et si urgente causa rationabili ut puta pro necessitate infirmorum non interfuerint predictis officiis etiam de licentia priorisse: pro absentia matutinarum dicant septies pater noster et ave maria, pro missa viginti quinque, pro vesperis quinquies, et pro ceteris horis ter.

Quicquid sorores aut filie albe de laboribus manuum suarum acquisierint totum deponetur in manu magistri, convertendum in usus communes domus et pauperum per gubernatores.

Nulli fratrum aut secularium liceat intrare officinas sororum, nec liceat sororibus aut filiabus ingredi officinas fratrum sine licentia magistri et priorisse, et rarissime huiusmodi facultas impartiatur, ut puta in casibus necessitatis.

Et ne defectus ordinis administrantium infirmis confusionem pariat et infirmis fiat iactura, per magistrum et priorissam deputabuntur sorores cum filiabus in competenti numero iuxta numerum infirmarum, et secundum exigentiam infirmorum, que sint

Inter ceteras ad pietatem promoventes ad Juvandum Infirmos, et consolandum proclimiores. Et distinguentur secundum distinctione[m] aularum ut ~~secundum~~ necessitatibus Infirmorum subveniat, et sic servitio exhibendo se mutuo non impediant. In quibus officinis nulli seculares admittentur cuiuscumque sexus existan[t] pretextu cuiuscumque servitii faciendi sive Sororibus sive Infirmi[s]. Et providebunt Gubernatores de scypho, coclearibz et duobus [illegible] ~~[illegible]~~ argenteis deux [illegible]. In qualibet officina aularum Infirmorum domus ad serviendum pauperibus de quibus ~~de quibus~~ precipua officiaria custodiam habebit, Et cum opus fuerit Rationem reddere tenebitur.

3 Officiarie aularum que vulgo Chevetaines dicuntur, suas sument Refectiones in suis officinis cum adiutricibus suis, et secum nullas sorores, filias, aut extraneas personas ad manducandum aut bibendum admittent.

Pro maiori Infirmorum consolatione disposuimus ut [illegible] qz singulis septimanis Responsio aliqua summa pecunie per magistrum, ad eius discretionem iuxta numerum Infirmorum In manibz cuiuslibet principalis officiarie aularum pro habenda aliqua dulci Recreatione pauperibus, prout videbit dicta officiaria esse conducere. De qua pecunia reddet Rationem dicto magistro [illegible] cuiuslibet ebdomade. Et nulli alteri sorori aut filie cuiuscumque status sit liceat pecunias retinere, Excepto Thesaurario.

Magister et priorissa eliget duas sorores de proprietate non
suspectas, quarum altera recipiet dona et munera oblata religiosis
in summa parvum, altera in summa parva pontis, que fideliter
reponent in tronis nichil retinendo in manibus suis, recipiens
sero albis ad summam in fardis duplex et unus denarius,
que pro cambio offerentur habebit in cefro, et quibus tenetur
gubernatores habebunt claves. Et si aliqui petent
confessionalia indulgentiarum solus magister dabit. Et
recipiet pecunias que illorum occasione provenient, de quibus rationem
reddere tenebitur gubernatoribus.

Statuimus et ordinamus quod ad vitandas maiorum occasiones
deinceps non erunt seculares cum ipsis sororibus existant in lauterio
seu mundatione linteaminum et ceterorum, neque ad defendenda
omnia tam pannorum quam lignorum et aliorum, sed providebitur
de sufficienti numero sororum et filiarum ad similia exercenda.

Et ne detur sororibus aut filiabus occasio delinquendi ~~...~~
~~...~~ propterea que passim videntur et audiuntur in
intolerantium sive presbyterio, que non decet castas et deo
dedicatas ~~...~~ sorores audire et videre: Statuimus quod similia
dictarum facientium in presbyterio de cetero non erit aliqua sororum
nec filiarum ad eiusdem servicium. Sed loco illarum assumetur una
sola honesta matrona cum sua ancilla ac obstetrice que
similiter habebit ancillam. Et hec quatuor dictarum mulierum
durante presbyterio curam habebunt, a magistro et priorissa
eligentur et salarium competens a gubernatoribus recipient.

Pro sororibus et filiabus

Nulla mulier pregnans recipiatur in dicta aula nisi partui proxima ad summum 9 mensem, Et ubi pepererit et dies purificationis sue impleverit, recedet, ne amplius tollerabitur in dicto officio. Et si contingat posse aliquid acquirere opere manuum suarum quamdiu nutrietur in domo fideliter ad domus utilitatem convertetur.

Si soror loquendo deliquerit Confiteatur delictum suum et veniam petat pro delicto a magistro. Et ei levis penitentia imponatur. Et si in consuetudinem traxerit, regulari subiaceat discipline.

Si soror convitia alicui sororum dixerit, vel alteri, aut enormiter iuraverit, solo die a vino et sucra abstineat, Et si in consuetudinem duxerit gravius puniatur.

Si soror in sororem aut aliam manum miserit violentam, septem diebus continue ieiunet et comedat ad terram nudam, et tamquam excommunicatam se habeat donec absolutionem acceperit ab eo qui potest eam absolvere, Interim a ceteris omnibus vitetur. Secundum quod in canone cautum est.

Si soror sanguinem fuderit vel enormiter aliquem vel aliquam leserit, arbitrio visitatorum Et habito magistri Consilio gravius puniatur.

Si soror proprietatem habuerit in morte sua Et vivente magistro

non ostenderit nullum divinum officium pro ipsa agatur. Sed quasi excommunicata sepeliatur. Et si vivens proprietatem habuerit, et magistro revelaverit et postea inveniatur huiusmodi proprietas seu pecunia quadraginta diebus penitentiam agat, comedens in terra, ieiunans interim omni sexta feria in pane et aqua

Si soror homicidium, incendium, vel furtum, adulterium aut peccatum aliud grave commiserit ~~contra naturam commiserit~~ Et super hoc convicta fuerit, a domo eiciatur, aut alias prout visum fuerit visitatoribus, puniatur.

Alia autem peccata clamores magistra in capitulo iudicet. Et professis sororibus quod videbit poenae iniungat

Pro infirmis

Pro infirmis

Quia intentio fundatorum et benefactorum domus dei est ut pauperes in visceribus charitatis recipiantur, et cum pietate et sollicitudine reficiantur; Statuimus, ut cum aliquis infirmus sive vir sive mulier in domo suscipiatur, sacerdoti ad hoc deputato peccata sua confiteatur; postea ad aulam et lectum sue infirmitati congruum per sororem ad hoc deputatam conducatur seu deferatur, ubi reficietur iuxta patientis necessitatem et domus facultatem. Et vestimenta eius ponantur ~~ponantur~~ sub tuta custodia, ut si convaluerit ei restituantur:

Caveat siquidem predicta religiosa infirmaria non pestiferum et alio morbo non contagioso laborantem cubare cum pestifero, aut contagioso morbo infecto. Similiter non ponat pestiferum cum non pestifero. Nec pauperem de novo ingressum in lecto prius defuncti, nisi ante lectum mundaverit, purgaverit, disposuerit et nova linteamina posuerit.

Si aliquis Infirmus in domo dei Infirmitate adgravissima
devenerit, deponetur a communi Consortio Infirmorum
offitij in quo positus fuerat, et in Infirmaria graviorum
Infirmorum collocabitur, prius sibi ministrato sacrosancto
eucharistie sacramento, si comode fieri possit. Et tunc diligenter
quod prius eius de necessariis succurretur, et providebitur, nec
sine bona custodia die ac nocte relinquetur :

Et quia ubi maius imminet periculum maior debet adhiberi
sollicitudo, Monemus sorores et filias, et in visceribus charitatis
hortamur, ut supremam curam ac sollicitudinem circa
extreme laborantes habeant, Imprimis, ut Religiosius quam fieri
poterit, administretur extrema unctio, Postea provideatur
illis de viro ecclesiastico, qui illos ab humanis decedentes
devote hortetur et pie moneat, Deinde Cereus benedictus
paretur accensus cum cruce et aqua benedicta, ut
Infirmi transeuntes ab hoc seculo habeant instrumenta
christiane militie Contra spirituales hostium nequitias.

De bono crasso et pingui mutone fiet sexaginta gobeleta, Et de mediocri quinquaginta

Quilibet pauper Infirmus in domo iacens unum gobeletum
mutonis ~~et de mediocri quinquaginta~~ ~~similiter~~ habebit tam in prandio quam in Cena sicut
consuetum est Et unum frustum panis communis, gravioribus
vero Infirmis panis albus dabitur. Et quando
dabitur pes mutonis pro uno gobeleto, dividetur una fressura
cum aliis ~~[illegible]~~ pedibus in duodecim partes que dabuntur cum
duodecim pedibus duodecim pauperibus. Et si Infirmi
petant de bove aut alia grossa carne, tunc dabitur eis ad
equivalentiam dictorum gobeletorum si habeatur :

Quinta vero ad portionem pauperum pro diebus piscium videlicet Mercurij veneris et Sabbati ac Jeiuniorum, dabitur eis portio piscium vel ovorum secundum tempus fori ad equivalentiam gobetorum carnis pro discretione magistri et dispensatoris.

Infirmi gravi morbo laborantes habebunt diebus martis et Jovis pro recreatione et sustentatione portionem de vitulo aut volatilibus. Officiarius principalis Et si non possint manducare carnes efficient ut fiet eis aliqua sorbilia, que ministrabuntur. Et interrogabuntur infirmi infirmis iuxta eorum appetitum si malint carnes elixas quam assatas. Diebus vero piscium providebitur eis de pisciculis secundum tempus temporis aut aliter coctis seu aliis dulcedinibus, prout officiarius melius prodesse noverint infirmis.

Cuilibet infirmorum dabitur tam in prandio quam in cena dimidia vini integri et sani, et sentaculo media pars dimidij. Gravioribus vero infirmis providebitur de meliori vino sequendo intentionem benefactorum qui ad hunc finem vineas domui legaverunt. Et ne superveniat infra horas aliqua gravis necessitas ... vini, Cellarius non se absentabit a domo, ut possit illis vinum necessarium administrare.

Si aliquod donum fiat in domo ad promptum usum pauperum infirmorum distribuatur per fratrem seu per sororem qui acceperit. Ita tamen quod voluntas donantis prius significetur magistro vel priorisse. Et non liceat sororibus officiarijs aut filiabus alteri distributionem facere absque ordinatione alterius persone magistri aut priorisse.

In quolibet officio aularum pauperum infirmorum semper sint quatuor mantelli longi grossi panni pro cooperiendis infirmis volentibus ire ad privatas, vnarum quatuor paribus pedisolearum [illegible] pantoufles gallice.

Et quia officiarie aularum principales cum filiabus deputatis ad custodiam pauperum et servitia dictarum officiariarum non possent ferre labores diurnos et nocturnos ut satis consideratur, et debito tempore concedendo ad quietem, magistra et priorissa eligent iuxta numerum pauperum quatuor sorores et quatuor filias, que vigilatrices dicentur ad subveniendum pauperibus de nocte quando predicte officiarie et filie deputate quiescunt et de die dormiunt.

Cum autem infirmi sanitatem competentem receperint et convaluerint ne aliquid pro nimio festino recessu recidivum patiantur, septem diebus sani in domo sustentabuntur; quo facto remittentur ad hospitale sancti spiritus cum testimonio magistri domus dei.

Qualibet die omnes infirmi duabus horis numerabuntur per unum de capellanis quem magister deputaverit et per sorores officiarias principales aularum qui referent numerum dispensatori, ut possit iuxta numerum pauperum providere de numero portionum.

Et ne frustrentur pauperes infirmi, et ceteri domestici [illegible]

humano erit unus medicus deputatus qui statutis temporibus et horis congruis fratres sorores et pauperes visitabit Et consulet que illis videbuntur necessaria pro sanitate consequenda Cui locus designabitur congruus ad visitandas urinas.

Simili ratione providebitur de cirurgico et tonsore qui habeant subvenire infirmis secundum artem suam.

Providebitur apothecario de omnibus necessariis ad confectionem medicinarum et unguentorum infirmis necessariorum Cui preerit una ex sororibus experta et sollicita cum ancilla sibi necessaria ut possit iuxta consilium medici aut cirurgici infirmos curare

Magister et priorissa providebunt de sorore bona negociatrice que recipiet omnia et singula vestimenta eorum qui in hospitio dei decedunt ab humanis Et ponet in loco ad hoc deputato et ea fideliter servabit ne pereant / que vendentur per magistrum et priorissam, Et pecuniam ex venditione provenientem recipiet magister De qua reddet rationem gubernatoribus cum requisitus fuerit / Et summopere caveat soror officiaria ne de prefatis ~~[illegible]~~ vestimentis propria subtrahat donet alienet aut vendat aut subtrahere permittat

Insuper providatur de viris probis et fidelibus vigilantibus et boni testimonii qui recipient officia regularia domus si non sufficiant inter fratres aliqui ydonei et sufficientes ad huiusmodi officia recipienda

Pro infirmis

Prouideatur etiam de viris honestis, semotis ab omni mala suspitione, qui omnes Redditus tam in pecunia quam in granis, vinis et ceteris domui prouenientibus, et oblatis Recipiet. Et de Receptis Rationem singulis annis Reddant. Ver[um] non et ministris, qui secularia domus officia possint et valeant exercere.

Hortamur et in visceribus charitatis iniungimus omnibus et singulis fratribus, sororibus, filiabus, et rectoris domesticis, et omnibus pauperum curam gerentibus, ut quilibet in suo officio et gradu se fidelem pium et misericordem ad infirmos et eorum negotia exhibeat, et sereno vultu dulci et affabili colloquio tractet. Ne verbis duris signis aut gestis infirmi exacerbentur affligantur[que] pre tristitia, et eorum infirmitas aggrauetur.

Et quia sanctum et salubre est pro defunctis exorare ut a peccatis soluantur. Decernimus cum aliquis fratrum domus ab humanis decesserit Quilibet Religiosus sacerdos tenebitur pro Remedio anime defuncti tres missas celebrare. Et tantumdem pro sororibus nouiciis et filiabus. Sorores vero et filie nouicii et Religiosi non sacerdotes tenebuntur dicere pro defuncto aut defuncta Centum et quinquaginta psalmos et Ave maria. Preter solemne obitum qui solet celebrari in obitu tam fratrum quam sororum ac rectorum.

~~[illegible]~~ Meslin Seghout Gorgue

Abbas sancti victoris, Boudequin prior sancti Lazari

[illegible] Merle Le Lieur Anthelmus [illegible] Porteval(?)

Boudequin prior sancti Lazari

[illegible] Tolieur [illegible] Demarteau(?)

Electio magri domus dei [illegible] ad solos duos dnum et caplm spectat fo. 5. pag. 1. art. 2.

Magr domus dei vel omes commissi debet reddere [illegible] fo. 4. pag. 2. art. 5.

Quibus committantur officia regularia fo. 5. pag. 2. art. 1.

Magr solus cum domino et caplo et non gubernatoribz subnectitur fo. 5. pag. 2. art. 2.

Magr vel omes commissi debet reddere omnis sua bona et legata. fo. 10. pag. 2. art. 1.

Magr debet habere claves dormitory cellerarii et januaru domus dei. fo. 13. pag. 1. art. 2.

Statutu pro ~~administratione~~ infirmis ~~[illegible]~~ necessaria et oportuna ~~et non gubernatorz [illegible]~~ soli magro fo. 13. pag. 2. art. 4.

Magri est dirigere et corrigere fratres etia disciplina regulari. fo. 14. pag. 1. art. 2.

Religiosi no ~~exeant~~ domu absqz licentia petita et obtenta magri. fo. 10. pag. 1. art. 1.

Nec eant ad campos etia pro utilitate domus nisi de ordinatione magri fo. eod. ead pag. art. 2

Religiosi q beneficium habeat, solus et nudus titulus apud eu remaneat. fo. eod. pag. ead. art. 4.

Non debent religiosi extra septa domus exire quacumqz [illegible] occasione sine facultate magri petita et obtenta nec debent pendere in fenestris nec stare in hostiis et fontibz domus. fo. 11. pag. 1. art. 1. Nota sequentes [illegible]

Non recedant religiosi a choro nisi servitio finito completo. fo. eod. ead pag. art. 3

Religiosi oes debent manducare in refectorio et in uno lecto dormire, [illegible] fo. eod. ead pag. art. 3.

Duo religiosi debent ministrare fratribz, singli per singlas ebdomadas fo. eod. pag. ead art. 4

Magro duplicatur portio. fo. eod pag. 2. art. 5.

Nullus religiosus solus alloquatur ulla soror [illegible] fo. 14. pag. 1. art. 1.

La quarte est [illegible] quant [illegible] la quelle est baillee pour [illegible] malades, et doibt [illegible] malade [illegible]

Il doibt [illegible] confessions [illegible] pour les quelz malades confessez il ny a point et ne [illegible] est [illegible] [illegible] aultres

Les griefz malades en leur desjeuner seront seulement pain et vin, sans aucune douleur, et ce leur est distribué plus mal que ... les dictz ...

Caro pro infirmis fo. 25. pag. 2. art. 3.

Infirmus emendatur seorsum appositis coram fo. 26. pag. 1. art. 2.

De vino ministrando infirmis fo. 24 qualiter debeat ... fo. cvj cxij pag. art. 3.

Celarius non sit absens a domo fo. cvij pag. cxij. art. cvij.

De fundationibus et martirologio fo. 4. ~~art. 2~~ pag. 1. art. 2.

Generetur salarium medico fo. cvj. pag. 2. art. 4.

De hospitibus recipiendis

lilelli
Tfue
Cilm
gend
tem
Fear

Cirilli presbiteri et heremite montis Carmeli liber de Oraculo Angelico in abbatem Ioachim

Hic Gilbertus anglicus magnus ille theologus qui tempore huius libelli sanctus auctoris exposuit. In sue expositionis exordio huiusmodi scripsit. Cum ad monasterium ... negociis ... pervenissem, et inde textum quartum libri inveni ... [illegible]

omni tocius divine sapientie septiformi columpna sancti spiritus a patre luminum ineffabiliter permanat suffulto abbati Ioachim, presbiter Cirillus presbiter heremita montis Carmeli se ipsum in domino cum obsecratione orationum.

Quod modico tempore dominus noster Ihesus Christus dignatus est aperire tibi mi pater ac domine quamquam tuo intra sapientiam plenitudinem ... pleno nectare. Verum secundum scriptum est ... mittas ad posteros ... et sanctos et carissimos filios ... quia sacrarum scripturarum ... amplectuntur ... quia ... futuris temporibus ... occurrentes ... anxiotate ... Verum ... librorum, quibus ... solatium ... Hunc autem ... codicillum ab uno magno qui ... celo dignatur ... missum. Hec tempora mea ... quodammodo ... sermonibus ... regulis ... Verum ... multa sunt ... quod ... predicti ... relucescant. Diligenter autem ... cautelas ... lectorum ... ut eloquiorum brevis ... veritas a ...

... inestimabiliter ... columpna ... Sed sicut ... nimis et ordinatissime ... tempore sepcies ... Ita ... et ... cum ... fidelis ... eius ... quia ... purissimo ... figure ... revelatione et ... obscuro ... dignaveris ... conferre ... ... intelligere ... profundissimum ... clarissimum intellectum.

Igitur ... celebratione ... missarum solemp nia ... cum fratre Eusebio ... ... hunc ... obstacionis ... cervice ... aspectus ... capillis flavis et ... post ... ad ... usque ad talos ... crinibus ... fimbriis ... tibi ...

tabulas que sunt in textu volui ... cum ... presbiteri salutatis ... litteris aureis effulgebant. Angelus quoque cum tabula que in sinu ... suo loco curiosissime picta erunt. Cuius tituli eum legisset ... et vidisset in eo Ioachim gloriosus.

Explicat ... prolog...

BIBLIOTHECA APOSTOLICA VATICANA

Gregorius ... conveniet ... cum libellis ad librum ... armarium pervenire ... nobis ... [illegible]

... famosum ... tabulis ... quesivit ... ad librum ... tamen ... tabula ... quod tenuit ... librum ... assensum.

... [illegible]

// et tabella argentea pendente

A Circacinctam. Erat quidem laudabilis iste
sanctus Cyrillus ad huius diligen
ciam ut nec modicum quod cerneret
in spiritu sciencia nobilo ? angelis
apparentis / tabellas et omnia hec
intuitu inspexit. Nec dubium est
summe capacitatis tantum hominem
genuisse eum occupatus

// in sollicitudinibus studiis que tocius
hominis totaliter curam exigunt et re
quirunt / tanta tamen narrat tamquam sub
tilia / ut tam parvula macula mentem
tuo commendaverit / tamquam curio
se descripserit / nec eo minus perfec
ciar in misteriis.

al' extasi solutus

aureis ... rubeis quoque pendulis calciatus
aspersus et gemmam illuminati ? aureis
et tabellas argenteas (al' aliam) in sinistra
litteris grecis descriptas et dixit.
Cum sacramenta compleveris
has scripturas cartis illis in membranam
et conflans tabellas formabis (al' laminam) in
calicem et thuribulum illud bibere
in eo adolendis in ara sacrificium ma
turius. Transiit autem in ara usque
ad gradus post missales. Descendens
non ad misse (al' posterius) peractus pavimentum
tabellas deposuit et in idem dispa
ruit.

Ille manenti in ordine san
ctitatis in formula honesta
tis in modulo paternitatis re
lem optimum desiderium et suspicien
dum uirtutibus illustrantem mem
bris informantem et ornantem. Et
in illo priori in monte carmelo non
est solo monte ubertimo et pauper
quem superfluis operibus huius mundi
quod bonum est. sed divina gratia ihesu
xpisti quod optimum est. Ioachim ab
bas solummodo nomine sed factura et
ethnic operum gloriam et graciam. Ca
rismata celestia recipiens lacte
caelestis (?) que misistis et karto
... et devoto (al' tercio) interpretacione ...
... gratuitum gaudio
... explicare nequeam. quos
et soluto (al' extasi solutus) ... a rege regum et
domino dominancium ... non

duceret medullitus exultandum.
si foret possibile immensum. Pri
mo autem hunc stilum novelle or
natam compendiose et obscure scrip
ture a celesti doctore demissum.
ut in se primum ostenderet divinas
plenitudinis sciencie cum futurorum quam
preteritorum quod et in multis huius
scripturis collegimus. Et nos quoque eius
miranda scripta devote amplecti
mur ... reddit ad se ipsum.
et ad clerum voluminum nexus
quosdam inextricabiles enodandos
sollicitudines efficeret et profunda e
loquiorum nobis per ipsum ... ser
ciores redderet ad petendum.
Quod autem a perito divini oraculi
glosulis declararet incongruum
postulatum ... ut tra
ctares cogitandi quoque cum intellec
tus tui perspicacitate et eloqui
uenustatem tenetur ex transmissa
epistola hoc percepi te posse differere
si tamen differt potest humano in
digne. Sed ut ... referam (Al' reperiam) quod
reor non puto per hominem posse ple
narie explanari nisi foret cla
uim david super humerum suum
deferens de gratia spiritus (forma) altum ap
periret ut intelligeret hunc scrip
turam. quos namque potest expli
care quod tam puerum et vere
gratiosa et egenus. quod sol in me
ro scorpionis et ex effugiens

qd tercius eo gradu plagis
vii. iiii. Cancrum eciam se mis
aculeo punctus. vos respondi ecu
et aspis. anser et onus nig et
piscis fenus et lapis sarum
et simile novus radius cum
nero cominus. hyr. annorum ce
nu cum cornulo et alia multa de
signent. Sanum si per solem aliqui
solem famosum et nobilem in
relligione nasciturum in aliqua
rebelli aut pfida seu pdicta
religione. quid uiscera scorpi
onis et scorpiante furentes
figurant: fortasse intelligentius
aliquem alium ipotentem cum fi
lius aut fautoribus quibus amica
biliter vir noblis commugetur
in ppria regione. que tandem de
bellantes quod cum prevaleant eve
tendum in se ut in ple determinant.
De corona superbie. Sed clarere quod
sigit ecce multa gliciere aut et
prodite plapsum ecad vicia
carnalia et symo cunctum et
erudiet magna pessimum. De
regulo et eius soboles. et cette copl
cibus cuncosis. carnium loce
matrem ecclam devastantibus
romanum imperium et eius fautore
diuisorum locorum et tempum successo
res insinuat. De colubra tor
tuoso frigescente foras caner
nam regum grecorum intellige ad
ad unitatem ecclie fide quo modo dicti
regressus. De duobus feris simul
alibi leone uidelicet et dracone
duos reges intellige et pieurees
adminicem quod sequitur ergo.
De cinu erecto et acruta cum
toto acrude acreme pdicentis se
ius arcato pumeno tignus su
cantis et aliquibus aliis nobilibus
consecuntur. porissime de unione re
garum et diademate rutilante
ursoque mirabili cum recta et signo
insulsis uolantibus. aquila ingra
pennas cum arida siccitate dicte
mania. tangit primo casum tu
mam aliquam per pellicem. deinde cle
rum quod facientibus simonias
collapsus in uis psluum ferme
uerenocibilem per ut autumo pa
tietur. De antiqui serpentis ge
mmine se latenter quod crucem et du
as columpnas uerustas euerci
t. colubrum. aliosque electos ad p
lium puratur quod tunc potentie
astucieque fuerit ut ad tempus in
tuantur dei uirtutem potentiam
et ingenium superare. aut per eum
intelligitur in mundo hunc seuo ad ue
tuum. De mulieribus et puellis
ac leonis quod una ferre bestiam
ne usque lucesse. quamque sic
certum summarie intelligere est
prime ad futuros nisi forte psen
tes quod uera et pte cognoscunt

d.

auaricia

et oracl[ia]. in sui primordio mistis
iustitiis predicandam, qui[a] pueri
uirtuosorum. quod no. ibi. in infancie
sue primordio. et processu etatis ip
sius mistis sceleribus fore cōplendā.
tū et superbia et latenti luxuria quam
primis montium et faciebus lum
borum designatur. cū et auaritia et ca
strimargia et mistis aliis facinori
bus que in tempestatibus uigiliarum.
hoc est fructuum trenorum et sacramento
rum et positionibus uicatur. hoc est
uenalitati notum. et quia in eccle
sia pollebunt famosi erunt in
plebe. cū propter cōsilia simplicium
personarum. cum propter declamato
ria ornamenta ad populum. propter
quod dicitur hic lingua. i. illorum orna
tam facundiam cū lumbis. iusta
illud ap. de gulosis quorum deus ue
nter est. platearum quorum potentia
gratias quibusdam assentatoribus mere
buntur. unde dicitur. In uaccis pingui
bus, confricte platearum in cambicle
uatis. pontificalium pileorum. Et
propter inferiorum clericorum uiam diri
pient et uastabunt. in tempore aliorum
funerum tectorum conuenientia et a
liorum sollempnium quibus clerici recitant.
et hoc dicitur. alienorum foraminum.
i. parentum uiduarum pupillorum et
aliorum egentium inuasores et
bestiarum. i. simplicium a quibus poterunt
longos pilos dolose subtrahere.

Venatores et uiterum signalium
eccl[es]iarum. seculariū. emptores.
hinc fastu gnositatū aut sede ex
mescentes. quod no. cū dicitur. sanguine
ex hausto clari. ad fasces ecclasticos
aspirabunt. ut per te episcopus et eo a
plius qui usque ad summum epilium
gradum. quod in cedris et syon spe
cula. denotatur. ubi dicitur. florebunt
in altum. Ve quanto fuint altiores
tanto miserabliores corruent usque
in limū profunde miserie quod in fron
dium siccitate florumque occasu sign
tur. ubi dicitur. tū creto et c. quatuor
dualiter denuo. qui cū aliqui ex eis
indu[ti] questores mendicie sunt fuci.
quod no. ibi. iniqui iactabuntur ledia.
et c. quo et de quo clari glabunt
in glutine redundabunt luxuria cru
rentum. Credo quod inter se quibusdam
derisuis excellentius seu primo
inbus efferent. ad quos inuabunt
ferueant. et per donatius prueni
ent. quem eis gulositatibus et mu
torum eminentius uocabunt. et ex
hoc ociose minctea lumborum facibus
cremabuntur. Denique sermonem
tue ordinarium super totum oraclum
no est meum. cū alta scripture pro
funditatem salomone testante. que
neque inuenire et marie in primo
so huius libri capitulo. Volo etiam ut a
lii ferant in hoc tenebrosa nubium
aerearum et peruant. et hoc paul

aqua

dubio in locis aliquibus aliquantulum
recitum/quam capitulis quibus hec impleta
patebunt. Acuti lectores quantum
attendunt, quod legen-
do perceperint indicare et
interlineares seu glosulas
lectoris sepe tante. Verumptamen
aliquas etiam particulas velut in
marginibus [al' pergamen] principiis quas punc-
tatis signo per ut sermo luci-
dulo eo dictantur quod scripsit. Ipse
enim spiritus multiplex multiplices
suggerit sue sancte intellectus quibus
glosularum scepius autumantur
extrasse. Cum non ita occurrant
ut glosule expresserint. Sed
spiritus qui etiam vere deus absconditus
ut memoratur propheta, ita di-
vidit singulis prout vult/ ser-
monum suorum interpretationes
teste apostolo. Verte semper absco-
ditus in se eorum non publicando
quod ipse tenderit, ne gloriam su-
am totaliter alteri tradere vide-
atur. nec tamen ex hoc fraudan-
tur a suo desiderio gloiato-
res. Cum et spiritus sanctus velit eum in-
tentum quam in sua posuit potesta-
te, ipsum tendere quod ipsi de-
scripserint. Vale millesies
... xpi miles. Amen.

tempore annorum xpi. m.
cc. liiii. febr. kl. viii.
Sol autem inter muros per-
venit limphis vallatos in
ora leonis signatorum et depri-
mi et crescere altissime dedicatur.
hinc annis xii. [al' xvi] superadditis
iii. kl. eiusdem mensis ipsos mu-
ros egrediens viscera scor-
pionis intrabit. Et quam mag-
nam gloriam ipse scorpio nacti
erunt. Pro iam filii scorpio-
nis invenientes etiam materi-
as [al' tersoris] crates suis motibus lace-
rabunt. et adeo stimulabunt
solem delitescentem. Et in
anno. m. cc. lxxxiii. kl. eiusdem men-
sis fugere compellatur. Quem mox
venenati filii insequentes
apprehendent ... circa
horam mediam cruentum
speciem ... et camerato ferro
vestibus pergrandibus
commitio illico mancipabunt.
Tunc gaudebunt scelerati
filii super destructione [al' destrusione] illius.
Secebitur autem in ea solus ge-
mens degens pro ipso iubilei
confecti et ebdomadibus et du-
plici superaddita sine vite et
sanguine. Lucem nephim

b Sibille etc. Primo hoc ipse hic septimum in
presenti scripture articulo commentum, hac
ratione fuisse, quod cum diverse scripture di-
verse loquantur de termino mundiali
et in ipsis scripturis termini multiplices per-
figurantur, et ex hoc quedam in eis obviantium
contraria videlicet confusio videatur, et ma-
xime in scriptura danielis prophete, qui modo
bis mille/ trecentos/ modo mille ducentos nona-
ginta/ modo mille trecentos triginta
quinque connumerat dies/ hec brevis
scriptura ab illo propheta qui tempore solis pre-
fuit, cunctas alias temporales scripturas de-
terminat, ut sic quam clausis temporum in-
natur. Nec puto intelligendum quod finem
precisum voluerit ipse artifex spiritus +
perfigere huius mundo/ quamquam tempora in
inferioribus minime perfiquantur/ set
voluit designare quod ipse finalis ter-
minus adeo immineat velut in-
star. Et Iohannes scripsit quod tempus et no-
vissima hora erat/ et Paulus
apostolus quia breve/ et quod fines
seculorum instabant.
Et tamen multa curricula tempo-
rum postmodum sunt exacta. Porro
si fuisset tempus prefinitum usque in ultimum
certa sciret se egisset ... dixit illam
et horam novissimam neminem scire
voluit neque angelos neque filium
se excepto.

Al' ut in glosulis

d Duplici simplex ebdomada i. dua-
bus aliis ebdomadis additis reliquis l.
quasi simul quinquaginta et duas complet eb-
domadas que annum efficiunt/ vii per
tempus iubilei i. per annum.

e Sanguine. quod licet sit ignotum/ si
quis dicat pro vite/ vinum intelligi-
tur pro sanguine annorum/ ut utrumque
sub tenuo videatur.

c Iubilei. Iubileus legalis erat annus quinqua-
gesimus, quo capta et ab aliis possessa
ad pristinos dominos remittebantur. Hic
iubileus ista illi est et sumitur ex ebdo-
madibus et ebdomadis .l. sic hic de annis
.l. ostenditur.

a — VII. et IIII. quia forte veteris testamenti quod septenario sanctificatur, et novi, quod quaternario evangeliorum sacratur, fidem admittet, ex quadam desperatione, eo quod tenetur captus in carcere detineri permittet.

b — LXXXII. videtur fuisse detrusus et per biennium et septimestre tamen fere dimidium.

c — Ovina pelle, i. ypocrite sub pelle ovina, i. sub verbis et gestibus ingeniosis mundo militantes aviditate deforis ostendentes, intrinsecus lupi rapaces consistunt, tales sunt ecomes predictos qui dolose sibi ore supplicarant maligna tamen interius consiterent. Datur ergo intelligere quod aliquis dilectus scorpianitarum de quo confident furcilius, soli impender ut intrusione evadat.

d — Limites. hic per sole signatur. Innuere videtur fuisse gravatus ab bestialibus furiosis quos supra commemoravit, sed quod astute pleraque mandata dicitur evasisse. Divino fultus auxilio cui certe displicet quod equitatis regula non dirigitur.

e — Cauda arietis. per brevitatem arietis ducem ovium intelligitur summum pontificem eius qui cornu duplici figuratur super potestate temporali scilicet et spirituali contra fert obstinantes et rebelles instantie.

f — Cum germine. Germen uterinum, quo adiungitur est filius carnalis, ex uno et eodem utero materno cum fratre egressus.

g — Annuale. annuale urbium est Roma omnium urbium metropolis et princeps.

h — Rubrum. et hoc scriptum forte tempore alterius dicitur de martyrum sanguine intelligens quo tota Roma aspersa est. ad quam latenter i. ex devotione de consulatu gloriose accedere.

i — Tempus. et hic est frater carnalis qui est pater et socius uterinus quia fratre egressus ab illo.

dissime fornicans fertur ex alto idibus VII. et IIII. donec aspectus virginis fulgure illi annum volvet et sump tis viribus libram septembris attingat. VI. et VIII. kl. octobris. m. cc. lxxxiiii. ad brachium orbis terre astute pleque pertingat sub persone multi tuo ovina pelle tuitante. Hoc autem celesti fiet consilio et auxilio cui ordo displicet quod limites equitatis excedit. Porro scorpiani tarum priore in urbe gulosa et pravitatis delitescens gressusque correpto et germine ad famosam curiam arietis accedendo. kl. ianuarii. VIIII. manebit ibidem cum germine uterino usque ad initium. VII. non. sequentes. Tunc ad urbium annuale gliscet ascendere. ut rubrum pretium cruorem lambere humo. sed compertum tempore alias ceciatate cum subeat siccitate ne pereat. Deinde regrediens pignus

quod planetarum multiplicium regiones ad urbem modicam et gulosam et propriam plebitatem sitam in finibus vini alter pertinet per dies non. ianuarii. anno X. m. cc. lxxxiiii. ubi libertatem redimens populatam, nigro multiplici oblato a fortibus huius seculi ac scorpianitis astantibus similiter obstantibus in famoso consistorio coram. fordos viscerum scorpionum violenter a se pellet. pretio et apte ac anserem certibus invitatis ad cum ne pertraductum agitate tumescentis columbe volatum sufficerit. ugam piscis a canibus cruentalentis initiatis quod ipsitam quam se indignam assumpturum fatebitur. assumet autem eam semel et iterum in gloriosum initium basilica sterni agrice et fulvam camula urbs sepulcri quam deponet in ipsam assumptione cum et non invite eam fide assumpserit.

k — Nigro. Nec scio quid sit novi posset tamen nigrum multiplex intelligi attritum literarum vel privilegiorum.

l — Fortibus. i. nobilibus vel principibus aut summis pontificibus ut priori offeret ne pro dignitatibus sollicitum, per quod datur intelligere satis clare per hunc solem aliquem nobilem nasciturum qui persecutiones gravissimas patietur donec honore vel gaudio fungatur optato.

m — Pretio. i. hic unum scio quod nescio, scilicet et ne hoc transeam sicco pede aliquid dicemus. per pretium namque potest membrana intelligi que ex pretio detrahitur et conficitur. per apem ceram que ab ape procedit. per anserem calamum scripte. Sic ergo per pretium, apem, et anserem, privilegium aliquod scriptum et sigillatum possumus intelligere.

n — Columbe. Columba suo velociter volatu impetum aquile vel accipitris non formidat. hec est romana ecclesia que sic cursu celeri in suis pressuris iniquellans fideliter et devote ad Christum concurrit et raptorum insultum minime formidaret.

o — Sterni. Intelligitur quod additum huius basilicam sterni habeat in sterne aquarum hoc est, in urbe aquis vallata que in superioribus et hoc apte Terentius vero nuncupatur studio literarum florebit. Post modum et Fabriani camerula intelligitur sita in urbe sepulcri quod latine dicitur literarum, quia forte hoc illa urbe origet, vel quia forte talis civitatis studio legum florebit.

.a. Armamentarium / Aliter legitur armarium cuius locus est uel camera armorum et significat robur et firmitatem mentis per fiduciam et cautelam. Per armamentarium aliquis locum bellicosum intelligit ubi aliquis tempore fiducialiter requiescet.

Armamentarium romanorum est in urbis arcem nectitur in qua antiquitus romani arma deponebant a preliis recurrentes et iterum eadem resumebant regressuri ad pugnam.

.b. Stimulum. stimulum et flagellum quod pacientia comitatur possunt esse aliqui urbes uel munitiones mutuo amare in passum arietis i. in ora regione subiectam esse romane regimini.

.c. Trepidum orientem. uos trepidum in sequenti capitulo sanguine uel significare / quod trepidus est [illegible] a corpore [illegible] et hic significat [illegible].

.d. Ierophanta. a ierons sacer et phanos templum inde ierophanta i. sacer templaris quod nos sacerdotem uel pronomium possumus appellare.

.e. Lapides. per lapides preciosos uirtutes intelligere aut apliores diuinas quas ex donaris principum assequuntur.

.f. Cleopatra. triumphantes i. illi quod cleopatra triumphauit / hic autem fuit cesar augustus qui in mense augusti cleopatram et antonium suis rebellibus triumphauit / et quod ipsum mensem suo nomine censuit appellari qui prius uocabatur sextilis. Id inter sequentibus i. in gratia augusti occurrentis.

.g. Firmetur. sidus uel cum gloriosus in placens et uel ipse sol sicut pater in hiis que hodiernis aut in hiis que compromissa uel excessa fuerint quod forte et quod de hoc loquimur [illegible] aut [illegible] si faciat confirmare uel firmetur i. et toto stabiliatur in domo ut totum possideat quod [illegible] uel firmetur i. apud eos non ingreditur ut sit in pace locus possit ... intelligi sanguis esse. [illegible]

.h. Redimendum. per redimendum quod in una uoce aliter intelligi sanguis esse. Ideo quia forte filia sue regnabitur uel intra gladio feruentis.

et i. uoeram d alto genere

Cetera fuit efficacibus a suo col
lega eodem anno .iii. kl. no
uembris. Exhibebitur .iiii. no
nas decembris. Adhec luna de
more sibi coniunget itera p
turn notata limpidis am
bita .xvi. kl. aprilis sequitis
scorpianitis aut furentibus
sine qua formidine numquam in
cabit sol. In statim discedet
in urbe sepelet [illegible] multis
per mansur. Dehinc olim uo
luis ad armamentaria romanorum
insequentibus scorpianitis .iiii.
nonas iunii peruenerit est.
ab iunctis gentibus ferabitur.
C.xl. diebus ulterius transiens per
zodiacum ad stimulum fari op
pido incoreris pascue arie
tis peruenient .vi. id. nouembris
negotiatur ibidem. In p[er]de
non iniit celo tarocito
repidiam orientem lauatur et sum
mo et medio fontis aemu
lem pigris ierophanter.
Amplius nono kl. nouembris

i. p[er] lo[cum] [illegible]

infantis radium nouum
ibidem emittet uenustum
ualde ita ut mihi nemini
rem ipsius inuenit. In radii
fonte clarissimo paradisi u
deque rigabitur ut augeat sua
luce .iiii. id. eiusdem nouembris
sequetis et quod fonte lapides p
ciosos inter recolliget qui
bus undique decorat. Hec tunc
olimpi placebit donec in pro
mis sequentibus et cleopatra cum
phanitis firmetur. Tunc epius
rogantem / aries scribit co
ebitur sanguine redimen
dum. Sol quippe erit in geminis
cum se pungens aculeo acer
rissimo .xi. kl. iulii. Et ro[...]
urpidem distillabit fonte [illegible]
simul inter terre [illegible]. Eu
tem quod esse non continet prole
facta. Paradiso ad fundum lapidis
pensio et qui uiolo [illegible]
abisus adhibetur. Quod nactus eo
plenarie iure prosapie in
eodem. Sed et sarum discedens

.i. Geminis. Geminum est quod ex duobus unum efficitur ... post. [illegible] signatur deinceps honore uel dominio aut corona fungetur et unde pungetur i. [illegible] in una inferorum et [illegible] hunc quem ... uel rigorem huius. Quod [illegible] est ante oculos posite ne te leui pace [illegible] et quod uile est obliuioni tradendum [illegible] locatur hinc illud predicasti post [illegible] omnia peccata tua.

.k. Acerrissimo. i. a persona que longe inferioris sit potencie uel dignitatis quam [illegible].

.l. Rorem. i. sanguinem trepidum totum fuit punctus emittet.

.m. Fonte. hic colligitur quod stimulus et fonte. Crucis de regione solis pungendis pungendis aut stimulis fonte i. nobiles et maiores [illegible] fuit quod [illegible] huius per aculeum memoriam qui sole [illegible] illatum est.

.n. Crucis. per crucem adhibitam, nummum [illegible] ... crucis quod fit ... Sed [illegible] uel cum non continet est [illegible] ... uel ... affectus ... quod in hoc ... cum ... per quod lapidis pericto ad fundum adhesuri est. ... lapis ignotus in fonte ... que ... non ad ... uel intellectu ... in se ... salomon ... alta ... quod ... lapis ... est et ... uel ... est quod ... in ... non est ... uel ... suam.

.o. Abissus. [illegible] ... aut qua cum altissima sit ad ... credunt ... salomon alta nimium ... sapientia.

[illegible] mundum non cognoscit nec uidit ... apostolum.

.p. Iulii. uel [illegible] hic factus est non cognoscitur [illegible]

a. / ab. internunt(ii) .i. illis qui ut fiunt mediatores maioribus seu antiquioribus tempore ipsi.

b. ¶ Trecenti. hic annis sedit t(em)p(or)e Silvani annos unde quadraginta videlicet annorum .i. sexto anno ab illo anno tertio nisi dicatur ita annorum tota quinta et cetera quod ipse per totam quintam iam fuerunt .ccc. octogesimo septimo et hoc quod dicit .ccc. xx nonagesimo tertio.

c. ¶ Cupiens. hic intelligitur quod sequentes dum dictas stomachatum moto bello in stimulum prevaluerit hebuit autem adversarios potentes amicos potentes ne simul dispersum non illas expugnaret / quibus neglectis procedet ad nova. Cum autem non potuerit assequi quod cupiverat aggravatur simul amicos fortissime tres quos licet tangit / cum dicit tribus contra aggressio.

d. ¶ Coronas. hic inaperte reprehendit secularium clericorum religiosorumque malicias / qui in coronis clericorum et signis vestrae regularium designantur / decretum post tractatum regularium clericorum / presequitur de romano imperio / quibus rebellibus et germanis simul quibus variarum multiplicibus assistunt. demum de fine mundi / hoc autem fuit quia romanum imperium et summum pontificium totius orbis optinet monarchiam spiritualem et temporalem qui sunt gladii duo christi. ultima quoque particula voluntas religiosas extra quas fuit quorum.

e. ¶ Brutorum .i. desperatorum vel demonum seu indignorum / aut infidelium hominum confessionibus aut calumpniis / seu iniuriis iuventute opprimere vel tenere.

f. ¶ Sangue. hoc est in divinitate clericorum ex opulencia tironum concursum etc. eorum cessibus ex devocione sanguinis distillantis ex plagis domini crucifixi.

g. ¶ Stille .i. cum devocione fidelium ad eum veniunt et ei corripitur / quia redemptio sanguinis oblivioni traditur.

h. ¶ Rubescet quia non erit clericus adeo supplex flammigans superbis diminuens.

i. ¶ Livida .i. despecta et bona eius diripientur. — —

k. ¶ Cimbali. Cimbalum fit ex pelle alicuius vel ovis circa ex globo spirale sive ligule crevit vel operit gloriam tintinnabulum pelle tensa tonsam digitis aut ligno aut tenuiter. Sic pastores ecclesie nostri fiunt in minorum clericorum vel pauperum clericorum aut supplicium ex contrario tostiones extendit et differre negocia curialia terminare. tonsi tractis fraudulenter .i. nummis in tam loculos conquassatis auro extendi.

l. ¶ Cimbalis. cimbala pulsata fuit in genere et omnia unicuique ex toto ad precem et cum albinates designat inter capite mundanos atque felices ad parentes diviciarum et promocionum et bonorum cumulos augmentando. Ita ex sponsa qua adveniens

m. ¶ Ligne. ecclesie vocat ligne quo addit compositum sive cum ipso hic ligne spose sponsam pertinere cum venalitatem et exponit aut cum indigne commiscet.

stomacatum quod similiter calcitrabit non ab intimis retinebit quod non cum preter restu quibus calcisque pesulcet caratima ... inter ubi ... rogantur. falcemque retudisset eterna cum ferreis li... voluta annorum pereat operatus in tac... catam sui aliorum non puram sponso cum cum consilio. neminem filii aggestio / fites quod erat vicinis nulla erit ecclesie illius quoque coronas sed ei insultacio deferentur.

e corone superbie virorum calcibus conculcantur. ni de superbia non ex sangue destillante cum stillare cessaverit non rubescet cona sed livida oculabis. ve sponse glorie ferreo ad sonitum cimbali exultanti et ve sponse cum tinnientibus nullis pennis lanreatis. Sponsus in ligne sponsam pertinet et tres igne bonum ad eam. ista namque vim tres iubebit iniquos fornicantes cum sponse ligne... Sponsus sponse sue voluit oblivisci erunt. propter causam contra dignitatem mobilem sponse sue. ornamenta et munerum cetera quibus delectabilis perfruetur in thalamo. ornabit thalamum dilatabit templum vinum ...thecam amplificabit. et ne cessarias predicabit sponse sue dirigens non operibus ... ...tus. lilia et flores et placite linguis longe lateque diffuse carpentur quibus soluta est corona. Sponsus vero cum cetero ... nimphis vacabit supravacuo et certi. sufficiens eis thalami preparari certos fallentes calices aureati pueri novant. Ut sponse sponsi ebrios quod replebitur erubescentis occupabit. Sponsus autem per guttur ... cantilenam letabitur. consuler phitonissas istrices fallaces sue sublevare applaudentes dicentes. Quid ad te lenis qui de te sumus pertinet ...

n. ¶ Tres .i. episcopi et supra alii prelati qui secundum ecclesie vicarios erigam ad ipsa ecclesie hereditate et colendam promovendam et conservandam electi sunt. hinc ad eam presentium ingrediuntur cum decet vel precio eam sine acquirunt indigne.

o. ¶ Sponse ligne. virgines hic appellant minores et particulares ecclesie dioceses divisiones.

a. ¶ Confi. edes sponse potest dici ecclesia armeniorum / grecorum / ruthenorum / et aliarum quarumpiam regionum de quibus eo quod distet / modo cum curia romana etc. / sufficiant ... messes redundantes anglicane ytalicane ecclesie ut opus non habent fatigati laborare agricultura / per cumulatoribus fructibus assequendos et temporalibus liberari in spiritualibus pigritantur.

b. ¶ Lilia. lilia cultura et flores morum virorum ex prisco ecclesie per hereticos scismaticos et viciosos terrenos extirpantur / cum plateis eorum vacent superinitiantibus contemplationum cubilum et repudiantur non nimis quod fuit veniat per fore comunis ecclesie ut ingrediatur et macerare.

c. ¶ Egres. egressus ut virgis et eadem insigni super gladium fallis seu diaplonidibus quam magis in curiis nobilium confuerint ornat.

d. ¶ Catulorum. ludus catulorum potest intelligi torrentes et candeles prelati fuerunt / vicarii qui sunt qui in doctrina sacerdotum vel aliorum quorumpiam predicatorum confluere tocie plenarie suo ... nequaquam curabit non sacientes qui ubera plangentes corda stimulantes et profunde tenentur eo quod sunt efficacissima per plenitudine auctoritatis.

e. ¶ Phitonissas. phitonisso a phitonibus nominantur / et fuit quidam vocibus lapsi per spiritum malignum fantes fallentes per ... ... divinarum. tales erunt romane ecclesie audienales vicariique prelati / qui librorum quorumpiam gratuitate / abducentur per singulis fortioris capita creantes / qui ore divino dictaverunt intrinsece eloquia creatur / pigricia suggerent Romano pontifici / ac in curia ministrabunt dicentes / novit dominus qui sunt eius. hereditas ei preclara est et qua novit pregere custodire et promovere / pur eius fine prudentie complacet. quia ad nos si ex ecclesie olim inbutriani confitentur ... diligebit dominus quos suos elegerit ... minuet ... suos ... non egeno.

f. ¶ Institores. institores intelliguntur symoniaci qui a spiritu neque fidelitate mercantur spiritualia per precium propter quod fallaces dicuntur / hoc est falsi seu falsarii vel falsari quia domini dei criminantur precaria possidere.

g. ¶ Vulttate. ultra te fuit illa que sunt in remotis et longinquis partibus sitorum / que olim fuerunt preceptis moribus romane ecclesie informata informantur.

[illegible]

a. processa
ter cuius scandalizabis si an
al' cessatio
tiq[ue] expulsionis. benedic lapi
dem q[ui] offertur sanctificandum
q[ui] e humiliat[ur]. confirma fr[atr]es
tuos q[uo]s ablactatos iam tua
presentia. non [illegible] [illegible]
[illegible] non feruntur. q[ue] [illegible]
te abnegare [illegible] foris [illegible]
[illegible] hoc nephas consilium ne
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] si in
ferentes inferre ex [illegible]
sed ex [illegible] [illegible]
fraudulentissimi [illegible]
nolentes ad medicu[m] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] medicum et [illegible]
et [illegible] tenere [illegible]
q[ue] [illegible] longe [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Cu[m] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

nem [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sang[ui]
et [illegible] regis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
fortis
[illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
non sine [illegible] [illegible] sangui[n]e
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] capite
[illegible] Coluber [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
coluber [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible interlinear note]

a. Sicco est sic licet draco sit ignotus(?) nisi quis dicet sicut dragonem latentem in sicco / per quod nulli potentie denotatur et aliorum potentiis quasi famosus sit / uel sic / draco .i. Sicilie regio quod magis apparet, cui regimine in temporibus policarpi draconi regni ... romana ... in sicco / et ... iuste ut illic scribitur / cuius reges ea sit ... diu est creuere.

b. Sanguinee uulpi .i. Regi anglie sanguinee per thomam archiepiscopum ... martirem gloriosum. uel quia anglia fuit sanguinei natione rubeique coloris.

c. Castrum. appellat regem castelle ut puto.

d. Cum turri. Turris ut puto est agger ... in quo constructa est turris babilonie quam filii noe ... ut celum attingerent. Turris quasi cum castro .i. Rex babilonie qui alio uocabulo uocatur soldanus fauebit eisdem.

e. Aries. aries .i. Aper(?) ... conatus ...

f. Ceperum. ... ut ... Rex francie qui infantilis dicitur ... famosus ... regnum suum ... uiriliter ... subuertit.

g. Magnus / non solum magnus ... leone ... a ... ut ...

h. Flatum / ... minarum ... in leone ...

i. Cauda / more canis cauda blandiens ... ut puto ... ut ... dragone ...

k. Aries / ... ad ...

l. Intuitu / quasi ... non ... ipsi ... cum ...

m. Solus / ... ut ... in ...

n. Ceruices / ... non leo ...

o. Sophismate ... duellum ... ut ...

p. In classe / ... in ... ut ...

q. Paleam ... in pace ...

[illegible]

uillam terrebit. pro quo sic
eo dracon contendebit et san-
guinee uulpi de anglia. Ca
strum quod cum turri fauebit
eisdem. Verumptamen aries suis
cornibus uentilans credet ter
ram ad leonem sub tumultum
et ducem. et aget illi ma
num pungens cum illo nepa
uere. Sed ferum quidem infantile ...
fragabiliter eos opitulabitur
tamquam suo de carne sua prodi-
tur. Tunc draco ille magnus
surgens de fouea flatum adu
rens et leo ipse fremens cauda
blandiens arietem ad duellum
admittet intuitu stantem
duellum committit. hoc pacto
ut solus proterius laurea fun-
gatur post palmam. Aries
autem bicornis cum gallice scrip-
turis ceruices astute leo
nem triumphum non assequi-
tur ... tenebitur / tamen
... illorum sophismate.
Paulo post carcis leonis ...
... expectabitur et ...

reno innitetur usque ad tempus ex
... leo quod post modicum uo
... draco penitus illum in
cumulabit. Draconis uero te
nebris catulum diligenter
ut illea lingant eorum quem
draco qui inserit relaxari in
signum satisfaciat ardescentis
amore illius. Sed et ipsi uer-
tebunt tempestate in amore. ut
leonis lacertis ac filiis per
cussis ... emissis ce
culo obsequantur. ... usque
desuper prudebit eo ... meli-
tine pro uictoria non ... ad uo
tum. ... signum sancti
ac ... referetur salubriter.
Orietur ... ex ... ma-
... et ... quem
primi ... tres
pigritiem assolabunt. ... ge
runt ... sordens in
fimo et opprobrio cum puella
generosa ... ex ...
... crocco ...
le carnis ... ut contra
emblemata ... purpure ...

b. Iussere ...
Sit quod draco contra ducet ordinarius sit filius ut catulum dimictere ... ipsum.

c. Fibris fibra est uena corporis plena sanguine, que percussa .i. aperta ... uel alio instrumento cruor emanat / per quod sanguinis effusio per plura denotatur.

d. Lambus / per fortes ... nobiles et maiores intellige qui ... filiis euellerent ... suis / et ... per dragonitas ... regnum ... uel euellens .i. occidens quod ... mortuum ... humanis ... corona.

e. Signum. Thau ... triangulus est sic ... intelligens ... gallic ... alamanie ... ad modum ... quod ... glorie ... Thau quod cruce ... contra hostes ... sanguine ...

f. Pugil .i. ...

g. Pigritiem ... catholicis ...

[illegible]

a. Signis ...

[illegible]

[illegible]

Scepttum quod infaelix moerens
fremitu suspecto gemitu ge-
rentem presuffulciet quod
ignis adhibitis pondere
agger ... ortu ubi ...
... magno ... cursu.
Cetera ...
... distantia ...
... dum summa
rudis ...
erit acies ... ignis ad
occultos ...
... aliquo olusculo ...
la. Verum rudus humore in
...
se ... ita ut eas
fuisse ...
apparere faciant. Tum ...
... non paulos ...
sanguisuga flebotomii quod
flegmina ...
Neque a ... fulgeret
... fiet ...
... Sed ...
... se opponet ...
... coaduna...

tur. Excellent autem ipsi arti-
liones flore novo creato. Ut
si possibile est fiat ...
successio.
Deinceps ignis arti-
co pomerio obsonium
... regnabile
... oclanus ...
ut nulla sit metro aliis ...
...
...
perdurabit. ... in
... ad occida-
ue donec ... ad
... illi pandens fulgeat
...
...
advenisse ...
Tunc unio fiet ...
... florebit humore ...
... Sceptrum quod
sublime ...
res ...
...
...
... Tunc ...

[illegible]

... flebotomar romana ecclia ...

[illegible]

a. ... Tunc aries ... uult dicere ... q ... [illegible] ... ab aquila ... audiendo intelligere ... est uetera apocalipsi ... [illegible] ... moten? ut super regnum ... ad immolandum ariete a. holocaustum regale. [illegible]

b. Lacinie uolvam. Lacinie uolvam ... per quos ... ut ... pastoris ... [illegible] ... sicut ... romano ... [illegible] ... filio leui ... in quo sit furum ignotus. Policarp ... diacon ... [illegible]

c. Ceruicis/ ceruix ... [illegible] ... hec est legi ut ... [illegible] ... Tunc aries ... [illegible]

d. Hec autem ... [illegible] ... sanguinum ... roma ... [illegible]

d. ... [illegible] ... crucifixi ... [illegible]

e. Tunc ... [illegible]

f. Tunc ... [illegible] ... romanorum ... [illegible]

g. Tunc ... [illegible] ... romanorum ... [illegible]

h. Curule. curule ... [illegible] ... romanorum ... [illegible]

al' prenotatur — ueniet ut prenotatur ba... — al' discretio — ac discrete ne amplius auro marchi coruscet. Denique decrepitudini innitentes. Tunc cari es paralis amnicio nequaquam letatur in pace. Sed alternis uagitibus et suamine ... matris. Tunc ... lanna ... sublato uelamine ... duo ... intelligere ... tantes. ... prenuntiantur — al' sanguinis — al' ... — sanguine urbis ... ob ... Tunc ... sicut ... gentes ... ossibus ... Ve tibi ... roma ... resurgens. ... [illegible]

al' ... — ... et blactes ... tribune. Tunc ... et blactones lugent cum volvam. Et ble- al' ... — nones ... uide ... concupiscentia ... lacinie volvam ... uolvam. Sicut ... principes ... al' franc — ... nec crucis ... [illegible] ... al' ... — ... metabile congregabunt ... frondosa ... a ... contra ... ad modum se armatos magnas ... al' ... — ... cum ... [illegible] ... al' regina — a spiritu ... regine ... al' ... — ... contra ... [illegible]

e. Numularii. Numularios ... [illegible]

f. Supreme tabule ... [illegible]

g. Sin ... [illegible]

h. ... [illegible]

i. Simultu ... [illegible] ... romanum pontificem ... [illegible]

k. Tunc celebs ... [illegible] ... pontifice ... [illegible]

l. Inter ... [illegible]

m. Non ... [illegible] ... romanus pontifex ... [illegible] ... a romano ... [illegible]

[illegible]

Tunc expansis eiulabit cum
crisa mollicie de petra durissi-
ma qui compleuit ex saleiis
non paucis ipse mox exuet.
Tunc planeta constitutus in
superbia plorans morietur qui sine
pue erraret. Quo tum moniti
vigintiquatuor ante tabulas cum pre-
phylacteriis presentes. cum quo
clamabis sed surdis ad
clamorem altius ut ignotos
ut stilla rotis repertus. Olim
ex presumptuosissime irrigan-
tes rotunda lacrorum simacis
dei summum. et nescio quibus
in microsisch in gotice clerici
respice arborem more cuius
informitatem picta apice bicolor
cinere circumamarissimum
sis cum ductor non ducetur. sic
tu ipse non alius. memento alte
quod fuerit ipse sed alter propheta
nimium non colet. notissime
flos ille diffusus celesti pro-
missus. qui a nil sine tinea in-
choatum presentem sine pessimum

consistit. hic fervebit ac
perdita olim sub illo qui con-
sistit submissio et confessio. sed
non preterito cum quod giniat. quod
microcosmos in cosmo aliqui
ipse cosmaerthi scelerantem
nomine.
Tunc confectum seducet
sepoloam cum quo filio
sagittam inter hunc pre-
cedens quae aurea effundet
ut sponsum punc speculer quo
pr[illegible] [illegible] [illegible]
bit aqua [illegible] [illegible]
ad illo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ostendet
non catma [illegible] flos
[illegible] sed algens [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] fragilis [illegible]
pula [illegible] [illegible]. [illegible]
cum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Tunc
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

nimphi ambos secunt cum alis p ut poterint. Tunc castores subsannabit ricibus (epicureus) cruis iferens nil est pro organum. Sed deus disponit. Vincula eos rex cum pociens/ et turpis onipas ne ipugnaveras nunc sem omnium sautior. Acuta re falcem adigens arbore te cisa subsistit. Sic flagra nore fine subsistunt. Quis autem divina merita quam mini credunt maior eloquitur. Multa grunas retulit ne molesteris theoremmate quia per agentum non formidis. Vnum agere ex edra cua mol eus et detorquens (al. detornans) capit plumis ugo deliciosa quia notissime rapiens ex cum pusilli siquidem diademata flores multi coloris vetcorum et ostensione delicatum. Venit enim tempus quoniamque volatus ne (al. palmeus) pertitus ponet pratam calculum sensibus obstinatum nomen quam grunctis non tea...

Erus diebus concernes mirabilem volatum s. insulam flecturis calvos mutatis cornicibus. decas quam conum rapiam a ierosolimam cuius ex edrus (mutans) imitabis cum sub archolentabitur fastuoso. et locatur oflato scismate decabis duo adiscum non pauci ex ecclesia signis rapient a sathana. O civitas crosis chibias quod elides quere excitatis. Tunc pilam fiere imbuit filii lapidis mirabilis (al. insensibilis) cor suscipit paululum demutato et magis (vel iuvenes) tecta. tunc quia subitus saeculam et iannas non velut (al. longius) expungeris fruges albere falces quam molt ad stipites in cuberis. Post si mi eadem cpum expiens ex rogi suis sor struere ut virgis molles (al. molles) (vel ar) adoleant ad ivendas et flores fruct in perpetuos. Euolabit palumbus modificans in coronam inimicus (al. unica) nec

[illegible]

[illegible] ab imo [illegible] celo [illegible] uestiebant [illegible]
[illegible] Dares Artemiam [illegible]

[illegible] Neptunum [illegible] religiosi [illegible]

[illegible]

-43
centes mascopis abierunt
et presentem suppedia deferent
pede. ephite lue coma et eru
enti, nepluri et scelesti. Ve
rtas pietas qz i omib' erit
tabit. Dente se summa fecit
se fides lray ertenuerint. Ap
sanaq; contulerint lopi pter
ea plectis omis gdus qua
rumcumq; scolar' lubric est t
cremulus ludus cp. prop'
qd torrens rapidus acqui
cus e uestigio modo n dif
fert qui fodiat et euellat di
luat pertinet cp. innoua to
nune noua domu cui eth
nicam et politam. Grandis
aqla nig' pennas oci erigi
scere cende alas et rostru
i punge et punge. tortuosus
coluber mecosus cp e ex lace
coniungit. et plum ancetu
fortunalcius. n obliviscari
filios sparticos et colacet
petre oleo lice Idilius cu ali
plectis. De [illegible] dii

secos no tocalr a tenebris.
Ceu iacens perfus lapides
ioceto. Ob scalas ampli
arescis. pellat equina osti
as quingit orremais egel
er. comare diademate ne
cem pas. contos seplassarios
flos [illegible] aspirare.
hirundinem omis sue dyaca
si montat tera. Supercas
uenabunt regales rodum
cu [illegible] abstentabunt
sepes ut illos [illegible]
applausu [illegible] de
maris [illegible]. Talia cosper
ualeris qui [illegible] oc[illegible]
genuo [illegible] regalibus
[illegible] sepedus Fuera [illegible]
serpentis gemme [illegible]
[illegible] sep sub[illegible] ad plen
parabit. ut corona crucis
cotringat [illegible]
rem antiquus dicetur que
sopic uincens daniel ppos
suos punitet ut [illegible]
caput eu n [illegible] ut. [illegible]

[illegible]

a: [illegible] Tunc [illegible] ... reple[tus] est.
b: binas. [illegible]
c: lapideas [illegible] ... usq; ad mortem.
d: [illegible] ... ut referunt glose [illegible].
e: [illegible] ... illi.
f: sequacib; [illegible] ... in xpo.
g: alonge [illegible]
h: [illegible]
i: [illegible]
k: [illegible]
l: [illegible]
m: [illegible]
n: [illegible]
o: [illegible]

q̃ i tempore uñ serpens fuit
cõfiteretur. binas colump-
nas lapideas et uetustas se-
nescentes respectantes. ut
cum confregerit ipse neq; cum suis
sedetib; faciat eas i illos cor-
ruere. ipse uero iniq; astute [illegible]
lagat alonge lec genter et
et genus cantum suum corqu-
ens inuoluet eas constrictum
i puluere purissima cruentabit.
Insup ad electos scõs q; ser-
ciotores sese conuertet qui
columpnar erectione uide-
tur ut uisum illorum ueniat
i sterci. Tunc grillabitur
chanane et uo filii abraãe
qui cum in duobus alterans des-
putauerit aduenturum
esse eum uenisse letantes ertã-
bunt. ipse hec qual futura ipse
facturus apparebit. ipse
antiq; hostem excitans a
[illegible] et cum et spiritum
[illegible] emittens ex-
[illegible] illum incendens et

ferre ernstionis perstabit
propter filios chanaam.
Et mulieribus excisis de
petra durissima nacus
uirginis et puellis de
monte umbroso et lestris de
monte libano a sue tempe
iuuentutis usq; in senium
eorum nouissimum ut multiplex-
eis incumbit infantie sue
primordio usq; i tempora
pubertatis margaritis
multiplicib; parentum san-
guine rutilantib; renitebũt.
Sed peteten cum muscarum
stercorib; et in arum pulueri-
bus fuscabuntur. Ve unum et
ue iterum his prestolantur nu-
gaces quos gladius biceps
confodiet. Horum deus uenter
et lingua cum lumbis erit. hii
filii desertores carinas propias
relinquentes nauigari perg-
pita eligent. alienorum terra-
minum inuasores. Hii filii
esau uestiarum simplicium ue-

[illegible]

a [illegible] ... religiosos [illegible]
b c [illegible] ... ad patres [illegible]
d puell' p puellas [illegible] religiosos [illegible]
e [illegible]
f [illegible]
g [illegible]
h [illegible]
i [illegible]
k [illegible]
l [illegible]
m [illegible]
n [illegible]
o [illegible]

natores in specubus alienis. et quos in cauitas leuesque repererint gaudenter excoriabunt scelesti gloriabuntur et gloriantes narrabunt complicibus cum predas fecerint ampliores. Qua propter leuiter sibi cauebunt in illos incidere cum opera eorum didicint. Inanium iactabunt inedia quam dicent assiam. Simulatoria et insigni penuria emigrescent ut capiant et denudent lepusculos uehementi. Sed dissimulatis palliatisque copiis effulgescent ut latenter degant splendidius. Hii sunt uelis presbiteri ultore angelo perimendi oblata uorantes in abditis. Florebunt in altum ut cedri sanguine et hiustu elati usque ad pinnam syon sublimissimam. Tamen terredo lingui medullam corrodet et pertundet intrinsecus ut optima queque discant. et frondes eius arescent et decident flores in limum. Super hec lupi rapaces adinuicem corrodent et alter alterum suauiter manducabit donec sanguinis occisorum fetor ascendat ad nares iudicis impregnati. fallaces ingeniosi medie linguis fantes cum indiius exponentes sacrificia mercature. Prebe testimonium et plaga ultra non erit. Hec sugent filii nequam et seductores astuti ut augeant stercora et talter cacumina. Febres sanabunt eos mors iuxta illorum. ad querulas uoces tybicinum salient letabundi ut agni in pascuis. Sagacissimi deceptores mentientur se potissime mortuos suscitare ut spolient uirginem et dilatent tempora. O perdita quid ubera materna spuistis que deus benedixit a seculo et ubera nouella uirginea sugere elegistis? Fortassis quia illa improuide perdidistis et huius ulteriora nescitis que perditorum re medio rapuistis. attamen et nos expectat pululsque quam quidem ignis prosiliet de altari et consumet item nadab et abiu sacer

dores. Giezi quoque adeo lepra in
ficietur ut a planta ad crancium
sola ulcera turgentia uideantur.
Hii patroni predivites confiden
tes in uaccis pinguibus cornuta
tibus in risu uirginis in robore
montium istis in cornibus eleua
tis Iaculis arundineis femina
rum quos se irrigasse iacta
bunt. Verumptamen spiritus ue
hementes latens in cornibus repente
perflabit et quadros abscidet
de montibus quos precipitans
mactabit primo filios petre
uallis et multos de monte um
broso ut nunquam resurgant
deinde bestias de monte libano
Si flagitiosi obtulissent uirgi
ni aureas murenulas et au
res aureos et terrestria ar
millas et specula de uero chera
et coronas pro ut eam decebat
cum eius opibus sine ditati eunu
chi uirginis utique detulissent
eidem. Sculptus prestans lu
culum quo ipse percuciatur et qui

non aufert stultior est censendus.
Hii pinnis montium maciebus
lumborum densicantibus uirgultorum
miserabiliter confundentur. Hii
sextarios sexaginta ex area col
lecturos sperabunt de quibus si de
cem in orreis reposuerint satis
poterunt quietari. Caueant
miseri ne quicquid seuerit seuerus
spiritus uertat in stipulam. Ne
pe si ad petram fortem et firmam
quadram et latam politam et
albam mundam et sanctam
unde originem pertraxerunt
deuote fideliter et perfecte specta
ssent et eius efficacias et uirtutes
prout ab infantia inceperunt. et su
per petram desertas uiderunt to
tis uiribus insecuti fuissent. ne
dum sexaginta sed et centum
sextarios in apothecis egregi
e collocassent. Felix qui munde
collegerit sextarios triginta
ex area. Hic non uidebit su
perbis cornutis a tergo.

Thelesforus ... Cyrilli ... libellum grece descriptum
Joachim abbati et ... transtulit de greco in latinum.

...qi pro
...ndiare
...extum
...e et ali
...tuiq3
...more
...gesi
...ginqs
...arii
...T qui
...colle
...disseu

...er ad
...d. que
...dict
...nay
...i, ful

...to. Am
...reddi
...a. i.
...d. a

...asspy
...rogat
...re. fic

...dic
...iloy
...oster
...pter

...cola
...stuiq
...u bis
...dud
...tius
...quam
...donnd
...frat
...uret
...anus
...lita
...pre
...lico
...arum

...dua
...erui
...crad.

...trum
...s.